РУСКО-БЪЛГАРСКИ МИННО-ГЕОЛОЖКИ РЕЧНИК

ДИ ТЕХНИКА

РУСКО-
БЪЛГАРСКИ
МИННО-ГЕОЛОЖКИ
РЕЧНИК

РУССКО-
БОЛГАРСКИЙ
ГОРНО-ГЕОЛОГИЧЕСКИЙ
СЛОВАРЬ

РУССКО БОЛГАРСКИЙ ГОРНО ГЕОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ

СОСТАВИТЕЛИ:
Т. ЧОНКОВ, К. ШЕЙРЕТОВ,
П. ЛЮБЕНОВ, Р. РАШКОВ,
Ф. МАРИНОВ

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
«ТЕХНИКА» СОФИЯ, 1971

РУСКО БЪЛГАРСКИ МИННО ГЕОЛОЖКИ РЕЧНИК

СЪСТАВИТЕЛИ:
Т. ЧОНКОВ, К. ШЕЙРЕТОВ
П. ЛЮБЕНОВ, Р. РАШКОВ
Ф. МАРИНОВ

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО
«ТЕХНИКА» СОФИЯ, 1971

УДК 622+55 (034) 801.3

Руско-българският минно-геоложки речник обхваща специалната терминология от минното и геологопроучвателното дело, както и най-често употребяваните в тези области общи технически термини. Речникът съдържа около 19 000 термина.

В съставянето на речника са взели участие: проф. к.т. н. К. Шейретов и сътрудници доц. П. Мечкарски, доц. к. т. н. Ст. Денев, инж. И. Вълчев и инж. Н. Митов, обработили термините по отраслите «Механизация и електрификация на мините», «Обогатяване на полезните изкопаеми» и «Маркшайдерство»; проф. к.т. н. Т. Чонков — по «Подземен добив»; проф. к.т. н. П. Любенов — по «Открит добив»; доц. к. г. м. н. Р. Рашков и сътрудници доц. к. г. м. н. Р. Христов, доц. Б. Страшимиров, доц. Ст. Зафиров, доц. Гр. Николаев, доц. к. г. м. н. А. Демирев, инж. И. Ганчев и доц. В. Трошанов — по «Геология», «Проучване на полезните изкопаеми», «Минералогия и петрография», «Инженерна геология и хидрогеология»; доц. к. т. н. Ф. Маринов и сътрудници доц. Л. Димитров, доц. Ст. Пищалов и инж. В. Аризанов — по «Сондажно дело» и «Геофизика».

УПЪТВАНИЯ ЗА ИЗПОЛЗУВАНЕ НА РЕЧНИКА

Включените в този речник руски термини са подредени по азбучен ред, без да се прави разлика между термините, които се пишат с тире и тези, които се изписват слято. При съставните термини, т. е. термините, които се състоят от определяеми думи и определения, е използувана азбучно-гнездовата система. Поради това всички съставни термини трябва да се търсят по азбучния ред на определяемата дума. Например, **нефтяной газ** трябва да се търси в гнездото на термина **газ**. Вътре в гнездото термините са подредени по азбучния ред на определенията, а гнездовата дума се заменя с тилда (~). Когато терминът се дава с обратния ред на думите, след тилдата се поставя запетая. Например:

взрыв
~ газа и пыли
~, запоздалый
~, одиночный
~ шпуров

Съществителните имена са дадени в единствено число, а за означаване на рода им са използувани буквите *м* (мъжки род), *ж* (женски род) и *с* (среден род). Когато термините нямат единствено число или когато формата на множествено число се използува по-често, след термина са поставени буквите *мн* (множествено число).

В българската част на речника при подреждането на различните значения (на термините) е възприета следната система. Синонимите се отделят един от

друг със запетая, по-далечните значения — с точка и запетая, а различните понятия — с цифри.

За да се избегне повтарянето на някои думи и за удобство при оформяването се използуват квадратни скоби. Например: **уголь мелкий** ситни [дребни] въглища

трябва да се чете: ситни въглища, дребни въглища.

Поясненията към термините се дават в кръгли скоби и са набрани с курсив. Например:

режим черпания режим на загребването (*при багери*).

За уточняване на някои термини в речника са използувани следните условни съкращения:

авто	автомобилен транспорт
геод.	геодезия
геол.	геология
ел.	електротехника
жп.	железопътен транспорт
икон.	икономика
мат.	математика
маш.	машиностроене
обог.	обогатяване
остар.	остарял термин
палео.	палеонтология
стр.	строителство
физ.	физика
хидр.	хидротехника
хим.	химия

А

аа-лава *ж* аа-лава (*лавов поток с неравна повърхност*)
абелит *м* абелит (*вид нитроглицериново взривно вещество*)
аберрация *ж* аберация
~, **хроматическая** хроматична аберация
~, **сферическая** сферична аберация
абзетцер *м* насипообразувател, абзетцер
абихит *м геол.* абихит, клинокласит
абразивность *ж* абразивност
абразивный абразивен, точилен, полировъчен, шлифовъчен, изтриващ
абразивы *мн* абразивни материали
абразия *ж* абразия
~, **морская** морска абразия
абриаханит *м геол.* абриаханит
абрис *м* абрис
абсарокит *м* абсарокит (*ефузивна базалтова скала, която съдържа ортоклаз*)
абсорбент *м* абсорбент, поглъщащо вещество
абсорбер *м* абсорбер, абсорбционен апарат
абсорбировать абсорбирам, вкусвам, поглъщам
абсорбция *ж* абсорбция
абстрактный абстрактен, отвлечен
абукумалит *м* абукумалит
авантюрин *м геол.* авантюрин
авария *ж* авария
аварцит *м геол.* аварцит
авгит *м геол.* авгит
авогадрит *м геол.* авогадрит
авометр *м* амперволтметър
автобаза *ж* автомобилна база
автогенный оксиженов
автогрузовой автотоварен
автогужевой автомобилен и колар ски
автодорога *ж* автомобилен път
~, **грунтовая** черен автомобилен път
автозатаскиватель *м* автоматично направляващо устройство (*за вкарване на работната щанга в шурфа*)
автокамера *ж* вътрешна автомобилна гума
автокар *м* отокар, моторна талижка
автоклав *м* автоклав
автоконтроль *м* автоматичен контрол
автокорд *м* автокорд, кордова тъкан
автокран *м* автокран, автомобилен кран, кран на автомобилен ход
автол *м* автол (*масло за автомобилен двигател*)
автолебедка *ж* автомобилна лебедка, макара за самоизтегляне на автомобила
автомастерская *ж* автомобилна работилница
автомат *м* автомат
~, **легочный** белодробен автомат
автоматизация *ж* автоматизация
~, **комплексная** комплексна автоматизация
автоматика *ж* автоматика
~, **шахтная** руднична автоматика
~, **электромашинная** електромашинна автоматика
автометаморфизм *м* автометаморфизъм
автомобильный автомобилен
автомодуляция *ж* автомодулация
автомолит *м* автомолит
автонасос *м* автоматична помпа
автооператор *м* автоматизиран оператор
автопарк *м* 1. автомобилен парк 2. гараж
автопереключатель *м* автоматичен превключвател
автопневматолиз *м* автопневматолиза
автоподатчик *м* автоматичен подавач
автопоезд *м* автовлак, автомобилен влак
автопокрышка *ж* външна автомобилна гума

автопробег *м* автопробег
авторазпределитель *м* авторазпределител
авторегулировка *ж* автоматично регулиране, авторегулиране
~, **кодовая** кодово авторегулиране
~, **контактная** контактно авторегулиране
~, **механическая** механично авторегулиране
~, **плавная скоростная** плавно авторегулиране
~, **точечная** точково авторегулиране
авторегулятор *м* авторегулатор
автосамосвал *м* автомобилен самосвал, автосамосвал
автоспуск *м* автоспусък, автоматичен спусък, самоснимачка
автосцепка *ж* автоматичен спряг
~, **жесткая** твърд автоматичен спряг
~, **нежесткая** еластичен автоматичен спряг
~, **тяговая** теглещ автоматичен спряг
~, **ударно-тяговая** буферно-теглещ автоматичен спряг
автотормоз *м* автоматична спирачка
автотранспорт *м* автотранспорт, автомобилен транспорт
автотрансформатор *м* автотрансформатор
автотяга *ж* автомобилна тяга
автотягач *м* автовлекач
~ **с полуприцепом** автовлекач с полуремарке
автохтон *м геол.* автохтон
автохтонный *геол.* автохтонен
автоцистерна *ж* автоцистерна, автомобил-цистерна
агалит *м* агалит (*разновидност на талка*)
агат *м геол.* ахат
агвиларит *м геол.* агвиларит
агломерат *м* агломерат
~, **вулканический** вулкански агломерат, вулканска брекча
агломерация *ж* агломерация
агломерировать агломерирам
агрегат *м* агрегат
~, **дробильный** дробилен [трошачен] агрегат
~, **обогатительный** обогатителен агрегат
~, **погрузочный** товаръчен агрегат
~, **релейный** релеен агрегат
~, **сварочный** заваръчен агрегат
~, **силовой** силов агрегат
~, **холодильный** хладилна инсталация
~, **цементировочный** агрегат за циментиране (*на сондажите*), цементационен агрегат
агрегатирование *с* агрегатиране
агрегатный агрегатен, свързан
агрикоалит *м* агрикоалит, евлитит
агроизвестняк *м* агроваровик, варовик за наторяване
адамеллит *м геол.* адамелит
адамин *м геол.* адамит
адамит *м вж.* **адамин**
адаптация *ж* адаптация, приспособимост
адвекция *ж* адвекция (*пренасяне в хоризонтална посока на въздух, а заедно с него и на някои негови свойства*)
адгезия *ж* адхезия, сцепление
аддитивность *ж* адитивност (*свойството да може да се прибавя*)
аддитивный адитивен, събирателен
аддукторы *мн палео.* адуктори (*мускули, които служат за затваряне на черупката при брахиоподите*)
адекватность *ж* адекватност, тъждество, равенство, пълно съответствие
адекватный адекватен, приравнен, равен, напълно съответстващ, тъждествен
аделит *м* аделит
адинол *м* адинол (*сбита скала от кварц и албит*)
адсорбент *м* адсорбент
адсорбировать адсорбирам
адсорбция *ж* адсорбция, адсорбиране
адуляр *м* адулар
ажурный ажурен; прозирен

азимут *м* азимут
~, истинный действителен азимут
~, магнитный магнитен азимут
~, относительный относителен азимут
~ установки азимут на уредбата (*за електропроучване*)
азимутальный азимутен
азовскит *м геол.* азовскит
азот *м* азот
азотизация *ж* азотизация, нитриране (*за придаване твърдост на стоманени повърхнини*)
азурит *м геол.* азурит
айкинит *м геол.* айкинит
айналит *м геол.* айналит
акантит *м геол.* акантит
акантодии *мн палео.* акантоди (*клас измрели палеозойски риби*)
акантопоры *мн палео.* акантопори
акаустобиолиты *мн геол.* акаустобиолити
акбак *м* акумулаторен резервоар
аквамарин *м геол.* аквамарин
акерит *м геол.* акерит, авгитов сиенит
акклиматизация *ж* аклиматизация, аклиматизиране
акклиматизироваться аклиматизирам се; приспособявам се
аккумулирование *с* акумулиране
~, насосное акумулиране с помощта на помпи
аккумулировать акумулирам, натрупвам
аккумулятор *м* акумулатор
~, воздушно-гидравлический пневмо-хидравличен акумулатор
~, гидравлический хидравличен акумулатор
~ давления акумулатор на налягане, хидравличен акумулатор
~, железно-никелевый желязно-никелов акумулатор (*алкален*)
~, пневматический пневматичен акумулатор, акумулатор на налягане
~, свинцовый оловен акумулатор
~ сжатого воздуха акумулатор на сгъстен въздух
~, щелочной алкален акумулатор
аккумулятор, электрический електрически акумулатор
аккумуляционный акумулационен
аккумуляция *ж* акумулация, натрупване
акмит *м геол.* акмит
акротермы *мн* акротерми (*топли и горещи извори със слабо минерализирана вода*)
акрохордит *м геол.* акрохордит
акселератор *м* ускорител
аксиальный аксиален, осов
аксинит *м геол.* аксинит
аксинометрический аксинометричен
аксонометрия *ж* аксонометрия
активация *ж* възбуждане, активация
активирование *с* активиране, задействуване
активность *ж* активност
~, оптическая оптическа активност
~, фильтрационная филтрационна активност
~, электрохимическая електрохимична активност
актиниды *мн палео.* актиниди
актинолит *м геол.* актинолит
акустика *ж* акустика
акустический акустичен
алабандин *м геол.* алабандин
аламозит *м геол.* аламозит
алебастр *м геол.* алабастър
алебастровый алабастров
александрит *м геол.* александрит
алетоптеридные *мн палео.* алетоптеридни
алетоптерис *м палео.* алетоптерис
алидада *ж* алидада
алидада-высотомер *м* алидада-високомер
алкалит *м* алкалит (*вид предпазно взривно вещество*)
аллактит *м геол.* алактит
аллеганит *м геол.* алеганит
аллемонит *м геол.* алемонит
аллит *м геол.* алит
аллодельфит *м геол.* алоделфит, синаделфит
аллозавр *м палео.* алозавър
аллометаморфизм *м* алометаморфизъм

аллопалладий *м* алопаладий
аллофон *м геол.* алофан
аллохтон *м* алохтон (*подвижната част на надлак*)
алмаз *м* диамант, елмаз
алтаит *м геол.* алтаит
алунит *м геол.* алунит
алунитизация *ж* алунитизация
алургит *м геол.* алургит
альбит *м геол.* албит
альбитизация *ж* албитизация
альбом *м* **теоретических кривых** албум на теоретичните криви
альвеола *ж* алвеола
альвит *м геол.* алвит
альги *мн палео.* алгии
альгинит *м геол.* алгинит
альгит *м геол.* алгит
альгодонит *м геол.* алгодонит
альгонкий *м* алгонкска ера [група]
альмандин *м* алмандин
альстонит *м геол.* алстонит
альтитуда *ж* превишение
альфа-лучи *м мн* алфа-лъчи
альфа-распад *м* алфа-разпадане
альционарии *мн палео.* алционари (*осмолъчеви корали*)
алюмель *м* алумел (*сплав*)
алюминат *м* алуминат
~ **аммония** амониев алуминат
~ **калия** калиев алуминат
~ **кальция** калциев алуминат
~ **свинца** оловен алуминат
~ **хрома** хромов алуминат
алюминиевый алуминиев
алюминий *ж* алуминий
~, **кремнекислый** алуминиев силикат
~, **роданистый** алуминиев роданит
~, **сернокислый** алуминиев сулфат
~, **углекислый** алуминиев карбонат
~, **фосфорнокислый** алуминиев фосфат
~, **хлористый** алуминиев хлорид
алюминированный алуминиран
алюминит *м* алуминит, вебстерит
алюминокальцит *м* алумокалцит
алюмогидрокальцит *м* алумохидрокалцит
алюмокалькосидерит *м* алумокалкосидерит
алюмосиликат *м* алуминиев силикат
алюмохромит *м* алумохромит
алюногеи *м* алуногеи
аляскит *м геол.* аляскит
амагутилит *м геол.* амагутилит
амазонит *м геол.* амазонит
амарантит *м геол.* амарантит
амариллит *м геол.* амарилит
амбар *м* голям изкопан резервоар
амбатоаринит *м геол.* амбатоаринит
амблигонит *м геол.* амблигонит
амблиподы *мн палео.* амблиподи
амбулакры *мн палео.* амбулакри
амезит *м геол.* амезит
аметист *м* аметист
амианит *м геол.* амианит
аминовит *м геол.* аминовит
аминодонты *мн палео.* аминодонти
аммиак *м* амоняк
аммониоборит *м геол.* амониоборит
аммониоярозит *м геол.* амониоярозит
аммониты *мн палео.* амонити
аммоноидеи *мн палео.* амоноидеи
амниоты *мн палео.* амниоти
амортизатор *м* амортизатор, амортисьор
~, **гидравлический** хидравличен амортизатор
~, **гидропневматический** хидропневматичен амортизатор
~, **канатно-винтовой** въжево-винтов амортизатор (*специално устройство за гасене на удара при падаща клетка с помощта на спирачни въжета*)
~, **механический** механичен амортизатор
~, **пневматический** пневматичен амортизатор
~, **пружинный** пружинен амортизатор
~, **резиновый** гумен амортизатор
амортизация *ж* 1. амортизация; амортизиране, ударосмекчаване 2. *икон.* амортизация
амортизированный амортизиран, износен
аморфност *ж* аморфност
аморфный аморфен
ампангабеит *м геол.* ампангабеит

ампер *м* ампер
ампер-виток *м* ампернавивка
амперметр *м* амперметър
ампер-час *м* амперчас
амплитуда *ж* амплитуда
~ **вибрации** амплитуда на вибрациите
~, **видимая** видима амплитуда
~ **качания** амплитуда на люлеене
~, **кривая** амплитуда на крива
амфибии *мн* амфибии, земноводни
~, **панцирные** панцерни [антоглавни] земноводни
амфибол *м* амфибол
амфибол-асбест *м геол.* амфибол-азбест
амфиболизация *ж* амфиболизация (*процес, при който пироксените на магмените скали се превръщат в амфиболи*)
амфитеатр *м* амфитеатър
~, **моренный** *геол.* моренен амфитеатър
анализ *м* анализ
~, **активационный** активационен анализ
~, **весовой** тегловен анализ
~, **гранулометрический** зърнометричен [ситов] анализ
~ **гранулометрического состава, визуальный** визуален анализ на зърнометричния състав
~, **люминесцентный** луминесцентен анализ
~, **механический** механичен анализ (*гранулометричен анализ*)
~, **морфотектонический** морфотектоничен анализ
~, **палинологический** палиноложки анализ
~, **пыльцевой** поленов анализ
~, **рациональный** рационален (фазов) анализ
~, **рентгеноспектральный** рентгеноспектрален анализ
~, **рентгеноструктурный** рентгеноструктурен анализ
~, **ситовый** ситов анализ
~, **спектральный** спектрален анализ
~, **спорово-пыльцевой** спорово-поленов анализ
анализ, термический термичен анализ
~, **фракционный** фракционен анализ
анализатор *м* анализатор
анализирование *с* анализиране
анализировать анализирам
аналитический аналитичен
аналогия *ж*, **электро-гидродинамическая (ЭГДА)** електрохидродинамична аналогия (ЕХДА)
анальцим *м геол.* аналцим
анамнии *мн геол.* анамнии
анапаит *м геол.* анапаит
анапсиды *мн палео.* анапсиди
анаптих *ж палео.* анаптихус
анатаз *м геол.* анатаз
анаэробиоз *м* анаеробиоз
анаэробы *мн* анаеробни организми
ангарида *ж* ангарида (*континент, който е съществувал от втората половина на палеозоя и мезозоя; в състава му участвували континентите от северното полукълбо*)
ангидрит *м* анхидрит
ангиоспермы *мн палео.* ангиосперми
англезит *м геол.* англезит
англодозер *м* англодозер, универсален булдозер
андалузит *м геол.* андалузит
андезин *м геол.* андезин
андезинит *м геол.* андезинит
андезит *м геол.* андезит
андезито-базальт *м геол.* андезитобазалт
андерсонит *м геол.* андерсонит
андорит *м геол.* андорит
андрадит *м геол.* андрадит
анемометр *м* анемометър
анероид *м* анероид, мембранен манометър
анизотропия *ж* анизотропия
~, **магнитная** магнитна анизотропия
анимикит *м геол.* анимикит
анкарамит *м геол.* анкарамит
анкаратрит *м геол.* анкаратрит
анкераж *м* анкераж
анкерит *м геол.* анкерит
анкилит *м геол.* анкилит

анкилозаври *мн палео.* анкилозаври
аннабергит *м геол.* анабергит
аннелиди *мн палео.* анелиди
аннивит *м геол.* анивит
аннит *м геол.* анит
аноксит *м геол.* аноксит
аномалия *ж* аномалия, неправилност; отклонение от норма
~ **Буге** аномалия на Буге
~ **воды** аномалия на водата
~, **гидрохимическая** хидрохимична аномалия
~, **глубинная** дълбочинна аномалия (*аномалия, създадена от причинител, който лежи дълбоко*)
~, **изостатическая** изостатична аномалия
~, **локальная** локална аномалия
~, **магнитная континентальная** континентална магнитна аномалия
~, **местная** местна аномалия
~, **остаточная** остатъчна аномалия
~, **поверхностная** повърхностна аномалия (*аномалия, създадена от причинител, който лежи недълбоко или на земната повърхност*)
~, **разностная** разликова аномалия
~, **региональная** регионална аномалия
~ **силы тяжести** аномалия на силата на тежестта
~ **Фая** аномалия на Фай
анортит *м геол.* анортит
анортозит *м геол.* анортозит
анортоклаз *м геол.* анортоклаз
антеклиза *ж геол.* антеклиза
антигорит *м геол.* антигорит
антидетонатор *м* антидетонатор
антидетонационный противодетонационен
антиклиналь *ж* антиклинала, седло
антиклинальный антиклинален
антикоагулятор *м* антикоагулатор
антикоррозийный противокорозионен
антимонит *м геол.* антимонит
антипертит *м* антипертит (*закономерно порастване на плагиоклаза от калиев фелдшпат*)
антисептик *м* антисептик
антифрикционный антифрикционен
антлерит *м геол.* антлерит
антоинит *м геол.* антоинит
антофагастит *м геол.* антофагастит
антофилит *м геол.* антофилит
антракоза *м* антракоза (*заболяване от въглищен прах*)
антракотерии *мн палео.* антракотерии
антраксилон *м* антраксилон
антраксолиты *мн* антраксолити
антрацит *м* антрацит
антрацитный антрацитен
антропоген *м* антропоген (*четвъртичен период*)
антропоиды *мн* антропоиди
анхитерий *палео.* анхитерий
апателит *м* апателит
апатит *м* апатит
апатитовый апатитов
аптджонит *м геол.* аптджонит
апериодически апериодичен
аплит *м геол.* аплит
аполярный аполярен, неполярен
апофилит *м геол.* апофилит
аппарат *м* апарат, уред
~, **автогенный** оксиженов апарат
~ **Амбарцумова** уред на Амбарцумов (*за проверяване положението на отклонителния клин в сондажа*)
~, **апикальный** *палео.* апикален апарат
~ **высокочастотной связи** апарат за високочестотна връзка
~, **газотеплозащитный** газотоплозащитен апарат
~ **для искусственного дыхания** апарат за изкуствено дишане, пулмотор
~, **защитный** защитен апарат
~, **импульсный** импулсен апарат
~, **коммутационный** комутационен апарат
~ **Линдтропа** уред на Линдтроп (*за измерване нивото на течността в сондажа*)
~, **направляющий** направляващ апарат
~, **направляющий лопаточный** лопатков направляващ апарат

аппарат, пескоструйный пясъчноструен уред, уред за заточване на диамантени корони
~, **поглощающий** амортизиращ апарат
~, **промывочный** промивен апарат
~, **ручной** *палео.* ръчен апарат (*варовити лентовидни образувания при брахиоподите*)
~, **спрямляющий** изправящ апарат
~, **сопловой** струйна горелка от термобур
~ **теплового контроля** апарат за термичен контрол
~, **тормозящий** спиращ апарат
~, **централизационный** централизиран апарат (*използува се при централно командуване на рудничния транспорт*)
~, **черпающий** загребващ апарат
~ **Яковлева** уред на Яковлев (*особен вид нивомер и пробовземач за течности в сондажа*)
аппаратная *ж* апаратна стая
аппаратура *ж* апаратура
~ **защиты** защитна апаратура
~, **рудничная взрывобезопасная** взривобезопасна руднична апаратура
~, **рудничная взрыво-искробезопасная** взриво-искробезопасна руднична апаратура
~, **рудничная искробезопасная** искробезопасна руднична апаратура
~, **рудничная нормальная** нормална руднична апаратура
~, **слаботочная** слаботокова апаратура
~ **управления** командна апаратура
~, **электрическая** електрическа апаратура
апсидоскоп *м* апсидоскоп, ориентиращо устройство
аптихи *мн палео.* аптихуси
арагонит *м геол.* арагонит
аракавант *м геол.* аракаваит
арамойоит *м геол.* арамойоит
арандизит *м геол.* арандизит
аргентит *м геол.* аргентит
аргентопирит *м геол.* аргентопирит
аргентотеннантит *м геол.* аргентотенантит
аргентоярозит *м геол.* аргентоярозит
аргилит *м геол.* аргилит
аргиродит *м геол.* аргиродит
аргиропирит *м геол.* аргиропирит
ардеалит *м геол.* ардеалит
арденнит *м геол.* арденит
ардунит *м геол.* ардунит
ареа *ж палео.* ареа
ареоксен *м* ареоксен
ареометр *м* ареометър (*уред за измерване на относителното тегло на течности*)
аризонит *м геол.* аризонит
арионит *м* арионит (*вид предпазно взривно вещество*)
арит *м* арит
арифмограф *м* сметачна записваща машина
арифмометр *м* аритмометър, сметачна машина
арка *ж* арка, дъга
~, **бетонитовая** бетонитова [зидарийна] арка
~, **деревянная** дървена арка
~, **жесткая** неподатлива [твърда] арка
~, **кирпичная** тухлена арка
~, **крепежная** крепежна арка
~, **крутая** висока арка
~, **перевернутая** преобърната [обратна] арка
~, **пологая** ниска арка
~, **полуциркульная** полукръгла арка
~, **разгрузочная** разтоварна арка
~, **раздвижная** телескопна арка
~, **сплошная** непрекъсната арка
~, **стальная** стоманена арка
арканзит *м геол.* брукит
аркверит *м* аркверит (*сребро, съдържащо живак*)
арктический арктически, арктичен
армангит *м геол.* армангит
арматура *ж* армагура
~, **гибкая** гъвкава арматура
~, **жесткая** твърда арматура
~, **кабельная** кабелна арматура
~, **осветительная** осветителна арматура

арматура, противовыбросовая фонтанна арматура (*при нефтени сондажи*)
~, смесителна смесена арматура
~, тръбна тръбна арматура
~, тръбопроводна тръбопроводна [тръбна] арматура
~, фонтанна фонтанна арматура
армиране *с* 1. армиране, укрепване 2. зареждане
армировать 1. армирам 2. зареждам
армировка *ж* 1. армиране 2. зареждане
арретир *м* спирачка
арсан *м* арсан (*название на студените въглекисели и термалните азотни извори в Сибир и Монголия*)
арсенаргентит *м геол.* арсенаргентит
арсеноклазит *м геол.* арсеноклазит
арсеноламприт *м геол.* арсеноламприт
арсенолит *м геол.* арсенолит
арсенопирит *м геол.* арсенопирит
арсеноплеит *м геол.* арсеноплеит
арсеносидерит *м геол.* арсеносидерит
арсеносулванит *м геол.* арсеносулванит
арсеноферрит *м геол.* арсеноферит
арсенреслерит *м геол.* арсенрьослерит
артикулаты *мн палео.* артикулати
артинит *м геол.* артинит
артродиры *мн палео.* артродири (*акулоподобни риби*)
артроподы *мн палео.* артроподи (*членестоноси безгръбначни животни*)
арфведсонит *м геол.* арфведсонит
архегозавр *м палео.* архегозавър
архей *м геол.* архей
археоптеридные *мн палео.* археоптеридни
археоптерис *с палео.* археоптерис
археорнис *ж палео.* археорнис
археотерикс *ж палео.* археотерикс
археоциаты *мн палео.* археоциати
архипелаг *м* архипелаг
архозавры *мн палео.* архозаври
асбест *м геол.* азбест
асболан *м геол.* асболан
асбофанера *ж* азбестов шперплат
асбоцемент *м* азбестоцимент
асимметричный асиметричен
асимптотный асимптотен
асканит *м геол.* асканит
асперолит *м геол.* асперолит
ассигнование *с* 1. финансиране, отпущане на пари 2. кредит, бюджетни средства
ассимилировать асимилирам, усвоявам
ассимиляция *ж* асимилация
астазированный астазиран
астерокаламиты *мн палео.* астерокаламити (*група древни големи каламитови растения*)
астраханит *м геол.* астраханит
астролит *м геол.* астролит
астрофилит *м геол.* астрофилит
асфальт *м* асфалт
~, остаточный остатъчен асфалт
асфальтены *мн* асфалтени
асфальтиты *мн* асфалтити
асфальтобетон *м* асфалтобетон, асфалтов бетон
асфальтолом *м* булдозер с ножове за разтрошаване на асфалтова настилка
асфальтосмеситель *м* асфалтосмесител
асфальтоукладчик *м* асфалтополагачка
атакамит *м геол.* атакамит
атачит *м геол.* атачит
ателестит *м геол.* ателестит
ателит *м геол.* ателит
атермический нетоплопроводим
атлантозавр *м палео.* атлантозавър
атмосфера *ж* атмосфера
~, беспыльная безпрахова [чиста] атмосфера
~, загазованная обгазена атмосфера
~, загрязненная замърсена атмосфера
~, запыленная запрашена атмосфера
~, наружная външна атмосфера
~, шахтная рудничка атмосфера

атолл *м* атол
атопит *м геол.* атопит
аттапулгит *м геол.* атапулгит
аугелит *м геол.* аугелит
аурипигмент *м геол.* аурипигмент
аурихальцит *м геол.* аурихалцит
ауросмирид *м геол.* ауросмирид
аустинит *м геол.* аустинит
аутомолит *м геол.* аутомолит
ауцелла *ж палео.* ауцела (*род миди*)
ауэрлит *м геол.* ауерлит
афвиллит *м геол.* афвилит
афтиталит *м геол.* афтиталит
аффинный афинен, родствен
ацератерий *м* ацератерий
ашарит *м геол.* ашарит
ашкрофтин *м геол.* ашкрофтин
аэрирование *с* аериране, насищане с въздух
аэробиоз *м* аеробиоз (*живеене за сметка на свободен кислород*)
аэробы *мн* аероби (*организми, които се нуждаят от кислорода на въздуха*)
аэрозоль *м* аерозол
аэромагнитометр *м* аеромагнитометър
~, **индукционный** индукционен аеромагнитометър
Z-аэромагнитометр Z-аеромагнитометър (*за измерване на вертикалната съставяща на вектора на геомагнитното поле*)
аэрофотограмметрия *ж* аерофотограметрия
аэрофотосъемка *ж* аерофотоснимка, въздушна фотоснимка
аэрофототрансформатор *м* аерофототрансформатор
аэрофотоустановка *ж* 1. аерофотоапарат 2. уред за закрепване на самолетен фотоапарат

Б

баба *ж* баба (*падаща част от машина, която работи с ударни механични чукове и др.*)
баба, выбивная баба за избиване (*при аварии в сондажа*)
баббит *м* бял метал, композиция
бабингтонит *м геол.* бабингтонит
бабка *ж* опора, подвижно седло на струг
багер *м* багер, екскаватор
багермейстер *м* багерист
багритионит *м геол.* багритионит
багрянки *мн палео:* червени водорасли
бадделеит *м геол.* баделит
бадейщик *м* кофаджия (*работник, който закача и откача кофата на куката*)
бадья *ж* голяма кофа
~, **бочкообразная** бъчвообразна кофа
~, **буровая** кофа за пробиване
~, **водоотливная** водоотливна [водочерпна] кофа
~ **для подачи бетона** кофа за спускане на бетон
~, **людская** кофа за хора
~, **материальная** кофа за материали
~, **обычная** обикновена кофа
~ **опрокидная** обръщаема кофа
~, **породная** скална кофа (*за подем на скала*)
~, **саморазгружающаяся** саморазтоварваща се кофа
база *ж* 1. база; склад; парк 2. основа; рама 3. пиедестал; покъл
~, **жесткая** постоянно междуосие
~, **перевалочная** претоварна база (*при разновиден транспорт*)
~, **приемочная** приемателна база
~, **производственная** производствена база
~ **электровоза** база на електролокомотива (*разстояние между крайните взаимнонеподвижни колооси*)
~, **энергетическая** енергийна база
базальт *м* базалт (*вулканска скала*)
базанит *м геол.* базанит
базис *м* база, основа
~ **денудации** основа [базис] на денудация
~ **оползня** основа на свлачище

базис эрозии базис на ерозия (*повърхността, на чието ниво реката губи своята жива сила и не може да удълбава повече своето легло*)
базисный основен, базисен
базит *м* базит (*синоним на основна скала*)
базобисмутит *м геол.* базобисмутит
базовый основен, базов
байера *ж* байера (*дървовидно растение от групата на гинковите, съществувало от долния перм до горна креда*)
байлдонит *м геол.* байлдонит
байлеит *м геол.* байлеит
байпас *м* спомагателен клапан
бак *м* резервоар, съд за течности
~, **масляный** маслен резервоар
~, **напорный** напорен резервоар
~, **сточный** резервоар за отработена течност
бакерит *м* бакерит
бактерии *ж мн* бактерии
~, **метаноокисляющие** метаноокисляващи бактерии
~, **серные** серни бактерии
бактериосъемка *ж* бактериоснимка, бактериална снимка (*метод за търсене на нефт, при който се определят въглеводородните газове в повърхностните слоеве въз основа на наличните бактерии, усвояващи тези газове*)
бакулиты *м палео.* бакулити
баланс *м* баланс, уравновесяване
~, **водный** воден баланс
~ **грунтовых вод** баланс на грунтовите води
~, **технологический** технологичен баланс
~, **товарный** общ (стоков) баланс
балансир *м* 1 балансир, балансьор 2. кобилица 3. уравновесител, баланс
~, **пружинный** пружинен балансьор
балансировать балансирам
баланус *м палео.* морски жълъд
балда *ж* тежък чук, вария
балдауфит *м геол.* балдауфит
балка *ж* 1. греда (*работеща на огъване под действието на напречни сили*) 2. *геол.* валог (*ерозионна форма*)
~, **гусеничная** греда от гъсеничния ходов механизъм
~, **изогнутая** огъната греда
~, **консольная** конзолна греда
~, **неразрезная** непрекъсната греда
~, **тормозная** спирачна греда
~, **ударная** балансирна греда (*част от ударния механизъм на сонда за ударно-въжено сондиране*)
~, **швеллерная** П-образна желязна греда, коритообразна желязна греда
балкашит *м геол.* балкашит
балкон *м* балкон, работна платформа
балл *м* бал, степен (*за мерене силата на вятър, земетресение и пр.*)
~, **сейсмический** сеизмичен бал
балласт *м* 1. баласт 2. баластра
~, **водяной** воден баласт
~, **гравийный** баласт от дребен чакъл, дребночакълен баласт
~, **щебеночный** баласт от трошляк
балластер *м* баластьор, баластировъчна машина
балластировать баластирам път
балластировка *ж* баластиране, полагане на баласт
балластный баластен
балласы *мн* баласи (*вид технически диаманти*)
баллон *м* 1. балон (*метален или стъклен*); бутилка 2. автомобилна гума, балонна гума
~, **кислородный** кислородна бутилка
балочный гредов
балтиморит *м геол.* балтиморит
балясина *ж* дървени стълбчета за перила
банакит *м геол.* банакит
банальсит *м геол.* баналсит
банатит *м геол.* банатит
бандаж *м* бандаж
~ **колеса** бандаж на колело
бандажный бандажен

бандилит *м геол.* бандилит
банница *ж* тръбочистачка
бар *м* 1. насип, нанос 2. подкопна ръка
~, **изогнутый** извита подкопна ръка
~, **кольцевой** пръстеновидна подкопна ръка
~, **контурный** контурна подкопна ръка
~, **отбойный** откъртваща ръка
барабан *м* барабан
~, **бицилиндрический** бицилиндричен барабан, двуцилиндров барабан
~, **ведущий** задвижващ барабан; задвижваща звезда, турас
~, **желоночный** въжен барабан на лебедката за желонката
~, **индикаторный** индикаторен барабан
~, **инструментальный** барабан за работното въже (*част от барабана на лебедката на ударна сонда*)
~, **кабельный** кабелен барабан
~, **натяжной** обтегателен барабан
~, **неразрезной** неразглобяем барабан
~, **отклоняющий** отклоняващ барабан
~, **переставной** барабан, който се измества
~, **приводной** задвижващ барабан
~, **разрезной** барабан, състоящ се от две половини (*едната е заклинена на вала, а другата — свободна*)
~, **тартальный** въжен барабан за желонката
~ **трения** триещ барабан (*барабан, действуващ посредством триенето между въжето и неговата обвивка*)
~, **холостой** свободен барабан
~, **цилиндрической** цилиндричен барабан
~, **ячейковый** клетков [секторен] барабан
барабанный барабанен
барашек *м* гайка с две крила, двукрила гайка
барбертонит *м геол.* барбертонит
барботер *м* барботер
барбьерит *м геол.* барбиерит
барда *ж* каша, утайка, остатък от дестилация, луга
~, **сульфит-спиртная** сулфит-спиртна луга
баржа *ж* шлеп
~, **погружная** потопяващ се шлеп
барзассит *м геол.* барзасит
барилит *м геол.* барилит
барисилит *м геол.* барисилит
барит *м* барит
баритизация *ж* баритизация
баритоинклизит *м* баритоинклизит
баритокальцит *м* баритокалцит
баритоцелестин *м геол.* баритоцелестин
баркевикит *м геол.* баркевикит
барограф *м* барограф (*самопишещ барометър*)
барокомпенсатор *м* барокомпенсатор
барометр *м* барометър
~, **мембранный** мембранен барометър, анероид
барраж *м* бараж
баррандит *м геол.* барандит
барранкосы *мн* баранкоси (*ерозионни равнини и овразі, образувани радиално по склоновете на вулкански конуси*)
баррель *м* барел (*англ. мярка за обем на течности;* 1 *барел* = =158,76 dm^3)
барретер *м* баретер (*термосъпротивление*)
бартит *м геол.* бартит
барьер *м* бариера, преграда
бассанит *м геол.* басанит
бассейн *м* басейн
~ **артезианских вод** басейн на артезианските води
~, **брызгальный** разпръсквателен басейн (*за охлаждане на циркулационна вода*)
~, **водосборный** водосборен басейн
~, **водосливный** преливен басейн
~, **гидрогеологический** хидрогеологически басейн
~ **грунтовых вод** басейн на грунтовите води

бассейн, каменноугольный каменовъглен басейн
~, **отстойный** утаечен басейн
~, **угольный** каменовъглен [въглищен] басейн
~, **шламовый** място за събиране на шлам
бассетит *м геол.* басетит
бастит *м геол.* бастит
бастнезит *м геол.* бастнезит
батарея *ж* батерия
~, **аккумуляторная** акумулаторна батерия
батолит *м геол.* батолит
батрахит *м геол.* батрахит
баумгацерит *м геол.* баумхацерит
бачок *м* резервоарче, малък съд за течности
башенный кулов (*напр. кран*)
башмак *м* 1. обувка, башмак (*най-долната част на обсадната колонка*) 2. плъзгач
~ **для сбрасывания вагонеток с рельсов** кука за изхвърляне на вагонетките от релсовия път
~, **забивной** забивна обувка на обсадна колона
~, **кабельный** кабелна обувка
~, **направляющий** направляваща обувка
~, **посадочный** клеткоюмрук (*за спиране на клетката при даден хоризонт или площадка*)
~, **режущий** режеща обувка (*на желонката*)
~, **сбрасывающий** вагоноизхвъргачка
~, **цементировочный** циментировъчна обувка, обувка [башмак] с пакер
~ **элеватора** долна [натегателна] част на елеватора
~, **электромагнитный** електромагнитна обувка
башня *ж* 1. кула 2. съставен стълб за далекопровод
~, **водонапорная** водна [водонапорна] кула
~, **водоразборная** водовземна кула, кулорезервоар
~, **грузовая** товарна кула
башня, машинная машинна кула (*на повдигателен кран*)
~, **напорная** напорна кула
~, **охлаждающая** охладителна кула
бедантит *м геол.* бьодантит
беегерит *м геол.* беегерит
беербахит *м геол.* бербахит
безаварийный който е без повреда, безавариен
безбалочный безгредов
безвихревой безвихрен, спокоен (*поток*)
безводный безводен, сух
безвоздушный безвъздушен
бездымный бездимен
бездорожье *с* 1. лошо състояние на пътищата (*пролет и есен при дъждове*) 2. местност без пътища
беззвучный *физ.* беззвучен
беззольный безпепелен
безлесный незалесен
безлесье *с* местност без гори
безогневой безогневи
безопалубочный безкофражен
безопасность *ж* безопасност
безопасный безопасен
безотказный безотказен, непрекъснат, безспирен, без засечки
безоткатный безоткатен, без ритане (*за пробивен чук*)
безошибочный безпогрешен
безразмерный безразмерен
безрамный *авто.* безрамков
безремонтный безремонтен, който е без ремонт
безрудный безруден
безугольный безвъглищен
бейделлит *м геол.* байделит
бейерит *м геол.* бейерит
беккелит *м геол.* бекелит
беккерелит *м геол.* бекерелит
белемниты *мн палео.* белемнити, белемноиден
белизна *ж* белота, белина
беллерофон *м* белерофон (*фосилен род охлюв*)
беллинджерит *м геол.* белинджерит
белуджитерий *м палео.* белухитерий
бельтинг *м* материал за изработване на предавателни ремъци

бементит *м геол.* бементит
бемит *м геол.* бьомит
бенжаминит *м геол.* бенжаминит
бензин *м* бензин
бензиновый бензинов
бензобак *м* резервоар за бензин
бензовоз *м* автомобил-цистерна (*за бензин*)
бензоколонка *ж* бензинопълначка
бензомер *м* бензинометър
бензонасос *м* бензинова помпа
бензопила *ж* трион с бензинов двигател
бензопровод *м* бензинопровод
бензосклад *м* склад за бензин
бензоуказатель *м* бензинометър
бензофильтр *м* филтър за бензин
бензохранилище *с* бензинов резервоар, склад за бензин
бенитоит *м* бенитоит
беннеттиты *мн* бенетитови растения
бентонит *м геол.* бентонит
бентос *м* бентос, бентонитови организми
бераунит *м геол.* бераунит
бергманнит *м геол.* бергманит, натролит
берег *м* бряг
~ **далматинского типа** бряг от далматински тип
~ **риасового типа** бряг от риасов тип
~, **продольный** надлъжен бряг
~, **поперечный** напречен бряг
~ **тихоокеанского типа** бряг от тихоокеански тип
берегоукрепление *с* 1. закрепване на бряг 2. облицоване на бряг с бетон *или* дялан камък
березит *м геол.* березит
березитизация *ж* березитизация
берилл *м* берил
бериллонит *м геол.* берилонит
беркит *м геол.* бьоркит, буркеит
берлинит *м геол.* берлинит
берма *ж* предпазна транспортна площадка на борда на рудника
~; **предохранительная** предпазна площадка; берма
берманит *м геол.* берманит
бертонит *м геол.* бертонит, бурнонит
бертрандит *м геол.* бертрандит
бертьерит *м геол.* бертиерит
берцелианит *м геол.* берцелианит
берцелиит *м геол.* берцелиит
бесканальный 1. безканален 2. безпроводен
бескаркасный безскелетен
бесклапанный безклапанов, безклапанен
бескомпрессорный безкомпресорен
бесконтейнерный безконтейнерен, който е без контейнер, който е без специална поставка за носене на много еднакви части
бесперебойность *ж* непрекъснатост, безспирност; редовност
~, **электроснабжения** непрекъснатост на електроснабдяването
бесперебойный непрекъснат, безспирен; редовен
беспламенный безпламъчен
беспозвоночные *мн палео.* безгръбначни животни
бесполюсный безполюсен
беспоршневой безбутален, който е без бутало
беспримесный който е без примеси, чист
беспроволочный безжичен
беснильный безпрашен
бессемерование *с* бесемеруване, конвертиране
бессемеровать бесемерувам, конвертирам
бессемеровский бесемеров
бессрочный безсрочен
бессифонные *мн палео.* безсифонни растения
бесступенчатый безстепенен, безстъпален
бесформенный безформен
бесхвостые *мн палео.* безопашати
бесцветный безцветен
бесчелюстные *мн палео.* безчелюстни гръбначни животни
бешовный безшевен
бета-лучи бета-лъчи
бета-распад *м* бета-разпадане
бетафит *м геол.* бетафит
бетон *м* бетон
~, **асфальтовый** асфалтов бетон

бетон, беспесчаный безпясъчен бетон
~, **быстротвердеющий** бързовтвърдяващ се бетон
~, **вакуумированный** вакумбетон
~, **гравийный** бетон с речен чакъл
~, **жесткий** *вж* **трамбованный бетон**
~, **жидкий** течен [воднист] бетон
~, **жирный** тлъст бетон (*с повече цимент*)
~, **известковый** варов бетон
~, **легкий** лек бетон
~, **литой** излят бетон
~, **массивный** масивен бетон
~, **мелкозернистый** дребнозърнест бетон
~, **молодой** пресен бетон
~, **обычный** тежък бетон
~, **особо плотный** много плътен бетон
~, **пластичный** пластичен [мек] бетон
~, **плотный** плътен бетон
~, **пробужденный** бетон с активизирани инертни добавки
~, **свежеуложенный** *вж* **молодой бетон**
~, **торкретированный** торкретиран бетон
~, **тощий** постен бетон (*с малко цимент*)
~, **трамбованный** трамбован бетон
~, **тяжелый** *вж* **обычный бетон**
~, **центробежный** центрофугиран бетон
~, **шлаковый** шлакобетон, сгуробетон
~, **ячеистый** шуплест бетон, пенобетон
бетонирование *с* бетониране
бетонированный бетониран
бетонировать бетонирам
бетонит *м* бетоново блокче, бетонит
~, **замковый** ключово блокче
~, **клинчатый** клиново блокче
бетонный бетонен
бетоновод *м* тръбопровод за бетон
бетонолом *м* бетонотрошачка
бетономешалка *ж* бетонобъркачка
~, **дорожная** бетонобъркачка за пътища
бетономешалка на гусеничном ходу бетонобъркачка с гъсеничен ход
~, **опрокидная** саморазтоварваща се бетонобъркачка
бетононасос *м* помпа за бетон
бетоноподъемник *м* бетоноподемник
бетоноукладка *ж* бетонополагане
бетоноукладчик *м* бетонополагач, бетонджия
бефанамит *м геол.* бефанамит
бечевка *ж* връв, въженце
бианкит *м геол.* бианкит
биберит *м геол.* биберит
биверит *м геол.* биверит
бидалотит *м геол.* бидалотит
бидон *м* бидон, гюм
биение *с* биене, нехармонично колебание
бикарбонат *м хим.* бикарбонат
биквадратный *мат.* биквадратен
биксбит *м геол.* биксбит
билинит *м геол.* билинит
биметалл *м* биметал
биметаллический биметален
бинарный бинарен, двоен
биндгеймит *м геол.* биндгеймит
биннит *м геол.* бинит
бином *м мат.* бином, двучлен
биолиты *мн* биолити (*органогенни скали*)
биостратиграфия *ж* биостратиграфия
биосфера *ж* биосфера
биотит *м геол.* биотит
биоценоз *м палео.* биоценоза (*съобщество от организми*)
бипирамида *ж* бипирамида
~, **ромбическая** ромбична бипирамида
~, **тригональная** тригонална бипирамида
бипризма *ж* бипризма
бирюза *м геол.* тюркоаз
бисбиит *м геол.* бисбиит
бисмит *м геол.* бисмит
бисмокаит *м геол.* бисмокаит
бисмутинит *м геол.* бисмутинит
бисмутит *м геол.* бисмутит
бисмутоплагионит *м геол.* бисмутоплагионит, галенобисмутит
бисмутотанталит *м геол.* бисмутотанталит

биссектриса *ж* ъглополовяща, бисектриса
~, **острая** остра бисектриса
~, **тупая** тъпа бисектриса
биссолит *м геол.* бисолит
биссус *м палео.* бисус
бисфеноид *м*, **ромбический** *геол.* ромбичен бисфеноид
битит *м геол.* битит
битовнит *м геол.* битовнит
битум *м* битум
битум «А» битум «А» (*вещества, които се извличат при обработване на скалите с органични разтворители при обикновени условия*)
битум «Б» битум «Б» (*вещества, които се извличат от скалите или въглищата с бензол при повишено налягане, след отделянето на битум «А»*)
битум «С» битум «С» (*вещества, които се намират в скалите в свързано състояние и са разтворими в органични разтворители само след обработване на скалите с киселини*)
~, **жесткий** твърд битум
~, **жидкий** течен битум
~, **мягкий** мек битум
~, **разжиженный** разтопен битум
~, **сырой** суров битум
битуминизация *ж* битуминизация, битуминизиране (*за създаване на водонепроницаемост*)
битуминит *м* битуминит
битуминология *ж* битуминология
битумный битумен, битуминозен
бифиляр *м* бифиляр, двужичник
бифуркация *ж* **реки** раздвояване [бифуркация] на река
бичи *мн* палци (*при дезинтегратора*)
бишофит *м геол.* бишофит
бластоиден *мн палео.* бластоиден (*фосилен клас от бодлокожите*)
бледит *м геол.* бльодит, астраханит
блеск *м* 1. блясък 2. сулфидна руда
~, **железный** спекуларит
~, **кобальтовый** кобалтин
блеск, медный халкозин
~, **молибденовый** молибденит
~, **свинцовый** галенит
блескость *ж* блескавост, ослепителност
блинкер *м* бленкер (*сигнален уред, монтиран на телефонни централи, който сигнализира, когато линията е заета или когато минава повиквателният ток*)
блитит *м геол.* блитит
блок *м* 1. блок; ролка 2. скрипец, макара 3. група ролки 4. блок [участък], в който работи един багер
~ **-аппарат** блокапарат, блокировъчен апарат
~ **-баланс** блокбаланс
~, **выемочный** добивен блок
~, **головой** челна ролка
~ **-звездочка** ролка-звезда
~ **-картер** картерен блок
~, **крепежный дуговой** дъгов крепежен блок
~, **направляющий** направляваща ролка
~ **основание** блок-основа
~, **отклоняющий** отклоняваща жлебова ролка
~, **оттяжной** ударна ролка
~ **переменного сечения** блок с променливо сечение
~ **-пост** блокпост
~ **-участок** блокиран участък; участък, който се блокира
~, **хвостовой** направляваща ролка
~ **цилиндров** цилиндров блок
блокирование *с* блокиране
блокированный блокиран
блокировать блокирам; затварям; прегражда
блокировка *ж* блокировка
~, **автоматическая** автоматична блокировка
~, **железнодорожная** железопътна блокировка
~, **механическая** механична блокировка
~, **полуавтоматическая** полуавтоматична блокировка

блокировка, путевая линейна блокировка
~, ручная ръчна блокировка
~, станционная гарова блокировка
блокит *м геол.* блокит
блокоукладчик *м* блокоповдигач
бломстрандин *м геол.* бломстрандин, приорит
блочный блоков, блочен
блуждающий блуждаещ
блюдо *с* **степное** степно блюдо (*закръглена форма на просядане в льосов терен*)
бобина *ж* бобина; макара; въжен барабан
бобовина *ж* бобовина (*концентрация на вещество, което има форма на сфера или елипса*)
бобровкит *м геол.* бобровкит
бобырит *м геол.* бобиерит
бобышка *ж* изпъкналост, издатък с отвор
богатый богат (*за руда, разтвор и др.*)
боден *м* боден (*пружинен ключ на потенциометър ЭП-1*)
боек *м* ударник (*ударна част от буталото*), ударник на пробивен чук
~ звонка бойник на звънец
~ поршня перфоратора ударна част от буталото, ударник на пневматичния пробивен чук
бой *м* трошляк (*натрошено стъкло, ломен камък, натрошени тухли и др.*)
~, кирпичный тухлен стенаж
бок *м* страна
~, висячий горнище (*при стръмен залеж*)
~, лежачий долнище (*при стръмен залеж*)
боковина *ж* странична повърхност, страна
боковой страничен
боксит *м геол.* боксит
~, бемитовый бьомитов боксит
~, гидраргилитовый хидраргилитов боксит
~, диаспоровый диаспоров боксит
болванка *ж* балванка, отливка, кюлче
болезнь *ж*, **кессонная** кесонна болест
болеит *м геол.* болеит
болотистый блатист, мочурлив
болотный блатен
болото *с* блато, мочур
~, верховое водоразделно блато
~, висячее склоново блато
болт *м* болт
~, анкерный анкърен болт
~, крепежный крепежен болт
~, натяжной обтегателен болт
~, откидной шарнирен болт
~, притертый болт със скрита в гнездо глава
~, стыковой стегателен болт за две допиращи се части
болтонит *м геол.* форстерит
болторезка *ж* болторезачка (*машина за нарязване на болтове*)
больверк *м* подпорна стена
большегрузный тежкотоварен
большепролетный който е с голям отвор между две опори
бомбы *мн*, **вулканические** вулкански бомби
борацит *м* борацит
бордозит *м геол.* бордозит (*сребро, което съдържа живак*)
боржикцит *м геол.* боржикцит
борнит *м геол.* борнит
борода *ж* крушка (*спасителен инструмент при авария в сондажа*)
боронатрокальцит *м* улексит
борт *м* 1. борт (*вид технически диамант*) 2. борт (*стена на открит рудник*)
~, направляющий направляващ борт
бортовой бортов
бортсы *мн* борти (*вид технически диаманти*)
бостонит *м геол.* бостонит
ботриоген *м геол.* ботриоген
бочка *ж* бъчва
~, амальгамационная амалгамационен барабан
бравоит *м геол.* бравоит
браггит *м геол.* брагит
брадлейит *м геол.* брадлейит
бразилианит *м геол.* бразилианит

брак *м* брак, шкарто, дефектна стока
бракебушит *м геол.* бракебушит
бракованный бракуван, шкартиран
браковать бракувам, шкартирам
браковка *ж* бракуване, шкартиране
браковщик *м* контрольор
брандмауер *м* огнеупорна [противопожарна] стена
брандспойт *м* 1. мундщук, струйник, накрайник на маркуч 2. ръчна помпа
брандтит *м геол.* брандтит
браннерит *м геол.* бранерит
бранхиозавр *м палео.* бранхиозавър
браслет *м* гривна, скоба, ръкохватка
браунит *м геол.* браунит
брахидиум *м палео.* ръчен апарат (*специално приспособление при брахиоподите*)
брахиоподы *мн палео.* брахиоподи, раменоноги
бревенчатый гредореден, гредов
бревно *с* стълб, пилот; дялана греда
бреггерит *м геол.* брьогерит
бредигит *м геол.* бредигит
брезент *м* брезент
брезентовый брезентов
брейнерит *м геол.* брейнерит
брейтгауптит *м геол.* брайтхауптит
брекчия *ж геол.* брекча
~, **вулканическая** вулканска брекча
~, **костная** костена брекча
~, **лавовая** лавова брекча
~, **пещерная** пещерна брекча
~, **тектоническая** тектонска брекча
~, **эпигенетическая** епигенетична брекча
бремсберг *м* бремсберг
бригада *ж* бригада
~, **буровая** сондажна [пробивна] бригада
~, **буровзрывная** пробивно-взривна бригада
~, **горноспасательная** миноспасителна бригада
~ **горняков** миньорска бригада
~, **добычная** добивна бригада
~, **локомотивная** локомотивна бригада
бригада, паровозная локомотивна бригада
~, **поездная** влакова бригада
~, **путевая** пътна бригада
~, **рабочая** работна бригада
~, **ремонтная** ремонтна бригада
~, **сейсмическая** сеизмична бригада
~ **уборщиков** товарачна бригада
бригадир *м* бригадир, ръководител на бригада
бригадный бригаден
бризантный бризантен, осколочен
брикерит *м геол.* брикерит
брикет *м* брикет
~, **буроугольный** брикет от кафяви въглища
~, **каменноугольный** антрацитен брикет
~, **лигнитный** лигнитен брикет
~, **торфяной** торфен брикет
брикетирование *с* брикетиране
брикетировать брикетирам
брикетный брикетен
бриллиант *м* брилянт
бриллиантовый брилянтен
бринеллирование *с* бринелуване
бриозои *мн палео.* бриозои, мъхови животни
бритолит *м геол.* бритолит
бровка *ж* ръб на отстъпа (*на тераса, овраг или насип*)
бродить ферментирам; кипя
брожение *с* ферментиране; кипене
бромаргирит *м геол.* бромаргирит
бромеллит *м геол.* бромелит
бронестекло *с* армирано стъкло
бронза *ж* бронз
~, **кислотоупорная** неокисляем бронз
бронзит *м геол.* бронзит
бронтозавр *м палео.* бронтозавър
броня *ж* броня
~ **кабеля** кабелна броня
~ **кабеля, ленточная** лентова кабелна броня
~ **кабеля, проволочная** телена кабелна броня
брошантит *м геол.* брошантит
брукит *м геол.* брукит
брунсвигит *м геол.* брунсвигит
бруньятеллит *м геол.* брунятѐлит

брус *м* 1. къса греда 2. точило, брус 3. прът, щанга
~ **-амортизатор** амортизираща греда, греда-амортизатор
~, **буферный** буферна греда
~, **запорный** разпънка
~, **коньковый** било
~, **направляющий** направляваща греда
~, **подкронблочный** греда, която носи кронблока
~, **подшкивный** греда, която носи ролка
~, **предохранительный** предпазна греда
~, **строительный** строителна греда
~, **трамбующий** трамбовка
~, **тяговый** теглич
брусит *м геол.* брусит
брусовка *ж* пила за груба обработка, брусовка
брушит *м геол.* брушит
брызгалка *ж* пръскачка
брюстерит *м геол.* брюстерит
брюхоногие *мн палео*, охлюви, коремоноги
бугай *м* дървен *или* стоманен лост
бугель *м* 1. стоманена гривна 2. лира; пантограф 3. втулка на ексцентрик
~, **дугообразный** дъгообразен токоприемник, дъгообразна лира при електролокомотивите
будинаж *м* будинаж (*тектонско налещяване*)
будка *ж*, **драгерская** будка за машиниста на драга
бузга *ж* промит пясък
буй *м* шамандура
букландит *м геол.* букландит
букса *ж* букса; втулка; кутия
~, **поворотная** въртяща се букса [втулка]
~, **храповая** храпов венец, храпова втулка
буксование *с* буксуване
буланжерит *м геол.* буланжерит
бултфонтейнит *м геол.* бултфонтейнит
булыга *ж* скален къс
булыжник *м* объл камък за направа на калдъръм; паваж
бульдозер *м* булдозер
бульдозерист *м* булдозерист, машинист на булдозер
бумага *ж* хартия
~, **диаграмная** диаграмна хартия
~, **наждачная** шмиргелова хартия, шкурка
~, **стеклянная** гласпапир
~, **фильтровальная** филтърна хартия
~, **электроизоляционная** електроизолационна хартия
буна *ж* буна, синтетичен каучук
бунзенит *м геол.* бунзенит
бункер *м* бункер
~, **аккумулирующий** акумулиращ [междинен] бункер
~ **большой емкости** бункер с голяма вместимост
~, **железобетонный** стоманобетонен бункер
~, **загруженный** напълнен бункер
~, **запасный** резервен бункер
~ **малой емкости** бункер с малка вместимост
~, **металлодеревянный** дървенометален бункер
~, **металлический** метален бункер
~, **многоячейковый** многоклетков бункер
~, **одноячейковый** едноклетков бункер
~, **погрузочный** товаръчен бункер
~ **-поезд** бункерен влак
~, **породный** бункер за скална маса, бункер за скален материал
~, **приемный** приемен бункер
~, **промежуточный** междинен бункер
~, **рабочий** работен бункер
~ **с воронкообразным днищем** бункер с фуниеобразно дъно
~, **скопной** събирателен бункер
~, **угольный** бункер за въглища
~, **уравнительный** изравнителен бункер
~, **щелевой** бункер с дълъг тесен отвор за изсипване на товара с механичен хранител
бункеровать запълвам [зареждам] бункер

бур *м* бургия, шило; пробивен инструмент
~, **гибкий** гъвкава бургия
~, **длинный** дълга бургия
~, **долотчатый** длетообразна бургия
~, **змеевиковый** свредел за сондиране
~, **каленый** закалена бургия
~, **короткий** къса бургия
~, **крестовый** кръстообразна бургия
~, **ложковый** шапа (*сондажен инструмент*)
~, **пустотелый** куха бургия, бургия с канал
~, **ручной** ръчна бургия
~, **реактивно-турбинный (РТБ)** реактивен турбобур (*за сондиране с големи диаметри*)
~, **составной** съставна бургия (*бургия, която се състои от няколко елемента*)
~, **спиральный** спирален свредел
~, **штанговый** бургия, щангова [прътова] бургия
бура *ж* боракс
бурав *м* свредел, бургия
~, **почвенный** дупкокопач
бурение *с* сондиране, пробиване
~, **алмазное** диамантено сондиране
~ **без выхода циркуляции** сондиране със скрито ниво на промивката
~, **бездолотное** сондиране без режещ инструмент (*напр. термично сондиране*)
~, **безнасосное** безпомпено сондиране
~, **бескерновое** безядково сондиране
~, **веерное** ветрилообразно сондиране
~, **взрывное** взривно сондиране
~, **вибрационное** вибрационно [вибраторно] сондиране
~, **вращательное** въртеливо сондиране
~, **вращательно-вибрационное** вибрационно-въртеливо сондиране
~, **гидравлическое** хидравлично сондиране
бурение, гидровибрационное хидровибрационно сондиране
~, **гидромониторное** хидромониторно сондиране
~, **гидроперфораторное** хидроперфораторно сондиране
~, **двуствольное** двустволно сондиране
~, **дробовое** шротово сондиране
~, **забивное** забивно сондиране
~, **инфразвуковое** инфразвуково сондиране
~, **картировочное** картировъчно сондиране
~, **колонковое** ядково сондиране
~, **кустовое** гнездово сондиране
~, **механическое** механично [машинно] сондиране
~, **многозабойное** многозабойно сондиране
~, **многорядное** многоредово сондиране
~, **направленное** насочено сондиране
~, **огнеструйное** термично сондиране
~, **опорное** опорно сондиране
~, **поисковое** сондиране за търсене
~ **полным сечением** сондиране с пълно сечение
~, **профильное** профилно сондиране
~, **разведочное** проучвателно сондиране
~, **разветвленно-направленное** многозабойно сондиране
~, **роторное** роторно сондиране
~, **ручное** ръчно сондиране [пробиване]
~ **с боковой подачей воды** пробиване със странично подаване на водата
~ **с нагрузкой** сондиране с допълнително осово налягане
~ **с осевой подачей воды** пробиване с осово подаване на водата
~ **с продувкой** сондиране с продухване на забоя
~ **с промывкой** сондиране с промивка
~ **с разгрузкой** сондиране с разтоварване

бурение сверху вниз сондиране [пробиване] отгоре надолу
~, **скоростное** скоростно сондиране [пробиване]
~ **снизу вверх** сондиране [пробиване] отдолу нагоре
~ **сплошным забоем** безядково сондиране
~, **структурное** структурно сондиране
~, **сухое** сухо сондиране [пробиване]
~, **твердосплавное** твърдосплавно сондиране, видиево сондиране
~, **термическое** термично сондиране
~, **турбинное** турбинно сондиране
~, **ударное** ударно сондиране
~, **ударно-вращательное** ударно-въртеливо сондиране
~, **ударно-дробовое** ударно-шротово сондиране, ударно-сачмено сондиране
~, **ультразвуковое** ултразвуково сондиране
~, **химическое** химично сондиране
~, **шарошечное** сондиране с ролково длето
~ **шахтного ствола** сондиране на шахта
~, **шнековое** шнеково сондиране
~ **шпуров** пробиване на взривни дупки
~, **щанговое** щангово сондиране
~, **эксплуатационное** експлоатационно сондиране
~, **электрогидравлическое** електрохидравлично сондиране
~, **электродуговое** електродъгово сондиране
бурильный сондажен, пробивен
бурильщик сондьор, пробивач
буримость *ж* сондируемост, пробиваемост (*на скалите в сондажния процес*)
бурить сондирам, пробивам
бурить шпур пробивам взривна дупка
буркеит *м геол.* буркеит
бурнонит *м геол.* бурнонит
буровая *ж* монтирана работеща сонда
буровой сондажен, пробивен
бородержатель *м* държач на бургия
бурозаправочная *ж* работилница за ремонт на бургии
бурозаправщик *м* работник по заточване на бургии
буроскоп *м* буроскоп (*уред за визуално наблюдение в сондажа*)
~, **телевизионный** телевизионен буроскоп
буроскопия *ж* буроскопия
бурплощадка *ж* площадка за складиране на сондажни съоръжения
бурт *м* фланец
буртик *м* ограничителен пръстен, яка (*околодвръстен опорен ръб*)
буря *ж*, **магнитная** магнитна буря
буссенготит *м геол.* бусенготит
буссоль *ж* бусола
~ **с диоптрами** компас с диоптри
бустамит *м геол.* бустамит
бустер-трансформатор *м* бустер-трансформатор
бут *м* ломен камък за строителни цели
бутара *ж* промивен барабан с цилиндрична *или* конусна форма; промивен стан (*коритообразен апарат, който има приемен фуниеобразен или четириъгълен отвор със сито за пресяване на пясък*)
бутит *м геол.* бутит
бутлерит *м геол.* бутлерит
бутобой *м* блокоразбивач
буттенбахтит *м геол.* бутенбахтит
бутчик *м* запълвач (*работник по запълването*)
буфер *м* буфер
~, **жесткий** твърд буфер
~, **эластичный** еластичен буфер
бухгалтерия *ж* счетоводство, книговодство
бухгалтерский счетоводен, сметководен
бухольцит *м* бухолцит (*разновидност на силиманита*)
бухта *ж* 1. навито на макара [кангал] въже 2. възел

бучарда *ж* бучарда
быстрорежущий бързорежещ
быстросохнущий бързосъхнещ
быстросхватывающийся бързовтвърдяващ се
бьелкит *м* козалит
бьеф *м* ниво на водата в язовир
бючлиит *м геол.* бючлиит
бэд-лэнд *м* бедленд (*силно разчленен от ерозията релеф, състоящ се от овраги и ровини*)

В

вавелит *м геол.* вавелит
вага *ж* лост за вдигане на тежести
вагнерит *м геол.* вагнерит
вагон *м* вагон
~, **аккумуляторный** акумулаторен вагон
~, **багажный** багажен вагон, фургон
~, **большегрузный** тежкотоварен вагон
~, **грузовой** товарен вагон
~, **двухосный** двуосен вагон
~, **динамометрический** динамометричен вагон
~ **-дозатор** дозиращ вагон
~, **крытый** покрит товарен вагон
~, **открытый** открит товарен вагон
~ **-платформа** вагон-платформа
~, **прицепной** ремарке
~, **путеизмерительный** пътеизмерителен вагон
~, **саморазгружающийся** саморазтоварващ се вагон
~ **с опрокидывающимся кузовом** вагон с преобръщащ се кош, обръщателен вагон
~, **цельнометаллический** целометален вагон
~, **четырехосный** четириосен вагон
вагонетка *ж* вагонетка
~, **аккумуляторная** акумулаторна вагонетка
~, **большегрузная** тежкотоварна вагонетка
вагонетка, грузовая товарна вагонетка
~, **груженая** натоварена вагонетка
~, **загрузочная** пълнителна вагонетка
~, **«забурившаяся»** паднала от релсите вагонетка
~ **«коза»** «рогуша»
~, **людская** вагонетка за превозване на хора
~, **малогрузная** малка вагонетка
~, **опрокидывающаяся** обръщателна вагонетка
~ **-платформа** вагонетка-платформа
~, **порожняя** празна вагонетка
~, **рудничная** руднична вагонетка
~, **саморазгружающаяся** саморазтоваряща се вагонетка
~, **самоходная** самоходна вагонетка
~ **специального предназначения** специална вагонетка, вагонетка със специално предназначение
~ **средней грузоподъемности** вагонетка със средна товароподемност
~, **тормозная** спирачна вагонетка
~, **угольная** въглищна вагонетка
~ **-цистерна** вагонетка-цистерна
вагонеточный вагонетков, вагонетен
вагонетчик *м* вагонджия
вагонетчица *ж* вагонджийка, вагоноброячка
вагонный вагонен
вагоноопрокидыватель вагонообръщач, випер
вагонщик *м* работник по вагоните
вад *м геол.* вад
вадеит *м геол.* вадеит
вакенродит *м* вакенродит (*разновидност на минерала квенселит*)
вакуум-насос *м* вакуумна помпа
вакуумметр *м* вакуумметър
вал *м* 1. насип, дига 2. вал, валяк 3. *геол.* вал (*тясна, удължена, невисока форма на релефа или структура от антиклинален тип с малък наклон*)
~, **атлантический** атлантически вал
~, **гибкий** гъвкав [еластичен] вал

вал, карданный карданен вал
~, **коленчатый** колянов вал
~ **компрессора** компресорен вал
~, **коренной** главен двигателен вал
~, **напорный** напорен вал
~, **приводной** задвижващ вал
~, **прирусловый** крайречен вал
~, **тихоходный** бавноходен вал
~, **трансмиссионный** трансмисионен вал
~, **эксцентриковый** ексцентриков вал (*вал с ексцентрикови палци*)
валентинит *м геол.* валентинит
валить събарям, катурвам
валкость *ж* неустойчивост
валлериит *м геол.* валериит
валуевит *м геол.* ксантофилит
валуны *мн* валчести скални блокове с размери, по-големи от 10 см
вальпургит *м геол.* валпургит
вальхия *ж палео.* валхия (*фосилно растение с къси игловидни листа*)
вальцевать валцовам
ванадинит *м геол.* ванадинит
ванденбрандеит *м геол.* ванденбрандеит
вандрут *м* подхват
ванна *ж* вана
~, **водяная** водна вана (*метод за ликвидиране на авария в сондажа*)
~, **закалочная** закалителна вана
~, **кислотная** киселинна вана (*метод за ликвидиране на авария в сондажа с помощта на киселина*)
~, **нефтяная** нефтена [нафтова] вана (*метод за ликвидиране на авария в сондажа с помощта на нефт или нафта*)
ваноксит *м геол.* ваноксит
ванта *ж* въже, обтяжка
вантгоффит *м геол.* вантхофит
ваплерит *м геол.* ваплерит
вапор *м* цилиндрово масло
вар *м* 1. катран, гудрон 2. варена смола, зифт
варвикит *м геол.* варвикит
вардит *м геол.* вардит
вариант *м* вариант, разновидност
вариации *ж мн* вариации
~, **лунносуточные** вариации за период на лунно денонощие
~, **магнитные** магнитни вариации
~, **магнитные вековые** векови магнитни вариации
~, **магнитные годовые** годишни магнитни вариации
~, **магнитные суточные** денонощни магнитни вариации
~, **солнечносуточные** вариации за период на слънчево денонощие
вариационный вариационен
вариетет *м* разновидност
варикондом *м* варикондом (*кондензатор от специален материал, който рязко променя диелектрическата си проницаемост при изменения на напрежението*)
вариоли *мн* вариоли
вариолит *м* вариолит
вариометр *м* вариометър
~, **гравитационный** гравитационен вариометър, торзионни везни
~, **магнитный** магнитен вариометър
варисцит *м геол.* варисцит
варница *ж* варница
варулит *м геол.* варулит
варьировать варирам
вата *ж* вата, памук
~, **стеклянная** стъклен памук
~, **целлюлозная** целулозен памук
~, **шлаковая** шлакова вата
ватерлиния *ж* линия на движение по вода, водолиния
~, **грузовая** товарна водолиния
ватерпас *м* нивелир, водна терзия
ватман *м* ватманова хартия, кадастрон
ваттмер *м* ватметър
вашгерд *м* промивачка
вашегиит *м геол.* вашегиит
ваэсит *м геол.* ваесит
вбрызгивание *с* впръскване, инжектиране
вваленный насипан, натрупан
ввертывание *с* завинтване, завъртване
ввертывать завинтвам, завъртам
вверченный завинтен, завъртян

ввинченный завинтен
ввинчивание *с* завинтване
ввинчивать завинтвам
ввитой вплетен, всукан
ввод *м* въвод, въвеждане (*на ток*)
~, **герметический** херметичен въвод, херметично въвеждане
~, **глубокий** дълбок въвод
~, **глухой** глух въвод
~, **кабельный** кабелен въвод
вдавленный впресован, вкаран (*чрез пресоване*)
вдвигать вмъквам, вкарвам, пъхвам
вдувание *с* вдухване
веберит *м геол.* веберит
ведомость *ж*, **дефектная** дефектна ведомост
ведомый водим, задвижван; вторичен
ведущий 1. главен, ръководен 2. водещ, задвижващ
веерообразный ветрилообразен
вездеход *м* всъдеходен автомобил
везувиан *м геол.* везувиан
вейбуллит *м геол.* вейбулит
вейншенкит *м геол.* вейншенкит
вейссит *м геол.* вайсит
век *м* век
~, **каменный** каменен век
~, **плювиальный** дъждели в [плювиален] век
вектор *м* вектор
~, **аномальный** аномален вектор
~ **вращения** вектор на въртенето
~ **кривизны** вектор на кривината
~ **магнитного поля** вектор на магнитното поле
~ **петли** вектор на примката
~ **плотности потока энергии** вектор на плътността на енергетичния поток
~, **региональный** регионален вектор
~ **смещения** вектор на преместването
велерит *м геол.* вьолерит
величина *ж* 1. величина 2. големина
~ **грузопотока** големина на товаропотока
~ **зазора** големина [размер] на хлабината
величина, избыточная излишна величина
~, **истинная** истинска [действителна] величина
~ **тока** стойност [големина] на тока
венец *м* венец, пръстен
~, **деревянный** дървен венец
вентилирование *с* вентилиране, проветряване
вентилировать вентилирам, проветрявам
вентиль *м* вентил, клапан
~, **запорный** спирачен вентил
~, **игольчатый** иглен вентил
~, **редукционный** редукционен вентил
вентилятор *м* вентилатор
~, **всасывающий** смукателен вентилатор
~ **высокого давления** вентилатор с висок напор [високо налягане]
~, **вытяжной** смукателен [теглещ] вентилатор
~ **главного проветривания** вентилатор за главното проветряване
~, **нагнетательный** нагнетателен вентилатор
~ **ниского давления** вентилатор с ниско налягане
~, **осевой** осов вентилатор
~, **центробежный** центробежен вентилатор
~, **шахтный** рудничен вентилатор
~, **шурфовый** шурфов вентилатор
вентиляторная *ж* вентилаторно помещение
вентиляция *ж* вентилация, проветряване
~, **всасывающая** всмукваща [смукателна] вентилация
~, **легочная** белодробна вентилация
~, **нагнетательная** нагнетателна вентилация
~, **шахтная** руднична вентилация
вентуритруба *ж* вентуриметър, разходомерна тръба, тръба на Вентури
венцелит *м геол.* венцелит
веревка *ж* въже, връв
веретено *с* вретено
верлит *м геол.* верлит

вермикулит *м геол.* вермикулит
вернадит *м геол.* вернадит
вернадскит *м геол.* вернадскит
вериьер *м* 1. нониус; спомагателна скала 2. манометричен показващ уред, (който уточнява показанието на ГИВ)
верстак *м* тезгях с менгемета, шлосерски тезгях
вертикальный вертикален, отвесен
вертлюг *м* 1. промивна глава 2. чекрък, върток
~ **-пробка** вирбел
вертлюшка *ж* хидрометрично витло (*уред за измерване скоростта на течаща вода*)
вертушка *ж* въртележка
~, **гидравлическая** хидравлична въртележка (*уред за определяне зоната на поглъщане в сондажа*)
верх *м* връх, горната част; капак
~, **откидной** подвижен [отварящ се] капак
верхняк *м* капа
~, **деревянный** дървена капа
~, **дубовый** дъбова капа
~, **еловый** елова капа
~, **загнивший** загнила капа
~, **поломанный** счупена капа
~, **сосновый** борова капа
~, **составной** сборна [съставна] капа
~, **стальной** стоманена капа
~, **цельный** непрекъсната капа
верховодка *ж* сезонни води
вершина *ж* връх
~ **свода давления** връх на натисковия свод
вес *м* тегло
~, **валовой** брутно [общо] тегло
~ **вращающихся частей** тегло на въртящите се части
~, **грузопогонный** линейно тегло на товара
~, **мертвый** мъртво тегло, тара, собствено тегло
~ **нетто** нето тегло
~, **общий** общо тегло
~, **объемный** обемно тегло
~, **погонный** линейно тегло (*тегло на единица дължина*)
вес, полезный полезно тегло
~, **постоянный** постоянно тегло
~, **собственный** собствено тегло
~, **сцепной** сцепно [адхезно] тегло
~, **удельный** плътност; специфично тегло
~, **чистый** нето [чисто] тегло
весить тежа
весовой тегловен, гравиметричен (*за анализ*)
весовщик *м* мерач, кантарджия
вести 1. водя 2. провеждам 3. извършвам 4. тегля
вестфалит *м* вестфалит (*вид предпазно взривно вещество*)
весцелит *м геол.* весцелит
весы *мн* кантар, везни
~, **вагонные** вагонен кантар
~, **конвейерные** конвейерен кантар
~, **крутильные** торзионни везни, гравитационен вариометър
~, **магнитные** магнитни везни (*уред за измерване на относителните стойности на Z- и H-съставящите на земното магнитно поле*)
~, **платформенные** платформен кантар
~, **пружинные** пружинни везни
~, **электромагнитные** електромагнитни везни
ветвление *с* разклоняване
ветвь *ж* клон; отклонение
~ **годографа** клонка на ходограф
~ **каната** клон на въже
~, **набегающая** влизащ клон (*на верига, лента, въже и пр.*)
~, **несущая** носещ клон
~, **нисходящая** долен клон (*на верига или въже*)
~ **подъемного каната** клон на подемно въже
~, **сбегающая** излизащ клон (*на верига, лента, въже и пр.*)
~, **холостая** празен [ненатоварен] клон (*на конвейер*)
ветряк *м* вятърен двигател
веттер *м* ветер
~ **-астралит** ветер-астралит (*вид*

предпазно взривно вещество)
~ **-базажит** ветер-базажит (*вид предпазно взривно вещество*)
~ **-бикарбит** ветер-бикарбит (*вид предпазно взривно вещество*)
~ **-карбонат** ветер-карбонит(*вид предпазно взривно вещество*
~ **-нобелит** ветер-кобелит (*вид предпазно взривно вещество*)
~ **-салит** ветер-салит (*вид предпазно взривно вещество*)
~ **-секурит** ветер-секурит (*вид предпазно взривно вещество*)
веха *ж* пътепоказател; жалон
вещества *с мн* вещества
~, **взвешенные** плаващи вещества
~, **вяжущие** свързващи вещества
~, **гуминовые** хуминови вещества
~, **летучие** летливи [изпаряващи] се вещества
~, **связующие** свързващи вещества (*при брикетирането*)
вещество *с* вещество, материя
веять вея, духам
взаимно замкнутый взаимно затворен, взаимно блокиран
взаимодействие *с* взаимодействие
~, **комптоновское** комптоновско взаимодействие
взаимодействовать взаимодействувам
взаимозаменяемый взаимозаменяем
взакрой *с* припокриване
взбалтывать разбълниквам; разклащам; разтърсвам
взброс *м* възсед
взброссо:сдвиг *м* възсед-отсед
взвесить претеглям
взвесь *ж* суспензия
взвешенный 1. диспергиран, разпръснат 2. претеглен 3. суспендиран
взвешивание 1. претегляне, теглене 2. суспендиране, образуване на суспензия
~, **гидростатическое** хидростатично теглене
взвешивать меря, премервам (*по тегло*)
вздутие *с* подуване, издуване
взрыв *м* взрив, експлозия, избухване
взрыв вруба взривяване на подкоп
~ **газа и пыли** взривяване на газ и прах
~, **запоздалый** закъснял взрив
~, **одиночный** единичен взрив
~ **шпуров** взривяване на дупки
взрывание *с* взривяване, възпламеняване
~, **безврубовое** безподкопно взривяване
~ **внутренним зарядом** взривяване с вътрешен заряд
~, **врубовое** подкопно взривяване
~ **двумя очередами** взривяване на два пъти
~, **замедлительное** закъснително взривяване
~, **короткозамедленное** взривяване с милисекундно закъснение
~ **наружным зарядом** взривяване с външен заряд
~ **сжатой углекислотой** взривяване със сгъстен въглероден двуокис
~, **сотрясательное** сътресателно взривяване
взриватель *м* запалка, взривател, детонатор
~, **головной** челна запалка
~, **дистанционный** дистанционна запалка
~, **ударный** ударна запалка
взривать взривявам
взрывник *м* взривач, бомбаджия
взрывной експлозивен, взривен, избухлив
взрывобезопасный взривобезопасен
взрывонавалка *ж* взривонатоварване
взрывонепроницаемост *ж* взривонепроницаемост
взрывонепроницаемый взривонепроницаем
взрывоопасный взривоопасен, способен да предизвиква експлозия
взрывчатка *ж* взривно вещество, експлозив
взрывчатость *ж* експлозивност
взрыхлять разрохквам, правя рохкав

виадук *м* виадукт; надлез
вибратор *м* вибратор
~, **аксиальный** аксиален вибратор (*вибратор, задвижван с турбинка*)
~, **внутренний** дълбокодействуващ вибратор
~, **двухблочный** двувалов вибратор
~, **забойный** забоен вибратор
~, **наружный** външен вибратор
~, **поверхностный** повърхностен вибратор
~, **шарикороликовый** сачмено-ролков вибратор
вибрация *ж* вибрация, трептене, колебание
вибрирование *с* 1. вибриране 2. *стр.* вибриране (*механичен начин на уплътняване на бетон*)
вибрировать вибрирам
виброbрус *м* виброгреда
вибробулава *ж* бухалков вибратор
вибровыпрямитель *м* виброизправител
виброграф *м* виброграф
виброзонд *м* сондажен инструмент за вибрационно сондиране
вибролопата *ж* вибролопата
виброметр *м* виброметър
вибромолот *м* виброперфоратор, вибрационен чук
вибропогружатель *м* вибратор за вкарване на обсадна колона
вибропреобразователь *м* вибропреобразовател
вибропрокол *м* вибрационно сондиране с уплътняване на шлама в стените на сондажа
вибропрочность *ж* издръжливост срещу вибрация
виброрыхлитель *м* виброразрохвач (*на замръзнали песъчливи материали*)
виброуплотнение *с* виброуплътняване
вавианит *м геол.* вивианит
вид *м* вид
~, **инженерно-геологический** инженерно-геоложки вид
~, **реликтовый** реликтен вид
вид симметрии, ромбо-пирамидальный ромбопирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-аксиальный** тетрагонално-трапецоедрична симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-гироидопланальный** тетрагонално-скаленоедрична симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-гироидопримитивный** тетрагонално-тетраедрична симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-планаксиальный** дитетрагонално-дипирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-планальный** дитетрагонално-пирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-примитивный** тетрагонално-пирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагирно-центральный** тетрагонално-бипирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагонально-дипирамидальный** тетрагонално-дипирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагонально-пирамидальный** тетрагонално-пирамидална симетрия
~ **симметрии, тетрагонально-скаленоэдрический** тетрагонално-скаленоедрична симетрия
~ **симметрии, тетрагонально-тетраэдрический** тетрагонално-тетраедрична симетрия
~ **симметрии, тетрагонально-трапецоэдрический** тетрагонално-трапецоедрична симетрия
~ **симметрии, тригирно-аксиальный** тригонално-трапецоедрична симетрия
~ **симметрии, тригирно-планаксиальный** дитригонално-скаленоедрична симетрия
~ **симметрии, тригирно-планальный** дитригонално-пирамидална симетрия
~ **симметрии, тригирно-примитивный** тригонално-пирамидална симетрия

вид симметрии, тригирно-центральный ромбоедрична симетрия
~ **симметрии, тригонально-дипирамидальный** тригонално-бипирамидална симетрия
~ **симметрии, тригонально-пирамидальный** тригонално-пирамидална симетрия
~ **симметрии, тригонально-трапецоэдрический** тригонално-трапецоедрична симетрия
видиа видиа (*наименование на твърда сплав*)
визерит *м геол.* визерит
визирование *с* визиране
визуальный визуален
вилатеит *м геол.* вилатеит
вилка *ж* вилка
~, **желоночная** вилка за желонка (*спасителен уред за хващане на желонка*)
~, **подкладная** вилка за щангови съединители
~, **тормозная** спирачна вилка
~, **штепсельная** щепсел, щепселна вилка
~, **эксцентричная** ексцентрична вилка
вилкеит *м геол.* вилкеит
виллемит *м геол.* вилемит
виллиомит *м геол.* вилиомит
вильямит *м геол.* вилямит
вильямсит *м геол.* вилямсит (*разновидност на серпентина*)
винклерит *м геол.* винклерит
винт *м* 1. винт 2. витло
~, **архимедов** архимедов винт
~, **барашковый** крилчат винт
~, **бесконечный** безконечен винт
~, **блокирующий** осигурителен винт
~, **двухзаходный** двуходов винт, винт с двуходова [двойна] резба
~, **дифференциальный** диференциален винт
~, **зажимный** притегателен [стегателен] винт
~, **микрометрический** микрометричен винт
~, **нажимный** стопорен [регулиращ] винт
~, **отжимный** освобождаващ винт
винт подъемный елеваторен винт
~, **потайной** винт със скрита глава
~, **распорный** раздалечителен [дистанционен] винт
~, **соединительный** съединителен винт
~, **ходовой** водещ [ходов] винт
~, **элевационный** елевационен винт
винчит *м геол.* винчит
виолан *м геол.* виолан
виоларит *м геол.* виоларит
виргация *ж* виргация [разклонение] на гънки
виридин *м геол.* виридин
вискозиметр *м* вискозиметър
~ **Стормера** вискозиметър на Стормер (*за определяне действителния вискозитет*)
вискозин *м* вискозин (*минерално масло с висок вискозитет*)
висмут *м* бисмут
висмутин *м* бисмутин
витерит *м геол.* витерит
витки *ж мн* **трения** запасни навивки на въжен барабан (*които предпазват от изкубване на въжето*)
витлокит *м геол.* витлокит
витнеит *м геол.* витнеит
виток *м* навивка, намотка
витринит *м геол.* витринит
витрен *м геол.* витрен
витрит *м геол.* витрин
виттит *м геол.* витит
виттихенит *м геол.* витихенит
витчит *м геол.* витчит
вихрь *м* вихър
~, **присоединенный** присъединен вихър
вкладыш *м* 1. клин, подложка, вложка 2. допълнителен детайл 3. вилка 4. лагерна черупка
включатель *м* прекъсвач; електрически ключ; включвател
~, **арретивный** аретивен включвател
~, **безарретирный** безаретирен включвател
~, **дверной** включвател за врата
~ **зажигания** ключ [прекъсвач, включвател] на запалването

включатель, механический механичен включвател
~, **нажимной** включвател чрез натискане
~, **натяжной** включвател чрез натегляне [изтегляне]
~, **сигнальный** сигнален включвател
~, **тяговый** включвател чрез дърпане
включения *с мн* включения
~, **ксеногенные** ксеногенни включения
вколачивание *с* забиване, вбиване, зачукване
вколотить забивам, зачуквам
вкрапленник *м* фенокристал, впръслек
вкрапленность *ж* импрегнация, впръскване
вкрест простирания напречно на разпространението (*на пластовете, на структурите*)
влагоемкость *ж* влагоемкост
~, **абсолютная** абсолютна влагоемкост
~, **неполная** непълна [капилярна] влагоемкост
влагонасыщенность *ж* влагонаситеност
влагоотделитель *м* влагоотделител
~, **скважинный** сондажен влагоотделител (*инструмент за очистване на въздуха при сондиране със сгъстен въздух*)
влагопоглотитель *м* поглъщател на влагата
влагосборник *м* влагосборник
влагостойкий противовлажен, влагоустойчив
влажность *ж* влажност
~, **гигроскопическая** хигроскопична влажност
~ **горных пород** влажност на скалите
~, **естественная** естествена влажност (*на скала*)
~, **оптимальная** оптимална влажност
~, **относительная** относителна влажност (*влажността на скала, изразена в проценти по отношение обема на порите*)
влажность, приведенная приравнена влажност (*обемът на водата в порите и пукнатините към обема на скалата в проценти*)
~, **рабочая** работна влага
~ **угля** влажност на въглищата
~ **угля, горная** минна влажност на въглищата
влияние *с* влияние
~, **экранирующее** екраниращо влияние
~, **сглаживающее** заглаждащо влияние
вмерзание с кабеля замръзване на кабел в почвата
вмятина *ж* побитост, хлътнатина
внахлестку с покриване, със застъпване
внутреннераковинные *мн палео.* вътрешночерупчести
вогезит *м геол.* вогезит
вогнутость *ж* вдлъбнатост, вдлъбнатина
вода *ж* вода
~, **абразивная** абразивна вода (*съдържаща твърди абразивни частици*)
~, **агрессивная** агресивна вода (*предизвикваща бърза корозия на металите*)
~, **бикарбонатная железистая** железна бикарбонатна вода
~, **гигроскопическая** хигроскопична вода
~, **гомотермальная** хомотермална вода (*вода с постоянна температура*)
~, **гравитационная** гравитационна вода
~, **дождевая** дъждовна вода
~, **жесткая** твърда [варовита] вода
~, **инжекционная** инжектирана вода
~, **капиллярная** капилярна вода
~, **капельножидкая свободная** капково-течна свободна вода
~, **кислотная** кисела вода
~, **ключевая** изворна вода
~, **конституционная** конституционна вода

вода, контурная флангова вода
~, **кристаллизационная** кристализационна вода
~, **молекулярная** молекулярна вода
~, **осветленная** избистрена вода
~, **откаченная** изпомпана вода
~, **очищенная** пречистена вода
~, **прочно связанная** здраво свързана вода (*хигроскопична вода*)
~, **рабочая** работна вода
~, **рыхло связанная** слабо свързана вода
~, **связанная** свързана [погребана, реликтова] вода
~, **смывная** размивна вода
~, **стоячая** застояла вода
~, **сырая** непреварена [сурова] вода
~, **талая** снежна вода
~, **умягченная** омекотена вода
~, **химически связанная** химически свързана вода
~, **шахтная** руднична вода
~, **щелочная** алкална вода
~, **ювенильная** ювенилна [първична] вода
воданит *м геол.* воданит
водило *с* водач, водило
водобой *м* хидромонитор
водовод *м* водопровод при хидротранспортни уредби
водогнет *м* водно налягане
водозабор *м* водохващане
водомер *м* водомер
водонепроницаемость *ж* водонепропусклиаост, водоупорност
водоносный водоносен
водообеспечение осигуряване с вода
водообеспеченность *ж* водообезпеченост
водообильность *ж* водообилност
водоотвод *м* водоотвеждане, водоотвод
водоотдача *ж* водоотдаване, филтрация
~, **удельная** относително водоотдаване
водоотделение *с* водоотделяне
водоотделитель *м* водоотделител (*устройство за отделяне на вода от пара или сгъстен въздух*)
водоотлив *м* водоотлив
~, **проходческий** проходчески водоотлив, водоотлив при прокарване на подземни изработки
~ **самотеком** самотечен водоотлив
~ **сосудами** водоотлив със съдове
~, **стационарный** стационарен водоотлив
~, **шахтный** рудничен водоотлив
водоотливный водоотливен
водоохранный водоохранен
водоочиститель *м* водопречиствач
водоочистка *ж* водопречистване
водоплавающий водоплаващ
водопоглощение *с* водопоглъщане
водоподъемник *м* водоподемник, водоповдигач
водопонижение *с* водопонижение
водопровод *м* водопровод
водопроводчик *м* водопроводчик
водопроницаемость *ж* водопропускливост
водопроявление *с* водопроявление (*самоизлив на вода от устието на сондажа*)
водопункт *м* водопункт (*естествено или изкуствено изходище на подземни води — извор, сондаж, кладенец и др.*)
водораздел *м* вододел, водораздел
водоросли *мн* водорасли
~, **бурые** кафяви водорасли
~, **известковые** варовити водорасли
~, **сверлящие** *палео.* сверлящи водорасли
водосбор *м* водосборна повърхност
водосборник *м* водосборник, кладенец
водослив *м* преливник (*преграда по пътя на водното течение, през която то се прелива*)
~, **мерный** измервателен улей (*устройство за измерване притока на вода от улей или канал*)
водоснабжать водоснабдявам
водоснабжение *с* водоснабдяване
водоспуск *м* водоизпускател
~, **холостой** отбивен водоспуск; савак
водостойкость *ж* водоустойчивост
водосток *м* водосток; капчук; улук

водоструйный водоструен
водоупор *м* водоупор
водоупорный водоустойчив, водонепропусклив
водохранилище *с* язовир, водохранилище; басейн
воды *ж мн* води
~, **азональные** азоналнн води (*несвързани с хоризонтална и вертикална зоналност*)
~, **боковые** флангови води
~, **болотные** блатни води
~, **борные** борни води (*с повишено съдържание на бор*)
~, **вадозные** вадозни води
~, **верхние** горни води (*водите, намиращи се над даден експлоатационен пласт*)
~, **внутренние** вътрешни [свързани] води
~, **возвратные** възвръщащи се води (*които се стичат от напоената площ*)
~, **восходящие** възходящи води
~, **вулканические** вулкански води (*които се отделят при изстиване на лавата*)
~, **газонапорные** газонапорни води
~, **гипертермальные** хипотермални води (*подземни води с температура от 42 до 100° С*)
~, **грунтовые** грунтови води
~ **грязевых сопок** води на калните вулкани
~, **дренажные** дренажни води
~, **железистые** железни води
~, **загрязненные** замърсени води
~, **законтурные** законтурни [флангови, периферни] води
~, **интразональные** интразонални води
~, **инфильтрационные** инфилтрационни води
~, **инфлюационные** инфлуационни води
~, **ископаемые** изкопаеми води (*подземни води, съхранени в скалите от миналите геоложки епохи*)
~, **карстовые** карстови води
~, **кислородные** кислородни води
воды, кислые кисели води
~, **колодезные** кладенчови води
~, **краевые** *вж.* **законтурные**
~, **лечебные** лечебни води
~, **локальные** локални води
~, **марциальные** марциални води (*студени подземни води, съдържащи желязо*)
~, **межморенные** междуморенни води
~, **междупластовые** междупластови води
~, **метановые** метанови води (*подземни води, съдържащи газ метан*)
~, **метеорные** метеорни води (*атмосферни води*)
~, **минеральные** минерални води
~, **моечные** среда за разделяне при утаечните машини
~, **мышьяковистые** арсенови води (*подземни води, съдържащи повишено съдържание на арсен*)
~, **напорные** напорни води
~, **ненапорные** ненапорни води
~, **нефтяные** нефтени води
~, **нитратные** нитратни води
~, **палюстральные** палюстрални води (*почвени води в преовлажнените места*)
~, **пластовые** пластови води
~, **погребенные** погребани води
~, **подземные** подземни води
~, **подморенные** подморенни води
~, **подошвенные** подови [поднефтени] води
~, **подрусловые** подруслови води
~, **посторонние** странични [чужди] води
~, **почвенные** почвени води
~, **промежуточные** междинни води
~, **промышленные** промишлени води
~, **радиоактивные** радиоактивни води
~, **радоновые** радонови води
~, **рассольные** разсолни води, разсоли
~, **реликтовые** реликтови води
~, **рудничные** рудничнн води
~, **рудные** рудни води

воды, седиментационные седиментационни води
~, **сероводородные** сероводородни води
~, **сингенетические** сингенетични води
~, **синтетические** синтетични води
~, **смешанные** смесени води
~ **со свободной поверхностью** води със свободна повърхност
~, **сточные** отпадъчни води
~, **сульфатно-магниевые** магнезиево-сулфатни води
~, **термальные** термални води
~, **технические** технически води
~, **торфяные** торфени води
~, **трещенные** пукнатинни води
~, **тундровые** води в тундрите
~, **углекислые** въглекисели води
~, **«чуждые»** «чужди» [страничні] води
возбудитель *м ел.* възбудител
~ **парашюта** възбудител на парашюта (*средство, което задейства шахтовия парашут*)
возбуждение *с* възбуждане
~, **компаундное** компаундно [смесено] възбуждане
~, **независимое** независимо възбуждане
~, **параллельное** паралелно възбуждане
~ **пласта** възбуждане на продуктивния пласт в сондажа
~, **последовательное** последователно [серийно] възбуждане
~, **серийное** серийно [последователно] възбуждане
~, **смешанное** смесено [компаундно] възбуждане
~, **шунтовое** шунтово [паралелно] възбуждане
возведение *с* изграждане, издигане
возводить изграждам
возвратно-поступательный възвратно-постъпателен
возвышать 1. *стр.* издигам, повишавам 2. *геол.* надвишавам
возвышение *с* 1. надвишение 2. възвишение
~ **рельсов** надвишение на релсите
возгорание *с* запалване (*напр. на въглища*)
воздействие *с* въздействие, влияние
~, **ударное** ударно въздействие
воздух *м* въздух
~, **влагонасыщенный** влагонаситен въздух
~, **всасываемый** засмукан въздух
~, **выходящий** изходящ въздух
~, **горячий** горещ въздух
~, **жидкий** течен въздух
~, **загрязненный** замърсен въздух
~, **запыленный** запрашен въздух
~, **зараженный** заразен въздух
~, **застойный** застоял въздух
~, **защемленный** притиснат въздух
~, **испорченный** развален въздух
~, **мертвый** мъртав въздух (*въздух без кислород*)
~, **обеспыленный** обезпрашен въздух
~, **охлажденный** охладен въздух
~, **очищенный** пречистен въздух
~, **регенерированный** регенериран въздух
~, **сжатый** сгъстен въздух
~, **ухудшенный** влошен въздух
~, **холодный** хладен [студен] въздух
воздуховод *м* локомотив, който работи със сгъстен въздух, пневмолокомотив
воздуходувка *ж* въздуходувна машина
воздухораспределение *с* въздухоразпределение
воздухосборник *м* въздухосборник, резервоар за сгъстен въздух
~, **вертикальный** вертикален въздухосборник
~, **горизонтальный** хоризонтален въздухосборник
возмущение *с* смущение
~, **магнитное** магнитно смущение, магнитна буря
возраст *ж* **рельефа** възраст на релефа
войлак плъст, кече, филц
войлочный плъстен, филцов
вокар *м* марка твърда зърнеста сплав

вокеленит *м геол.* вокеленит
воклюзы *мн* непостоянни извори
воксит *м геол.* воксит
волконскоит *м геол.* волконскоит
волластонит *м геол.* воластонит
волна *ж* вълна
~, **бегущая** бягаща [постъпателна] вълна
~, **взрывная** взривна [ударна] вълна
~, **гравитационная** гравитационна вълна
~ **граничной поверхности** вълна на граничната повърхнина
~ **давления** вълна на натиск
~ **детонации** взривна вълна
~, **дифрагированная** дифрагирана вълна
~, **затухающая** затихваща вълна
~, **звуковая** звукова вълна
~, **интерференционная** интерференционна вълна
~, **кольцевая** пръстеновидна [кръгова] вълна
~, **однородная** еднородна вълна
~, **отраженная** отразена вълна
~, **падающая** падаща вълна
~, **плоская** плоска вълна
~, **побочная** странична [второстепенна] вълна
~, **поверхностная** повърхностна вълна
~, **полезная** полезна вълна
~, **поперечная** напречна вълна
~, **преломленная** пречупена вълна
~, **продольная** надлъжна вълна
~, **пространственная** пространствена вълна
~, **проходящая** преминаваща вълна
~, **прямая** пряка вълна
~, **рефрагированная** пречупена вълна
~, **световая** светлинна вълна
~ **сдвига** вълна на преместване
~, **сейсмическая** сеизмична вълна
~ **сжатия** вълна на свиване
~, **синусоидальная** синусова вълна
~, **скользящая** плъзгаща се вълна
~ **смещений** вълна на преместване
~, **стоячая** стояща вълна
~, **сферическая** сферична вълна
волна, ударная ударна вълна
~, **ультразвуковая** ултразвукова вълна
~, **упругая** еластична вълна
~, **шаровая** сферична вълна
~, **электромагнитная** електромагнитна вълна
волнистость *ж* вълнистост, вълнообразност; набразденост
волнистый вълнист, вълнообразен; набразден
волновод *м* вълновод
волновой вълнов
волномер *м* вълнометър
волны *ж мн* вълни
~, **боковые** странични вълни
~, **кратные** кратни вълни
~, **монотипные** еднотипни вълни
~, **нерегулярные** нередовни [случайни] вълни
~, **обменные** обменни вълни
~, **прибойные волни на морския прибой**
~, **регулярные** редовни вълни
волокуша *ж* шейна за съоръжения
воломит *м* вид твърда сплав
волочение *с* влачене, мъкнене; изтегляне
вольвокс *м* волвокс (*пресноводно зелено водорасло*)
вольтаит *м геол.* волтаит
вольтцит *м геол.* волтцит
вольфахит *м геол.* волфахит
вольфрамит *м геол.* волфрамит
волюмометр *м* обемометър
воробьевит *м геол.* воробиевит
воронка *ж* 1. фуния 2. яма, вртоп 3. бункер
~ **взрыва** взривна фуния
~, **водосборная** водосборна фуния
~, **загрузочная** захранваща фуния
~ **Марша** вискозиметър на Марш, подобен на СПВ-5 (*използуван в американската практика*)
~, **направляющая** направляваща фуния за спасителни инструменти
~ **оседания** фуния на слягане
~ **поглощения** фуния на поглъщането
~, **разгрузочная** разтоварваща фуния

воронки *ж мн*, **провальные** карстови ями от проваляне
воронкообразный фуниеобразен
ворот *м* чакрък, рудан
ворота *ж* врата, свободен проход в долните секции на кулата
воротник *м* 1. шийка, гърло 2. фланец
~ **ствола** шийка [гърло] на шахтата
вороток *м* върток, чакрък
~ **для плашек** винторезна дъска
ворс *м* мъх
воск *м* восък
воски *м мн*, **ископаемые** изкопаеми восъци
восковка *ж* паус-хартия
воспламенение *с* възпламеняване, пламване
воспламеняемость *ж* възпламеняемост
воспламеняться възпламенявам се, запалвам се
восприимчивость *ж* възприемчивост
~, **магнитная** магнитна възприемчивост
восстанавливать възстановявам
восстание *с* въстание (*посока, обратна на потъването или падението на рудните тела*)
восстановление *с* 1. редукция, откисляване 2. възстановяване, реставриране
~ **ствола** възстановяване на шахта
~ **циркуляции** възстановяване на циркулацията на промивката в сондажа
восстающий *м* комин
~, **закладочный** запълвачен комин
~, **закрепленный** закрепен комин
~, **короткий** къс комин
~, **полевой** скален комин (*прокаран по скали*)
~, **ходовой** пътеходен комин
впадина *ж* падина (*депресия*)
~ **волны** минимум на вълната, дол на вълната
~, **тектоническая** тектонска падина
впадини *мн* **океанические** океански впадини
впаивание *с* запояване
впаивать запоявам
вписываемость *ж* **низа** минимален радиус на изкривяване на сондажа
впитывать всмуквам, попивам; усвоявам
впитывание *с* всмукване, попиване; поглъщане
впритык челно допиране при съединяване на две части
впуск *м* 1. пускане, впускане; вкарване 2. всмукване
вращатель *м* вертикална кутия на сондовия апарат
вращение *с* въртене
вреденбургит *м геол.* вреденбургит
время *с* време
~ **движения поезда** пълно време на движение на влака
~ **замедленного движения** време на закъснителното движение
~ **маневров** маневрено време
~, **машинное** машинно време
~ **пробега** време на пробега
~ **равномерного движения** време на равномерно движение
~ **ускоренного движения подъемной машины** време за ускорено движение на подемната машина
~ **успокоения** време на успокояването
~ **установления** време на успокояването
времянка *ж* временен път
вруб *м* подкоп
~, **боковой** страничен подкоп
~, **бочкообразный** бъчвообразен подкоп
~, **веерный** ветрилообразен подкоп
~, **воронкообразный** фуниеобразен подкоп
~, **верхний** горен подкоп
~, **глубокий** дълбок подкоп
~, **клиновой** клинов подкоп
~, **кольцевой** кръгов подкоп
~, **конусный** конусен подкоп
~ **из холостых шпуров** подкоп от неразредени дупки
~, **нижний** долен подкоп
~, **обычный** обикновен подкоп

вруб, опорный опорен подкоп
~, пирамидальный пирамидален подкоп
~, прямой прав подкоп
~, спиральный спирален подкоп
~, треугольный триъгълен подкоп
~, щелевой процепен подкоп
врубка *ж* врез
~ вполдерева врез наполовина по дебелината на дърво
~ ласточкиным хвостом врез във вид на ластовича опашка
~ прямой лапой стъпален врез
вручную ръчно, на ръка
всасывание *с* всмукване
всасывать всмуквам
всасывающий всмукващ
вскрывать разкривам
~ месторождение разкривам находище [месторождение]
вскрытие *с* разкриване, отваряне; разпечатване
~, канавковое разкриване с канавка
~ карьерного поля разкриване на кариерно поле
~, косогорное разкриване, осъществено на склон с помощта на полуизкопи и полунасипи
~, котлованное разкриване чрез изкопна яма
~, петлевое разкриване със змиевидни траншеи
~ плотинами създаване на изкуствен водоем за монтиране на драга за минни добивни цели
~ россыпи разкриване на руднично поле със златоносни пясъци
~, селективное селективно разкриване
~ скользящими съездами разкриване с пълзящи траншеи
~, спиральное разкриване със спирални траншеи
~, тупиковое разкриване с глухоколовозни траншеи
вскрыша *с* откривка, разкривка (*оголване на рудоносен пласт*)
всплывание *с* изплуване
вспомогательный спомагателен, помощен
вспучивание *с* подуване, набъбване, издуване, надуване
вспучиваться издувам се, подувам се, набъбвам
вспышка *ж* внезапно запалване, избухване
вставка *ж* 1. поставяне, влагане 2. уплътнителна вложка
~, плавкая стопяема вложка
~ пункта поставка на триангулачна точка
вставлять влагам, вмъквам, вмествам (в нещо)
встраивать встроявам, вграждам
встроенный монтиран вътре, встроен
встряхивание *с* разтърсване, раздрусване
встряхиватель *м* тръскаща уредба (*за ситов анализ*)
встряхивать разтърсвам, раздрусвам
вступление *с* **волны** встъпване на вълната
вталкивание *с* вкарване
вталкиватель *м* прибутвач (*за вкарване на вагонетките в различни съоръжения*)
вталкивать вкарвам
вудвартит *м геол.* вудвартит
вудхаузеит *м геол.* вудхаузеит
вулканизация *ж* вулканизация
~, горячая гореща вулканизация
~, местная местна вулканизация
~, прессовая пресова вулканизация
~, холодная студена вулканизация
вулканит *м* твърда скала
вулканология *ж* вулканология
вулканы *м мн* вулкани
~, действующие действуващи вулкани
~, потухшие загаснали вулкани
вульфенит *м геол.* вулфенит
входной входен
вхолостую на празен ход
выбег *м* спиране след отнемане на двигателната сила
выбивать избивам; събарям
выбивка *ж* **крепи** избиване [събаряне] на крепежа
выбоина *ж* вдлъбнатина

выбойщик *м* **крепи** избивач на крепежа, обрушвач
выборка *ж* отбиране
~ **пустой породы** отбиране на скала
выброс *м* изхвърляне, фонтаниране (*на сондаж*)
вывал *м* обрушаване, събаряне
вывалить изсипвам, стоварвам
вывевки *мн* отсевки, плява
выверка *ж* сверяване, проверка, изпитване
выверять сверявам
выветривание *с* изветряване
~, **латеритное** латеритно изветряване, латеритизация
~, **сернокислотное** сернокисело изветряване
~, **термическое** термично [топлинно] изветряване
~, **углекислотное** въглекисело изветряване
вывинчивание *с* отвиване, отвинтване
вывинчивать отвивам, отвинтвам
вывод *м*, **заземляющий** заземляващ извод
вывозка *ж* изкарване, извозване
выгиб *м* извивка, кривина
выгибать извивам
выгнутый огънат, извит
выгреб *м* 1. изгребване 2. сгурия, която се изгребва
выгребать изгребвам
выгружать разтоварвам, стоварвам
выгрузка *ж* разтоварване, изпразване
выдача *ж* 1. изваждане, изкарване 2. *икон.* даване на продукция
~ **на гора** извозване на повърхността (*въглища, руда и др.*)
выдвигать изтеглям, измъквам
выдвижной изтеглящ се, подвижен, удължаващ се
выделение *с* отделяне
выдергивание *с* издърпване, измъкване
выдергиватель *м* извлекач (*на крепеж*)
выдергивать издърпвам, измъквам
выдерживать 1. издържам (*напр. натоварване*) 2. задържам (*за известно време*)
выдернуть изскубвам, издърпвам
выдра *ж* метален отпадък
выезд *м* **смены** излизане на смяната
выемка *ж* 1. изваждане, отстраняване 2. изкоп, яма, впадина, изрез 3. изкопаване, изземване
~, **безлюдная** измемване без хора
~, **буровзрывная** пробивно-взривно изземване
~ **в крест простирания** изземане напречно на простирането
~ **вручную** ръчно изземване [изкопаване]
~ **гидромонитором** изземване с хидромонитор
~ **грушевидными заходками** изземване с крушовидни заходки [камери]
~ **длинными забоями** изземване с дълги забои
~ **комбайном** изземване [изкопаване] с комбайн
~ **короткими забоями** изземване с къси забои
~ **лавой** изземване [изкопаване] с фронт
~ **на отбойный молоток** изземване с къртачен чук
~, **непрерывная** непрекъснато изземване
~ **одиночными камерами** изземване с единични камери
~ **одиночными лавами** изземване с единични фронтове
~, **опережающая** изпреварващо изземване
~, **отступающая** отстъпващо изземване
~ **по восстанию** изземване по задигането на пласта
~ **по падению** изземване по западането на пласта
~ **по простиранию** изземване по простирането на пласта
~, **полная** пълно изземване
~ **поперечными заходками** изземване с напречни заходки
~, **потолкоуступная** изземване с обратни стъпала
~, **поточная** поточно изземване

выемка, почвоуступная изземване с прави стъпала
~ **прямым ходом** изземване с прав ход
~ **с закладкой** изземване [изкопаване] със запълване
~ **с зарубкой** изземване с подкопаване
~ **с обрушением кровли** изземване с обрушване на горнището
~ **с покидаемыми целиками** изземване с изоставяне на целиците
~ **сверху вниз** изземване отгоре надолу
~ **снизу вверх** изземване отдолу нагоре
~ **спаренными лавами** изземване с двойка фронтове
~, **сплошная** непрекъснато изземване
~ **стругом** изкопаване със струг
~ **узким забоем** изземване с тесен забой
~, **уступная** стъпално изземване [изкопаване]
—, **щитовая** щитово изземване [изкопаване]
выемный който се изважда
выжим *м* изцеждане, изстискване
выжимание *с* избутване, изтикване
выжимать избутвам, изтиквам
вызов *м* **притока** предизвикване [възбуждане] на приток
выкачивать изпомпвам
выкидка *ж* изхвърляне
выкладка *ж* **костра** изграждане на скара
выкладывать зидам; изграждам; покривам; облицовам
выклепывать разнитвам
выклинивание *с* изклинване
выклинивать изклинявам
выключатель *м* прекъсвач, изключвател; електрически ключ
~, **аварийный** авариен прекъсвач
~, **автоматический** автоматичен прекъсвач
~, **дистанционный** дистанционен прекъсвач
~, **масляный** маслен прекъсвач
выключатель, предохранительный предпазен прекъсвач
~, **рычажный** лостов прекъсвач
~ **с дистанционным управлением** ключ с управление от разстояние
~, **фидерный** фидерен прекъсвач
выковка *ж* изковаване
выколотка *ж* 1. избиване, изчукване 2. пробой; инструмент за избиване на нитове
выкорчевывание *с* изкореняване
выкорчевывать изкоренявам
выкрашивание *с* оцветяване (*оцветяването на металите, показващо началото на разрушаването им*)
выкрошивание *с* изкъртване; изронване; нащърбване
выкрошивать 1. изваждам на трохи, натрошавам (*средата на нещо*) 2. избивам, изкъртвам (*зъби*); нащърбявам, ощърбявам 3. чупя, отчупвам (*по парченца*); олющвам (*глеч, емайл*)
выкручивание *с* изкривяване (*на сондажа с намаляване на зенитния ъгъл*)
вылет *м* обсег, излет (*на кран*), дължина на надвесването (*на конзола*)
~ **разгрузочного барабана** излизане на барабана за разтоварване
вылетка *ж* маркиране, поставяне на знаци
вымывание *с* **цемента** измиване [отнасяне] на цимента
вымывать измивам, отнасям
вынимать изваждам, изтеглям; изронвам
вынос *м* 1. обсег, излет (*на кран*) 2. отстъп (*на кран*)
~ **свечей** външна маневра, изваждане на щанговите комплекти вън от сондовото помещение
выносливость *ж* издръжливост
выносливый издръжлив
выносы *мн*, **силевые** поройни наноси на силеви потоци
вынужденный принуден, принудителен
выпад *м* падане, изпадане

выпал *м*, **холостой** празен гръм (*при взривяване*)
выпирание *с* избутване, избиване
выпирать избутвам, избивам
выплетаться разплитам се
выполаживание *с* изкривяване на сондажа с нарастване на зенитния ъгъл
выпор *м* изтласкване
выпрямитель изправител, токоизправител
~, **германиевый** германиев токоизправител
~, **дуговой** дъгов токоизправител
~, **кенотронный** кенотронен [лампов електронен] токоизправител
~, **купроксный** медноокисен токоизправител
~, **ламповый** лампов токоизправител
~, **механический** механичен токоизправител
~, **ртутный** живачен токоизправител
~, **селеновый** селенов токоизправител
~, **электролитический** електролитен токоизправител
выпрямление *с* изправяне, оправяне
выпукло-вогнутый изпъкнало-вдлъбнат
выпуклость *ж* изпъкналост, издутост; релефност
выпуклый изпъкнал, издут
выпуск *м* издаване
~ **резцов** издаване на резците
выпучивание *с* издуване, набъбване (*за почва*), подуване
~ **решетаков** подуване (*огъване във вертикална плоскост*) на улеите, разкривяване на улеите във вертикална плоскост
выпучивать подувам, набъбвам
выработка *ж* 1. изработка 2. изработване, произвеждане 3. производство, произведено количество
~, **вскрывающая** разкриваща изработка
~, **выемочная** добивна изработка
~, **глубокая** дълбока изработка
выработка, горная минна изработка
~, **двухпутевая** двупътна изработка
~, **заваленная** пропаднала изработка
~, **закладочная** запълвачна изработка
~, **закрепленная** закрепена изработка
~, **объездная** обходна [обиколна] изработка
~, **однопутевая** еднопътна изработка
~, **откаточная** извозна изработка
~, **полевая** скална изработка
~, **поперечная** напречна изработка
~, **продольная** надлъжна изработка
~, **путевая** пътна изработка
~, **разведочная** проучвателна изработка
~, **скоростная** скоростна изработка
~, **тупиковая** глуха [задънена] изработка
~, **узкая** тясна изработка
~, **ходовая** пътеходна изработка
выработки *мн* изработки
~, **встречные** насрещни изработки
выравнивание *с* изравняване, изправяне (*на нещо, което е изкривено*)
выравнивать изравнявам
вырез *м* изрез
вырубка *ж* 1. изсичане 2. сечище
~ **верхнего кутка** изкопаване на горния ъгъл на стръмен фронт
~ **нижнего кутка** изкопаване на долния ъгъл на стръмен фронт
вырывание *с* изскубване, издърпване, откъсване
вырывать 1. изскубвам, изтръгвам 2. изравям, изкопавам
высадка *ж* 1. удебеляване, набиване 2. стоварване
высасывать изсмуквам
высмаливать насмолявам
высококалорийный висококалоричен
высококачественный висококачествен, от високо качество
высокоогнеупорный високоогнеупорен

высоконапорный високонапорен
высокополимерный високополимерен
высокопродуктивный високопродуктивен
высокопрочный много здрав
высота *ж* височина
~ **всасывания** височина на всмукването
~ **вылета** височина на излитането [изхвърлянето] (*на материала*)
~ **давления** височина на налягането, пиезометрична височина
~ **инструмента** височина на инструмента
~ **капилярного поднятия** височина на капилярното изкачване
~ **над уровнем моря** височина над морското равнище, надморска височина
~ **подпора** височина на покачване на водното ниво
~, **пьезометрическая** пиезометрична височина
~ **сброса** височина [скок] на разседа [възседа]
~ **складки** височина на гънката
~, **строительная** строителна височина
~ **центров** височина на центровете
высотный много висок, многоетажен
выступ *м* издатина, ръб; ребро
высыхание *с* изсъхване, съхнене, съсъхване
выталкивание *с* изтласкване, изтикване, изблъскване, избутване
вытаскиватель *м* избутвач
вытекание *с* изтичане
вытекать изтичам
вытеснение *с* изтикване, изтласкване, изместване
вытечка *ж* изтичане
вытирание *с* изтриване, изхабяване
выточка *ж* жлеб, канал, улей в машинна част
вытравливать обработвам метал с киселина
вытупать затъпявам (*нещо*)
вытяжка *ж* извличане, определяне (*при анализ*)
вытяжка, водная водно извличане
~ **каната** изтегляне (*с удължаване*) на въжето
~, **кислотная** киселинно извличане
~ **нефти** екстракт от нефт (*лабораторно извличане на нефт от нефтоносни скали с помощта на разтворители*)
~, **цианистая** цианидно извличане
вытяжной разтеглив, изтеглен
выхлоп *м* 1. изпускане 2. изпускателен отвор 3. изгорели газове от двигател с вътрешно горене
выход *м* 1. *маш.* изход, отдушник, отвор 2. *икон.* добив, рандеман 3. *геол.* излаз, афльоримент 4. *обог.* добив (*отношението на получения продукт към количеството на подадения материал*)
~, **весовой** тегловен добив
~ **газа** изход на газ
~, **дефектный** дефектен добив (*в обогатяването*), частта от добива на продукта, която е извън приетите граници на разделяне
~ **керна** изваждане [хващане] на ядка, добив на ядка
~, **количественный** количествен добив
~ **нефти** изход на нефта
~, **нормальный** нормален добив, частта на добива на продукта в тегловни проценти, която се намира в приетите граници на разделяне по едрина или плътност (*при обогатяването*)
~ **пласта** изходище, разкритие [афльоримент] на пласта
~ **регистрирующей системы** изход на регистриращата система
выходной 1. изходен 2. почивен ден 3. работник, свободен от работа
выцветание *с* избиване, изцветяване
выцветы *мн* солей корички [налепи] от соли
вычерчивание *с* начертаване
вычисление *с* 1. изчисление 2. изчисляване, пресмятане

вычисления *мн* **уравнительные** изравнителни изчисления
вычислитель *м* изчислител
вычитание *с* **топографических поверхностей** изваждане на топографски повърхнини
вышка *ж* 1. сондова кула (*със сондово помещение*) 2. триангулачна пирамида
~, **башенная** кула
~, **буровая** сондова кула
~, **дощатая** сондова кула, краката на която са от сковани дъски
выщелачивание *с* излугване
вюрцит *м геол.* вюрцит
вязкий леплив, лепкав; провлачен, вискозен (*за течности*); жилав (*за метали*); мочурлив, тинест, блатист (*за почви*)
вязко-пластический жилаво-пластичен
вязкость *ж* 1. вискозитет 2. жилавост, провлаченост
~, **динамическая** динамичен вискозитет
~, **кажущаяся** привиден вискозитет
~, **кинематическая** кинематичен вискозитет
~, **пластическая** пластичен [структурен] вискозитет
~ **по Энглеру** провлаченост по Енглер
~, **структурная** структурен [пластичен] вискозитет
~, **ударная** ударна жилавост (*устойчивост срещу удар*)
~, **удельная** относителна провлаченост
~, **условная** привиден [условен] вискозитет

Г

габарит *м* габарит
~ **нагрузки** товарен габарит
габаритный пределен (*по размер*), габаритен
габбро *с геол.* габро
~ **-аплит** габро-аплит
~ **-диабаз** габро-диабаз
~ **-диорит** габро-диорит
~ **-норит** габро-норит
~ **-офитовая структура** габро-офитова структура
~ **-пегматит** габро-пегматит
~ **-порфирит** габро-порфирит
~ **-сиенит** габро-сиенит
~ **-уралитовое** габро-уралитово
габитус *м* хабитус
гагат *м* гагатни въглища
гагеит *м геол.* гагеит
гадолинит *м геол.* гадолинит
гайдингерит *м геол.* хайдингерит
газ *м* газ
~, **болотный** блатен газ
~, **вадозный** вадозен газ
~, **взрывчатый** взривен газ
~, **горючий** горящ газ
~, **гремучий** метан, рудничен газ, гърмящ газ
~, **жирный** мастен газ (*богат, влажен газ*)
~, **каменноугольный** каменовъглен газ
~, **нефтяной** нефтен газ
~, **разреженный** разреден газ
~, **раскаленный** нажежен [силно нагрят] газ
~, **рудничный** рудничен газ
~, **сернистый** серен двуокис
~, **свободный** свободен газ
~, **сжатый** сгъстен газ
~, **сухой** сух [беден] газ (*нефтен газ, който се състои главно от метан и малки количества етан, пропан и бутан*)
~, **угарный** въглероден окис
~, **углекислый** въглероден двуокис
~, **удушливый** задушлив газ
~, **ювенильный** ювенилен газ
~, **ядовитый** отровен газ
газирование *с* газиране (*на промивката в сондажа*)
газификация *ж* газификация, газифициране
газоанализатор *м* газоанализатор
~, **титровальный** титровъчен газоанализатор

газобаллон *м* балон с газ
газобаллонный газобалонен
газобетон *м* пенобетон, газобетон
газовыделение *с* газоотделяне
~, **внезапное** внезапно газоотделяне, газова експанзия
~, **суфлярное** суфлярно газоотделяне
газойль *м* газьол, нафта, дизелово масло
газомерщик *м* газомерач
газометрия *ж* газометрия
газонасыщенность *ж* газонаситеност
газоносность *ж* газоносност
газообильность *ж* газообилност
~, **абсолютная** абсолютна газообилност
~, **относительная** относителна газообилност
газоопределитель *м* газоопределител, газов индикатор
газопроявление *с* газопроявление (*отделяне на газ на устието на сондажа*)
газосварщик *м* оксиженист
газосмеситель *м* газосмесител
газотурбовоз *м* газотурбинен локомотив
газохранилище *с* газохранилище, газоем, газопазител
газы *м мн* газове
~, **выхлопные** отработени [ауспухни] газове
~, **компрессорные** компресорни газове
~, **природные** природни *или* естествени газове
~, **подземные** подземни газове
~, **растворенные** разтворени газове
~, **редкие** редки газове
~, **углеводородные** въглеводородни газове
гай *м* слабина, междина
гайка *ж* гайка
~, **накидная** холендер
~ **подачи** подавателна гайка (*на диференциално-винтов подавателен механизъм*)
~ **-ползунок** гайка-плъзгач
гайка, путевая пътна гайка
гайковерт *м* гайкозавъртаща (*ръчна, електрическа или пневматична*) машина
гак *м* кука
~, **буксирный** кука на влекач
~, **вертлюжный** въртяща се кука
гакблок *м* скрипец с кука
гакманит *м геол.* хакманит
галаксит *м геол.* галаксит
галенит *м геол.* галенит
галеновисмутит *м геол.* галенобисмутит
галерия *ж* 1. галерия, външен коридор 2. минна галерия
галечник *м* конгломерат (*седиментна скала, образувана от сцепване на заоблени чакъли*)
галит *м геол.* халит
галлуазит *м геол.* халуазит
галмей *м геол.* галмей, каламин
галогенез *м геол.* халогенезис
галоид *м* халоид
галотрихит *м геол.* халотрихит
галтель *м* 1. жлеб, фалц 2. закръгление, олкер
гальванокоррозия *ж* галванична корозия
гальванометр *м* галванометър
~, **двойной зеркальный** двоен огледален галванометър
~, **сейсморазведочный** сеизмопроучвателен галванометър
галька *ж* чакъл
гамагарит *м геол.* гамагарит
гамбергит *м геол.* хамбергит
гаметофит *м палео.* гаметофит
гамлинит *м геол.* гойяцит
гамма *ж* гама (*единица за измерване интензитета на магнитното поле*)
~ **-излучатель** гама-излъчител
~ **-излучение** гама-излъчване
~ **-прибор** гама-измервателен уред
ганит *м геол.* ганит
ганкокит *м геол.* ханкокит
ганксит *м геол.* ханксит
ганнайт *м геол.* ганаит
ганоиды *мн палео.* ганоидни риби
ганомалит *м геол.* ганомалит
ганофиллит *м геол.* ганофилит

гараж *м* гараж
гарантийный гаранционен
гарантия *ж* гаранция
гарбортит *м геол.* харбортит
гардистонит *м геол.* хардистонит
гармонизация *ж* хармонизация, хармонизиране
гармоника *ж* графика на хармонично движение [колебание]
гармотом *м* хармотом
гарниерит *м геол.* гарниерит
гарнитур(а) *м* гарнитура
гарстигит *м геол.* харстигит
гарцбургит *м геол.* харцбургит
гарь *м* почистено руднично поле чрез изгаряне на растенията
гаситель *м* 1. умъртвител, амортисьор, демпфер 2. гасител
гасить гася
гастальдит *м геол.* гасталдит
гастингит *м геол.* хастингит
гастроподы *мн палео.* охлюви, коремоноги
гатчетолит *м геол.* хатчетолит
гать *ж* настилка за път през блато
гаусманит *м геол.* хаусманит
гаусс *м* гаус (*единица за измерване на магнитната индукция и намагнитеността*)
гацерит *м геол.* хацерит
гач *м*, **парафиновый** парафинов гач (*междинен продукт при производство на парафин*)
гашение *с* гасене
~ **извести** гасене на вар
~ **электрической дуги** гасене на електрическа дъга
гашпиль *м* барабан, хаспел, рудан
гаюин *м геол.* хаюин
геарксутит *м геол.* геарксутит
гебронит *м геол.* хебронит
геденбергит *м геол.* хеденбергит
гедифан *м геол.* хедифан
гедрит *м геол.* гедрит, жедрит
гейзер *м* гейзер
гейзерит *м* гейзерит (*кремъчен туф*)
гейкилит *м геол.* гайкелит
гейландит *м геол.* хейландит
гейлюссит *м геол.* гейлюсит
гексагидрит *м геол.* хексахидрит
гексакораллы *мн палео.* хексакорали, шестолъчеви корали
гексаметафосфат *м* **натрия** натриев хексаметафосфат
гексоген *м* хексоген (*бризантно взривно вещество, използувано при торпедиране в сондажа*)
гектомер *м* хектомер
гелвин *м геол.* хелвин
геленит *м геол.* хеленит
гелификация *ж* гелификация
гелиевый хелиев
геликоприон *ж палео.* хеликоприон (*фосилна риба от долния перм*)
гелиограф *м* хелиограф
гелиография *ж* 1. печат, хелиография 2. светлинно сигнализиране с огледало
гелиодор *м геол.* хелиодор
гелцемент *м* гелцимент, глинестоциментов разтвор
гель *м хим.* гел
гематит *м геол.* хематит
гематолит *м геол.* хематолит
гематостибнит *м геол.* хематостибнит
гематофанит *м геол.* хематофанит
гемафибрит *м геол.* хемафибрит
гемиморфит *м геол.* хемиморфит, каламин
генезис *м* генезис
~ **подземных вод** генезис [произход] на подземните води
генератор *м* генератор
~, **высокочастотный** високочестотен генератор
~, **импульсный** генератор на импулси, ударен генератор
~, **камертонный** камертонен генератор
~ **колебаний** генератор на трептения
~, **ламповый** лампов генератор
~ **переменного тока** генератор за променлив ток
~ **постоянного тока** генератор за постоянен ток
~, **релейный** релеен генератор
~, **синхронный** синхронен генератор
~, **трехобмоточный** тринамотъчен генератор

генератор, электрический електрически генератор
~, электростатический електростатичен генератор
геноголотип *м палео.* генохолотип (*типичен вид за даден род*)
гентгельвин *м геол.* гентхелвин
геоантиклиналь *м* геоантиклинала
геогнозия *ж* геогнозия
геодезия *ж* геодезия
геоид *м* геоид
геоизобата *ж* геоизобата (*линия, съединяваща точки с еднаква дълбочина от земната или водната повърхност*)
геокронит *м геол.* геокронит
геология *ж* геология
~ моря геология на морето
~, нефтепромысловая нефтопромишлена геология
~, полевая теренна геология (*геоложко картиране*)
~, региональная регионална геология
~, структурная структурна геология
геометризация *ж* геометризация
~, качественная качествена геометризация (*геометризация на качествените особености*)
~, региональная регионална геометризация
~, детально-разведочная детайлно-проучвателна геометризация
~, смещений геометризация на тектонските нарушения
~, эксплуатационная експлоатационна геометризация
геометрический геометричен, геометрически
геометрия *ж* геометрия
~, горная минна геометрия
~ резца геометрични параметри на резец
геоморфология *ж* геоморфология
геосинклиналь *ж* геосинклинала
геотектоника *ж* геотектоника
~, прикладная приложна геотектоника
геофизика *ж* геофизика
~, прикладная приложна геофизика
геофизика, промысловая сондажно-геофизични изследвания на нефтени месторождения
геохимия *ж* **природных газов** геохимия на природните газове
геохронология *ж* геохронология
гердерит *м геол.* хердерит
германит *м геол.* германит
герметизация *ж* херметизация
герметический херметичен, херметически
гернезит *м геол.* хьорнезит
геронит *м геол.* геронит (*жилна магмена скала*)
герренгрундит *м геол.* херенгрундит
герсдорфит *м геол.* герсдорфит
герхардтит *м геол.* герхардтит
герц *м* херц
герценбергит *м геол.* херценбергит
герцинит *м геол.* херцинит
гессит *м геол.* хесит
гессонит *м геол.* хесонит
гетерозит *м геол.* хетерозит
гетеролит *м геол.* хетеролит
гетеромофит *м геол.* хетеромофит
гетит *м геол.* гьотит
гиалит *м геол.* хиалит
гиалотекит *м геол.* хиалотекит
гиалофан *м геол.* хиалофан
гиацинт *м* циркон
гиббсит *м геол.* гибсит, хидраргилит
гиббситит *м геол.* гибситит
гибкий гъвкав, еластичен, огъващ се
гибкость *ж* гъвкавост
гигантоптерис *с палео.* гигантоптерис (*пермско папратовидно растение*)
гиггинсит *м геол.* хигинсит
гигроскопичность *ж* хигроскопичност
~ горных пород хигроскопичност на скалите
~, максимальная максимална хигроскопичност
гидденит *м геол.* хиденит
гидравлика *ж* 1. хидравлика 2. добивно предприятие, в което

златоносните пясъци се разработват по хидромеханичен начин
гидравлика нефтяная нефтена хидравлика
гидравлический хидравличен
гидраргилит *м геол.* хидраргилит, гибсит
гидратизация *ж* хидратизация
гидратировать хидратирам
гидробиотит *м геол.* хидробиотит
гидроборацит *м геол.* хидроборацит
гидробур *м* хидроперфоратор
гидровашгерд *м* промивен стан с хидромонитор [водобой]
гидровибрирование *с* хидровибрация, метод за ликвидиране на аварии
гидровибробурение *с* хидровибрационно сондиране
гидрогалит *м геол.* хидрохалит
гидрогель *м* хидрогел
гидрогематит *м* хидрохематит
гидрогенизация *ж* хидрогенизация (*реакция, при която става присъединяване на водород към непределните съединения при наличие на двойни или тройни връзки*)
гидрогеология *ж* хидрогеология
~, мелиоративная мелиоративна хидрогеология
~, региональная регионална хидрогеология
гидрогетит *м геол.* хидрогьотит
гидродвигатель *м* хидродвигател
гидроелеватор *м* хидроелеватор, инжектор
гидрозоль *м* хидрозол
гидроизобаты *мн* хидроизобати (*линии, които съединяват точките, залягащи на еднаква дълбочина от земната повърхност до повърхността на грунтовите води*)
гидроизогипсы *мн* хидроизохипси (*линии, съединяващи точките с еднакви водни нива в грунтовите води*)
гидроизопьезы *мн* хидроизопиези (*линии, съединяващи точките с еднакви напори в напорните води*)
гидроизотермы *мн* хидроизотерми (*линии, съединяващи точките с еднаква температура на водата*)
гидрокалюмит *м геол.* хидрокаумит
гидрокамера *ж* хидрокамера
гидроклассификация *ж* хидродинамично разделяне на класи според едрината на минералните частици
гидроксилапатит *м геол.* хидроксилапатит
гидролакколиты *мн* хидролаколити (*подувания, които се образуват в зоната на многогодишна замръзналост при замръзване на водата*)
гидролепидокрокит *м геол.* хидролепидокрокит
гидролиз *м* **солей** хидролиза на солите
гидромагнезит *м геол.* хидромагнезит
гидроманганит *м геол.* хидроманганит
гидромеланоталит *м геол.* хидромеланоталит
гидрометр *м* 1. хидрометър, влагоизмервател 2. специалист по водоизмервателните работи
гидрометрия *ж* хидрометрия (*измерване показателите на течащи води*)
гидромеханизация *ж* хидромеханизация
гидромешалка *ж* хидравлична глинобъркачка
гидромонитор *м* хидромонитор, струен апарат
гидромусковит *м геол.* хидромусковит
гидромуфта *ж* хидросъединител
гидронасадка *ж* хидравлична глава (*инструмент за хидравлично сондиране*)
гидрообеспыливание *с* водно обезпрашаване
гидроотбойка *ж* хидроотбиване
гидропатрон *м* хидропатрон
гидроподъем *м* хидроподем
гидропривод *м* хидравлично задвижване
гидропровод *м* хидропровод
гидроразрыв *м* хидравлично разкъсване на пласта, хидроразрив

гидрорегулятор *м* хидрорегулатор (*уред за автоматично регулиране на подаването на сондажния комплект*)
гидроромеит *м геол.* хидроромеит
гидросмесь *ж* хидросмес
гидросфера *ж* хидросфера
гидроталькит *м геол.* хидроталкит
гидроторит *м геол.* хидроторит
гидротранспорт *м* хидротранспорт
~, **напорный** напорен хидротранспорт
~ **самотеком** самотечен хидротранспорт
гидротунгстит *м геол.* хидротунгстит
гидрофан *м* хидрофан (*разновидност на минерала опал*)
гидрофильность *ж* хидрофилност (*положителна мокрителна способност на твърдите тела*)
гидрофильный хидрофилен
гидрофобность *ж* хидрофобност (*отрицателна мокрителна способност на твърдите тела*)
гидрохимический хидрохимичен
гидрохимия *ж* хидрохимия
гидроцеруссит *м геол.* хидроцеруссит
гидроциклон *м* хидроциклон
~, **трехпродуктный** трипродуктов хидроциклон
гидроцинкит *м геол.* хидроцинкит
гидрошахта *ж* хидрорудник (*рудник, в който отбиването и транспортирането на полезното изкопаемо се извършва с помощта на вода*)
гидроэлеватор *м* хидроелеватор, водоструйна помпа
гиератит *м геол.* хиератит
гиероглифи *мн* иероглифи (*удължени релефни форми по пластовите повърхнини на някои седиментни скали*)
гизингерит *м геол.* хизингерит
гилгардит *м геол.* хилгардит
гиллебрандит *м геол.* хилебрандит
гильдит *м геол.* гилдит
гильза *ж* гилза
~, **бумажная** картонена гилза
гильза, стальная стоманена гилза
гильсонит *м геол.* гилсонит
гинковые *мн палео.* гинкови растения (*обширен клас от голосеменните растения*)
гинорит *м геол.* джинорит
гипербазиты *мн* хипербазити (*ултраосновни скали*)
гиперстен *м геол.* хиперстен
гиперстенит *м* хиперстенит (*ултраосновна скала*)
гипометаморфизм *м* хипометаморфизъм
гипотеза *ж* хипотеза
~, **изостатическая** хипотеза за изостазията
~, **контракционная** контракционна хипотеза
~, **пульсационная** пулсационна хипотеза
~, **ундационная** ундационна [вълнова] хипотеза
гипоцентр *м* хипоцентър
гиппарион *м палео.* хипарион
гиппуриты *мн* хипурити (*фосилни дебелочерупчести миди*)
гипс *м* гипс
~, **безводный** безводен гипс, анхидрит
~, **волокнистый** влакнест гипс, селенит
~, **необожженный** суров гипс
~, **обожженный** печен гипс
~, **строительный** строителен гипс
~, **тонкозернистый** дребнозърнест гипс, алебастър
~, **штукатурный** гипс за мазилка
гиракодонты *мн* палео. хиракодонти
гиракотерий *м* хиракотерий (*един от представителите на древните коне*)
гиробус *м* инерционен локомотив (*рудничен локомотив, който се движи на определени разстояния за сметка на кинетичната енергия на медиален маховик*)
гиролит *м* гиролит
гироскоп *м* жироскоп
гиря *ж* тежест
гистерезис *м* хистерезис

гистерезис, диэлектрический диелектрически хистерезис
~, магнитный магнитен хистерезис
~, упругий еластичен хистерезис
гистерезисный хистерезисен
гитара *ж* лира (*на металорежеща машина*)
гитерманит *м геол.* гитерманит
глабелла *ж* глабела (*средната издута част на главовия щит при трилобитите*)
гладит *м геол.* гладит
гладкий гладък, равен
гладкость *ж* гладкост, равност
глазерит *м геол.* глазерит
глазоедка *ж* серен двуокис
глауберит *м геол.* глауберит
глаукодот *м геол.* глаукодот
глаукокеринит *м геол.* глаукокеринит
глауконит *м геол.* глауконит
глаукофан *м геол.* глаукофан
глаукохроит *м геол.* глаукохроит
глет *м* гльот
глетчер *м* планински ледник
глина *ж* глина
~, адсорбционная адсорбционна глина
~, атапулгитовая атапулгитова глина (*вид бентонитова глина*)
~, белая фарфоровая бяла порцеланова глина
~, бентонитовая бентонитова глина (*глина, която съдържа минерала монтморилонит*)
~, бокситовая бокситова глина, огнеупорна глина
~, вспучивающаяся набъбваща глина
~, гончарная грънчарска глина
~, диаспоровая диаспорова глина
~, дующая набъбваща глина
~, жирная мазна глина
~, известковистая варовикова [варовита] глина
~, каолиновая каолинова глина (*която съдържа минерала коалинит*)
~, кирпичная тухларска глина
~, красная червена глина
~, озерная езерна глина
~, отверделая втвърдена глина
глина, серая сива глина
~, тощая постна глина
~, фаянсовая фаянсова глина
~, формовочная формовъчна глина, глина за формовъчни работи
~, черепичная глина за керемиди
глинизация *ж* **скважин** глинизиране на стените на сондажа
глинистый глинест
глинище *с* глинак, кариера за глина
глинка *ж* белопръстница, каолин
глинобетон *м* глинобетон, глинест бетон
глинозавод *м* глинозавод (*инсталация за приготвяне на глинести промивки*)
глинозем *м* глинозем, окис на алуминя
глиномешалка *ж* глинобъркачка
глинопресс *м* глинобъркачка за тампонажна глина
глиностанция *ж* глинозавод (*инсталация за приготвяне на глинести промивки*)
глинтогенезис *м* глинтогенезис
глины *ж мн* глини
~, автохтонные автохтонни глини
~, ленточные лентъчни [варови] глини
~, огнеупорные огнеупорни глини
~, осадочные утаени глини
~, остаточные остатъчни глини
~, отбеливающие избелващи глини
~, сухарные сухарни глини (*каолинитови огнеупорни глини*)
~, скифские скифски глини
глиняный глинен
глобигерины *мн палео.* глобигерини
глоссоптеридные *мн палео.* глосоптерисова растителност
глоссоптерис *ж палео.* глосоптерис
глубина *ж* дълбочина, глъбина
~ горных работ дълбочина на минните работи
~ критическая критична дълбочина
~ обогащения дълбочина на обогатяване
~ очага дълбочина на огнището
~ промерзания дълбочина на замръзване
~ ствола дълбочина на шахтата

глубина, эффективная ефективна дълбочина
глубиномер *м* дълбокометър
глубоководный дълбоководен
глухарь *м* глух болт, шпилка; винт за дърво
глушение *с* **скважины** заглушаване на сондажа, ликвидиране на фонтанирането
глушитель *м* заглушител
глыба *ж* блок, буца, голям къс
глыбистый от буци, на буци
глыбы *ж мн* незагладени скални блокове, по-големи от 30 см
~, **вулканические** вулкански блокове [късове]
гляциология *ж* глациология
гмелинит *м геол.* гмелинит
гнездо *с* букса, гнездо
~, **заземляющее** заземлително гнездо
~ **розетки** гнездо на контакта
~, **рудное** рудно гнездо
гнейс *м геол.* гнайс
~, **очковый** очен гнайс
гнейсо-гранит *м* гранитогнайс
гнейсы *мн*, **инъекционные** инжекционни гнайси
гниение *с* **дерева** гниене на дървото
гниль *ж* гнилота
гнить гния
гнутый извит, огънат
гнуть извивам, огъвам
гнутье *с* огъване, извиване
говлит *м геол.* ховлит
годжикинсонит *м* ходкинсонит
годограф *м* ходограф
~, **вертикальный** вертикален ходограф
~, **встречный** насрещен ходограф
~ **вступления** ходограф на встъпванията
~, **динамический** динамичен ходограф
~, **исправленный** поправен ходограф
~, **линейный** линеен ходограф
~, **нагоняемый** покриващ се ходограф
~, **обратный** обратен ходограф
~, **осредненный** осреднен ходограф
годограф, поверхностный пространствен [повърхнинен] ходограф
~, **продольный** надлъжен ходограф
~, **прямой** прав ходограф
~, **разностный** разликов ходограф
~, **сводный** обобщен ходограф
~ **фазы** фазов ходограф
гойяцит *м геол.* гояцит
голландит *м геол.* холандит
голова *ж* глава
~, **стеклянная** стъклена глава (*лимонит*)
~, **стеклянная красная** хематит
головоногие *мн палео.* главоноги
головка *ж* глава, главичка
~, **выбивная** глава за избиване на обсадна колона нагоре
~, **выносная** конзолна глава, ръкав на транспортьора
~, **забивная** забивна глава на обсадна колона
~, **зажигательная** запалителна глава
~, **заливочная** циментационна глава
~, **зубильная** длетовидна главичка
~ **источника** глава на извора
~, **кабельная** кабелна глава (*за съединяване на коротажен кабел с измервателен уред*)
~, **крутильная** торзионна глава (*в която се окачва нишката на хоризонталните везни*)
~, **колонная** колонна глава
~, **цементировочная** циментировъчна глава
~ **электровоспламенителя** главичка на електровъзпламенителя
головной челен, преден
голотип *м палео.* холотип
голотурии *мн палео.* холотурии (*морски краставици*)
голоцен *м геол.* холоцен
гомеоморфия *ж* хомеоморфия
гомилит *м геол.* хомилит
гомогенизация *ж* хомогенизация
гомогенизованный хомогенизиран
гомогенизовать хомогенизирам
гомогенность *ж* хомогенност, еднородност
гомогенный хомогенен, еднороден

гонгамоптерис *м* гонгамоптерис (*палеозойско папратовидно растение*)
гондвана *м* гондван (*гондвански континент*)
гондола *ж* саморазтоварващ се жп. вагон за насипни стоки
гониометр *м геод.* гониометър
гониометрия *ж* гониометрия
гониатиты *мн палео.* гониатити
гоннардит *м геол.* гонардит
гопент *м геол.* хопеит
гопкалит *м геол.* хопкалит
гора *ж* планина
~, **стволовая** платовидна планина
горб *м* **волны** връх на вълната, максимум на вълната
горбыль *ж* капак (*от дъски*)
гордонит *м геол.* гордонит
горелка *ж* горелка
~, **газовая** газова [оксиженова] горелка
~, **сопловая** струйна горелка в предната част на термобура
горелый изгорял, опожарен, обгорен
горельеф *м* орелеф, висок релеф
горизонт *м* хоризонт
~, **артезианский водоносный** артезиански водоносен хоризонт
~, **верхний** горен хоризонт
~, **водоносный** водоносен хоризонт
~, **водоотливный** водоотливен хоризонт
~, **выдачной** извозен хоризонт
~, **глубокий** дълбок хоризонт
~, **заблокированный** блокиран хоризонт (*хоризонт, на който не се разрешава да дава ходови, а само въпросни сигнали*)
~, **закладочный** запълвачен хоризонт
~ **изотермического теплообмена** хоризонт на изотермичния топлообмен (*хоризонт с постоянна нулева или отрицателна температура, обусловена от кристализацията на водата или топенето на леда*)
~, **искусственный** изкуствен хоризонт
горизонт, карагенский карагенски хоризонт
~, **нижний** долен хоризонт
~, **опорный** опорен хоризонт
~, **основной** главен [основен] хоризонт (*на рудник*)
~, **откаточный** извозен хоризонт
~, **погрузочный** товаръчен хоризонт
~, **подпертый** подпрян хоризонт
~, **подстилающий** подстилащ хоризонт
~, **промежуточный** междинен хоризонт
~, **рабочий** работен хоризонт
~, **разведочный** проучвателен хоризонт
~, **рудный** руден хоризонт
~, **сарсинский** сарсински хоризонт
~, **таманский** таманski хоризонт
~, **тарасовский** тарасовски хоризонт
~, **тарханский** тархански хоризонт
~, **угленосный** въгленосен хоризонт
~, **условный** условен хоризонт
~, **фонтанный** фонтанен хоризонт
горизонталь *ж* хоризонтал
горизонтальный хоризонтален
гористый планински
горка *ж* височинка
~, **испытательная** изпитателна височина (*за вагонетка*), изпитателна гърбица
~, **тупиковая** гърбица с глуха линия
горло *с* **крестовины** гърло на кръстачката
горловина *ж* гърловина, гърло; отвор
горн *м* ковашко огнище, стояло (*долната част на висока пещ*)
~, **кузнечный** ковашко огнище
горнблендит *м геол.* хорнблендит
горнодобывающий минен, миннодобивен
горноподготовительный минноподготвителен
горнорабочий *м* минен работник
горнорудный минен, рудодобивен
горнотехнический миннотехнически

горный 1. минен 2. планински
горняк *м* миньор, рудничар
горообразование *с* планинообразуване
горсейксит *м геол.* горсейксит
горст *м* хорст, стърчило
~, **моноклинальный** едностранен хорст
~, **односторонний** едностранен хорст
горсфордит *м геол.* хорсфордит
гортонолит *м геол.* хортонолит
горы *ж мн* планини
~, **асимметричные** несиметрични планини [върхове]
~, **глыбовые** блокови планини
~, **остаточно-глыбовые** остатъчно-блокови планини
~, **складчатые** нагънати планини
~, **складчатые сбросовые** блоково-нагънати планини
горючее *с* гориво
~, **антидетонационное** антидетонационно гориво
горючесть *ж* горивност, запалителност
горючий горлив, горивен, лесно запалим
госларит *м геол.* госларит
гофрированный вълнообразен
грабен *м* грабен (*тектонски ров*)
гравиемойка *ж* чакълопромивачка
гравиесортировка *ж* машина за сортиране на чакъл
гравиесортировщик *м* работник при машина за сортиране на чакъл
гравиеспуск *м* улей за изпускане на чакъл
гравиеулавливатель *м* приспособление за улавяне на чакъл
гравий *м* дребен чакъл, гравий; едрозърнест пясък (*в който големината на зърната е от 1 до 10 мм*)
гравийный чакълен
гравиметр *м* гравиметър
~, **газовый** газов гравиметър
~ **ГАК-4М** оптико-механичен, астазиран кварцов гравиметър (*съветски*); точност на измерването ±0,05—0,1 мгл
~ **ГКА** оптико-механичен гравиметър с метална пружина (*съветски*); точност на измерването ±0,3—0,4 мгл
гравиметър ДГА гравиметър ДГА, приспособен за измервания по морското дъно; фотоелектрична регистрация (*съветски*)
~ **ДГМ** електро-механичен гравиметър с карданно окачване, предназначен за измервания по морското дъно (*съветски*)
~ **ДГПЕ** морски дънен гравиметър с капацитивен ултрамикрометър
~, **донный** дънен гравиметър
~, **жидкостный** течностен гравиметър
~, **кварцевый** кварцов гравиметър
~, **механический** механичен гравиметър
~, **оптико-механический** оптико-механичен гравиметър
~, **пружинный** пружинен гравиметър
~ **СН-3** оптико-механичен, кварцов, нишков, неастазиран гравиметър (*съветски*); точност на измерването ±0,3 мгл
~, **термостатированный** термостатиран гравиметър
~, **фотоэлектрический** фотоелектрически гравиметър
гравиразведка *ж* гравипроучване, гравитационно проучване
градиент *м* 1. градиент, стъпало 2. наклон
~, **барометрический** барометричен градиент
~, **вертикальный** вертикален градиент
~, **геотермический** геотермичен градиент
~, **гидравлический** хидравличен градиент
~, **горизонтальный** хоризонтален градиент
~, **критический** критичен градиент
~, **напорный** напорен градиент
~, **температурный** температурен градиент
градиометр *м* градиометър (*вид оизменения на торзионната вода*)

градирня *ж* 1. градирня, солница 2. охладителна кула
грамм-эквивалент *м* грамеквивалент
гранат *м геол.* гранат
грандидьерит *м геол.* грандидиерит
гранение *с* шлифоване (*на камъни и стъкло*)
граненый шлифован, наръбен, ръбест
гранильный шлифовъчен, шлифовален
гранильная *ж* шлифовъчна работилница
гранистый ръбест
гранит *м* гранит
~, **пегматитовый** пегматитов гранит
~, **письменный** писмен гранит
~ **-порфир** гранит-порфир
гранитизация *ж* гранитизация
гранито-гнейс *м* гранитогнайс
гранитоиды *мн* гранитоиди
гранитчик *м* работник, който обработва гранит
гранить шлифовам, наръбвам
граница *ж* граница
~, **вогнутая** вдлъбната граница
~, **выпуклая** изпъкнала граница
~, **криволинейная** криволинейна граница
~, **маркирующая** маркираща [влияеща] граница
~, **нерезкая** нерязка граница
~, **опорная** опорна граница
~, **отражающая** отразяваща граница
~, **плоская** плоска граница
~ **подземного водозабора** граница на водовземащото съоръжение
~, **преломляющая** пречупваща граница
~ **раздела** разделителна граница
~ **разрыва** скокова граница (*граница, при която физическите свойства на средата се изменят рязко*)
~, **сейсмическая выдержанная** издържана сеизмична граница (*добре изразена граница с еднакъв скок на скоростите на сеизмичните вълни*)
граница, сейсмическая гладкая гладка сеизмична граница
~, **сейсмическая невыдержанная** сеизмична неиздържана граница
~, **сейсмическая неустойчивая** неустойчива сеизмична граница
~, **сейсмическая устойчивая** устойчива сеизмична граница
~, **сейсмическая шероховатая** грапава сеизмична граница
~, **скоростная** скоростна граница
~, **снеговая** снежна граница [линия]
граничить гранича
гранодиорит *м* гранодиорит
граносиенит *м* граносиенит
грант *м* чист едър пясък
гранулирование *с* гранулиране
гранулит *м* гранулит (*метаморфна скала*)
гранулометрический зърнометрически, зърнометричен
гранулятор *м* гранулатор
грань *ж* 1. граница, предел 2. стена, плоскост от геометрично тяло 3. ръб, кант
граптолиты *мн палео.* граптолити
грат *м* грапавина, неравност от лоша повърхностна обработка
граувакка *ж биол.* граувак
график *м* график
~ **движения** график на движението
~ **изомощностей жилы** график за изомощностите на жилата
~ **кажущегося сопротивления** график на привидното съпротивление
~ **поверхности лежачего бока жилы** график за повърхнината на долнището на жилата
~, **рабочий** работен график
~, **сменный** сменен график
~, **суточный** денонощен график
~ **транспорта** транспортен график
~ **фациальных замещений** график за фациалните заместявания
графит *м* графит
графтонит *м геол.* графтонит
гребенка *ж* гребен
гребень *м* 1. гребен 2. резбомер 3. корона на язовирна стена

4. зъбна рейка
гребень трака гъсеничен гребен
гребок *м* гребло (*за класификатор, сгъстител и др.*)
грейзен *м геол.* грайзен
грейтонит *м геол.* грейтонит
грейфер *м* грайфер
грелка *ж* топлилка, приспособление за затопляне, термофор
гриб *м* гъба
~, **дереворазрушающий** дърворазрушителна гъба
~, **шахтный** минна гъба
гризунафталит гризунафталит (*вид предпазно взривно вещество*)
гризунит *м* гризунит (*вид предпазно взривно вещество*)
гризутин *м* гризутин (*вид предпазно взривно вещество*)
гриналит *м геол.* гриналит
гринокит *м геол.* гринокит
грифит *м геол.* грифит
грифон *м* грифон (*сгредоточен изход на подземните води във вид на струя*)
грифоны *мн* грифони (*кръгообразни пукнатини, образуващи се около сондажа при фонтаниране или при възбуден сондаж*)
грозозащита *ж* защита от гръм
громкоговоритель *м* високоговорител
~, **динамический** динамичен високоговорител
громоотвод *м* гръмоотвод
гроссуляр *м геол.* гросулар
гроутит *м геол.* гротит
грохот *м* 1. сито, решето, дърмон, пресейвач
~, **барабанный** барабанна пресевна уредба
~, **быстрокачающийся** бързолюлееща се пресевна уредба
~, **быстроходный качающийся** бързоходна люлееща се пресевна уредба
~, **валковый** ролкова пресевна уредба
~, **вибрационный** вибрационна пресевна уредба
~, **двуситовый** двуситова пресевна уредба
грохот, дуговой дъгово сито
~, **жирационный** жирационна пресевна уредба
~, **инерционный** инерционна пресевна уредба
~, **качающийся** тръскащо сито
~, **колосниковый** скарна пресевна уредба
~, **обезвоживающий** обезводняваща пресевна уредба
~, **односитовый** едноситова пресевна уредба
~, **плоскокачающийся** плосколюлееща се пресевна уредба
~, **резонансный** резонансно сито
~, **роликовый** ролково сито
~, **самоцентрующийся** самоцентриращa се пресевна уредба
~, **ударный** ударна пресевна уредба
~, **электровибрационный** електровибрационна пресевна уредба
грохотанье *с* тътнеж, бумтене, буботене
грохочение *с* пресяване
~, **вспомогательное** спомагателно пресяване
~, **избирательное** избирателно пресяване
~, **мокрое** мокро пресяване
~, **обезвоживающее** обезводняващо пресяване
~, **подготовительное** подготвително пресяване
~, **самостоятельное** самостоятелно пресяване
~, **сухое** сухо пресяване
грубозернистый едрозърнест
грубомолотый едросмлян
грубообработанный грубообработен, полуобработен
грубый 1. едър, едрозърнест 2. необработен, груб, дебел 3. приблизителен
грудь *ж* **забоя** чело на забой
груженый натоварен
груз *м* товар, тежест
~, **коммерческий** търговски товар, стока
~, **крупнокусковатый** насипен товар от едри парчета
~, **мертвый** мъртъв [неполезен] товар

груз, насыпной насипен товар
~, **натяжной** обтягаща [опъваща] тежест, тежест за обтягане
~, **обычный** обикновено бреме, обикновена тежест
~, **полезный** полезен товар
~, **слежавшийся** слегнал се товар
~, **тормозной** спирачна тежест, спирачен товар
~, **уравновешивающий** противотежест, тежест за уравновесяване, компенсираща тежест
грузооборот *м* товарооборот
~, **местный** местен товарооборот
грузоподъемность товароподемност, товароспособност
~ **вагонетки** товароподемност на вагонетка
~ **состава** товароподемност на състав [влак]
грузоподъемный товароповдигателен
грузопоток *м* товаропоток
грузчик *м* товарач
грунт *м* 1. почва, земя 2. грунт, грунд, основна боя 3. основа
~, **болотистый** блатиста почва
~, **водоносный** водоносна почва
~, **воздушно-сухой** въздушно суха скала
~, **глинистый** глинеста почва
~, **жирный** тлъста почва
~, **илистый** тинеста почва
~, **мерзлый** замръзнала почва
~, **насыпной** насипна почва
~, **насыщенный** наситен грунт
~, **ненасыщенный** ненаситен грунт
~, **оттаявший** размразена почва
~, **рыхлый** рохкава [сипкава] почва
~, **скальный** каменист терен
~, **слабый** слаба почва
~, **тощий** постна почва
грунтоведение *с* грунтоведение
~, **региональное** регионално грунтоведение
грунтовой почвен, теренен, грунтов; подпочвен (*за вода*)
грунтонос пробовземач
~, **гидравлический** хидравличен пробовземач
~, **забивной** забивен [челен] пробовземач
грунтонос, обуривающий сондиращ пробовземач
~, **пружинный** пружинен пробовземач
~, **сверлящий** странично сондиращ пробовземач
~, **стреляющий** стрелящ пробовземач
группа *ж* група
группирование *с* събиране, групиране, подреждане
группировать групирам, събирам, подреждам на групи
групповой групов
групполента *ж* групова лента
грэмиты *мн* грагамити (*групово наименование за означаване на висшите асфалтити*)
груша *ж* крушка (*спасителен инструмент при авария в сондажа*)
грюнерит *м геол.* грюнерит
грязеотстойник *м* утаител за замърсени води
гуанахуатит *м геол.* гуанахуатит
гуано *с* гуано
гуантаяит *м геол.* хуантаяит
гуаринит *м геол.* гуаринит
губки *ж мн* гъби
~, **известковые** *палео.* варовити гъби
~, **каменистые** *палео.* каменисти гъби
~, **кремневые** *палео.* кремъчни гъби
~, **литистидные** *палео.* каменисти морски гъби
~, **сверлящие** *палео.* свредлящи гъби (*проникващи във варовити скали*)
~, **стеклянные** *палео.* стъклени гъби
~, **шестилучевые** *палео.* шестлъчеви морски гъби (*разред кремъчни гъби*)
гудок *м* свирка, сигнална свирка, сирена
~, **паровой** парна свирка
~, **пневматической** пневматична свирка (*свирка, която се задейства със сгъстен въздух*)
~, **электрический** електрическа свирка [сирена]

гудок, электромагнитный електромагнитна свирка
гудмундит *м геол.* гудмундит
гудрон *м* гудрон (*вид картон*)
гудронатор *м* гудронатор
гудронирование *с* гудрониране, покриване с гудрон
гумат *м* хумат, сол на хуминовата киселина
гуммирование *с* гумиране, покриване с гума
гуммит *м* 1. хумит 2. *мн* хумити (*хумински въглища*)
гуммификация *ж* хумификация
гумолиты *мн* хумолити
гумус *м* хумус
гунгаррит *м геол.* гунгарит
гуссакит *м геол.* хусакит
густота *ж* **решетки** гъстота на решетката
гутчинсонит *м геол.* худчинсонит
гуща *ж* утайка, мъток, гъстина
гюбнерит *м геол.* хюбнерит
гюролит *м геол.* хюролит

Д

давить 1. натискам, налягам 2. изстисквам, изцеждам 3. смачквам, мачкам
давление *с* налягане; натиск
~, **абсолютное** абсолютно налягане
~, **аксиальное** осово [аксиално] налягане
~, **активное** активен натиск
~, **боковое** страничен натиск
~, **большое** голям натиск
~, **бытовое** геоложки товар
~, **внутреннее** вътрешен натиск
~, **газовое** газово налягане
~, **гидродинамическое** хидродинамично налягане
~, **гидростатическое** хидростатичен натиск
~, **горизонтальное** хоризонтален натиск
~, **горное** скален [минен] натиск
~ **грунта** земен натиск
давление, забойное забойно налягане (*налягането в забоя на работещия сондаж, което съответствува на определено динамично ниво*)
~, **избыточное** свръхналягане
~, **капиллярное** капилярно налягане
~, **конечное** крайно налягане
~, **критическое** критично налягане
~, **круговое** кръгов натиск
~, **манометрическое** манометрично налягане
~ **на крепь** натиск върху крепежа
~ **на устье** налягане на устието на сондажа
~, **наружное** външен натиск
~ **насыщения** налягане на насищане
~, **начальное** първоначално налягане
~, **нейтральное** хидростатичен [неутрален] натиск
~, **низкое** ниско налягане
~, **опорное** опорен натиск
~, **осевое** осов натиск
~, **осмотическое** осмотично налягане
~, **парциальное** парциално налягане
~, **пластовое** пластово налягане
~, **пластовое динамическое** динамично пластово налягане
~, **пластовое приведенное** приведено [преизчислено] пластово налягане
~, **пластовое статистическое** статистическо пластово налягане
~, **потолочное** таванен натиск
~ **почвы** подов натиск
~, **поровое** поров натиск
~, **предельное** гранично налягане
~, **скоростное** скоростен напор
~, **сминающее** смачкващо налягане
~, **статическое** статичен товар
~, **удельное** специфично налягане
~, **эффективное** ефективен натиск
давинит *м геол.* давинит
давсонит *м геол.* давсонит
дайка *ж геол.* дайка
дакиардит *м геол.* дакиардит

дальномер *м* далекомер
~ **двойного изображения** далекомер с двойно изображение
~, **нитяной** нишков далекомер
дальность *ж* **метания** разстояние на изхвърлянето
дамба *ж* дига, насип, бараж, дамба, преградна стена
~, **намывная** преградна дига, която се образува от ситносмлян материал, транспортиран хидравлично (*при отпадъчните стопанства на обогатителните фабрики*)
~, **насыпная** насипна дига
~, **отклоняющаяся** водоотбиваща дига
~, **портовая** пристанищна дига
~, **струенаправляющая** струенасочваща дига
даналит *м геол.* даналит
данбурит *м геол.* данбурит
дандасит *м геол.* дандасит
дарапскит *м геол.* дарапскит
дарси *м* дарси (*единица на коефициента на проницаемост на скалите*)
датолит *м геол.* датолит
датчик *м* датчик, преобразувател, месдозе, предавач (*първичен елемент на автоматична сигнална или телемеханична електрическа уредба*)
~, **взрывобезопасный** взривобезопасен датчик
~, **влагонепроницаемый** противовлажен датчик
~, **выброустойчивый** виброиздръжлив датчик
~ **-генератор** датчик-генератор
~, **генераторный** генераторен датчик
~, **дроссельный** дроселен датчик
~, **емкостный** *ел.* капацитивен датчик (*действието му се изгражда върху изменение на капацитета под влияние на различни фактори*)
~, **индуктивный** индуктивен предавател
~, **искробезопасный** искробезопасен датчик
датчик контроля движения скрепковой цепи датчик за контрол на движението на веригата на транспорта
~, **магнитомодуляционный** предавател с магнитна модулация
~, **магнитоупругий** магнитоеластичен датчик
~, **нажимной** датчик чрез натискане
~, **омический** омически предавател [индуктор]
~, **педальный** педален датчик
~, **путевой** пътен датчик
~, **пьезоэлектрический** пиезоелектрически датчик (*основан на пиезоелектрически ефект*)
~, **рабочий** работен датчик
~, **радиоактивный** радиоактивен датчик
~, **реостатный** реостатен датчик (*използува се за предаване на показанията на манометри, нивомери и пр.*)
~, **температурный** температурен датчик
~, **тензометрический** тензометричен датчик (*действието му е основано върху изменението на съпротивлението на проводниците и полупроводниците при опън*)
~, **угольный** въгленов датчик
~, **фольговый** датчик от фолия [станиол] (*тензометричен датчик, телената решетка на който е направена от фолия*)
~, **фотоэлектрический** фотоелектрически датчик
~, **щеточный** четков датчик
~, **электродный** електроден датчик
~, **электромеханический** електромеханичен датчик
дафнит *м геол.* дафнит
дацит *м геол.* дацит
~ **-липарит** *геол.* дацито-липарит
~ **-порфир** *геол.* дацитов парфир
~ **-порфирит** *геол.* дацитов порфирит
дверь *ж* врата
~, **автоматическая** автоматична врата

дверь, вентиляционная вентилационна врата
~, **водонепроницаемая** водонепроницаема врата
~, **вращающаяся** въртяща се врата
~, **герметическая** херметична врата
~, **деревянная** дървена врата
~, **металлическая** метална врата
~, **огнестойкая** огнеупорна врата
~, **одностворчатая** единична [еднокрила] врата
~, **противопожарная** противопожарна врата
~, **решетчатая** решетъчна врата
~, **стальная** стоманена врата
двигатель *м* двигател
~, **асинхронный** асинхронен двигател
~, **взрывобезопасный обдуваемый** обдухван взривобезопасен двигател
~ **внутреннего сгорания** двигател с вътрешно горене
~, **гидравлический** хидравличен двигател
~, **коллекторный** колекторен двигател
~, **конденсаторный** кондензаторен двигател
~, **короткозамкнутый** двигател с ротор на късо
~, **напорный** напорен двигател
~ **открытого исполнения** двигател с открито изпълнение
~ **параллельного возбуждения** двигател с паралелно възбуждане
~, **пневматический** пневматичен двигател
~ **поворота** двигател за въртене (*при багерите*)
~ **подъема** подемен двигател (*при багерите*)
~, **подъемный** подемен двигател, двигател на подемна машина
~ **последовательного возбуждения** двигател с последователно възбуждане
~ **постоянного тока** двигател за постоянен ток
~, **пусковой** пусков двигател, стартер
двигатель, реверсивный реверсивен [обратим] двигател
~, **репульсионный** репулсиращ двигател (*еднофазен колекторен двигател за променлив ток, в който обмотката на статора не е свързана електрически с обмотката на ротора*)
~, **синхронный** синхронен двигател
~ **смешанного возбуждения** двигател със смесено възбуждане
~, **тяговый** тягов двигател
~, **тяговый компаундный** компаунден тягов двигател
~, **тяговый серийный** сериен тягов двигател
~, **ходовой** ходов двигател (*при багерите*)
~, **шунтовой** шунтов двигател (*с паралелно възбуждане*)
~, **экскаваторный** багерен двигател
~, **электрический** електрически двигател
движение *с* движение
~, **абсолютное** абсолютно движение
~, **апериодическое** апериодично движение
~, **винтовое** витлово движение
~, **вихревое** вихрово движение
~, **возвратно-поступательное** възвратно-постъпателно движение
~, **волновое** вълнообразно движение
~, **вращательное** въртеливо движение
~, **встречное** насрещно движение
~, **гармоническое** хармонично движение
~, **гравитационное** гравитационно движение
~, **двухполосное** движение по двойно платно, двупосочно движение
~, **замедленное** затихващо движение, намален ход
~, **колебательное** колебателно движение, трептене
~, **конвективное** конвекционно движение

движение, круговое кръгово движение
~, **неустановившееся** непостоянно движение
~, **однополосное** движение по единично платно, еднопосочно движение
~, **плоскорадиальное** плоскорадиално движение
~, **прямолинейное** праволинейно движение
~, **равномерно вращательное** равномерно въртеливо движение
~, **равномерное** равномерно движение
~, **разрывное** разкъсващо движение
~, **складчатое** нагъвателно движение
~, **тупиковое** движение по глухи линии
~, **турбулентное** турбулентно [вихрово] движение
~, **ускоренное** ускорително движение
~, **установившееся** установено движение
~, **эпейрогеническое** епирогенно движение
двойники *м мн* срастъци, двойници
~, **бавенские** бавенски срастъци
~, **дофинейские** дофинови срастъци
~, **карлсбадские** карлсбадски срастъци
~, **манебахские** манебахови срастъци
~, **перикаиновые** перикаинови двойници
~, **полисинтетические** полисинтетни срастъци
двор *м* двор
~, **клетьевой** клетков двор
~, **околоствольный** околошахтов двор, рудничен двор
двояковогнутый двойновдлъбнат
двоякодышащие *мн палео.* двойнодишащи риби
двунаправленный двунасочен
двуплечий двураменен
двупреломление *с* **света** двойно пречупване на светлината
двусторонний двустранен
двутавр *м* двойно Т-образен профил
двухзаходный двуходов (*за резба*)
двухкамерный двукамерен
двухкаскадный двустъпален
двухмоторный който е с два двигателя, двумоторен
двухопорный двуопорен, който е с две опори, двуподпорен
двухосный двуосен
двухпутный двупътен
двухрядный двуреден
двухступенчатый двустъпален
двухшарнирный двушарнирен
деаэрация *ж* обезгазяване, дегазиране
дебаланс *м* дебаланс (*неуравновесеност на въртящи се машинни части*)
дебаркадер *м* 1. платформа; рампа, стоварище 2. пристанищен понтон
дебит *м* дебит
~ **газа** дебит на газа
~ **нефти** дебит на нефта
~ **скважины, потенциальный** потенциален дебит на сондажа
~ **скважины, удельный** относителен дебит на сондажа
~, **эксплуатационный** експлоатационен дебит
дебитомер *м* дебитомер
деблокировать деблокирам, освобождавам (*от блокиране*)
девиация *ж* отклонение, девиация
девиндтит *м геол.* девиндтит
девулканизатор *м* девулканизатор
девулканизация *ж* девулканизация
дегазатор *м* дегазатор (*уред за отделяне на газ от промивната течност*)
~, **вакуумный** вакуумен дегазатор
~, **сифонный** сифонен дегазатор
дегазация *ж* 1. дегазация 2. извличане на газовете
дегидратизация *ж* дехидратизация
деготь *м* катран
~, **каменноугольный** каменовъглен катран
~, **коксовый** коксов катран
~, **первичный** първичен катран

деградация *ж* деградация, деградиране
дегтебетон *м* китон, катранен бетон
дедвейт *м* дедвейт, мъртво тегло
дезинтегратор *м* дезинтегратор (*машина за ситно разтрошаване на крехки материали*)
дезинтеграция *ж* раздробяване
~ **песков в воде** разделяне [сортиране] на пясъците във вода
действие *с* действие, въздействие
~, **слепящее** заслепяващо действие, заслепяване
дека *ж* 1. плот, плоската част на маса 2. тава в пневматичен сепаратор
декагон *м* десетоъгълник
декапирование *с* очистване на метална повърхност
декарбонизация *ж* 1. декарбонизация (*намаляване на съдържанието на въглерод*)
деклинатор *м* деклинатор
~, **магнитный** магнитен деклинатор
деклинация *ж* деклинация
~, **магнитная** магнитна деклинация
деклуазит *м геол.* деклуазит
декремент *м* декремент
~, **логарифмический** логаритмичен декремент
~ **затухания** декремент на затихването
~ **поглощения** декремент на поглъщането
делафоссит *м* делафосит
делессит *м геол.* делесит
дело *с* 1. работа 2. дело
~, **буровзрывное** пробивно-взривно дело
~, **горное** минно дело
~, **горноспасательное** минноспасително дело
~, **маркшейдерское** маркшайдерско дело
делоренцит *м геол.* делоренцит
дельвоксит *м геол.* делвоксит
дельтаит *м геол.* делтаит
демонтаж *м* демонтаж, разглобяване, демонтиране
демпфер *м*, **масленый** маслен демпфер
демпфирование *с*, **воздушное** спиране със сгъстен въздух
дензаметр *м* гъстомер, ареометър
денсиметр *м* денсиметър, гъстомер
денситомер *м* денситомер (*везни за директно определяне на плътността на скални образци*)
дентин *м* дентин
деполяризатор *м* деполяризатор
депрессиометр *м* депресиометър
депрессия *ж* депресия
~, **кривая** депресионна крива
~ **подземных вод** депресия на подземните води
дербилит *м геол.* дербилит
дерево *с* дърво
~, **генеалогическое** родословно дърво
~, **родословное** родословно дърво
~, **свежесрубленное** пресноотсечено дърво
державка *ж* дръжка, държател
~, **резцовая** държател за резец, ножодържач
дерн *м* чим
дернина *ж* чим
дерновый чимов, зачимен, послан с чимове
деррик *м* дерик-кран
десмин *м геол.* десмин
дестилат *м* дестилат
~, **нефтяной** нефтен дестилат
десульфирование десулфиране
детали *м мн* части, елементи, детайли
~, **крепежные** части за свързване
~ **машин** машинни елементи
детонатор *м* детонатор
детонационный детонационен
детонация *ж* детонация
детонировать детонирам, избухвам
дефект *м* **массы** недостиг [дефицит] на маса
дефектовка *ж* дефектиране
дефектоскопия *ж* дефектоскопия
деформация *ж* деформация
~, **абсолютная** абсолютна деформация
~ **горных пород** деформация на скалите

деформация изгиба деформация на огъване
~, **критическая** пределна [критична] деформация
~ **кручения** деформация на усукване
~, **линейная** линейна деформация
~, **медленная** бавна деформация
~, **объемная** обемна деформация
~, **остаточная** остатъчна деформация
~, **относительная** относителна деформация
~, **пластическая** пластична деформация
~, **поперечная** напречна деформация
~ **при растяжении** деформация при опън
~ **при сдвиге** деформация при преплъзване
~ **при сжатии** деформация при натиск
~, **продольная** надлъжна деформация
~ **растяжения** деформация на опън
~, **температурная** топлинна деформация
~, **угловая** ъглова деформация
~, **упругая** еластична деформация
~, **усадочная** деформация при свиване
~, **чистая** чиста деформация
дефростер *м* размразител
децентрализованный децентрализиран
дешифратор *м* дешифратор, дешифровач
дешифрование *с* дешифриране
~, **аэрогидрогеологическое** аерохидрогеологическо разшифроване
джейпурит *м геол.* джейпурит
джемсонит *м геол.* джемсонит
джеспилиты *мн геол.* джеспилити
джефферизит *м геол.* джеферизит
джефферсонит *м геол.* джеферсонит
джиллепсит *м геол.* джилепсит
джинорит *м геол.* джинорит
джоакинит *м геол.* джоакинит
джонструпит *м геол.* джонструпит
джурупаит *м геол.* джурупаит
джут *м* юта
джут, крученый пресукана юта
~, **пропитанный** импрегнирана юта
диабаз *м геол.* диабаз
диабантин *м геол.* диабантин
диаболеит *м геол.* диаболеит
диагенез *м* диагенеза
диаграмма *ж* диаграма
~, **векторная** векторна диаграма
~, **газокаротажная** газокаротажна диаграма
~, **геохимическая** геохимична диаграма
~, **дисковая** дискова диаграма
~, **кинематическая** кинематична диаграма
~, **круговая** кръгова диаграма
~, **лучевая** лъчева диаграма
~ **моментов** диаграма на моментите
~, **нагрузочная** диаграма за натоварването
~, **ортогональная** ортогонална диаграма
~, **полярная** полярна диаграма
~ **поршневого компрессора** диаграма на буталния компресор
~ **скоростей** диаграма на скоростите
~ **ускорений** диаграма на ускоренията
~ **фазовых состояний** диаграма на фазовите състояния (*графично изображение на условията, при които дадена смес от течност и газ преминава от еднофазно (нефт) в двуфазно (нефт и газ) и пак в еднофазно (газ) състояние в зависимост от температурата и налягането*)
диаклазы *мн* диаклази (*тектонски пукнатини, по които не е ставало разместване*)
диаллаг *м геол.* диалаг
диамагнетизм *м* диамагнетизъм
диаметр *м* диаметър
~, **внешний** външен диаметър
~, **внутренний** вътрешен диаметър
~, **наружный** външен диаметър
~ **в проходке** пълен диаметър
~ **в свету** светъл диаметър
~ **в черне** черен диаметър
~, **эффективный** ефективен [действителен] диаметър

диапазон *м* диапазон, обхват, обсег
~, **динамический** динамичен диапазон
диапиризм *м* диапиризъм
диаспор *м геол.* диаспор
диаспорит *м геол.* диаспорит
диастема *ж палео.* диастема (*разстоянието между резците и предкътниците при бозайниците*)
диастрофизм *м* диастрофизм (*тектонско нарушение*)
диатомит *м* диатомит
диафорит *м геол.* диафорит
диафрагма *ж* диафрагма, бленда, мембрана
~, **водонепроницаемая** противофилтрационна завеса
~, **нормальная** нормална диафрагма
дивергенция *ж* дивергенция
дигидрит *м геол.* дихидрит
дидимолит *м геол.* дидимолит
дизаналит *м геол.* дизаналит
дизель *м* дизел, дизелов двигател
~ **-электровоз** дизел—електрически локомотив
дизельный дизелов
дизелевоз *м* дизелов локомотив
~, **махатный** рудничен дизелов локомотив
диккинсонит *м геол.* дикинсонит
диккит *м геол.* дикит
диксенит *м геол.* диксенит
дилатация *ж* дилатация (*относително обемно разширение*)
диморфит *м геол.* диморфит
диналит *м* диналит (*вид предпазно взривно вещество*)
динамика *ж* динамика
динамит *м* динамит
~, **замерзающий** замръзващ динамит
~, **замерзший** замръзнал динамит
динамитный динамитен
динамический динамически, динамичен
динамометаморфизм *м* динамометаморфизъм
динамометр *м* динамометър
~, **жидкостный** динамометър с течност
~, **резиновый** гумен динамометър
динамометър шариковый динамометър с топчета
динерит *м геол.* динерит
динозавры *м мн палеол.* динозаври, гигантогущери
~, **рогатые** рогати гущери (*влечуги*)
~, **утконосые** траходонти (*птицетазови влечуги*)
динорнис *ж палео.* динорнис (*гигантска щраусоподобна птица, живяла през кватернера*)
динотерий *м палео.* динотерии (*род от групата на хоботните, с бивници на долната челюст*)
диноцерас *м палео.* диноцерас
диплодокос *м палео.* диплодокус (*голямо тревопасно четирикрако влечуго от групата на гущеротазовите*)
дипротодон *м палео.* дипротодон (*фосилен представител на тревопасните, достигал на големина колкото носорог*)
диод *м* диод
~, **германиевый** германиев диод
~, **полупроводниковый** полупроводников диод
диопсид *м геол.* диопсид
диоптаз *м геол.* диоптаз, аширит
диоптр *м* диоптър
~, **глазной** очен диоптър
~, **предметный** предметен диоптър
диорит *м геол.* диорит
диполь *м* дипол
~, **водный** *м* воден дипол (*двуполюсна водна молекула*)
~, **электрический** електрически дипол
диск *м* диск
~, **вилитовый** вилитов диск
~, **насосный** помпено колело, помпен диск (*колело на центробежна помпа*)
~, **передний** преден диск (*челен диск в многодисковите помпи, първи по ред откъм смукателната страна*)
~, **прижимный** притискащ диск
~, **разгрузочный** разтоварващ диск,

уравнителен диск (*специално дисково приспособление във високонапорните помпи за уравновесяване на аксиалното усилие*)
диск, ретардирующий ретардиращ [задържащ] диск
~, фрикционный триещ диск
дискорданция *ж* дискорданция, несъгласие
дискразит *м геол.* дискразит
дислокации *ж мн* дислокации
~, дизъюнктивные дизюнктивни [дижунктивни] дислокации
~, ледниковые ледникови дислокации
~, оползневые свлачищни дислокации
~, пликативные пликативни дислокации
~, соляные солни дислокации (*дислокации, предизвикани от движението на солните тела*)
диспергирование *с* диспергиране, раздробяване
дисперсность *ж* дисперсност, раздробеност
диспетчер *м* диспечер
~, горный минен диспечер
~ по движению диспечер по движението
диспетчеризация *ж* диспечеризация
диссепименты *ж мн* дисепименти (*варовитите пластинки, разположени в периферната част на чашката при коралите*)
дистанционный дистанционен
дистанция *ж* дистанция
~ пути секция по поддържането на пътя
дистен *м геол.* дистен, цианит
дитрихит *м* дитрихит
дитценит *м геол.* дитценит
дифференциал *м* диференциал
~, несимметричный несиметричен диференциал
~, симметричный симетричен диференциал
дифференциация *ж* диференциация
~, гравитационная гравитационна диференциация
~, кристаллизационная кристализационна диференциация
дифференциация, конвекционная конвекционна диференциация
~ магмы диференциация на магма
диффузия *ж* дифузия
диффузор *м* дифузор, фуниеобразно разширяваща се тръба
~, аэродинамический аеродинамичен дифузор
~, плоский плосък дифузор
дихотомия *ж палео.* дихотомия (*виловидно разклоняване на части при животни и растения*)
дицинодонты *мн палео.* дицинотонти (*звероподобни влечуги, живели през перм и триас*)
длина *ж* дължина
~ волны дължина на вълната
~ дуги дължина на дъгата
~ откатки дължина на извоза
~ скреперирования дължина на скреперирането
~ струны каната дължина на струната на въжето
~ трубопровода дължина на тръбопровода
~ хода дължина на хода
~, эквивалентная еквивалентна дължина
днище *с* дъно
~ ковша дъно на кофата, капак на кофата
~, маятниковое махаловидно отварящ се капак *или* дъно
~, открывающееся отварящо се дъно
~, откидное отварящо се дъно
дно *с* дъно
~, вогнутое вдлъбнато дъно
~, илистое тинесто дъно
дноуглубитель *м* дънодълбачка
добавка *ж* добавка
~, гидравлическая хидравлична добавка
~, горючая горима добавка
~, кислая кисела добавка
добреит *м геол.* добреит
добрилит *м геол.* добрелит
добыча *ж* добиване, добив
~, валовая общ добив (*на полезни изкопаеми*)

добыча, гидравлическая хидромеханизиран добив
~, **годовая** годишен добив
~, **мировая** световен добив, световна продукция
~, **сменная** сменен добив
~, **суммарная** сумарен добив
~, **суточная** добив за денонощие, денонощен добив
~, **товарная** общ добив (*руда и баластра*)
~ **угля** добив на въглища
~, **удельная** относителен добив
довинчивать дозавинтвам
доводка *ж* фина шлифовка
~ **концентратов** дообработване на концентратите
дождевальный дъждовален
дозарядка *ж* дозареждане
дозатор *м* дозатор
~, **скиповой** скипов дозатор
дозировать дозирам
дозировка *ж* дозиране, дозировка
~, **аварийная** аварийна дозировка
~, **нормальная** нормална дозировка
~, **постоянная** постоянна дозировка
докрутить доусуквам; дозавинтвам, дозавивам
док *м* док
~, **мокрый** мокър док
~, **наливной** наливен док
~, **плавучий** плаващ док
~, **ремонтный** ремонтен док
~, **сухой** сух док
~, **строительный** строителен док
документация *ж* документация
~, **геологическая** геоложка документация
~, **техническая** техническа документация
долбежный дълбачен, който е за дълбаене
долбить дълбая
долбление *с* 1. дълбаене, сондиране 2. рейс (*сондажен рейс*)
долговечность *ж* дълготрайност
долгосрочный дългосрочен
долерофанит *м геол.* долерофанит
долина *ж* долина
~, **антецедентная** антецедентна долина
долина, антиклинальная антиклинална долина
~, **ледниковая** ледникова долина
~, **моноклинальная** моноклинална долина
~, **поперечная** напречна долина
~, **ресеквентная** ресеквентна долина
~, **синклинальная** синклинална долина
~, **слепая** сляпа [затворена] долина
~, **согласная** съгласна [консеквентна] долина
долины *ж мн* долини
~, **асимметричные** несиметрични долини
~, **подводные** подводни долини
~, **сбросовые** разседни долини
долгота *ж* дължина (*географска*)
долерит *м геол.* долерит
долихозавры *мн палео.* долихозаври (*водни фосилни влечуги, живели през креда*)
доломит *м геол.* доломит
доломитизация *ж* доломитизация
долото *с* длето
~, **боковое** ексцентрично длето, използувано за ликвидиране на аварии при ударно сондиране
~, **вставное** раздвижно [сгъваемо] длето
~, **двутавровое** длето двойно-Т, двутаврово длето
~, **дисковое** дисково длето
~, **зарезное** отклонително длето
~, **зубильное** плоско длето
~ **Зублина** длето тип Зублин
~, **колонковое** ядково длето
~, **копытное** копитовидно длето
~, **копытообразное** копитовидно длето
~, **крестовое** кръстовидно [кръстато] длето
~, **лопастное** перково длето
~, **округляющее** закръгляващо [копитовидно] длето
~, **перовое** перково длето
~, **пикообразное** пиковидно длето, длето-пика
~, **пирамидальное** пирамидално длето

долото, плоское плоско [обикновено] длето
~ **рыбий хвост-РХ** длето рибена опашка-РО
~, **спирально-ступенчатое** спирално-стъпаловидно длето за шнеково сондиране
~, **струйное** хидромониторно длето
~, **ступенчатое** стъпаловидно длето
~, **фасонное** профилно странично длето
~, **шарошечное** ролково длето
~, **эксцентричное** ексцентрично длето
долотообразный длетовиден
долотчатый длетовиден
долочение *с* сондиране с длето
домейкит *м геол.* домейкит
доменный доменен, високопещен
домкрат *м* крик
~, **автомобильный** автомобилен крик
~, **винтовой** винтов крик
~, **гидравлический** хидравличен крик
~, **глубинный** забоен крик
~, **пневматический** пневматичен крик
~, **реечный** рейков [гребенен] крик
~, **ручной реечный** ръчен рейков крик
донарит донарит (*взривно вещество*)
допуск *м* допуск, толеранс
дорзивентральный *палео.* гръбо-коремен
дормопитекус *ж палео.* дормопитек (*род от групата на висшите човекоподобни маймуни*)
дорн *м* дорник, сърце
дорога *ж* път
~, **гравийная** път с чакълена настилка
~, **грунто-гравийная** чакълен черен път
~, **грунтовая** черен път
~, **железная** железопътна линия, железница
~, **канатно-подвесная** висяща въжена линия
~, **подвесная** висяща въжена линия
~, **подвесная грузовая** товарна въжена линия
дорога, подвесная двухканатная двупосочна въжена линия
~, **подвесная одноканатная** еднопосочна въжена линия
~, **подвесная пассажирская** пътническа въжена линия
дорожник *м* работник по строителството на пътища
дорожный пътен
дорожностроительный пътностроителен, който е предназначен за строителство на пътища
доска *ж* дъска
~, **винтовальная** винторезна дъска
~, **деревянная** дървена дъска
~, **железобетонная** стоманобетонна дъска
~, **забивная** забивна дъска
~, **нестроганная** нерендосана дъска
доставка *ж* рудничен транспорт с конвейери и скрепери, обикновено в пределите на участъка
~ **ленточным конвейером** транспорт с лентови транспортьори
~ **по лаве** транспорт по фронта
~ **скребковым конвейером** транспорт с верижни транспортьори
~, **скреперная** скреперен транспорт
доступ *м* достъп
дощатый дъсчен
драгер *м* машинист на драга
драгировать драгирам, издълбавам дъно с драга
драглайн *м* драглайн, багер-драглайн
драга *ж* драга
~, **малолитражная** драга с малка вместимост на кофите
~, **свайная** драга, закрепена върху пилоти
дранка *ж* летва
древесина *ж* дървесина
~, **отборная** подбрана дървесина
~, **сосновая** борова дървесина
древонасаждение *с* дървонасаждане, залесяване
дрезина *ж* дрезина
дрель *ж* дрелка, ръчна бормашина; пробивна машина
дрена *ж* дренажен канал (*от тръ-*

би, камъни, дъски, фашини и др.), дренаж
дрена, гончарная дренаж от грънчарски тръби, грънчарски дренаж
~ **деревянная** дървен дренаж, дренаж от дърво
~, **каменная** каменен дренаж, дренаж от камък
~, **фашинная** дренаж от фашини
дренаж *м* дренаж
~, **вертикальный** вертикален дренаж
~, **горизонтальный** хоризонтален дренаж
~, **закрытый** закрит дренаж
~, **кротовый** къртов дренаж
~, **открытый** открит дренаж
~, **поперечный** напречен дренаж
~, **продольный** надлъжен дренаж
~, **трубчатый** тръбен дренаж
дренирование *с* дрениране
дренировать дренирам, правя дренаж
дресва *ж* ситен чакъл и пясък, трошляк, грус
дрилометр *м* дрилометър
дробилка *ж* трошачка, трошачна машина, мелачка
~, **быстроходная** бързоходна трошачка
~, **валковая** валцова трошачка
~, **вибрационная** вибрационна трошачка
~, **гирационная** конусна трошачка
~, **двухвалковая** двувалцова трошачка
~ **для мелкого дробления, конусная** конусна трошачка за ситно трошене
~ **для среднего дробления, конусная** конусна трошачка за средно трошене
~ **для крупного дробления, конусная** конусна трошачка за едро трошене
~, **зубчатая** зъбчата трошачка
~, **игольчатая** иглова трошачка
~, **инерционная** инерционна трошачка
~, **коническая** конусна трошачка
~, **конусная** конусна трошачка
~, **конусная безэксцентриковая** конусна безексцентрикова трошачка
дробилка, конусно-щековая конусно-челюстна трошачка
~ **крупного дробления** трошачка за едро трошене
~ **мелкого дробления** трошачка за ситно трошене
~, **молотковая** чукова трошачка
~, **одновалковая** трошачка с един валец
~, **пиковая** вид игловидна трошачка за въглища
~, **роликовая** ролкова трошачка
~, **ударная** ударна трошачка
~, **ударно-отражательная** ударно-отражателна трошачка
~, **шаровая** топкова трошачка
~, **щековая** челюстна трошачка
дробильный трошачен
дробильщик *м* трошач, работник при трошачка
дробинка *ж* сачма
дробление *с* трошене, разтрошаване, раздробяване
~, **вторичное** вторично разтрошаване
~, **двустадиальное** двустадийно трошене
~, **избирательное** избирателно трошене
~, **крупное** едро трошене (*до* 300 *мм*)
~, **мелкое** ситно трошене
~, **одностадиальное** едностадийно трошене
~ **проб** натрошаване на пробите
~, **селективное** селективно трошене
~, **среднее** средно трошене
~, **стадиальное** стадиално трошене
~, **тонкое** фино трошене
~, **трехстадиальное** тристадийно трошене
~ **угля** трошене [раздробяване] на въглищата
~, **ударное** ударно трошене
дробленый надробен, разтрошен, наситнен
дробный 1. надробен, наситнен, дребен 2. *мат.* дробен
дробовая *ж* **коронка** шротова корона
дробопитатель *м* шротохранител
~, **автоматический** автоматичен шротохранител

дробопитатель, забойный забоен, намиращ се в сондажния инструмент, шротохранител
~, механический механичен шротохранител
дробь *ж* шрот
~, колотая натрошен шрот, кълцан шрот
~ -сечка шрот-сечка
~, стальная стоманен шрот
~, чугунная чугунен шрот
дросс *м* сгур
дросселирование *с* дроселиране, дроселуване
дросселировать дроселирам
дроссель *м* дросел (*местно хидродинамично или електрическо съпротивление, вкарано в тръбопровод или електрическа мрежа за ограничаване на тока или потока*)
дубень *м* дъбилно вещество
дубило *с* дъбилно вещество
дудка *ж* кладенец (*повърхностна вертикална минна изработка с кръгло сечение*)
дудки *мн*, **сифонные** *палео.* сифонни фунийки (*къси варовити тръбички, които обхващат сифона при главоногите*)
дуга *ж* дъга
~, вольтовая волтова дъга
~, электрическая електрическа дъга
дугласит *м геол.* дугласит
дугогаситель *м* дъгогасител
дугогасящий дъгогасящ
дугостойкий дъгоустойчив
дужка *ж* дъговидна дръжка, обица
думпкар *м* думпкар, вагон-самосвал
дунит *м геол.* дунит
дуплекс *м* двуцилиндрова бутална помпа
дурангит *м геол.* дурангит
дурденит *м геол.* дурденит
дутье *с* 1. подуване 2. духане
дучка *ж* къс комин
~, закладочная запълвачен къс комин
дыристый надупчен
дырчатый който има много дупки
дышло *с* 1. теглич, ок 2. щанга, прът
дюбель *м* дюбел
дюза *ж* дюза
дюйм *м* цол
дюраль *м* дуралуминий
дюралюминий *м* дуралуминий
дюрен *м геол.* дюрен
дюджонит *м геол.* дюкжонит
дюмонтит *м геол.* дюмонтит
дюмортьерит *м геол.* дюмортиерит
дюссертит *м геол.* дюсертит
дюфренит *м геол.* дюфренит
дюфренуазит *м геол.* дюфренуазит
дюфтит *м геол.* дуфтит

Е

единица *ж* единица
едкость *ж* разядливост
ежекит *м геол.* ежекит
ель *ж* ела
емкость *ж* вместимост, капацитет
~ аккумулятора капацитет на акумулатора
~ вагонетного парка вместимост на вагонетния парк
~ клети вместимост на клетката
~ конденсатора капацитет на кондензатора
~ ковша капацитет на кофата
~, объемная обемна вместимост, обем на празнините
~, переменная променлив капацитет
~ сети капацитет на мрежата
~ скрепера вместимост на скрепера
~, удельная относителна вместимост
~, электростатическая електростатичен капацитет, електроемност
еремеевит *м геол.* еремеевит
ерш *м* въжехващач
~, вилкообразный вилкообразен [двоен] въжехващач
~, двурогий двоен въжехващач (*спасителен инструмент за хващане на скъсано въже*)

ерш, однорогий единичен въжехващач (*спасителен инструмент за хващане на скъсано въже*)

Ж

жаброногие *мн. палео.* листоноги
жадеит *м геол.* жадеит
жадеитит *м геол.* жадеитит
жать налягам, натискам; стискам
железнодорожный железопътен, железничарски
железный стоманен
железняк *м* желязна руда
~, **бурый** *м геол.* лимонит
~, **красный** *м геол.* хематит
~, **магнитный** *м геол.* магнетит
~, **титанистый** *м геол.* илменит
~, **хромистый** *м геол.* хромит
~, **шпатовый** *м геол.* сидерит
железо *с* желязо
~, **полосовое** стоманена лента, шина
~, **прутковое** прътова стомана
~, **уголковое** ъглова стомана
железобетон *м* стоманобетон, *остар.* железобетон
~, **монолитный** монолитен стоманобетон
~, **сборный** готови стоманобетонни елементи
железобетонный стоманобетонен
железоуловитель *м*, **магнитный** магнитен железоуловител
желоб *м* жлеб, улей, олук
~, **винтовой** винтов улей
~, **загрузочный** улей за насипване [натоварване]
~, **кольцевой** околовръстен улей (*при сгъстителите*)
~ **конвейера** улей на конвейера [транспортьора]
~, **коноидальный** коноидален [винтов] улей
~, **литейный** леярски улей
~, **моечный** промивен улей
~, **параболический** параболичен жлеб [улей]
желоб, разгрузочный улей за изсипване [изпущане, разтоварване]
~, **ссыпной** насипващ улей
~, **транспортирующий** транспортен улей
желобок *с* жлебче, улейче
желобообразование *с* образуване на канали [жлебове] в стените на сондажа
желобчатый жлебест, жлебовиден, издълбан във вид на улей
желонение *с* желониране, изчерпване с желонка
желонка *ж* желонка, шламбукса
~ **с окном и без клапана** безклапанна желонка с прорез
~, **тампонажная** тампонажна желонка, желонка за спускане на циментов разтвор на забоя
~, **тартаральная** желонка за изчерпване на течности
желонирование *с вж.* **желонение**
жеода *ж*, **рудная** рудна геода
жердь *ж* дълъг прът, върлина, мертек
жерло *с* гърло; канал; уста; отвор
жесткий твърд, корав
жесткость *ж* стабилност, неподвижност; коравина; несгъваемост
~, **акустическая** акустична твърдост
~, **временная** временна твърдост
~ **воды** твърдост на водата
~ **ленты** коравина [неогъваемост] на лента
~ **погоды** коравина на времето (*приведени градуси, като се държи сметка за силата на вятъра*)
~, **сейсмическая** сеизмична твърдост
жесткофиксированный неподвижно закрепен
жесть *ж* ламарина, тенеке
жестянка *ж* тенекиена кутия, тенекия
жестяной ламаринен, тенекиен
живица *ж* терпентин
живучесть *ж* трайност, издръжливост
жидкоплавкий течен, разтопен
жидкоплавкость *ж* втечнимост

жидкостный течен
жидкость *ж* течност
~, **вязкая** вискозна течност
~, **газированная** газирана течност
~, **замораживающая** замразяваща течност
~, **идеальная** идеална [съвършена] течност
~, **промывочная** промивна течност (*при сондиране*)
~, **сжимаемая** свиваема течност
~, **совершенная** съвършена [идеална] течност
~, **тяжелая** тежка течност (*с голямо относително тегло*)
жижа *ж* гъста течност, рядка каша
жиклер *м* жигльор, дюза
жила *ж геол.* жила
~, **боковая** странична жила
~, **весьма тонкая** много тънка жила
~, **выработанная** изсета жила
~, **крутопадающая** стръмно западаща жила
~, **лестничная** стълбовидна жила
~, **обводненная** обводнена жила
~, **пережатая** изтънена жила
~, **разветвленная** разклонена жила
~, **седловидная** седловидна жила
~, **сетчатая** мрежеста жила
~ **с раздувами** жила с удебеления
~, **стоячая** изправена жила
~, **ступенчатая** стъпаловидна жила
~, **трещинная** пукнатинна жила
~, **трещиноватая** напукана жила
~, **четковидная** броеницовидна жила
жильбертит *м геол.* жилбертит
жимок *м* щипка, скоба (*за свързване на въжета или жици*)
~, **канатный** въжена скоба [щипка]
жировик *м геол.* ситеатит
жисмондит *м геол.* жисмондит
жозеит *м геол.* жозеит
жолудь *м*, **морской** *палео.* морски жълъд, баланус
жюльенит *м геол.* жуленит
журнал *м*, **буровой** сондажен дневник

З

забивание *с* задръстване
забивать 1. забивам, набивам (*гвоздей, пилоти и др.*) 2. задръствам, запълвам, запушвам (*напр. отвор*) 3. заковавам, зачуквам
забивка *ж* 1. забиване, набиване 2. запълване 3. заковаване
забирка *ж* предпазна ограда
забой *м* забой
~, **боковой** страничен забой
~, **верхний** горен забой
~, **встречный** насрещен забой
~, **выбуренный** забой с пробити взривни дупки
~, **глубокий** дълбок забой
~, **глухой** глух забой
~, **головной** челен забой
~, **добычной** добивен забой
~, **заваленный** пропаднал забой
~, **загазованный** обгазен забой (*след взрива*)
~, **задымленный** задимен забой
~, **закупоренный** задръстен [запушен] забой
~, **запрещенный** забранен забой
~, **запыленный** запрашен забой
~, **короткий** къс забой
~, **кольцевой** пръстеновиден забой
~, **лобовой** челен забой
~, **нижний** долен забой
~, **оводненный** оводнен забой
~, **огневой** огнен забой (*при подземна газификация*)
~, **опережающий** изпреварващ забой
~, **отстающий** изоставащ забой
~, **очистный** добивен [очистен] забой
~, **передовой** челен [изпреварващ] забой
~, **подготовительный** подготвителен забой
~, **породный** скален забой
~, **пыльный** прашен забой
~, **разведочный** проучвателен забой
~ **скважины** забой на сондажа
~, **скоростной** скоростен забой

забой, смешанный смесен забой
~, сплошной 1. непрекъснат забой (*без разделяне на части*) 2. забой при безядково сондиране
~, сырой влажен забой
~, тупиковый глух [задънен] забой
~, углубочный удълбавъчен забой
~, угольный въглищен забой
~, узкий тесен забой
~, уступный стъпален забой
~ шпура забой на взривната дупка
забойка *ж* заплънка на взривна дупка, забивка
~, водяная водна забивка
~, глиняная глинеста забивка
~, деревянная дървена забивка
~, песчаная пясъчна забивка
забойник *м* шомпъл
~, гибкий гъвкав шомпъл
~, деревянный дървен шомпъл
заболачивание *с* заблатяване
заборник *м* кол *или* мертек за ограда
забрасывание *с* нахвърляне (*на скален материал и др.*)
забрасывать нахвърлям
забудка *ж* блокаж, запънка
забуривание *с* започване на сондирането
забуривать започвам да сондирам
забурка *ж* започване на сондажа, начално сондиране
забурить започвам [откривам] сондаж
забурник *м* 1. инструмент за започване на сондирането *или* пробиването 2. центриращо-направляваща бургия
забутка *ж* подпълване (*с ломен камък или други материали в минна галерия*)
забутовка *ж* заплънка, запълване
забутовщик *м* запълвач
забучивать запълвам със скала
завал *м* 1. запушване, задръстване 2. пропадане
завалка *ж* засипване, затрупване
завеса *ж*, **водяная** водна завеса
завихрение *с* завихряне
завод *м* 1. завод; фабрика 2. навиване, курдисване 3. механизъм за навиване [курдисване]
заводить 1. навивам 2. пускам в действие
заводнение *с* наводняване, вкарване под налягане на вода (*в нефтеносен пласт*)
~, естественное естествено наводняване (*метод за наводняване на нефтените залежи от горните или долните водоносни хоризонти чрез тяхното свързване в сондажа с експлоатационния обект*)
~, законтурное задконтурно наводняване (*наводняване на нефтените пластове, при което водата се нагнетява в задконтурната част на залежа във водоносната част на пласта*)
~, искусственное изкуствено наводняване (*наводняване на пластовете чрез нагнетяване на вода от повърхността, за да се повиши коефициентът на нефтоотдаването*)
~, площадное площно наводняване (*наводняване в изтощени нефтени пластове за повишаване добива на нефта, при което нагнетателните сондажи се разполагат по цялата продуктивна площ*)
заводной 1. пусков, пускателен 2. навиващ се (*за пружина*)
заводской заводски; фабричен
заводь *м* заливче на река *или* езеро
заворачивание *с* обвиване, увиване, завиване
завры *мн палео.* гущери
загар *м* **пустынный** пустинен загар
загибание *с* подвиване, подгъване
загибка *ж* сгъване, подгъване
заглушка *ж* 1. глуха гайка 2. тапа, запушалка
загнутый прегънат, подгънат, превит
заготавливать 1. приготвям, подготвям 2. снабдявам се (*с нещо*)
заготовитель *м* доставчик
заготовка *ж* 1. първичен материал, заготовка 2. приготвяне

загромождение *с* затрупване, задръстване
загружатель *м* товарач
загружать запълвам, напълвам; натоварвам
загруженный натоварен, напълнен
загрузка *ж* 1. пълнене, напълване, зареждане; натоварване 2. пълнеж, дажба, шарж 3. натоварване (*на двигател, машина*)
~ **конвейера** натоварване на транспортьор
~, **стержневая** прътово захранване
~, **шаровая** топково натоварване
загрязнение *с* замърсяване, зацапване
запустение *с* сгъстяване
задавливание *с* **опускной крепи** засядане на потъващия крепеж
задание *с* задача, поръчка, задание
~ **направления** задаване на посока
~ **на разнарядку** нарядно задание
~, **плановое** планово задание
~, **производственное** производствена задача
задача *ж* задача
~, **граничная** гранична задача
~, **двухмерная** двумерна [равнинна] задача
~, **обратная** обратна задача
~, **обратная геодезическая** обратна геодезична задача
~, **прямая** права задача
~, **прямая геодезическая** права геодезична задача
~, **трехмерная** тримерна [пространствена] задача
задвижка *ж* 1. шибър, клапан, шибърен кран 2. резе, езиче
~, **запорная** спирателен шибър
~, **клиновая** клинов шибър
~, **регулировочная** регулиращ шибър
~, **управляемая** управляем шибър
заделанный запушен, запълнен
заделка *ж* 1. запушване, запълване 2. заплънка 3. затваряне 4. сглобяване
задержка *ж* 1. забавяне, закъснение 2. задръжка, спънка, пречка
заднежаберные *мн палео.* заднохрили
заднещечные *мн палео.* заднобузи
заедание *с* заяждане
заезд *м* отбиване (*на релсов път или превозно средство*)
зажигание *с* запалване
зажигать запалвам
зажим *м* 1. скоба, стяга, клема; клещи, щипци 2. челюст 3. преса 4. стискане, стягане 5. запушване, притискане 6. менгеме 7. затискане на скален масив (*при взривяване*)
~, **концевой** клема, накрайник на кабел
~, **линейный** линейна клема
~, **носовой** носова [носна] щипка
~, **регулировочный** регулираща клема (*клема за настройка*)
~, **электрический** клема (*електрическа*)
заземление *с* 1. заземяване 2. забит в земята електрод
~ **в «бесконечности»** заземяване в «безкрайност» (*забитият в земята електрод се намира на много голямо разстояние*)
~, **защитное** защитно заземяване
~, **местное** местно заземяване
~, **рабочее** работно заземяване
~, **центральное** централно заземяване
заземлитель *м* заземител
~, **трубчатый** тръбен заземител, заземяваща тръба
зазор *м* междина, луфт, хлабина
~, **боковой** странична хлабина
~, **воздушный** въздушна хлабина
~, **клапанный** хлабина [игра] на клапан
~, **межвагонный** междувагонна междина
~, **осевой** осова хлабина, надлъжна игра
~, **радиальный** радиален луфт, радиална хлабина
~, **регулируемый** регулируема хлабина
~, **эксплуатационный** експлоатационна хлабина
закалка *ж* закаляване
заканчивание *с* **скважин** завършва-

не на сондажа (*с разкриване на продуктивния пласт*)

закачка *ж* утъпкване, плътно запълване; нагнетяване

закладка *ж* заплънка, запълване

~ **вручную** ръчно запълване

~ **выработанного пространства** запълване на изработено пространство

~, **гидравлическая** хидравлично запълване

~ **гравием** запълване с баластра

~, **механическая** механично запълване

~ **песком** запълване с пясък

~, **песчаная** пясъчна заплънка

~, **пневматическая** пневматично запълване

~, **самотечная** самотечно запълване

закладчик *м* запълвач

закладывание *с* **выработки** залагане на изработката

закладывать залагам

заклейка *ж* 1. занитване, зачукване 2. нит

заклинивание *с* **цепи** заклинване на верига

заклинка *ж* **керна** заклинване на ядка

закол *м* пукнатина

заколачивание *с* зачукване, заковаване, забиване

заколотить зачуквам, забивам, заковавам

закольник зарезвач, длето от твърда сплав за направа на бразда върху камък

закон *м* закон

~ **биогенетический** биогенетичен закон

~ **Бойля-Мариота** закон на Бойл-Мариот

~ **Гей-Люссака** закон на Гей-Люсак

~ **Дарси** закон на Дарси

~ **Долло** закон на Долло

~ **накопления ошибок** закон за натрупване на грешките

~ **превращения** закон за превръщането

закон трения гибких тел закон за триенето на гъвкави тела

~, **шпинелевый** шпинелов закон

закопушка *ж* копка (*повърхностна минна изработка*)

закорочение *с* **клеммы** късо свързване на клемите M и N на потенциометър

закрепление *с* свързване

~ **грунтов** укрепване [заздравяване] на грунт

~ **шпонками** свързване с шпонки

закрутка *ж* 1. завиване, завъртане, завинтване 2. ръкохватка

закручивание *с* завъртане, засукване, завинтване

закупоривать запушвам, задръствам

закупорка *ж* запушване, затваряне, задръстване

залегание *с* положение [залягане] на пластовете

~, **горизонтальное** хоризонтално положение (*на пластовете*)

~, **изоклинальное** изоклинално положение (*на пластовете*)

~, **моноклинальное** моноклинално положение

~, **несогласное** несъгласно положение

~, **нефти, вторичное** вторично залягане на нефта

~, **опрокинутое** обърнато положение

~, **параллельное** паралелно положение

~, **первичное** първично положение

~, **периклинальное** периклинално положение

~ **пласта** залягане на пласта

~, **регрессивное** регресивно положение

~, **согласное** съгласно положение

~, **трансгрессивное** трансгресивно положение

залежь *ж* залеж, находище

~ **газа** залеж на газ, газов залеж

~, **линзообразная** лещовиден залеж

~, **моноклинальная** моноклинален залеж

~ **нефти** залеж на нефта, нефтени залежи

залежь, нефтегазовая нефтегазоносен залеж
~, **рудная** руден залеж
~ **руды** залеж от руди, руден залеж
~, **рукавообразная** ръковообразен залеж (*на нефт или газ*)
~ **угля** залеж от въглища, въглищен залеж
~, **чечевицеобразная** лещообразен залеж
заливка *ж* заливане, наливане, напълване
~, **баббитовая** бабитова композиция, композиция от бял метал; заливане с бабит
~ **муфты** заливане на муфа (*кабелна*)
~ **насоса** първоначално напълване на помпа
заложение *с* заложение (*разстояние между две хоризонтали в проекция*)
залом *м* пречупване, прегъване, извиване
зальбанды *мн* залбанди
замбонинит *м геол.* замбонинит
замедление *с* забавяне, закъснение
~, **обычное** обикновено закъснение
~ **подъемной машины** забавяне на подемната машина
~, **тормозное** спирачно забавяне
замедлитель *м* забавител, закъснител
~, **вагонный** намалител на скоростта на вагонетките
~ **схватывания** забавител на свързването (*на циментов разтвор*)
замеленный натъркан с тебешир
замер *м* 1. мерене, измерване 2. остатък, замер
~, **контрольный** контролно измерване (*на сондажен лост*)
замерзание замръзване
замкнутый затворен
~ **на землю** заземен
~ **накоротко** съединен накъсо
замок *м* 1. конусен съединител 2. ключалка 3. *палео.* ключ, ключов апарат
~ **в лапу** скобка на зъб (*на стъпало*)
замок в паз скобка на ухо
~, **гетеродонтный** хетеродонтен ключ
~, **десмодонтный** *палео.* дезмодонтен ключ
~, **дизодонтный** *палео.* дизодонтен ключ
~, **изодонтный** *палео.* изодонтен ключ (*при мидите*)
~, **канатный** съединител за въжето и ударния инструмент
~, **криптодонтный** *палео.* криптодонтен ключ (*тип ключов апарат при мидите*)
~, **пахнодонтный** *палео.* пахнодонтен *или* дебелозъб ключов апарат (*при дебелочерупчестите миди*)
~ **складки** гръб, гребен, ключ на гънката
~, **схизодонтный** *палео.* шизодонтен ключов апарат (*ключов апарат при мидите*)
~, **таксодонтный** *палео.* таксодонтен ключов апарат
~, **шизодонтный** *палео.* шизодонтен ключов апарат (*ключов апарат при мидите*)
~, **штыковой** байонетен затвор, ключалка
замораживание *с* 1. замразяване 2. втвърдяване
~ **грунта** замразяване на грунта
замораживать замразявам
замыкание *с* сключване, включване; съединение
~, **витковое** късо съединение между навивки
~ **дугой** дъгово съединение (*съединение посредством дъга*)
~, **короткое** късо съединение
~, **междувитковое** късо съединение между навивки
~ **на землю** късо съединение към земя
~, **однофазное** еднофазно късо съединение
~ **тока** включване на ток, късо съединение на ток
замыкать цепь сключвам [затварям] верига

зандбергит *м геол.* зандбергит
заносимость *ж* заснеженост; натрупване на преспи
заношенность *ж* износеност, изхабеност
зануление, *с* защитное защитно зануляване
запас *м* запас
~ **прочности** запас на якост
~ **разведанной нефти** проучен запас от нефт
~ **силы трения** резерв на триеща сила
запасовка *ж* **каната** прокарване на въже
запасы *мн* запаси
~, **вскрытые** разкрити запаси
~ **нефти, видимые** видими запаси на нефт (*категория В*)
~, **подготовленные** подготвени запаси
~ **подземных вод, возобновляемые** възобновяващи се запаси на подземни води
~ **подземных вод, динамические** динамични запаси на подземни води
~, **подтвержденные** потвърдени запаси
~, **пропавшие** загубени запаси
~, **разведанные** проучени запаси
~, **статические** статични запаси (*на вода*)
~ **эксплуатационных ресурсов** експлоатационни запаси [ресурси]
~ **твердых полезных ископаемых** запаси на твърди полезни изкопаеми
запертый затворен, заключен
запираться заключвам се
запись *ж* запис
~, **магнитная** магнитен запис
~, **модулированная** модулиран запис
~, **прямая** пряк запис
~ **разнарядки** записване на наряда
~, **сейсмическая** сеизмичен запис
заплечики *м мн* 1. рамене, крака 2. борд, перваз
заплывание *с* затлачване
~ **канавки** затлачване на канавката
заплывать затлачвам; заклинявам
заполнители *м мн* пълнители
~, **загрязненные** замърсени пълнители
~, **нефракционированные** неразделени по едрина пълнители
заполнитель *м стр.* запълнител, пълнител
~ **бетона** пълнител на бетона
заполыхать пламвам; запламтявам
заправка *ж* 1. поправяне 2. зареждане (*корони или длета*) 3. заостряне, наточване
заправлять 1. зареждам (*напр. автомобил, локомотив*) 2. оправям, напластявам, наточвам (*напр. сечива, инструменти*)
запруда *ж* бент, яз, водохранилище
запуск *м* пускане (*на машина в движение*)
запчасти *мн* резервни части
запыленность *ж* запрашеност
заратит *м геол.* заратит
зарубать подкопавам
зарубка *ж* подкопаване
~, **верхняя** горно подкопаване
~, **нижняя** долно подкопаване
заряд *м* заряд
~ **батарей** зареждане на батериите
~, **внутренний** вътрешен заряд
~, **врубовой** подкопен заряд
~, **замкнутый** затворен заряд
~, **котловой** котлов заряд
~, **накладной** открит заряд
~ **направленного выброса** заряд с насочено изхвърляне
~, **наружный** външен заряд
~ **нормального выброса** заряд с нормално изхвърляне
~, **одиночный** единичен заряд
~, **плотный** плътен заряд
~, **подвешенный** окачен заряд
~, **скважинный** сондажен заряд
~, **сплошной** непрекъснат заряд
~ **усиленного выброса** заряд с усилено изхвърляне
~, **удлиненный** удължен заряд
~ **уменьшенного выброса** заряд с намалено изхвърляне
~, **уменьшенный** намален заряд
~, **шпуровой** дупков заряд

заряд, ярусный разсредоточен заряд
зарядка *ж* зареждане
зарядчик *м* зареждач, пълнач
~ **аккумуляторных батарей** зареждач на акумулаторни батерии
заряжание *с* зареждане, пълнене
~ **вручную** ръчно зареждане
заряжать зареждам, пълня (*акумулатор*)
засасывание *с* всмукване, засмукване
засасывать всмуквам, засмуквам
з сечка *ж* засечка
~, **прямая** права засечка
~, **фототриангуляционная** фототриангулачна засечка
заслон *м* заслон, преграда
~, **сланцевый** прахов заслон
~, **туманный** мъглив заслон (*за борба с взривните газове*)
заслонка *ж* шибър, клапа, регулатор
~, **дроссельная** дросел, регулатор
~, **направляющая** направляващ [насочващ] шибър
~, **перекидная** подвижен клапан, подвижен шибър
засов *м* резе, мандало, ригла
засоление *с* **почв** засоляване на почвата
засорение *с* 1. замърсяване 2. запушване, задръстване
засоренный замърсен
засорять замърсявам
застил *м* настилка, постелка
застопоривать застопорявам
застревание *с* 1. задиране, заядане 2. засядане; запушване
застревать 1. задирам, заядам 2. запушвам, засядам
застуднева́ние *с* желиране
застывание *с* сгъстяване, изстиване; втвърдяване
засыпать засипвам
засыпка *ж* пълнене, насипване; зареждане; захранване
~, **непрерывная** непрекъснато насипване
~, **периодическая** периодично насипване
~, **рейсовая** рейсово насипване (*на шрот*)
засыпка, мелкопорционная насипване (*на шрот*) на малки порции
заталкивание *с* 1. тикане, тласкане 2. вмъкване, натикване
затаскивание *с* вмъкване, вкарване, влачене
затачивать заточвам
затвор *м* ключалка, механизъм за затваряне, затвор, шибър
~, **байонетный** байонетна ключалка
~, **вальцевый** цилиндричен затвор, валцова ключалка
~, **водяной** воден [хидравличен] затвор
~ **воронки** затвор на фунията
~, **гидравлический** хидравлична преграда
~, **гильотинный** гилотинен затвор [шибър]
~, **двухсекторный** двусекторен затвор
~, **клапанный** клапанен затвор
~, **лотковый** улеен затвор; затвор във вид на улей
~, **люковый** олучен затвор
~, **пальцевой** палцов затвор
~, **плоский** шибърен затвор
~, **секторный** секторен затвор
~, **цепной** верижен затвор
~, **челюстный** челюстен [двусекторен] затвор
затворение *с* приготвяне (*напр. на циментов разтвор*)
~ **раствора** приготвяне [забъркване] на разтвор
затворять гася, приготвям (*вар*)
затесывать заострям (*напр. края на стойка*)
затеска *ж* заостряне
затирка *ж* триене; замазване; износване
~ **всухую** сондиране на сухо без циркулация на промивката (*метод за хващане на ядка в меки скали*)
~ **керна** хващане на ядка чрез сондиране без промивка
заткнутый запушен, затъкнат
затопление *с* наводняване, заливане
~ **выработки** наводняване на изработката

затопленный залят, наводнен
затоплять наводнявам
затор *м* запушване, задръстване
заточка *ж* наточване
затраты *мн* разноски, разходи
~, **капитальные** капитални разходи
~, **производственные** производствени разноски [разходи]
~ **на ремонт** разноски за ремонт
~, **удельные** относителни разходи
затухание *с* затихване, успокояване, заглъхване; загасване
~ **колебаний** затихване на трептенията
затухать загасвам, изгасвам; заглъхвам, затихвам; намалявам (*за обороти на двигател*)
затухающий затихващ
затылок *м* задната част (*напр. на режещ инструмент*)
затычка *ж* тапа, запушалка
затяжка *ж* 1. затягане 2. обшивка, таванка
~ **вразбежку** разредена обшивка
~, **деревянная** дървена обшивка
~, **железобетонная** стоманобетонна обшивка
~, **сетчатая** мрежеста обшивка
~, **сплошная** плътна обшивка
затяжки *ж мн* **канатные** въжени обтегачи [затегачи]
заусеницы *м мн* мустаци, бради, чапаци, чаплъци; ръбци, зъбци (*останали по изделия при рязане, коване, щанцоване, леене и др.*)
захват *м* 1. улавяне, хващане 2. челюст, стяга 3. работна ширина, работен обхват
~, **клиновой** клинов захват (*за сондажни тръби*)
~, **мертвый** мъртва хватка (*неподвижно захващане на парашутния ловител към спирачното въже*)
~**,электронный** улавяне на електрони
захватка *ж* участък (*при поточно строителство*)
захлопка *ж* 1. обратен клапан, възвратен клапан 2. затварачка
заход *м* 1. ход (*на резба*) 2. зацепване (*на зъбите*) 3. отбиване, влизане (*напр. на локомотив в депо*) 4. напредване (*към целта*)
заходка *ж* напредък, настъп, заходка
зацепка *ж* закачване
зацепление *с* зацепване
зачеканивать зачеканявам
зачерпывание *с* загребване
зачерпывать загребвам
зашкивить задръствам
зашламование *с* зашламуване, натрупване на шлам
заштыбовка *ж* задръстване, запълване с прах
защебенить покривам с чакъл
защелка *ж* ключалка, затвор
защемить прищипвам
защемление *с* прихващане
~ **долота** прихващане [заклинване] на длето
~ **каната** прихващане [притискане, заглавяне] на въже
защита *ж* защита
~, **газовая** газова защита (*на трансформатори*)
~, **гидравлическая** хидравлична защита
~, **дифференциальная** диференциална защита
~, **ионно-электронная** йонно-електронна защита
~, **минимальная** минимална защита
~, **нулевая** нулева защита
~ **от перенапряжений** защита от пренапрежения
~, **селективная** селективна защита
заэфеливание *с* забиване [запълване] на грапавото дъно на шлюз
звезда *ж* звезда (*вид скачване на фазите при трифазния ток*)
звездочка *ж* верижно колело
~, **двигательная** двигателно верижно колело, двигателна звездочка
~, **концевая** крайно верижно колело
~, **натяжная** натегателно верижно колело
звено *с* звено
~, **планирующее** планиращо звено
~ **цепи** звено на верига
звероногие *мн палео.* зверокраки

(*подразред от гущеротазовите динозаври*)
зверозубые *мн палео.* зверозъби
звероящеры *мн палео.* зверогущери
звонок *м* звънец
~, **одноударный** едноударен звънец
~, **электрический** електрически звънец
звук *м* звук
~, **дребезжащий** трептящ звук
~, **прерывистый** прекъсващ се звук
звукоснимателъ *м* уред за възпроизвеждане на звукове
звукоусиление *с* звукозасилване
зев *м* отвор
зейригит *м геол.* зейригит
зелигманит *м геол.* зелигманит
землекоп *м* копач
землесос *м* земесмукачка, шламова помпа
землетрясение *с* земетресение
землечерпалка *ж* драга, земечерпалка
~, **ковшовая** кофена драга
~, **кулуарная** земечерпалка, която отвежда чакъла и пясъка по дълги улеи, тръби *или* конвейери
~, **лотковая** земекопачка, която изсипва материала в къси улеи и плоскодънни гемии
~, **многоковшовая** многокофова драга
~, **одноковшовая** еднокофова драга
~, **паровая** парна драга
~, **рефулерная** земечерпалка, която транспортира по плаващ тръбопровод смесените с вода чакъл и пясък
земля *ж* земя, пръст, почва
~, **инфузорная** инфузорна пръст
~, **радиолярневая** радиоларна пръст
~, **синяя** синя земя (*елувиални продукти, образувани в горната част на кимберлитовите канали вследствие изветряване на кимберлита*)
земник *м* праг (*несрязана част от полезното изкопаемо в долнището на пласта*)
земной земен
земснаряд *м* земесмукачка, земснаряд
зеркало *с* огледало
~ **воды** повърхност на водата
~ **грунтовых вод** огледало на грунтовите води
~ **классификации** повърхността на пулпа в класификатора (*огледалната повърхност*)
~ **скольжения** тектонско огледало
зерно *с* зърно
~, **дефектное** дефектно зърно (*късове с размери, по-малки или по-големи от приетите граници на разделяне*)
~, **избыточное** излишно зърно (*късове с размери, по-големи от даден граничен размер или отворите на ситото*)
~, **нормальное** нормално зърно (*късове от нормален добив*)
зигенит *м геол.* зигенит
змеевик *м* 1. свредел 2. *геол.* серпентинит 3. серпентина, спирална тръба
~ **для охлаждения масла** серпентина за охлаждане на масло
змеехвостки *мн палео.* змиевидно лъчисти
знак *м* знак
знаки *м мн* знаци, отпечатъци
~, **дождевые** отпечатъци от дъждовни капки
~ **ряби** наребряване (*на пластовите повърхнини*)
~, **условные маркшейдерские** условни маркшайдерски знаци
зоантарии *мн палео.* зоантарии (*подклас от коралите*)
зоарии *мн палео.* зоарии
зоеции *мн палео.* зоеции (*отделна чашка в колонията на бриозоите*)
зола *ж* пепел; сгурия
золка *ж* золение
зольность *ж* пепелност
золообразование *с* образуване на пепел
золотник *м* разпределителен кран, разпределител
~, **воздушный** устройство за разпределяне на въздух (*при пнев-*

матичните утаечни машини, филтрите и др.)

залотник, трубчатый тръбен шибър

золото *с* злато

~, **аллювиальное** наносно злато

золотоискатель *м* златотърсач

золотой златен

золотомойка *ж* златопромивна уредба, златопромивачка

золотоносность *ж* златоносност

золотопромывочный който служи за промиване на злато

зона *ж* зона

~, **аномальная** аномална зона

~ **аэрации** зона на аерацията

~ **влияния скважины** зона на влияние на сондажа

~, **водоохранная** водоохранителна зона

~ **восстановления** възстановителна [редукционна] зона

~ **вторичного обогащения** зона на вторично обогатяване

~ **выветривания** зона на изветряване

~ **выщелачивания** зона на излужване

~, **гидрогеологическая** хидрогеложка зона

~ **годовых колебаний температуры** зона на годишните колебания на температурата

~ **дробления** зона на натрошаване [надробяване]

~, **запретная** забранена зона

~ **инфильтрации** зона на инфилтрация

~, **капиллярная** капилярна зона

~, **литоральная** литорална зона (*крайбрежна морска зона в границите на прилива-отлива*)

~ **малых скоростей** зона на малките скорости

~, **мертвая** мъртва зона (*в която не се появяват пречупени вълни*)

~, **мобильная** подвижна зона

~ **наложения волн** зона на настъпване на вълните

~, **нарушенная** нарушена зона

~ **насыщения** зона на насищането

~, **нетронутая** непокътната зона

зона окисления окислителна зона

~, **опорного давления** зона на опорен натиск

~ **оседания** зона на слягане

~ **первых вступлений** зона на първите встъпления

~, **подвижная** подвижна [лабилна] зона

~ **подпоры подземных вод** зона на подпора на подземните води

~ **пониженных скоростей** зона на малките скорости

~ **постоянной годовой температуры земной коры** зона на постоянната годишна температура в земната кора

~, **приледниковая** крайледникова зона

~ **промерзания** зона на замръзване

~ **проникновения** зона на проникване

~ **раздавливания** зона на разрушаване

~, **раздробленная** надробена [натрошена] зона

~ **разломов** разломна зона

~ **разрушения** зона на разрушаване

~, **рудная** рудна зона

~ **санитарной охраны водоисточников** зона на санитарната охрана на водоизточниците

~ **сезонномерзлых пород** слой на сезонното замръзване

~ **сжимающих напряжений** зона на натискови напрежения

~ **смятия** зона на смачкване

~, **трещинная** зона на напукване

~ **туманообразования** зона на замъгляване

~, **упругая** еластична зона

зональность *ж* зоналност

~ **грунтовых вод** зоналност на грунтовите води

~, **первичная** първична зоналност

~ **подземных вод, вертикальная** вертикална зоналност на подземните води (*закономерно разпространение на подземните води в литосферата отгоре надолу*)

зонд *м* зонд
~, **буферный** буферен зонд
~ **взаимного питания** зонд с двойно захранване (*с два захранващи електрода*)
~ **-градиент** градиент-зонд
~, **двухполюсный** двуполюсен зонд (*с два захранващи електрода*)
~, **дифференциальный** диференциален зонд
~, **кольцевой** колеловиден зонд
~, **кровельный** горнищен [обърнат] зонд
~, **обращенный** обърнат [горнищен] зонд
~, **однополюсный** еднополюсен зонд, зонд с пряко захранване
~, **подошвенный** долнищен [прав, последователен] зонд
~, **последовательный** последователен [долнищен, прав] зонд
~ **прямого питания** зонд с пряко захранване
~, **трехэлектродный** триелектроден зонд
~, **четырехэлектродный** четириелектроден зонд
зондирование *с* 1. зондиране (*определяне на плътността на несвързаните скали чрез набиване на железен прът*) 2. сондиране (*геофизичен метод на проучване*)
~, **дипольное** диполно сондиране
~, **каротажное боковое** странично каротажно сондиране
~, **круговое** кръгово сондиране (*във вид на окръжност*)
~, **микрокаротажное боковое** странично микрокаротажно сондиране
~, **параметрическое** параметрично сондиране
~, **электрическое вертикальное** вертикално електрическо сондиране
зонт *м* сенник, брезентов покрив
~ **воздухосборника** конусообразен капак над входящия въздухопровод във въздухосборник
~, **защитный** защитен чадър
зостерит *ж* зостерит (*отложения от морска трева във фосилно състояние*)
зрение *с* зрение
~, **бинокулярное** бинокулярно зрение
~, **монокулярное** монокулярно зрение
~, **стереоскопическое** стереоскопично зрение
зубило *с* секач, длето
~, **долбежное** дълбач, секач за дълбане
~, **кузнечное** ковашки секач
~, **прорубное** пробой
~, **слесарное** шлосерски секач
зубки *м мн* зъби
~, **вставные** сменяеми зъби (*на режеща верига*)
~, **спаренные** сдвоени зъби, двойни зъби (*при режеща верига*)
зубок *м* зъбче, зъб
~ **врубовой машины** зъб от режеща верига на подкопна машина
~, **изогнутый** извит зъб
~, **съемный** снемаем зъб
зубомер *м* **тангециальный** тангенциален зъбомер
зубчатка *ж* зъбно колело
зубья *мн* **ковша** зъби на багерна *или* скреперна кофа
зумпф *м* зумпф (*пета на шахта*)
зуниит *м геол.* зуниит

И

иваарит *м геол.* иваарит
игаликит *м геол.* игаликит
игла Вика *ж* игла на Вик (*уред за определяне на времето за начало и край на свързването на циментовия разтвор*)
иглокожие *мн палео.* бодлокожи
иглофильтр *м* иглофилтър, дрениращ филтър
игнимбрит *м геол.* игнимбрит (*вулканична скала*)
игра *ж маш.* игра, хлабина, слабина, луфт

игуанодонты *мн. палео.* игванодон (*растителноядни гигантогущери от групата на птицетазовите*)
идингсит *м геол.* идингсит
идентификация *ж* **пластов угля** идентификация на въглищни пластове
идентичност *ж* **каналов** идентичност [еднаквост] на каналите
идиобласты *мн. геол.* идиобласти
идиоморфизм *м* идиоморфизъм
избыток *м* излишък, ексцес
~ **масс** излишък на маса
~, **сферический** сферичен ексцес
извержение *с* изригване
~, **вулканическое подводное** подводно вулканично изригване
~, **латеральное** латерално [странично] изригване
известегасилка *ж* варогасачка
известка *ж* вар
известняк *м* варовик
~, **битуминозный** битуминозен варовик
~, **глауконитовый** глауконитов варовик
~, **доломитизированный** доломитизиран варовик
~, **коралловый** коралов варовик
~, **оолитовый** оолитов варовик
~, **органогенный** органогенен варовик
~, **плитняковый** плочест варовик
~, **раковинный** черупчест варовик
~, **рифовый** коралов [рифов] варовик
известь *ж* негасена вар, калциев окис
~, **воздушная** въздушна вар
~, **гашеная** гасена вар
~, **гидравлическая** хидравлична вар
~, **едкая** гасена вар
извилистый криволичещ, лъкатушен
извлечение *с* извлечение, рандеман (*основен показател при обогатяването на полезни изкопаеми*)
~, **товарное** общо извлечение
~, **технологическое** технологично извлечение
изгиб *м* огъване, извиване
изгибать огъвам
изготовление *с* изработване, производеване, изготвяне
изерит *м геол.* изерит
излом *м* 1. счупване 2. място на счупване
излучатель *м* излъчител, излъчвател
~, **магнитострикционный** магнитострикционен излъчвател
излучение *с* излъчване, лъчение
~, **жесткое** твърдо излъчване
~, **радиоактивное** радиоактивно излъчване
~, **тепловое** топлинно излъчване
излучина *ж* **реки** рязък завой [криволица] на река
измельчаемость *ж* смилаемост
измельчать раздробявам, смилам, наситнявам
измельчение *с* смилане, раздробяване, наситняване
~, **автогенное** автогенно смилане
~, **бесиаровое** смилане без метални топки
~ **в замкнутом цикле** смилане в затворен цикъл
~ **в открытом цикле** смилане в отворен цикъл
~, **галечное** чакълно смилане
~, **грубое** грубо смилане
~, **двухстадийное** двустадийно смилане
~, **одностадийное** едностадийно смилане
~, **избирательное** избирателно смилане
~, **мелкое** дребно [фино] смилане
~, **мокрое** мокро смилане
~, **рудно-галечное** смилане с късове от самата руда
~, **стадиальное** стадийно смилане
~, **сухое** сухо смилане
изменения *ж мн* изменения
~, **гидротермальные** хидротермални изменения
~, **одноконтактовые** едноконтактни изменения
~, **экзоконтактовые** екзоконтактни изменения

измерение *с* измерване
~, **градусное** измерване в градуси
~, **независимое** независимо измерване
~, **непосредственное** непосредствено измерване
~, **угловое** ъглово измерване
измеритель *м* измервач
измять размесвам, размачквам
изнашивание *с* износване, изтриване
~ **деталей** износване на части (*на машини*)
износостойкость *ж* износоустойчивост
~ **каната** издръжливост на въжето на износване
изоанабази *мн* линии, които съединяват точки с еднакво издигане на земната кора, изоанабази
изогамма *ж* изогама
изогипса *ж* изохипса
изогнутость *ж* кривина, извитост
изогнутый огънат
изогона *ж* изогона (*линия на еднаквите стойности на деклинация на пълния вектор на земното магнитно поле*)
изодинама *ж* изодинама (*линия на еднаквите стойности на вертикалната Z и хоризонталната A съставящи на земното магнитно поле*)
изокатобази *мн* линии, които съединяват точки с еднакво понижение на земната кора, изокатабази
изоклазит *м геол.* изоклазит
изоклина *ж* изоклина (*линия на еднаквите стойности на инклинацията I на пълния вектор на земното магнитно поле*)
изолиния *ж* изолиния
изолинии *ж мн* изолинии
~ **поверхности** изолинии на земната повърхност
~ **производительности жилы** изолинии за производителността на жилата
изолятор *м* изолатор
изолятор, гирляндный верижен [гирлянден] изолатор
~, **линейный** линеен изолатор (*за закрепване на въздушни проводници и линии в открити помещения*)
~, **натяжной** обтегачен изолатор
~, **опорный** опорен изолатор
~, **орешковый** яйцевиден изолатор
~, **подвесной** висящ изолатор
~, **проходной** проходен [входен] изолатор
~, **стационарный** стационарен изолатор (*за закрепване на линии и други тоководещи части в закрити помещения*)
~, **участковый** изолатор, който служи за връзка между два участъка на тролейна жица
~, **штыревой** шипов изолатор
изоляция *ж* изолация
~, **бумажная** книжна изолация
~, **винилитовая** винилитова изолация
~, **влагостойкая** влагоиздръжлива [противовлажна] изолация
~, **влагоупорная** влагоиздръжлива [противовлажна] изолация
~, **маслостойкая** маслоустойчива изолация
~, **нагревостойкая** топлоустойчива изолация
~ **повышенной влагостойкости** изолация с повишена влагоиздръжливост
~, **противосыростная** противовлажна изолация
~, **резиновая** каучукова [гумена] изолация
~, **электрическая** електрическа изолация
изоморфизм *м геол.* изоморфизъм
изопора *ж* изопора (*линия на еднаквите годишни вариации на различните елементи на земното магнитно поле*)
изопьезы *мн* изопиези (*линии, които съединяват точките с еднакви пиезометрични нива*)

изосклеры *мн* изосклери (*линии, които съединяват точки с еднаква обща твърдост на водата*)
изостазия *ж* изостазия (*равновесие на земните блокове един спрямо друг*)
изотохи *мн* изотохи (*линии, които съединяват точки с еднаква скорост на движение*)
изотоп *м* изотоп
~, **радиоактивный** радиоактивен изотоп
изотропия *ж* изотропия
изотропный изотропен
изохоры *мн* изохори (*линии, които съединяват точки на равните вертикални разстояния между маркиращия хоризонт и хоризонта, по който е необходимо да се построи структурна карта*)
изохрона *ж* изохрона
изрытый изровен
изумруд *м* изумруд
изыскание *с* изследване, проучване, търсене
ийолит *м геол.* ийолит
иксиолит *м геол.* иксиолит
иктидозавры *мн палео.* иктидозаври
ил *м* тиня
~, **диатомовый** диатомова тиня
~, **жидкий** течна тиня
~, **птероподовый** птероподна тиня
~, **радиоляриевый** радиоларна тиня
илистый тинест
иллит *м геол.* илит
ильваит *м геол.* илваит
ильменит *м геол.* илменит
ильменорутил *м геол.* илменорутил
импеданс *м* импеданс, привидно съпротивление
импелер *м остар.* работно колело на помпа *или* вентилатор
импорт *м икон.* внос, импорт
импортный *икон.* вносен, импортен
импрегнировать импрегнирам
импульс *м* импулс
~, **прямоугольный** правоъгълен импулс
~, **сигнальный** сигнален импулс
импульс, экспоненциальный експоненциален импулс
инвар *м* инвар (*желязно-никелова сплав*)
инверсия *ж* инверсия, обръщане (*сменяне посоката на колебателните движения в геосинклиналите*)
инвестировать *икон.* инвестирам, влагам капитал
ингалятор *м* инхалатор
~, **аэрозольный** аерозолен инхалатор
~, **кислородный** кислороден инхалатор
ингибитор *м* инхибитор (*реактив за намаляване на корозионното действие на киселина*)
ингредиенты *м мн* ингредиенти
~ **угля** ингредиенти на въглищата (*основни съставни части на въглищата*)
ингресия *ж геол.* ингресия
индерборит *м геол.* индерборит
индерит *м геол.* индерит
индиголит *м геол.* индиголит
индикатор *м* индикатор, показател
~ **веса** индикатор на теглото
~, **гидравлический** хидравличен индикатор
~ **глубины** индикатор за дълбочина
~ **давления** индикатор за налягане
~, **динамометрический** динамометричен индикатор
~ **импульсов** индикатор на импулсите
~, **колориметрический** колориметричен индикатор
~ **расхода** индикатор за дебита
~, **термический** термичен индикатор
~, **центробежный** центробежен индикатор
~, **электрический** електрически индикатор
индикатриса *ж* **оптическая** оптическа индикатриса
индуктивность *ж* **цепи** индуктивност на веригата
индуктивный индуктивен
индуктор *м* индуктор

индуктор, телефонный телефонен индуктор
индукция *ж* индукция
~, **магнитная** магнитна индукция
индустриальный индустриален, промишлен
инезит *м геол.* инезит
инертный инертен
инерция *ж* инерция
инжектор *м* инжектор
инженерный инженерен
инклинатор *м* **магнитный** магнитен инклинатор
инклинация *ж* инклинация
инклинометр *м* инклинометър (*уред за измерване на наклона и посоката на сондажа*)
~, **гироскопический** жироскопичен инклинометър
~, **импульсный** импулсен инклинометър
~, **электролитный** електролитен инклинометър
~, **электромагнитный** електромагнитен инклинометър
инклинограмма *ж* инклинограма
инкремент *м* инкремент, прираст
иностранцевия *ж палео.* иностранцевия (*представител на примитивните зверозъби влечуги от перма*)
иноцерам *м палео.* иноцерамус (*мезозойски род мида*)
институт *м* институт
~, **горный** минен институт
~, **проектный** институт по проектиране, проектантски институт
инструмент *м* инструмент
~, **абразивный** абразивен инструмент
~, **аварийный** авариен инструмент
~, **буровой** сондажен [пробивен] инструмент
~, **горный** минен инструмент
~, **ловильный** ловилен [спасителен] инструмент
~, **отделочный** инструмент за довършване [довършване]
~, **породоразрушающий** разрушаващ скалата инструмент
~, **режущий** режещ инструмент
интеграл *м* интеграл
интегратор *м* интегратор
~, **гидравлический** хидравличен интегратор
интенсивность *ж* интензивност, напрегнатост, напрежение
интенсификация *ж* интензификация
интервал *м* интервал
интерниди *мн геол.* интерниди (*вътрешната част на нагънатите области — орогените*)
интермитенция *ж* интермитенция (*ритмично колебание в дебита на горещите и студените газирани минерални извори*)
интерполяция *ж* интерполация
интерпретация *ж* интерпретация, тълкуване
~ **газового каротажа** интерпретация на газовия каротаж
~ **газовой съемки** интерпретация на газовата снимка
~, **количественная** количествена интерпретация
интерференция *ж* интерференция
~ **скважин** взаимодействие на сондажите
интрагеоантиклиналь *ж* интрагеоантиклинала
интрагеосинклиналь *ж* интрагеосинклинала
интрузия *ж*, **конкордантная** конкордантна интрузия
инфильтрация *ж* инфилтрация
инфлюация *ж* инфлуация
информация *ж* информация
инфузории *мн* инфузории
инфузорный инфузорен
иньоит *м геол.* иньоит
иоганнит *м геол.* йоханит
иогансенит *м геол.* йохансенит
ион *м* йон
~ **-коагулятор** йон-коагулатор
~ **-пептизатор** йон-пептизатор
ионоемкость *ж* йоноемкост (*способност за адсорбиране и задържане на обменени йони от частицата*)
иорданит *м геол.* йорданит
иоцит *м геол.* йоцит
ирвингит *м геол.* ирвингит
искажать изкривявам, изопачавам

искажение *с* изкривяване, изопачаване
~, **азимутное** азимутно изкривяване
~ **координат** деформация [изменение] на координати
~, **линейное** линейно изкривяване
~, **нелинейное** нелинейно изкривяване
~ **разности продольных параллаксов** деформация на разликите в надлъжните паралакси
~ **стереомодели** изопачаване на стереомодела
~, **фазовое** фазово изкривяване
искаженный разкривен
искание *с* търсене
искатель *м* търсач; избирач, избирател
~ АТС *м* избирател на автоматична телефонна станция
~ **повреждений** търсач на повреди
ископаемые *с мн* изкопаеми
~, **полезные** полезни изкопаеми
~, **руководящие** ръководни вкаменелости
искра *ж* **размыкания** искра при прекъсване (*на електрическа верига*)
искрение *с* искрене
искробезопасность *ж* искробезопасност
искрогаситель *м* искрогасител
искрообразование *с* образуване на искра
искроудержатель *м* искрогасител
искроулавливание *с* искроулавяне
искроуловитель *м* искрогасител, искроуловител
искрошенный натрошен, надробен
исполнение *с* изпълнение
~, **взрывобезопасное** взривобезопасно изпълнение
~, **закрытое** закрито изпълнение
~, **рудничное нормальное** рудничнo нормално изпълнение
~ **повышенной надежности** изпълнение с повишена сигурност
использование *с* **отходов** използуване на отпадъци
исправление *с* поправяне
~ **годографов** поправяне на годографите
испытание *с* изпитване, изпробване
~ **каната** изпитване [изпробване] на въже
~ **компрессоров** изпитване на компресори
~ **машины** изпитване [изпробване] на машини
~ **на буримость** изпитване на сондируемост [пробиваемост]
~ **на изгиб** изпитване на огъване
~ **на прочность** изпитване на якост
~ **на раздавливание** изпитване на смачкване
~ **на растяжение** изпитване на опън
~ **на сжатие** изпитване на натиск
~ **скважин** изпитване [изследване] на сондаж
~ **трансформатора** проверка [изпитване] на трансформатор
испытатель *м* изпитател
~, **пластовый** пластоизпитател (*инструмент за опробване на нефтени и газови сондажи*)
исследование *с* изследване, проучване
~, **геофизическое** геофизично изследване
~, **гидрогеологическое** хидрогеоложко изследване
~ **скважин** изследване на сондажи
истирание *с* изтриване, износване, изтъркване
истиратель *м* стривател (*за стриване на рудни проби и др.*)
~, **дисковый** дисков стривател
истманит *м геол.* истманит
исток *м* извор (*на река*)
источник *м* 1. извор 2. източник
~, **возходящий** възходящ извор
~, **газовый** газов извор
~, **горький** горчив извор
~, **грунтовой** грунтов извор
~, **дериватный** дериватен извор
~, **напорный** напорен извор
~, **нефтяной** нефтен извор
~, **подводный** подводен извор
~ **света** източник на светлина
~, **точечный** точков извор
~ **тока** източник на тока
источники *м мн* извори

източники, барьерные преливни извори (*които действуват само след продължителни дъждове или през определен сезон на годината*)
~, **временные** временни извори
~, **карстовые** карстови извори
~, **нисходящие** низходящи извори
~, **перемежающиеся** временни извори
~, **пульсирующие** пулсиращи извори (*извори, на които периодически се изменят нивото, дебитът, температурата и количеството на отделящия се газ*)
~, **сифонные** сифонни извори
исходный изходен
итабирит *м геол.* итабирит
иттриалит *м геол.* итралит
иттрогранат *м геол.* итрогранат
иттрокальцит *м геол.* итрокалцит
иттроортит *м геол.* итроортит
иттротаналит *м геол.* итротаналит
иттротитанит *м геол.* итротитанит
иттрофлюорит *м геол.* итрофлуорит
иттроцерит *м геол.* итроцерит
ихтиозавры *мн палео.* ихтиозаври
ихтиорнис *ж палео.* ихтиорнис (*фосилна птица, живяла през креда*)
ишикаваит *м геол.* ишикаваит

Й

йодирит *м геол.* йодирит
йодобромит *м геол.* йодобромит

К

кабель *м* кабел
~, **береговой** брегови кабел (*при драгите*)
~, **бронированный** брониран кабел
~, **высокочастотный** високочестотен кабел
~, **гибкий** гъвкав кабел
~ **драги** кабел на драга
кабель, коаксиальный коаксиален кабел
~, **контрольный** контролен кабел
~, **короностойкий** противокоронен кабел
~, **освинцованный** пооловен кабел
~, **питающий** подхранващ кабел
~ **связи** свързочен кабел
~, **сигнальный** сигнален кабел
~, **силовой** силов кабел
~, **телефонный** телефонен кабел
~ **управления** команден кабел
~, **фидерный** фидерен кабел (*кабел на главно подхранване*)
~, **шахтный** рудничен кабел
~, **экскаваторный** багерен кабел
кабестан *м* подемен барабан с малък диаметър, катушка
кабина *ж* кабина
кабрерит *м геол.* кабрерит
каверна *ж* каверна, кухина
кавернограмма *ж* кавернограма
каверномер *м* кавернометър
кавернометрия *ж* кавернометрия
кавитация *ж* кавитация
кадмирование *с* кадмиране (*покриване с кадмиев слой*)
кажущийся привиден, мним
казолит *м геол.* казолит
кайла *м* копач, кирка
кайловка *ж* копане с кирка
каинит *м геол.* каинит
кайнозит *м геол.* кайнозит
какоксенит *м геол.* какоксенит
калаверит *м геол.* калаверит
каламарии *мн палео.* каламарии
каламин *м геол.* каламин
каламиты *мн палео.* каламити
каламофитовые *мн палео.* каламофитови
калдофлебис *с палео.* калдофлебис
каледонит *м геол.* каледонит
калиборит *м геол.* калиборит
калибр *м* калибър, шаблон
~, **резбовой** калибър за резба
~ **-нутромер** вътрешен [вътромерен] калибър
калиброметр *м* калиброметър
калильный нагревателен
калингастит *м геол.* калингастит (*разновидност на мелантерита*)

калинит *м геол.* калинит
калиофилит *м геол.* калиофелит
калицинит *м геол.* калицинит
каллиптеридные *мн палео.* калиптериеви (*папратовидни растения*)
каломель *ж геол.* каломел
калорийность *м* калоричност, топлотворност
калорифер *м* калорифер
кальдера *ж* калдера, котловина
кальдерит *м геол.* калдерит
калька *ж* 1. пауспапир, копирна хартия 2. копие от чертеж на пауспапир
кальсилит *м геол.* калсилит
кальциоанкилит *м геол.* калциоанкилит
кальциогадолинит *м геол.* калциогадолинит
кальциоларсенит *м геол.* калциоларсенит
кальциомонтмориллонит *м геол.* калциомонтморилонит
кальциосамарскит *м геол.* калциосамарскит
кальциоспессартин *м геол.* калциоспесартин
кальциостронцианит *м геол.* калциостронцианит
кальциоферрит *м геол.* калциоферит
кальциоцельзиан *м геол.* калциоцелзиан
кальцит *м геол.* калцит
камарецит *м геол.* камарецит
камасит *м геол.* камасит
камень *м* камък
~, **анкерный** камък за връзка, свръзвач
~, **булыжный** паважен камък, едър чакъл
~, **драгоценный** скъпоценен камък
~, **еврейский** еврейски камък (*писмен гранит*)
~, **квасцовый** алунит
~, **литой** лят камък (*за зидария*)
~, **литографский** литографски камък
~, **лунный** плагиоклаз
~, **необтесанный** недялан [необработен] камък
камень, облицовочный камък за облицоване
~, **оловянный** *геол.* каситерит
~, **смоляной** смолест камък
~, **тальковый** талкошист
~, **тесаный** дялан камък
~, **технический** технически камък
~, **штучный** дялан камък, квадър
каменщик *м* зидар
камера *ж* камера
~, **боковая** странична камера
~, **вентиляционная** вентилационно помещение
~, **взрывная** взривна камера
~, **выемочная** добивна камера
~, **выработанная** обработена камера
~, **деионная** дейонна камера
~, **жилая** *палео.* живуща камера
~, **загрузочная** товаръчна камера
~, **инерогасительная** инерогасителна камера
~, **ионизационная** йонизационна камера
~, **напорная** напорна камера
~, **насосная** помпена камера
~ **ожидания** чакалня
~ **опрокида** обръщателна камера
~, **промывочная** промивна камера
~, **пылевая** прахова камера
~, **пылеосадительная** прахоутаителна камера
~, **рабочая** работна камера
~, **разгрузочная** разтоварваща камера
~, **раздаточная** раздавачна камера (*при склад за взривни вещества*)
~ **сгорания** горивна камера
~ **смещения** камера за смесване
~, **электромашинная** електромашинна камера
~, **эманационная** еманационна камера
камнедробилка *ж* каменотрошачка
кампилит *м геол.* кампилит
камы *мн* ками
канава *ж* канал; канавка
~, **водозаборная** водохващаща канавка, водохващащ канал
~, **промывочная** промивен канал
~, **шпоночная** шпонков канал

канавокопатель *м* каналокопач, траншеен копач
канал *м* канал
~, **межлопаточный** междулопатков канал
~, **переводной** преводен канал
~, **рудный** руден [рудопровеждащ] канал
~ **связи** свързочен канал
~, **сейсмический** сеизмичен канал
~, **спиральный** спиралообразен канал, спирален канал
~ **телемеханики** телемеханичен канал
канат *м* въже
~, **амортизационный** амортизационно въже
~, **бесконечный** безконечно въже
~, **головной** челно [предно] въже
~ **двойной свивки** въже с двойна свивка
~, **замыкающий** затварящо въже
~ **-компаунд** компаундно въже (*въже тип компаунд*)
~ **крестовой свивки** стоманено въже с кръстообразна плетка
~, **круглопрядный** кръглодилково въже, въже с кръгли дилки
~ **левой свивки** въже с лява плетка
~, **многопрядный** многодилково въже, въже с два слоя дилки
~, **нажимный** натискащо въже
~, **натянутый** обтегнато въже
~, **некрутящийся** невъртящо се въже
~, **нераскручивающийся** неразплитащо се въже
~, **несущий** носещо въже
~, **овальнопрядный** въже с овално сечение на дилките
~ **одиночной свивки** въже с единична свивка, спирално въже
~, **однослойный** еднослойно въже, въже с един слой дилки
~ **односторонней свивки** въже с паралелна плетка
~, **откаточный** извозно въже
~, **пеньковый** конопено въже
~, **плоский** плоско въже
~, **плоскопрядный** въже с плоско сечение на дилките
канат правой свивки въже с дясна плетка
~, **проволочный** телено [стоманено] въже
~, **разгрузочный** разтоварващо въже
~, **раскручивающийся** разплитащо се въже
~, **растяжной** обтяжно въже, обтяжка
~, **стальной** стоманено въже
~, **тормозной** спирачно въже (*служи за спиране и задържане на подемника*)
~, **трехгранопрядный** въже с триъгълно сечение на дилките
~, **тяговый** теглещо въже
~, **фасонопрядный** въже с фасонирани дилки
~, **хвостовой** опашно [задно] въже (*стоманено въже, прикачено към подемния съд отзад, което служи за уравновесяване на рудничния подем*)
~, **холостой** свободно въже
~, **якорный** котвено въже
канатоемкость *ж* въжеемкост, въжепобираемост на барабана на лебедката
канатоотделитель *м* въжеотделител (*устройство за отделяне на въжето*)
канаторезка *ж* въжерезач
канатоукладчик *м* въжеводач (*приспособление за правилно навиване на въжето върху барабана на лебедката*)
канит *м геол.* канит
канифоль *ж* колофон
канкринит *м геол.* канкринит
канфильдит *м геол.* канфилдит
каньон *м* каньон
каолинизация *ж* каолинизация
каолинит *м геол.* каолинит
капеж *ж* капеж, капене
каппеленит *м* капеленит
капсюл *м* **микротелефонный** микротелефонна капсула, телефонна капсула
каптаж *м* каптаж
~ **подземных вод** каптаж на подземни води

карабин *м* карабинна ключалка (*кука за пружинен отвор*)
караколит *м геол.* караколит
карат *м* карат; 0,2 g (*за диаманти*)
карбены *мн* карбени (*висши асфалтени съединения, неразтворими в бензол и хлороформ*)
карбид *м* карбид
~ **кальция** калциев карбид
карбоиди *мн* карбоиди (*твърди въглеобразни компоненти на битумите*)
карбоксигемоглобин *м* карбоксихемоглобин
карбоксиметилцеллюлоза *ж* карбоксиметилцелулоза (КМЦ)
карбонадо *м* карбонадо (*вид технически диаманти*)
карбонатизация *ж* карбонатизация
карбонатиты *мн* карбонатити (*карбонатни скали от магматичен произход*)
карбонизация *ж* карбонизация, въглефикация
карборунд *м* карборунд, силициев карбид
карбюратор *м* карбуратор
каретка *ж* количка, талижка
~, **буровая** пробивна количка, каретка
~, **тормозная** спирачна количка
кариинит *м геол.* кариинит
каркас *м* 1. план, основа; чертеж 2. скелет, решетка
~ **клетки** скелет на клетка
каркасный скелетен
карлинг *м* карлинг
карман *м* джоб
~, **водяной** воден джоб (*резервоар*)
~, **разгрузочный** разтоварващ отвор, разтоварващ джоб
~, **рудный** рудно гнездо
карминит *м геол.* карминит
карналит *м геол.* карналит
карнегит *м геол.* карнегит
карнеолоникс *м геол.* карнеолоникс
карнотит *м геол.* карнотит
каротаж *м* каротаж (*изследване на сондажите*)
~, **акустический** акустичен каротаж
каротаж, газовый газов каротаж
~, **гамма нейтронный** неутронен гама-каротаж
~, **звуковой** звуков каротаж
~, **индукционный** индуктивен каротаж
~, **люминесцентно-битуминологический** луминесцентно-битумен каротаж
~, **люминесцентный** луминесцентен каротаж
~, **магнитный** магнитен каротаж
~, **механический** механичен каротаж
~, **одноэлектродный** едноелектроден каротаж
~, **плотностный** плътностен каротаж
~, **радиоактивный** радиоактивен каротаж (*съкратено* РК)
~, **ультразвуковой** ултразвуков каротаж
~, **электрический** електрически каротаж
~, **электролитический** електролитен каротаж
карофилы *мн палео.* ксерофилни организми (*приспособени за живот при сух климат*)
карпоидеи *мн палео.* карпоидеи
карпология *ж* карпология (*клон от палеоботаниката и ботаниката, който се занимава с изучаване на плодовете и семената*)
карролит *м геол.* каролит
карры *мн* кари (*шрати*)
карст *м* карст
~, **меловой** креден карст
~, **погребенный** погребан карст
карта *ж* карта
~ **водо-нефтяного контакта** карта на водо-нефтения контакт
~, **геологическая** геоложка карта
~, **геоморфологическая** геоморфоложка карта
~, **геохимическая** геохимична карта
~, **гидрогеологическая** хидрогеоложка карта
~, **гипсометрическая** хипсометрична карта
~ **изобар** карта на наляганията

карта изоом карта на изоомите
~ **изохрон** карта на изохроните
~, **мелкомащабная** дребномащабна карта
~, **металлогеническая** металогенна карта
~, **обзорная** обзорна карта
~, **палеогеографическая** палеогеографска карта
~, **палеогеологическая** палеогеоложка карта
~ **равного нефтесодержания** карта на равното нефтосъдържание (*на пласта*)
~ **равных значений** карта на еднаквите стойности
~, **сейсмическая** сеизмична карта
~, **сейсмотектоническая** сеизмотектонска карта
~ **состояния эксплоатации** карта на състоянието на експлоатацията
~, **структурная** структурна карта
~, **схождения** карта на подобието
~, **технологическая** технологична карта
~ **типов кривых** карта на типовите криви
~, **топографическая** топографска карта
картер *м* картер; вана
карфолит *м геол.* карфолит
карфосидерит *м геол.* карфосидерит
карьер *м* кариера, открит рудник
~, **глиняный** кариера за добиване на глина
~, **каменный** каменна кариера
~, **песчаный** пясъчна кариера
~, **угольный** каменовъглена кариера
касание *с* допиране, контакт
кассинит *м геол.* касинит
касситерит *м геол.* каситерит
катазона *ж* катазона
катаклаз *м геол.* катаклаза
катаклазит *м геол.* катаклазит
катаклизм *м* катаклизъм (*катастрофа*)
катание *с* търкаляне
катанка *ж* тел, валцдрат
катаплеит *м геол.* катаплеит
катаракты *мн* водопади (*от типа на Ниагарския*)
катионы *м мн* **объемные** обемни катиони
катка *ж* опорна ролка
каток *м* валяк, ролка
~, **дорожный** пътен валяк
катоптрит *м геол.* катоптрит
катотермометр *м* кататермометър
каттиерит *м геол.* катиерит
катушка *ж* барабан, катушка; бобина; макара
~, **дроссельная** дроселна бобина
~, **дугогасительная** дъгогасителна бобина
~ **индуктивности** самоиндукционна макара
~, **индукционная** индукционна макара
~, **искрогасительная** искрогасителна бобина
~, **передающая** предавателна макара
~, **приемная** приемна макара
~ **связи** свързваща намотка
~, **серийная** последователна бобина
~, **шпилевая** подемен барабан
~, **шунтовая** шунтова [паралелна] бобина
~, **электроразведочная** макара с кабел за електропроучване
каустобиолиты *м мн геол.* каустобиолити
качалка *ж* щангова помпа, качалка
качание *с* 1. клатене, люлеене 2. помпане
качать 1. клатя, люлея 2. помпам
качка *ж* 1. клатене, люлеене 2. изпомпване на вода
~, **бортовая** странично клатене
~, **килевая** надлъжно клатене
квазианнизотропия *ж* квазианизотропия
квазиизотропный квазиизотропен, изотропен, еднороден
квазипластический еднородно пластичен
квант *м* квант
кварц *м* кварц
~, **оптический** оптически кварц

кварцин *м геол.* кварцин
кварцит *м геол.* кварцит
кварциты *мн* кварцити
~, вторичные вторични кварцити
~, железистые железни кварцити
квасцы *мн* стипцови минерали
~, аммиачные амониева стипца
квебрахо *м* квебрахо (*дъбилен екстракт от дървото квебахо — Ю. Америка*)
квенселит *м геол.* квенселит
квершлаг *м* травербан, напречник
кейпер *м геол.* койпер
кейтонии *мн палео.* кейтониеви [мезозойски] растения
кек *м* утайка, образувана върху филтър
кеммерерит *м геол.* кемерерит
кемпит *м геол.* кемпит
кененит *м геол.* кьоненит
кеннель *м* кенели (*вид сапропелови въглища*)
кентролит *м геол.* кентролит
кералит *м геол.* кералит
кераргирит *м геол.* кераргирит
кераторфир *м геол.* кераторфир
кериотека *ж* кериотека
кериты *мн* керити
кермезит *м геол.* кермезит
керн *м* ядка
керноловитель *ж* ядкохващач
кернометр *м* уред за измерване ориентацията на ядката
керноотборник *м* сондажен инструмент за ядково сондиране
кернорватель *м* ядкохващач
керноскоп *м* керноскоп, уред за изваждане на ориентирана ядка
кернит *м геол.* кернит
кернер *м* център (*шлосерски инструмент*)
кероген *м* кероген
керосин *м* газ
керотены *мн* керотени
керсантит *м геол.* керсантит
керстенит *м геол.* керстенит
керсутит *м геол.* керсутит
кеттигит *м геол.* кьотигит
кехлинит *м геол.* кьохлинит
кианит *м геол.* кианит, цианит, дистен
кибернетика *ж* кибернетика
кизельгур *м* кизелгур (*инфузорна пръст*), диатомейна пръст
кизерит *м геол.* кизерит
километр *м* километър
километраж *м* километраж (*изминат път в километри*)
кимберлит *м геол.* кимберлит
кинематика *ж* **подъемной машины** кинематика на подемните машини
киноварь *ж геол.* цинобарит
кипелка *ж* негасена вар
кипергель *м* кипергел
кировит *м геол.* кировит
кирозит *м геол.* кирозит
кирролит *м геол.* киролит
кирпич *м* 1. брикет 2. тухла
~, алый червена тухла
~, битый натрошена тухла
~, красный червена тухла
~, пережженный препечена тухла
~, пустотелый решетъчна тухла
~, сырой сурова тухла
кискеиты *мн* кискеити (*антроксолити, които съдържат 20% H и повече органически свързана сяра*)
кислота *ж* киселина
~, винная винена киселина
~, виннокаменная винена киселина
~, глиняная глинена киселина (*смес от солна и флуороводородна киселина за обработване на сондажа*)
~, гуминовая хуминова киселина
~, жирная мастна киселина
~, олеиновая олеинова киселина
~, плавиковая флуороводородна киселина
~, уксусная оцетна киселина
кислотность *ж* **воды** киселинност на водата
кислотоупорный киселиноустойчив
кишечнополостные *мн палео.* мешести
киянка *ж* каменарски чук
кладка *ж* зидария
~, бетонитовая зидария от блокчета
~, бутовая каменна зидария

кладка, кирпичная тухлена зидария
~, **костровая** зидария от скари
кладовая *ж* склад, магазин за инструменти
кладовщик *м* магазинер
кладчик *м* зидар
клапан *м* клапан, клапа
~, **аварийный** авариен клапан
~, **беспружинный** безпружинен клапан
~, **возвратный** възвратен клапан
~, **впускной** смукателен клапан
~, **всасывающий** смукателен клапан
~, **выдыхательный** издихателен клапан
~, **выпускной** изпускателен клапан
~, **дисковый** дисков клапан
~, **дроссельный** дроселен клапан, дросел
~, **игольчатый** иглен клапан
~, **избыточный** изпускателен клапан за надналягане
~, **кольцевой** пръстеновиден клапан
~, **нагнетательный** нагнетателен клапан
~, **обратный** обратен клапан
~, **обходный** обиколен клапан
~, **откидной** еднопосочен [шарнирен] клапан
~, **перекидной** двупосочен клапан
~, **перепускной** пропускателен клапан
~, **питательный** захранващ клапан
~, **пластинчатый** пластинков клапан
~, **полосовой** ивичен клапан
~, **предохранительный** предпазен клапан
~, **приемный** смукателен клапан, приемна клапа
~, **пружинный** пружинен клапан
~, **прямоточный** правоточен клапан
~, **разгрузочный** предпазен клапан
~, **редукционный** редуцир-вентил
~, **ручной** клапан с ръчно подаване
~, **соленоидный** соленоидна клапа
~, **створчатый** двукрилен клапан
~, **стопорный** спирателен [спиращ] клапан
клапан, сточный отводен клапан, клапан за изтичане
~, **тарельчатый** дисков [тарелков, плосък] клапан
~, **шаровой** сачмен клапан
~, **уравнительный** изравнителен клапан
клапротит *м геол.* клапротит
кларен *м геол.* кларен
кларк *м* кларк
кларкеит *м геол.* кларкеит
класс *м* клас
~ **изоляции** клас на изолация
классификатор *м* класификатор
~, **гидравлический** хидравличен класификатор
~, **гребковый** греблов класификатор
~, **дражный** дражен [верижен] класификатор
~, **конусный** конусен класификатор
~, **механический** механичен класификатор
~, **пневматический** пневматичен класификатор
~, **реечный** реечен [греблов] класификатор
~, **спиральный** спирален класификатор
классификация *ж* 1. класифициране 2. класификация
~, **генетическая** генетична класификация
~ **запасов нефти и газа** класификация на запасите на нефт и газ
~ **нефти** класификация на нефта
~ **подземных вод** класификация на подземните води
~ **пород** класификация на скалите
клатроптерис *м палео.* клатроптерис (*папрат от семейството на двуперестите с големи листа*)
клаудетит *м геол.* клаудетит
клаусталит *м геол.* клаусталит
клевеит *м геол.* клевеит
клей *м* лепило, клей
~, **резиновый** каучуково лепило
клейкий леплив, лепкав
клейнит *м геол.* клейнит
клейофан *м глео.* клейофан
клемма *ж* клема
клеммник *м* контактна плоча, клемник

клепаный който е занитен
клепать нитовам, занитвам; клепя (*инструмент*)
клепка *ж* занитване
клетка *ж* клетка
~, **беличья** роторен кафез
клеть *ж* клетка (*руднична, шахтова*)
~, **быстроходная** бързоходна клетка
~, **грузо-людская** клетка за извозване на хора и товари
~, **двухэтажная** двуетажна клетка
~, **людская** клетка за хора
~, **облегченная** облекчена (*с намалено тегло*) руднична клетка
~, **опрокидная** обръщателна клетка
~, **подвесная** висяща [окачена] клетка
~, **унифицированная** унифицирана клетка
~, **шахтовая** руднична [шахтова] клетка
клещи *мн* **ловильные** спасителни клещи (*за хващане на паднали в сондажа предмети*)
кливаж *м геол.* кливаж
климении *мн палео.* климени (*амонити, живели през горен девон и горен карбон*)
клин *м* клин
~, **закрытый** закрит (отклонителен) клин
~, **извлекаемый** извлекаем [изваждащ се] клин
~, **оптический** оптичен клин
~, **отклоняющий** отклонителен клин
~, **открытый** открит (отклонителен) клин
~, **съемний** изваждащ се [извлекаем] отклонителен клин за насочване на сондажа
~ **-таран** клин-таран, нанасяне на удари върху замръзнал насипен товар във вагон
клингерит *м* клингерит
клинкер *м* клинкер (*основната минерална смес, от която се получава цимент*)
клинобаррандит *м геол.* клинобарандит
клиногумит *м геол.* клинохумит
клинолистниковые *мн палео.* клинолистни
клиноклазит *м геол.* клиноклазит, абихит
клиномер *м* клинометър (*уред за ориентиране на отклонителен клин*)
клинотрифилит *м геол.* клинотрифилит
клиноунгемахит *м геол.* клиноунгемахит
клиноферросилит *м геол.* клиноферосилит
клинохлор *м геол.* клинохлор
клиноцоизит *м геол.* клиноцоизит
клиноэдрит *м геол.* клиноедрит
клиноэнстатит *м геол.* клиноенстатит
клинотонкит *м геол.* клинотонкит
клинья *мн* **ледяные** ледени клинове
клипа *ж* клипа
клиренс *м* клиренс, хлабина
клокманит *м геол.* клокманит
клупп *м* винторезна дъска
ключ *м* ключ
~, **бесконтактный** безконтактен ключ
~, **дуговой** дъгов ключ
~, **крюкообразный** Г-ключ
~, **патронный** патронен ключ
~, **полумесячный** ключ полумесец, дъгов ключ
~, **торцевой** глух ключ
~ **управления** ключ за управление, команден ключ
~, **цепной** верижен ключ
~, **шарнирный** шарнирен ключ
кнебелит *м геол.* кнебелит
кноксвиллит *м геол.* кноксвилит
кноп *м* възел на въже
кнопит *м геол.* кнопит
кнопка *ж* бутон, копче
~, **аварийная** авариен бутон
~ **аварийного отключения** авариен бутон
~, **маршрутная** маршрутен бутон
~, **стиальная** стиален бутон
~ **управления** команден бутон
коагуляция *ж* коагулация, слепване

кобальтадамин *м* кобалтадамин (*разновидност на минерала адамин*)
кобальтин *м геол.* кобалтин
кобальтсмитсонит *м геол.* кобалтсмитсонит
кобеллит *м геол.* кобелит
ковеллин *м геол.* ковелин
ковка *ж* коване
ковкий ковък
ковш *м* кофа, кош
~, **пробный** промивна кофа за предварителна проверка за злато и други полезни минерали в пясъците
~ **с откидным дном** кофа с откриващо се дъно
~, **экскаваторный** багерна кофа
когенит *м геол.* кохенит
код *м* код, шифър
~, **условный** условен шифър
кодацит *м геол.* кодацит
кожа *ж*, **горная** *геол.* палигорскит
кожух *м* кожух; покривка
~, **спиральный** спирален кожух [корпус]
коза *ж* рогуша (*вид ловител на вагонетки при наклон*)
козалит *м геол.* козалит
козел *м* подставка, магаре, козел
козырек *м* козирка
~ **ковша** козирка на кофа
~ **черпака** козирка [режеща част] на кофата на драга
кокимбит *м геол.* кокимбит
кокс *м*, **нефтяной** нефтен кокс
коктаит *м геол.* коктаит
кокшаровит *м геол.* кокшаровит
колебание *с* **электромагнитов** електромагнитно трептене
колебания *с мн* трептения
~, **вынужденные** предизвикани трептения
~, **гармонические** хармонични трептения
~, **опаздывающие** закъсняващи трептения
~, **периодические** периодични трептения
~, **свободные** свободни трептения
~, **собственные** собствени трептения
колеманит *м геол.* колеманит
колено *с* коляно (*на тръба*)
колеренит *м геол.* колеренит
колесо *с* колело
~, **вентиляторное зубчатое** вентилаторно колело, винтово зъбно колело
~ **завихрения** завихрящо колело
~, **закрытое** закрито колело (*тип работно колело в помпите*)
~, **лопастное** лопатно колело
~ **насоса** помпено колело
~, **насосное** помпено колело
~, **натяжное** обтегателно колело
~, **открытое** открито колело (*тип работно колело в помпите без преден диск*)
~, **планетарное** планетно колело
~, **пропеллерное** пропелерно колело
~, **рабочее** работно колело
~, **сателитное** сателитно колело
~, **солнечное** слънчево [планетно] колело
~, **фрикционное** фрикционно колело
~, **храповое** острозъбо колело
~, **цельнокатаное** колело, валцовано от цяло парче метал
~, **центробежное** центробежно колело
~, **червячное** червячно колело
~, **шевронное** шевронно колело със стреловидни зъби
~, **ячеечное** клетково колело
колея *ж* коловоз, релсов път
~, **нормальная** нормална линия
~, **рельсовая** релсов път
~, **узкая** теснолинейно [дековилна] линия
коли-титр *м* коли-титър (*показател за бактериологичното замърсяване на водата*)
коллектор *м* колектор
~, **измерительный** измервателен колектор
~, **кольцевой** пръстеновиден колектор
~, **приемный** приемен измервателен колектор (*колектор в измервателната верига*)

коллектор, токовый токов захранващ колектор (*колектор във веригата на захранването*)
коллекторы *м мн* **водоспускные** събирателни тунели за отпадъчна вода
коллинит *м* колинит (*основна маса, гел, аморфен цимент*)
коллинсит *м геол.* колинсит
коллит *м геол.* колит
коллоиды *м мн* колоиди
~, **гидрофильные** хидрофилни колоиди
~, **гидрофобные** хидрофобни колоиди
~, **защитные** защитни колоиди (*реагенти за стабилизиране на глинестия разтвор*)
~, **лиофильные** лиофилни колоиди
коллофанит *м геол.* колофанит
коллювий *м геол.* колувий
колода *ж* 1. късо дебело дърво, греда 2. дървен коритообразен улей за промиване на пясъци
колодец *м* кладенец
~, **абиссинский** сондаж за водоснабдяване със забивен филтър
~, **артезианский** артезиански кладенец
~, **буровой** експлоатационен сондаж
~, **водопоглощающий** кладенец за отвеждане в пропусклив пласт на водата, която пречи на минните работи
~, **водоприемный** водоприемен кладенец [резервоар]
~, **водосборный** водосборен кладенец, водосборна шахта
~, **грунтовой** грунтов кладенец
~, **дренажный** дренажен кладенец
~, **забивной** *вж.* **колодец, абиссинский**
~, **карстовый** карстов кладенец
~, **смотровой** наблюдателен кладенец
~, **совершенный** съвършен кладенец [сондаж]
колодка *ж* колодка, челюст, накладка
~, **тормозная** спирачна колодка
колодка, чугунная чугунена колодка
колодцы *м мн*, **водоспускные** водоизпускателни кладенци
колок *м* колче
колокол *м* камбана (*спасителен сондажен инструмент, използуван при аварии*)
~, **гладкий** гладка камбана (*инструмент за изваждане на претърпели авария турбобури*)
~, **дребезжащий** трепереща камбана, звънец
~, **ловильный** спасителна камбана
~ **-калибр** камбана-калибър (*спасителна камбана за хващане на конусни съединители*)
~ **-калибр-фрезер** камбана-калибър-фрезер (*спасителен инструмент за изваждане на претърпели авария електробури*)
~, **направляющий** камбана (*направляващо устройство за ударния инструмент*)
~, **проходной** спасителна камбана в проходен отвор
~, **трубный** тръбна камбана (*спасителен инструмент за изваждане на претърпели авария електробури*)
~ **-фрезер** камбана-фрезер (*спасителен инструмент за изваждане на претърпели авария електробури*)
колонка *ж* колонка
~, **винтовая** винтова колонка
~, **стратиграфическая** стратиграфска колонка
~ **управления** командна стойка, командно табло
колонна *ж* колона, лост
~, **бурильная** сондажен лост
~ **бурильных труб** сондажен лост
~, **кондукторная** кондукторна колона, кондуктор
~, **обсадная** обсадна колона
~, **опережающая** изпреварваща (*сондажния инструмент*) колона
~, **потайная** скрита обсадна колона, летучка
~, **промежуточная** междинна колона, техническа колона

колонна, техническая техническа колона, междинна колона
~, ходовая напредваща обсадна колона
~, эксплуатационная експлоатационна колона
колорадоит *м геол.* колорадоит
колосник *м* елемент от скарова пресевна уредба
колотушка *ж* 1. ударен щангов хамут 2. бабка за набиване на обсадна колона при ударно сондиране
~, деревянная дървено чукче (*за разбиване на амонит*)
колотый чукан, трошен, чупен
колпак *м* калпак; капак; покрив
~, воздушный въздушно гърне, компенсатор
~ для долота елеватор за повдигане и сваляне на сондажни длета
колумбит *м геол.* колумбит
колчедан *м* пирит
~, волосистый милерих
~, кобальтовый линеит
~, железный пирит
~, магнитный пиротин
~, медный халкопирит
~, серный пирит
кольматация *ж* колматация
кольцевание *с* подстанции свързване на подстанции в пръстен
кольцевой пръстеновиден
кольцо *с* пръстен
~, водоулавливающее водохващащ пръстен
~, дистанционное раздалечителна гривна, раздалечителен пръстен
~, замочное предпазна гривна
~, запорное затваряща гривна
~, затылочное *палео.* задтилно членче
~, контактное контактен пръстен
~, короночное неразделна корона
~, крепежное крепежен пръстен
~, ледяное леден пръстен
~, опорное опорен пръстен, стоп-пръстен
колючка *ж* шип; острие; зъбец
коляска *ж* каляска, количка; кош
кокколитофоры *мн палео.* коколитофори
командо-аппарат *м* команден апарат
комбайн *м* комбайн
~, горный минен комбайн
~, горнодобывающий миннодобивен комбайн
~, породопроходческий галериен комбайн
~, проходческий галериен комбайн
~, углемоечный въглепромивен комбайн
~, углепроходческий галериен комбайн
~, угольный въглищен комбайн
~, фланговый флангов минен комбайн
~, фронтальный челен [фронтален] минен комбайн
комбы *мн* антиклинални долини
комковатый който е на буци
комковый който е на буци
коммутатор *м* комутатор, превключвател
~, антенный антенен превключвател
~, моторный двигателен комутатор
~, телефонный телефонен превключвател [комутатор]
~, электромеханический електромеханичен комутатор
~, электронный електронен комутатор
коммутация *ж* комутация
компактность *ж* сбитост, уплътненост
компактный компактен, сбит
компаратор *м* компаратор
компарирование *с* компариране
~ рулетки компариране на ролетка
~ ленты компариране на лента
компас *м горный* геоложки [минен] компас
компаунд-канат *м* въже, тип компаунд
компенсатор *м* компенсатор, изравнител, уравнител; уравновесител
~ высоты компенсатор на височина

компенсатор, цепной верижен компенсатор
~, **вытяжной** компенсатор за изтегляне [опъване]
~, **гнутый** огъната компенсираща лира [*отделна тръба*)
~ **индукции** компенсатор на индукциите (*в потенциометъра за електропроучване*)
~ **поляризации** компенсатор на поляризацията (*от потенциометъра за електропроучване*)
~, **сальниковый** салников компенсатор (*при тръбопроводите*)
~, **синхронный** синхронен компенсатор
~ **цикличного действия** компенсатор с циклично действие
компенсация *ж* компенсация, компенсиране
~, **групповая** групова компенсация
~, **изостатическая** изостатична компенсация
~, **индивидуальная** индивидуално компенсиране
~ **сдвига фаз** компенсиране изместването на фазите
~, **централизованная** централизирано компенсиране
комплекс *м* комплекс
~, **геолого-генетический** геолого-генетичен комплекс
~, **гидрогеологический** хидрогеоложки комплекс
~, **ледниковый** ледников комплекс
~, **перерабатывающий** преработващ комплекс (*обогатително-металургичен и др.*)
~, **поглощающий** поглъщащ комплекс
~, **погрузочный** товаръчен комплекс
~ **шахты, технологический** технологичен комплекс на повърхността на рудника
комплексный комплексен, съединен с нещо
компоновка *ж* 1. състав; конструкция; комплектовка 2. съставяне; комплектуване
компрессия *ж* уплътняване, компресия
компрессор *м* компресор
~, **быстроходный** бързоходен компресор
~, **вертикальный** вертикален компресор
~, **винтовой** винтов компресор
~, **горизонтальный** хоризонтален компресор
~ **двойного действия** двойнодействуващ [бутален] компресор
~, **двухступенчатый** двустъпален компресор
~, **многоступенчатый** многостъпален компресор
~, **одноступенчатый** едностъпален компресор
~, **осевой** осов компресор
~, **подвижный** подвижен компресор
~, **поршневой** бутален компресор
~, **реальный** реален компресор
~, **ротационный** ротационен компресор
~ **рудничного типа** рудничен компресор
~, **рудничный** рудничен компресор
~ **средней быстроходности** компресор със среден брой обороти
~, **стационарный** стационарен [стабилен] компресор
~, **теоретический** теоретичен компресор
~, **тихоходный** бавноходен компресор
~, **угловой** ъглов компресор
~, **центробежный** центробежен компресор
конвейер *м* конвейер, транспортьор
~, **агрегатный** агрегатен транспортьор, транспортьор, който е част от известен агрегат
~, **вибрационный** вибрационен транспортьор
~, **винтовой** винтов [шнеков] транспортьор, вида
~, **вибрационный резонансный** вибрационен резонансен транспортьор
~, **головной** начален [челен] транспортьор
~, **грузоспускной** транспортьор за спускане на товар

конвейер, двухприводный транспортьор с две задвижвания
~, **дисковый** дисков транспортьор
~, **звеньевой ленточный** лентов транспортьор на звена
~, **изгибающийся** огъващ се транспортьор
~, **канатный** въжен транспортьор
~, **качающийся** тръскащ се транспортьор
~, **ковшовый** кофов транспортьор [елеватор]
~, **ленточно-канатный** въжено-лентов транспортьор
~, **ленточный** лентов транспортьор, гумена транспортна лента (ГТЛ)
~, **магистральный** главен транспортьор
~, **маятниковый** транспортьор с махалообразно действие
~, **наклонный** наклонен транспортьор
~, **одноприводный** транспортьор с едно задвижване
~, **одноцепной** едноверижен транспортьор
~, **«панцирный»** брониран транспортьор
~, **передвижной** подвижен [преместваем] транспортьор
~, **переносный** преносим транспортьор
~, **пластинчатый** пластинков транспортьор
~, **пневматический** пневматичен транспортьор
~, **подвесной** висящ транспортьор
~, **подъемный** подемен транспортьор
~, **полустационарный** полустационарен транспортьор
~, **породоотборный** транспортьор за избиране на скална маса
~, **роликовый** ролков транспортьор
~, **складской** складов транспортьор
~, **скребковый** верижен [греблови] транспортьор
~, **телескопический** телескопичен транспортьор
~, **трехприводный** транспортьор с тройно задвижване
конвейер, тормозной спирачен транспортьор
~, **цепной** верижен транспортьор
~, **четырехприводный** транспортьор с четворно задвижване
~, **шариковый** тръскащ се транспортьор на сачмени опори
~, **шарнирно-пластинчатый** шарнирно-пластинков транспортьор
~, **штанговый** щангов транспортьор
~, **штрековый** галериен транспортьор
~, **электрический** електрически транспортьор
конвейеризация *ж* конвейеризация
~, **сплошная** пълна конвейеризация
~ **транспорта** конвейеризиране на транспорта
конгломерат *м* конгломерат
~, **основный** основен [базален] конгломерат
конгсбергит *м геол.* конгсбергит
конденсатор *м* кондензатор
~, **статический** статичен кондензатор
конденсация *ж* кондензация
~, **капиллярная** капилярна кондензация
~, **термическая** термична кондензация
кондилартры *мн* кондилартри
кондиционирование *с* кондициониране
кондуктор *м* кондуктор, водач, кондукторна колона
конец *м* край
~, **мертвый** мъртъв край (*на въже при полиспастна подемна уредба*)
~, **ходовой** работен край (*на въже при полиспастна подемна уредба*)
кониметр *м* кониметър, прахомер
конкреция *ж* конкреция
конкорданс *м* конкорданция, съгласие
коннарит *м геол.* конарит
коннелит *м геол.* конелит
конодонты *мн палео.* конодонти
консерватор *м* **трансформатора** разширител за масло (*на трансформатора*)

консистенция *ж* консистенция (*на циментов разтвор*)
консистометр *м* консистометър (*уред за измерване на изпомпваемостта на циментовия разтвор*)
консолидация *ж* консолидация
консоль *ж* конзола
~, **отвальная** насипищна конзола
константы *ж мн*, **оптические** оптически константи
конструкция *ж* конструкция
~ **каната** конструкция на въже
~ **конвейера** конструкция на транспортьор
~, **сварная** заваръчна конструкция
~, **трубчатая** тръбна конструкция
контакт *м* контакт
~, **водно-газовый** водно-газов контакт
~, **водно-нефтяной** водно-нефтен контакт
~, **главный** главен контакт
~, **газо-нефтяной** газо-нефтен контакт
~, **дугогасительный** дъгогасящ контакт
~, **линейный** линеен контакт
~, **неподвижный** неподвижен контакт
~, **нормально закрытый** нормално затворен контакт
~, **нормально открытый** нормално открит контакт
~, **пальцевый** пръстов контакт
~, **переходный** преходен [временен] контакт, контакт с временно действие
~, **плотностный** плътностен контакт
~, **подвижный** подвижен контакт
~, **путевой** пътен контакт
~, **рубящий** режещ контакт, поясов контакт
~, **скользящий** плъзгащ се контакт
~, **тектонический** тектонски контакт
~, **точечный** точков контакт
~, **холостой** празен контакт
~, **щеточный** четков контакт
контактный контактен
контактор *м* контактор
контактор, магнитный магнитен контактор
~ **ускорения** ускорителен контактор
контаминация *ж* контаминация
контейнер *м* контейнер
контракция *ж* свиване, намаляване обема на циментов разтвор при втвърдяване
контргайка *ж* контрагайка, осигурителна гайка
контргруз *м* противотежест, контратежест
контроллер *м* контролер
~, **барабанный** барабанен контролер
~, **кулачковый** пръстов контролер
~, **масляный** маслен контролер
~, **реверсивный** реверсивен контролер
~ **с сегментными контактами** контролер със сегментни контакти
~ **электровоза** електролокомотивен контролер
контроль *м* контрол, контролиране, проверка
~, **изоляции** контрол на изолацията
~ **оруденения** контролиране на оруденяването
~, **радиоактивный** радиоактивен контрол
контрпар *м* контрапара
контрпривод *м* форгелеге, трансмисия
контррельс *м* контрарелса
контур *м* контур
~ **газоносности** контур на газоносност
~ **заземления** заземителен контур, контур на заземяването
~ **нефтеносности** контур на нефтеносност
~ **питания залежи** контур на подхранване на залежа
~ **питания подземных вод** граница на подхранване на подземните води
~ **питания, условный** условен контур на подхранване
~ **тягового органа** контур на теглителния орган

контурный контурен
конус *м* конус
~ **АЗНИИ** конус на АЗНИИ (*уред за определяне на водоциментовия фактор, разработен в Азербайджанския нефтен изследователски институт*)
~, **внутренний** вътрешен конус (*при конусните трошачки и др.*)
~ **выноса** наносен конус
~, **направляющий** направляващ конус (*част от спасителен инструмент при аварии в сондажа*)
~, **обезвоживающий** обезводняващ конус
конхит *м геол.* конхит
концентрат *м* концентрат (*продукт от обогатяването на полезни изкопаеми, който съдържа основното количество от полезния компонент*)
~, **грубый** груб концентрат (*неотговарящ на изискванията на стандарта по съдържание на полезен компонент*)
~, **коллективный** колективен концентрат (*концентрат, който съдържа няколко полезни компонента*)
~ **контрольной флотации** концентрат от контролна флотация
~ **основной флотации** концентрат от основна флотация
~ **перечистной флотации** концентрат от пречистна флотация
~, **рудный** руден концентрат
~, **селективный** селективен концентрат (*който съдържа само един полезен компонент*)
~, **угольный** въглищен концентрат
концентратосос *м* концентратосмукач, помпа за концентрат
концентрация *ж* концентрация
~, **весовая** тегловна концентрация
~ **водородных ионов** концентрация на водородните йони
~, **объемная** обемна концентрация
~, **фюновая** фюнова концентрация
концентрический концентричен
координатомер *м* координатомер
координаты *ж мн* координати
~, **плоские прямоугольные** равнинни правоъгълни координати
копер *м* кула
~, **А-образный** А-образна кула [мачта]
~, **башенный** призматична кула; масивна кула
~, **бревенчатый** дървена кула (*от греди*)
~, **деревянный** дървена кула
~, **железобетонный** стоманобетонна кула
~, **клетевой** клеткова кула
~, **металлический** метална кула
~, **надшахтный** надшахтова кула
~, **проходческий** проходческа надшахтова кула (*временна надшахтова кула, която служи при прокарване на шахта*)
~, **скиповой** скипова кула
~, **стальной** стоманена кула
~, **четырехстоечный** четириопорна кула
~, **шатровый** шатрообразна кула
копи *ж мн* рудник, мина, кариера
копиапит *м геол.* копиапит
копка *ж* вадене, изкопаване
копоть *ж* сажди
коппит *м геол.* копит
копролиты *мн палео.* копролити
кора *ж* кора
~ **выветривания** изветрителна кора
~, **земная** земна кора
~, **каолиновая** каолинова кора на изветряването
~, **латеритовая** латеритова кора на изветряването
~, **остаточная** остатъчна изветрителна кора
кораллит *м геол.* коралит
кораллы *м мн* корали
~, **восьмилучевые** осемлъчеви корали
~, **мадрепоровые** мадрепорови корали (*шестлъчеви рифообразуващи корали*)
~, **одиночные** единични корали
~, **четырехлучевые** четирилъчеви корали

кораллы, шестлучевые шестлъчеви корали
корвусит *м геол.* корвусит
кордаиты *мн палео.* кордаитови растения
кордиерит *м геол.* кордиерит
кордилит *м геол.* кордилит
коренной основен
корзинка *ж* кошничка
коринит *м геол.* коринит
корка *ж* кора
~, **глинистая** глинеста кора
~, **фильтрационная** филтрационна кора, глинеста кора
~, **цементовая** циментова кора
коркит *м геол.* коркит
корма *ж* кормилна част
корнваллит *м* корнвалит
корненожки *мн палео.* корненожки
корнерупин *м геол.* корнерупин
корнетит *м геол.* корнетит
короб *м* сандък, кутия; корпус при пресевни уредби
коробить кривя, изкорубвам, измятам
коробка *ж* кутия
~, **выходная** изходна кутия
~, **деревянная** дървена кутия
~, **золотниковая** шибърна кутия
~, **клапанная** клапанна кутия
~ **передач** предавателна [скоростна] кутия
~, **приемная** смукател
~, **распределительная** разпределителна кутия
~, **сальниковая** салникова кутия, салник
~, **стальная** стоманена кутия
~, **шинная** шинна кутия
коробление *с* 1. сгърчване, набръчкване (*на земната кора*) 2. изкривяване
~ **металлических деталей** изкривяване [изкорубване] на метални детайли
коромысло *с* кобилица
~ **ковша** кобилица на кофа (*багерна*)
коронадит *м геол.* коронадит
коронка *ж* корона
~, **алмазная** диамантена корона
коронка, буровая сондажна [пробивна] корона
~, **долотчатая** длетовидна корона
~, **дробовая** шротова корона
~, **заправленная** заредена корона
~, **импрегнированная** импрегнирана корона
~, **крестовая** кръстовидна корона
~, **мелкоалмазная** дребнодиамантена корона
~, **полуребристая** полукрилчата корона
~, **ребристая** крилчата корона
~, **самозатачивающаяся** самозаточваща се корона
~, **съемная** сменяема корона
~, **тонкопластинчатая** тънкорезцова корона
корпус *м* корпус, тяло
корреляция *ж* корелация, съответствие
~, **фазовая** фазова корелация
~ **волн, позиционная** корелация на вълните (*когато взривните интервали следват без прекъсване*)
~, **транспозиционная** корелация на вълните при прекъсване на взривните интервали
коррозиостойкость *ж* издръжливост на корозия
коррозия *ж* корозия, разяждане, кородиране
корунд *м геол.* корунд
корундофиллит *м геол.* корундофилит
корчевание *с* изкореняване, изкопаване с корен
корчеватель *м* машина за изкореняване
корчевать къртя, изкоренявам, изтръгвам, изкопавам с корен
корыто *м* корито
~, **балластное** баластово корито
~, **земляное** земно корито
коса *ж*, **сейсмическая** сеизмична плитка (*от свързващи кабели или сеизмичен многожилен кабел*)
космополиты *мн палео.* космополитни организми

косовичник *м* канал
коссирит *м геол.* косирит
коссматит *м геол.* косматит
костер *м* скара
~, **деревянный** дървена скара
~ **из железобетонных колец** крепеж от стоманобетонни пръстени
~, **передвижной** подвижна скара
~, **разборный** разглобяема скара
~, **смешанный** смесена скара
кости кожные *мн палео.* кожни кости, покривни кости
костнощиковые *мн палео.* костнощикови (*придънни рибообразни животни*)
костыледер *м* крампоновадач
костылезабивщик *м* крампонозабивач
костыль *м* 1. греда с наковани летви за стълба 2. кука, крампон
косынка *ж* наклонена подпора, ъгълник
косяк *м* 1. наклонена подпора, паянта 2. отвесната част от касата на прозорец *или* врата
котельная *ж* котелна, котелно помещение
котельщик *м* огняр
котилозавры *мн палео.* котилозаври (*най-старата и примитивна група от влечугите*)
котлован *м* яма, изкоп
котли *м мн* **ледниковые** ледникови котли
котоит *м геол.* котоит
котунит *м геол.* котунит
кохуш *м* кауш, сърце за въжена свивка
кочегар *м* огняр
кочубеит *м геол.* кочубеит
кошка *ж* количка, талижка
коэффициент *м* коефициент
~ **анизотропии** коефициент на анизотропия
~ **аэрации** коефициент на аерация
~ **безопасности** коефициент на сигурност
~ **бокового давления** коефициент на страничен натиск
~ **бокового распора** коефициент на страничен натиск
коэффициент буримости коефициент на сондируемост [пробиваемост]
~ **влажности, весовой** тегловен коефициент на влажност
~ **влажности, объемный** обемен коефициент на влажност
~ **внутреннего трения** коефициент на вътрешно триене
~ **водного баланса** коефициент на воден баланс
~ **водной миграции** коефициент на водна миграция
~ **водонасыщения** коефициент на водонасищане
~ **водообильности рудника** коефициент на водообилност на рудник
~ **водообильности** коефициент на водообилност
~ **водоотдачи** коефициент на водоотдаване
~ **водопроницаемости** коефициент на водопропускливост
~ **возврата реле** коефициент на възвръщане на реле
~ **вскрытия мощности пласта** коефициент на разкритата мощност на пласт
~ **вскрыши** коефициент на разкриване [откривка]
~ **вязкости** коефициент на жилавост
~ **дальномера** коефициент на далекомер
~ **загрузки** коефициент на натоварване
~ **закладки** коефициент на запълване
~ **запаса** коефициент на сигурност
~ **заполнения ковша** коефициент на запълването на кофа
~ **заполнения сечения** коефициент на запълването на сечение
~ **заполнения суточного графика** коефициент на запълването на денонощен график
~ **заряжения** коефициент на зареждане
~ **зонда** коефициент на зонда
~ **извлечения** коефициент на извличане

коэффициент извлечения запасов коефициент на извличане
~, **ирригационный** иригационен коефициент
~ **искробезопасности** коефициент на искробезопасност
~ **использования** коефициент на използуване
~ **использования осветительной установки** коефициент на използуване на осветлителна уредба
~ **истечения** коефициент на изтичане
~ **кислотности** коефициент на киселинност
~ **компрессора, объемный** обемен коефициент на компресор
~ **консолидации** консолидационен коефициент
~ **крепости пород** коефициент на якост на скали
~ **крутильного сопротивления** коефициент на съпротивлението при усукване
~ **макроанизотропии** коефициент на макроанизотропия
~ **макропористости** макропорен коефициент
~ **метаморфизации** коефициент на метаморфизация
~ **микроанизотропии** коефициент на микроанизотропия
~ **минимальной освещенности** коефициент на минималната осветленост
~ **мощности** коефициент на мощност
~ **мощности, общешахтный** общорудничен коефициент на мощност
~ **нагрузки** коефициент на натоварване
~ **нажатия** коефициент на притискане
~ **нажатия тормозных колодок** коефициент на натиск на спирачните колодки
~ **намагничивания** коефициент на намагнитване
~ **наполнения** коефициент на напълване [запълване]
коэффициент наполнения желоба коефициент на запълването на улея
~ **неравномерности** коефициент на неравномерност
~ **нефтенасыщения** коефициент на нефтонасищане
~ **обогащения** коефициент на обогатяване
~ **оборотной связи** коефициент на обратна връзка
~ **одновременности** коефициент на едновременност
~ **отдачи нефти** коефициент на отдаване на нефт
~ **отражения** коефициент на отражение
~ **отскока** коефициент на отскок
~ **перегрузки** коефициент на претоварване
~ **передачи** коефициент на предаване
~ **плотности** коефициент на плътност
~ **поглощения** коефициент на поглъщане
~ **подачи, безразмерный** безразмерен коефициент на подаване
~ **подачи глубинного насоса** коефициент на подаване на дълбочинна помпа
~ **подачи компрессора** коефициент на подаване на компресор
~ **полезного действия** коефициент на полезно действие (к.п.д.)
~ **пористости** коефициент на порите
~ **пористости, приведенный** приведен коефициент на пористост
~ **потерь** коефициент на загуби
~ **преломления** коефициент на пречупване
~ **продуктивности скважины** коефициент на продуктивността на сондаж
~ **пропускания** коефициент на пропускане
~ **прохождения** коефициент на пропускане
~ **прочности** коефициент на якост
~ **пьезопроводности пласта** коефициент на пиезопроводността на пласт

коэффициент равнопадаемости коефициент на равнопадане
~ **равноскоростных зерен** коефициент на равноскоростните зърна
~ **разрыхления** коефициент на рохкавост
~ **разубоживания** коефициент на обедняване
~ **рассеяния** коефициент на разсейване
~ **расхода** дебитен коефициент, коефициент на разход
~ **сейсмичности** сеизмичен коефициент
~ **сжатия** коефициент на контракция [свиване]
~ **сжимаемости** коефициент на свиване
~ **сжимаемости реального газа** коефициент на свиване на реален газ
~ **скольжения** коефициент на плъзгане
~ **скорости фильтрации** коефициент на филтрация
~ **смешения** коефициент на смесване
~ **смещения** коефициент на отместване
~ **совершенства скважины** коефициент на съвършенство на сондаж
~ **совмещенного максимума нагрузки** коефициент на съвместен максимум на натоварване
~ **сопротивления** съпротивителен коефициент
~ **сотрясения** коефициент на сътресение
~ **структурной прочности** коефициент на структурна якост
~ **структурной связности** коефициент на структурна свързаност
~ **сцепления** коефициент на сцепление
~ **тары** таров коефициент
~, **термоэластический** термоеластичен коефициент
~ **трения** коефициент на триене
~ **трения качения** коефициент на триенето при търкаляне
коэффициент трения скольжения коефициент на триенето при плъзгане
~ **трещиноватости** коефициент на напуканост
~ **угленосности** коефициент на въгленосност
~ **уплотнения** коефициент на уплътняване
~ **уровнепроводимости** коефициент на нивопроводимост
~ **усадки** коефициент на слягане
~ **усадки закладки** коефициент на слягане на запълнка
~ **установки** коефициент на уредбата (*за електропроучване*)
~ **устойчивости** коефициент на устойчивост
~ **утечек** коефициент на загуба
~ **участия в максимуме** коефициент за участие в максимума
~ **фильтрации** коефициент на филтрация
~ **фильтрации, эквивалентный** еквивалентен коефициент на филтрация
~, **хлорный** хлорен коефициент
~, **ходовой** ходов коефициент
~ **циркуляции** коефициент на циркулиране, циркулационен коефициент
~ **энергетической устойчивости** коефициент на енергетична якост
~ **эталонирования** коефициент на еталониране
~ **эффективности** коефициент на ефективност
~ **шероховатости** коефициент на грапавост

кран *м* 1. кран, канела 2. повдигателен механизъм
~, **водопроводный** водопроводен кран
~, **выпускной** изпускателен кран
~, **грейферный** грайферен кран
~, **запорный** спирателен кран
~, **кабельный** кабелен кран
~, **портальный** портален кран
~, **проходной** спирачен кран
~, **пусковой** пусков кран
~, **спускной** изпускателен кран
~, **стреловой** стрелови кран
~, **трехходовой** трипътен кран

крандаллит *м геол.* крандаллит
краски *ж мн* **минеральные** минерални бои
кратоген *м* кратоген
краузит *м геол.* краузит
крахмал *м* нишесте, скорбяла, кола
креационизм *м* креационизъм
креднерит *м геол.* креднерит
креднерия *ж палео.* креднерия
крейцкопф *м* кръстоглав, плъзгач
крейцмейсель *м* шлосерски кръстат секач
кремальера *ж* гребен
кремень *м* кремък
кренкит *м геол.* крьонкит
креннерит *м геол.* кренерит
креодонты *мн. геол.* креодонция
креозатирование *с* оросяване с керозот
крепеподъемник *м* крепеповдигач
крепильщик *м* крепач
крепить крепя
крепление *с* крепене
~ **рельсов, кастельное** релсово закрепване с крампони
~, **самоустанавливающееся** самоустановяващо се закрепване
~ **скважины** укрепване стените на сондаж
крепость *ж* 1. здравина, якост 2. твърдост
крепь *ж* крепеж
~, **агрегатная** агрегатен крепеж
~, **арочная** арков крепеж
~, **бесстоечная** безподпорен крепеж
~, **бетонитовая** зидан крепеж от бетонни блокчета
~, **бетонная** бетонов крепеж
~, **блочная** блоков крепеж
~, **бочкообразная** бъчвообразен крепеж
~ **вразбежку** разреден крепеж
~, **веерная** ветрилен крепеж
~, **венцовая** венечен [рамков] крепеж
~, **водонепроницаемая** водонепропусклив крепеж
~, **выбитая** съборен крепеж
~, **выдвижная** изтеглящ се телескопичен] крепеж
крепь, горная минен [рудничен] крепеж
~, **деревянная** дървен крепеж
~, **жесткая** твърд [неподатлив] крепеж
~, **забивная** забивен крепеж
~, **забойщицкая** забоен крепеж
~, **замкнутая** затворен крепеж
~, **каменная** зидарен крепеж
~, **канатная** въжен крепеж
~, **кирпичная** тухлен крепеж
~, **кольевая** колов крепеж
~, **кольцевая** кръгов крепеж
~, **консольная** козирков [конзолен] крепеж
~, **косая** наклонен крепеж
~, **костровая** скарен крепеж
~ **на бабках** крепеж на стойки
~, **набрызг-бетонная** пръскан бетонов крепеж
~, **несгораемая** негорим крепеж
~, **несжимаемая** несвиваем крепеж
~, **несущая** носещ крепеж
~, **обычная** обикновен крепеж
~, **овальная** овален крепеж
~, **огнестойкая** огнеустойчив крепеж
~, **оградительная** преграден крепеж
~, **ограждающая** ограждащ крепеж
~, **опережающая** изпреварващ крепеж
~, **опускающаяся** потъващ крепеж
~, **опускная** потъващ крепеж
~, **органная** преграден [редов] крепеж
~, **передвижная** подвижен крепеж
~, **передовая** челен крепеж
~, **перекрышная** таванов [покривен] крепеж
~, **переносная** преносим крепеж
~, **податливая** податлив крепеж
~, **подвесная** висящ [окачен] крепеж
~, **поломанная** разрушен крепеж
~, **полужесткая** полутвърд крепеж
~, **посадочная** обрушвачески крепеж
~, **потолочная** таванов крепеж
~, **прочная** здрав крепеж
~, **разборная** разглобяем крепеж

крепь, раздавленная смачкан [смазан] крепеж
~, **рамная** рамков крепеж
~, **распорная** разпънков крепеж
~, **сборная** сборен [сглобяем] крепеж
~, **сводчатая** сводов крепеж
~, **сгнившая** изгнил крепеж
~, **смешанная** смесен крепеж
~, **сплошная** плътен [непрекъснат] крепеж
~, **срубовая** плътен венечен крепеж (*за вертикални изработки*)
~, **стальная** стоманен крепеж
~, **станковая** скелетен крепеж
~, **стержневая** прътов крепеж
~, **стоечная** крепеж от стойки
~, **стропильная** полигонов крепеж
~, **тюбинговая** тюбингов крепеж
~, **шагающая** крачещ крепеж
~, **шарнирно-стержневая** шарнирно-прътов крепеж
~, **штанговая** щангов [анкърен, прътов] крепеж
~, **штучная** зидариен крепеж
~, **щитовая** щитов крепеж
крестморит *м геол.* крестморит
крестовина *ж* кръстачка
~, **трубная** тръбна кръстачка
крибергит *м* крибергит (*разновидност на минерала вавелит*)
кривая *ж* крива
~, **вариационная** вариационна крива
~ **гранулометрического состава** крива на зърнометричен състав
~ **давления** крива на натиск
~ **движения** крива на движение (*диаграма на движението*)
~, **двухслойная** двуслойна крива (*при вертикално електрическо сондиране*)
~ **депрессии** крива на депресия
~, **индикаторная** индикаторна крива
~, **каротажная** каротажна диаграма (*диаграма от изследванията на сондажните отвори*)
~, **наблюдаемая** наблюдавана [измерена] крива
~ **нагрева двигателя** крива на нагряването на двигател
кривая нагрузки крива на натоварване
~ **накопления** крива на натрупване
~ **намагничивания** крива на намагнитване
~, **напорная** напорна крива, крива на налягане
~ **насыщения** крива на насищане
~ **нормального распределения частот** крива на нормално разпределение на честотата
~ **оседания** крива на слягане
~, **оценочная** оценителна крива
~, **переходная** преходна крива
~ **подпора грунтовых вод** крива на подпора на грунтови води
~ **производительности** крива на производителността
~ **разгрузки** крива на разтоварване
~, **разгрузочная** разтоваръчна крива
~ **светораспределения** крива за разпределяне на светлината
~ **сопротивления** крива на съпротивление (*означава се* КС)
~ **спада грунтовых вод** крива на спада на грунтови води
~, **теоретическая** теоретична крива
~, **трехслойная** трислойна крива (*при вертикално електрическо сондиране*)
~, **четырехслойная** четирислойна крива (*при вертикално електрическо сондиране*)
кривизна *ж* кривина, извитост
~, **геодезическая** геодезична кривина
~, **двоякая** двойна извитост
~ **дуги** кривина на дъга
~ **земли** земна кривина
~ **луча** кривина на лъч
~ **пути** кривина на път
кривошип *м* кривошип, коляно
кривошипно-кулисный кривошипно-кулисен, коляно-кулисен
кривые *ж мн.* криви
~ **обогатимости** криви на обогатимост
~, **однотипные** еднотипни криви

кривые расстояния-времени криви на разстояние-време
~, эквивалентные еквивалентни [равнозначни] криви
кридит *м геол.* кридит
криноиди *мн. палео.* морски лилии
криолит *м геол.* криолит
криолитионит *м геол.* криолитионит
криофиллит *м геол.* криофилит
крип *м* пълзене
криптогалит *м геол.* криптохалит
криптомелан *м геол.* криптомелан
криптопертит *м геол.* криптопертит
кристалл *м* кристал
кристаллизация *ж*, **собирательная** събирателна кристализация
кристаллиты *мн.* кристалити
кристаллогидраты *мн.* кристалохидрати
кристаллы *м мн.* кристали
~, двуосные двуосни кристали
~, одноосные едноосни кристали
~, оптические оптически кристали
кристобалит *м геол.* кристобалит
кровля *ж* граница [таван] на пластовете, горнище
~, выдержанная издържано горнище
~, ложная лъжливо горнище
~, мягкая меко [слабо] горнище
~, обнаженная открито [оголено] горнище
~, основная основно горнище
~, сланцевая шистозно горнище
~ уступа горна площадка на работното стъпало [работния хоризонт]
кроки *мн* кроки
крокидолит *м геол.* крокидолит
крокоит *м геол.* крокоит
кромка *ж* ръб, край
~, режущая режещ ръб
кронблок *м* кронблок, неподвижен ролков блок
кронциркуль *м* 1. нулциркул 2. пружинен пергел 3. дебеломер
кронштедтит *м геол.* кронщетит
кронштейн *м* конзола
кроссит *м геол.* кросит
кроссинг *м* въздушен мост
крошение *с* раздробяване, дробене, трошене
~ угля натрошаване на въглища
крошить дробя, троша
крошка *ж* 1. дробене, трошене 2. дребен чакъл
~, известняковая чакъл от натрошен варовик
~, мраморная зрънца от натрошен мрамор
круг *м* кръг
~, карборундовый карборундова шмиргелова шайба
~ теодолита, вертикальный вертикален кръг на теодолит
~, роликовый ролков [опорен] кръг
кружка *ж* чаша, канче
кружало *с* кръжало
~, деревянное дървено кръжало
крукезит *м геол.* крукезит
крупинка *ж* зрънце, дребна частичка
крупнозернистый едрозърнест
крупнокусковой който се състои от едри парчета
крупность *ж* едрина
~ кусков едрина на късовете
~ разделения едрина на разделяне
~ частиц, гидравлическая хидравлична едрина на частиците
крутизна *ж* стръмнина, наклон
крутильный усукващ, усуквателен
кручение *с* усукване, въртене
крыло *с* крило
~ сброса крило на разседа
~ складки крило [бедро] на гънка
крылоногие *мн. палео.* крилоноги
крыльчатка *ж* машинна част с крила, перка
~, вертикальная вертикална перка
крыша *ж* покрив; капак
крышка *ж* капачка, капак
~, импеллерная капак на импелер
~, торцовая страничен капак
~ цилиндра цилиндров капак, цилиндрова глава
крюк *м* кука

крюк-девятка кука-девятка
~, отводный запетая (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
~, счастливый запетая (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
крючок *м* кукичка
~, отводный гидравлический хидравлична запетая (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
ксантоконит *м геол.* ксантоконит
ксантофиллит *м геол.* ксантофилит
ксенобласты *мн. геол.* ксенобласти
ксенокристаллы *мн.* ксенокристали
ксеноморфный *геол.* ксеноморфен
ксенотим *м геол.* ксенотим
ксенотлит *м геол.* ксенотлит
ксилен *м геол.* ксилен
ксилено-фюзен *м геол.* ксиленофюзен
ксиловитрен *м геол.* ксиловитрен
куб *м*, **пирамидальный** пирамидален куб
кубанит *м геол.* кубанит
кувалда *ж* боен чук
кузнец *м* ковач
кузница *ж* ковачница
кузов *м* кош, каросерия; кабина
~ вагонетки кош на вагонетка
~ скипа кош на скип
~ экскаватора кабина на багер
кукеит *м геол.* кукеит
кулак *м* юмрук, ексцентрик, гърбица, палец
~, захватывающий захващащ палец
~ компенсатора палец на компенсатор
~, парный свободен палец
~, посадочный фиксиращ юмрук
~, сдвоенный сдвоен палец
кулачок *м* гърбица, юмруче; зъбодържател
~ режущей цепи зъбодържател от режеща верига
кулиса *ж* кулиса
кулсонит *м геол.* кулсонит
культ-будка *ж* помещение при сонда (*оперативно или канцеларско*)
куменгит *м геол.* куменгит
куммингтонит *м геол.* къмингтонит
куперит *м геол.* куперит
купол *м* кубе, купол
~, вулканический вулкански купол
~, соляной солен купол
купорос *м*, **медный** меден сулфат, син камък
куприт *м геол.* куприт
купроаурид *м геол.* купроаурид
купрогосларит *м геол.* купрогосларит
купродеклуазит *м геол.* купродеклуазит
купройодаргирит *м геол.* купройодаргирит
купромагнезит *м геол.* купромагнезит
купрометрия *ж* купрометрия
купроплатина *ж* купроплатина
купросклодовскит *м геол.* купросклодовскит
купферит *м геол.* купферит
курган *м* могила, насип
курнаковит *м геол.* курнаковит
курок *м* пружинен предпазител на подемна кула
курскит *м геол.* курскит
курум каменен поток, курум
кусачки *мн* клещи за рязане на тел, телорезачка
кусковатость *ж* едрина
кусковой на късове; на буци; на блокчета; на бучки; на калъпи; на парчета
куспидин *м геол.* куспидин
куст *м*, **опытный** опитен участък
кутикула *ж* кутикула
кутин *м геол.* кутин
кутинит *м* кутинит (*кутикулово вещество*)
куча *ж* куп, купчина
~, угольная въглищен куп
~, породная скален куп
куэста *ж* куест
кювет *м* водоотвеждаща канавка
кювета *ж* кювета, вана
кюри *м* кюри (*единица за радиоактивност, равна на* $3{,}7 \cdot 10^{10}$ *разпада за* 1 *секунда*)
кюрит *м геол.* кюрит
кюстерит *м геол.* кюстерит
кяризы *мн.* кяризи

Л

лабиринтодонты *мн палео.* лабиринтодонти (*древни земноводни животни, живели от горен девон до горен триас*)
лаборатория *ж*, **электрическая** електрическа лаборатория
лабрадор *м геол.* лабрадор
лабрадорит *м геол.* лабрадорит
лава *ж* 1. фронт 2. лава
~, **агломератовая** агломератова лава
~, **длинная** дълъг фронт
~, **короткая** къс фронт
~, **крутая** стръмен фронт
~, **механизированная** механизиран фронт (*при добив на пластово полезно изкопаемо, напр. въглища*)
~ **с закладкой** фронт със запълване
~ **с обрушением** фронт с обрушване
~, **спаренная** сдвоен фронт
~, **столбчатая** стълбов фронт
~ **-этаж** фронт-етаж
лавины *ж мн.* **раскаленные** нагрети лавини
лавренсит *м геол.* лавренсит
лавронит *м геол.* лавронит
лавсонит *м геол.* лавсонит
лагуна *ж* лагуна
лаз *м* люк, ревизионен отвор
лазулит *м геол.* лазулит
лазурит *м геол.* лазурит
лакколит *м геол.* лаколит
лакруаит *м геол.* лакруаит
ламаркизм *м* ламаркизъм
ламеллибранхиаты *мн палео.* миди, плочкохрили
лампа *ж* лампа
~, **безопасная** безопасна лампа
~, **вакуумная** вакуумна лампа
~, **газополная** лампа, напълнена с газ
~, **газосветная** газосветна лампа
~, **генераторная** генераторна лампа
~, **головная** поясна лампа
~ **дневного света** лампа с дневна светлина
лампа, дуговая дъгова лампа
~, **контрольная** контролна лампа
~ **«люди»** лампа «хора» (*сигнална лампа при рудничния подем, която съобщава, че се возят хора*)
~, **люминесцентная** луминесцентна лампа
~ **накаливания** лампа с нажежаема жичка
~, **неоновая** неонова лампа
~, **переносная** преносна лампа
~, **паяльная** поялна лампа
~, **пустотная** вакуумна лампа
~, **ртутная** живачна лампа
~ **тлеющего разряда** лампа с тлеещ разряд, неонова лампа
~ **с двойной сеткой** лампа с двойна мрежа
~, **флуоресцентная** флуоресцентна лампа
~, **холодная** студена лампа (*газоразредна лампа*)
~ **шахтных дверей** лампа за шахтовите врати (*сигнална лампа, която показва състоянието на шахтовите врати*)
~, **электрическая** електрическа лампа
лампадит *м геол.* лампадит
ламповая *ж* лампистерна
лампрофиллит *м геол.* лампрофилит
лампрофиры *мн. геол.* лампрофири
ланаркит *м геол.* ланаркит
лангбейнит *м геол.* лангбейнит
лангит *м геол.* лангит
ландезит *м геол.* ландезит
ландшафт *м* ландшафт
лансфордит *м геол.* лансфордит
лантаниды *мн* лантаниди (*минерали на редките земи*)
лантанит *м геол.* лантанит
лантанозух *м палео.* лантанозухус (*примитивно девонско гръбначно животно*)
лапа *ж* 1. крак (*на машина*); ролкодържател, лапа 2. тегличъ 3. скоба
лапилли *мн геол.* лапили
лаппарантит *м геол.* лапарантит
лапка *ж* ръчка, лостче

лардереллит *м геол.* лардерелит
ларнит *м геол.* ларнит
ларсенит *м геол.* ларсенит
ларь *м* отделение
~, **отстойный** утаечно отделение
латекс-цемент *м* латексов цимент (*цимент с добавка на латекс*)
латерит *м геол.* латерит
латернит *м* **бокситовый** *геол.* бокситов латернит
латит *м* латит
латимерия *ж палео.* латимерия (*съвременна риба от групата на китколерите*)
латунь *ж* месинг
лаурвикит *м геол.* лаурвикит
лаурдалит *м геол.* лаурдалит
лаурит *м геол.* лаурит
лаусенит *м геол.* лаусенит
лаутарит *м геол.* лаутарит
лаутит *м геол.* лаутит
лафет *м*, **хребтовый** гъсенично ремарке
лебедка *ж* лебедка, винч, хаспел
~, **барабанная** барабанна лебедка, хаспел
~, **барабанная грузовая** барабанна товарна лебедка
~, **барабанная грузо-людская** барабанна лебедка за товар и хора
~ **бесконечной откатки** машина за безконечно въже
~, **двухбарабанная** двубарабанна лебедка
~, **колонковая** лебедка, монтирана на метални стойки
~, **маневровая** маневрена лебедка
~, **маневрово-откаточная** маневрено-извозна лебедка
~, **однобарабанная** еднобарабанна лебедка
~, **откаточная** извозна лебедка
~, **планетарная** планетарна лебедка
~, **подъемная** подемна лебедка
~, **посадочная** обрушваческа лебедка
~ **со шкивами трения** лебедка с триещи шайби
~, **стреловая** стрелова лебедка (*лебедка за повдигане и спускане на стрела*)
лебедка, фрикционная фрикционна лебедка
левеит *м геол.* льовеит
левинит *м геол.* левинит
легель *м* напречна подложка на греда
легкоразборный лесноразглобяем
легкосыпучий лекоронлив
леграндит *м геол.* леграндит
лед *м*, **ископаемый** изкопаем лед (*лед, погребан сред кватернерните отложения, които образуват пластове с мощност до 50 м, а също лещи и ледени жили*)
ледгиллит *м геол.* ледхилит
ледники *мн* **скандинавские** скандинавски ледници
лежень *м* 1. напречник 2. подложка, основа от греди и талпи
~, **деревянный** дървена основна греда
~, **продольный** надлъжна подложна греда
лезвие *с* острие, режещ ръб
лейкоглаукит *м геол.* левкоглаукит
лейкоксен *м геол.* левкоксен
лейкосфенит *м геол.* левкосфенит
лейкофанит *м геол.* левкофанит
лейкофеницит *м геол.* левкофеницит
лейкохальцит *м геол.* левкохалцит
лейфит *м геол.* лайфит
лейцит *м геол.* левцит
лейцитит *м геол.* левцитит
лейцитофир *м геол.* левцитофир
лекало *с* 1. шаблон за проверка на обли повърхности 2. чертожна кривка
лекальщик *м* матричар
леконтит *м геол.* леконтит
леллингит *м геол.* льолингит
лемех *м* лемеж, палешник
лен *м*, **горный** минен лен (*влакнест азбест*)
ленгенбахит *м геол.* ленгенбахит
ленивец *м* обтегателна звезда, ленивец
лента *ж* лента, гумено платно
~, **бумажная** книжна лента
~, **гусеничная** гъсенична верига

лента, конвейерная транспортна лента
~, **лотковая** коритообразна лента
~, **медно-асбестовая** медно-азбестова лента, феродо
~, **мерная** мерна лента
~, **прижимная** притискаща лента
~, **прорезиненная** гумирана лента
~, **сейсмическая** сеизмограма
~, **сетчатая** мрежеста лента
~, **складчатая** въжеобразна лента
~, **стальная** стоманена лента
~, **станиолевая** станиолова лента
~, **тормозная** спирачна лента
~, **транспортерная** транспортна лента
леонит *м геол.* леонит
лепидодендроны *мн палео.* лепидодендрони
лепидокрокит *м геол.* лепидокрокит
лепидолит *м геол.* лепидолит
лепидомелан *м геол.* лепидомелан
лепидофиты *мн палео.* лепидофити (*големи плавунови растения*)
лептиты *мн* лептити (*вид гнайси*)
лептохлорит *м геол.* лептохлорит
лерка *ж* кръгла винторезна флашка
лес *м* 1. гора 2. подпори; дървен материал
~, **мангровый** мангрова гора
~, **пьяный** «пияна» гора (*дървета, които растат на свличащи се склонове и изкривяват основата на стеблото си*)
леса *мн* скеле
лесистый горист
лесогон *м* гораджия (*доставящ дървен крепежен материал*)
лесодоставщик *м* гораджия
лесоматериал *м* дървен материал
~, **воздушносухой** въздушно сух дървен материал
~, **высушенный** изсушен дървен материал
~, **гнилой** гнил дървен материал
~, **обтесанный** дялан дървен материал
~, **окоренный** обелен дървен материал
~, **пропитанный** импрегниран дървен материал
~, **пиленый** бичен дървен материал
лесоматериал, свежесрубленный прясноотсечен дървен материал
лесопосадочный залесителен
лесоруб *м* дърват, секач
лесоспуск *м* гороспуск, спускане на дървен подпорен материал; приспособление за спускане на дървен подпорен материал
лесс *м* льос
лессингит *м геол.* лесингит
лестница *ж* стълба
~, **веревочная** въжена стълба
~, **деревянная** дървена стълба
~, **канатная** въжена стълба
~, **крутая** стръмна стълба
~, **подвесная** окачена стълба
~, **предгорная** планинско стъпало
~, **приставная** лека [преместваща се] стълба
~, **спасательная** спасителна стълба
~, **стальная** стоманена стълба
~, **углубочная** удълбавъчна стълба
летовицит *м геол.* летовицит
летучесть *ж* изпаряемост, летливост
летучка *ж* скрита обсадна колона, летучка
лехиит *м геол.* лехиит
лешательерит *м геол.* льошателиерит
либетенит *м геол.* либетенит
ливейнгит *м геол.* ливейнгит
ливингстонит *м геол.* ливингстонит
лигамент *м палео.* лигамент (*еластична мускулна свръзка при мидите и др.*)
лигнит *м геол.* лигнит
лидит *м геол.* лидит
ликар *м* ликар(*марка зърнеста твърда сплав*)
ликвация *ж геол.* ликвация
лиллианит *м геол.* лилианит
лиман *м* лиман
лимб *м* лимб
лимит *м* лимит, граница, гранична норма
лимнобиоз *м палео.* лимнобиоз (*органичният свят, който населява вътрешните пресноводни басейни*)
лимонит *м геол.* лимонит
лимурит *м геол.* лимурит

линарит *м геол.* линарит
линдгренит *м геол.* линдгренит
линдстремит *м геол.* линдстрьомит
линеаменты *мн* линеаменти
линейка *ж* линийка, линия
~, **измерительная** мерна линийка
~, **лекальная** шаблонна линийка
~, **логарифмическая** сметачна [логаритмична] линийка
~ **механической зависимости** линийка за механична зависимост (*основен елемент на блокапаратите*)
линза *ж* леща (*оптическа*)
~ **подземной воды** леща на подземната вода
линии *ж мн* линии
~, **инвариантные** инвариантни линии
~ **источников** линии на изворите
линия *ж* линия
~, **автоматическая** автоматична [автоматизирана] линия
~ **визирования** визирна линия
~, **винтовая** винтова линия
~, **воздушная** въздушна линия
~ **всасывания** линия на засмукване
~, **всасывающая** смукателен тръбопровод
~ **высокого напряжение** линия за високо напрежение
~, **геодезическая** геодезична линия
~, **горизонтальная** хоризонтална линия
~ **источников, термальная** термална линия на изворите (*линия на тектонските разломи, по която излизат топли и горещи извори*)
~ **компрессора, всасывающая** смукателна страна [линия] на компресора
~ **компрессора, нагнетательная** нагнетателна страна на компресора
~, **конвейерная** конвейерна линия; транспортьорна линия, линия от последователно наредени транспортьори
~, **логарифмическая** логаритмична линия
линия, лопастная *палео.* лобусна линия (*линия, която се получава при пресичането на напречните прегради с външната черупка при външночерупчестите мекотели*)
~, **магистральная** магистрална линия
~, **мантийная** мантийна линия
~ **нагнетания** линия на нагнетяване
~, **нагнетательная** нагнетателен тръбопровод
~ **надвига** навлачна линия
~, **неразветвленная конвейерная** неразклонена транспортьорна линия
~ **отражения** линия на отражение
~ **передач** електропровод, далекопровод, линия за високо *или* ниско напрежение
~, **питающая** захранваща линия
~, **поточная** поточна линия
~ **преломления** линия на пречупване
~, **приемная** приемна линия
~ **равных времен** линия на еднаквите времена
~, **разветвленная конвейерная** разклонена транспортьорна линия
~, **разъемная** отделителна линия
~ **сброса** разседна линия
~, **сбросовая** отклонителна линия (*водопровод*)
~ **связи** линия за свръзка, свързочна линия
~, **силовая** силова линия
~, **сплошная** пълна [непрекъсната] линия
~, **токовая** токова линия
~, **штриховая** щрихирана линия
~, **эквипотенциальная** еквипотенциална линия
~ **электропередачи** електропровод, далекопровод
линнеит *м геол.* линеит
липарит *м геол.* липарит
липкий лепкав, леплив
липкость *ж* лепливост
липтобиолиты *мн* липтобиолити
~, **кутикуловые** кутикулови липтобиолити

лироконит *м геол.* лироконит
лискирдит *м геол.* лискирдит
лиственитизация *ж* лиственитизация
лиственити *мн палео.* лиственити
листоногие *мн палео.* листоноги
литейная *ж* леярня, леярен цех
литиофилит *м геол.* литиофилит
литиофорит *м геол.* литиофорит
литификация *ж* литификация
литогенезис *м* литогенеза (*съвкупност от процесите на образуване на утайка и на утаени скали*)
литой излят, отлят
литотамнии *мн палео.* литотамнии (*водорасли от групата на червените*)
литье *с* 1. леене, отливане 2. отливка
лицензия *ж* лицензия, позволително
личинка *ж* личинка
личфильдит *м геол.* личфилдит
лишайники *мн* лишеи
лоб *м*, **бараний** скална гърбица
лобанит *м геол.* лобанит
лобовина *ж* **барабана** челна страна на барабан
ловенит *м геол.* ловенит
ловильник *м* **с плашками** шлипс, камбана с подвижни челюсти
ловитель *м* 1. ловител, хващач; изпълнителен орган на шахтов парашут, който се «улавя» за водачите и задържа подемника 2. кучка; приспособление за хващане на изпуснати по наклонени изработки вагонетки
~, **клетевой** клетков ловител
~ **парашюта** ловител на парашут
~, **укороченный** скъсен хващач, инструмент за хващане на претърпели авария турбобури
ловозерит *м* ловозерит
ловушка *ж* 1. съд за улавяне на водата, който се поставя между вакуумпомпата и ресивера при филтрация 2. хващач (*спасителен сондажен инструмент*)
~, **гидравлическая** хидравличен хващач за паднали в сондаж предмети
ловушка Сафонова спасителен инструмент за изваждане с елеватор на паднал в сондаж лост
~, **трубная** тръбен хващач, инструмент за изваждане на претърпели авария турбобури
логометр *м* логометър
ложка *ж*, **буровая** шапа; лъжичка за почистване на взривни дупки
лозейит *м геол.* лозеит
локатор *м*, **магнитный** магнитен локатор за установяване мястото на прихващане на сондажен лост *или* на муфи и конусни съединители
локомотив *м* локомотив
~, **маневровый** маневрен локомотив
~, **рудничный** рудничен [минен] локомотив
лом *м* 1. лом, лост, барамина 2. трошляк, трошка, отпадъци, парчета
~, **железный** железен лом, старо желязо
~, **лапчатый** кози крак (*лост*)
ломкий крехък, трошлив, чуплив
ломоносовит *м геол.* ломоносовит
ломонтит *м геол.* ломонтит
лонгбанит *м геол.* лонгбанит
лонжерон *м* надлъжна греда (*основна надлъжна греда в трактор*)
лопарит *м геол.* лопарит
лопасты *мн палео.* лобуси (*изпъкналите извивки на лобусната линия при амонитите, обърнати към отвора на черупката*)
лопасть *ж* лопатка; перка
лопата *ж* лопата
~, **балластная** лопата за баластра
~, **механическая** багер, багер-права лопата
~, **механическая обратная** багер-обратна лопата
~, **механическая прямая** багер-права лопата
~, **совковая** заоблена лопата
~, **тракторная** тракторна риначка
~, **штыбовая** лопата за дребен чакъл
лопатка *ж* лопатка, перка

лопатка, вентиляторная вентилаторна перка [лопатка]
~ **на стержне** лопатка [перка], закрепена на прът
~, **радиальная** радиална лопатка [перка] (*на вентилатор*)
лопатоногие *мн палео.* лопатоноги, скафоподи (*клас от морските мекотели*)
лопаточник *м* лопатар
лопинит *м* лопинит (*вид литобиолитови въглища*)
лополит *м геол.* лополит
лорандит *м геол.* лорандит
лоранскит *м геол.* лоранскит
лоретоит *м геол.* лоретоит
лотковый улеен, във вид на плитко корито
лоток *м* улей, канал; корито; жлеб
~, **водоотводный** отводнителен улей
~, **гидрометрический** водомерен преливник
~ **для промывки шлихов** корито за промиване на проби
~, **загрузочный** улей за натоварване
~, **направляющий** направляващ улей
~, **перекидной** подвижен [прехвърлящ се на шарнир] улей
~, **подводящий** водещ улей
~, **промывной** промивен улей [жлеб]
лоудербакит *м геол.* лоудербакит
лофиодонты *мн палео.* лофиодонти (*еоценски и олигоценски бозайници, приличащи на тапирите*)
лощеный излъскан, лъскав, гланцов, гланциран (*при добив на обработен камък*)
луб *м* лико
лудить калайдисвам
лубрикатор *м* лубрикатор (*мазилна уредба с автоматично мазане под налягане*)
лудламит *м геол.* лудламит
лужение *с* калайдисване
луженый калайдисан
лузга *ж* люспи, шушулки
лунка *ж* дупка, гнездо
~, **заводная** водеща дупка, водещо гнездо [легло]
лунка, опорная опорна дупка, опорно гнездо [легло]
луночка *ж палео.* лунула (*малка обособена повърхност със сърцевидна форма през върха на мидите*)
лупа *ж* лупа
луч *м* лъч
лучеперые *мн палео.* лъчеперкови
лучепреломление *с*, **двойное** двойно лъчепречупване
лучи *м мн* лъчи
~, **вторичные** вторични лъчи
~, **прямые** прави лъчи
~, **рентгеновские** рентгенови лъчи
луяврит *м* луяврит (*вид нефелинов сиенит*)
лыжа *ж* плъзгач, ска; лапа
~, **пантографа** плъзгач на пантограф
лыска *ж* плоскост на цилиндрично тяло
льюизит *м геол.* люизит
людвигит *м геол.* людвигит
люк *м* люк, отвор; олук
~, **бункера** бункерен отвор
~, **переносный** преносен олук
~, **погрузочный** товаръчен олук
~ **с дощатой задвижкой** олук с дъсчен шибър
~ **с погрузочной камерой** олук с товаръчна камера
~ **с подвесным лотком** олук с окачен улей
~ **с поперечной задвижкой** олук с напречен шибър
~ **со стержневой задвижкой** олук с прътов шибър
~ **с цепным затвором** олук с верижен затвор
люковый работник при олук (*източвач*)
люлька *ж* люлка
~, **подвесная** окачена люлка
~ **-лифт, подвесная** подвижна площадка за върховия работник на сондова кула
люминесценция *ж* луминесценция (*самосветене*)
люминоскоп *м* луминоскоп (*уред за луминесцентен анализ*)

люминофор *м* луминофор (*кристал на натриевия йодит*)
люнебургит *м геол.* люнебургит
люнет *м* люнет
люстра *ж* полилей, светилник
~, **буровая** сондажен полилей, буроскоп за наблюдение на забой
люфт *м* луфт, хлабина, междина
~ **турбобура, осевой** осов луфт на турбобур
люцонит *м геол.* люцонит
ляда *ж* 1. шибър с противотежест 2. врата, капак
~, **отсекающая** отсичащ шибър с противотежест
ляды *ж мн* кепенци; двукрилен капак за затваряне отвора на платформата, която покрива шахта
~, **вентиляционные** вентилационни капаци
λ коефициент на анизотропия
λ-**микро** коефициент на микроанизотропия
λ-**макро** коефициент на макроанизотропия

М

маары *мн* маари (*изгаснали вулкани, които имат в централната си част широка закръглена вдлъбнатина, обкръжена с вал*)
магистраль *ж* магистрала (*главна жп., въздушна, шосейна, електрическа, водна и др. линия*)
~, **водопроводная** водопроводна магистрала
~, **воздухопроводная** въздухопроводна магистрала
~, **гидравлическая** хидравлична магистрала
~, **замкнутая** затворена [сключена, околовръстна] магистрала
~, **пневматическая** пневматична магистрала
~, **пневматическая опрокидная** обръщателна пневматична магистрала
магистраль, пневматическая питательная подхранваща пневматична магистрала
~, **пневматическая тормозная** спирачна пневматична магистрала
~, **подводящая** снабдителна магистрала
~, **распределительная** разпределителна магистрала
~, **шахтная водоотливная** руднична водоотливна магистрала
магистральный магистрален, главен, централен, основен
маггемит *м геол.* магхемит
магма *ж* магма
~, **материнская** първична магма
~, **первичная** първична магма
магнезиоуссексит *м геол.* магнезиосусексит
магнезиоферрит *м геол.* магнезиоферит
магнезиохлорофеницит *м геол.* магнезиохлорофьоницит
магнезит *м геол.* магнезит
магнетит *м геол.* магнетит
магнетоплюмбит *м геол.* магнетоплумбит
магнико *с* сплав с магнитни свойства
магнит *м* магнит
~, **отклоняющий** отклоняващ магнит
~, **поворотный** обръщаем магнит
магнитограмма *ж* магнитограма
магнитометр *м* магнитометър
~, **астатический** астатичен магнитометър
~, **дефлекторный** дефлекторен магнитометър
~, **лабораторный** лабораторен магнитометър
~ **М-1** магнитометър на Тиберг-Таген
~ **М-2** магнитни везни тип Шмит
~ **М-17** магнитометър с магниточувствителен елемент за измерване на ΔZ, производство на Украинската ССР
~ **М-18** нишков компенсационен магнитометър за измерване на ΔZ с точност на измерването 2—3γ

магнитометр, полевой полски магнитометър (*магнитометър за полски измервания*)
магнитопровод *м* магнитопровод
магниторазведка *ж* магнитопроучване
магнитострикция *ж* магнитострикция (*изменение на формата и размерите на някои материали, главно феромагнитни, при намагнитването им*)
магнолиевые *мн палео.* магнолии
магнохромит *м геол.* магнохромит
мадлен *ж* мадленска култура (*най-горната част на палеолита, която по време съответствува на вюрмското заледяване*)
мазут *м* мазут (*остатък от нефт след дестилацията на светлите фракции, който съдържа всички маслени фракции*)
мазь *ж*, **графитная** графитна смазка, графитно мазилно вещество
майерсит *м геол.* майерсит
макадам *м* макадам (*чакълена шосейна настилка*)
~, битуминозный битумен макадам
~, дегтярный катранен макадам
махайрод *м палео.* махайродус, саблезъб тигър
макарон *м* успоредно заставане на няколко части от скъсана помпено-компресорна колона в сондаж
маккейит *м геол.* макеит
макроанизотропия *ж* макроанизотропия
макропинакоид *м* макропинакоид
макропора *ж* макропора
макропористость *ж* макропористост
макрорельеф *м* макрорелеф (*едри форми на релефа, които определят общия облик на големи площи от земната повърхност — планини, плоскогория, равнини и др.*)
макроспора *ж* макроспора
макроспорангий *м* макроспорангии
макроостатки *мн* макроостатъци
макрофауна *ж* макрофауна
макрофлора *ж* макрофлора
макушка *м палео.* връх (*при черупките на брахиоподи, миди и др.*)
малакостраки *мн палео.* малакостраки (*малки ракообразни животни*)
малахит *м геол.* малахит
малладрит *м геол.* маладрит
мархит *м* малхит (*дребнозърнеста жилна скала от диоритовата група*)
мальдонит *м геол.* малдонит
мальта *ж* малта (*гъст вискозен нефт, който освен въглеводороди съдържа голямо количество смолисти вещества и асфалтени*)
мамонт *м палео.* мамут (*фосилен представител на слоновете*)
манассеит *м геол.* манасеит
манганапатит *м геол.* манганапатит
манганит *м геол.* манганит
манганозит *м геол.* манганозит
манганоильменит *м геол.* манганоилменит
манганокальцит *м геол.* манганокалцит
манганолангбейнит *м геол.* манганолангбейнит
манганостибнит *м геол.* манганостибнит
манганофиллит *м геол.* манганофилит
мангерит *м* мангерит (*магмена скала—разновидност на монцонита*)
манджурозавр *м палео.* манджурозавър (*голямо влечуго от групата на траходонтите*)
маневренность *ж* маневреност, подвижност, способност за маневриране
маневренный маневрен, способен да маневрира, повратлив
маневрирование *с* маневриране
маневрировать маневрирам
манжет(а) *м* 1. уплътнител, манжет 2. глинест салник
манипулятор *м* манипулатор (*удължаваща и изместваща се в различни положения конзола за за-*

крепване на пробивни чукове или бормашини)

манифольд *м* манифолд (*комплект от съоръжения между промивната помпа и сондажния лост*)

манодетандер *м* редуционен вентил *или* клапа

манометр *м* манометър

~, **гидравлический** хидравличен манометър

~, **глубинный регистрирующий** забоен регистриращ манометър

~, **дифференциальный** диференциален манометър, който измерва пада на налягането

~, **жидкостный** течностен манометър

~, **колокольный** камбанен манометър

~, **кольцевой** пръстеновиден манометър

~, **контактный** контактен манометър

~, **масляный** маслен манометър

~, **переносный** преносим манометър

~, **пластинчатый** пластинков манометър

~, **поплавковый** манометър с поплавок [плавок]

~, **регистрирующий устьевый** регистриращ манометър за устието на сондаж

~ **с трубчатой пружиной** манометър с тръбна [куха] пружина

~, **самопишущий** самопишещ манометър

~, **стационарный** стабилен [стационарен] манометър

~, **электроконтактный** електроконтактен манометър

мансфилдит *м геол.* мансфилдит

мантия *ж* мантия

мараттиевые *мн палео.* маратиеви (*семейство от папратовидните растения*)

маргарит *м геол.* маргарит

маргаросанит *м геол.* маргаросанит

мареканит *м* мареканит (*разновидност на липаритово вулканско стъкло*)

мариалит *м геол.* мариалит

мариуполит *м геол.* мариуполит (*разновидност на нефелиновия сиенит*)

марка *ж* марка

~ **времени** белег за времето, отметка за времето

~ **крестовины** марка на кръстачка

марказит *м геол.* марказит

маркшейдер *м* маркшайдер

марматит *м* марматит (*разновидност на минерала сфалерит*)

мартинит *м геол.* мартинит

мартит *м геол.* мартит

марундит *м геол.* марундит

маршит *м геол.* маршит

маршрут *м* 1. маршрут, маршрутен влак 2. път за следване

~, **враждебный** враждебен маршрут; маршрут, който противоречи на избрания от диспечера и застрашава сигурността на движението

масканьит *м геол.* масканит

масла *с мн* масла (*маслени компоненти на битумите*)

~, **минеральные** минерални масла

~, **осветительные** осветлителни масла

масленка *ж* масленка

~, **капельная** капеща масленка

масло *с* масло

~, **веретенное** вретенно масло

~, **каменноугольное** каменовъглено масло, катран

~, **касторовое** рициново масло

~, **компрессорное** компресорно масло

~, **сосновое** борово масло

~, **трансформаторное** трансформаторно масло

маслонасос *м* маслена помпа

маслопровод *м* маслопровод

маслостанция *ж* маслена станция

масса *ж* маса

~, **аномальная** аномална маса

~ **воды** маса [количество] на водата

~, **возмущающая** смущаваща маса

~, **горная** минна маса

~, **грунтовая** грунтова маса (*грунт, който се състои само от твърди частици и вода*)

масса, кабельная кабелна маса
~, **магнитная** магнитна маса
~, **основная** основна маса
~ **поезда** маса на влак
~ **поезда, приведенная** приведена маса на влак
~ **поезда, физическая** физическа маса на влак
массив *м* масив
~, **горный** планински масив
~, **нетронутый** непокътнат масив
~, **подрубленный** подкопан масив
~, **раздавленный** смачкан масив
~, **трещиноватый** напукан масив
~, **угольный** въглищен масив
массикот *м геол.* масикот
мастер *м*, **буровой** ръководител на сонда
мастерская *ж* работилница
~, **бурозаправочная** работилница за изготвяне и ремонт на бургии
~, **механическая** машинна работилница
~, **ремонтная** ремонтна работилница
мастодонзавр *м палео.* мастодонзаурус (*голямо земноводно от лабиринтодонтовите земноводни*)
мастодонты *мн* мастодонти
масштаб *м* мащаб
~ **записи** мащаб на запис
~ **пружины** мащаб на пружина
материал *м* материал
~, **дробленый** раздробен материал
~, **забоечный** забоен материал
~, **закладочный** запълвачен материал
~, **инертный** инертен материал
~, **кусковатый** раздробен материал
~, **насыпной** насипен материал
~, **облицовочный** облицовъчен материал
~, **обломочный** натрошен скален материал
~, **прокладочный** материал за набивки [гарнитури]
материалы *м мн*, **кислотоупорные** киселиноустойчиви материали
материк *м* континент, материк
матильдит *м геол.* матилдит
матлокит *м геол.* матлокит
матрица *ж* матрица
маухерит *м геол.* маухерит
мауцелит *м геол.* мауцелит
мафиты *мн* мафити (*тъмноцветни минерали*)
мах *м* мах (*единица за концентрация на радона, равна на* 3,64 *емана*)
маховик *м* маховик
мацапилит *м геол.* мацапилит
мацерал *м* мацерал (*елементарни съставни части на въглищата, аналогични на минералите на скалите*)
мацерация *ж* мацерация
мачта *ж* мачта
машина *ж* машина
~, **бурильная** пробивна машина
~, **буровая** пробивна машина
~, **врубовая** подкопна машина
~, **врубовая дисковая** дискова подкопна машина
~, **врубовая короткозабойная** подкопна машина за къси забои, галерийна подкопна машина
~, **врубовая штанговая** щангова подкопна машина
~, **врубово-отбойная** подкопно-откъртваща машина
~, **врубово-погрузочная** подкопно-товарачна машина
~, **выемочная** добивна машина
~, **гравитационная** гравитационна машина
~, **закладочная** машина за запълване
~, **закладочная ленточно-барабанная** лентово-барабанна машина за запълване
~, **закладочная лопостная** лопаткова машина за запълване
~, **закладочная метательная** машина за запълване, която изхвърля по желано направление материала за запълване
~, **золотопромывочная** златопромивна машина
~, **клепальная** машина за занитване
~, **крепежная** машина за крепене
~, **ледоплавильная** ледотопяща машина

машина на шагающем ходу машина с крачещ ход
~, **навалочная** товарачна машина (*за работа в добивните забои*)
~, **осадочная** утаечна машина
~, **отсадочная** утаечна [промивна] машина
~, **отсадочная беспоршневая** утаечна безбутална машина
~, **паровая** парна машина
~, **пневматическая** пневматична машина
~, **погрузочная** товарачна машина
~, **погрузочная элеваторная** елеваторна товарачна машина
~, **подъемная** подемна машина
~, **подъемная двухбарабанная** двубарабанна подемна машина
~, **подъемная многоканатная** многовъжена подемна машина
~, **подъемная однобарабанная** еднобарабанна подемна машина
~, **поливочная** поливна машина
~, **проборазделочная** пробоотделяща машина
~, **путеукладочная** машина за полагане на релси
~, **рудопромывочная** рудопромивачка
~, **сбоечно-буровая** сбивно-пробивна машина
~, **счетная** сметачна машина
~, **углепогрузочная** товарачна машина за въглища
~, **флотационная** флотационна машина
~, **флотационная комбинированная** комбинирана флотационна машина (*пневмомеханична*)
~, **флотационная механическая** механична флотационна машина
~, **флотационная пневматическая** флотационна пневматична машина
~, **электрическая** електрическа машина
~, **электрическая взрывобезопасная** взривобезопасна електрическа машина
~, **электрическая водозащитная** водозащитна електрическа машина
машина, электрическая герметическая херметична електрическа машина
~, **электрическая закрытая** закрита електрическа машина
~, **электрическая каплезащитная** защитена от капеж електрическа машина
~, **электрическая открытая** открита електрическа машина
~, **электрическая пылезащитная** прахозащитна електрическа машина
~, **электробурильная** електропробивна машина
машинист *м* машинист
маятник *м* махало
~ **сейсмографа** махало на сеизмограф
меандр *м* меандър, извивка (*на река*)
мегаантиклинорий *м* мегаантиклинорий
мегатерий *мн палео.* мегатерии (*големи примитивни бозайници*)
мегантроп *м палео.* мегантроп (*фосилен човек, намерен на о-в Ява*)
мегасинклинорий *м геол.* мегасинклинорий
мегаспора *ж* макроспора
меггер *м* мегер
мегомметр *м* мегомметър
медуллоза *ж палео.* медулоза (*дървесина или стебла на примитивните голосеменни папратовидни растения*)
медь *ж*, **самородная** самородна мед
междупутье *с* междулиние; място между два пътя
междуречье *с* междуречие, местност между две реки
мезизит *м* мезизит (*разновидност на минерала брайнерит*)
мезозавры *мн палео.* мезозаври
мезозона *ж* мезозона (*средна зона при метаморфизма на скалите*)
мезолит *м геол.* мезолит
мезопоры *мн палео.* мезопори (*тръбовидни пори в колониалния скелет на бриозоите*)
мезорельеф *м* мезорелеф
мезофилл *ж* мезофил (*паренхимна тъкан в листата*)

мезофилы *мн палео.* мезофили (*сухоземни организми, които по условия на съществуване стоят между карофилните и хигрофилните*)
мезофиты *мн палео.* мезофити (*средна група растения между хигрофити и карофити*)
мейергофферит *м геол.* мейергофферит
мейонит *м геол.* мейонит
мел *м* 1. тебешир 2. съкратено название на кредния период и кредната система; креда
меланит *м* меланит (*черноцветена разновидност на минерала андрадит*)
меланованадит *м геол.* меланованадит
меланоталлит *м геол.* меланоталлит
меланотекит *м геол.* меланотекит
меланоцерит *м геол.* меланоцерит
мелантерит *м геол.* мелантерит
мелафир *м* мелафир (*основна ефузивна скала*)
мелилит *м геол.* мелилит
мелиорация *ж* **грунтов, инженерная** инженерна мелиорация на скалите
мелифанит *м геол.* мелифанит
мелкозем *м геол.* алеврит
мелкозернистый дребнозърнест
мелкокусковой дребнозърнест
мелонит *м геол.* мелонит
мелочь *ж* ситнеж, дребосък, прах
~, **буровая** 1. сондажен шлам 2. ситнеж от пробиване на дупки
~, **рудная** руден ситнеж
~, **угольная** въглищен ситнеж
мельниковит *м* мелниковит (*колоидна разновидност на минерала пирит*)
мельница *ж* мелница
~, **автогенная** мелница, в която се самосмила материалът; мелница за самосмилане
~, **вибрационная** вибрационна мелница
~, **вибророликовая** виброролкова мелница
мельница, гаечная чакълена мелница; мелница, в която за мелеща среда се използуват рудни късове
~, **дисковая** дискова мелница
~ **для мокрого измельчения** мелница за мокро смилане
~ **для сухого измельчения** мелница за сухо смилане
~, **каскадная** мелница, която работи при скорост, значително по-ниска от критичната, и смилането се извършва от свличането на топковия товар по барабана на мелницата
~, **конусная** конусна мелница
~, **молотковая** чукова мелница
~, **роликовая** ролкова мелница
~ **с решеткой** мелница с решетка
~ **с центральной разгрузкой** мелница с централно разтоварване
~, **стержневая** прътова мелница
~ **с открытым концом, стержневая** прътова мелница с открит край
~, **центробежная** центробежна мелница
~, **центробежно-роликовая** центробежно-ролкова мелница
~, **цилиндрическая** цилиндрична мелница
~, **шаровая** топкова мелница
~, **шаровая коническая** конусна топкова мелница
мельтейгит *м* мелтейгит (*меланократна алкална скала*)
мембрана *ж* мембрана
~, **гофрированная** вълнеста мембрана
менделеевит *м* менделеевит (*разновидност на минерала пирохлор*)
мендипит *м геол.* мендипит
мендоцит *м геол.* мендоцит
менегинит *м геол.* менегинит
мензула *ж* мензула
мервинит *м геол.* мервинит
мергель *м* мергел
~, **доломитовый** доломитов мергел
меритерий *м палео.* меритерии (*най-старият представител на хоботните*)

меридиан *м*, **магнитный** магнитен меридиан
меркаллит *м геол.* меркалит
мерность *ж* ритмичност
мерный който служи за измерване
меростоматы *мн палео* ракоскорпиони
мессдоза *ж* 1. хидравличен мембранен динамометър 2. месдоза, измервателна доза
месселит *м геол.* меселит
месторождение *с* месторождение, находище (*естествено натрупване на полезни изкопаеми в земната кора*)
~, **акробатолитовое** акробатолитово месторождение
~, **газовое** газово месторождение
~, **магматическое** магматично месторождение (*месторождение на полезни изкопаеми, образувано непосредствено от кристализацията на магмата*)
~, **магматогенное** магматогенно месторождение (*месторождение, свързано въобще с магмената дейност*)
~ **минеральных вод** месторождение на минерални води
~, **нефтяное** нефтено месторождение
месторождения *с мн* месторождения, находища
~, **биметасоматические** биметасоматични месторождения
~, **гидротермальные** хидротермални месторождения
~, **гипобатолитовые** хипобатолитни месторождения
~, **гипотермальные** хипотермални месторождения
~, **гистеромагматические** хистеромагмени месторождения
~, **жильные** жилни месторождения
~, **инфильтрационные** инфилтрационни месторождения
~, **карстовые** карстови месторождения
~, **контактово-метаморфические** контактно-метаморфни месторождения
месторождения, криптобатолитовые криптобатолитови месторождения
~, **криптомагматические** криптомагмени месторождения
~, **ксенотермальные** ксенотермални месторождения
~, **ликвационные** ликвационни месторождения
~, **мезотермальные** мезотермални месторождения
~, **метаморфизованные** метаморфозирани месторождения
~, **метаморфические** метаморфни месторождения
~, **метасоматические** метасоматични месторождения
~, **обломочные** отломъчни месторождения
~, **ортомагматические** ортомагматични месторождения
~, **осадочные** утаени месторождения; утаени седиментни
~, **остаточные** остатъчни месторождения
~, **перимагматические** перимагматични месторождения
~, **поверхностные** екзогенни месторождения
~, **позднемагматические** късномагматични месторождения
~, **протомагматические** протомагматични месторождения
~, **россыпные** разсипни месторождения
~, **сегрегационные** сегрегационни месторождения
~, **сингенетичные** сингенетични месторождения
~, **телескопированные** телескопирани месторождения
~, **телетермальные** телетермални месторождения
~, **фузивные** хистеромагматични месторождения
~, **эвмагматические** сегрегационни месторождения
~, **экзогенные** екзогенни месторождения
~, **эманационные** еманационни месторождения

месторождения, эндогенные ендогенни месторождения
~, **эпигенетические** епигенетични месторождения
~, **эпитермальные** епитермални месторождения
метаамфиболит *м геол.* метаамфиболит
метабазиты *мн* метабазити (*метаморфозирани основни скали*)
метаварисцит *м геол.* метаварисцит
метавоксит *м геол.* метавоксит
метавольтин *м геол.* метаволтин
метагаббро *м* метагабро (*метаморфозирано габро*)
метагаллуазит *м геол.* метахалуазит
метаколлоиды *мн* метаколоиди (*прекристализирали колоидни агрегати*)
метакристаллы *мн* метакристали (*кристали, образувани в резултат на метасоматоза*)
металл *м* метал
~, **антифрикционный** антифрикционен метал
~, **свободный** метал на зърна, без механични скални примеси
~, **связанный** срастъци на злато със скални зърна
металлогения *ж* металогения
металлоискатель *м* металотърсач
металлометрия *ж* металометрия
металлоносный металоносен, който съдържа метал
металлы *м мн* метали
~, **благородные** благородни метали
~, **редкие** редки метали
~, **черные** черни метали
метаморфизм *м* метаморфизъм
~ **горных пород** метаморфоза на скалите
~, **контактовый** контактен метаморфизъм
~, **опталический** опталическа метаморфоза (*метаморфоза, предизвикана от прякото действие на магмата*)
~, **региональный** регионална метаморфоза
метаморфизм, регрессивный регресивна метаморфоза, регресивен метаморфизъм
метаморфоз *м* метаморфоза
метанизация *ж* метанизация (*процес на изменение на нефта в природата, с който, според някои автори, се обяснява наличието на различните типове нефт*)
метановыделение *с* метаноотделяне
метан-реле *с* метан-реле
метароссит *м геол.* метаросит
метасидеронатрит *м геол.* метасидеронатрит
метасоматоз *м* метасоматоза
~, **гидротермальный** хидротермална метасоматоза
метаторбернит *м геол.* метаторбернит
метацейнерит *м геол.* метацойнерит
метациннабарит *м геол.* метацинабарит
метеориты *м мн* метеорити (*минерални агрегати от космически произход*)
метка *ж* знак, белег, марка
~, **проволочная** *ж* жичен белег
метод *м* метод
~, **баллистический** балистичен метод
~ **блуждающих токов** метод на блуждаещите токове
~ **вертикальных электрических зондирований (ВЭЗ)** метод на вертикалните електрически сондирания (ВЕС)
~ **вызванных потенциалов** метод на предизвиканите потенциали
~, **двухгрупповой** двугрупов начин
~ **Духнина** изправяне на сглобена кула от хоризонтално във вертикално положение, метод на Духнин
~ **естественного поля** метод на естественото електрическо поле, метод на естествените потенциали
~ **заряженного тела** метод на зареденото тяло, метод на заряда
~ **зеркальных изображений** метод на огледалните образи

метод, импульсный импулсен метод
~ **индукции** метод на индукцията, индуктивен метод
~ **интенсивности** метод на интензитета
~, **канадский ударный** ударно-шангово сондиране
~ **конечных разностей** метод на крайните разлики
~ **переломных волн, корреляционный** корелационен метод на пречупени вълни
~ **кривых эксплуатации** метод на експлоатационните криви
~, **лучевой** лъчев метод
~ **магистралей** метод на главните линии
~, **материальных балансов** метод на материалните баланси (*метод за изчисляване запасите на нефт и газ*)
~ **налива в шурфы** метод за наливане в шурф (*определяне коефициента на филтрация на неводоносни скали чрез наливане на вода в шурф*)
~ **обогащения** метод на обогатяване
~, **объемный** обемен метод
~, **объемно-генетический** обемно-генетичен метод
~ **осреднения** метод на осредняването
~ **отраженных волн (МОВ)** метод на отразените вълни
~, **пенсильванский ударный** ударно-въжено сондиране
~ **Перкинса** метод за тампониране на обсадна колона с две запушалки
~ **пересчета** метод на преизчисляването
~ **петли** метод на примката, примков метод
~ **поглощения** метод на поглъщането [насищането] (*за определяне коефициента на порестостта на скали по измереното количество погълнатата от образеца течност*)
~ **подсчета запасов нефти с помощью карт изобар** метод за изчисляване на запасите на нефт с помощта на изобарни карти
метод подсчета запасов нефти, статический статичен метод за изчисляване на запасите от нефт
~ **последовательной смены стационарных состояний** метод на последователната смяна на състояния
~ **постоянных ускорений** метод на постоянните ускорения
~ **преломленных волн (МПВ)** метод на пречупените вълни
~ **Преображенского** метод на Преображенски (*метод за определяне на откритата порестост на плътните скали чрез насищане*)
~ **продавливания** метод на нагнетяването
~ **просвечивания** метод на просветляването
~ **прослеживания давлений** метод за проследяване на налягането
~ **прослеживания уровней** метод за проследяване на нивата
~ **проходящих волн** метод на преминаващите вълни
~ **процентных кривых** метод на процентните криви (*крива, построена въз основа на еднаквото процентно намаляване на дебита, като се отчита само възрастта на сондажа*)
~ **радиоактивного контроля** метод на радиоактивен контрол
~ **радиокип** радиокомпарационен и пеленгационен метод
~ **радиотени** метод на радиосенките
~ **разработки нефтяных залежей, шахтный** шахтен метод за разработване на нефтени залежи
~ **расчета** метод за изчисляване
~ **расчета по контуру** контурен метод за изчисляване (*в електротехниката и транспортните уредби*)

метод расчета «по точкам» изчислителен метод «по точки» (*при транспортни уредби*)
~ **ремонта, индивидуальный** индивидуален метод на ремонт
~ **ремонта, узловой** възлов ремонтен метод
~ **селективных потенциалов** метод на подбраните потенциали
~ **сопротивлений** метод на съпротивленията, съпротивителен метод
~, **стереоконоскопический** стереоконоскопски метод
~ **теллурических токов** метод на телуричните токове
~, **теневой** метод на сенките
~ **удельных весов** метод на относителните тегла (*определяне коефициента на порестост чрез сравняване на привидното и истинското относително тегло на скалния образец*)
~ **уравнивания, строгий** строг метод на изравняване
~ **установившихся отборов** метод на постоянните притоци (*метод за изследване на сондажите на приток, основан на наблюдения върху няколко практически постоянни режима на работа на сондажа*)
~ **установившихся скоростей** метод на установилите се скорости (*на постоянните*)
~, **федоровский** фьодоров метод
~ **Хонигмана** метод на Хонигман (*метод за сондиране на сондажи с голям диаметър*)
~ **электрического профилирования** метод на електрическото профилиране
~ **электродных потенциалов (МЭП)** метод на електродните потенциали (МЕП)
~ **эквипотенциальных линий** метод на еквипотенциалните линии, метод на изолиниите

методы *м мн* методи
~, **волновые** вълнови методи
методы, геохимические геохимични методи
~ **добычи нефти, вторичные** вторични методи за добив на нефт (*методи за извличане на остатъчния нефт от изтощени пластове*)
~ **интенсификации нефтедобычи** методи за интензифициране на нефтодобива (*комплекс от мероприятия, които имат за цел съкращаване на сроковете за добива на промишлените нефтени запаси и най-пълно извличане на нефта*)
~ **определения места притока воды в скважину** методи за определяне мястото на притока на вода в сондажа
~ **переменных полей** методи на променливите полета
~ **переменных токов** методи на променливите токове
~ **поддерживания давления** методи за поддържане на налягането
~ **постоянного поля** методи на постоянното поле, методи на постоянния ток
~ **постоянного тока** методи на постоянния ток
~, **прямые** преки методи
~ **разведки, радиоактивные** радиоактивни методи за проучване
~, **сопоставления [корреляции] разрезов скважин** методи за съпоставяне [корелация] на сондажните разрези
~, **фазовые** методи на фазите, фазови методи

метчик *м* метчик
~, **глухой** глух метчик, метчик без промивен канал
~ **-калибр** метчик-калибър (*спасителен инструмент при авария с електробур*)
~, **ловильный** спасителен метчик
~, **промывочный** промивен метчик, спасителен метчик с промивен канал

метчик, спасательный спасителен метчик
~, **шпиндельный** шпинделен метчик (*спасителен инструмент при авария с електробур*)
механизация *ж* механизация, механизиране
~ **горных работ** механизация на минните работи
~, **комплексная** комплексна механизация
механизированный механизиран
механизм *м* механизъм
~, **балансирный** ударен механизъм при ударна сонда
~, **безрычажный** безлостов механизъм
~, **запирающий** затварящ механизъм
~, **исполнительный** изпълнителен механизъм
~, **коленно-рычажный** лостово-колянов механизъм
~, **кривошипно-шатунный** коляно-мотовилков механизъм
~, **кривошипной** кривошипен механизъм
~, **кулачково-рычажный** юмручно-лостов механизъм (*при концентрационните маси*)
~, **кулачковый** юмручен механизъм
~, **кулисный** кулисен механизъм
~, **напорный** напорен механизъм (*механизъм за подаване напред и връщане кофата на багер*)
~, **опрокидывающий** обръщач, обръщащ механизъм
~, **перекидной** обръщащ механизъм
~ **перестановки, фрикционный** фрикционен механизъм за пренастройка
~, **питающий** подхранващ механизъм
~, **планетарный** планетарен механизъм
~, **поворотный** механизъм за въртене
~, **подъемный** повдигателен [подемен] механизъм
~, **приводной** задвижващ механизъм
~, **пульсирующий** пулсиращ механизъм
механизм, **разъединяющий** разединяващ механизъм
~, **распределительный** разпределителен механизъм
~, **реверсивный** реверсивен механизъм
~, **рулевой** кормилен механизъм
~, **рычажный** лостов механизъм
~, **свинчивания** механизъм за отвиване и завиване
~ **сеизмографа, часовой** часовников механизъм на сеизмограф
~, **стопорный** стопорен механизъм, спирачен механизъм; задържащ механизъм
~ **управления** механизъм за управление, команден механизъм
~, **храповой** запорен [задържащ с палец] механизъм
~, **часовой** часовников механизъм
~, **шагающий** крачещ механизъм
~, **шагающий ходовой** крачещ ходов механизъм
~, **шагающий штанговой** щангов [лостов] крачещ механизъм
~, **шагающий эксцентриковый** ексцентриков крачещ механизъм
~, **шатунно-кривошипный** коляно-мотовилков механизъм
механика *ж* механика
~ **грунтов** земна механика, механика на грунта
~ **горных пород** механика на скалите
~ **камней** механика на каменните материали
мечение *с* отбелязване, поставяне на знак
мешалка *ж* бъркалка
мешок *м* чувал, торба
~, **водяной** воден чувал
~, **воздушный** въздушен чувал
~, **дыхательный** дихателна торба
миаргирит *м геол.* миаргирит
миаскит *м геол.* миаскит (*разновидност на нефелиновия сиенит*)
мигматизация *ж геол.* мигматизация
мигматит *м геол.* мигматит
миграция *ж* миграция, преселване
~ **газа** миграция на газ

миграция, геохимическая геохимична миграция
~, **диффузно-пленочная** дифузно-ципеста миграция
~ **нефти** миграция на нефт
мизенит *м геол.* мизенит
микориза *ж* микориза
микринит *м* микринит, «непрозрачно вещество»
микроанализатор *м*, **ртутный** живачен микроанализатор
микроанизотропия *ж* микроанизотропия
микрогэс *м* малка водноелектрическа централа
микрозонд *м* микрозонд
~ **-градиент** градиент-микрозонд
микроклин *м геол.* микроклин
микрокюри *м* микрокюри (*единица за радиоактивност*) 1 μ Cu= $=1.10^{-6}$ Cu
микролит *м геол.* микролит
микроманометр *м* микроманометър
микропенетрометр *м* микропенетрометър
микропертит *м геол.* микропертит
микрорельеф *м* микрорелеф
микросейсмы *мн* микросеизми (*микросеизмични вълни*)
микросдвиг *м* микроотместване
микросмещение *с* микропреместване (*безкрайно малко преместване*)
микроспорангий *м* микроспорангий
микроспоры *мн* микроспори
микроструктура *ж* микроструктура
микрофауна *ж* микрофауна
микрофлора *ж* микрофлора
миксер *м* смесител, бъркачка
миксит *м геол.* миксит
миларит *м геол.* миларит
миллерит *м геол.* милерит
миллигал *м* милигал (равен на 1.10^{-3} гал)
миллидарси *мн* милидарси (*единица за измерване на проницаемостта, която е равна на* 0,001 *дарси*)
миллизит *м геол.* милизит
милликюри *м* миликюри (*единица за радиоактивност* 1 m Cu= $=1.10^{-3}$ C)
миллиэрстед *м* милиоершед (*равен на* 1.10^{-5} Oe)
милонит *м геол.* милонит
милонитизация *ж геол.* милонитизация
миметезит *м геол.* миметезит
минал *м геол.* минал
минасрагрит *м геол.* минасрагрит
миндалины *мн геол.* миндали
минераграфия *ж* минераграфия
минерал *м* минерал
~, **отрицательный** отрицателен минерал
~, **фемический** фемичен минерал
минерализаторы *мн* минерализатори
минерализация *ж* минерализация
~ **вод** минерализация на водите
~ **органических веществ** минерализация на органичните вещества
минералогия *ж* минералогия
минералы *м мн* минерали
~, **абиссофильные** абисофилни минерали
~, **абиссофобные** абисофобни минерали
~, **акцессорные** акцесорни минерали
~, **алотитенные** алотитенни минерали
~, **вторичные** вторични минерали
~, **второстепенные** второстепенни минерали
~, **глинистые** глинести минерали
~, **нерудные** нерудни минерали
~, **оптические** оптически минерали
~, **породообразующие** скалообразуващи минерали
~, **рудные** рудни минерали
~, **салические** салични минерали
~, **типоморфные** типоморфни минерали
~, **эпимагматические** епимагматични минерали
минетта *ж геол.* минет
миннезотаит *м геол.* минезотаит
миньюлит *м геол.* минюлит
мирабилит *м геол.* мирабилит
мирмекит *м геол.* мирмекит
митчерлихит *м геол.* митчерлихит
мицелла *ж* **коллоидная** колоидна мицела

мнемосхема *ж* мнемосхема
многобугорчатые *мн палео.* многотуберкулни, многогънковидни
многозольный с високо пепелно съдържание
многозначное многозначно
многорядный многореден, многоредов
многослойный многопластов, многослоен
многоступенчатый многостъпален
многоформность *ж* полиморфизъм
мобилизм *м* мобилизъм (*тектонско направление за движенията на земната кора*)
моддерит *м геол.* модерит
моделирование *с* моделиране
~, **гидрогеологическое** хидрогеоложко моделиране
~, **графическое** графично моделиране
~, **оптическое** оптично моделиране
~, **центробежное** центробежно моделиране
~ **эквивалентными материалами** моделиране с еквивалентни материали
модификация *ж* модификация
~, **корреляционная** корелационна модификация
модуль *м* модул
~ **деформации** деформационен модул
~ **логарифмической сетки** модул на логаритмичната мрежица
~ **подземного стока** модул на подземния отток
~ **поперечного сжатия** модул на напречното слягане
~ **сдвига** модул на преместването
~ **сжатия, абсолютный** абсолютен модул на слягане
~ **сжатия, относительный** относителен модул на слягане
~ **упругости** модул на еластичността [пъргавината], еластичен модул, модул на Юнг
мозазавры *мн палео.* мозазаври
мозандрит *м геол.* мозандрит
мозезит *м геол.* мозезит
мойка *ж* промивачка
мойка, барабанная барабанна промивачка
~ **для угля** промивачка за въглища
~, **корытная** коритна промивачка
молассы *ж мн геол.* моласи
молекула *ж*, **нейтральная** неутрална молекула
молибденит *м геол.* молибденит
молибдофиллит *м геол.* молибдофилит
молизит *м геол.* молизит
моллюски *мн палео.* мекотели
~, **легочные** *палео.* белодробни охлюви
~, **панцирные** *палео.* панцирни мекотели (*синоним на червеподобни мекотели*)
~, **червеобразные** *палео.* червеподобни мекотели
молниеотвод *м* гръмоотвод
~, **стержневой** прътов гръмоотвод
~, **тросовый** въжен гръмоотвод
молоко *с* ||
~, **известковое** варно мляко
~, **цементное** циментено мляко
молот *м* чук
молоток *м* ръчен чук, чукче; чук в чукови трошачки
~, **буровой** пробивен чук, перфоратор
~, **каменотесный** каменоделен чук
~, **костыльный** чук за крампони
~, **отбойный** къртачен [добивен, отбивен] чук
~ **пробщика** опробвачески чук
моляризация *ж* моляризация
момент *м* момент
~, **восстанавливающий** възстановителен момент
~, **вращающий** въртящ момент
~ **инерции** инерчен момент
~, **кинетический** кинетичен момент
~ **количества движения** момент на количественото движение
~, **крутящий** въртящ момент
~, **магнитный** магнитен момент
~, **максимальный** максимален момент
~, **маховой** махов момент
~, **опрокидывающий** катурващ момент (*на сондова кула*)

момент, перегрузочный претоварващ момент
~, **пусковой** пусков момент
~ **ротора** момент на ротор
~ **ротора, маховой** махов момент на ротор
~, **скручивающий** усукващ момент
~ **сопротивления** съпротивителен момент
~, **тормозной** спирачен момент
~ **трения** момент на триене, триещ момент
~, **удерживающий** задържащ момент
~, **ускоряющий** ускоряващ момент
монацит *м геол.* монацит
монгеймит *м геол.* монхаймит
монетит *м геол.* монетит
монимолит *м геол.* монимолит
мониторщик *м* машинист на хидромонитор
монмутит *м геол.* монмутит
монодисперсный монодисперсен
моноклинала *ж* моноклинала
монолит *м геол.* монолит (*ненарушена проба*)
монорельс *м* монорелсов път (*висяща линия с една релса*)
монорельсовый еднорелсов, монорелсов
монотермит *м геол.* монотермит
монофилия *ж* монофилетичен произход, монофилия
моноэдр *м геол.* моноедър
монтаж *м* монтаж, монтиране, сглобяване
монтанит *м геол.* монтанит
монтбрайт *м геол.* монтбрайт
монтгомериит *м геол.* монтгомериит
монтебразит *м геол.* монтебразит
монтепонит *м геол.* монтепонит
монтичеллит *м геол.* монтичелит
монтмориллонит *м геол.* монтмориллонит
монтроидит *м геол.* монтроидит
монцонит *м геол.* монцонит
мончикит *м геол.* мончикит
морденит *м геол.* морденит
море *с* море
~, **каменное** каменно море
~, **карангатское** карангатско море (*басейнът, който сменил Узунларското море и съществувал на мястото на Черно море през Римско-Вюрмската междуледникова епоха*)
морена *ж* **основная** основна [дънна] морена
моренозит *м геол.* моренозит
морены *ж мн* морени
~, **конечные** крайни [челни] морени
~, **поверхностные** повърхностни морени
моретрясение *с* моретръс, морско земетресение
моринит *м геол.* моринит
морион *м* морион, опушен кварц
морозостойкость *ж* мразоустойчивост
морфогенезис *м* морфогенезис
морфография *ж* морфография
морфология *ж* морфология
морфотропизм *м* морфотропизъм
морфотропия *ж* морфотропия
моссит *м геол.* мосит
мост *м* мост
~ **Витстона** витстонов мост
~, **задний** заден мост
~, **передний** преден мост
~, **приемный** приемен мост (*на сондата*)
~, **транспортно-отвальный** транспортен мост; насипищен мост
мостик *м* мостче
~ **накаливания** нагревателно мостче (*при електродетонатори*)
мостовая *ж* настилка, калдъръм; паваж
мотовоз *м* дизелов локомотив
мотор *м* двигател, мотор
моторист *м* моторист
~ **конвейера** машинист на транспортьор
~ **электровоза** машинист на електролокомотив; моторист
мотыль *м* мотовилка, шатун; коляно; кривошип
мохообразные *мн палео.* мъховищни
мочажина *ж* мочурище
мощение *с* настилане на път
мощеный настлан, павиран

мощность *ж* мощност
~, **активная** активна мощност
~ **водоносного горизонта** мощност на водоносен пласт
~, **воспламеняющая** възпламеняваща мощност
~, **двигательная** двигателна мощност
~, **длительная** продължителна мощност
~ **излучения** излъчвателна мощност
~, **индикаторная** индикаторна мощност
~, **кажущаяся** привидна мощност
~ **компрессора** мощност на компресор
~ **лучистой энергии** мощност на лъчиста енергия
~, **максимальная** максимална мощност
~, **мгновенная** моментна мощност
~ **на крюке** теглителна сила [товароподемност, мощност] на кука
~ **нефтеносного горизонта** мощност на нефтоносен хоризонт
~, **номинальная** номинална мощност
~, **отдаваемая** отдавана мощност
~, **пиковая** върхова мощност
~ **пласта** дебелина на пласт
~, **подведенная** доведена [докарана] мощност
~, **полезная** полезна мощност
~, **получасовая** получасова мощност
~, **предельная** пределна мощност
~, **присоединенная** пресъединена [прикачена] мощност
~, **рабочая** работна дебелина [мощност]
~, **разрывная** разкъсваща мощност
~, **реактивная** реактивна мощност
~, **теоретическая** теоретична мощност
~ **трансформатора** мощност на трансформатор
~, **тяговая** теглителна мощност
~, **удельная** относителна мощност
~, **условная** условна мощност
~, **установленная** монтирана мощност
мощность, эффективная действителна [ефективна] мощност
мрамор *м* мрамор
мраморизация *ж* мраморизация
мраморщик *м* специалист по обработването на мрамор
муассанит *м геол.* муасанит
мука *ж* брашно, прахообразен продукт
~, **буровая** скално брашно [скален прах] от сондиране *или* пробиване
~, **доломитовая** доломитово брашно
~, **древесная** дървено брашно, дървени трици
~, **мраморная** мраморно брашно
муллит *м геол.* мулит
мультивибратор *м* мултивибратор
мульда *ж* мулда (*синклиналообразно понижение*)
~ **оседания** мулда на слягането
~ **сдвижения** мулда на движението
мундштук *м* мундщук, метален накрайник
мурасакит *м геол.* мурасакит
мурманит *м геол.* мурманит
мусковит *м геол.* мусковит
мусковитизация *ж* мусковитизация
мутманит *м геол.* мутманит
муть *ж* мътилка
мутность *ж* **воды** мътност на водата
муфта *ж* съединител, муфа, куплунг
~, **вводная** гилзов съединител
~, **гидравлическая** хидравличен съединител
~, **глухая** крайна муфа
~, **дисковая** дисков съединител
~, **зубчатая** зъбен съединител
~, **кабельная** кабелна обувка
~, **кабельная концевая** крайна кабелна муфа
~, **кабельная ответвительная** разклонителна кабелна муфа
~, **кабельная соединительная** съединителна кабелна муфа
~, **кабельная тройниковая** т-образна кабелна муфа
~, **колодочная фрикционная** челюстен триещ съединител

муфта,колодочно-распорная фрикционная триещ [фрикционен] съединител с разтварящи се колодки

~, **конусная фрикционная** конусен триещ [фрикционен] съединител

~, **конусно-шлицевая** конусна шлицева муфа

~, **кулачковая** палцев съединител

~, **ленточная фрикционная** лентов фрикционен съединител

~, **пластинчатая фрикционная** пластинков триещ [фрикционен] съединител

~, **предохранительная** предпазен съединител

~, **пружинная** пружинен съединител

~, **пружинноспиральная** фрикционная пружинно-спирален фрикционен съединител

~, **скользящая** плъзгащ съединител

~, **соединительная** съединителна муфа

~ **сцепления** включващ съединител

~, **шипнопневматическая** балонно-пневматичен съединител

~, **штепсельная** щепселна муфа

~, **эластичная** еластичен съединител

мушкетовит *м геол.* мушкетовит

мшанки *мн палео* бриозон (*мъховидни животни*)

мывкость *ж* **песков** измиваемост [почистваемост] на пясъци

мыловка *ж* бентонит, използуван при рафиниране на масла

мылонафт *м* нафтов сапун

мышьяк *м* арсен

~, **самородный** самороден арсен

мэнджэк *м* менжек (*жилен асфалтит от класа на гилсонитита*)

мять 1. мачкам 2. меся

Н

набивка *ж* 1. набивка, уплътнител 2. трамбоване, набиване

~, **сальниковая** лоена набивка, салниково уплътнение

~, **просаленная** лоена [промаслена] набивка

~, **сухая** суха набивка (*графитна*)

наблюдения *с мн* **неравноточные** неравноточни наблюдения

набойка *ж* трамбовачка, набивачка

набойник *м* набивач, щанга, ударник

набор *м* комплект

наброска *ж* насипване, нахвърляне

~, **каменная** насип от камъни, каменен насип, заскаляване

набросок *м* скица

набучивать трамбовам, набивам с камъни и чакъл

набухание *с* набухване, разбухване, набъбване

набухать набъбвам, разбухвам

навалка *ж* 1. куп 2. товарене чрез насипване

~ **угля** натоварване на въглища

навалом в насипно състояние

навальщик *м* товарач (*работник*)

наваривание *с* наваряване, напластяване на метал; спояване

наваривать наваряване

наварка *ж вж.* **наваривание**

наварной заварен

наведение *с* 1. насочване, прицелване 2. полагане на боя 3. построяване

навертка *ж* ръчен свредел, бургия

навеска *ж* 1. надвеска (*разстояние между забоя и ударното длето в крайно долно положение*) 2. окачване товар на кука

~ **каната** спускане на въжето (*в шахта*)

~ **блока** закачане на жлебова ролка

~ **пробы** претеглено количество проба

навесной окачен, прикачен

навиваться навивам се

навивка *ж* навиване
~ **каната** навиване на въже
~, **многослойная** многоредово навиване
~, **однослойная** едноредово навиване
наводка *ж* полагане, насочване
~ **ковша** подаване на кофа, фиксиране на кофа
нагар *м* нагар
нагателит *м геол.* нагателит
нагель *м* гвоздей с Г-образна форма, крампон
нагиагит *м геол.* нагиагит
наглухо плътно, херметично
нагнетание *с* нагнетяване, сгъстяване
~ **воды** нагнетяване на вода
~ **масла** нагнетяване на масло
нагнетатель *м* нагнетател, компресор
нагнетать натискам, налягам, нагнетявам
на-гора на повърхността
нагорать 1. нагорещявам, нажежавам 2. нагрявам; давам нагар 3. изгарям
нагорье *с* предпланина
нафрафленный разграфен, начертан
нагребание *с* нагребване
нагрев *м* нагряване, загряване
~, **высокочастотный** високочестотно загряване, загряване с високочестотен ток
~ **электродвигателя** нагряване на електродвигател
нагромождать натрупвам
нагружение *с* натоварване
нагрузка *ж* 1. натоварване, товар 2. заетост
~, **активная** активен товар
~, **ветровая** ветрово натоварване
~, **внешняя** външен товар
~, **внутренняя** вътрешен товар
~, **динамическая** динамично натоварване
~, **допустимая** допустимо натоварване
~, **изгибающая** огъващ товар
~ **каната, статическая** статично натоварване на въже (*без да се вземат под внимание динамичните натоварвания при работа*)
нагрузка, критическая критично [пределно] натоварване
~, **линейная** линейно натоварване
~, **максимальная** максимално натоварване
~, **непрерывная** непрекъснат товар
~, **осевая** осово натоварване, осов товар
~, **переменная** променливо натоварване
~, **пиковая** върхово натоварване
~, **погонная** линейно натоварване
~ **подстанции** натоварване на подстанция
~, **полезная** полезно натоварване
~, **поперечная** напречен товар
~, **пробная** пробно натоварване
~, **продольная** надлъжен товар
~, **пульсирующая** пулсиращо натоварване
~, **рабочая** работен товар
~, **разрушающая** разрушителен товар
~, **разпределенная** разпределен товар
~, **сосредоточенная** съсредоточен товар
~, **статическая** статично натоварване
~, **стержневая** прътов товар
~, **толчкообразная** ударно [на удари] натоварване
~, **точечная** точков товар
~, **уменьшенная** намален товар
~ **уплотнения, оптимальная** оптимален товар на уплътняване
~, **циркулирующая** циркулиращо натоварване, циркулиращ товар
~, **часовая** часово натоварване
~, **шаровая** топков товар
~, **экскаваторная** багерно натоварване
надвиг *м* навлак
~, **пластовый** пластов навлак [отсед]
надвигаться приближавам се [придвижвам се] бавно
надвязка *ж* приплитане, привързване
надел *м* козел на върха на сондова кула

надлом *м* 1. пречупване, пукване 2. пречупено място
надорит *м геол.* надорит
надрубка *ж* рязка, белег
надрыв *м* разкъсване; пукнатина; разцепване
надсемейство *с* надсемейство
наезд *м* ||
~ **скрепера** 1. качване на скрепер (*на нещо*) 2. опиране [придвижване] на скрепера (*на нещо*)
~ **составов** аварийно настигане на състави
нажатие *с* натискане, налягане
наждак *м* шмиргелов прах, шмиргел
нажим *м* 1. част, която притиска 2. натискане, притискане, налягане
название *с* название
~, **видовое** видово название
~, **родовое** родово название
наземный който се намира на земята
назонит *м геол.* назонит
накал *м* нажежаване
накапливаться натрупвам се
накат *м* настилка от талпи [греди]
накатка *ж* студено валцоване
накатник *м* настилка от тънки подпори
накатываться качвам се на нещо
накачивать напомпвам, пълня чрез помпане
накладка *ж* 1. накладка 2. обшивка 3. еклиса, съединителна планка 4. налягане 5. подложка
~, **деревянная** дървена подложка
~, **рельсовая** релсова накладка, еклиса
~, **стыковая** съединителна подложка
~, **тормозная** спирачна накладка
~, **фрикционная** фрикционна накладка
накладная *ж* товарителница
наклеп *м* наклеп (*увеличаване твърдостта на метал вследствие повишено налягане*)
наклонение *с*, **магнитное** магнитна инклинация (I)
наклонный наклонен
наклономер *м* наклонометър
наковальня *ж* наковалня
наконечник *м* накрайник, краищник
~, **буровой** разрушаващ инструмент
~, **нижний** долен накрайник, основен изпускател
~, **свайный** обувка на сваята [пилота, кола] (*за превързване на драгата*)
накопления *с мн* натрупвания
~, **оползневые** свлачищни натрупвания
~ **ошибок** натрупване на грешки
наладить оправям, привеждам в ред (*машина*)
наладка *ж* нагласяване, настройване, регулиране, центриране
~ **подъемной машины** настройка [регулиране] на подемна машина
наладчик *м* регулировчик, майстор (*който регулира сглобена машина или възел*)
налаживать оправям, привеждам в ред (*машина*)
намагниченность *ж* намагнитеност
~, **индуктивная** индуктивна намагнитеност (J)
~, **остаточная** остатъчна намагнитеност
~, **термостатичная** термостатична намагнитеност
~, **удельная** специфична намагнитеност
намагничивание *с* намагнитване
намачивать намокрям, натопявам
намыв *м* **песка** вкарване на пясък в сондаж за запълване на големи пукнатини и каверни
намывной 1. намивен 2. наносен, утаен, уталожен от вода
нантокит *м геол.* нантокит
напильник *м* пила
~, **драчевый** пила-брус
наплавить наварявам, наслоявам метал
наполнитель *м* инертен материал (*добавян към глинестата промивка*), пълнител, запълнител

наполнитель, активный активен пълнител
~, **инертный** инертен пълнител
напор *м* напор, натиск; налягане
~ **брутто** брутен [общ] напор, брутно налягане
~, **гидравлический** хидравличен напор
~, **динамический** динамичен напор
~, **избыточный** свръхнапор
~, **канатный** въжен напорен механизъм
~ **нетто** нето [чист] напор
~, **нормальный** нормален напор
~, **полный отвлеченный** пълен отвлечен [абстрактен] напор
~, **рабочий** работен напор, работно налягане
~, **скоростной** скоростен динамичен напор
~, **статический** статичен напор
напорность *ж* **турбомашины** напорност на турбомашина (*възможностите на машината за напор*)
направление *с* направляваща тръба *или* колона
~ **вращения** посока на въртене
~, **нулевое** нулева посока (*от оста на сондажа към предварително избрана образуваща линия*)
~ **«по шерсти»** направление към върха на езика (*на стрелка*)
~ **«против шерсти»** направление срещу върха на езика (*на стрелка*)
~, **шахтовое** шахтно направление (*на устието на сондаж*)
направленность *ж* насоченост
направляющая *ж* направляваща, водило, водач
направляющий *м* водач
~, **боковой** страничен водач
~, **гибкий** гъвкав водач
~, **деревянный** дървен водач
~, **жесткий** твърд водач
~, **изношенный** износен водач
~, **канатный** въжен водач
~, **лобовой** челен водач
~, **огнестойкий** огнеустойчив водач
~, **угловой** ъглов водач

напряжение *с* напрежение
~, **активное** активно напрежение
~, **анодное** анодно напрежение
~, **возбуждающее** възбуждащо напрежение
~, **вторичное** вторично напрежение
~, **высокое** високо напрежение
~, **выходное** изходно напрежение
~, **гидродинамическое** хидродинамично напрежение
~, **допускаемое** допустимо напрежение
~, **зарядное** напрежение при зареждане (*на акумулатор*)
~, **импульсное** импулсно напрежение
~, **индуктированное** индукционно напрежение
~ **конденсатора, остаточное** остатъчно напрежение на кондензатор
~, **контактное** контактно напрежение
~ **короткого замыкания** напрежение при късо съединение
~, **краевое** ръбово напрежение
~, **линейное** линейно напрежение
~, **магнитное** магнитно напрежение
~, **межфазовое** междуфазово напрежение
~, **номинальное** номинално напрежение
~, **остаточное** остатъчно напрежение
~, **первичное** първично напрежение
~, **предельное** гранично напрежение
~ **прикосновения** напрежение на допиране
~ **пуска** пусково напрежение
~, **разрушающее** разрушително напрежение
~, **разрядное** изходно напрежение
~, **реактивное** реактивно напрежение
~, **сдвига, динамическое** динамично напрежение на раздвижване
~ **сдвига, статическое** статично напрежение на раздвижване

напряжение, скалывающее сръзващо напрежение
~ **тока** напрежение на тока
~, **управляющее** контролно [командно] напрежение
~, **фазовое** фазово напрежение
~, **электрическое** електрическо напрежение
напряженность *ж* напрегнатост
~ **магнитного поля** интензитет на магнитно поле
нарастание *с* нарастване, увеличаване
наращивание *с* наставяне, удължаване (*на сондажен лост*)
~ **трубопровода** удължаване на тръбопровод
наращивать 1. удължавам 2. увеличавам
нарезка *ж* нарязване
~ **горизонта на косогоре** заряз-ване на хоризонт върху склон
нарсарсукит *м геол.* нарсарсукит
наружнораковинные *мн палео.* външночерупчести
нарушения *с мн* нарушения
~, **разрывные** разривни нарушения
~, **связные** свързани нарушения
~, **складчатые** гънкови нарушения
наряд *м* наряд
~, **геологотехнический** геолого-технически наряд
насадка *ж* 1. набиване, надяване 2. набивна глава, инструмент за хидравлично сондиране 3. наставка, приставка
~, **извлекаемая** извлекаема набивна глава (*инструмент за хидравлично сондиране*)
~, **неизвлекаемая** неизвлекаема набивна глава (*инструмент за хидравлично сондиране*)
~, **струйная** хидромонитор за разбъркване на глинеста промивка в резервоар
насос *м* помпа
~, **артезианский** артезианска помпа
~, **багерный** багерна помпа
насос, бесштанговый глубинный [погружный] безщангова сондажна [потопена] помпа
~, **бочечный** помпа за промивна инсталация
~, **бустерный** бустерна помпа
~, **вакуумный** вакуумна помпа
~, **вертикальный** вертикална помпа
~, **винтовой** винтова помпа
~, **вихревой** вихрова помпа
~, **водоотливный** водоотливна помпа
~, **водоструйный** хидроелеватор, инжектор, водоструйна помпа
~, **вращательный** ротативна помпа
~, **всасывающий** смукателна помпа
~, **высоконапорный** високонапорна помпа, помпа за високо налягане
~, **горизонтальный** хоризонтална помпа
~ **горизонтального разъема** помпа с корпус, разглобяващ се по хоризонталната плоскост
~ **двойного действия** двойнодействуваща помпа
~, **диафрагменный** мембранна помпа
~, **дисковый** дискова помпа, помпа с дискови бутала
~, **дифференциальный** диференциална помпа, помпа с двустъпално нагнетяване
~, **забойный** забойна помпа
~, **зубчатый** зъбчата помпа (*за машинно масло и др.*)
~, **кислотный** помпа за вода, която съдържа киселини
~, **коловратный** ротативна помпа
~, **масляный** маслена помпа
~, **многоплунжерный** многоплунжерна помпа
~, **многоступенчатый** многостъпална помпа
~ **монитора** мониторна помпа, помпа за хидромонитор
~, **нагнетательный** нагнетателна помпа
~, **нагнетающий** *вж.* **нагнетательный насос**
~ **непрямого действия** помпа, задвижена чрез предавка

насос, одноплунжерный еднобутална помпа
~, **одноступенчатый** едностъпална помпа
~, **осевой** аксиална помпа
~, **передвижной** преносима [подвижна] помпа
~, **песколовочный** пясъкоулавяща помпа
~, **песочный** желонка с бутало
~, **плунжерный** плунжерна помпа
~, **погружной** потопяема помпа
~, **подвесной** висяща помпа
~ **под заливом** помпа, монтирана под нивото на изпомпваната течност (*под залив*)
~, **подпорный** помпа, която пълни смукателния тръбопровод на промивната помпа
~, **поршневой** бутална помпа
~, **промывочный** промивна помпа
~ **простого действия** просто действуваща помпа
~, **проходческий** проходческа помпа (*която се използува при прокарване на галерии*)
~ **прямого действия** директнозадвижвана помпа
~, **ротационный** центробежна [ротационна] помпа
~, **секционный** секционна помпа (*състояща се от отделни секции, всяка от които има корпус с направляващ апарат и работно колело*)
~, **скальчатый** плунжерна [бу тална] помпа
~, **струйный** струйна помпа
~, **трюмный** трюмна помпа
~, **турбопитательный** турбозахранваща помпа
~, **фекальный** фекална помпа
~, **целькорпусный** цялокорпусна помпа
~, **центробежный** центробежна помпа
~, **шестереночный** зъбна помпа
~, **шламовый** шламова помпа
~, **штанговый** щангова помпа, качалка
насосная *ж* помпена станция; помпено помещение
насосостроение *с* помпостроение
настил *м* 1. настилка 2. настилане
~, **пластинчатый** пластинкова настилка
настилать путь настилам [строя] път
настилка *ж* настилка; настилане
настуран *м* настуран
насыпка *ж* насипване, напълване, пълнене
насыпь *ж* насип
~, **железнодорожная** железопътен насип
~, **земляная** насип от пръст
~, **фильтрующая** филтриращ насип, дренаж
натр *м*, **едкий** натриева основа, сода каустик
натрит *м* натрит (*сода*)
натролит *м геол.* натролит
натронортоклаз *м геол.* натриев ортоклаз
натронсанидин *м геол.* натриев санидин
натрофилит *м геол.* натрофилит
натрохальцит *м геол.* натрохалцит
натроярозит *м геол.* натроярозит
наутилоидеи *мн палеонт.* натролоидеи
натяг *м* **резьбы** натягане [натяг] на резба
натягивать обтягам
натяжение *с* 1. натягане, обтягане 2. напрежение
~ **кабеля** опъване на кабел
~, **поверхностное** повърхностно напрежение
~ **каната, статическое** статично опъване на въже
~ **ленты** опъване на лента
~, **цепи** опъване на верига
наугольник *м* ъгломер
науманит *м геол.* науманит
науяказит *м геол.* науяказит
нафтоиды *мн* нафтоиди
нахколит *м геол.* нахколит
начальный начален; първоначален; елементарен
начисто на чисто, окончателно
нашатырь *м* нишадър

нащупывание *с* напипване, налучкване (*сполучливо попадане в края на скъсан лост или колона в сондажа*)
неабразивность *ж* неабразивност
неабразивный неабразивен
неандерталец *м палео.* неандерталец
неапит *м геол.* неапит
невадит *м геол.* невадит
невроптеридные *мн палео.* невроптериеви
невроптерис *с палео.* невроптерис (*род от невроптериевите папратовидни растения*)
невьянскит *м геол.* невянскит
неггератиевые *мн палео.* негератиеви (*разноспорови папратовидни растения*)
неделя *ж*, **прерывная рабочая** прекъсната работна седмица
недовертка *ж* недозавиване
недогружать недотоварвам
недогруженный недотоварен
недогрузка *ж* недотоварване
недоделка *ж* незавършеност
незамерзающий незамръзващ
незатухающий незатихващ, незамиращ
незащищенный незащитен
нейтрализация *ж* неутрализация, неутрализиране
~ **воды** неутрализиране на водата
нейтраль *ж* неутрална линия, неутрала, нулева точка, нула
~, **заземленная** заземлена неутрала
~, **изолированная** изолирана неутрала
нейтрино *с* неутрино
нейтрон *м* неутрон
~, **быстрый** бърз неутрон
~, **медленный** бавен неутрон
неквалифицированный неквалифициран
некк *м* нек (*форма на находище на магмена скала*)
некропланктон *м палео.* некропланктон (*мъртъв планктон*)
нектон *м палео.* нектон (*активно плаващи водни организми*)
нелинейный нелинеен
нельсонит *м геол.* нелсонит
нематофитон *с палео.* нематофитон
неоинтрузия *ж геол.* неоинтрузия
неоламаркизм *м* неоламаркизъм
неолит *м геол.* неолит
неоплейстоцен *м геол.* горен плейстоцен (Q_3)
неотектоника *ж* неотектоника (*нова тектоника*)
неотип *м* неотип
неполадка *ж* неизправност; нередност
неполнозубые *мн палео.* непълнозъби
неполнота *ж* **палеонтологической летописи** непълнота на геоложката летопис
непроницаемый непропусклив
нептунит *м геол.* нептунит
неравномерность *ж* **погрузки составов** неравномерно натоварване на състави
неразъемный неразглобяем, цялостен
нереверсивный необратим, без обратен ход
неринеи *мн палео.* неринеи (*семейство на охлювите*)
несжимаемый несвиваем
несквегонит *м геол.* несквехонит
несогласие *с* несъгласие
~, **локальное** местно несъгласие
~, **параллельное** паралелно [стратиграфско] несъгласие
~, **региональное** регионално несъгласие
~, **стратиграфическое** стратиграфско несъгласие
~, **угловое** ъглово несъгласие (*дискординация*)
нестойкий нестабилен, неустойчив
неувязка *ж* несвръзка
~, **допустимая** допустима несвръзка
~, **линейная** линейна несвръзка
~, **недопустимая** недопустима несвръзка (*грешка*)
~, **предельная** пределна несвръзка (*грешка*)
~, **угловая** ъглова несвръзка
нефелин *м геол.* нефелин
нефелинит *м геол.* нефелинит

нефрит *м геол.* нефрит
нефтенасыщенность *ж*, **остаточная** остатъчна нефтонаситеност
нефтепроявление *с* нефтопроявление (*поява на нефт на устието на сондаж*)
нефть *ж* нефт
~ **асфальтового основания** нефт с асфалтова основа
~, **«мертвая»** «мъртъв» нефт (*неправилно наименование на дегазирания нефт*)
~, **метановая** метанов нефт
~, **нафтеновая** нафтенов нефт (*в който преобладават нафтеновите въглеводороди*)
~, **нафтеново-ароматическая** нефтено-ароматичен нефт
~, **парафинистая** парафинов нефт
~ **парафинового основания** нефт с парафинова основа
~, **первичная** първичен нефт
~, **пластовая** пластов нефт
~, **сингенетичная** сингенетичен нефт
~, **фонтанная** фонтанен нефт
нешлифующийся който не се поддава на шлифоване
нивеция *ж* нивация, снежна ерозия
нивелир *м* нивелир
нивелирование *с* нивелация, нивелиране
~, **геометрическое** геометрична нивелация
~, **тригонометрическое** тригонометрична нивелация
нигерит *м геол.* нигерит
нигрол *м* масло за предавателни [скоростни] кутии
низ *м* долен край
~, **тяжелый** тежък долен край (*на сондажен лост*)
~, **утяжеленный** колона тежки щанги, тежък долен край
низконапорный нисконапорен
низменность *ж* низина
никелин *м геол.* никелин
никельскуттерудит *м геол.* никелскутерудит
николь *м* николева призма, призма на Никол
нильссония *с палео.* нилсония
ниппель *м* нипел
~, **двухпрорезной** двупрорезен нипел
~, **штанговый** щангов нипел
~, **эксцентричный** ексцентричен нипел (*приспособление за отклоняване на сондаж*)
нить *ж* жичка, нишка
~, **гибкая** гъвкав конец
~, **гибкая невесомая** гъвкав конец без тегло
~, **крутильная** торзионна нишка
~ **накала** нажежаема жичка [нишка]
~ **накаливания** нажежаема жичка [нишка]
~, **рельсовая** релсова нишка
нитробарит *м геол.* нитробарит
нитрокальцит *м геол.* нитрокалцит
нитромагнезит *м геол.* нитромагнезит
ниша *ж* ниша
~, **разгружающая** разтоварачна ниша
новакулит *м геол.* новакулит (*дребнозърнест кремъчен шист*)
нож *м* нож
ножка *ж* дирек, стойка
ножницы *мн* ножици (*инструмент, който се използува при ударното сондиране*)
ноздревина *ж* шупла, пора, кухина
нозеан *м геол.* нозеан
номенклатура *ж* номенклатура
~, **бинарная** двойна номенклатура
~ **карт** номенклатура на карти
номограмма *ж* номограма
нонтронит *м геол.* нонтронит
норбергит *м геол.* норбергит
норденшельдит *м геол.* норденшелдит
нордит *м геол.* нордит
нордмаркит *м геол.* нордмаркит
норит *м геол.* норит
норма *ж* норма
~ **освещенности** норма за осветленост
~ **осушения** норма на осушаване (*понижаване на грунтовите води на осушаваната територия, не-*

обходимо за нормалното развитие на селскостопанските култури)

нормали *ж мн* стандартни образци, еталони, нормали

нормализация *ж* нормализиране (*термична обработка на стомана*)

нормаль *ж* нормала

нормирование *с* **потерь** нормиране на загубите

нортупит *м геол.* нортупит

нотозавры *мн палео.* нотозаври

нотоунгулаты *мн палео.* нотоунгулатови

ноцерит *м геол.* ноцерит

нульпункт *м* нулпункт (*нулева точка на измервателен уред*)

нуммулиты *мн палео.* нумулити (*род от фораминиферите*)

нутромер *м* вътромер (*уред за измерване на вътрешни размери*)

ныряло *с вж.* **плунжер**

ньюберит *м геол.* нюберит

О

обапол *м* капак

оббивание *с* **стенок** очукване на стените

обвал *м* 1. обрушване, пропадане, срутване, сриване 2. лавина

обваливание *с вж.* **обвал**

обваливать (ся) срутвам (се)

обварка *ж* околовръстно наваряване, удебеляване

обводнение *с* 1. оводняване; навлизане на вода 2. водоснабдяване

~ **нефтеносного горизонта** оводняване на нефтеносен хоризонт

~ **нефтеносного пласта** оводняване на нефтеносен пласт

~ **скважины** оводняване на сондаж

обводненность *ж* наводненост, наситеност с вода

обводнительный обводнителен, който осигурява с вода

обводный заобикалящ, околовръстен, околен; обграждащ; окръжаващ

обвязка *ж* 1. съединяване, свързване 2. пояс 3. омотаване, намотаване 4. нагнетателен тръбопровод

~ **дверного полотна** каса на врата

~, **железобетонная** стоманобетонен пояс

~ **колонн** херметично свързване на обсадните колони на устието

обгон *м* задминаване

обгонять задминавам, надбягвам

обделка *ж* 1. обработване; оглаждане 2. облицовка

обделывать 1. обработвам 2. покривам; облицовам

обдирка *ж* остъргване, олющване

обдувать издухвам, обдухвам

обезвоживание *с* обезводняване

обезвоживать лишавам от вода, изсушавам, пресушавам; дехидрирам; *хим.* обезводнявам

обезжиривать обезмаслявам

обезлесение *с* обезлесяване

обертка *ж* обвиване, увиване

обеспыливание *с* обезпрашаване

обеспыливатель *м* обезпрашител

~, **вибрационный** вибрационен обезпрашител

~, **жалюзийный** улеен обезпрашител

~, **камерный** камерен обезпрашител

~, **роликовый** ролков обезпрашител

~, **центробежный** центробежен обезпрашител

обессоливание *с* **нефти** обезсоляване на нефт

обесточиваться оставам без ток

обесшламливание *с* обезшламяване

обетонирование *с* покриване с бетон

обжатие *с* 1. пресоване 2. изцеждане

обжиг *м* изпичане

обжигание *с* изпичане

обжигать изпичам

обжимание *с* стягане, притискане

обжимать стягам, притискам
обжимка *ж* матрица
обкатка *ж* 1. трамбоване; валиране; овалване; валцоване 2. разработване на нов двигател 3. сработване
~ **автомобиля** разработване на автомобил
~ **компрессора** сработване на компресор
обкатывать 1. трамбовам; валирам; овалвам; валцовам 2. разработвам (*двигател*) 3. сработвам
обкладка *ж* обвивка, облицовка
~, **еластичная** еластична обвивка
~ **ленты** обвивка на лента
~ **ролика** облицовка на ролка
облако *с*, **газо-пылевое** газопрахов облак
область *ж* област
~, **аридная** област със сух [аридeн] климат
~, **батиальная** батиална [дълбокоморска] област
~, **бессточная** безотточна област
~ **выклинивания подземных вод** област на изклиняване на подземни води
~ **дренажа подземных вод** област на дрениране на подземни води
~, **инженерно-геологическая** инженерно-геоложка област
~ **инфильтрации** област на инфилтрация
~, **неритовая** неритична област (*крайбрежна морска зона, която достига до* 200 *м дълбочина*)
~ **очага** област на огнище
~, **пелагическая** пелагична област (*област в открит морски басейн, разположена зад пределите на литоралната област*)
~ **питания** област на подхранване
~ **питания водоносного горизонта** област на подхранване на водоносен хоризонт
~ **питания водоносного пласта** област на подхранване на водоносен пласт
~, **плювиальная** дъждовна [плювиална] област
область разгрузки подземных вод област на разтоварване на подземни води
~, **эвфотическая** евфотична област (*плитководна добре осветена морска област*)
обледенение *с* **каната** заледяване на въже
~ **шахтного ствола** заледяване на шахта
облессование *с* ольосоваване
обломочный отломъчен
обманка *ж*, **роговая обыкновенная** обикновен амфибол
~, **цинковая** сфалерит
обмасливание *с* намасляване
обмен *м* размяна, обмяна, обмен; замяна
~, **катионный** катионен обмен
~, **интрамицеллярный** вътрешномицелярен обмен
~ **информацией** размяна на информация, взаимно осведомяване
~, **экстрамицеллярный** външномицелярен обмен
обменивать обменявам, разменявам, сменявам
обмер *м* измерване, премерване
обмерзание *с* замръзване
обмеривать измервам, премервам
обмотка *ж* намотка, навивка
~, **бескаркасная** безскелетна намотка
~, **включающая** включваща намотка
~, **возбуждающая** възбуждаща намотка
~, **волновая** вълнова намотка
~, **вторичная** вторична навивка
~, **высоковольтная** високоволтна намотка
~ **генератора** намотка на генератор
~, **компенсационная** компенсационна намотка
~, **многослойная** многослойна [многопластова] намотка
~ **независимого возбуждения генератора** намотка за независимо възбуждане на генератор
~, **низковольтная** нисковолтна намотка

обмотка низкого напряжения намотка за ниско напрежение
~, **отсыревшая** овлажнена намотка
~, **первичная** първична навивка
~, **последовательная** последователна намотка
~, **противокомпаундная** противокомпаундна намотка
~, **пусковая** пускова намотка
~, **роторная** роторна намотка
~, **статорная** статорна намотка
~, **трансформаторная** трансформаторна намотка
~, **шунтовая** шунтова намотка
~, **якорная** котвена намотка
обнажение *с* разкритие
обнаружение *с* откриване, намиране
обносить ограждам
обогащение *с* обогатяване
~ **в тяжелых средах** обогатяване в тежки среди
~, **гравитационное** обогатяване по гравитационен метод
~, **магнитное** магнитно обогатяване
~ **нерудных ископаемых** обогатяване на нерудни изкопаеми
~, **пневматическое** обогатяване по пневматичен начин
~ **руд** обогатяване на руди
~, **стадиальное** стадийно обогатяване
~ **угля** обогатяване на въглища
~, **флотационное** обогатяване чрез флотация
~, **электрическое** обогатяване по електрически начин
обод *м* венец, капла, джанта, обиколка (*на колело*)
~, **тормозной** спирачен венец (*на шайба и барабан*)
~ **шкива** обиколка [венец] на шайба
обойма *ж* 1. кожух, кутия 2. легло, гнездо 3. венец, сепаратор 4. скоба, рамка 5. обръч 6. пълнител
оболочка *ж* 1. обвивка 2. ципа 3. покривка
~ **атома** обвивка на атома
~ **барабана** обвивка, която образува цилиндричната част [работната част] на барабан
оболочка, взрывонепроницаемая взривонепроницаема обвивка
~, **диффузная** хидратна обвивка
~, **жесткая** твърда обвивка
~ **кабеля** обвивка на кабел
~ **кабеля, свинцовая** оловна обвивка на кабел
~, **предохранительная** предпазна обвивка
~, **резиновая** каучукова обвивка
~, **силикатная** силикатна обвивка
~, **электронная** електронна обвивка
оболочки *ж мн*, **земные** земни обвивки
оборачиваемость *ж* обръщаемост
оборачивать обръщам
оборка *ж* почистване
оборот *м* оборот, завъртане
~ **вагона** вагонооборот, оборот на вагона
~ **раковины** завивка на черупка
оборудование *с* съоръжение, съоръжения
~, **взрывобезопасное** взривобезопасни съоръжения
~, **грузоподъемное** товароподемни съоръжения
~, **опрокидное** обръщателно съоръжение
~ **поверхности** съоръжения на повърхността (*на рудник*)
~, **противовыбросовое** противофонтанно съоръжение
~, **пусковое** устройство за включване, включвател
~, **спуско-подъемное** спуско-подемно съоръжение
~, **транспортное** транспортно съоръжение
обоснование *с* основа
~, **высотное** нивелачна основа
~, **геодезическое** геодезична основа
~, **съемочное** снимачна основа
обработка *ж* 1. обработване 2. обработка
~ **камеральная** канцеларска обработка
~, **кислотная** киселинно обработване на сондаж
~ **скважин, термохимическая** термохимична обработка на сондажи
~, **слесарная** шлосерска обработка

обработка, термическая термообработка, термична обработка
~, **термохимическая** термохимично обработване на сондаж за увеличаване дебита на продуктивния пласт
образование *с* образуване
~ **пары** образуване на двойка (*електрон и позитрон*)
~ **желобов** каналообразуване (*в стените на сондажа*)
образования *с мн* **пневматолитические** пневматолитни образувания
образующая *ж* образуваща линия по стената на цилиндъра, успоредна на оста му
~, **нулевая** нулева образуваща линия
обрубка *ж* обработване [изсичане] със секач
~ **каната** отсичане на въже
обручка *ж* шина; шинна стомана
обрушать обрушавам
обрушение *с* обрушване
обрыв *м* 1. скъсване, прекъсване, откъсване 2. стръмнина, урва
~ **каната** скъсване на въже
~, **оползневой** свлачищен отстъп
обрывать скъсвам
обрызгивать опръсквам
обсадка *ж* обсаждане (*спускане на обсадна колона в сондаж*)
обсаживание *с* обсаждане (*на сондаж*), спускане на обсадна колона
обсерватория *ж* **магнитная** магнитна обсерватория
обсидиан *м* обсидиан (*вулканично стъкло*)
обтекаемый обтекаем, аеродинамичен
обтекание *с* обтичане
обтекатель *м* обтекател, аеродинамична наставка
обтекающий обтичащ
обтесанный одялан, огладен
обтеска *ж* одялване, оглаждане
обтесывать одялвам, оглаждам
обтирание *с* изтриване, избърсване
обтиратель *м* изтривач (*гумен пръстен на устието на сондажа, който изтрива изважданите комплекти и предотвратява падането на разни предмети*)
обтюратор *м* 1. обтуратор, затвор на фотоапарат 2. уплътнител
обугливание *с* обгаряне, овъгляване
~ **изоляции** овъгляване на изолация
~ **крепи** овъгляване на крепеж
обугливать(ся) овъглявам (се)
обуженный стеснен
обуривание *с* сондиране, пробиване
обушок *м* миньорски копач
обход *м* 1. обход, обхождане, обикаляне; обиколка 2.околен път
~ **контура** обход на контур
~, **путевой** кантонерски участък
обходный обходен; околен, обиколен
обходчик *м* кантонер
объект *м* **регулирования** обект на регулиране
объезд *м* 1. обикаляне, заобикаляне 2. околен [обиколен] път
объектив *м* обектив
объем *м* обем
~ **водосборника** обем [вместимост] на водосборник
~ **воздуха** обем на въздуха
объемный обемен, пространствен
оверит *м геол.* оверит
овершот *м* овершот (*спасителен уред при сондиране*)
~, **двухступенчатый** двустъпален овершот
овихит *м геол.* овихит
овраг *м* овраг, дол
огнеопасный огнеопасен, лесно-запалителен
огнестойкость *ж* огнеупорност, огнеустойчивост
огнетушитель *м* пожарогасител
~, **порошковый** прахов пожарогасител
огнеупор *м* огнеупорен материал
огняво *с* капа
~, **деревянное** дървена капа
ограждать ограждам, прегражда
ограничитель *м* ограничител

ограничитель скорости ограничител на скоростта
~ **скорости, балансирный** балансов ограничител на скоростта
~ **скорости, электрический** електрически ограничител на скоростта
одежда *ж* 1. настилка, паваж 2. облицовка
~, **асфальтовая** асфалтова настилка
~, **дорожная** пътна настилка
одернование *с* покриване с чим, чимосване, зачимяване
одинарный единичен
одинит *м геол.* одинит
одиночный отделен, единичен
однодольные *мн палео.* едносемеделни
однозначный еднозначен
однопролетный едносводов, с един отвор
однопроходный еднопроходен
однопутный еднопътен, еднолинеен
однорельсовый еднорелсов, монорелсов
однорядный едноред ен, едноредов
односеменодольные *мн палео.* едносемеделни
односкатный едностранен, с един наклон (*за покрив*)
однослойный еднослоен, едноластов
односрезный едносрезен, с една плоскост на срязване
односторонний едностранен, действуващ в една посока
одноступенчатый едностъпален
одночерпаковый еднокофов, еднокофен
одношарнирный едношарнирен
одноярусный едноетажен, едноластов
одряхление *с* **рельефа** «старост» на релефа
ожог *м* изгаряне
~, **цементный** изгаряне от циментов разтвор
озеро *с* езеро
~, **плотинное** заприщено езеро
~, **провальное** езеро от проваляне
озеро, рапное солено езеро, от което се добиват соли (*езеро, в което повърхностният солен разтвор се запазва през цялата година*)
~, **реликтовое** реликтово езеро
озокерит *м* озокерит
озы *мн* ози (*греди от водно-ледников произход, които се състоят от гравийночакълести наслаги; образуването им е свързано с отстъпване на континенталните ледници*)
ойкокристаллы *мн* ойкокристали
окалина *ж* обгар, нагар, окисна корица
окалывание *с* разцепване
окаменение *с* вкаменяване, фосилизация
окантовка *ж* окрайчване, обрязване (*на каменни блокове и плочи*)
окантовывать окрайчвам (*камък*), обрязвам (*плоча*)
окатанность *ж* изглаждане, заглаждане
окварцевание *с* окварцяване
океанит *м геол.* океанит
окенит *м геол.* окенит
окисление *с* **нефти** окисляване на нефт
~, **анаэробное** анаеробно окисляване на нефт
окись *ж* окис
~ **азота** азотен окис
~ **углерода** въглероден окис
окно *с* прозорец
~, **вентиляционное** вентилационен прозорец
~, **визуальное** визуално прозорче
~ **лавы** прозорец на фронт
~, **разгрузочное** разтоварчен прозорец
~, **тектоническое** тектонски прозорец
околка *ж* окрайчване, грубо дялане (*на блок*)
околачивание *с* **блока** придаване на блока форма, близка до желаната
околоствольный околошахтов
оконтуривание *с* **нефтяного месторождения** оконтурване на нефтено месторождение

окороченный скъсен
окраска *ж* оцветяване
~, нефтяная нефтен цвят на скали
окремнение *с* вкременяване, окварцяване
округлять закръглявам
окружность *ж* **органа навивки** окръжност на барабан (*по която става навиването*)
оксиасфальты *мн* оксиасфалти, богати на кислород асфалти
ксибитуми *мн* оксибитуми
ксигемоглобин *м* оксихемоглобин
оксид *м* окис
оксидация *ж* окисляване
оксфорд *м* оксфордски етаж, оксфорд
октаэдр *м* октаедър
~, пирамидальный пирамидален октаедър
окуляр *м* окуляр
окупить откупвам
оледенение *с* заледяване
~, Варшавское I Варшавско заледяване
~, Вислинское Вислинско заледяване
~, Вюрмское Вюрмско заледяване
~, Лихвинское Лихвинско заледяване
~, Сартанское Сартанско заледяване
оливенит *м* оливенит
оливин *м* оливин
олигоклаз *м* олигоклаз
олигонит *м* олигонит
олово *с* калай
ольдгамит *м геол.* олдхамит
омоложение *с* **рельефа** «подмладяване» на релеф
омфацит *м геол.* омфацит
оникс *м геол.* оникс
онкилонит *м геол.* онкилонит
онколиты *мн* онколити (*варовити или доломитови конкреции, образувани от водорасли*)
оолиты *мн геол.* оолити
опак *м* 1. беловица, белопръстница 2. изделия от беловица
опал *м геол.* опал
~, благородный благороден опал
опал, деревянистый дървовиден опал
опалубка *ж* дървен кофраж за бетон, дървена обшивка [облицовка, подплата]
~, арочная арков кофраж
~, деревянная дървен кофраж
~, передвижная подвижен кофраж
~, сборно-разборная сглобяемо-разглобяем кофраж
~, скользящая пълзящ кофраж
~, смешанная смесен кофраж
~, стальная стоманен кофраж
~, створчатая крилчат кофраж
опалубщик *м* кофражист
опацитизация *ж геол.* опацитизация
опдалит *м геол.* опдалит
оператор *м* оператор
опережать изпреварвам, надминавам
опережение *с* изпреварване
~ лавы изпреварване на фронт
опилки *мн* стърготини, стружки
оплата *ж* 1. плащане, заплащане 2. възнаграждение, заплата
~, повременная плащане на час
~, поденная надница, дневно плащане
~, почасовая плащане на работни часове
~, сдельная акордно плащане, плащане на парче
оплачивание *с* заплащане
оплачивать заплащам
оплетка *ж* 1. оплетка 2. оплитане
~, джутовая ютова оплетка
оплот *м* опора, подпора
оплывание *с* преминаване в плаващо състояние
оплывать свличам се, срутвам се (*напр. бряг под действието на вода*)
оплывина *ж* слабо свличане на повърхността
опока *м* 1. опока (*каса, рамка за леярска форма*) 2. опока (*порьозна кремъчна скала*)
оползень *м* свлачище
~, деляпсивный делапсивно свлачище

оползень, детрузивный детрузивно свлачище
~, **консеквентный** консеквентно свлачище
~, **многоярусный** многоетажно [стъпаловидно] свлачище
~ **-обвал** свлачище-срутище
оползни *м мн* свлачища
~, **асеквентные** асеквентни свлачища
~, **пластические** пластични [консистентни] свлачища
~, **поверхностные** повърхностни свлачища
~, **подводные** подводни свлачища
~, **при экскавации** свличания при копаене с багери
~, **соскальзывающие** хлъзгащи се свлачища
~, **структурные** структурни свлачища
~, **суффозионные** суфозионни свлачища
~, **толкающие** тласкащи свлачища
опора *ж* 1. опора; подпора, устой; лагер; легло, гнездо 2. *ел.* стълб на електропровод
~, **боковая** странична опора [подпора]
~, **деревянная** дървен стълб, дървена опора
~, **деревянная переносная** подвижна дървена опора *или* стълб
~ **линии передач** електрически стълб, електропроводна опора
~, **прожекторная** прожекторна опора
~, **роликовая** ролкова опора
~, **стационарная** неподвижен [стабилен] стълб
~, **шариковая** сачмена опора
опоражнивание *с* изпразване, източване
опорожнение *с* изпразване
опорный опорен 3
оправа *ж* рамка
оправка *ж* 1. обковка, рамка 2. оправка (*инструмент за изправяне на подвити краища на тръби* 3. оправяне, поправяне
оправка, раздвижная оправка със сменяеми елементи за различни диаметри тръби
~, **рамковая** ролкова оправка
определение *с* 1. определяне, установяване; изчисляване 2. определение, дефиниция
~, **палеонтологическое** палеонтоложко определяне
определенный определен, точен
определимый определим, изчислим
определять 1. определям, установявам; изчислявам 2. определям, дефинирам
опрессовка *ж* изпробване под водно налягане за херметичност
опробование *с* опробване
~, **бороздовое** браздово опробване
~, **валовое** валово опробване
~ **вод** опробване на водите
~ **водоносного горизонта** опробване на водоносния хоризонт
~, **минералогическое** минераложко опробване
~, **радиометрическое** радиометрично опробване
~, **точечное** точково опробване
~, **шлиховое** шлихово опробване
~, **штуфное** късово опробване
опрокидывание *с* 1. преобръщане с дъното нагоре 2. катурване, събаряне, прекатурване 3. реверсиране
~ **вентиляции** обръщане на вентилацията
~ **вентиляционной струи** реверсиране на вентилационната струя
~ **слоев** обръщане на напластени скали
опрокидыватель *м* обръщател, випер, обръщач
~, **боковой** страничен обръщач
~ **вагонетки** обръщател за вагонетки, випер
~, **катучий** подвижен [търкалящ се] обръщател
~, **круговой** кръгов обръщач, випер
~, **лобовой** челен обръщач, тумбачка
~, **механический** механичен обръщач

опрокидыватель, породный обръщател за скална маса
~, **ручной** ръчен обръщач
~ **-толкатель** обръщач-прибутвач
~, **угольный** обръщател за въглища
~, **унифицированный** унифициран обръщач
опрокидывать обръщам, катурвам
оптимальный оптимален, най-благоприятен, най-добър
оптовый на едро
опускание *с* понижаване; спускане
~, **годовое** годишно понижаване
~, **суточное** денонощно понижаване
~ **суши** понижаване [потъване] на сушата
опустение *с* кавитация
опыт *м* опит, експеримент
опытный опитен, пробен, експериментален
оральный *м палео.* орален (*орган, разположен в устния край на тялото на организма*)
орбитоиды *мн палео.* орбитоиди
орган *м* орган
~, **воздухораспределительный** въздухоразпределителен орган
~ **навивки** орган на навиване (*барабан на подемна машина*)
~, **несущий** носещ орган
~ **тормоза, исполнительный** изпълнителната част на спирачка
~, **тяговый** теглителен орган
организация *ж*, **совмещенная** съвместна организация
организмы *м мн* организми
~, **автотрофные** *палео.* автотрофни организми
~, **гетеротрофные** *палео.* хетеротрофни организми
~, **колониальные** колониални организми
~, **одноклеточные** едноклетъчни организми
~, **пелагические** пелагични организми (*които живеят в открито море*)
~, **породообразующие** скалообразуващи организми
организмы, рифообразующие рифообразуващи организми
~, **стенобионтные** стенобионтни организми (*организми, способни да живеят само при слаби промени на условията на обитание*)
~, **стеногалинные** стенохалинни организми (*водни организми, които могат да живеят при неголеми промени на солеността на морската вода*)
~, **стенотермные** стенотермни организми (*организми, които не понасят големи промени на температурата*)
~, **эврибионтные** еврибионтни (*организми, които понасят промени в условията на обитание*)
~, **эвригалинные** еврихалинни организми (*водни организми, които понасят промени на солеността на водата*)
~, **эвритермные** евритермни организми (*организми, които могат да живеят при промяна на температурата*)
органка *ж* прегради [редов] крепеж
ордер *м икон.* ордер, платежно нареждане, заповед
ордината *ж* ордината
орендит *м геол.* орендит
ореодонты *мн палео.* ореодонти
ореол *м* ореол
~, **газовый** газов ореол
~, **плеохроичный** плеохроитен ореол
~ **рассеяния** ореол на разсейване
ориентир *м* ориентир; предмет за ориентиране; ориентировъчен знак, ориентировъчна бележка [точка]
~ **-буссоль** ориентир-бусола, планшетен компас
ориентирование *с* ориентиране
~, **гироскопическое** жироскопско ориентиране
~ **шахты** ориентиране на рудник
ориентироваться ориентирам се
ориентировка *ж* ориентировка
~ **через одну вертикальную шахту** ориентиране през една вертикална шахта

ориентит *м* ориентит
ориньяк *м* ориняксна култура, ориняк
орноит *м геол.* орноит
орогенез *м* орогенеза, планинообразуване
орография *ж* орография
орошение *с* оросяване
ортит *м геол.* ортит
ортобазы *мн геол.* ортобази
ортогнейс *м геол.* ортогнайс
ортозит *м геол.* ортозит, ортоклазит
ортоклаз *м геол.* ортоклаз
ортомигматит *м геол.* ортомигматит
ортопинакоид *м геол.* ортопинакоид
ортоскоп *м* ортоскоп
ортосланцы *мн геол.* ортошисти
ортотектиты *мн геол.* ортотектити
ортофир *м геол.* ортофир
ортоцераконт *м палео.* ортоцераконт
орштейн *м геол.* ортщайн
оруднение *с* орудяване
~, **прожилковое** прожилково орудяване
орудие *с* оръдие
~ **производства** оръдие за производство
осадитель *м* утаител, утайващ агент, преципитант
осадка *ж* 1. слягане, потъване, хлътване 2. утайка 3. набиване, удебеляване на стомана в горещо състояние 4. утаяване (*начин на обогатяване на златоносни пясъци с пулсираща водна струя*)
~, **абиссальная** абисална утайка (*дълбокоморска*)
~ **крепи** слягане на крепеж
~, **литоральная** литорална утайка
~, **неравномерная** неравномерно слягане
осаждение *с* утаяване
~ **пыли** утаяване на прах
~ **частички** утаяване на частици
осборнит *м геол.* осборнит
осветление *с* избистряне
~ **воды** избистряне на водата
~ **шламовых вод** избистряне на шламовите води
осветлять избистрям, осветлявам
освещать осветлявам
освещение *с* осветление
~, **аварийное** аварийно [запасно] осветление
~ **забоя** осветление на забой
~, **наружное** външно осветление
~, **прожекторное** прожекторно осветление
~, **рабочее** работно осветление
~, **рудничное** руднично осветление
~, **электрическое** електрическо осветление
освещенность осветленост, осветление, сила на осветлението
освоение *с* **скважин** усвояване на сондажите
оседание *с* 1. слягане, улягане, свличане 2. утаяване
~ **кровли** слягане на горнище
~ **пласта** слягане на пласт
~ **поверхности** слягане на земната повърхност
~ **почвы** слягане на долище
оседать слягам се, улягам се, смъквам се, свличам се, хлътвам
оселок *м* точило, брус
осколок *м* отломък
ослаблять 1. отслабвам, намалявам, понижавам 2. отпускам, разхлабвам
осланцевание *с* запрашаване с инертен прах
ослепленность *ж* ослепителност
осмаливать насмолявам, осмолявам
осматривать оглеждам, преглеждам; претърсвам; инспектирам
осмотр *м* преглед
оснастка *ж* 1. подемна система, оснастка 2. обзавеждане с всички принадлежности 3. екипиране
~, **талевая** подемна система [уредба]
оснащать снабдявам; обзавеждам, екипирам
оснащение *с* снабдяване с технически средства (*на завод, лаборатория и пр.*)
оснащенность *ж* снабдяване

основа *ж* основа
~, высотная височинна [нивелачна] основа
основание *с* основа (*за монтаж на сонда*)
~, крупноблочное метална основа за цялостно преместване (*на сонда*)
~, морское основа за монтиране в морето (*на сонда*)
~, подвышечное основа за кула
~, разборное разглобяема основа за монтаж (*на сонда*)
~, свайное основа върху пилоти [подпори, сваи], свайно основание
особый особен, специален; отделен
осова *ж* дребноскален сипей
осолонцевание *с* **грунтов** солева обработка на грунта (*с разтвор от сол и др.*)
оставление *с* **инструмента** скъсване и оставане на сондажния инструмент в сондаж
останавливать спирам, задържам; прекъсвам
останец *м* остатъчно възвишение, твърдица
~ тектонического покрова остатък от тектонски покров (*тектонска клипа*)
останов *м* ограничител (*механизъм за автоматично изключване работата на даден механизъм при достигане на определено положение*)
остановка *ж* 1. спиране (*на машина*) 2. спирка; престой
~, вынужденная принудително спиране
остатки *м мн* останки
~, ископаемые фосилни останки
~, проблематические проблематични [съмнителни] останки
остаток *м* остатък
~, плотный плътен остатък
~, сухой сух [твърд] остатък
остов *м* скелет (*основни елементи на машина*)
остракодермы *мн палео.* остракодерми
остракоды *мн* остракоди
острова *мн*, **прибрежные** крайбрежни острови
остряк *м* стрелки, език на стрелка
~ стрелки език на стрелка
острожины *мн* талаш
остудневание *с* желиране
остукивание *с* **кровли** очукване на горнище
оструживать рендосвам
осушать пресушавам, осушавам, изсушавам; отводнявам
осушение *с* пресушаване, осушаване; отводняване
~ месторождений полезных ископаемых осушаване на месторожденията на полезни изкопаеми
осушитель *м* 1. изсушаващо вещество, сушилен агент 2. осушителна уредба
осциллограмма *с* осцилограма
осциллограф *м* осцилограф
~, безынерционный катоден осцилограф
~, импульсный импулсен осцилограф, синхроноскоп
~, катодный катоден осцилограф
~, каротажный каротажен осцилограф
осциллоскоп *м* осцилоскоп
осыпание *с* оронване, опадане, посипване, изсипване, свличане
осыпать изсипвам
осыпаться 1. разсипвам се, свличам се, разрушавам се (*напр. за насип, куп пясък*) 2. окапвам, оронвам се (*напр. за листа и пр.*)
осыпь *м* свличане, сипей
ось *ж* ос
~, активная ос с двигател
~, ведущая ведуща ос
~ конвейера ос на транспортьор
~ конвейера, изогнутая огънатата ос на транспортьор
~ конвейера, продольная надлъжна ос на транспортьор
~, магнитная магнитна ос
~, нейтральная неутрална ос, нулева линия
~, оптическая оптическа ос
~ подъема ос на подем

ось решетки ос на решетка
~ **скважины** ос на сондаж
~ **складки** ос на гънка
~ **симметрии** ос на симетрия
~ **уровня** ос на либела, либелна ос
~, **ходовая** ходова ос
~, **электрическая** електрическа ос
отавит *м геол.* отавит
отбивать отчупвам, откъртвам, отделям с удар
отбивка *ж* отбелязване (*чрез намазана и обтегната връв*)
~ **границ пласта** определяне границите на пласт
отбирать 1. вземам, отнемам 2. отбирам, подбирам, избирам
отбой *м* отбой
отбойка *ж* откъртване, къртене, отбиване
~ **вручную** ръчно отбиване
~ **глубокими шпурами** отбиване с дълбоки взривни дупки
~ **кайлом** отбиване с кирка
~ **ломами** отбиване с лостове
~, **мелкошпуровая** отбиване с къси взривни дупки
~ **отбойными молотками** отбиване с къртачи
~ **сверху вниз** отбиване отгоре надолу
~ **скважинами** отбиване със сондажи
~ **снизу вверх** отбиване отдолу нагоре
~ **угля** отбиване на въглища
~ **уступами** отбиване на стъпала
отбойный къртачен, за откъртване
отбойщик *м* отбивач
отбор *м* отбиране, подбиране; вземане (*на проба*)
~ **газовых проб** вземане на газови проби
~ **давления** отвеждане на част от налягането
~ **жидкости, форсированный** форсирано извличане на течности
отбортовывать подгъвам бортове
отбросы *мн* отпадъци, боклук, смет
отбрасывать отхвърлям
отвал *м* 1. насипище, табан, халда 2. отметателна дъска на лемежа (*на булдозер*)
отвал породы насипище, табан
~ **хвостов** насипище за крайния излишък [отпадък]
отвалообразование *с* насипообразуване, насипване на халда
отвалообразователь насипообразувател, машина за насипване, насипна машина, абзетцер
~, **ленточный** лентов насипообразувател, лентов абзетцер
отвалы *м мн*, **торфяные** насипища за откривката на златоносни пясъци
отвеивание *с* **песка** сортиране на пясъка по едрина на зърната чрез въздушни струи [въздушни сепаратори]
отвердевание *с* втвърдяване, вкореняване
отвердевать втвърдявам се
отверстие *с* отвор, дупка, отверстие
~, **выпускное** отвор за източване (*на руда*)
~, **выхлопное** изпускателен отвор
~, **смотровое** контролен отвор
~, **щелевое** продълговат отвор [прорез]
~, **эквивалентное** еквивалентен отвор
отвертка *ж* отвертка
отвес *м* 1. отвес 2. стръмен наклон, отвесен склон
отвесный вертикален, отвесен
ответвление *с* разклонение, отклонение, клон
ответвленный разклонен
ответвляться разклонявам се
отвод *м* отклонител, отклонителна тръба
~, **горный** минен периметър
~, **земельный** землен периметър
отгребка *ж* отгребване
отгребщик *м* гребач
отдача *ж* 1. обратен тласък, ритане, отскок 2. добив, коефициент на полезно действие
~, **световая** светлинен полезен коефициент
отдел *м* 1. отдел, част, раздел 2. *геол.* серия

отдел технического контроля отдел за технически контрол
~ **четвертичной системи, современный** съвременен отдел на четвъртичната система (*холоцен*)
отделение *с* 1. отделяне, разделяне 2. отделение, секция, филиал; клон
~, **вентиляционное** вентилационно отделение
~ **дробления и грохочения** отделение за трошене и пресяване
~, **закладочное** запълвачно отделение
~ **измельчения** отделение за смилане
~, **клетьевое** клетково отделение
~, **лестничное** стълбищно отделение
~, **лесодоставочное** отделение за доставка на дървен материал
~ **обезвоживания** отделение по обезводняване
~, **породное** скално отделение
~, **противовесное** противотежестно отделение
~, **реагентное** реагентно отделение
~, **скиповое** скипово отделение
~, **трубное** тръбно отделение
~, **углеспускное** въглеспускно отделение
~, **углубочное** удълбавъчно отделение
~ **угля от пустой породы** отделяне на въглища от скални примеси
~ **флотации** флотационно отделение
~, **ходовое** пътеходно отделение
отделитель *м* отделител, разделител, сепаратор
~, **магнитный** магнитен отделител
отделка *ж* 1. дообработка, довършване; окончателна обработка 2. украса, гарнитура
~ **плана** окончателно довършване на план
~ **чертежа** окончателно довършване на чертеж
отделочный който служи за украса *или* за обработка (*материал*)
отдельность *ж* 1. напукване 2. разпадане, отцепване
отдельность, пластовая пластово напукване
~, **призматическая** призматично напукване
~, **столбчатая** стълбовидно напукване
~, **сфероидальная** сферично напукване
~, **шаровая** сферично напукване
отделывать 1. окончателно обработвам; дообработвам 2. гарнирам, украсявам
отдельный отделен, обособен
отдувка *ж* **концентрата** продухване на концентрат
отдушина *ж* вентилационен прозорец
отесывать одялвам, оглаждам
отжиг *м* отвръщане
откалывание *м* откъртване, отцепване
откалывать отцепвам, отчупвам, откъртвам
откапывание *с* откопаване
откапывать откопавам
откат *м* връщане назад
откатка *ж* рудничен извоз [транспорт] по релсов път
~ **бесконечным канатом** извоз с безконечно въже
~, **воздуховозная** извоз с пневмолокомотиви
~ **в тачках** извоз с ръчни колички
~, **грузовая** товарен извоз
~, **двухзвеньевая** двустъпален извоз
~, **двухконцевая** извоз с две конечни въжета
~, **двухпутевая** двупътен извоз
~, **дизеловозная** извоз с дизелови локомотиви
~, **канатная** въжен извоз
~, **канатная бесконечная** извоз с безконечно въже
~, **канатная двухконцевая** въжен извоз с два работни края
~, **канатная одноконцевая** въжен извоз с един работен край
~, **кольцевая** кръгов извоз
~ **конная** конен извоз
~ **концевым канатом** извоз с конечно въже

откатка, круговая кръгов извоз
~, **локомотивная** локомотивен извоз
~, **людская** извоз на хора
~, **магистральная** магистрален [главен] извоз
~, **однозвеньевая** едностъпален извоз
~, **одноконцевая** извоз с едноконечно въже
~, **однопутевая** еднопътен извоз
~, **паровозная** извоз с парни локомотиви
~, **подземная** подземен извоз
~, **рудничная** рудничен извоз
~, **ручная** ръчен извоз
~, **самокатная** самоходен извоз
~, **сборочная** събирателен извоз
~, **скиповая** скипов извоз
~, **цепная** извоз с безкрайна верига
~, **электровозная** електролокомотивен извоз
откаточный извозен
откатчик *м* извозвач
откатчица *ж* извозвачка
откатываться изтъркалвам се
откачивать изпомпвам
откачка *ж* изпомпване, измукване
~ **бадьями** водоотлив с кофи
~, **длительная** продължително водочерпене
~ **насосами** водоотлив с помпи
~, **опытная** опитно водочерпене
~, **пробная** пробно водочерпене
~, **пробно-эксплуатационная** пробно експлоатационно водочерпене
откидка *ж* прехвърляне
откидной 1. отварящ се, откриващ се 2. шарнирен 3. подвижен
откидчик *м* прехвърляч
откидывать отмятам
отклонение *с* **защитное** защитно изключване
отклонитель *м* отклонител (*инструмент за отклоняване на сондажи*)
~, **ударно-дробовой** ударно-сачмен отклонител
~, **шарнирный** шарнирен отклонителен инструмент (*за насочване на сондажа без клин*)
откос *м* 1. склон, скат, наклон, откос 2. сондово помещение 3. отрез под ъгъл
~, **естественный** естествен откос
~ **насыпи** наклон [ескарп] на насип
открепление *с* освобождаване; отделяне; отвързване
открытый 1. отворен 2. открит, непокрит
отламывание *с* откъртване
отложение *с* **угля** отлагане [натрупване] на въглища
отложения *с мн* наслаги
~, **аллювиальные** речни [алувиални] наслаги
~, **аэрогенные** аерогенни [еолични] наслаги
~, **коррелятивные** корелативни наслаги
~, **озерные** езерни наслаги
~, **перекрывающие** закриващи наслоения [утайки]
~, **послеледниковые** следледникови наслаги [отложения]
~, **послетретичные** следтретични наслаги
~, **прибрежные** крайбрежни наслаги [отложения]
~, **речные** речни наслаги
~, **субаэральные** субаерални наслаги, еолови наслаги
~, **терригенные** теригенни наслаги
отмель *ж* плиткост, плитчина
~, **материковая** континентална платформа, континентална плитчина
отметка *ж* 1. отбелязване, записване, регистриране 2. знак, белег 3. *геод.* репер, бележна точка 4. височина над морското равнище, кота
~, **абсолютная** абсолютна кота
~ **взрыва** белег за момента на взрива
~, **рабочая** работна кота
~, **условная** условна кота
отметчик *м* регистратор
~ **марок времени** маркировач на времето
отмостка *ж* настилка (*около строеж*)

отмучивание отделяне чрез утаяване, шламуване
~ **песков** пречистване на пясъци чрез утаяване
отмучивать отделяне чрез утаяване
отношение «Ж:Т» *с* отношение на течната към твърдата фаза (*използва се при смилане, флотация, гравитация и др.*)
~, **водоцементное** водоциментов фактор
оторфование *с* оторфяване
отпор *м* отпор
~, **боковой** страничен отпор
~, **упругий** еластичен отпор
отпуск *м* отпускане
отработанный отработен, използуван, замърсен
отработка *ж* отработване
~ **долота** отработване на длето (*използуване на длетото до рационалното му износване*)
~ **уступов, панельная** панелно [широкоивично] отработване на работни стъпала
отражатель *м* **светильника** рефлектор на осветлително тяло
отражение *с*, **полное внутреннее** пълно вътрешно отражение
отрезка *ж* **цепи** отрязък от верига
отросток *м*, **замочный** *палео.* ключов израстък
отрубать отсичам, отрязвам
отрыв *м* откъсване
отряд *м*, **сейсмический** сеизмичен отряд
отсадка *ж* утаяване
~, **мокрая** хидравлично утаяване
отсасывание *с* **пыли** изсмукване на прах
отсасывать изсмуквам
отсеивание *с* отсяване
~ **песков** разделяне на пясъци по едрина чрез отсяване
отсек *м* сектор, отсек, изолирано помещение
отсекатель *м* отклонител
отсечка *ж*, **токовая** токова отсечка
отскакивание *с* отскачане
отсоединитель *м* разединител, предпазен съединител; преходник, който при нужда [аварийно] се разединява
отсос *м* изсмукване
~ **воздуха** изсмукване на въздух
~ **пыли** изсмукване на прах
отстаивание *с* утаяване
отстаиваться утаявам се; избистрям се
отстой *м*, **суточный** утаяване за 24 часа
отстойник *м* утайник, утаен резервоар
~, **горизонтальный** хоризонтален утайник
~, **пирамидальный** пирамидален утайник
отступание *с* отстъпване
~ **моря** отстъпване [регресия] на морето
отсчет *м* отчет
отсыпь *ж* отсипка (*насип*)
отсырение *с* овлажняване
оттаивание *с* отмразяване
оттаивать отмразявам
оттормаживание *м* освобождаване, пускане (*на спирачка*)
оттормаживать отпускам спирачките
оттягивать изтеглям, удължавам
оттяжка *ж* 1. обтяжка 2. удължаване, изтегляне
отунит *м геол.* отунит
отход *м* отстъпване, оттегляне, отдръпване
~ **забоя** изместване на забоя на сондаж от проектното положение
отцепка *ж* откачване
отшивка *ж* отковаване, сваляне на обшивка
офиокальцит *м геол.* офиокалцит
офиолит *м геол.* офиолит
офиуры *мн* офиури
охладитель *м* **компрессора** компресорен охладител
охлаждение *с* охлаждане
~, **воздушное** въздушно охлаждане
~ **двигателя** охлаждане на двигател
~ **компрессора** охлаждане на компресор
охра *ж* охра

охрана *ж* охрана
~ **недр** охрана на недрата
~ **сооружений** опазване на съоръжения
оценка *ж* **точности** оценка на точността
очаг *м* огнище
~ **взрива** огнище на взрива
~, **вулканический** вулканско огнище
~ **землетрясения** огнище [център] на земетресение
~, **наружный** открито [външно] огнище
~, **пожарный** пожарно огнище
~, **рудоносный** рудоносно магмено огнище
очиститель *м* **фрикционный** фрикционен почистващ (*на гумени ленти чрез изтриване на налепа*)
очистка *ж* 1. почистване, очистване; пречистване; обелване, олющване
~ **воды** пречистване на вода
~ **выхлопных газов** очистване на ауспуфови газове
очищать 1. очиствам, почиствам, изчиствам 2. обелвам, олющвам
ошибка *ж* грешка
~, **абсолютная** абсолютна грешка
~, **вероятная** вероятна грешка
~, **грубая** груба грешка
~, **допустимая** допустима грешка
~ **измерения** грешка на едно измерване
~, **инструментальная** грешка на апарат
~, **истинная** истинска грешка
~, **коллимационная** колимачна грешка
~, **недопустимая** недопустима грешка
~, **относительная** относителна грешка
~, **предельная** пределна грешка
~ **проектирования** грешка от проектиране
~, **систематическая** систематична грешка
~, **случайная** случайна грешка
~, **средняя** средна грешка
ошибка, среднеарифметическая средноаритметична грешка
~, **средневзвешенная** средноуравновесена грешка
~, **среднеквадратическая** среднноквадратична грешка
ощебенить настилам с чакъл

П

павдит *м геол.* павдит
паводок *м* прииждане на вода
падение *с* падане, западане, спадане; затъване
~, **выдержанное** издържано [постоянно] падане
~, **крутое** стръмно западане
~ **напора** падане на напора
~ **напряжения** спадане на напрежението
~ **пласта** западане на пласта
~, **пологое** полегато западане
паз *м* жлеб, канал
~ **ротора** канал на ротора, роторен канал
~ **ротора, двойной** двоен роторен канал
~, **шпоночный** шпонков [клинов] канал
пазовка *ж* тънко дълго и назъбено длето
пайка *ж* запояване
пакер *м* пакер, тампон
пакет *м* пакет
~ **пил** пакет [серия] триони
пакля *ж* конци за бърсане, пакли, кълчища
~, **льняная** ленени кълчища
~, **пеньковая** конопени кълчища
палеобиогеография *ж* палеобиогеография
палеоботаника *ж* палеоботаника
палеоген *м* палеоген (*стар терциер*)
палеогеография *ж* палеогеография
палеогнаты *мн* палеогнати
палеозой *м* палеозой
палеозоология *ж* палеозоология

палеоихтиология *ж* палеоихтиология
палеоклиматология *ж* палеоклиматология
палеоконхи *мн* палеоконхи (*група палеозойски миди*)
палеолит *м* палеолит
палеомагнетизм *м* палеомагнетизъм (*древен магнетизъм*)
палеонтология *ж* палеонтология
палеопедология *ж* палеопедология
палеотерии *мн* палеотерии
палеофаунистика *ж* палеофаунистика
палеофитология *ж* палеофитология
палеоэкология *ж* палеоекология
палеоэхиноидеи *мн* палеоехиноидеи (*палеозойски морски таралежи*)
палетка *ж* диаграма
~, **круговая** кръгова диаграма
~, **лучевая** лъчева диаграма
~, **осредняющая** диаграма за осредняване
~, **полярная** полярна диаграма
~ **теоретических кривых** диаграма на теоретичните криви
палец *м* 1. палец, ексцентрик, гърбица 2. цилиндричен щифт, болт
~, **крейцкопфный** кръстоглавен болт
~ **кривошипа** колянова шийка
палингенез *м* палингенеза
палинология *ж* палинология
палладий *м* паладий
палладит *м геол.* паладит, паладинит
палуба *ж* площадка за работа, палуба
пальмиерит *м геол.* палмиерит
палыгорскит *м геол.* палигорскит
пандермит *м геол.* пандермит
панель *ж* 1. панела, строителен и облицовъчен елемент 2. част от форма, от възел до възел 3. дървена обшивка на стени, ламперия 4. основна плоча на стъбло
~, **измерительная** измервателно табло
~ **управления** табло за управляване
пантеллерит *м геол.* пантелерит
пантограф *м* 1. пантограф 2. токоприемник на електролокомотив
пантометр *м* пантометър
пантотерии *мн палео.* пантотерии
панцирный бронирам
панцирные *мн палео.* панцерни
панцирь *м* панцер, броня
папоротники *мн* папрати
папоротникообразные *мн* папратовидни
пар *м* пара
~, **насыщенный** наситена пара
~, **острый** пара, подавана в замръзнал песъчлив материал чрез парни игли (*пики*)
пара *ж* чифт, двойка, двоица
~, **колесная** колоос
~ **электродов** двойка електроди
парабутлерит *м геол.* парабутлерит
паравоксит *м геол.* паравоксит
параген *м геол.* параген
парагенезис *м геол.* парагенеза
парагнейс *м геол.* парагнайс
парагонит *м геол.* парагонит
парадокс *м* **анизотропии** парадокс на анизотропията
паразухии *мн палео.* паразухии (*измрели крокодилоподобни влечуги*)
паракварцит *м геол.* паракварцит
параклазы *мн геол.* параклази
параллакс *м* паралакс
~, **линейный** линеен паралакс
~, **поперечный** напречен паралакс
параллели *мн* направляващи
параллельность *ж* успоредност, паралелност
парамагнетизм *м* парамагнетизъм
параметр *м* параметър
~ **насыщения** параметър на насищането
~, **регулируемый** регулируем параметър
параметрический параметричен
параметры *м мн* **воздуха** параметри на въздуха
параморфоза *ж* параморфоза
парапитек *м палео.* парапитекус
парапсиды *мн палео.* парапсиди
парасланцы *мн геол.* парашисти
паратип *м* паратип
парафин *м* парафин

парафинировать парафинирам
парафиновый парафинен
парашют *м* парашут (*приспособление, което предпазва клетката от падане при скъсване на подвижното въже*)
~ **резания** режещ парашут
~ **трения** триещ парашут
парейазавры *мн палео.* парейазаври
паризит *м геол.* паризит
паркерит *м геол.* паркерит
парнокопытные *мн палео.* чифтнокопитни
паровоз *м* парен локомотив
~, **безтендерный** безтендерен парен локомотив
~, **бестопочный** парен локомотив с котел-акумулатор
~, **тендерный** тендерен парен локомотив
паромешалка *ж* парна глинобъркачка
паронит *м геол.* паронит
парсеттенсит *м геол.* парсетенсит
парсонсит *м геол.* парсонсит
партия *ж* **сейсмическая** сеизмична проучвателна група, която се състои от един *или* няколко отряда
парусина *ж* бризентово платно
парцелляция *ж* парцелиране
паскоит *м геол.* паскоит
паспорт *м* паспорт (*технически данни на машина*)
~ **оборудования** паспорт на машина или съоръжение
паспортизация *ж* паспортизация, снабдяване с технически паспорти
паста *ж* паста, гъста глинесто-циментова смес
пасть *ж* **дробилки** приемен отвор на трошачка
патерноит *м геол.* патерноит
патрон *м* 1. патрон 2. патронник, патрон на глава 3. шаблон, модел, кройка 4. фасунга за крушка
~, **боевой** боен патрон
~, **бросовый** свободно спускана в сондажния лост инклинометър
патрон, взрывобезопасный взривобезопасна фасунга
~, **водяной** воден патрон
~, **зажигательный** запалителен патрон
~, **замерный** измервателен патрон
~ **кардокс** патрон кардокс (*за безпламъчно взривяване*)
~, **ложный** лъжлив патрон
~, **невзорванный** невзривен патрон
~, **регенеративный** регенеративен патрон
~, **резьбовой** фасунга
~ **с перфорированной оберткой** патрон с надупчена обвивка
~, **сверлильный** патронник за бургия
~, **удлиненный** удължен патрон
~, **щелочный** алкален патрон
патронит *м геол.* патронит
патронодержатель *м* патронодържател
патрончик *м* **зажигательный** запалителен патрон
патрубок *м* 1. щуцер, отклонител 2. къса тръба
~, **башмачный** обувна тръба (*на долния ѝ край се завива обувката на обсадната колона*)
~, **выхлопной** ауспуфова [изпускателна] тръба, ауспуф
паук *м* 1. паяк (*спасителен инструмент, който се използува при авария в сондаж*) 2. въздухоразпределител 3. водоразпределител
~, **гидравлический** хидравличен паяк (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
~, **пружинный** пружинен паяк, пружинен затвор за ядкова тръба
пахарь *м* специален сал от сковани греди (*за добиване на златоносни пясъци от дъното на реки*)
пахиостозис *м палео.* пахиостезис
пахнолит *м геол.* пахнолит
пачка *ж* **угля** въглищна пачка
пояльник *м* поялник
пегматит *м* пегматит
пегматоид *м* пегматоид
педаль *ж* педал
~, **рельсовая** релсов педал

педимент *м* педимент, подножие
педометр *м* педометър, крачкомер
пек *м* смола, зифт
~, **древесный** тежък катран
~, **нефтяной** нефтова смола
пекоптеридные *мн палео.* пекоптеридни растения
пектолит *м геол.* пектолит
пелециподы *мн палео.* миди
пеликозавры *мн палео.* пеликозаври
пелитизация *ж* глинясване, пелитизация
пелитоалеврит *м геол.* пелитоалеврит
пелиты *мн геол.* пелити
пемза *ж* пемза
пена *ж*, **флотационная** флотационна пяна
пенеплен *м геол.* пенеплен
пенетрометр *м* пенетрометър (*уред за измерване на плътността на грунта чрез забиване*)
~, **конусный** конусен пенетрометър
пенка *ж*, **морская** морска пяна, сепиолит
пеннантит *м геол.* пенантит
пеннин *м геол.* пенин
пеногаситель *ж* пеногасител
пеногон *м* пожарогасител с пяна
пеносиликат *м* силикатен пенобетон
пеноснимательм пеноснимател, пеногон
пеностекло *с* пеностъкло
пенотушение *с* гасене с пяна
пенрозеит *м геол.* пенрозеит
пентагон-додекаэдр *м геол.* пентагондодекаедър
~ **-триоктаэдр** *геол.* пентагонтриоктаедър
~ **-тритетраэдр** *геол.* пентагонтритетраедър
пентландит *м геол.* пентландит
пенфильдит *м геол.* пенфилдит
пенфильдит *м геол.* пенфилдит
пенька *ж* конопени влакна
пепел *м*, **вулканический** вулканска пепел
пептизация *ж* пептизиране, пептизация
первичный първичен
первозвери *мн палео.* прототерии
первосортный първокачествен
перебалтать разбърквам; разклащам
перебой *м* прекъсване, прескачане (*в двигател*)
перебор *м* форгелеге
~ **вариантов** преразглеждане на варианти
переборка *ж* 1. *стр.* тънка стена, преграда 2. преглеждане; сортиране
~, **водонепроницаемая** водонепроницаема преграда
перебрасывать прехвърлям, бързо премествам
переброска *ж* прехвърляне, бързо преместване
перебрасывание *с* прехвърляне
перевал *м* превал
перевалка *ж* пренасяне; претоварване, прехвърляне
перевод *м* 1. превеждане, преместване 2. стрелка
~, **односторонний левый** едностранна лява стрелка
~, **односторонний правый** едностранна дясна стрелка
~, **симметричный** симетрична стрелка
~, **стрелочный** стрелка
переводник *м* преходник, пуле
перевозка *ж* превозване, транспортиране
~ **людей** превозване на хора
перевязка *ж* превързване
~ **каната** марка [превръзка] на стоманено въже (*прави се в краищата на стоманеното въже преди отрязване, за да не се разплита краят*)
перегиб *м* прегъване
~ **каната** прегъване на въже
перегибать прегъвам
перегной *м* хумус
перегонка *ж* **нефти** дестилация на нефта
перегородка *ж* 1. надлъжна преграда 2. *палео.* преградка, септа
~, **дощатая** дъсчена преграда (*надлъжна*)
~, **каменная** надлъжна зидана преграда

перегородка, кирпичная надлъжна тухлена преграда
~, **съемная** изваждаща се преграда
перегрев *м* прегряване
~ **обмоток** прегряване на намотките
перегружатель *м* претоварач
перегружать претоварвам
перегруженность *м* претовареност
перегруженный претоварен
перегрузка *ж* претоварване
~, **аварийная** аварийно претоварване
передача *ж* 1. предавка, превод, трансмисия 2. предаване
~, **бесступенчатая** безстепенна предавка
~, **гидравлическая** хидравлична предавка
~, **гипоидальная** хипоидна предавка
~, **дистанционная** дистанционно предаване [задвижване]
~, **зубчатая** зъбна предавка (*в редуктори*)
~, **карданная** карданно предаване
~, **клиноременная** клиноремъчна предавка
~ **координаты «Z»** предаване на координатата «Z»
~, **кремалерная** гребенова [кремалерна] предавка
~, **планетарная** планетна предавка
~, **плоскоременная** плоскоремъчна предавка, предавка с плосък ремък
~, **тексропная** *вж.* **передача, клиноременная**
~, **тормозная** спирачно предаване
~, **тормозная рычажная** лостово спирачно предаване
~, **фрикционная** фрикционна предавка (*чрез триене*)
~, **цепная** верижна предавка
~, **червячная** червячна предавка
~, **шатунная** мотовилково предаване
передвигать придвижвам, отмествам, размествам, премествам
передвижение *с* придвижване, преместване
передвижка *ж* 1. придвижване, преместване 2. преносима апаратура
~ **конвейера** придвижване [преместване] на транспортьор
~ **конвейера, механическая** механично придвижване на транспортьор
передвижной подвижен, возим
передел *м* 1. преразделяне, ново делене [разделяне] 2. преработване (*напр. чугун в стомана*)
переделка *ж* 1. преработване, преправяне 2. преправка
переднежаберные *мн палео.* предножрили
передок *м* предна част (*на транспортно средство*)
переезд *м* прелез (*през железопътна линия или шосе*)
пережим *м* 1. намаляване на дебелината (*на слой от руда, скала и др.*) 2. стесняване [засичане] на метал при коване
~ **пласта** притискане на пласт
перезакрепление *с* презакрепване
~ **шпинделя** преместване и презатягане на шпиндела по водещата работна щанга
~, **частичное** частично презакрепване
перезакреплять презакрепвам
перезакрепка презакрепване
перезаряжать презареждам
перезаточка *ж* презаточване, пренаточване
перекалывание *с* **точки на планшете** отбождане на точки на планшета
перекатывание *с* претъркалване
~ **породы** търкаляне на скала
~ **проб** размесване на проба, хомогенизиране
перекачка *ж* преливане с помпа, прекачаване
перекашивание *с* изкривяване, измятане
перекашивать(ся) изкривявам (се), измятам (се)
перекидка *ж* прехвърляне, отхвърляне

преклад *м* капа, греда
прекладина *ж* напречник, напречна връзка
переключатель *м* превключвател
~, **блокирующий** блокиращ превключвател
~, **гидравлический** хидравличен превключвател
~ **переподъема, обходной** превключвател, който се използува при приповдигане
~ **скорости** превключвател на скоростта
~, **универсальный** универсален превключвател
перекос *м* 1. коса подпора 2. изкривяване; заставане накриво
перекристаллизация *ж* прекристализация
перекрыватель *м* припокривател
перекрывать покривам; закривам; затварям
перекрытие *с* застъпване, припокриване; покритие
~ **планшетов** застъпване на планшетите
~ **разрезной траншеи** запушване на разрезна траншея (*при взривяване, свлачища*)
перелив *м* преливник, преливна тръба
перелопачивание *с* прехвърляне с лопата, прелопатване
~ **экскаватором** прехвърляне на материал с багер
перелопачивать прехвърлям с лопата, прелопатвам
перемалывать смилам
перемежаться редувам се, правя нещо на интервали
перемежающийся редуващ се, сменящ се
перемешивание *с* **проб** размесване на проба
перемешиватель *м* размесител
перемещать премествам, разместваm
перемещение *с* преместване, разместване
~ **береговой линии** преместване на бреговата линия
~ **каната** преместване [движение] на въжето
перемещение колодок, параллельное успоредно преместване на калодките
~ **колодок, угловое** ъглово преместване на калодките
~ **континентов** преместване на континентите
перемотка *ж* пренавиване
~ **двигателя** пренавиване на двигател
~ **трансформатора** пренавиване на трансформатор
перемычка *ж* 1. преграда 2. свръзка, съединителна част 3. бент от пръст и дървета 4. електрическо мостче
~, **бетонитовая** преграда от бетонни блокчета
~, **брезентовая** брезентова преграда
~, **водонепроницаемая** водонепроницаема преграда
~, **водоудерживающая** водозадържаща преграда
~, **глинобитная** преграда от трамбована глина
~, **глухая** глуха [плътна] преграда
~, **дощатая** дъсчена преграда
~, **каменная** зидана преграда
~, **кирпичная** тухлена преграда
~, **надувная** надувна преграда
~, **огнестойкая** огнеупорна преграда
~, **одинарная** едностенна [единична] преграда
~, **переносная** преносима преграда
~, **продольная** надлъжна преграда
~, **смешанная** комбинирана [смесена] преграда
~, **торцовая** челна преграда
~, **трубная** преходна преграда
~, **чураковая** преграда от трупчета
перемятие *с* смачкване, стриване
перенапряжение *с* пренапрежение
~, **атмосферное** атмосферно пренапрежение
~, **коммутационное** комутационно пренапрежение
переносить пренасям
переноска *ж* **конвейера** пренасяне на транспортьор

переносный преносим, преносен, подвижен; портативен
перепад *м* 1. пад, спадане 2. праг, стъпало
~ **давления** пад на налягането
~, **температурный** температурен пад
переподъем *м* приповдигане
~ **клети** приповдигане (*по-горе от нормалното*) на клетката
перепонка *ж* мембрана
перерубка *ж* пресичане, прерязване
пересекать 1. пресичам, прерязвам 2. кръстосвам 3. преграждам
пересечение *с* 1. пресичане 2. пресечка
пересеченный пресечен
переслойка *ж* наслояване, прослойка
перестановка *ж* преместване, разместване
~ **барабана** пренастройване на барабан
~ **электродов** разместване на електроди
пересушка *ж* пресъхване, пресушаване
пересыпание *с* пресипване
пересыпать пресипвам
пересыпка *ж* пресипване
пересыщение *с* пресищане, пренасищане
перетягивать 1. изопвам отново 2. престягам 3. изтеглям на друга страна
переукладка *ж* преместване
~ **путей** преместване [«рукане»] на релсов път [коловоз]
~ **путей, крановая** крановo преместване на релсов път [коловоз]
перехват *м* 1. задържане, хващане, улавяне 2. утъняване, прещипване
~ **реки** прехващане [превземане] на река (*прехващане на някои от притоците на една река от друга река, която в резултат на усилена регресивна ерозия достига по-бързо до вододела*)
переход *м* преход
~, **изомерный** изомерен преход
переход, трубный тръбен преход (*преминаване от един диаметър на тръбите към друг*)
переходник *м* преходник, пуле
~, **сливной** двупътен клапан
~, **тройной** преходник [пуле] за ядкова и утайна тръба
~, **фрезерный** фрезерен преходник, фрезерно пуле
перецепка *ж* **каната** презакачане на въже
перечисление *с* изброяване, преброяване; правене на списък
перидинеи *мн палео.* перидиней (*морски едноклетъчни организми, които се отнасят към камшичните*)
перидотит *м геол.* перидотит
периклаз *м геол.* периклаз
период *м* период
~, **видимый** видим период
~ **выбега** период на свободно движение след отнемане на двигателната сила (*свободно движение*)
~ **дотягивания** период на доизтегляне (*на подемния съд до определеното място*)
~ **замедления** период на забавяне
~ **замедленного движения** период на забавено движение
~ **зачерпывания** период на загребване
~, **кажущийся** привиден период
~ **полураспада** период на полуразпадане
~ **разгона** период на ускоряване
~ **равномерного движения** период на равномерно движение
~ **равномерного хода** период на равномерен ход
~ **разгона подъемной машины** период на ускоряване на подемна машина
~ **торможения** период на спиране
~ **тяги** период на теглене
~ **ускорения подъемной машины** период на ускоряване на подемна машина
периодический периодически, периодичен
периостракум *м палео.* периостракум

перистом *с палео.* перистом
перитектика *ж* перитектика
перл *м* бисерка
перманентный постоянен, непрекъснат, перманентен
пермиметр *м* пермиметър (*уред за определяне проницаемостта на скалните образци при различно налягане или различен вакуум*)
перо *с* 1. перо 2. перка
пертит *м геол.* пертит
перфоратор *м* пробивен чук, перфоратор
~, **абразивный** абразивноструен перфоратор
~, **высокочастотный** бързоударен пробивен чук
~, **гидравлический** хидравличен перфоратор
~, **гидроструйный** хидроструен перфоратор
~, **колонковый** колонков пробивен чук
~, **кумулятивный** кумулативен перфоратор
~, **кумулятивный бескорпусный** безкорпусен кумулативен перфоратор
~, **кумулятивный корпусный** корпусен кумулативен перфоратор
~, **кумулятивный ленточный** лентов кумулативен перфоратор
~, **погружной** потопен перфоратор
~, **пулевой** куршумен перфоратор
~, **пулевой залповый** куршумен залпов перфоратор
~, **пулевой селективный** куршумен селективен перфоратор
~, **раскрывающийся** перфоратор със заряди под 90° (*безкорпусен*)
~, **разрушающийся** разрушаващ се перфоратор
~, **телескопический** телескопичен пробивен чук
~, **торпедный** торпеден перфоратор
~, **шагающий** крачещ перфоратор, който има автоматично подаване
~, **электрический** електрически перфоратор
перфорация *ж* перфориране, пробиване
перфорация, избирательная селективно перфориране, перфориране само на нефтоносни прослойки
перцилит *м геол.* перцилит
пески *мн* пясъци
~, **абразивные** абразивни пясъци
~, **балластные** баластировъчни пясъци
~, **бугристые** пясъчни могили
~ **для динаса** пясъци за облицоване на леярски пещи
~ **для портландцемента** пясъци за производство на портландцимент
~ **для фарфорово-фаянсового производства** пясъци за порцеланово-фаянсово производство
~ **классификатора** пясъци от класификатор
~, **стекольные** стъкларски пясъци
песколовка *ж* пясъкоуловител
пескомойка *ж* промивачка за пясък
~, **дражная** дражна промивачка за пясък
пескоразбрасыватель *м* пясъкохвърлгач
песок *м* пясък
~, **аллювиальный** алувиален пясък
~, **глинистый** глинест пясък
~, **горный** планински пясък
~, **грубозернистый** едрозърнест пясък
~, **жирный** тлъст пясък
~, **золотоносный** златоносен пясък
~, **известковый** варовиков пясък
~, **карьерный** пясък от кариера
~, **кварцевый** кварцов пясък
~, **крупнозернистый** едрозърнест пясък
~, **магнетитовый** магнетитов пясък
~, **мелкозернистый** дребнозърнест пясък
~, **морской** морски пясък
~, **пылеватый** прахов пясък
~, **речной** речен пясък
~, **стекольный** пясък за производство на стъкло
~, **строительный** строителен пясък
~, **сыпучий** ситен пясък
~, **тощий** постен пясък
~, **формовочный** формовъчен пясък
~, **хрящевой** едър пясък

песок, шлаковый сгуриен пясък
~, элювиальный елувиален пясък
песочница *ж* пясъчница, пясъчник
песчаник *м* пясъчник
~, аркозовый аркозен пясъчник
~, глауконитовый глауконитов пясъчник
~, пестрый пъстър пясъчник
песчаники *м мн*, **медистые** съдържащи мед пясъчници
песчанистый който е с примес на пясък
песчаный пясъчен, песъчлив
петлеобразный който е във вид на примка
петлеобразование *с* примкообразуване
петля *ж* 1. извивка, завой, криволица (*напр. на път, река*) 2. панта 3. примка, клуп
~ гистерезиса хистерезисна крива
~ гистерезиса, прямоугольная правоъгълна хистерезисна крива
~ магнитного гистерезиса крива на магнитния хистерезис
петалит *м геол.* петалит
петрогенезис *м геол.* петрогенеза
петрография *ж* петрография
петрология *ж* петрология
петцит *м геол.* петцит
печать *ж* печат (*помощен инструмент при аварии в сондажа*)
~, самоориентирующаяся самоориентиращ се печат, уред за ориентиране на отклонителен клин
~, свинцовая оловен печат
печь *ж* 1. пещ, печка 2. рудничен комин
~ углеспускная въглищен комин, въглеспуск
пигидии *мн палео.* пигидии
пижонит *м геол.* пижонит
пизанит *м геол.* пизанит
пизолиты *мн геол.* пизолити
пик *м* връх, островърха планинска форма
~ нагрузки връх на натоварването
~ -трансформатор върхов трансформатор
пика *ж* шило (*инструмент за откъртване с къртачен чук*)
пика отбойного молотка шило на къртачен чук
~, пустотелая кухо шило
пикет *м* пикет
пикетаж *м* пикетаж, пикетиране
пики *ж мн*, **паровые** игли за подаване на пара в замръзнал песъчлив материал
пиккерингит *м геол.* пикерингит
пикнометр *м* пикнометър
пикрит *м геол.* пикрит
пикротефроит *м геол.* пикротефроит
пила *ж* трион, бичкия; ножовка
пиленый бичен, рязан с трион
пиллерс *м* стълб, подпорна греда
пилка *ж* 1. рязане с трион 2. трионче
пиловочник *м* дървен труп за бичене
пиломатериал *м* бичен [фасониран] дървен материал
пилон *м* пилон, мачта, колона
пинакиолит *м геол.* пинакиолит
пинакоид *м геол.* пинакоид
~, основной основен пинакоид
пинит *м геол.* пинит
пинноит *м геол.* пиноит
пиннули *мн палео.* пинули (*тънки членести издатъци на ръцете при морските лилии*)
пинта *ж* пинт, английска мярка, равна на 1/8 от галона или 0,57 dm^3
пинтадоит *м геол.* пинтадоит
пирамида *ж*, **тетрагональная** тетрагонална пирамида
пираргирит *м геол.* пираргирит
пирит *м геол.* пирит
пироаурит *м геол.* пироаурит
пиробелонит *м геол.* пиробелонит
пиробитум *м геол.* пиробитум
пироксенит *м геол.* пироксенит
пироксены *мн геол.* пироксени
пироксмангит *м геол.* пироксмангит
пиролюзит *м геол.* пиролузит
пирометр *м* пирометър
~ термоэлектрический термоелектрически термометър
пироморфит *м геол.* пироморфит
пироп *м геол.* пироп

пирописсит *м геол.* пирописит
пиросланцы *мн вж.* **пробитуминозные сланцы**
пиросмалит *м геол.* пиросмалит
пиростильпнит *м геол.* пиростилпнит
пиротерии *мн палео.* пиротерии
пирофанит *м геол.* пирофанит
пирофиллит *м геол.* пирофилит
пирофосфат *м* **натрия** натриев пирофосфат
пирохлор *м геол.* пирохлор
пирохроит *м геол.* пирохроит
пирротин *м геол.* пиротин
пирсеит *м геол.* пирсеит
пирсонит *м геол.* пирсонит
питание *с* захранване охранване
~, **боковое** странично захранване, (*на машини*)
~ **водоносных горизонтов** подхранване на водоносни хоризонти
~, **кислородное** кислородно захранване
~, **мелкопорционное** дребнопорционно захранване (*с шрот*)
~, **непрерывное** непрекъснато захранване (*с шрот*)
~, **периодическое** периодично захранване (*с шрот*)
~, **рейсовое** рейсово захранване (*с шрот*)
~ **скважины** захранване на сондажа (*с шрот*)
~ **электроэнергией** подхранване с електроенергия
питатель *м* подхранвач, питател, захранвач, хранител
~, **барабанный** барабанен подхранвач [захранвач]
~, **вибрационный** вибрационен подхранвач
~, **дисковый** дисков захранвач
~ **для реагентов** захранвач за реагенти
~, **камерный** камерен подхранвач
~, **качающийся** тръскащ [люлеещ] подхранвач
~, **комбинированный** комбиниран захранвач
~, **ленточный** лентов захранвач
~, **лопастный** перков подхранвач
питатель, лотковый улеен подхранвач
~, **маятниковый** люлков захранвач
~, **пластинчатый** пластинчат захранвач
~, **плунжерный** бутален подхранвач
~, **скиповый** скипов захранвач
~, **стаканчиковый** чашков захранвач
~, **тарельчатый** дисков захранвач
~, **улитковый** охлювен захранвач
~, **цепной** верижен захранвач
~, **шнековый** барабанен захранвач за реагенти с голяма вискозност
~, **шлюзовой** шлюзов подхранвач
~, **шнековый** спирален захранвач
питающий подхранващ
питекантроп *м палео.* питекантропус
питерлит *м геол.* питерлит
плавание *с* пляване, плуване
плавка *ж* топене, разтопяване, стопяване
плавление *с* топене, разтопяване, стопяване
плавник *м* плавник
плагиоаплит *м геол.* плагиоклазов аплит
плагиогранит *м геол.* плагиогранит, плагиоклазов гранит
плагиоклаз *ж геол.* плагиоклаз
плагиоклазит *м*, **корундовый** *геол.* корундов плагиоклазит
плагионит *м геол.* плагионит
плагиопорфир *м геол.* плагиопорфир, плагиоклазов порфир
плазолит *м геол.* плазолит
плакодермы *мн палео.* плакодерми, пластинокожи
плакосинклиналь *ж* плако-плоска синклинала
план *м* 1. план 2. хоризонтална проекция на някой предмет
~ **вертикальных мощностей** план на вертикалните мощности
~ **выходов пластов** план с афлориментите [излазите] на пластовете
~, **генеральный** генерален план
~, **гипсометрический** хипсометричен план

план горных работ план на минните работи
~ **изолинии зональности** план с изолинии на пепелното съдържание
~ **изомощностей россыпи** план с изомощности на разсипа
~, **квартальный** тримесечен план, план за тримесечие
~ **поверхности** план на повърхността
~ **поверхности, генеральный** генерален план на повърхността
~ **поверхности почвы пласта** план с изохипси на долнището на пласта
~, **погоризонтный** похоризонтен план
~ **постели россыпи** план на долнището на разсипа
~ **путей** план на релсовите пътища [коловозите]
~, **ситуационный** ситуационен план
планетарный планетен
планиметр *м* планиметър
планировка *ж*, **вертикальная** вертикална планировка
планка *ж* планка, плочка; летва
планктон *м* планктон
планоферрит *м геол.* планоферит
планшеит *м геол.* планшеит
планшет *м* планшет
пласт *м* пласт
~, **верхний** горен пласт
~, **выдержанный** издържан пласт
~, **засоренный** замърсен пласт
~, **золотоносный** златоносен пласт
~, **крутой** стръмен пласт
~, **крутопадающий** стръмнозападащ пласт
~, **нефтяной** нефтен пласт
~, **нижний** долен пласт
~, **опрокинутый** преобърнат пласт
~, **отдающий** отдаващ пласт
~, **поглощающий** поглъщащ пласт
~, **пологий** полегат пласт
~, **рабочий** работен пласт
~, **рудный** руден пласт
~, **самовозгорающийся** самозапалващ се пласт
~, **сброшенный** отхвърлен пласт
пласт, смежный съседен пласт
~, **смещенный** разместен пласт
~, **смятый** смачкан пласт
~, **толстый** дебел пласт
~, **тонкий** тънък пласт
~, **угольный** въглищен пласт
пластина *ж* пластина
~, **биметаллическая** биметална пластина
~, **отбортованная** пластина с огънати бортове
~, **тарельчатая** чиниеобразна пластина
пластинка *ж* плочка, пластинка
~, **мадрепоровая** *палео.* мадрепорова плочка
~, **плоскопараллельная** *палео.* плоскопаралелна пластинка
пластинки *ж мн* пластинки
~, **дельтоидальные** *палео.* делтоидни пластинки
~, **костные** костни плочки
пластиножаберные *мн палео.* пластинкохрили
пластичность *ж* пластичност
~ **горной породы** пластичност на скалите
пластометр *м* 1. пластометър (*уред за измерване на статичното напрежение на раздвижване*) 2. пластинометър (*за измерване на пластичността на глините*)
пластометрия *ж* пластометрия
платибелодон *м палео.* платибелодон
платина *ж* платина
~, **иридистая** иридиева платина
платинит *м геол.* платинит
платнерит *м геол.* платнерит
плато *с* плато (*висока равнина*)
~, **вулканическое** вулканско плато
платформа *ж* 1. *жп.* рампа; перон 2. платформа, открита товарна кола *или* вагон 3. платформа, площадка
~, **бразильская** бразилска платформа
~, **индийская** индийска платформа
~, **материковая** континентална платформа

платформа, океаническая океанска платформа
~, **пассажирская** *жп.* перон
~, **передвижная** подвижна платформа
~, **поворотная** въртяща се платформа
~, **подвесная** *стр.* люлка, висяща платформа
~, **русская** руска платформа
~, **сибирская** сибирска платформа
~ **с откидными бортами** платформа с отварящи се капаци
~, **сортировочная** *жп.* разпределителна рампа
плауновидные *мн палео.* плауновидни растения
плауновые *мн палео* плаунови
плауны *мн палео.* плавуни
плацентарные *мн палео.* плацентни бозайници
плашка *ж* челюст, плашка
плезиантроп *м палео.* плезиантропус (*фосилна човекоподобна маймуна*)
плезиозавры *мн палео.* плезиозаври
плейстоцен *м* плейстоцен
плексиглас *м* плексиглас (*органично стъкло*)
пленка *ж* ципа, филм, тънък слой, кожица; лента
~, **защитная** защитна [предпазна] ципа *или* лента
пленки *ж мн*, **иризирующие** иризиращи петна
плеонаст *м* плеонаст
плеохроизм *м* плеохроизъм
плечоногие *мн палео.* брахиоподи, раменоноги
плечо *с* рамо, крило
плинсбах *м* плинсбах, плинсбахска свита
плиопитек *м палео.* плиопитекус (*фосилна човекоподобна маймуна*)
плиоцен *м геол.* плиоцен
плита *ж* плоча
~, **арматурная** арматурно табло
~, **боковая** странична плоска част (*при челюстните трошачки и др.*)
~, **бутовая** каменна плоча
~, **дробящая** трошачна плоча
плита, мерная измервателна плоча (*част от керноскоп*)
~, **поворотная** обръщателна плоча (*за вагонетки*)
~, **распорная** разпорна плоча
~, **фундаментная** основна [фундаментна] плоча
~, **футеровочная** облицовъчна плоча
плитняк *м* плочообразен камък
плитовой *м* 1. сигналист 2. работник на обръщателна плоча
плоскость *ж* плоскост
~, **апсидальная** апсидална равнина, равнина на изкривяването по наклон
~ **надвига** равнина [плоскост] на навлак
~ **напластования** повърхност на напластяване, пластова повърхнина
~, **нулевая** нулева равнина, която минава през образуващата линия
~ **скольжения** плъзгателна плоскост
~ **сравнения напоров** плоскост за сравняване на напорите
плот *м* сал
плотик *м* основа на разсипа, подложка на разсипа
плотина *ж* бент, яз; язовирна стена; бараж
~, **насыпная** насипна стена
плотник *м* дърводелец
плотничать извършвам дърводелски работи
плотность *ж* плътност
~ **заряжания** плътност на зареждане
~, **избыточная** преуплътнена плътност
~ **крепи** плътност на крепеж
~, **критическая** критична плътност
~, **массовая** плътност на масата
~, **минералогическая** минералогична плътност
~, **объемная** обемна плътност
~, **поверхностная** повърхнинна плътност
~ **потока энергии** плътност на енергетичния поток

плотность пульпы плътност на пулпа
~, **разностная** плътностна разлика
~, **средняя** средна плътност
~ **тока** плътност на тока
площадка *ж* площадка, платформа
~, **верхняя приемная** горна приемна площадка
~, **воднобалансовая стоковая** воднобалансова отточна площадка (*част от склона, съоръжен за измерване на елементите на водния баланс*)
~, **загрузочная** площадка за натоварване
~, **лесничная** стълбищна площадка
~, **метеорологическая** площадка за метеорологични наблюдения
~, **нижняя приемная** долна приемна площадка
~, **погрузочная** товарна площадка [платформа]
~ **подъема, приемная** приемна площадка при подемна уредба
~, **посадочная** площадка за качване (*на работниците в шахтните клетки*)
~, **приемная** приемна площадка
~, **рабочая** работна площадка
~, **разгрузочная** площадка за разтоварване
~, **строительная** строителна площадка
~, **тормозная** *жп.* спирачна площадка
~ **управления** командна площадка
площадь *ж* площ, лице
~, **водосборная** водосборна площ
~, **габаритная** контурна площ
~, **дренированая** дренирана площ
~ **живого сечения** площ на светлото сечение (*общата площ на ситото без площта на нишките*)
~ **живого потока** площ на живото сечение на потока
~, **моментная** моментна площ, площ на моментите
~, **нефтеносная** нефтоносна площ
~ **приложения** площта, на която се предава известен товар върху някакво съоръжение *или* негов елемент
площадь фильтра сечение на филтър
плуг *м* плуг
~, **дренажный** дренажен плуг
~ **канавокопатель** вадокопачка, канавкокопачка
~, **отвальный** насипищен плуг, плугов насипообразувател
~, **планировочный** планиращ плуг
плунжер *м* плунжер, удължено бутало
плутон *м* плутон
плъвун *м* плаващ пясък
плюмазит *м геол.* плюмазит
плюмбометрия *ж* плумбометрия
плюмбоферрит *м геол.* плумбоферит
плюмбоярозит *м геол.* плумбоярозит
плющение *с* сплескване, разплескване
пневматический пневматичен, въздушен
пневматолиз *м геол.* пневматолиза
пневмобарабан *м* пневмобарабан
пневмодвигатель *м* пневмодвигател, двигател със сгъстен въздух
пневмодомкрат *м* пневматичен крик
пневмозарядник *м* пневмозареждач
пневмокамера *ж* пневмокамера
пневмокониоз *м* пневмокониоза
пневмопровод *м* пневмозадвижване (*напр. на вентилатор*)
пневмореле *с* пневматично реле
пневмотранспорт *м* пневматичен транспорт
пневмоударник *м* пневмоударник
пневмоэкстрактор *м* пневматичен екстрактор, пневмоекстрактор (*за изтегляне на щанги от сондажа*)
победит *м* победит (*марка твърда сплав*)
побелка *ж* белосване, варосване
~ **выработки** варосване на изработката
побережье *с* крайбрежие
побочный страничен, вторичен
повеллит *м геол.* повелит
поверочный проверочен, контролен
поверхности *ж мн* **сутуро-стилолитовые** сутуро-стилолитови повърхнини

поверхностный 1. повърхностен, външен, периферен 2 надземен
поверхность *ж* повърхност, повърхнина
~, **артезианская** артезианска [пиезометрична] повърхност
~ **барабана, навивочная** повърхност на барабан за навиване на въже
~, **боковая** странична повърхнина
~, **вибрирующая** вибрираща повърхност
~, **вогнутая** вдлъбната повърхност
~, **волновая** вълнова повърхност
~, **выпуклая** изпъкнала повърхност
~, **земная** земна повърхност
~, **зеркальная** огледална повърхност
~ **изохрон** изохронна повърхнина
~, **Мохоровичича** повърхност [граница] на Мохоровичич
~ **надвига** повърхнина на навлак
~, **несогласия** повърхнина на несъгласие, дискордантна повърхнина
~ **прилегания** прилягаща повърхност
~, **просеивающая** пресевна повърхност
~ **равных напоров** повърхност на равните напори
~ **раздела** разделителна повърхнина
~ **раздела фаз** повърхност на разделяне на фазите
~, **рифленая** рифелувана повърхност
~ **сброса** повърхнина на разседа
~ **складки, осевая** осна равнина на гънката
~, **топографическая** топографска повърхнина
~, **удельная** относителна повърхнина
~, **уровенная** повърхност на равнище
~ **уровня** повърхност на равнище [ниво]
~, **фильтрирующая** филтрираща повърхност
~, **эквипотенциальная** еквипотенциална повърхнина
поверхностемер *м* повърхнотомер
поворачивание *с* завиване, обръщане
поворачивать обръщам, завъртвам, завивам
поворачиваться превъртам се
поворот *м* 1. завъртане 2. завой
~, **бесступенчатый** безстъпално завъртане (*при лопатките на работните колела на вентилаторите*)
~, **крутой** остър завой
~, **левый** ляв завой
~, **плавный** плавен завой
~, **правый** десен завой
~, **резкий** остър завой
поворотный завъртащ, се обращателен
повреждать повреждам, развалям
повременный повременен
повременщик *м* надничар
повышение *с* **зеркала грунтовых вод** повишаване нивото на подземните води
погасание *с* потъмняване
~, **симметрическое** симетрично потъмняване
погашать погасявам, ликвидирам
погашение *с* погасяване
поглотитель *м* поглъщател
~, **известковый** калциев [варовиков] поглъщател
~, **химический** химичен поглъщател
~, **щелочной** алкален поглъщател
поглощение *с* поглъщане (*на промивка*)
~ **воды, удельное** относително поглъщане на вода
~ **воли** поглъщане на вълни
~, **катастрофическое** пълно поглъщане (*на промивка*)
~ **промывки** поглъщане на промивка
погнутость *ж* изкривяване, огъване
погнуть изкривявам, огъвам
погнутый огънат, извит
погодостойкий устойчив на атмосферни влияния
погонный линеен; който се отнася към мярка за дължина

погрешность *ж* грешка
~, **квадратическая** квадратична грешка
~, **относительная** относителна грешка
~, **предельная** крайна [пределна] грешка
~ средняя средна грешка
погружать 1. потопявам, потапям 2. натоварвам, товаря
погружение *с* потапяне, потопяване
погружный потопен
погрузка *ж* товарене, натоварване
~, **верхняя** горно товарене (*товарене, при което транспортното средство се намира по-високо от копаещата машина*)
~, **механическая** механично натоварване
~, **поточная** поточно натоварване
погрузочный товарителен, товаръчен
погрузчик *м* товарач
~, **самоходный элеваторный** самоходен елеваторен товарач
подача *ж* 1. подаване (*осъществяване на осово налягане при сондиране*) 2. дебит; производителност
~, **аварийная** аварийно подаване
~, **автоматическая** автоматично подаване
~ **вентилятора** дебит [производителност] на вентилатор
~, **гидравлическая** хидравлично подаване
~, **дифференциально-винтовая** диференциално-винтово подаване
~, **периодическая** периодично подаване
~, **постоянная** постоянно подаване
~, **раздельная** разделително подаване
~, **рычажная** ръчно лостово подаване
подбитие *с* удряне, приковаване; причукване
подбойка *ж* 1. подложка (*от дъски*) 2. подплата 3. подбивка
подвал *м* насипване на пясък *или* пръст
подвес *м* окачване, закачване
~ **лампы** закачване на лампа
подвеска *ж* окачване, окачващо устройство, обица, подвеска
~, **балансирная** балансирно окачване
~, **индивидуальная** индивидуално окачване
~ **кабеля** окачване на кабел
~, **рессорная** ресорно окачване
~, **трамвайная** трамвайно окачване
~ **тяговых двигателей** окачване на тягови двигатели
подвесной нагоден за окачване, висящ
подветренный подветрен, защитен от вятър
подвешивание *с* окачване
подвигание *с* **лавы** придвижване на фронт
подвид *м* подвид
подвод *м* кюприя
~ **электроэнергии** предаване на електроенергия
подвязник *м* объл дървен материал
подгонять пасвам, пригаждам
подгонка *ж* пасване, нагаждане, пригаждане
подготавливать подготвям
поддвиг *м* подмъкване, подвлак
поддирка *ж* преснемане (*на пода*)
поддомкрачивание *с* повдигане с крик
поддон *м* 1. настилка от талпи 2. подставка
подкатчик *м* пребутвач
подкидывать подхвърлям
подкидчик *м* подхвърляч
подкладка *ж* подложка, основа; опора
~ **под рельс** релсова подложка
~ **под шпалу** подложка под траверса
~, **рельсовая** релсова подложка
подклинивание *с* **керна** самозаклиняване на ядка
подкоп *м* 1. подкопаване; подриване, подравяне 2. подкоп
подкос *м* полегата подпора, диагонална свръзка
подлапка *ж* пета (*под стоманена конструкция или машина*)

подмости *мн* скеле (*за строителни работи*)
подмыв *м* подмиване (*подкопаване*)
подмывание *с* подмиване
подмывать подмивам
поднадвиг *м* основа на навлака (*автохтон*)
поднимать 1. дигам, вдигам 2. покачвам, повишавам
подносчик *м* **буров** преносвач на бургии
поднятие *с* издигане
~, **капиллярное** капилярно издигане
~, **центральное** централно издигане
подобие *с* 1. *мат.* подобие 2. прилика
подогрев *м* подгряване, отопляне, затопляне
подолит *м геол.* подолит
подорожный крайпътен
подотряд *м* подразред
подошва *ж* долна част, подметка, долнище, основа, под
~ **выработки** под на изработка
~ **возвышенностей** основа на възвишение
~ **оползня** основа на свлачище
~ **пласта** долнище [под] на пласт
~ **траншеи** основа на траншея
подпилок *м* пила
подпор *м* 1. покачване на водно ниво 2. подпиране
~ **боков** подпиране на стени
~ **кровли** подпиране на горнище
~ **подземных вод** подпор на подземни води
подпятник *м* секция от опора [пета]
подработка *ж* подработване
~, **неполная** непълно подработване
~, **полная** пълно подработване
подравнивать подравнявам, изравнявам
подразделение *с* 1. подразделение 2. подразделяне
подразделять подразделям
подрод *м* подрод
подрубка *ж* подкопаване, подсичане
~ **пласта** подкопаване на пласт
подручный помощен, спомагателен
подрывание *с* подкопаване; взривяване
подрывать подкопавам; взривявам
подряд *м* договор (*за извършване на някаква работа*)
подрядчик *м* предприемач, доставчик
подсасывание *с* всмукване
подсвечник *м* подложка за щангови комплекти, скара
подсекать подсичам
подсечка *ж* подсичане
подсобный помощен, спомагателен; допълнителен; второстепенен; страничен
подстанция *ж* подстанция
~, **дражная** подстанция на драга
~, **передвижная** подвижна подстанция
~, **подземная** подземна подстанция
~, **понизительная** понижаваща подстанция
~, **стационарная** стационарна подстанция
~, **тяговая** тягова подстанция
~, **участковая** участъкова подстанция
~, **шахтная** руднична подстанция
подсушка *ж* **концентрата** изсушаване на концентрата по топлинен път
подсчет *м* изчисляване, изчисление
~ **запасов** изчисляване на запаси
~ **земляных работ** изчисляване (*обема*) на земни работи
~ **обходом контура** изчисляване с обиколка по контура
подсыпка *ж* досипване
подтип *м* подтип
подтирка *ж* избърсване, изтриване
подтопление *с* заливане, наводняване
~ **забоя** потопяване [наводняване] на забой
подтоплять потопявам
подтормаживать почвам да спирам, натискам спирачките
подтягивание *с* затягане, пристягане, натягане

подтягивать 1. затягам, стягам; подтягам, притягам 2. притеглям, повдигам до изравняване
подтянуть 1. позатягам, стягам 2. подбутвам към нещо 3. вмъквам под нещо 4. поизпъвам, поизопвам 5. повдигам, повишавам 6. притеглям, примъквам
подтяпать подсичам, подрязвам с брадва
подушка *ж* възглавница, подложка; легло
~, **бетонная** бетонова тапа [възглавница]
~, **водяная** водна възглавница
~, **воздушная** въздушна възглавница
~, **листовая** листна възглавница
подхват *м* подхващащо устройство
подцепка *ж* прикачване, закачване, окачване
подшашка *ж* подпорка
подшипник *м* лагер
~, **игольчатый** иглен лагер
~ **качения** търкалящ лагер
~, **коренной** основен лагер
~, **седловой** седлов лагер
~ **скольжения** плъзгащ лагер
~, **упорный** опорен лагер, аксиален лагер
~, **шарнирный** шарнирен лагер
подшлюзки *ж мн* вторични обогатителни улеи
подъем *м* подем
~, **бадейный** кофов подем
~, **гармонический** хармоничен подем
~, **гидравлический** хидравличен подем
~, **грузовой** подем за товари
~, **канатный** въжен подем
~, **клетевой** клетков подем
~, **клетевой многоканатный** многовъжен клетков подем
~, **конвейерный** наклонен извоз с транспортьори, транспортьорен подем
~, **людской** подем за хора
~, **многоканатный** многовъжен подем
~, **однобадьевой** еднокофов подем
~, **одноканатный** едновъжен подем
подъем, пятипериодный петпериоден подем
~ **путей, руководящий** главен [ръководещ] наклон на пътищата
~, **рудничный** рудничен подем
~, **семипериодный** седемпериоден подем
~, **скиповой** скипов подем
~, **трехпериодный** трипериоден подем
~, **четырехпериодный** четирипериоден подем
~, **шахтный** рудничен подем
~, **шестипериодный** шестпериоден подем
подъемник *м* повдигач
~ **Кершенбаума** подемно устройство «Кершенбаум» (*за монтаж и демонтаж на метални кули*)
подъярус *м геол.* подетаж
~, **рязанский** рязански подетаж (*долният подетаж от валанжа на бореалната провинция; среща се в утайките, изпълващи московската синеклиза*)
поезд *м* влак
~, **бункерный** бункерен влак
~, **маршрутный** маршрутен влак (*който се движи по определено разписание и назначение*)
пожар *м* пожар
~, **экзогенный** екзогенен пожар
~, **эндогенный** ендогенен пожар
пожароопасность *ж* пожарна опасност
позвонки *мн* прешлени
~, **опистоцельные** *палео.* опистоцелни прешлени
позвоночник *м* гръбначен стълб
поиски *м мн* търсене
пойма *ж* заливна тераса
показатели *м мн* **технологические** технологични показатели
показатель *м* показател; коефициент; индекс
~ **адиабаты** показател на адиабатата, адиабатен показател
~, **водородный** водороден показател
~ **жесткости** коефициент на коравина [твърдост]

показатель, качественный качествен показател
~ **коллоидной активности** показател на колоидна активност
~ **обобщенный** обобщен показател
~ **политропы** показател на политропата, политропен показател
~ **помещения** показател на помещението (*използва се при изчисление на осветлението*)
~ **преломления** коефициент [индекс] на пречупване
~, **расчетный** изчислителен показател
покатость *ж* наклонност, полегатост, нанадолнище
поковка *ж* коване, изковаване
покров *м* покров, покровна плоча
~, **лавовый** лавов покров
~ **надвига** подвижната част на навлака, алохтон-покров
~, **тектонический** тектонски покров
покрытие *с* покритие
~, **антикоррозийное** антикорозионно покритие
~, **кислотоупорное** киселиноустойчиво покритие
покрытосемянные *мн палео.* покритосеменни растения
покрышка *ж* външна гума (*автомобилна, мотоциклетна, велосипедна*)
~ **нефтяных залежей** покривка на нефтените залежи
пол *м* под; дюшеме
полати *мн* площадка на сондова кула, балкан, «авиация»
поле *с* поле
~, **векторное** векторно поле
~ **времен** поле на времето
~ **давления** натисково поле
~, **дивергентное** дивергиращо поле
~ **зрения трубы** зрително поле на тръба
~, **магнитное материковое** континентално магнитно поле
~, **наблюденное** наблюдавано [измерено] поле
~, **осредненное** осреднено поле
~, **подмагничивающее** подмагнитващо поле
поле, разностное разликово поле
~ **рассеяния** поле на разсейване
~, **ротовое** устно поле
~, **рудное** рудно поле
~, **сглаженное** изгладено поле
~, **сейсмическое** сеизмично поле
~, **скалярное** скаларно поле
~, **суммарное** сумарно поле, измерено поле
~, **тепловое** топлинно поле
~, **упругое** еластично поле
~, **шахтное** руднично поле
~, **электрическое нормальное** нормално електрическо поле
~, **электромагнитное** електромагнитно поле
полет *м* **инструмента** свободно падане на сондажния комплект в сондажа
ползун *м* кръстоглав; плъзгач
~ **компрессора** компресорен плъзгач
ползунок *м* плъзгач
ползучесть *ж* пълзене
~, **глубинная** дълбочинна пълзгавост
~ **каната** влачене на въжето
полиаргирит *м геол.* полиаргирит
полибазит *м геол.* полибазит
полигалит *м геол.* полихалит
полигон *м* полигон; участък, определен за някаква минна работа
~, **замкнутый** затворен полигон
полигонометрия *ж* **параллактическая** паралактична полигонометрия
полидамит *м геол.* полидамит
полидисперсный *геол.* полидисперсен
поликраз *м геол.* поликраз
поликсен *м геол.* поликсен
полимигнит *м геол.* полимигнит
полиморфизм *м геол.* полиморфизъм
полипы *мн* полипи
~, **коралловые** корали
полиспаст *м* полиспаст, подемна уредба
поллуцит *м геол.* полуцит
полновесный който е с нормално тегло

полноповоротный който се завърта на 360°, който прави пълно завъртане
половодье *с* пълноводие
пологий полегат
пологость *ж* полегатост
полок *м* 1. площадка, платформа 2. щит
~, **буровой** сондажна [пробивна] площадка
~, **закладочный** запълвачна площадка
~, **клиновой** клинова площадка
~, **крепежный** крепежна площадка
~, **лесничный** стълбищна площадка
~, **передвижной** подвижна площадка
~, **погрузочный** товарна площадка
~, **подвесной** окачена площадка; защитна площадка
~, **проходческий** висяща платформа при прокарване на шахта
~, **рабочий** работна площадка
~, **разборный** разглобяема площадка
~, **разгрузочный** разтоваръчна площадка
~, **решетчатый** решеткова площадка
~, **скреперный** скреперна площадка
положение *с* **реверса** положение на обръщане, реверсивно положение
полозья *мн* плъзгачи
поломка *ж* счупване, строшаване
~ **бура** счупване на бургия
полоса *ж* 1. полоса; район; зона; пояс 2. ивица, лента
~, **бутовая** скална ивица
~, **припойменная** обводнена [заливна] ивица
~ **пропускания** ивица на пропускането
полоска *ж* беккс бексова ивица
полость празнина, кухина
~, **кольцевая** пръстеновидна празнина
полотно *с* платно
~, **конвейерное** транспортьорно платно
~, **пластинчатое** пластинково платно
полуантрацит *м геол.* полуантрацит
полубогхед *м геол.* полубогхед
полувагон *м* открит вагон
полуволна *ж* полувълна
полуда *ж* 1. калайдисване 2. калай
полудить калайдисвам
полужидкий полутечен
полукольцо *с* полупръстен
полукоксование *с* полукоксуване, цвелуване
полумуфта *ж* полусъединител
полуприцеп *м* едноосна колесарка, полуремарке
полупространство *с* полупространство
~, **нижнее** долно полупространство
~, **проводящее** проводящо полупространство
полускальный слабоскален, мекоскален
полускат *м* полуос
полый кух, празен
полынья *ж* незамръзваща водна площ
полье *с* карстово поле
польценит *м геол.* полценит
полюс *м* полюс
~, **геомагнитный** геомагнитен полюс, магнитен полюс на Земята
~, **магнитный** магнитен полюс
поляризация *ж* поляризация
~, **вызванная** предизвикана поляризация
~, **круговая** кръгова поляризация
~, **линейная** линейна поляризация
~, **объемная** обемна поляризация
~, **самопроизводьная** самопроизволна поляризация
~, **эллиптическая** елиптична поляризация
поместительный обширен, просторен, обемист
пометка *ж* бележка, белег
помехи *ж мн* пречки
~, **индукционные** индукционни пречки
~, **нерегулярные** случайни пречки
~, **регулярные** редовни пречки (*които се явяват постоянно*)

помещение *с* **подвальное** кабелно помещение
помол *м* 1. смилане, мелене 2. ситност на смилането
~, **тонкий** ситно смилане
помойница *ж* водосборник
понизитель *м* **твердости** понизител на твърдостта, омекчител
поноры *мн* понори
понт *м* понтийски етаж, понт
понтон *м* понтон
понур понур (*вид непропусклива настилка*)
поперечина *ж* напречна греда, напречник
поплавок *м* поплавок
поправка *ж*, **инструментальная** инструментална поправка
попур *м* слой за изолация
поражение *с* повреждане; поражение
~ **легких** повреждане на белите дробове (*при силикоза*)
~ **током** поражение от ток
порез *с* **ленты** порязване на лента
пористость *ж* пористост
~, **активная** активна пористост
~, **вторичная** вторична [епигенетична] пористост
~, **динамическая** динамична пористост
~, **критическая** критична пористост
~, **общая** обща пористост
~, **открытая** открита пористост
~, **сингенетичная** сингенетична[първична] пористост
~, **эпигенетичная** епигенетична [вторична] пористост
~, **эффективная** ефективна пористост
порог *м* праг
~ **фильтрации** филтрационен праг
порода *ж* скала
~, **абиссальная** абисална [дълбокоморска] скала
~, **активирующая** активираща скала (*съдържа радий и обогатява водите на радон*)
~, **асфальтовая** асфалтова скала
~, **асхистовая** ашистова скала
~, **афанитовая** афанитова скала
порода, ашистовая *вж* **порода, асхистовая**
~, **взорванная** взривена скала
~, **выбуренная** надупчена
~, **высокоомная** високоомна скала
~, **вязкая** жилава скала
~, **гибридная** хибридна скала
~, **горелая** горена скала
~, **зажатая** притисната скала
~, **закированная** закирена скала
~, **легкобуримая** леснопробиваема скала
~, **ломкая** крехка [трошлива] скала
~, **материнская** майчина скала
~, **мелкая** скален ситнеж
~, **обнаженная** оголена скала
~, **полнокристаллическая** холокристална скала
~, **плывучая** плаваща [оводнена] скала
~, **пустая** безрудна [стерилна] скала
~, **раздробленная** раздробена скала
~ **разлистованная** разлистна скала
~, **разрыхленная** разбухнала скала (*отбита*)
~, **расслоенная** разслоена скала (*слабоизразен милонит*)
~, **сыпучая** сипкава [сипеща се] скала
~, **трещиноватая** напукана скала
~, **труднобуримая** труднопробиваема скала
~, **упрочненная** заякчена [заздравена] скала
~, **хрупкая** чуплива скала
породоотборка *ж* скалоотбиране (*отбиране на късове от една и съща скала*)
~, **ручная** ръчно скалоотбиране
~, **механизированная** механизирано скалоотбиране
породы *ж мн* скали
~, **битуминозные** битуминозни скали
~, **боковые** странични скали
~, **вмещающие** вместващи скали
~, **вулканические** вулкански скали
~, **галогенные** халогенни скали
~, **гетероморфные** хетероморфни скали
~, **гипабисальные** хипабисални скали

породы, горные скали
~, **диасхистовые** диашистни скали
~, **жильные** жилни скали
~, **закерстованные** окарстени скали
~, **изверженные** магмени скали
~, **излившиеся** ефузивни скали
~, **изотропные** изотропни скали
~, **кайнотипные** магматични скали със свеж изглед (*по Заварицки*)
~, **кислые** кисели скали
~, **кластические** кластически скали (*отломъчни*)
~, **компетентные** компетентни скали
~, **контактово-метаморфические** контактно-метаморфни скали
~, **коренные** коренни скали
~, **магматические** магмени скали
~, **массивные** масивни скали
~, **мезократовые** мезократни скали
~, **меланократовые** меланократни скали (*магмени скали, в които преобладават тъмноцветните минерали*)
~, **метаморфические** метаморфни скали
~, **микрокристаллические** микрокристални скали
~, **мономиктовые** мономиктови скали
~, **мономинеральные** мономинерални скали
~, **немые** стерилни [неми] скали
~, **несортированные** несортирани скали
~, **нефтеносные** нефтоносни скали
~, **обожженные** изпечени скали (*контактно променени от лава или подземни пожари скали*)
~, **олигомиктовые** олигомиктови скали
~, **органогенные** органогенни скали (*биолити или органолити*)
~, **органогенные горные** органогенни скали
~, **осадочные** утаени [седиментни] скали
~, **основные** основни скали
~, **палеотипные** палеотипни скали
~, **первичные** първични скали
~, **пересыщенные** пренаситени скали
породы, пирокластические пирокластични скали
~, **плутонические** плутонични скали
~, **полимиктовые** полимиктови скали
~, **рудовмещающие** рудовместващи скали
~, **рыхлые** рохки [неспоени] скали
~, **телеконтактные** телеконтактни скали
~, **ультраосновные** ултраосновни скали
~, **фитогенные** фитогенни скали
~, **экструзивные** ефузивни скали
~, **эруптивные** еруптивни скали (*магмени скали*)
~, **эффузивные** ефузивни скали
~, **щелочно-земельные** калциево-алкални скали
~, **щелочные** алкални скали
порожний празен, ненатоварен
порожняк *м* празна вагонетка
порозиметр *м* порозиметър (*уред за измерване на пористостта на скала*)
порох *м* барут
~, **бездымный** бездимен барут
~, **зернистый** зърнест барут
~, **медленно горящий** бавногорящ барут
~, **мелкозернистый** дребнозърнест барут
~, **черный** черен барут
порошок *м* прах
порпецит *м геол.* порпецит
портландит *м геол.* портландит
портландцемент *м геол.* портландцимент
поручень *ж* перила
порфир *м геол.* порфир
порфирит *м геол.* порфирит
~, **базальтовый** базалтов порфирит
~, **диабазовый** диабазов порфирит
~, **диоритовый** диорит-порфирит
поршень *м* бутало
~, **дифференциальный** диференциално бутало
~ **индикатора** индикаторно бутало
~, **нагнетательный** нагнетателно бутало
~, **манжетный** маншетно бутало

поршень-ротор бутало-ротор
поршневание *с* свабиране (*изчерпване на течност с бутало-сваб*)
поршневой бутален
поры *ж мн*, **ромбовые** ромбови пори
посадка *ж* 1. обрушаване 2. установяване 3. сглобка
~ **кровли** обрушаване на горнище
~ **лавы** обрушаване на фронт
~ **людей** качване на хора
посадчик *м* **кровли** обрушвач на горнище
посажен поставен, монтиран
последствие *с*, **упругое** еластично последствие
постель *ж* 1. постеля, легло 2. корито на река 3. смес от златни и по-едри пясъчни зърна, наслоени на дъното на обогатителните съдове при утаяване 4. опорна плоча
посторонний страничен, външен; чужд
постоянная *ж* константа, постоянна величина
~ **времени** константа на времето
~ **времени нагрева** константа на времето на нагряване
~, **газовая** газова константа
~ **гальванометра** константа на галванометър, стойност на скалното деление на галванометър
~ **гравиметра** константа [стойност на скално деление] на гравиметър
~, **гравитационная** гравитационна константа
~, **диэлектрическая** диелектрическа константа
~ **излучения** константа на излъчване
~ **нагрева двигателя** константа на нагрева на двигател
~ **передачи** константа на предаване
~ **превращения** константа на превръщане
~, **радиоактивная** константа на радиоактивност
~ **радиоактивного распада** константа на радиоактивно разпадане
постоянная распада константа на разпадане
~ **решетки** решетъчна константа
~, **солнечная** слънчева константа
~ **тяготения** гравитационна константа
~, **упругая** константа на еластичност
~, **физическая** физическа константа
постплиоцен *м* следплиоценов отдел, постплиоцен
потарит *м геол.* потарит
потенциал *м* потенциал
~, **гравитационный** гравитационен потенциал
~ **-зонд** потенциал-зонд
~, **контактный** контактен потенциал
~, **магнитный** магнитен потенциал
~ **-микрозонд** потенциал-микрозонд
~ **силы тяжести** потенциал на силата на тежестта
~, **термодинамический** термодинамичен потенциал
~ **течения** потенциал на течение
~, **электродный** електроден потенциал
~, **электрокинетический** електрокинетичен потенциал
потенциалы *м мн*, **вызванные** предизвикани потенциали
потенциометр *м* потенциометър
~, **электронный** електронен потенциометър
~, **электроразведочный** потенциометър за електрически проучвания
потери *ж мн* загуби
~ **в сгущении** загуби на сгъстяване
~ **в хвостах** загуби в отпадъка
~ **воздуха** загуби на въздух
~ **воздуха, качественные** качествени загуби на въздух
~ **воздуха, объемные** обемни загуби на въздух
~ **нормативные** нормативни загуби
~ **при фильтрации** загуби при филтрация
потеря *ж* загуба (*напр. на напор, налягане, напрежение и др.*)

потеря на выхлоп загуба (*на налягане*) при изпускане
~ **напора** загуба на налягане
~ **напряжения** загуба на напрежение
~ **напряжения, омическая** омическа загуба на напрежение (*загуба от нагрев*)
~ **скорости** загуба на скорост
~, **трансформаторная нагрузочная** загуба в трансформатора при товар
~ **угля** загуба на въглища
~ **циркуляции** загуба на циркулация на промивката
потерять загубвам
поток *м* поток
~, **безвихревой** безвихров поток, поток без завихряне
~, **вихревой** вихров [турбулентен] поток
~, **грунтовой** грунтов поток
~ **грунтовых вод** поток на грунтови води
~, **грязевой** кален поток
~, **грязе-каменный** кално-каменен поток
~, **каменный** каменен поток
~, **ламинарный** ламинарен [успореден] поток
~, **лучистый** лъчист поток
~, **магнитный** магнитен поток
~, **набегающий** влизащ [настъпващ, насрещен] поток
~, **напорный** напорен поток
~, **невозмущенный** неразбъркан поток
~, **незакрученный** незавъртян поток
~, **одномерный** едномерен поток
~, **оползневой** свлачищен поток
~, **подземный** подземен поток
~ **подземных вод радиальный** радиален поток на подземни води
~, **подмагничивающий** подмагнитващ поток
~, **подрусловый** подруслов поток
~, **световой** светлинен поток
~, **структурный** структурен поток
~, **турбулентный** турбулентен [вихров] поток
поток, фильтрационный филтрационен поток
потолок *м* таван
потолочина *ж* таван; целик в тавана; междуетажен целик
потолочный таванен, тавански
поточный поточен, конвейерен
потребитель *м* консуматор, потребител
потребление *с* консумация; употреба, потребление; разход
почасный който се изчислява на часове
почва *ж* 1. почва 2. долнище, легло
~, **болотистая** блатна почва
~, **каштановая** кафява почва (*кестенява*)
~, **латеритная** латеритова почва
~, **ложная** лъжливо долнище
~ **пласта** долнище на пласта
~, **подзолистая** подзолиста почва
~, **полигональная** полигонална почва
~, **тундровая** тундрова почва
~ **уступа** долна площадка на работното стъпало [работния хоризонт]
почвоведение *с* почвознание
пояс *м* 1. пояс, колан 2. хоризонтална свръзка (*на краката на сондажна кула*)
~, **геохимический** геохимичен пояс
~, **металлогенический** металогенен пояс
~, **предохранительный** предпазен пояс [колан]
~, **рудный** руден пояс
правило *с* **сдвига** правило на преместването
правка *ж* изправяне, наточване (*на инструмент*)
празинит *м геол.* празинит
прапапоротники *мн палеол.* прапапратови
превентер *м* превентор (*предпазен кран на устието на сондаж*)
~, **вращающийся** въртящ се превентор
~, **гидравлический** хидравличен превентор

превентер, плашечный челюстен[плашков] превентор
~, **пневматический** превентор с пневматично задвижване
превращение *с*, **радиоактивное** радиоактивно превръщане
предацит *м геол.* предацит
предгорье *с* предпланина
предел *м* предел, граница
~ **выносливости** граница на издръжливост
~ **ползучести** граница на пълзене
~ **пропорциональности** граница на пропорционалност
~ **прочности** граница на якост [здравина]
~ **прочности, действительный** истинска якост
~ **прочности на растяжение** якост на опън
~ **прочности на сжатие** якост на натиск
~ **прочности при кручение** якост на усукване
~ **прочности при изгибе** якост на огъване
~ **расскатывания** граница на източване
~ **текучести** граница на провлачване
~ **упругости** граница на еластичност
~ **усадки** граница на свиване
~ **усталости** граница на умора
пределы *м мн* **Аттерберга** граница на Атерберг
предельный 1. пределен, граничен 2. наситен 3. критичен
предостережение *с* 1. предпазване; предпазна мярка 2. предупреждение
предохранитель *м* предпазител
~, **плавкий** стопяем предпазител
~, **пробивной** пробивен предпазител
~ **трубчатого типа** тръбен предпазител
преломление *с* пречупване, рефракция
~, **двойное** двойно пречупване
~ **света** пречупване на светлината
пренит *м геол.* пренит
пренитизация *ж* пренитизация
преобразование *с* преобразуване, трансформация
~ **координат** трансформация на координатите
~ **энергии** преобразуване на енергия
преобразователь *м* преобразовател
прерыватель *м*, **камертонный** камертонен прекъсвач
пресмыкающиеся *мн палео.* влечуги
пресс *м* преса
~ **-масленка** гресьорка за текаламит, текаламитна гресьорка
прибивание *с* заковаване
прибивной който се заковава; който служи за заковаване
прибор *м* уред, прибор
~, **акустический** акустичен [звуков] уред
~ **АФИ** автоматичен фотоинклинометър
~ **Вика** уред на Вик (*за определяне началото и края на свързването на циментов разтвор*)
~, **вызывной** уред за повикване
~ **Гаусмана** фотоинклинометър на Хаусман
~, **глубинный** дълбочинен уред
~ **для контроля аэрозолей** уред за контролиране на запрашеността [опушеността, мъгливостта]
~, **дроссельный** дроселен уред
~ **ИШ-4** инклинометър ИШ-4
~ **механической блокировки** уред за механична блокировка
~ **МИР** инклинометър МИР (*многопатронен инклинометър*)
~ **Михаэлиса** уред на Михаелис (*за определяне якостта на опън и огъване на циментов камък*)
~, **осветительный** осветлителен уред
~ **Петросяна** инклинометър на Петросян (*за определяне само на наклона на сондажа*)
~, **показывающий** показващ уред
~, **поплавковый** поплавъков уред (*за измерване величината на поглъщане на промивка*)

прибор Попова уред на Попов (*за определяне оптималното време за работа на сондажен инструмент на забоя*)
~, **приемно-передающий** приемно-предавателен уред
~ **ПСХ-2** уред ПСХ-2 (*за определяне фиността на смилане на цимент*)
~, **регистрирующий** регистриращ уред
~, **самопишущий** самопишещ апарат
~, **сигнальный** сигнален уред
~ **синхронного поворота** уред за синхронизирано завъртане
~, **скважинный** сондажен уред
~, **стрелочный** галванометър (*от устройството на потенциометъра за електропроучвания*)
~, **сцепной** сцепка, сцепно устройство, закачващо приспособление
~ **Т-3** уред Т-3 (*за определяне фиността на смилане на цимент*)
~, **тягово-ударный** теглително-ударен уред
~ **Шаньгина и Кулигина** уред на Шангин и Кулигин (*за забойно ориентиране на отклонителните приспособления в дълбокото сондиране*)
~, **электроизмерительный** електроизмервателен уред
~, **электролический** електролитен инклинометър

приведение *с* 1. привеждане 2. редукция, редуциране

привеска *ж* окачване, увисване

привод *м* задвижване; двигател
~, **аварийный** авариен [резервен] двигател
~, **асинхронный** асинхронно задвижване
~, **гидравлический** хидравлично задвижване
~, **двухобхватный** двуобхватно задвижване
~ **задвижки, моторный** моторно задвижване на шибърен кран
~ **затвора** задвижване на затвор
привод компрессора задвижване на компресор
~ **ленты** задвижване на лента
~, **пневматический** пневматично задвижване
~ **с прижимным роликом** задвижване с притискаща ролка
~, **синхронный** синхронно задвижване
~, **стрелковый электромагнитный** електромагнитно стрелково задвижване
~, **стрелочный** стрелково задвижване
~, **стрелочный электродвигательный** стрелково задвижване с електродвигател, електродвигателно стрелково задвижване
~ **тормоза** задвижване [привеждане в действие] на спирачка
~ **тормоза, гидравлический** хидравлично задвижване [привеждане в действие] на спирачка
~ **тормоза, пневматический** пневматично задвижване [привеждане в действие] на спирачка
~, **тормозной** спирачно задвижване
~ **экскаватора, многодвигательный** многодвигателно задвижване на багер
~ **экскаватора, однодвигательный** еднодвигателно задвижване на багер
~, **электрический** електрическо задвижване

привязка *ж* привързване, свързване
~ **аэрофотосъемки** свързване на аерофотоснимка (*с опорната мрежа*)
~ **теодолитного хода** свързване на теодолитен ход

пригвождение *с* заковаване, приковаване с пирони

пригнать пригаждам, нагласявам, пасвам

пригонка *ж* пасване

придавить 1. смачквам 2. налягам, притискам, натискам 3. прищипвам

придорожный крайпътен

прием *м*, **направленный регулируемый (РНП)** регулирано насочено приемане (РНП)
приемистость *ж* поглъщателност
приемник *м* 1. консуматор (*напр. на ток, сгъстен въздух*) 2. приемник (*радио, телевизионен и пр.*)
~, **взрывобезопасный** взривобезопасен консуматор (*на ток*)
~, **высоковольтный** високоволтов консуматор
~, **низковольтный** нисковолтов консуматор
~ **сжатого воздуха** консуматор на сгъстен въздух (*пневматична машина*)
~ **тока** консуматор на ток
~ **электроэнергии** приемник [консуматор] на електроенергия
прижигание *с* **коронки** прегряване и спичане на сондажна корона с шлам
прижим *м* 1. скоба, стяга, менгеме, притискач 2. притискане
~, **рельсовый** релсова щипка
прижог *м* задиране [запичане] на режещия сондажен инструмент
призма *ж* призма
~ **Николя** призма на Никол
~, **прямоугольная** правоъгълна призма
~, **пятистенная** петостенна призма
~, **ромбическая** ромбична призма
~, **тетрагональная** тетрагонална призма
~, **тригональная** тригонална призма
признак *м* признак
~, **амплитудный** амплитуден признак
~, **временной** признак по време
~, **импульсный** импулсен признак
~, **полярный** полярен признак
~, **родовой** родов признак
~, **фазовый** фазов признак
~, **частотный** честотен признак
признаки *м мн* признаци
~ **нефтеносности** признаци на нефтоносност
~, **поисковые** признаци за търсене
прииск *м* добивно предприятие, разработващо златоносни пясъци
приклепанный занитен
прилавок *м* тезгях
прилив *м* прилив, издатина
прилипание *с* прилепване
примыкание *с* **к отвесам** свързване с отвесите (*на полигонов ход*)
принцип *м* принцип
~, **вариационный** вариационен принцип
~ **взаимности** принцип на взаимността
~ **возможных перемещений** принцип на виртуалните [възможните] премествания
~ **глубокого ввода** принцип на дълбокия ввод
~ **наименьшего действия** принцип на минималното действие
~ **сохранения энергии** принцип за запазване на енергията
~ **эквивалентности** принцип на еквивалентността
приорит *м геол.* приорит
припой *м* припой
припорошить посипвам с прахообразен материал
приращение *с* увеличение, нарастване, прираст
~ **вертикальной составляющей** изменение на вертикалната съставяща (ΔZ)
~ **давления** нарастване на налягането
~ **скорости** нарастване на скоростта
~ **координат** координатни разлики
присадка *ж* добавка, прибавка
присос *м* просмукване
приспособление *с* приспособление
~, **запорное** заключващо [застопоряващо] приспособление, заключалка
~, **маслоулавливающее** маслоулавящо приспособление
пристань *м* пристанище, пристан
притирка *ж* притриване, разработване на две работещи заедно части
приток *м* 1. прилив, приток (*на вода и др.*) 2. приток (*на река*)
~ **воды** приток на вода, приижданe на вода

притормаживать започвам да спирам [задържам]
приточенный престърган
притык *м* челно допиране; мястото, където се допират две плоскости
притяжение *с*, **молекулярное** молекулно притегляне
прихват *м* прихващане, блокиране
прихватомер *м* **электромагнитный** електромагнитен прихватомер, уред за определяне мястото на прихващане; локатор
приход *м* приход
приходовать записвам в приход
прицеп *м* ремарке
~, **автомобильный** автомобилно ремарке
прицеплять прикачвам, закачвам
прицепка *ж* закачане
~ **-отцепка** закачане-откачане
прицепной прикачен
прицепщик *м* прикачвач
причал *м* 1. кей, пристан 2. въже за привързване
причаливание *с* приставане, акостиране
причаливать приставам, акостирам
причальный 1. който служи за приемане и привързване на кораби 2. пристанищен
проба *ж* проба, изпитване
~, **аналитическая** аналитична проба
~, **выборочная** проба за обработване
~, **искровая** искрова проба (*за определяне качеството на стоманата*)
~ **нефти, пластовая** проба от пластов нефт
~, **одиночная** единична проба
~, **порошковая** прахообразна проба
~, **разовая** единична проба
~, **сокращенная** съкратена проба
~, **средняя** средна проба
~, **точечная** точкова проба
пробертит *м геол.* пробертит
пробка *ж* запушалка, тапа
~, **башмачная** сърце, направляваща запушалка за обувката на обсадна колона
пробка, деревянная дървена запушалка [тапа]
~, **заливочная** циментационна запушалка [тапа]
~, **манжетная** маншетна запушалка, приспособление за определяне на зоната на поглъщане в сондажа
~, **парафиновая** парафинова запушалка (*задръстване от парафин*)
~, **плавкая** стопяема запушалка
~ **скважины, ледяная** ледена запушалка на сондажа
~, **точеная** сърце, заострена дървена запушалка за обувката на обсадна колона
пробкообразование *с* образуване на маншети [салници, пробки]
пробоина *ж* дупка, пробита от удар
пробой *м* 1. пробив (*на електрическа изолация*) 2. пробой (*шлосерски инструмент*)
~ **изоляции** пробив на изолация
~ **обмотки** пробив в намотка
пробоотбиратель *м* пробовземач
пробоотборка *ж* пробоотбиране
~, **автоматическая** автоматично пробоотбиране
~, **ручная** ръчно пробоотбиране
пробоотборник *м* пробовземач
пробоотборщик *м* пробовземач, апарат за вземане на проба
проборазделочная *ж* проборазработка, лаборатория за обработване на проби
пробуксовка *ж* буксуване
пробщик *м* пробовземач
проведение *с* **выработки, скоростное** скоростно прокарване на изработка
проверка *ж* **инструмента** проверка [ректификация] на инструмент
провес *м* **ленты** провисване на лента
проветривание *с* проветряване, вентилиране
~, **всасывающее** смукателно проветряване

проветривание естественное естествено проветряване
~, **кольцевое** кръгово проветряване
~ **опрокинутой воздушной струей** проветряване с обърната въздушна струя
~, **принудительное** принудително проветряване
~, **разветвленное** разклонено проветряване
~, **сквозное** проветряване с естествено течение
проветривать проветрявам, вентилирам
провешивание *с геод.* пикетиране, жалониране
провешивать жалонирам, пикетирам, поставям жалони
провинция *ж* провинция
~, **геохимическая** геохимична провинция
~, **металлогеническая** металогенна провинция
~ **минеральных вод** провинция на минералните води
~, **нефтеносная** нефтоносна провинция
~, **питающая** подхранваща провинция
провисание *с* провисване, огъване
провисать провисвам; прегъвам се, огъвам се
провод *м* проводник, жица; кабел; шнур
~, **голый** гол проводник, гола жица
~, **контактный** контактен [тролеен] проводник
~, **нулевой** нулев проводник
~, **однопроволочный** едножичен проводник
~, **многопроволочный** многожичен проводник
~, **пустотелый** кух проводник
проводимость *ж* проводимост
~, **емкостная** капацитивна проводимост
~, **кажущаяся** привидна проводимост
~, **омическая** омическа проводимост
проводимость, продольная надлъжна проводимост
проводка *ж* 1. водило, водач 2. електрическа инсталация 3. прокарване на електрическа инсталация
проводник *м* 1. водило, водач; направляваща дървена *или* стоманена греда; стоманено въже във вертикална шахта, което направлява движението на подемника 2: *ел.* проводник
~, **боковой** страничен водач
~, **гибкий** гъвкав водач, шахтов водач от стоманено въже
~, **деревянный** дървен водач, шахтов водач от дървена греда
~, **жесткий** твърд водач
~, **изношенный** износен [изтъркан] водач
~, **канатный** въжен водач
~, **коробчатый** кутиеобразен водач
~, **лобовой** челен водач
~, **пропитанный** импрегниран водач
~, **рельсовый** релсов водач
~, **шахтный** шахтов водач (*направляващ*)
проводники *м мн* водачи
~, **одинарные** единични водачи
~, **парные** двойни водачи
проволока *ж* тел; жица, проводник
~, **фасонная** фасонирана тел
прогиб *м* 1. огъване, прегъване 2. понижение 3. провисване
~, **межгорный** междупланинско понижение
~, **передовой** предно [ръбно] понижение
~, **предгорный** предпланинско понижение
~, **тектонический** тектонско понижение
прогибание *с* провисване
прогибать провисвам
прогнать вхолостую опитвам на празен ход
прогон *м* подхват
прогонка *ж* 1. прекарване, прогонване 2. пасване

программа *ж* програма
~, **производственная** производствена програма
программирование *с* програмиране
программный програмен
продавливание *с* 1. вкарване под налягане, избутване, изтласкване 2. пробиване (*с налягане*)
продавливать пробивам с налягане
продвиг *м* **нивелирных работ** напредък на нивелачните работи
продвигать придвижвам
продвижение *с* придвижване
продолжительность *ж* **подъема** времетраене на подема
продольный надлъжен
продувка *ж* 1. продухване (*на сондажен забой*) 2. прочистване
~ **компрессора** продухване на компресор
продукт *м* продукт
~, **всплывный** изплувал продукт
~, **дробленый** трошен продукт
~, **конечный** краен продукт
~, **надрешетный** надситов продукт
~, **пенный** пенен продукт
~, **подрешетный** подситов продукт
~, **промежуточный** междинен продукт
~, **циркулирующий** циркулиращ продукт
продуктивность *ж* **нефтяных скважин** продуктивност на нефтените сондажи
продукты *м мн* продукти
~ **обогащения, побочные** странични продукти от обогатяването
~, **вторичные изветрительные** вторични изветрителни продукти
проезд *м* 1. минаване, преминаване (*с превозно средство*) 2. място за минаване на коли; пресечка
проездной пътен
проект *м* проект
~, **технический** технически проект
~, **типовой** типов проект
проектирование *с* проектиране, планиране
~, **одногрузовое** еднотежестно проектиране
проектирование, многогрузовое многотежестно проектиране
проектировать проектирам
проектировщик *м* проектант
проектный проектен
проектор *м* проекционен апарат
проекция *ж* проекция
~, **аксонометрическая** аксонометрична проекция
~, **афинная** афинна проекция
~, **диметрическая** диметрична проекция
~, **изометрическая** изометрична проекция
~, **коническая** конусна проекция
~, **конформная** конформна проекция
~, **косоугольная** косоъгълна проекция
~, **ортогональная** ортогонална проекция
~, **ортографическая** ортографска проекция
~, **произвольная** произволна проекция
~, **прямоугольная** правоъгълна проекция
~, **псевдоконическая** псевдоконусна проекция
~, **равновеликая** равноплощна проекция
~, **равнопромежуточная** равнопромеждутъчна проекция
~, **равноугольная** равноъгълна проекция
~ **с числовыми отметками** котирана проекция
~, **стереографическая** стереографска проекция
~, **триметрическая** триметрична проекция
~, **центральная** централна проекция
проем *м* отвор в площадка
прожектор *м* прожектор
~ **заливающего типа** прожектор със заливаща светлина
~, **противотуманный** прожектор против мъгливо време
прожженный прогорен, пробит чрез прогаряне

прожечь прогарям, пробивам с нагорещено желязо
прожигание *с* 1. изгаряне, прогаряне 2. прокарване на минна изработка с помощта на огън
прожилок *м*, **рудный** рудна прожилка
прозопит *м геол.* прозопит
прозрачность *ж* **воды** прозрачност на водата
производительность *ж* производителност
~, **весовая** тегловна производителност
~ **колодца** производителност на кладенец
~ **компрессора** производителност на компресор
~ **компрессора, весовая** тегловна производителност на компресор
~ **компрессора, минутная** минутна производителност на компресор
~, **объемная** обемна производителност
~, **расчетная** изчислена производителност
~, **средняя часовая** средночасова производителност
~ **транспорта** производителност на транспорта
~ **труда** производителност на труда
~, **удельная** относителна производителност
производная *ж* **потенциала** производна на потенциала
производство *м* 1. производство 2. произвеждане, изработване; извършване
~, **углебрикетное** производство на въглищни брикети
прокаливаемость *ж* закаляемост, възможност за закаляване
~, **глубокая** дълбоко закаляване, закаляване на по-дебел слой от материала
прокат *м* 1. валцоване 2. валцовани изделия, прокат
прокачиваемость *ж* **цементного раствора** изпомпваемост на циментов разтвор
прокачка *ж* 1. зареждане на помпа, заливане на смукателната страна с течност 2. «почерпване» на двигател за улесняване на запълването
прокладка *ж* 1. полагане, поставяне 2. прокарване (*на път*) 3. прослойка 4. уплътнение, гарнитура, подложка 5. разделка, разпорка
~ **ленты** прослойка на лентата
~ **теодолитного хода** прокарване на теодолитен ход
прокладывать кабель полагам кабел
прокол *м* прокарване на сондаж без изваждане на шлама, който се уплътнява по стените
проколка *ж* пробиване, продупчване, пробождане
проколоть продупчвам, пробождам
пролет *м* 1. междина, проход 2. мостов свод 3. разстояние между две опорни точки
пролокулум *м палео.* пролокулум (*начална камера при фораминиферите*)
пролом *м* пробив
пролювий *м* пролувий
промежуток *м* междина
промывка *ж* промивка, промиване
~, **боковая** странично подаване на вода, странично промиване
~, **сплошная** пълна промивка
~, **центральная** централно подаване на вода, централно промиване
промысел *м* 1. занаят, поминък 2. добивно промишлено предприятие
~, **горный** рударство, минно дело
промышленность *ж* промишленост
~, **горная** минна промишленост
~, **горнодобывающая** миннодобивна промишленост
~, **горнообогатительная** миннообогатителна промишленост
~, **соляная** солна промишленост
~, **угольная** въглищна промишленост
проницаемость *ж* проницаемост
~, **диэлектрическая** диелектрическа проницаемост
~, **магнитная** магнитна проницаемост

проницаемость, относительная относителна проницаемост
~, фазовая фазова проницаемост
~, эффективная ефективна проницаемост
проостракум *м палео.* проостракум (*предна част на черупката при белемнитите*)
пропеллер *м* перка, витло
пропил *м* прорез (*направен с трион*)
пропилитизация *ж геол.* пропилитизация
пропилка *ж* разрязване [прорязване] с трион
пропитка *ж* просмукване, напояване, импрегниране
~ древесины в горяче-холодной ванне напояване [импрегниране] на дървесина в гореща и студена вана
~ леса импрегниране на подпори
пропиточный който служи за импрегниране
проплиопитек *м палео.* проплиопитекус
проработка *ж* 1. проработване (*на сондажа*) 2. обработване, разработване 3. проучване 4. детайлиране
прорезь *м* изрез, прорез
прорубка *ж* просичане, правене на просека
прорыв *м* 1. пробиване 2. пробив, прорив
прорывать 1. пробивам 2. прокопавам
просадка *ж* хлътване, хлътнатина
просачивание *с* просмукване
~ воды просмукване на вода
просачивать(ся) просмуквам (се)
просвет *м* 1. пролука, отвор 2. хлабина, луфт
просвечивание *с* 1. прозиране 2. изследване чрез облъчване
просев *м* пресяване
проседание *с* огъване [свиване] по средата
просеивание *с* разсяване; пресяване
~ песков пресяване на пясъци
проскальзывание *с* преплъзване
проскальзывать преплъзвам
прослеживание *с* изследване, изучаване
прослой *м* прослойка
проссеровка *ж* развалцоване
простаивать престоявам
простирание *с* **пласта** посока на разпространение на пласта
простой *м* престой
пространство *с* пространство
~, вредное вредно пространство (*при компресор*)
~, выработанное изработено пространство
~, затрубное задтръбно пространство
~, кольцевое пръстеновидно пространство
~, мертвое мъртво пространство
~, рабочее работно пространство
прострел *м* прострелване
простроганный престърган
простукивание *с* изчукване
просчет *м* грешка в броене
просыпание *с* **угля** разсипване на въглища
проталкивание *с* пребутване
проталкивать пребутвам
протегулум *м палео.* протегулум
протектор *м*, **резиновый** гумена предпазна гривна (*за щанга*)
протеробаз *м палео.* протеробаз
протерозой *м* протерозой
протечка *ж* пропуск (*на течност, газ и пр.*) през уплътнение *или* съединение
противовес *м* противотежест
противогаз *м* противогаз
~ автоматического действия противогаз с автоматично действие
~, рудничный рудничен противогаз
~, шланговый шлангов противогаз
противодавление *с* противоналягане
~, статическое статично противоналягане
противозатаскиватель *м* ограничител на издигането (*на подвижния ролков блок на сондова кула*)
протирание *с* 1. протриване 2. стриване 3. избърсване, изтриване

протирка *ж* протриване, шлайфане (*на машинни части*)
~ **песков** разбъркване с гребло на пясъци във вода, за да се освободят от глинената си обвивка
протоконх *м палео.* протоконх (*ембрионална черупка при главоногите и охлювите*)
протокристаллизация *ж* протокристализация
прототектиты *мн* прототектити (*продукти на първата фаза на магмената кристализация*)
проточка *ж* жлеб
проточный течащ
протрава *ж* прояждане, разяждане
проушина *ж* ухо, отвор за вкарване на дръжка
профилирование *с* профилиране
~, **двойное** двойно електропрофилиране по схема AA'MNB'B
~, **дипольное** диполно профилиране
~, **комбинированное** комбинирано профилиране
~, **круговое** кръгово профилиране
~ **с бо́льшими разносами** профилиране с големи разстояния между електродите
~ **с повторением** профилиране с повторение
~, **электрическое** електрическо профилиране
профили *мн*, **непродольные сопряженные** спрегнати напречни профили (*свързани и успоредни профили, съвместно прострелвани и обработвани*)
профиль *м* профил (*линия на наблюденията*)
~ **волны** профил на вълна
~ **крыла** крилен профил
~, **крыловой** крилен профил
~, **поперечный** напречен профил
~, **продольный** надлъжен профил
~ **пути** профил на път
~ **реки** профил на равновесие на река (*надлъжен профил на речното дъно на долина с изглед на вдлъбната крива*)
профильный профилен
прохлорит *м геол.* прохлорит
проходимость *ж* проходимост, всъдеходност
проходка *ж* 1. напредване, укар 2. прокарване (*на минни изработки, сондажи*)
~ **восстающего с подвесной клетью** прокарване на комин с окачена [висяща] клетка
~ **встречными забоями** прокарване с насрещни забои
~ **опережающим забоем** прокарване с преден изпреварващ забой
~ **сплошным забоем** прокарване с непрекъснат забой
~ **ствола забивной крепью** прокарване на шахта със забивен крепеж
~ **ствола способом бурения** прокарване на шахта по сондажен начин
~ **ствола способом замораживания** прокарване на шахта чрез замразяване
~ **узким забоем** прокарване с тесен забой
~ **уступным забоем** прокарване със стъпаловиден забой
проходчик *м* копач, проходчик
процеживание *с* прецеждане
процесс *м* процес
~, **адиабатный** адиабатен процес
~, **анаэробный** анаеробен процес
~, **аэробный** аеробен процес (*разлагане на микроорганизми в среда със свободен кислород*)
~ **зарядки** процес на зареждане, зареждане
~, **изобарный** изобарен процес
~, **изотермический** изотермичен процес
~, **изохорный** изохорен процес
~ **компрессора, рабочий** работен процес на компресор
~, **оползневой** свлачищен процес
~, **политропный** политропен процес
~ **сжатия** процес на сгъстяване (*на въздух*)

процессы *м мн* процеси
~, **внешние** външни процеси
~, **внутренние** вътрешни процеси
~, **гипергенные** хипергенни процеси
~, **глубинные** дълбочинни процеси
~, **поверхностные** повърхностни процеси
~, **поствулканические** следвулкански процеси
~, **постмагматические** постмагматични процеси
прочностный якостен
прочность *ж* якост, здравина; трайност; издръжливост
~ **вдоль волокон** якост надлъжно на влакната
~, **горных пород** здравина [издръжливост] на скалите
~, **диэлектрическая** диелектрична якост
~, **длительная** трайна якост
~, **кубиковая** кубова якост
~ **на изгиб** якост на огъване
~ **на истирание** издръжливост на изтъркване
~ **на кручение** якост на усукване
~ **на растяжение** якост на опън
~ **на сдвиг** якост на преплъзване [придвижване]
~ **на сжатие** якост на натиск
~ **на скалывание** якост на срязване
~ **на срез** якост на срязване
~ **на удар** якост на удар, ударна якост
~ **поперек волокон** якост напречно на влакната
~ **сжимаемости** якост на натиск
~, **усталостная** якост на умора
прочный як, здрав; издръжлив; траен; стабилен
прошивень *м* пробой, дорник
~, **пустотелый** замба
проявление *с* проява
~, **межколонное** проява на газ, нефт *или* вода между обсадните колони
пруд *м* изкуствено езеро, язовир
пружина *ж* пружина
~, **буферная** буферна пружина
~, **диапазонная** диапазонна пружина (*за изменяне обхвата на измерванията*)
~, **компенсационная** компенсираща пружина
~, **контактная** контактна пружина
~, **контакторная** контакторна пружина
~ **парашюта, приводная** задвижваща пружина на парашут
~, **растяжная** разтягаща се пружина (*работеща на разтягане*)
~ **сброса** освобождаваща пружина (*напр. на блокировката*)
~, **сжатая** свиваща се пружина (*работеща на натиск*)
~, **трубчатая** тръбна [куха] пружина
прустит *м геол.* прустит
прут *м* прът
~, **деревянный** дървен прът
~, **стальной** стоманен прът
пряди *ж мн* снопчета (*на въже*)
прядь *ж* **фасонная** фасонна дилка
псевдоболеит *м геол.* псевдоболеит
псевдоборния *с палео.* псевдоборния
псевдобрукит *м геол.* псевдобрукит
псевдовавеллит *м геол.* псевдовавеллит
псевдозухии *мн палео.* псевдозухии
псевдоконкреция *ж* псевдоконкреция
псевдокотунит *м геол.* псевдокотунит
псевдомалахит *м геол.* псевдомалахит
псевдоморфозы *мн геол.* псевдоморфози
псевдооолиты *мн геол.* псевдооолити
псевдопланктон *м палео.* псевдопланктон, лъжепланктон
псевдоскольжение псевдопреплъзване на въже
псевдослоистость *ж* лъжливо наслояване
псевдотеррасы *мн* лъжливи [псевдо-]тераси
псефиты *мн палео.* псефити

псиломелан *м геол.* псиломелан
псилофиты *мн палео.* псилофити
психрометр *м* психрометър
птеранодон *м палео.* птеранодон
птеридоспермы *мн палео.* папратовидни семенки
птеродактили *мн палео.* птеродактили
птерозавры *мн палео.* птерозаври, хвъркати гущери
птероподы *мн палео.* птероподи, крилоноги
птигматит *м геол.* птигматит
птицезвери *мн палео.* еднопроходни
птиценогие *мн палео.* птицекраки динозаври
птицетазовые *мн палео.* птицетазови
пуансон *м* пуансон, шило; щемпел; внедрителен накрайник
пузырек *с* 1. мехурче 2. шишенце
~, **флотационный** флотационен мехур
пузырь *м* мехур
пуласкит *м геол.* пуласкит
пульверизатор *м* пулверизатор
пульмотор *м* пулмотор
пульпа *ж* пулп (*продукт, който постъпва на флотация*)
пульповес *м* пулпокантар
пульподелитель *м* пулподелител, апарат за разделяне на пулп
пульпопровод *м* пулпопровод
пульс *м* пулс
~ **-пара** пулс-чифт
~ **-схема** пулсираща схема
пульсатор *м* пулсатор, преобразувател
пульсация *ж* пулсация
~ **магнитного потока** пулсиране на магнитен поток
~ **земной коры** пулсация на земната кора
пульт *м* **управления** командно табло
пумпеллиит *м* пумпелит
пункт *м* пункт, точка
~, **боковой** странична точка (*триангулачна*)
~ **взрыва** точка на взрива
~ **взрыва, мнимый** мнима точка на взрива
пункт, гравиметрический гравиметрична точка
~, **диспетчерский** диспечерски пункт
~, **жесткий** твърда известна, дадена точка
~, **закладочный** запълвачен пункт
~, **исходный** изходна точка
~, **конечный** краен пункт
~, **начальный** начален пункт
~, **объемный** обемен пункт
~ **оперативного управления** пункт за оперативно управление
~, **опорный** опорна точка
~, **перегрузочный** претоварачен пункт
~ **погрузки** товарище, товарен пункт
~, **погрузочный** товарен пункт, товарище
~, **погрузочный переносной** преносимо [временно] товарище
~, **погрузочный полустационарный** полупостоянно товарище
~, **погрузочный стационарный** постоянно товарище
~, **разгрузочный** разтоварен пункт
~, **распределительный** разпределителен пункт
пурпурит *м геол.* пурпурит
пуск *м* пускане
~, **автотрансформаторный** автотрансформаторно пускане
~ **двигателя, реакторный** реакторно пускане на двигател
~, **дистанционный** дистанционно [далечно] пускане
~ **лампы, безподогревный** включване на лампа без подгряване
~ **лампы, подогревный** включване на лампа с подгряване
~, **прямой** пряко [директно] пускане
пускатель *м* пускател, стартер
~, **инерционный** инерционен стартер
~, **магнитный** магнитен пускател
~, **магнитный взрывобезопасный** взривобезопасен магнитен пускател

пускатель, магнитный нереверсивный нереверсивен магнитен пускател
~, **магнитный реверсивный** реверсивен магнитен пускател
~ **парашюта** пускател [включвател] на парашут
пустотелый кух
пустоты *мн* **вторичные** празнини
путевой пътен
путеец *м* специалист по железопътно дело; работник в пътна служба
путемер *м* километражен брояч
путеобходчик *м жп.* кантонер
путеочиститель *м* специален вагон с приспособление за почистване на релсов път
путепередвигатель *м* коловозоместачка
~ **непрерывного действия** коловозоместачка с непрекъснато действие
~ **цикличного действия** коловозоместачка с циклично действие
путеподъемник *м* коловозовдигачка
путепровод *м жп.* пътепровод (*надлез или подлез*)
путеукладчик *м* пътеполагачка, релсополагачка, машина за механизирано полагане на релсови пътища
путь *м* път; коловоз, линия
~, **водный** воден път
~, **выгрузочный** *жп.* разтоварителен коловоз
~, **выездной** изходящ из открития рудник път
~, **вытяжной** изтеглителен коловоз
~, **главный** главен коловоз, главна линия
~, **грузовой** товарен път
~, **железнодорожный** железопътна линия
~, **забойный** коловоз на забой
~ **замедленного движения** път на закъснително движение
~, **запасный** резервен коловоз
~, **карьерный** рудничен път в открит рудник
~, **карьерный временный** временен рудничен път
путь, карьерный стационарный постоянен рудничен път
~, **крановый** кранов път
~, **круговой** кръгов път
~, **маневровый** маневрен коловоз
~, **обгонный** коловоз за надминаване
~, **отвальный** път на насипище
~, **откаточный** извозен път
~, **отправочный** отправен коловоз
~, **перегрузочный** претоварачен път
~, **переносный** преносим път
~, **подъездной** странична [второстепенна] железопътна линия
~, **порожняковый** път за празни вагонетки
~, **приемный** приемен път
~, **приемно-отправочный** приемно-отправителен коловоз
~, **погрузочный** товарен коловоз
~, **равномерного движения** път при равномерно движение
~, **разъездной** коловоз за разминаване
~, **рельсовый** релсов път, коловоз
~, **рельсовый грузовой** товарен релсов път
~, **рельсовый обгонный** обходен релсов път
~, **рельсовый обходный** обходен релсов път
~, **рельсовый порожняковый** релсов път за празни вагонетки [вагони]
~, **самокатный** път за самоходно движение (*например за рудничи вагонетки*)
~, **складской** коловоз в склад
~ **скольжения** път на плъзгане
~, **станционный** гаров коловоз
~ **тока** път на тока
~, **тормозной** спирачен път
~, **тупиковый** глуха линия
~, **узкоколейный** теснолинеен релсов път
~, **ширококолейный** широколинеен релсов път
пухерит *м геол.* пухерит
пуццолан *м* пуцолан

пучение *с* подуване
~ **горных пород** подуване на скали
пучина *ж* подутина
~, **земляная** земна подутина
~, **морозная** мразова подутина
пучить подувам
пучок *м* сноп, снопче
~ **выхрей** вихров сноп
~ **льняных нитей** сноп от ленени нишки
~ **путей** сноп коловози
~ **хлопчатобумажных нитей** сноп от памучни нишки
пушонка *ж* гасена вар
пыж *м* 1. запушалка, тапа 2. глинен патрон
пыжеделка *ж* машинка за правене на глинени патрони
пылемер *м* прахомер
~, **седиментационный** седиментационен прахомер
пылеобразование *с* прахообразуване
пылеприготовление *с* прахоприготвяне
пылесборник *м* прахорезервоар
пылеулавливание *с* прахоулавяне
пылеуловитель *м* прахоуловител, филтър за прах, устройство за улавяне на образувания при работа прах
~, **мокрый** прахоуловител, който действува по принципа на умокряне на праха
~, **сухой** сух прахоуловител
~, **центробежный** центробежен прахоуловител
пылинка *ж* прашинка
пыль *ж* прах
~, **буровая** пробивен прах (*прах от пробиване на дупките*)
~, **взрывчатая** взривен прах
~, **витающая** летящ [витаещ] прах
~, **горючая** горим прах
~, **инертная** инертен прах
~, **мышьяковистая** арсеников прах
~, **осевшая** утаен прах
~, **породная** скален прах
~, **радиоактивная** радиоактивен прах
~, **свинцовая** оловен прах
пыль, сланцевая инертен прах, шистозен прах
~, **токопроводящая** токопроводещ прах
~, **тонкая** ситен прах
~, **торфяная** торфен прах
~, **угольная** въглищен прах
~, **ядовитая** отровен прах
пьедмонт *м* планина, подножие
пьезодатчик *м* пиезодатчик
пьезоизобаты *мн* пиезоизобати
пьезоизогипсы *мн* пиезоизохипси
пьезокварц *м* пиезокварц
пьезокристаллизация *ж* пиезокристализация
пьезометр *м* пиезометър
пьезопроводимость *ж* пиезопроводимост
пьемонтит *м геол.* пиемонтит
пята *ж* опора, пета
~, **гидравлическая** хидравлична пета

Р

рабдолиты *мн палео.* рабдолити (*малки варовити плочки с пръчковидни образувания при камшичните водорасли*)
рабдописсит *м геол.* рабдописит
рабдосома *ж палео.* рабдозома (*пръстеновидна колония при граптолиоити*)
работа *ж* работа
~, **аккордная** акордна работа, работа на парче
~, **бесперебойная** непрекъсната [безспирна] работа, работа без прекъсване
~ **деформации** деформационна работа
~, **эффективная** ефективна работа
~, **машинная** машинна работа
~, **прерывистая** работа с прекъсване
~, **удельная** специфична работа, относителна работа
~, **цикличная** циклична работа

работы *ж мн* работи
~, **буровзрывные** пробивно-взривни работи
~, **буровые** сондажни [пробивни] работи
~, **буторно-баксовые** полухидравличен метод за добиване на злато от пясъци
~, **взрывные** взривни работи
~, **восстановительные** възстановителни работи
~, **вскрышные** разкривни работи
~, **выемочные** изкопни [добивни] работи
~, **геолого-поисковые** геолого-търсещи работи
~, **горные** минни работи
~, **закладочные** запълвачни работи
~, **крепежные** крепежни работи
~, **откаточные** извозни работи
~, **перегрузочные** претоварачни работи
~, **плотничные** дърводелски работи
~, **погрузочные** товарачни работи
~, **породные** скални работи, работи по скала
~ **прежних лет** стари работи
~, **ремонтно-восстановительные** ремонтно-възстановителни работи
~, **ручные** ръчни работи
~, **слесарные** шлосерски работи
~, **спасательные** спасителни работи
~, **строительно-монтажные** строително-монтажни работи
~, **такелажные** такелажни работи
~, **углубочные** удълбавачни работи
рабочий *м* работник
~, **дорожный** пътен работник
~, **люковой** източвач
~, **подсобный** помощен работник
~, **путевой** работник по пътя, пътен работник
равнина *ж* равнина
~, **аллювиальная** алувиална равнина
~, **наклонная предгорная** крайпланинска наклонена равнина
~, **остаточная** остатъчна [денудационна] равнина
равнина, первичная първична [структурна] равнина
~, **прибрежно-морская** крайбрежна морска [първична] равнина
~, **скалистая предгорная** крайпланинска скалиста равнина
равновесие *с* равновесие
~, **предельное** гранично равновесие
~, **радиоактивное** радиоактивно равновесие
равномерность *ж* **освещения** равномерност на осветлението
равноспоровые *мн палео.* еднаквоспорови (*растения*)
радиатор *м* радиатор
радиация *ж* радиация, излъчване
~, **адаптивная** адаптивна радиация (*еволюционно развитие с раздалечаване на признаците в група организми в зависимост от условията на живот*)
~, **космическая** космична радиация
~, **полная** пълна радиация
~, **проникающая** проникваща радиация
радиоактивность *ж* радиоактивност
~, **атмосферная** атмосферна радиоактивност
~, **естественная** естествена радиоактивност
~, **искусственная** изкуствена радиоактивност
~, **наведенная** предизвикана радиоактивност
радиогидрогеология *ж* радиохидрогеология
радиоканал *м* радиоканал
радиолярии *мн палео.* радиоларии
радиоляриты *мн* радиоларити (*слабоспоени кремъчни скали*)
радиопомехи *мн* радиосмущения
радиосвязь *ж* радиовръзка
радиостанция *ж* радиостанция
радиофиллит *м геол.* радиофилит
радиус *м* радиус
~ **-вектор** радиус-вектор
~ **влияния скважины** радиус на влияние на сондажа
~, **гидравлический** хидравличен радиус

радиус действия машины радиус [далечина] на действието на машина
~ **дренажа** радиус на дренаж
~ **кривой** радиус на крива
~ **навивки** радиус на навиване
~ **навивки каната** радиус на навиването на въже
~ **питания колодца, приведенный** приведен радиус на кладенец
~ **разгрузки** радиус на разтоварване
~ **черпания** радиус на копаене
разбавление *с* разреждане, разредяване
разбивать разбивам, разделям
разбивка *ж* трасиране
~ **горизонталей** трасиране на хоризонтали
~ **кривой** трасиране на крива
~ **пути** трасиране на път
~ **сооружений** трасиране на съоръжения
разбирание *с* разглобяване; разпределяне; сортиране
разбитие *с* разбиване, разчупване, разтрошаване
разбор *м* 1. качество, сорт, степен 2. разглеждане, анализиране, разбор 3. разглобяване
разборка *ж* 1. разглобяване, демонтаж; разваляне 2. сортиране
~ **гравиметра** разглобяване на гравиметър
~ **конвейера** разглобяване [демонтаж] на транспортьор
~ **кровли** очукване на таван
~ **машины** разглобяване [демонтаж] на машини
~ **оборудования** разглобяване [демонтаж] на съоръжение
~ **цепи** разглобяване на верига
разборный разглобяем
разбрызгивание *с* разпръскване
разбуриваемость *ж* степен на разширяване сечението на сондажа от страничното действие на сондажния инструмент
разбуривание *с* 1. просондиране 2. разширяване на сечението на сондажа от страничното действие на сондажния инструмент
разбуривать 1. проширявам при сондиране 2. просондирам
разбухание *с* разбухване, набухване (*глина*), набъбване
разбухнуть набъбвам, разбухвам
развал *м* **породы** разпръсване [разхвърляне] на скала (*след взрив*)
развевание *с* развяване
разведение *с* 1. правене на чапраз 2. разглобяване на съставни части 3. разпалване, подпалване
разведка *ж* проучване
~, **геологическая** геоложко проучване
~, **геохимическая** геохимично проучване
~, **гравиметрическая** гравиметрично проучване
~, **магнитометрическая** магнитно проучване
~ **нефти** проучване на нефт
~, **сейсмическая** сеизмично проучване
развернутый развит, разгънат, разпростран; разтворен; развързан; развъртян
разверстка *ж* разпределяне
развертка *ж* 1. райбер 2. разгъване, развиване, развивка
развертывание *с* 1. разгъване, развиване, разширяване 2. райберование, разточване
развеска *ж* претегляне на количество материали
разветвление *с* разклонение, отклонение
~ **трубопровода** разклонение на тръбопровод
разветвленность *ж* **путей** разклоненост на път
разветвлять разклонявам
развилка *ж* 1. чаталест тръбен разклонител 2. разклонение
~ **дороги** разклонение на път
~ **трубопровода** разклонение на тръбопровод
развинчивание *с* развинтване, отвинтване, развиване
развитие *с* **рельефа, восходящее** възходящо развитие на релеф

развод *м* **зубьев пилы** размет на трион (*чапраз*)
разводка *ж* 1. разглобяване; разтваряне 2. чапразене, чапраз (*на трион, на корона*) 3. разтягане, изопване
разворот *м* 1. разпръсване 2. развъртяване, развиване, разгъване 3. завой, завиване, обръщане
развязывание *с* развързване
разгазирование *с* дегазиране
разглаживать изглаждам, разглаждам
разглинизация *ж* разглинизиране
разгон *м* засилване, ускоряване, форсиране
разгонять ускорявам, засилвам движение
разгораживать отделям с преграда
разгребка *ж* отгребване
разгружать 1. разтоварвам 2. облекчавам
разгружатель *м*, **двухбарабанный** двубарабанен разтоварач
разгруженный 1. разтоварен 2. освободен *или* предпазен от действието на някоя сила
разгрузка *ж* 1. разтоварване 2. освобождаване *или* предпазване от действието на някоя сила
~, **боковая** странично разтоварване
~ **вагона по системе «сдвигающийся борт»** разтоварване на вагона по системата на изместващия се борд
~, **донная** разтоварване чрез дъното, дънно разтоварване
~ **печи** изпразване на пещ
~, **пневматическая** пневматично разтоварване
разгрузочный разтоварителен, разтоварен
раздавливание *с* смачкване, смазване
раздавливать(ся) смачквам (се), смазвам (се)
разделка *ж* **лунок** изкопаване на дупки [легла]
разделывать ε издълбавам, оформявам
раздробление *с* раздробяване, разтрошаване
раздувание *ж* 1. раздухване 2. раздуване, надуване
разжижать разредявам, разводнявам
разжижение *с* разреждане, намаляване на гъстотата, разводняване
~ **пульпы** разводняване на пулпа [водосместа]
разжижитель *м* разредител
разлаженность *ж* неизправност на машина
разлив 1. разлив, разливане на река 2. разливане (*свойство на лаковете да се разливат по покривната повърхност*)
разложение *с*, **спектральное** спектрално разлагане
разлом *м* 1. счупване, строшаване 2. счупено място 3. *геол.* разлом
~, **пластический** пластично разломяване
~, **хрупкий** разломяване [накъсване] от прости опънни напрежения
разломы *м мн*, **глубинные** дълбочинни разломи
размагничивание *с* размагнитване
разматывание *с* размотаване
размачивание *с* намокряне, накисване (*за да се размекне*)
размер *м* **ядра** размер на ядро
размерность *ж* измерение, димензия, размерност
размеры *м мн*, **наружные** външни размери
разметка *ж* **шпуров** набелязване на дупки
размещение *с* разполагане, настаняване, разпределяне, разположение
размокание *с* размекване, разкисване
размыв *м* 1. размив, размиване, подравяне, подкопаване (*от вода*) 2. размито място, ровина
размыкатель *м* прекъсвач
размягчаемость *ж* размекване
разнарядка *ж* наряд

разнос *м* 1. разстояние между електродите в уредба за електропроучване 2. изкоп 3. самопроизволно форсиране (*на двигател*)
~ **двигателя** форсиране на двигател
разноспоровые *мн палео.* разноспорови растения
разность *ж* разлика
~ **отметок** разлика в котите (*денивелация*)
~ **потенциалов** разлика в потенциалите
разнять разглобявам на части; разединявам; разтварям; разтърсвам
разобрать 1. разпределям 2. разпознавам, определям; разбирам 3. подлагам на анализ 4. ориентирам се 5. разглобявам
разобщение *с* разделяне, изолиране
разогрев *м* нагряване, загряване, подгряване
разработка *ж* разработване, разработка
~ **длинными столбами** разработване с дълги стълбове
~ **короткими столбами** разработване с къси стълбове
~ **лавой** разработване с фронт
~ **мерзлых россыпей** разработване на замръзнали златоносни пясъци
~ **нефтяных залежей** разработване на нефтени залежи
~, **открытая** открито разработване
~ **открытым способом** разработване по открит начин
~ **пахарями** разработване на златоносни пясъци с помощта на специални салове от греди
~ **россыпей** разработване на наносни находища
~ **с закладкой** разработване със запълване
~ **с обрушением** разработване с обрушване
~ **сверху вниз** разработване отгоре надолу
разработка снизу вверх разработване отдолу нагоре
~ **талых россыпей** разработване на замръзнали златоносни пясъци
~ **уступами** разработване със стъпала
разрежение *с* разреждане
разрез *м* 1. разрез 2. кариера, открита кариерна разработка
~, **геологический** геоложки профил
~, **геоэлектрический** геоелектрически разрез
~, **гидрогеологический** хидрогеоложки разрез
~, **дражный** открит рудник, механизиран с драги
~, **многослойный** многослоен разрез
~, **поперечный** напречен разрез
~, **продольный** надлъжен разрез
~, **сейсмический** сеизмичен разрез
~, **сейсмогеологический** сеизмогеоложки разрез
~ **скважины, геологический** геоложки профил на сондаж
~, **слоистый** слоист разрез
разрушение *с* разрушение, разрушаване
~, **гидровзрывное** хидровзривно разрушение
~ **пород, электрофизическое** разрушение на скалата с електромагнитни вълни
~, **прогрессирующее** прогресивно разрушаване
разрыв *м* 1. скъсване, разкъсване 2. междина, пукнатина
~ **тока** разкъсване на тока
разрывать разкъсвам, прекъсвам
разрыхление *с* разрохване
разрыхлитель *м* разрохвач, скарификатор
разрыхляемость *ж* разбухване
разряд *м* изпразване, разряд
~ **аккумулятора** изпразване [разреждане] на акумулятор
~, **атмосферный** атмосферно изпразване
~, **грозовой** светкавично изпразване

разряд, дуговой дъгов разряд
~, **искровой** искрово изпразване
~, **полный** пълно изпразване [разреждане] на акумулатор
~, **разрывной** пробив, изпразване
~, **тлеющий** тлеещ разряд
~, **установившийся** постоянно разреждане
~, **электрический** електрическо изпразване
~, **электронный** електронно изпразване
разрядник *м* разредник, изпразнител
~, **вентильный** вентилен разредник
~, **вилитовый** вилитов разредник
~, **грозовой** гръмоотвод
~, **роговой** рогов разредник
~, **трубчатый** тръбен разредник
разряжать разреждам
разубоживание *с* обедняване
разубоживать обеднявам
разукрупнение *с* **подстанций** децентрализация на подстанции
разупрочение *с* отслабване до разрушаване
разширение *с*, **объемное** обемно разширение
разъединитель *м* 1. разединител, прекъсвач 2. предпазен съединител *или* преходник (*на сондажен лост, който при нужда разединява*)
~, **воздушный** въздушен прекъсвач
~ **мощности** прекъсвач за мощност
~ **рубящего типа** прекъсвач ножов тип
~ **селупонный** селупонен прекъсвач
разъезд *м* коловоз за разминаване
разъем *м* разглобяване по определен начин
разъемный разглобяем
район *м* район
~, **гидрогеологический** хидрогеоложки район
~, **инженерно-геологический** инженерно-геоложки район
~, **нефтеносный** нефтоносен район
раковина *ж* черупка
~, **аллоиотропная** *палео.* алоитропна черупка
~, **инвалютная** *палео.* инвалютна черупка
~, **однокамерная** еднокамерна черупка
~, **эволютная** еволютна черупка (*завиване на черупката при някои мекотели, при което завоите не се покриват*)
раковинчатые *мн палео.* черупкови рачета
раковины *мн*, **агглютинированные** *палео.* аглутинирани раковини
ракообразные *мн* ракообразни
ракоскорпионы *мн палео.* ракоскорпиони (*клас от членестоногите*)
ракушечники *мн* черупчести варовици
ральстонит *м геол.* ралстонит
рама *ж* рама, рамка
~, **балансирная** балансир, балансирна рама (*част от ударния механизъм на сонда за ударно-въжено сондиране*)
~ **вагонетки** рама на вагонетка
~ **коробчатого сечения** рама с коритообразно сечение
~, **крепежная** крепежна рамка
~ **крепи, несущая** носеща крепежна рамка
~, **направляющая** водачна рамка
~, **натяжная** обтегателна рамка
~, **оттяжная** балансир, кобилица (*част от ударния механизъм на сонда за ударно-въжено сондиране*)
~, **черпаковая** кофова рамка
~ **электровоза** рама на електролокомотив
рамзаит *м геол.* рамзаит
рамка *ж* рамка
~, **генераторная** генераторна рамка
~, **приемная** приемна рамка
раммельсбергит *м геол.* рамелсбергит
рампа *ж* рампа
рамфоринх *м палео.* рамфоринхус
ранкинит *м геол.* ранкинит
рансомит *м геол.* рансомит

рансьеит *м геол.* рансиеит
рапа *ж* концентриран солен разтвор, солен разтвор в солени езера и изкуствени басейни
рапакиви *мн геол.* рапакиви
раскалывание *с* 1. разломяване, разбиване, разцепване 2. разтопяване
~ **блока** разделяне на части (*чрез разкъсване*) на каменни блокове
раскат *м* 1. разместване чрез търкаляне 2. разгъване; разпростиране
раскатка *ж* 1. изглаждане с валяк 2. развиване; разгъване; разпростиране 3. разплескване 4. развалцоване на тръби 5. част от ковашка матрица 6. отместване чрез търкаляне
раскачивание *с* раздвижване назад-напред; разлюляване; разширяване
раскашивание *с* разширение, разширяване
раскислитель *м* редуктор, откислител
раскладной разглобяем; сгъваем
расклепание *с* разнитване
раскос *м* полегата подпора, диагонална свръзка
раскоска *ж* разкоска
~, **верхняя** горна разкоска
~ **дороги** наклонени повърхнини отстрани на пътя
~, **нижняя** долна разкоска
раскопки *ж мн* разкопки
разкрепитель *м*, **пневматический** пневматичен разхлабвач, пневморазхлабвач
раскрепление *с* махане на закрепването
раскреплять махам закрепването
раскручивание *с* развиване, разсукване, развъртане, развинтване
раскручивать развивам
раскупоривать отпушвам, отварям
распалубка *ж* сваляне на кофраж
распахивать разоравам, изоравам
распашка *ж* разораване, изораване
распиливание *с* разбичване, бичене
распиловка *ж* разрязване, разбичване
распор *м* разпън, разпъване
распорка *ж* разпънка
распорный раздалечителен, дистанционен
распределение *с*, **кулисное** кулисно разпределение
распределитель *м* разпределител
~, **электромеханический** електромеханичен разпределител
распылитель *м* разпръсквач
рассеяние *с* разсейване
~ **волн** разсейване на вълни
~, **механическое** механично разсейване
~, **обломочное** разсейване от натрошаване
~, **обратное** обратно разсейване
~ **электронов** разсейване на електрони
расслаивание *с* **ленты** разслояване на лента
рассол *м* разсол, наситен солен разтвор
рассоление *с* 1. разсолване (*процес*) 2. обезсоляване
рассолы *м мн* разсоли
~, **грунтовые** грунтови разсоли
~, **донные** дънни разсоли
~, **остаточные** остатъчни разсоли
рассортированный сортиран, отбран
расстановка *ж* 1. прекъсване, пауза 2. разреждане 3. разместване; поставяне; разпределение
~ **вагонеток** разпределение на вагонетки
расстояние *с* разстояние
~, **межосевое** междуосие
~ **транспорта, средневзвешенное** средна дължина на транспорта
расстрел *м* носач; разпънка; хоризонтална греда, свързваща отвесните ъглови греди при обшивка на шахта
~, **боковой** страничен носач
~, **деревянный** дървен носач
~, **коробчатый** кутиеобразен носач
~, **основной** основен носач
~, **поперечный** напречен носач
~, **составной** сглобяем носач
~, **стальной** стоманен носач
~, **съемный** разглобяем носач

расстрел, трубчатый тръбовиден носач
рассыпать разсипвам
рассыпной насипен, сиплив
раствор *м* разтвор
~, **аэризированный** аеризиран разтвор (*размесен с въздух*)
~, **безглинистый** безглинест промивен разтвор
~, **буровой** промивен разтвор
~, **водный естественный** естествен воден разтвор (*промивен разтвор, получен при сондиране с вода в различни скали*)
~, **глинистый естественный** естествен глинест разтвор (*получен при сондиране*)
~, **жирный** тлъст разтвор
~, **замораживающий** замразяващ разтвор
~, **известковый** обработен с вар глинест разтвор, варов разтвор
~, **карбонатный** карбонатен разтвор; промивка, получена при сондиране с вода във варовити скали
~ **на нефтяной основе** разтвор на нефтена основа; промивка, в която течността е нефт *или* нафта
~ **на соленой воде** промивен разтвор, приготвен със солена морска вода
~, **нефтецементный** нефто-циментов разтвор
~, **нефтеэмульсионный** емулсионен разтвор, глинест разтвор с добавка на нефт и емулгатор
~, **полимерцементовый** полимер-циментов разтвор
~, **профилактический** промивна течност за предотвратяване на усложнения
~, **силикатный** силикатен промивен разтвор
~, **силикатогуминовый** силикатно-хуминов промивен разтвор
~, **сульфатный** сулфатен разтвор (*промивка, получена при сондиране с вода в анхидрит*)
~, **тощий** постен разтвор
раствор, утяжеленный утежнен разтвор
~, **цементный** циментов разтвор
~, **цементный облегченный** лек циментов разтвор
~, **цементный температуростойкий** термоустойчив циментов разтвор
~, **цементный эмульсионный** емулсионен циментов разтвор (*циментов разтвор на нефто-водна основа*)
~, **эмульсионный** емулсионен разтвор (*глинест разтвор с добавка на нефт или нефтопродукти*)
растворы *м мн* разтвори
~, **гипогенные** хипогенни разтвори
~, **гидротермальные** хидротермални разтвори
~, **пресыщенные** преситени разтвори
~, **рудоносные** рудоносни разтвори
растворосмеситель *м*, **пропеллерный** витлова глинобъркачка
растекаемость *ж* **цементного раствора** разтекаемост на циментов разтвор
растения *с мн* растения
~, **однолетние** едногодишни растения
~, **семенные** семенни растения
~, **слоевищные** талусни растения
~, **споровые** спорови растения
~, **стеблевые** стебловидни растения
~, **тревянистые** тревисти растения
растереть 1. стривам, счуквам на ситно 2. разтърквам, размазвам
растормаживание *с* освобождаване от действието на спирачките
расточка *ж* разширение
растрескивание *с* напукване
раструб *м* 1. разширен край на тръба 2. постепенно разширяващ се отвор, конусен отвор
~, **направляющий** камбана, направляващо устройство за ударния инструмент
растягивание *с* разтягане
растяжение *с* разтягане, удължение
~, **продольное** надлъжно разтягане

растяжка *ж* 1. разтягане, разтегляне; разпъване, опъване 2. обтегач, обтяжка
~, **канатная** въжена обтяжка
растянутость *ж* разтегнатост, удълженост, провлаченост
растянутый разтеглен, удължен
расхаживание *с* раздвижване
расход *м* 1. хлабина, пролука 2. разход
~ **воды** воден дебит, разход на вода
~ **воздуха** дебит на въздуха
~ **подземного потока** разход на подземни води
~ **потока, единичный** единичен разход на поток
~ **потока, естественный** естествен разход на поток
~ **скважин** разход на сондаж
~, **удельный** специфичен разход, дебит
расходка *ж* раздвижване (*на сондажен комплект*)
расходомер *м* разходомер
~, **водяной** водомер
~, **дроссельный** дроселен разходомер
~, **объемный** обемен разходомер
~, **скоростной** скоростен разходомер
~, **удельный** специфичен разходомер
расходы *м мн* разходи
~ **на бурение** разходи за сондиране [пробиване]
~ **на закладку** разходи за запълване
~ **на погрузку** разходи за товарене
~, **эксплуатационные** експлоатационни разходи
расчаливать разтягам с подпорки
расчалка *ж* обтяжка, обтегач
расчет *м* изчисляване, оразмеряване; пресмятане
~, **проверочный** изчисляване за проверка
~ **разнарядки** определяне големината на наряда
~, **светотехнический** светлотехническо изчисляване
расчетный изчислителен
расчетчик *м* изчислител, специалист по техническо изчисляване
расчистка *ж* разчистка, разчистване
расшатывание *с* разклащане; разхлабване
расшифровывать разшифровам, дешифрирам
расшкивить размотавам, освобождавам (*въже*)
расштыбовка *ж* почистване от ситни въглища
расштыбовщик *м* ситнежоизхвъргач, ситнежоотделител
расщепление *с* разпукване; наситняване
~ **пласта** разделяне [разбиване] на пласт
ратит *м геол.* ратит
раувит *м геол.* раувит
рафаэлит *м геол.* рафаелит (*жилен битум*)
рватель *м* откъсвач, ядкохващач
рвать 1. късам, скубя, дера 2. вдигам във въздуха
реагент *м* реагент, реактив
~, **комбинированный** комбиниран реагент (*сулфит-спиртна луга и въглищно основен реагент*)
~, **сульфит-щелочной** сулфитно основен реагент
~, **торфощелочной (ТЩР)** торфно основен реагент (ТОР)
~, **углещелочной (УЩР)** въглищно основен реагент (ВОР)
реактор *м* реактор
~, **пусковой** пусков реактор
реакция *ж*, **экзотермическая** екзотермична реакция
реальгар *м геол.* реалгар
реборда *ж* страничен направляващ ръб, реборд
~ **колеса** реборд на колело
ребро *с* **атаки** водещ [атакуващ] ръб
ревдинскит *м геол.* ревдинскит
реверберация *ж*, **сейсмическая** сеизмична реверберация
реверс *м*, **электрический** електрически реверсивен механизъм

реверсивность *ж* реверсивност, обръщаемост
реверсирование *с* обръщане, даване на обратен ход, реверсиране
реверсирование *с* **цепи** реверсиране на верига
реверсия *ж* реверсия, обръщане
реверсор *м* реверс, реверсивен контролен обръщач
~, **воздушный** въздушен реверс (*обръщач на посоката*)
ревизия *ж* ревизия
~ **компрессорной установки** ревизия [преглед] на компресорна уредба
~ **подъемной установки** ревизия на подемна уредба
ревун *м* ревяща сирена
регенерация *ж* регенериране, повторно възстановяване
~ **масел** регенериране на масла
~ **утежнителей** регенериране на утежнители, отделяне на утежнители от глинест утежнен разтвор
регион *м*, **инженерно-геологический** инженерно-геоложки регион
регистратор *м* регистратор
~ **проходки** регистратор на напредването
регрессия *ж* **моря** отстъпване [регресия] на морето
регулирование *с* регулиране
~ **двигателя, бесступенчатое** безстепенно регулиране на двигател
~ **двигателя, ступенчатое** стъпаловидно регулиране на двигател
~, **дроссельное** дроселно [клапанно] регулиране
~, **задвижное** регулиране посредством шибърен кран
регулировка *ж* регулиране
регулятор *м* регулатор, апарат, който автоматично поддържа постоянно значение на регулируемия параметър
~, **гидравлический** хидравличен регулатор
~ **давления** регулатор за налягане
~ **давления, пружинный** пружинен регулатор за налягане
регулятор, дроссельный дроселен регулатор
~, **механический** механичен регулатор
~ **ограничения скорости** регулатор за ограничаване на скоростта
~, **одноступенчатый** едностъпален регулатор
~ **производительности компрессора** регулатор на производителността на компресор
реддингит *м геол.* редингит
редингтонит *м геол.* редингтонит
редуктор *м* редуктор
~, **отъемный** редуктор, разглобен на хоризонтални плоскости
~, **планетарный** планетен редуктор
~, **поворотный** редуктор за въртене (*на багери*)
~, **подвесной** висящ редуктор
~, **подпружинный** редуктор, закрепен на пружини
~, **турбозубчатый** турбино-зъбчат редуктор
редукция *ж* редукция
~, **изостатическая** изостатична поправка
~ **«в свободном воздухе»** привеждане «в свободен въздух», привеждане на Фай
~ **силы тяжести** привеждане на силата на тежестта
реечник *м* латоносач
режеляция *ж* регелация (*повторно замръзване и сияване на отделни ледени късове в самия ледник*)
режим *м* режим
~ **бурения** режим на сондиране [пробиване]
~ **бурения, форсированный** скоростен режим на сондиране
~, **водонапорный** водонапорен режим
~ **выбега поезда** инерционен режим на влак, движение на влак по инерция
~, **газовый** газов режим
~, **газонапорный** газонапорен режим (*на газовата шапка*)
~, **гравитационный** гравитационен режим

режим, двигательный двигателен режим
~ **двигателя** режим на двигател
~, **динамический** динамичен режим (*при който действуват динамични сили*)
~ **динамического торможения** режим на динамично спиране
~ **истощения** режим на изтощаване
~, **кавитационный** кавитационен режим
~, **неустановившийся** неустановен [преходен] режим
~, **оптимальный** оптимален режим
~, **повторно-кратковременный** повторно-кратковременен режим
~ **подземных вод** режим на подземните води
~ **работы** работен режим
~ **растворенного газа** режим на разтворения газ
~, **рекуперационный** рекуперационен режим
~, **ремонтно-наладочный** ремонтно-настройков режим (*при подземните машини*)
~, **смешанный** смесен режим
~, **стационарный** стационарен [постоянен] режим
~, **температурный** температурен режим
~ **торможения** спирачен [възпиращ] режим
~, **упруговодонапорный** еластично-водонапорен режим
~ **черпания** режим на загребване (*при багери*)
~ **вытеснения** режим на изместване
~ **нефтяных залежей** режим на нефтени залежи
~ **работы залежей** режим на работа на залежи
режимы *м мн* режими
~ **с неподвижными контурами** режими на неподвижни контури
~ **с перемещающимися контурами** режими с преместващи се контури
резак *м*, **погружной** забоен инструмент за хидравлично сондиране
резание *с* рязане, разрязване, отрязване
резервуар *м* резервоар
резец *м* резец, нож
резина *ж* гума
~, **губчатая** пореста гума
~, **пенистая** пореста гума
~, **полуизоляционная** полуизолационна гума
~, **пористая** пореста гума
~, **роговая** ебонит, твърда гума
резинит *м* резинит (*смолесто вещество*)
резиноподшипник *м* каучуков лагер
резистивиметр *м* резистивиметър (*уред за измерване на специфичното електрическо съпротивление на течности*)
резистивиметрия *ж* резистивиметрия
резонанс *м* резонанс
~ **напряжения** резонанс на напрежение
~, **электрический** електрически резонанс
резьба *ж* резба
~, **внутренняя** вътрешна [женска] резба
~, **гаечная** вътрешна [женска] резба
~, **ленточная** квадратна резба
~, **мелкая** ситна резба
~, **многониточная** многоходова резба
~, **наружная** външна [мъжка] резба
~, **прямоугольная** правоъгълна резба
~ **трапецеидальная** трапецовидна разба
рейбер *м* райбер
рейка *ж* 1. лата 2. рейка, зъбен гребен
~ **зубчатая** зъбна рейка, зъбен гребен
~, **путевая** пътна рейка
рейс *м* рейс (*цикълът спускане на сондажен инструмент, сондиране и изваждане на инструмента*)
рейсфедер *м* тушовка, чертожно перо
рейсшина *ж* линеал

рекогносцировка *ж* рекогносцировка
рекомбинация *ж* рекомбинация
релаксация *ж* релаксация
реле *с* реле
~ **автоматики** реле в автоматична уредба
~, **акустическое** акустично [звуково] реле
~, **балансовое** балансово реле
~, **бесконтактное** безконтактно реле
~, **блинкерное** блинкерно реле
~, **вентиляционное** вентилационно реле
~, **водяное** водно реле
~ **времени** реле за време
~ **времени, магнитное** магнитно реле за време
~, **вторичное** вторично реле
~, **газовое** газово реле
~, **гамма-электронное** гама-електронно реле
~, **гидравлическое** хидравлично реле
~ **давления** реле за налягане
~, **двустороннее** двустранно реле (*което може да включва последователно два взаимноизключващи се сигнала*)
~, **дешифраторное** *вж.* **дешифратор**
~ **дистанционного пуска** реле за дистанционно пускане
~, **дистанционное** дистанционно реле
~, **дифференциальное** диференциално реле
~, **жидкостное** реле за течност
~, **замедляющее** забавящо реле
~, **защитное** защитно реле
~, **импедансное** импедансно [съпротивително] реле
~, **ионное** лампово реле
~, **исполнительное** изпълнително реле
~, **катодное** катодно реле
~, **кодовое диспетчерское** кодово диспечерско реле
~ **контроля заливки** реле за контрол на първоначалното запълване (*на пещи*)
~, **магнитоэлектрическое** магнитоелектрическо реле
реле, **максимальное** максимално реле
~, **минимальное** минимално реле
~, **многоконтактное** многоконтактно реле
~, **нейтральное** неутрално реле
~ **обратного тока** реле за обратен ток
~ **опасной скорости** реле за опасна скорост
~, **оптическое** оптично реле
~, **первичное** първично реле
~, **переменное** реле за променлив ток
~, **поляризованное** поляризирана реле
~, **поплавковое** реле с поплавък за регулиране на нивото в резервоар
~, **постоянное** реле за постоянен ток
~ **производительности** реле за производителност, реле за дебит
~ **производительности, флажное** флагово реле за производителност
~, **промежуточное** промеждутъчно реле, междинно реле
~, **пусковое** пусково реле
~, **путевое** пътно реле
~ **разгрузки** реле за разтоварване
~ **расхода** реле за разход
~, **реактивное** реактивно реле
~, **резонансное** резонансно реле
~, **световое** светлинно реле
~ **связи** свързано реле
~ **сигнализации** сигнално реле
~ **сигнализации, электронное** електронно реле за сигнализация
~ **скорости** реле за скорости
~, **струйное** струйно реле
~, **температурное** температурно реле
~, **тепловое** термично [топлинно] реле
~, **токовое** токово реле
~ **управления** реле за управление, командно реле
~ **яровня** реле за ниво (*на течност*)
~ **уровня, пневматическое** пневматично реле за ниво
~ **утечки** реле за загуби при изтичане

реле, химическое химично реле
~, шумовое шумово реле
~, электрическое електрическо реле
~, электродинамическое електродинамично реле
~, электромагнитное електромагнитно реле
~, электронное електронно реле
~, электропневматическое електропневматично реле
~, электротепловое електротоплинно реле
рельеф *м* релеф
~, альпийский алпийски релеф
~, выработанный изработен [скулптурен] релеф
~, высокогорный високопланински релеф
~, обращенный обърнат [инверсен] релеф
~, погребенный погребан релеф
~, скульптурный скулптурен релеф
~, среднегорный среднопланински релеф
~, структурный структурен релеф
~, ступенчатый стъпаловиден релеф
~, техногенный техногенен релеф
~, унаследованный унаследен релеф
рельс *м* релса
~, внутренний вътрешна релса
~, контактный контактна релса
~, левый раменный лява раменна релса
~, направляющий направляваща релса
~, правый раменный дясна раменна релса
~, раменный раменна релса
рельсозахват *м* релсохващач, клещи за вдигане на релси
рельсы *м мн* релси
~, выдвижные предвижни релси
ремень *м* ремък
~, балатовый балатумен ремък
~, бесконечный безкраен [затворен] ремък
~, звеньевой пластинчат ремък (*преводна верига*)
ремень, клиновой трапецовиден [клинов] ремък
~, кожаный кожен ремък
~, плечевой презраменен ремък
~, приводной трансмисионен ремък
~, резиновый гумен ремък
~, состыкованный ремък с челно съединени (*със скоби*) краища
~, стальной стоманен ремък
~, упругий еластичен ремък
~, шерстяной вълнен ремък
ремерит *м геол.* рьомерит
ремонт *м* ремонт, ремонтиране
~, годовой годишен ремонт
~, капитальный капитален [основен] ремонт
~, мелкий дребен ремонт
~, профилактический профилактичен ремонт
~, планово-предупредительный планово-предупредителен ремонт
~, средний среден ремонт
~, текущий текущ ремонт
ремонтина *ж* временна стойка
ренардит *м геол.* ренардит
рентген *м* рентген (*единица за рентгеново излъчване*)
реожелоб *м* реоулей
реология *ж* реология (*дял от механиката, който разглежда протичането на течности и газове*)
реометр *м* реометър (*уред за измерване на обемната скорост при изтичане на газове*)
реослерит *м геол.* рьослерит
реостат *м* реостат
~, баластный баластен реостат
~ возбуждения реостат [регулатор] на възбуждане
~, декадный реостат с декади
~, жидкостный реостат с течност, електролитен реостат
~, нагрузочный реостат за натоварване
~, пусковой пусков реостат (*ан-ласер*)
~, регулировочный регулировъчен реостат, регулатор на възбуждане
~, угольный въглен реостат

реохорд *м* реохорд (*електрически уред за измерване на съпротивления и напрежения*); съпротивителен [реостатен] датчик, използуван в инклинометрите
рептилии *мн палео.* рептилии, влечуги
репер *м* репер
~, **радиоактивный** радиоактивен репер
ресивер *м* въздухосборник, приемник, ресивер
респиратор *м* дихателен апарат
~, **изолирующий** изолиращ дихателен апарат
~, **рабочий** работен дихателен апарат
~, **регенеративный** регенеративен дихателен апарат
~, **резервуарный** резервоарен дихателен апарат
рессора *ж* ресор, пружина
~, **буферная** буферен ресор
~, **вагонная** вагонен ресор
~, **винтовая** спирален ресор, спирална пружина
~, **двухшарнирная бесконсольная** елиптичен ресор
~, **двухшарнирная консольная** полуелиптичен ресор
~, **жесткая** корав [твърд] ресор
~, **кантилеверная** свободноносещ ресор
~ **круглого сечения** спирален ресор с кръгло сечение
~, **листовая** листов ресор
~, **негибкая** корав ресор
~, **пластинчатая** листов ресор
~, **подвесная** висящ ресор
реставрация *ж* реставрация, възстановяване
ресурсы *м мн* ресурси
~ **подземных вод** ресурси на подземните води
~, **регулировочные** регулировъчни ресурси
ретардация *ж* **развития** забавяне на развитието
ретгерсит *м геол.* ретгерсит
рретзерфордит *м геол.* ръотзерфордит
ретцианит *м геол.* ретцианит
рецбанит *м геол.* резбанит
речник *м* материал, добиван в коритата на реките
решетка *ж* решетка, скара
~, **депонная** депонна [дъгогасителна] решетка
~, **дугогасительная** дъгогасителна решетка
~, **искрогасительная** искрогасителна решетка
~, **колосниковая** прътова скара (*на пещ*), скарна решетка
~, **кристаллическая** кристална решетка
~ **крыльев** решетка на крила
~, **предохранительная** предпазна решетка
~, **пространственная** пространствена решетка
~, **профилей** решетка на профили
~, **прямолинейная** праволинейна решетка
~, **цепная** верижна решетка
рештак *м* улей, звено от състава на транспортьор
ржаветь ръждясвам
ржавление *с* ръждясване
ржавчина *ж* ръжда
ржавый ръждив, ръждясал
рибекит *м геол.* рибекит
ригель *м* 1. мандало, затвор 2. *стр.* ригел 3. *геол.* ригел (*напречен скалист праг в ледникова долина*)
ризподы *мн палео.* ризподи, кореноножки
рикардит *м геол.* рикардит
ринии *мн палео.* риния (*средновековно псилофитово растение*)
ринкит *м геол.* ринкит
ринколит *м геол.* ринколит
риннеит *м геол.* риннеит
риолит *м геол.* риолит
рипль-марки *мн* рипел-марки (*наребряване*)
риска *ж* рязка, черта
ритмичность *ж* **осадконакопления** ритмичност на седиментацията
ритуель *м* ритуел, малко зъбно колело

рифление *с* рифеловане, набраздяване
рифт *м* рифт (*грабен с определена форма*)
рихтерит *м геол.* рихтерит
рихтовальный който се използува за оправяне [изправяне] на нещо изкривено
рихтовать оправям [изправям] нещо изкривено (*предимно закалени изделия*)
рихтовка *ж* изправяне; проверяване
ровеит *м геол.* ровеит
роговик *м геол.* роговик, хорнфелз
родицит *м геол.* родицит
родник *м* извор
родонит *м геол.* родонит
родохрозит *м геол.* родохрозит
розазит *м геол.* розазит
розелит *м геол.* розелит
розенбушит *м геол.* розенбушит
розетка *ж* контакт
рок-генератор *м* рок-генератор
рол *м* 1. руло, свитък 2. ролка, цилиндър
ролик *м* ролка
~, **боковой** странична ролка
~, **ведущий** направляваща [водеща] ролка
~, **верхний** горна ролка
~, **желобчатый** жлебова ролка
~, **зажимный** притискаща ролка
~, **компенсирующий** уравнителна ролка
~, **контактный** контактна ролка
~ **ленточного конвейера** ролка от гумена транспортна лента
~, **нажимный** натискаща ролка
~, **направляющий** направляваща ролка
~, **натяжной** нагегателна ролка
~, **нижний** долна ролка
~, **поддерживающий** носеща [поддържаща] ролка
~, **прижимный** притискаща ролка
~, **приводной** задвижваща ролка
~ **толкателя** ролка на пробивач
~, **фрикционный** фрикционна [трееща] ролка
~, **ходовой** движеща [ходова] ролка
~, **холостой** празна ролка
роликоопора *ж* ролкова опора
роликоподшипник *м* ролков лагер
романешит *м геол.* романешит
ромбо-додекаэдр *м геол.* ромбододекаедър
ромбоклаз *м геол.* ромбоклаз
ромбопорфиры *мн геол.* ромбови порфири
ромбоэдр *м геол.* ромбоедър
ромеит *м геол.* ромеит
ропсокет *м* съединител за въже
роскоэлит *м геол.* роскоелит
россит *м геол.* росит
россыпи *мн* разсипи
~, **аллювиальные** алувиални разсипи
~, **делювиальные** делувиални разсипи
~, **долинные** долинни разсипи
~, **косовые** тип алувиални разсипи
~, **морские** морски разсипи
~, **озерные** езерни разсипи
~, **погребенные** погребни разсипи
~, **русловые** речни разсипи, разсипи на речното корито
~, **террасовые** терасни разсипи
~, **элювиальные** елувиални разсипи
россыпь *ж* находище
~, **ручьевая** находище на златоносни пясъци, разположено в долината на поток
~, **увельная** находище на златоносни пясъци, разположено на хълм [склон, скат, рид]
ростpум *м палео.* ростpум (*част от вътрешна черупка на белемниоити*)
ротаметр *м* ротаметър (*вид разхо*) *домер за течности и газове*
ротационный ротационен, ротативен
ротор *м* ротор
~, **короткозамкнутый** късосъединен ротор, ротор на късо
~ **насоса** ротор на помпа
~ **шарового типа** сферичен ротор, фрезерен ротор
роуландит *м геол.* роуландит
рошерит *м геол.* рошерит
ртуть *ж* живак

ртуть, самородная самороден живак
рубашка *ж* риза, мантия
~, **водяная** водна риза
~ **цилиндра** цилиндрова риза [втулка]
~ **цилиндра, водяная** водна цилиндрова риза
рубец *м*, **листовой** листова следа
рубильник *м* ножов прекъсвач
~, **двухполюсный** двуполюсен ножов прекъсвач
~, **однополюсный** еднополюсен ножов прекъсвач
~, **трехполюсный** триполюсен ножов прекъсвач
рубин *м* рубин, разновидност на минерала корунд
рубка *ж* сечене
руюзы *мн палео.* руюзи, четирилъчеви корали
руда *ж* руда
~, **апатитовая** апатитова руда
~, **блеклая** общо название на тетраедрита и тенантита
~, **бурундучная** бурундучна руда (*ритмично-ивичеста оловно-цинкова руда*)
~, **красная серебряная** прустит, пираргирит
~, **вкрапленная** впръсната [импрегнирана] руда
~, **вскрытая** разкрита руда
~, **выветренная** изветряла руда
~, **золотосодержащая** съдържаща злато руда
~, **крепкая** здрава [твърда] руда
~, **крупнокусковатая** едра руда
~, **липкая** лепкава руда
~, **луговая** лимонит
~, **мягкая** мека руда
~, **непромышленная** непромишлена руда
~, **озерная** езерна руда (*лимонит*)
~, **окисленная** окислена руда
~, **порошковая** руда на прах
~, **потерянная** загубена руда
~, **пылеватая** праховидна руда
~, **разубоженная** обеднена руда
~, **серебросодержащая** съдържаща сребро руда
руда, сплошная компактна [масивна] руда
~, **убогая** бедна руда
~, **штуфная** късова руда
рудимент *м палео.* рудиментарни органи
рудисты *мн палео.* рудисти (*дебелочерупчести миди, живели през мезозоя*)
рудовоз *м* превозно средство за руда, кораб за руда
рудодробилка *ж* рудотрошачка
рудокатка *ж* количка за руда
рудоносность *ж* рудоносност
рудообразование *с* рудообразуване
рудопроявление *с* рудопроявление
рудоразборка *ж*, **ручная** ръчно сортиране на руда
руды *ж мн* руди
~, **бобовые** бобови руди
~, **болотные** блатни [лимонитови] руди
~, **вторичные** вторични руди
~, **галмеиновые** силикатни цинкови руди
~, **гипогенные** хипогенни руди
~, **графитовые** графитови руди
~, **обогащенные** обогатени руди
~, **оолитовые** оолитови руди
~, **первичные** първични руди
~, **полиметаллические** полиметални руди
~, **порфировые медные** медни порфирни руди
~, **радиоактивные** радиоактивни руди
рудяк *м* каменист слой, образуван от пясък и руда
рузвельтит *м геол.* рузвелтит
рукав *м* маркуч; черво
~, **всасывающий** смукателен маркуч
~, **гибкий** маркуч, черво
~ **для сжатого воздуха** маркуч за сгъстен въздух
~, **напорный** напорен маркуч
~, **пневматический** маркуч за сгъстен въздух
~, **резиновый** гумен маркуч, гумено черво

рукав, тормозной спирачно черво, спирачен маркуч
рукоятка *ж* ръчка, дръжка, ръкохватка
~, **заводная** манивела
~ **управления** командна ръчка
рукоятчик *м* сигнализатор, работник при устието на шахтата, който работи с шахтната сигнализация
рукоять *ж* ръчка; ръка, рамо
~, **внешняя** външна ръчка
~, **внутренняя** вътрешна ръчка
~ **ковша экскаватора** ръка на багерна кофа (*гребен*)
~ **экскаватора** ръка на багер
рулетка *ж*, **стальная** стоманена рулетка
румб *м* румб
русло *с* **реки** речно корито [легло]
русселит *м геол.* руселит
рутил *м геол.* рутил
рухляк *м* варовита глина, белопръстница
ручей *м* изрез, каналче
ручка *ж* ръчка, ръкохватка
~ **катушки** ръчка на макара
ручной ръчен
ручьи *с мн*, **металлические** метални жлебове на барабана за навиване на стоманено въже
рыбы *ж мн* риби
~, **кистеперые** *палео.* китковопери риби
~, **костные** *палео.* костни риби
~, **панцирные** *палео.* панцерни риби
~, **хрящевые** хрущялни риби
рым *м* ухо; халка
рытвина *ж* ровина
рыхление *с* разрохване
рыхлитель *м* разрохвач, машина за разкъртване на твърди *или* замръзнали почви
~, **бурофрезерный** свредло-фрезов разрохвач
рыхлый рохкав
рычаг *м* лост
~ **-вилка** лост-вилка
~, **дифференциальный** диференциален лост
~, **запорный** спирачен лост
рычаг, переводной преводен [команден] лост
~, **пусковой** пусков лост
~, **стрелочный** стрелочен лост
~, **тормозной** спирачен лост
~ **управления тормоза** команден лост на спирачка
рэлит *м* релит (*марка зърнеста твърда сплав*)
ряд *м*, **фототриангуляционный** фототриангулачен ход
рядовой 1. обикновен, прост 2. редов, на редици 3. необработен (*за руда*)
ряды *м мн*, **радиоактивные** радиоактивни редове

С

сабал *ж палео.* сабал (*палма с ветриловидни листа, без надземно стъбло*)
сабюлит *м* сабюлит (*вид предпазно взривно вещество*)
сагенит *м геол.* сагенит
саговниковые *мн палео.* саговообразни растения
сажа *ж* сажди
салазки *мн* плъзгачи; шейна; направляващи, водачи
~, **направляющие** направляваща [водеща] шейна
салеит *м геол.* салеит
салит *м геол.* салит
сальвиния *ж палео.* салвиния (*род малки водни папрати*)
сальза *ж* кален вулкан
сальник *м* 1. салник, уплътнение 2. промивна глава от лек тип 3. маншет, салник от глинести частици върху стените на сондажа *или* на сондажния лост
~, **проходной** втулков салник
~, **уплотняющий** допълнителен салник
сальпаусселька *ж* моренни валове Салпауселка (*два успоредни моренни вала във Финландия от*

Вюрмското заледяване, ориентирани перпендикулярно към движението на ледниците)

самарскит *м геол.* самарскит

самоблокировка *ж* самоблокировка

самовозгорание *с* самозапалване

~ **углей** самозапалване на въглища

самодозирование *с* **скипа** самодозиране на скип

самозакладка *ж* самозапълване

самозапуск *м* самопускане

~ **конвейера** самопускане на транспортьор

самоизмельчение *с* самосмилане

самокат *м* самодвижение, самотъркаляне, самокат на вагонетки (*търкаляне под действие на собственото тегло*)

самонавалка *ж*, **частичная** частично самонатоварване

самоопрокидывающийся самообръщащ се

самоостанов *м* автоматичен спирачен механизъм

самопередвигающийся самоходен

самопосадка *ж* **кровли** самообрушване на горнище

саморазгружающийся саморазтоварващ се

саморазряд *м* **аккумулятора** самоизпразване [саморазреждане] на акумулатор

самородок *м* къс от самороден метал (*злато*)

самосвал *м* самосвал, саморазтоварващ се товарен автомобил

~, **автомобильный** автомобил-самосвал

~, **тракторный** трактор-самосвал

самосмаз *м* приспособление за автоматично мазане

самоспасатель *м* самоспасител

~, **изолирующий** изолиращ самоспасител

~, **фильтрующий** филтриращ самоспасител

самотек *м* самотек (*спускане под действие на собственото тегло*)

самотеком гравитационно, самотечно

самоцветы *мн* скъпоценни камъни

самсонит *м геол.* самсонит

санборнит *м геол.* санборнит

сани *мн* шейна

санидин *м геол.* санидин

санмартинит *м геол.* санмартинит

саночник *м* шейнар

саночный който се отнася до шейна

сантон *м* сантон, сантонски етаж

сапоги *ж мн*, **шахтерские** миньорски ботуши

сапонит *м геол.* сапонит

сапроколлит *м геол.* сапроколит

сапропелиты *мн геол.* сапропелити

сапропель *ж геол.* сапропел

сапропсаммиты *мн геол.* сапропсамити

сапун *м* отдушник

сапфир *м геол.* сапфир

сапфирин *м геол.* сапфирин

сарай *м* 1. навес, сайвант 2. сондово помещение

сардоникс *м геол.* сардоникс

саркинит *м геол.* саркинит

саркопсид *м геол.* саркопсид

сармиентит *м геол.* сармиентит

сарторит *м геол.* сарторит

сассолин *м геол.* сасолин

сателлит *м* сателит, сателитно зъбно колело

саффлорит *м геол.* сафлорит

сбег *м* 1. отвор, улей за изтичане на течност 2. изход 3. оттичане, изтичане

сбегание *с* излизане

~ **ленты** излизане на лентата от барабан

~ **цепи** излизане на веригата от верижно колело

сближение *с* **меридианов** конвергенция [сближаване] на меридиани

сбойка *ж* **выработок** срещане на изработки

сборка *ж* сглобяване, монтиране, монтаж

~ **гравиметра** сглобяване на гравиметър

~ **конвейера** монтаж на транспортьор

~ **машин** сглобяване на машини

~ **с натягом** сглобяване със стегнатост

сборный сглобяем
сборочный монтажен
сборщик *м* монтьор, монтажник
сбрасывание хвърляне, сваляне, изхвърляне
~ **вагонеток с рельсов** изхвърляне на вагонетки от релсите
~ **сигнала** отхвърляне [отменяне] на ненужен *или* ненавременно даден сигнал
сбрасыватель *м* отбивач, изхвъргач; отклонител; разтоварач
~, **передвижной** 1. подвижен отклонител 2. изхвъргач
~, **плужковый** лемежен отклонител [разтоварач, отбивач]
~, **плужковый** двухсторонний двустранен лемежен отклонител [разтоварач]
~, **плужковый односторонний** едностранен лемежен отклонител [разтоварач]
сброс *м* 1. разсед 2. събаряне, свличане, сваляне 3. изхвърляне 4. изваждане 5. връщане назад, отклоняване
~, **зияющий** отворен [зеещ] разсед
~ **кнопки** възвръщане на бутон в изходно положение
сбросо-сдвигач *м* разсед-отсед
сбыт *м* пласмент, пласиране
сваб *м* сваб (*устройство за изчерпване на течност от сондаж чрез бутало*)
свабирование *с* свабиране (*изчерпване със сваб на течност от сондаж*)
свабит *м геол.* свабит
свал *м* разрушена [обрушваща се] скала
сванбергит *м геол.* сванбергит
свариваемост *ж* заваряемост
сварка *ж* заварка, заваряване
~, **автогенная** автогенна [газова] заварка
~, **ацетиленовая** оксиженова заварка
~, **вертикальная** отвесна заварка
~, **верхняя** таванна заварка
сварка, газовая газова [оксиженова] заварка
~, **горновая** ковашка заварка
~, **дуговая** електроженова заварка
~, **кузнечная** ковашка заварка
~, **ремонтная** ремонтна заварка
~, **термичная** термична заварка
~, **точечная** точкова заварка
~ **электрической дугой** електродъгова [електроженова] заварка
сварной заварен
сварщик *м* заварчик, електроженист, оксиженист
свая *ж* пилот, свая
сведенборгит *м геол.* сведенборгит
сверление с шпуров пробиване на взривни дупки (*с въртеливо режещ инструмент*)
сверло *с* свредел, свредло, бургия
~, **электрическое** електроборка, борка, руднична бормашина
свет *м* светлина
~, **видимый** видима светлина
~, **дневной** дневна светлина
светильник *м* светилник, осветлително тяло
~, **взрывобезопасный** взривобезопасно осветлително тяло
~, **люминесцентный** луминесцентно осветлително тяло
~, **рудничный** руднично осветлително тяло
~, **рудничный люминесцентный** руднично луминесцентно тяло
~, **рудничный нормальный** руднично нормално осветлително тяло
~, **рудничный переносный** преносимо руднично осветлително тяло
светокопия *ж* хелиографно копие
светокопировальный хелиографен
светокопирование *с* хелиографиране
светораспределение *с* светлоразпределение (*разпределение на светлината*)
светосостав *м* светлосъстав (*състав на светлината*)
светотехника *ж* осветлителна техника
светофор *м* светофар
светочувствительный светлочувствителен

свеча *ж* 1. свещ 2. щангов комплект
~ **для зажигания** свещ за запалване на огнепроводния фитил при взривяване
~, **зажигательная** запалителна свещ
~, **международная** международна свещ (*единица за силата на светлината*)
свечеотбрасыватель *м* отместващ на щангови комплекти
свиваться свивам се; сплитам се, усуквам се
~ **с барабана** отвивам се от барабан
свивка *ж* усукване, сплитане
~, **крестовая** кръстосано усукване (*на въже*)
~, **левая** ляво усукване (*на въже*)
~, **прямая** дясно усукване (*на въже*)
свинец *м* олово
свита *ж* свита, задруга (*от пластове*)
~, **калевийская** калевийска свита
~, **ларамийская** ларамийска свита
~, **материнская** майчина свита
~, **нефтеносная** нефтоносна свита
~, **нефтепроизводящая** нефтообразуваща свита
~, **полтавская** полтавска свита
~, **рудоносная** рудоносна свита
~, **рухунская** рухунска свита (*прослойващи се пясъчници, глинести шисти и алеврити, развити на главния Кавказки хребет; отнасят се към горния вал на догера*)
~, **серпуховская** серпуховска свита
~, **симская** симска свита
~, **соликамская** соликамска свита
~, **тарханская** тарханска свита
~, **туранская** туранска свита
~, **успенская** успенска свита
~, **уфимская** уфимска свита
свищ *м* кухина [раковина] в метал
свод *м* свод
~ **давления** натисков свод
~, **крутой** висок свод
~, **нагруженный** натоварен свод
~, **пологий** нисък свод
~, **разгруженный** разтоварен свод
~, **сдвинутый** преместен свод
свод, циркульный едноцентров свод
сводка *ж* **планшетов** съединение на планшети (*сходка*)
свойство *с* свойство
~, **коллекторское** колекторско свойство
~, **упругое** еластично свойство
связность *ж* **грунтов** свързаност на грунт
связывающий свързващ
связь *ж* връзка, свръзка
~, **автотрансформаторная** автотрансформаторна [самоиндуктивна] връзка
~, **активная** активна [главнична] връзка
~, **высокочастотная** високочестотна връзка
~, **громкоговорящая** високоговоряща връзка
~, **дальняя** далечна връзка
~, **диспетчерская высокочастотная** високочестотна [високофреквентна] диспечерска връзка
~, **обратная** обратна връзка
~, **производственная** производствена връзка (*съвкупност от апарати, съоръжения и инсталации, служещи за връзка в производството*)
~, **рудничная телефонная** руднична телефонна връзка
~, **синхронная** синхронна връзка
~, **телефонная** телефонна връзка
~, **шахтная высокочастотная** руднична високочестотна връзка
~, **шахтная диспетчерская** диспечерска руднична връзка
сглаживание *с* изглаждане
~ **кривой** изглаждане на крива
сгружать разтоварвам, стоварвам
сгрузка *ж* разтоварване, стоварване
сгуститель *м* сгъстител
~, **конусный** конусен сгъстител
~, **магнитный** магнитен сгъстител (*за регенериране на суспензии*)
~, **механический** механичен сгъстител
~ **с периферическим приводом** сгъстител с периферно задвижване

сгуститель с центральным приводом сгъстител с централно задвижване
сгущаемость *ж* сгъстимост
сгущение *с* сгъстяване
сдавливание *с* притискане, стискане; пресоване
сдавливать притискам, стискам; пресовам
сдача *ж* **в эксплуатацию** предаване в експлоатация
сдваивание *с* сдвояване
сдваивать сдвоявам
сдвиг *м* 1. отсед 2. изместване, отместване, преплъзване (*деформация при тангенциален товар*) 3. раздвижване, разместване, придвижване
~, **одноплоскостной** едноплоскостно срязване
~, **многоплоскостной** многоплоскостно срязване
~, **угловой** ъглово преместване
~ **фаз** изместване на фази
~, **фазоотрицательный** отрицателно изместване на фази, отрицателно фазово изместване
~, **фазоположительный** положително фазово изместване
сдвижение *с* **горных пород** движение на скали
сдвижка *ж* отместване, преместване, придвижване
сдельный на изработено, на парче, акорден
себестоимость *ж* себестойност
~ **бурения** себестойност на пробиване
~ **добычи** себестойност на добив
~ **закладки** себестойност на запълване
~ **откатки** себестойност на извоз
~ **погрузки** себестойност на натоварване
~ **угля** себестойност на въглища
сегрегация *ж* сегрегация (*в хидрогеологията — образуване на чисти ледени кристали при замръзване на влажните и наситени с вода скали*)
седиментация *ж* седиментация
седло *с* седло; легло, гнездо
~ **антиклинали** седло на антиклинала
~ **клапана** седло на клапан
~ **клапана, многопроходное** клапаново седло на много отвори
седловина *ж* седловина
сеймурия *ж палео.* сеймурия (*долнопермско примитивно сухоземно гръбначно животно*)
сейсмика *ж* **геометрическая** геометрична сеизмика
сейсмограмма *ж* сеизмограма
сейсмограф *м* сеизмограф (*уред за записване на сеизмичните трептения*)
~, **электродинамический** електродинамичен сеизмограф
~, **электромагнитный** електромагнитен сеизмограф
сейсмозондирование *с* сеизмично сондиране
~, **крестовое** кръстово сеизмично сондиране
~, **линейное** линейно сеизмично сондиране
сейсмокароттаж *м* сеизмокаротаж
сейсмоприемник *м* сеизмоприемник (*уред за преобразуване на механичните трептения в електрически*)
~, **скважинный** сондажен сеизмоприемник
сейсморазведка *ж* сеизмопроучване
~, **высокочастотная** високочестотно сеизмопроучване (*при високи честоти на сеизмичните трептения*)
~, **инженерная** сеизмопроучване за нуждите на инженерната геология
~, **морская** морско сеизмопроучване
~, **наземная** сеизмопроучване на суша, наземно сеизмопроучване
~, **нефтяная** сеизмопроучване на нефт
~, **низкочастотная** нискочестотно сеизмопроучване (*при ниски честоти на сеизмичните трептения*)

сейсморазведка, региональная регионално сеизмопроучване
~, **речная** речно сеизмопроучване
~, **среднечастотная** средночестотно сеизмопроучване (*при средни честоти на сеизмичните трептения*)
~, **угольная** сеизмопроучване за въглища
сейсмоскоп *м* сеизмоскоп
~, **двухмаятниковый** двумахален сеизмоскоп
секреция *ж* секреция
сектор *м* **коронки** сектор от корона
секция *ж* секция
~, **бетоносмесительная** бетоносмесителна секция
~ **конвейера** секция на транспортьор
~ **конвейера, раздвижная** удължена секция на транспортьор, телескопична секция
~, **линейная** линейна секция
~, **неразъемная** неразглобяема секция
~, **разъемная** разглобяема секция
селадонит *м геол.* селадонит
селахии *мн палео.* селахи (*хрущялни риби — акули*)
селективность *ж* **защиты** селективност на защитата
селекция *ж*, **частотная** подбор на честотите
селенит *м* селенит (*разновидност на минерала гипс*)
селенодонтные *мн геол.* селенодонти (*тревопасни бозайници с кътни зъби, носещи на горната си повърхност гребеновидни издатъци, полулунни по форма*)
селенолит *м геол.* селенолит
селитра *ж* селитра
~, **калиевая** калиева селитра
~, **натриевая** натриева (*чилска*) селитра
селлаит *м геол.* селаит
сельвсбергит *м* селвсбергит (*алкална скала*)
сельсин *м* 1. селсин (*малък еднофазен самосинхронизиращ се двигател с трифазна намотка за предаване на сигнали посредством ъглово завъртане; използува се в шахтната сигнализация при стрелковите указатели*) 2. уредба за командуване от разстояние
селсин-датчик селсин-датчик
~, **подающий** подаващ (*сигналите*) селсин
~ **-приемник** селсин-приемник
~, **приемный** приемателен селсин
семейства *с мн* **радиоактивные** радиоактивни семейства
семейство *с* семейство
~ **изохрон** семейство изохрони
~ **лучей** семейство лъчи
семифюзинит *м геол.* семифюзинит, ксилен
семплеит *м геол.* семплеит
семсеит *м геол.* семсеит
сенаит *м геол.* сенаит
сенармонтит *м геол.* сенармонтит
сенгиерит *м геол.* сенгиерит
сеноман *м* цеunder сеноман етаж, ценоман
сенон *м геол.* сенон
сепаратор *м* 1. сепаратор 2. барабанно сито за глинести промивки
~, **барабанный** барабанен сепаратор
~, **конвейерный** сито-конвейер, конвейерно сито
~, **конусный** конусен сепаратор
~, **корытный** коритен сепаратор
~, **ленточный магнитный** лентов магнитен сепаратор
~, **магнитный** магнитен сепаратор
~, **пневматический** пневматичен сепаратор
~, **подвесной электромагнитный** окачен електромагнитен сепаратор
~, **самовращающийся** самовъртящ се сепаратор
~, **шкивный электромагнитный** барабанен електромагнитен сепаратор
~, **электрический** електрически сепаратор
~, **электромагнитный** електромагнитен сепаратор
~, **электростатический** електроста-

тичен сепаратор
сепарация *ж* сепарация (*пресевно-сортировъчна инсталация*)
~, **воздушная** въздушна сепарация
~, **магнитная** магнитна сепарация
~, **электрическая** електрическа сепарация
~, **электромагнитная** електромагнитна сепарация
сепиолит *м геол.* сепиолит
септа *ж* преградка
сера *ж*, **самородная** самородна сяра
сервантит *м геол.* сервантит
серводвигатель *м* серводвигател (*спомагателен двигател с малка мощност, който извършва временни действия, командуван от човек или регулиращ уред*)
сервомотор *м вж.* **серводвигатель**
сервопривод *м* сервопревод
сердечник *м* 1. вретено, шпиндел; стебло 2. сърцевина, ядро
~ **каната** сърцевина на въже
~ **крестовины** сърце на кръстачка
~, **магнитный** магнитно ядро
~, **пеньковый** конопена сърцевина на въже
~ **ротора** роторна сърцевина
~ **статора** сърцевина на статор, статорна сърцевина
~, **тороидальный** тороидална сърцевина
~, **ферритный тороидальный** феритна тороидална сърцевина
~ **электромагнита** ядро [сърцевина] на електромагнит
сердолик *м геол.* сердолик (*разновидност на халцедона с оранжев цвят*)
сердцевина *ж*, **пороховая** барутна сърцевина
серебро *с*, **самородное** самородно сребро
серендибит *м геол.* серендибит
серицит *м геол.* серицит
серицитизация *ж геол.* серицитизация
серицитолит *м геол.* серицитолит
серия *ж* серия
~, **водоносная** водоносна серия
~, **нуммулитовая** нумулитова серия
~, **тургайская** тургайска серия
серпентин *м геол.* серпентин
серпентинизация *ж геол.* серпентинизация
серпентинит *м геол.* серпентинит
серпиерит *м геол.* серпиерит
серпофит *м геол.* серпофит
серпула *ж палео.* серпула (*род червей с варовита тръбица*)
серьга *ж* 1. обица, халка, стреме 2. звено, прешлен от верига
~, **рессорная** ресорна скоба
сетка *ж* мрежа
~, **билогарифмическая** билогаритмична мрежа
~ **грохота** мрежа за сито
~, **логарифмическая** логаритмична мрежа (*за нанасяне на измерените стойности от вертикалното електрическо сондиране*)
~, **металлическая** метална мрежа
~, **полулогарифмическая** полулогаритмична мрежа
~, **проволочная** метална телена мрежа
~ **скважин, квадратная** квадратна мрежа на сондажи
~ **скважин, треугольная** триъгълна мрежа на сондажи
~, **фильтровая** филтърна мрежа
сеть *ж* мрежа
~, **базисная** *геод.* базисна мрежа
~, **взрывная** взривна мрежа
~, **воздухопроводная** въздухопроводна мрежа
~, **воздушная** въздушна мрежа
~, **газовая** газопроводна мрежа
~, **геодезическая** геодезична мрежа
~, **геометрическая** геометрична мрежа
~, **гидродинамическая** хидродинамична мрежа
~, **канализационная** канализационна мрежа
~, **контактная** контактна мрежа
~, **наблюдательная** наблюдателна мрежа
~, **нивелирная** нивелачна мрежа
~, **опорная** опорна мрежа
~, **пневматическая** пневматична мрежа (*мрежа за сгъстен въздух*)

сеть, поисковая мрежа за търсене
~, **рядовая** редова [обикновена] мрежа
~, **речная** речна мрежа
~, **речная прямоугольная** правоъгълна речна мрежа
~, **сигнализационная** сигнализационна мрежа
~, **стереографическая** стереографска мрежа
~, **телефонная** телефонна мрежа
~ **трехфазного тока** трифазна мрежа
~, **триангуляционная** триангулационна мрежа
~, **узловая** възлова мрежа
~, **фототриангуляционная** фототриангулационна мрежа
~, **электрическая** електрическа мрежа
~, **электровзрывная** електровзривна мрежа
сечение *с* сечение
~ **в проходке** пълно сечение
~ **в свету** светло сечение
~ **вчерне** черно сечение
~, **живое** живо сечение (*при сита и решетки*)
~ **изоаномал** сечение на изоаномали
~ **кабеля** сечение на кабел
~, **нормальное** нормално сечение, сечение по нормала
~, **опасное** опасно сечение
~, **переменное** променливо сечение
~, **полезное** полезно сечение
~, **полное** пълно сечение
~, **поперечное** напречно сечение
~, **продольное** надлъжно сечение
~, **равнопрочное** равноиздръжливо сечение
~, **радиальное** радиално сечение
сжатие *с* натиск; сгъстяване; свиване
~ **вдоль волокон** натиск надлъжно на влакната
~ **воздуха** сгъстяване на въздух
~, **двухступенчатое** двустъпално сгъстяване
~, **многоступенчатое** многостъпално сгъстяване
сжатие, одноступенчатое едностъпално сгъстяване
~ **поперек волокон** натиск напречно на влакната
~, **поперечное** напречно свиване
~, **трехосное** триосово слягане
~, **упругое** еластично свиване
сжимаемость *ж* свиваемост, спекаемост
сжимать притискам; сгъстявам; свивам
сиалит *м геол.* сиалит
сивапитек *ж палео.* сивапитекус (*човекоподобна маймуна, живяла през горния миоцен*)
сигиллярия *ж палео.* сигилария (*род гигантско плавуново растение*)
сигнал *м* сигнал
~, **аварийный** авариен сигнал
~, **акустический** звуков сигнал
~, **входной** входен сигнал
~, **выходной** изходен сигнал
~ **закрытия** сигнал за затваряне
~, **запрещающий** забранителен сигнал
~, **запросный** питащ сигнал, сигнал за запитване
~, **исполнительный** изпълнителен сигнал
~, **кодовый** кодов сигнал
~ **об окончании взрывов** сигнал за привършване на взривове
~, **опытно-акустический** опитно-акустичен сигнал
~, **оптический** оптичен сигнал, светлинен сигнал
~, **разрешающий** разрешаващ сигнал
~, **световой** светлинен сигнал
~, **синхронизирующий** синхронизиращ сигнал
~, **телемеханический** телемеханичен сигнал
сигнализатор *м* сигнализатор
~, **гидравлический** хидравличен сигнализатор за ориентиране на отклоняващо устройство
~, **механический** механичен сигнализатор за ориентиране на отклоняващото сондажа устройство

сигнализатор, электрический електрически сигнализатор за ориентиране на отклоняващото сондажа устройство
сигнализация *ж* сигнализация
~, **автоматическая** автоматична сигнализация
~, **ароматическая** ароматична сигнализация (*специална рудничка сигнализация, при която заедно с пресния въздух в рудника се вкарва неприятна миризма, която е сигнал за авария*)
~, **маршрутно-распорядительная** маршрутно-разпоредителна сигнализация (*при рудничен транспорт*)
~ **о перемене груза** сигнализация за промяна на товара (*въглища и скали*)
~, **оперативная** оперативна сигнализация
~ **подъема людей** сигнализация за издигане и спускане на хора (*при рудничен подем*)
~, **предупредительная** предупредителна сигнализация
~ **при доставке** сигнализация при участъковия извоз
~ **при откатке** сигнализация при извоз
~, **путевая светофорная** пътна сигнализация със светофари
~, **резервная** резервна сигнализация (*сигнализация с механични средства*)
~, **ремонтная** ремонтна сигнализация
~, **рудничная** руднична сигнализация
~, **рудничная производственая** производствена руднична сигнализация (*кодова сигнализация между работните пунктове в участъка*)
~, **рудничная путевая** пътна руднична сигнализация (*обслужва електромагнитния извоз*)
~, **рудничная транспортная** транспортна руднична сигнализация
сигнализация рудничного подъема сигнализация при рудничен подем
~, **служебная** служебна сигнализация
~, **стволовая** шахтна сигнализация
~, **стволовая исполнительная** изпълнителна шахтна сигнализация
~, **стволовая прямая** пряка шахтна сигнализация
~, **стволовая трансляционная** транслационна шахтна сигнализация
~, **стрелочная** стрелочна сигнализация (*осигуряваща в рудничния извоз далечно командуване на стрелките и блокировката със СЦБ*)
~, **транспортная** транспортна сигнализация
~, **тревожная** тревожна [аварийна] сигнализация
~, **управляемая** командна сигнализация, която се осъществява от диспечер
~, **ускоренная** ускорена сигнализация
~, **шахтная** руднична сигнализация
~, **электрическая** електрическа сигнализация
сигнальщик *м* сигналист
сиденье *с* седалка
~, **двухместное** двуместна седалка
~, **съемное** снимаема седалка
~, **трехместное** триместна седалка
сидеразот *м* сидеразот
сидерит *м геол.* сидерит
сидеронатрит *м геол.* сидеронатрит
сидеротилит *м геол.* сидеротилит
сиенит *м геол.* сиенит
~, **нефелиновый** *геол.* нефелинов сиенит
сиклерит *м геол.* сиклерит
сила *ж* сила
~, **возмущающая** смущаваща [раздвижваща] сила
~, **коэрцитивная** коерцитивна сила
~, **молекулярно-поверхностная** молекулярно-повърхностна сила

сила, подъемная полная обща подемна сила
~, **прижимающая** притискаща сила
~ **света** сила на светлината
~ **света, номинальная** номинална сила на светлината
~ **света, средняя сферическая** средна сферична сила на светлината
~, **слагающая** съставна сила
~ **торможения** спирачна сила
~, **тормозная** спирачна сила
~, **тормозная удельная** относителна спирачна сила
~ **тяги** теглителна сила
~ **тяги на ободе колеса** сила на теглене на бандажа на колело
~ **тяги, удельная** относителна теглителна сила
~, **тяговая** теглителна сила
~, **тянущая** тяга, теглителна сила
~, **упругая** еластична сила
~, **центробежная** центробежна сила
~, **электродвижущая** електродвижеща сила
~, **электродвижущая диффузионная** дифузионна електродвижеща сила
силикатизация *ж* **грунта** силикатизация на грунт (*химичен начин за заздравяване на слаба скала чрез нагнетяване на водно стъкло*)
силикоз *м* силикоза
силицификация *ж* силицификация
силл *м* сил (*пластова интрузия*)
силленит *м геол.* силенит
силлиманит *м геол.* силиманит
силовой силов
силумин *м* силициево-алуминиева сплав
силур *м геол.* силур
силь *м* порой (*силов поток*)
сильванит *м геол.* силванит
сильвин *м геол.* силвин
симанит *м геол.* симанит
симплезит *м геол.* симплезит
симпсонит *м геол.* симпсонит
синадельфит *м геол.* синаделфит
синатроп *м палео.* синатропус (*синоним на пекински човек*)
синапсиды *мн палео.* синапсидни влечуги
сингенит *м геол.* сингенит
сингония *ж* сингония (*вид симетрия на кристалите*)
~, **агирная** триклинна сингония
~, **моноклинная** моноклинна сингония
~, **ромбическая** ромбична сингония
~, **тетрагональная** тетрагонална сингония
~, **тригональная** тригонална сингония
~, **триклинная** триклинна сингония
синеклиза *ж геол.* синеклиза
синерезис *м* синерезис (*отделяне на течната фаза от гела при дисперсните системи*)
синклиналоид *м геол.* синклиналоид
синклиналь *ж геол.* синклинала
синклинорий *м геол.* синклинорий
синонимика *ж* синонимика
синорогения *ж геол.* синорогиния
синтексис *м геол.* синтексис
синус *м* синус
~, **мантийный** мантинен синус (*вдлъбване на мантинната линия навътре, образуване на залив*)
синфазность *ж* синфазност
синхизит *м геол.* синхизит
сирена *ж* сирена
~, **электрическая** електрическа сирена
сиреновые *мн палео.* сирени (*водни растителноядни млекопитаещи*)
сирлезит *м геол.* сирлезит
система *ж* система
~ **автоматического регулирования** система за автоматично регулиране (САР)
~ **автоматической стабилизации** система за автоматична стабилизация (*в която зададеното значение на регулируемата величина е постоянно*)
~, **астатическая** астатична система (*при която след завършване на преходния процес фактическото значение на регулираната величина се стреми да се върне към зададеното*)

система, бестранспортная безтранспортна система (*при открита разработка*)
~, **блокировочная** блокираща система
~, **водонапорная пластовая** пластова водонапорна система
~ **водоснабжения** водоснабдителна система
~ **водоснабжения, замкнутая** затворена водоснабдителна система
~ **водоснабжения, разомкнутая** отворена водоснабдителна система
~ **Г—Д** система Г—Д (*генератор—двигател*)
~, **дисперсная** дисперсна система
~, **желобная** улейна система
~, **заземленная нейтралью** система със заземлена неутрала
~, **замкнутая** затворена система (*която се характеризира със затворен цикъл при предаване на сигналите и има обратна връзка между изходящия и входящия сигнал*)
~ **зануления** система на зануляване
~ **запуска** пускова система
~ **изолированная нейтралью** система с изолирана неутрала
~ **импульсного регулирования** система с импулсионно регулиране
~ **интенсивности** система на интензивност
~ **интенсивности, балансная** балансна система на интензивност
~, **интерференционная регистрирующая** интерферентна регистрираща система
~, **коллоидная** колоидна система
~ **кольцевания подстанции** система за свързване на подстанциите
~ **координат** координатна система
~, **крутильная** торзионна система
~, **магнитная** магнитна система (*в магнитометър*)
~, **магнитная астатическая** астатична магнитна система
~ **маслопроводов** маслопроводна система
система МБ система (*телефонна*) с местна батерия
~ **непрерывного регулирования** система с непрекъснато регулиране
~ **непрямого действия** система с непряко действие, индиректна система
~ **охлаждения** охладителна система
~ **охлаждения компрессора** охладителна система на компресор
~, **очистная** очистна система, система за пречистване на промивката
~ **переменного тока** система с променлив ток
~, **песочная** пясъчна система
~ **питания** система за подхранване
~ **планово-предупредительных ремонтов** система на планово-предпазни ремонти (*на машини*)
~, **подъемная** подемна система
~ **постоянного тока** система с постоянен ток
~ **прерывного регулирования** система с прекъснато регулиране (*през определени промеждутъци от време*)
~ **привода экскаватора** система за задвижване на багер
~, **программная** програмна система
~ **прямого действия** система с пряко действие, директна система
~, **разомкнутая** прекъсната [отворена] система
~ **разработки длинными столбами** система на разработване с дълги стълбове
~, **разработки короткими столбами** система на разработване с къси стълбове
~ **разработки, ползучая** пълзяща система на разработка
~ **разработки «сверху-вниз»** система на разработка «отгоре-надолу»
~ **разработки, сгущающаяся** сгъстяваща се система на разработка

система разработки «снизу-вверх» система на разработка «отдолу-нагоре»
~ **разработки, сплошная** непрекъсната система на разработване
~ **регулирования, релейная** релейна регулираща система
~ **ремонта, периодическая** периодична система на ремонт
~ **ремонта, стандартная** стандартна ремонтна система
~ **ремонта, после смотровая** следпрегледна ремонтна система
~ **ретрансляции кодовых сигналов** система с ретранслиране на кодовите сигнали (*сигнална система, при която сигналите от хоризонталите се ретранслират от работника на приемната площадка към машината*)
~, **речная** речна система
~ **рычагов** лостова система, система от лостове
~ **с временным разделением сигналов** система с времево разделяне на сигналите
~ **с частотным разделением сигналов** система с честотно [фреквентно] разделяне на сигналите
~ **с электрическим разделением сигналов** система с електрическо разделяне на сигналите
~, **самосинхронизирующаяся** самосинхронизираща се система (*при плавните стрелкови указатели*)
~, **складчатая** нагъната система (*зона*)
~, **следящая** следяща система
~ **смазки** мазилна система
~, **смазочная** мазилна система
~, **статическая** статична система за регулиране
~, **статически неопределимая** статично неопределима система
~, **статически определимая** статично определима система
~, **стержневая** прътова система
~ **счисления** система на изчисляване
~, **талевая** полиспастна система, подемна уредба
система, тессеральная тесерална [кубична] система
~, **токоподводящая** токоподвеждаща система
~ **токосъема** система на токовземане, система за подхранване на електролокомотива
~, **тормозная** спирачна система
~ **торможения** спирачна система
~ **торможения, гидравлическая** хидравлична спирачна система
~ **торможения, механическая** механична спирачна система
~, **трехфазного тока** система с трифазен ток
~, **упругая** еластична система
~ **ЦБ** система (*телефонна*) с централна батерия
~, **циркуляционная** път на движение на промивка, циркулация на промивка
~ **частотная** честотна [фреквентна] система
~ **электроснабжения** система на електроснабдяване
~ **электроснабжения, комбинированная** комбинирана система на електроснабдяване
~ **электроснабжения, поперечная** напречна система на електроснабдяване
~ **электроснабжения, поперечно-продольная** напречно-надлъжна комбинирана система на електроснабдяване
~ **электроснабжения, продольная** надлъжна система на електроснабдяване
сито *с* сито
~, **барабанное** барабанно сито
~, **вибрационное** вибрационно сито
~, **вращающееся** барабанно сито
~ **-конвейер** сито-конвейер, конвейерно сито
~, **плетеное** плетено сито
~, **проволочное** нишково сито
~, **тканое** тъкано сито
ситовый ситов, за сито, на сито
сифон *м палео.* сифон
сифонеи *мн палео.* сифовни водорасли

скакит *м геол.* скакит
скаленоэдр *м палео.* скаленоедър
~, **тетрагональный** тетрагонален скаленоедър
скалывание *с* откъртване
скалывать откъртвам
скальный скален, твърдоскален
скаполит *м геол.* скаполит
скаполитизация *ж* скаполитизация
скарн *м геол.* скарн
скат *м* 1. колоос 2. склон, скат, наклон 3. наклонен комин
~ **вагонетки** колоос на вагонетка
~, **колесный** колоос
скатывать свличам, търкалям по наклон
скаты-колооси *мн* ос на колела
скашивание *с* скосяване
скважина *ж* сондаж
~, **вентиляционная** вентилационен сондаж
~, **взрывная** взривен сондаж
~, **водозаборная** водоснабдителен сондаж
~, **водоотливная** водоотливен сондаж
~, **восстающая** насочен нагоре сондаж
~, **гидродинамически несовершенная** хидродиманичен несъвършен сондаж
~, **глубиннонасосная** сондаж с щангова помпа [качалка]
~, **«горячая»** «горещ» сондаж (*сондаж, в който забойната температура е над* 40°C)
~, **замораживающая** замразителен сондаж
~, **картировочная** картировъчен сондаж
~, **компрессорная** сондаж с ерлифт
~, **нагнетательная** нагнетателен сондаж
~, **направленная** насочен сондаж
~, **опережающая** предшествуващ сондаж; сондаж, който изпреварва минните изработки
~, **опорная** опорен сондаж
~, **пьезометрическая** пиезометричен сондаж
скважина, разведочная проучвателен сондаж
~, **самоизливающаяся** самоизливащ се сондаж
~, **структурная** структурен сондаж
~, **структурно-поисковая** структурно-търсещ сондаж
~, **фонтанирующая** фонтанираш сондаж (*който определя нефт, газ или вода под налягане*)
~, **фонтанная** фонтанираш сондаж
~, **«холодная»** «студен» сондаж (*в който забойната температура е до* 40°C)
~, **центральная** централен сондаж
~, **эксплуатационная** добивен [експлоатационен] сондаж
скважистый шуплив, порест, дупчест
скважность *ж* **фильтров** пропускливост (*съотношение на общата площ на отворите към общата повърхност на филтъра*)
сквозной 1. всеобхващащ 2. преминаващ от единия към другия край, проходен
скиагит *м геол.* скиагит
скин-эффект *м* скин-ефект
скип *м* скип
~ **для наклонного ствола** скип за наклонени шахти
~, **опрокидной** обръщателен скип
~, **породный** скален (*за скала*) скип
~, **угольный** въглищен (*за въглища*) скип
~, **шахтный** рудничен скип
склад *м* склад
~, **лесной** дървен склад, склад за дървен материал
~, **материальный** склад за материали
~, **полубункерный** полубункерен склад
~, **скреперный** скреперен склад
~, **угольный** въглищен склад
~, **хребтовый** хребетовиден склад
складка *ж* гънка
~, **диапировая** диапирова гънка
~, **моноклинальная** моноклинална гънка

складка, опрокинутая обърната гънка
~, **прямая** права [нормална] гънка
складки *ж мн* гънки
~, **антивергентные** гънки с противоположен наклон
~ **волочения** гънки на влачене
~, **гармоничные** хармоничии гънки
~, **дивергентные** дивергентни гънки (*наклонени една срещу друга*)
~, **дисгармоничные** дисхармонични гънки
~, **изоклинальные** изоклинални гънки
~, **куполовидные** куполовидни гънки
~, **разорванные** скъсани [разкъсани] гънки
~ **течения** гънки на теченето
~, **сундучные** гънки тип куфарна дръжка
складкообразование *с* гънкообразуване
складной сгъваем, свиваем
складчатость *ж* нагънатост; нагъване
~, **альпийская** алпийско нагъване
~, **варийская** варсуйско нагъване
~, **герцинская** херцинско нагъване
~, **геосинклинальная** геосинклинално нагъване
~, **германотипная** германотипно [платформено] нагъване
~, **гребеновидная** гребеновидно нагъване
~, **гуронская** хуронско нагъване
~, **идиоморфная** идиоморфно [прекъснато] нагъване
~, **каледонская** каледонско нагъване
~, **конгруентная** конгруентно нагъване (*синоним на пълно нагъване*)
~, **конседиментационная** конседиментационно [едновременно със седиментацията] нагъване
~, **коробчатая** кутиеобразно [корубовидно] нагъване
~, **параллельная** паралелно нагъване
~, **прерывистая** прекъснато [идиоморфно] нагъване
складчатость, переходная преходно [междинно] нагъване
~, **платформенная** платформено нагъване
~, **подобная** подобно [ексцентрично] нагъване
~, **полная** пълно [геосинклинално, холоморфно] нагъване
~, **постумная** постумно [постхумно] нагъване (*по-късно нагъване*)
~, **промежуточная** междинно [преходно] нагъване
~, **тихоокеанская** тихоокеанско нагъване
~, **эжективная** ежективно [гребеновидно] нагъване
склепанный занитен, нитен
склерометр *м* склерометър (*уред за измерване на твърдостта*)
склероскоп *м* склероскоп
склеротипит *м геол.* склеротипит
склодовскит *м геол.* склодовскит
склон *м* склон
~, **артезианский** артезиански склон
~, **подводный** подводен склон
склонение *с* деклинация
~ **рудного тела** склонение (*ъгълът, който дългата ос на рудното тяло сключва с вместващата скала*)
склоны *м мн* **долины** склонове на долината
скоба *ж* скоба
~, **электромагнитная** електромагнитна скоба
скол *м* 1. отковаване, отбождане 2. откъртване с удар 3. мястото на откъртването с удар
~, **крупный** откъртване, къртене
сколецит *м геол.* сколецит
скольжение *с* плъзгане, хлъзгане, преплъзване
~ **ленты** преплъзване [буксуване] на лента
~, **прогрессирующее** прогресивно плъзгане
скользить плъзгам се, хлъзгам се
скопление *с* натрупване
~ **газа** натрупване на газ
~ **пыли** натрупване на прах
~ **угля** натрупване на въглища

скорзалит *м геол.* скорзалит
скорлупа *ж* черупка
скородит *м геол.* скородит
скоростемер *м* скоростомер, измервател на скоростта
~, **шахтный** шахтово скростомер
скорость *ж* скорост
~, **абсолютная** абсолютна скорост
~ **бурения, коммерческая** търговска скорост на сондиране
~ **бурения, мгновенная** мигновена [моментна] скорост на сондиране
~ **бурения, механическая** механична скорост на сондиране
~ **бурения, общая** обща [търговска] скорост на сондиране
~ **бурения, полная** *вж.* **цикловая скорость бурения**
~ **бурения, рейсовая** рейсова скорост на сондиране
~ **бурения, техническая** техническа скорост на сондиране
~ **бурения, цикловая** циклова скорост на сондиране
~ **вращения** скорост на въртене
~ **вращения, критическая** критична скорост на въртене
~ **вылета** скорост на излитане
~, **граничная** гранична скорост (*скорост в даден слой, близо до сеизмичната му граница*)
~, **групповая** групова скорост
~ **диффузии** скорост на дифузия
~ **загрузки** скорост на захранване
~ **истечения воздуха** скорост на изтичане на въздух
~, **кажущаяся** привидна скорост
~, **конечная** крайна скорост
~, **критическая** критична скорост
~, **линейная** линейна скорост
~, **максимальная** максимална скорост
~, **маршрутная** машрутна скорост
~, **минимальная** минимална скорост
~, **начальная** начална скорост
~ **обтекания** скорост на обтичане
~, **окружния** периферна [кръгова] скорост
~ **осаждения** скорост на утаяване
скорость, осевая осева [аксиална] скорост
~, **относительная** относителна скорост
~, **переменная** променлива скорост
~, **пластовая** пластова скорост
~ **подачи** скорост на подаване
~ **продвижения фронта** скорост на напредване на фронт, напредък на фронт (*ра стояние, на което се (премества работният фронт за година, перпендикулярно на линията на фронта*)
~ **подъема, максимальная** максимална скорост на подем
~ **подъема, фактическая** фактическа скорост на подем
~ **подъема, рабочая** работна скорост на подем
~, **радиальная** радиална скорост
~ **размыкания** скорост на прекъсване
~ **свободного падения** скорост на свободното падане
~, **смывающая** отмиваща [отнасяща, критична] скорост (*за дадено минерално зърно*)
~, **средняя** средна скорост
~, **суточная** денонощна скорост
~ **счета** скорост на броене
~ **углубления горных работ** скорост на удълбаване на минните работи (*средногодишна величина на понижаване на дъното на открит рудник*)
~, **фазовая** фазова скорост
~ **фильтрации** скорост на филтроване
~ **флотации** скорост на флотация
~, **эффективная** ефективна скорост
скос *м* откос
скосы *м мн*, **косовые** косови скосявания, полегати повърхнини
скоутит *м геол.* скоутит
скошенный срязан под наклон
скребка *ж* стъргало (*уред за отстраняване на глинестата кора при спускане на обсадна колона*)
скребок *м* гребло
~ **цепи** гребло на веригата
~, **фасонный** фасонирано гребло
скрепер *м* скрепер

скрепер, без днища скрепер без дъно
~ **гребковый** греблов скрепер
~, **канатный** въжен скрепер
~, **колесный** колесен скрепер
~, **прицепной** прикачен скрепер
~, **самоповорачивающийся** самозавъртващ се скрепер
~, **сборный** сглобяем скрепер
~, **сборный складывающийся** сглобяем [сгъващ се] скрепер
~, **цельнолитой** монолитен [лят] скрепер
скреперирование *с* скрепериране
~ **под прямым углом** скрепериране под прав ъгъл
скреперист *м* машинист на скреперна уредба
скрепление *с* скрепление, скрепване, закрепване
скрепления *с мн* **рельсов** съединителна арматура за релсите
скрутка *ж* 1. усукване 2. съединяване на кабел чрез усукване
скрытопластичность *ж* скритопластичност
скульптура *ж палео.* скулптура, орнаментация (*съвкупност от различните изпъкнали и вдлъбнати елементи на повърхността на черупчестите организми*)
скутеродит *м геол.* скутеродит
сланцы *м мн* шисти
~, **битуминозные** битуминозни шисти
~, **глинистые** глинести шисти
~, **горючие** горивни шисти
~, **кристаллические** кристалинни шисти
~, **пиробитуминозные** пиробитуминозни шисти
~, **пятнистые** петнисти шисти
~, **углистые** въглищни шисти
~, **узловатые** пъпчиви шисти
~, **хлоритовые** хлоритови шисти
~, **шиферные** покривни шисти
слега *ж* носеща греда, подпора
следы *ж мн* **ископаемых** следи от фосилни организми
слеживание *с* **руды** слягане на руда
слепок *м палео.* отпечатък (*от външната или вътрешната повърхност на фосилен организъм*)
слесарь *м* шлосер
слив *м* изливане, отливане; преливане
слипание *с* слепване, аглутиниране
сложение *с* **волн** сумиране на вълни
сложноцветные *мн палео.* сложноцветни растения
слоистость *ж* слоистост, наслояване
~, **косая** коса слоистост
~, **перекрещивающаяся** кръстосана слоистост
слой *м* слой, пласт
~, **верхний** горен слой
~, **виллафранский** вилафрански слой (*най-старите четвъртични наслаги, които съответстват на калабрийския етаж*)
~ **воды, проточный** течащ слой на водата
~, **выемочный** добивен слой
~, **выработанный** изработен слой
~, **гранитный** гранитен слой
~, **двойной магнитный** магнитен двоен слой
~, **йоногидратный** йонохидратен слой (*хидратна обвивка около колоидните частици*)
~, **ланцеолатовый** ланцеолатов слой
~, **мертвый** мъртъв слой (*суха скала, залягаща между горния влажен слой и зоната на насищането*)
~, **нижний** долен слой
~, **ортоцератитовый** ортоцерасов слой
~, **палюдиновый** палудинов пласт
~, **пелециподовый** пелециподов слой
~, **промежуточный** междинен слой
~, **сезонно протаивающий** сезонно размръзващ се слой
~, **сезонно промерзающий** сезонно замръзващ слой
~, **спаниодонтелловый** спаниодонтелов слой
~, **спириалисовый** спириалисов слой
~, **тонкий** тънък слой
~, **упругий** еластичен слой
~, **фавозитовый** фавозитов слой
~, **электрический двойной** двоен електрически слой (*образуващ се*

на границата на електролитен разтвор и стените на съда)

слом *м* счупване

служба *ж* **тяги** *жп.* служба тракция

слюда *ж* слюда

~, **железная** спекуларит

смазка *ж* 1. мазане, намазване 2. мазилно масло

~, **кольцевая** пръстеновидно мазане (*с помощта на пръстен*)

~, **суриковая** миниумно мазилно масло (*от оловен миниум и машинно масло*)

смазочный мазилен

смазывание *с* мазане

смазывать мажа, намазвам

смальтин *м геол.* смалтин

сматывать размотавам, развивам

смачивание *с* мокрене, намокряне, навлажняване

~ **водой** мокрене с вода

смежность *ж* съседство, близост

смежный съседен, граничещ

смена *ж* смяна

~, **буровая** сондьорска [пробивна] смяна

~, **выдачная** добивна смяна

~, **добычная** добивна смяна

~, **закладочная** запълвачна смяна

~, **угольная** въглищна смяна

сменный 1. сменяем, заменяем 2. сменен

сменщик *м* работник от следващата смяна

смерзание *с* смръзване, слепване от студ

смерзшийся замръзнал

смеситель *м* смесител

~, **двойной** двоен смесител

~, **двусторонний** двустранен смесител

~, **односторонний** едностранен смесител

~, **непрерывный** непрекъснат смесител

~, **ограниченный** ограничен смесител

смесь *ж* смес

~, **аммиачно-селитренная** амониево-селитрова смес

~, **взрывчатая** взривна смес

~, **гипсо-соляровая** гипсо-нефтова смес

~, **горючая** горивна смес

~, **зажигательная** запалителна смес

~, **невзрывчатая** невзривна смес

~, **соляробетонитовая** нафтобентонитова смес

смещение *с* изместване, преместване

~ **забоя** изместване на забоя на сондаж от проектното положение

~ **кровли** слягане на горнище

~ **меандров реки** преместване на речни меандри

~ **нульпункта** изместване на нулпункт

~ **осей шарошки** изместване ситe на ролки (*от радиалното положение в длетата М, МС и С*)

смикит *м геол.* смикит

сминание *с* смачкване

сминать смачквам

смитит *м геол.* смитит

смитсонит *м геол.* смитсонит

смола *ж* смола

~, **акриловая** акрилова смола

~, **бензольная** бензолна смола

~, **мочевино-формальдегидная** карбамид-формалдехидна смола

~, **фурфуральная** фурфуролна смола

смолка *ж*, **урановая** уранинит, пехбленда, уранова смола, настуран

смыв *м*, **плоскостной** плоскостно размиване

смывка *ж* измиване, почистване с течност

смык *м* 1. място на съединяването на две части 2. връзка, съединение

смыкание *с* **встречных забоев** срещане на забои, прокарвани един срещу друг

смычка *ж* 1. спойка, сглобка, скачване 2. съединение, **скачване,**

свързване, сближаване 3. място на съединяването на две части
смягчение *с* омекотяване
смятие *с* смачкване
~ **торца** смачкване на чело
снабжение *с* снабдяване
снаряд *м* уред, инструмент; машина
~, **буровой** сондажен комплект (*комбинация от сондажен лост и сондажен инструмент*)
~, **землеройный** земекопна машина
~, **колонковый** сондажен ядков инструмент (*комбинация от корона или длето, ядкова тръба и преходник*)
~, **скважинный** сондажен инструмент
~, **тампонажный** тампонажен инструмент за бързо втвърдяващи се циментови разтвори
снасти *ж мн* принадлежности; сечива
снегопогрузчик *м* снеготоварач
снижение *с* **изолации** намаляване [спадане] на изолация
снос *м* 1. събаряне, разрушаване 2. снемане; сваляне от високо
собачка *ж* езиче, кученце, запънка, палец
~, **стопорная** стопорен палец, запълващ палец
советчик *м* съветник
~ **диспечера** съветник на диспечера
~ **оператора** съветник на оператора
совок *м* гребалка, лопатка
сода *ж* сода
~, **кальцинированная** калцинирана сода
~, **каустическая** натриева основа, сода каустик
содалит *м геол.* содалит
соддит *м геол.* содит
содержание *с* 1. съдържание 2. поддържане (*смяна на бързоизносващи се части*) 3. състав
соединение *с* 1. съединение 2. съединяване
~, **болтовое** болтово съединение
соединение, быстроразъемное бързо разглобяемо съединение
~ **в лапу** сглобка [съединение] на зъб
~ **в ласточкин хвост** съединение във вид на ластовича опашка
~ **в паз** сглобка [съединение] на ухо
~ **встык** челна сглобка, челно съединение
~, **винтовое** винтово съединение
~, **водорастворимое** водоразтворимо съединение
~, **замковое** конусен съединител, ключалков съединител, замка
~, **заклепочное** нитово съединение
~ **звезда-звезда** *ел.* свързване на звезда-звезда (*при трифазен ток*)
~ **звезда-треугольник** свързване на звезда-триъгълник
~ **звездой** свързване на звезда
~ **зигзагом** съединение [свързване] на зигзаг
~, **канатное** въжено съединение
~, **карданное** кардан, карданно съединение
~ **ленты** съединяване на лента
~ **на массу** съединяване на маса
~, **параллельное** паралелно [успоредно] съединение
~, **последовательно-параллельное** смесено [последователно-паралелно] съединение
~, **последовательное** последователно [серийно] свързване
~, **резьбовое** съединяване чрез резба
~, **сварное** съединяване чрез заварка
~ **статора в звезду** съединяване статор на звезда
~ **статора в треугольник** съединяване статор на триъгълник
~, **тавровое** Т-образно съединение
~ **треугольником** свързване на триъгълник
~ **треугольник-звезда** свързване на триъгълник-звезда
~ **треугольник-треугольник** свързване на триъгълник-триъгълник
~, **труб** зръбно съединение
~ **труб, муфтовое** тръбно съединение с муфа

соединение труб, сварное заваръчно съединение на тръби, заваръчно тръбно съединение
~ **труб, фланцевое** фланцово съединение на тръби, фланцово тръбно съединение
~, **трубное** тръбно съединение
~ **фланцами** фланцово съединение
~, **фланцевое** фланцово съединение
~, **циклическое** циклично съединение
~, **шарнирное** шарнирно съединение
~, **шлицевое** шлицево съединение
~, **шпоночное** шпонково съединение
~, **штепсельное** щепселно съединение
~, **штыковое** байонетно съединение
созалит *м геол.* созалит
соконит *м геол.* соконит
сократитель *м* **проб** съкратител на проби
сокращение *с* съкращение
~ **реагентами** съкращаване с реагенти
соленост *ж*, **вторичная** вторична соленост
солидол *м* грес
солифлюкция *ж* солифлюкция, землетек (*изтичане на грунт, богат на колоидни вещества, вдследствие пренасищане с вода*)
солончак *м* засолена почва, солончак
соль *ж* сол
~, **глауберова** глауберова сол
~, **желтая кровяная** жълтокръвна сол, сол за циментация на стоманени повърхности
~, **каменная** каменна сол
~, **поваренная** готварска сол
сольватация *ж* солватация
сольфатары *мн* солфатари (*вулкани, които след главната ерупция отделят само серни газове*)
солютре солютърска култура
сомкнуть 1. сгъстявам, сключвам 2. затварям
сомольнокит *м геол.* сомолнокит
сооружение *с* съоръжение
~, **водосбросное** съоръжение за отстраняване на водата от отпадъчното стопанство на обогатителна фабрика
сооружение головное водохващащо съоръжение
~, **электрическое** електрическо съоръжение
соосность *ж* съосност, съвпадане на две оси
соосный съосен, който е на една ос
соответствовать съответствувам, отговарям
сопка *ж* хълм (*конично възвишение*)
сопло *с* дюза
~, **инжекторное** инжекторна дюза
~, **нагнетательное** напорна дюза
~, **распыляющее** разпръсквателна [пулверизационна] дюза
сопоставимый съпоставим, сравним
сопоставление *с* съпоставяне, сравняване
соприкасаться допирам се, докосвам се
сопротивление *с* съпротивление
~, **активное** активно съпротивление
~, **аэродинамическое** аеродинамично съпротивление
~, **балластное** баластно съпротивление
~, **волновое** вълново съпротивление
~, **входное** *ел.* входно съпротивление
~, **выходное** *ел.* изходно съпротивление
~, **гидравлическое** хидравлично съпротивление
~, **гидродинамическое** хидродинамично съпротивление
~ **движению** съпротивление при движение
~ **движению поезда** съпротивление при движение на влак
~, **динамическое** динамично съпротивление
~, **добавочное** допълнително съпротивление
~, **емкостное** капацитивно съпротивление
~ **жидкости** съпротивление на течност
~ **заземления** съпротивление на заземлението

сопротивление зачерпыванию съпротивление при загребване
~ **изгибу** съпротивление на напречно огъване
~ **инерции** съпротивление на инерция, инерционно [инерчно] съпротивление
~, **истинное** истинско съпротивление
~, **кажущееся** привидно съпротивление (*електрическо*)
~, **карбидокремневое** карбидосилициево съпротивление
~, **керамическое** керамично съпротивление
~, **контактное** контактно съпротивление
~, **критическое внешнее** външно критично съпротивление
~ **кручению** съпротивление на усукване
~, **ленточное** лентово съпротивление
~, **лобовое** челно съпротивление
~ **материалов** якост [съпротивление] на материалите
~, **местное** местно съпротивление
~, **нелинейное** нелинейно съпротивление
~, **нерегулируемое** нерегулируемо [постоянно] съпротивление
~, **омическое** омично съпротивление
~, **переходное** преходно съпротивление
~, **пластинчатое** пластинково съпротивление
~, **поперечное** напречно съпротивление
~, **предельное** гранична носимоспособност
~ **провода** съпротивление на проводника [жицата]
~ **провода, активное** активно съпротивление на проводника [жицата]
~ **провода, реактивное** реактивно съпротивление на проводника [жицата]
~, **проволочное** жично съпротивление, телено съпротивление
~, **пусковое** пусково съпротивление
сопротивление, пускорегулирующее пускорегулиращо съпротивление
~ **разрыву** съпротивление на скъсване
~ **регулируемое** регулируемо съпротивление
~ **резанию** съпротивление при рязане
~ **сдвигу** съпротивление на преплъзване
~ **сжатию** съпротивление [якост] на натиск
~ **скалыванию** якост на удар [отчупване]
~ **скольжению** съпротивление при плъзгане
~ **скольжению насыпного груза** съпротивление при плъзгане на насипен товар
~ **скольжению цепи** съпротивление при плъзгане на верига
~, **сложное** сложно съпротивление
~ **срезу** съпротивление на срязване [преплъзване]
~, **тормозное** спирачно съпротивление (*което се използува при спирачен режим на двигател*)
~ **трения** съпротивление на триене
~ **удару** ударно съпротивление, ударна якост
~, **удельное** специфично [относително] съпротивление
~ **фильтра** съпротивление на филтър
~, **ходовое** ходово съпротивление
~, **чугунное** чугунено съпротивление
~, **шунтирующее** шунтировъчно съпротивление
~, **электрическое** електрическо съпротивление
~, **электрическое удельное** специфично електрическо съпротивление
~, **эталонное** еталонно съпротивление
~, **эффективное** ефективно съпротивление
сопряжение *с* 1. съединяване, свързване; съчетаване 2. възел, сглобка, съединение
~ **путей** съединяване [свързване] на пътища
сопряженный спрегнат, свързан, съединен

сорбция *ж* **газа** поглъщане на газ
соринка *ж* прашинка
сормайт *м* сормайт (*марка зърнеста твърда сплав*)
сортировка *ж* сортировка
соскакивание *с* **каната** изпадане на въже от жлеба на ролка
сосна *ж* бор
соссюрит *м геол.* сосюрит
соссюритизация *ж геол.* сосюритизация
состав *м* състав
~ **вагонеток** вагонетен състав
~, **весовой** тегловен състав
~, **встречный** насрещен състав
~, **гранулометрический** зърнометричен [гранулометричен] състав
~, **груженый** товарен състав
~, **групповой** групов [компонентен] състав
~, **зажигательный** запалителен състав
~, **модальный** модален състав (*действителен минераложки състав*)
~, **нормативный** нормативен състав
~, **подвижной** подвижен състав
~ **поезда** влаков състав
~, **поездной** влаков състав
~ **порожняка** празен състав, влак от празни вагонетки
составляющая *ж* съставяща, компонента
~, **вертикальная** отвесна съставяща
~ **магнитного поля** съставяща на магнитното поле
состояние *с* състояние
~, **взвешенное** състояние, при което намиращите се в течността твърди частички не се утаяват на дъното, а се разпределят равномерно в целия й обем; суспендиращо [плаващо] състояние
сосуд *м* съд
~, **подъемный** подемен съд
сосуды *м мн*, **сообщающиеся** скачени съдове
сотрясать раздрусвам, разтърсвам
сохнуть съхна
сочленение *с* 1. сглобяване, свързване 2. сглобка, съединение
спаивать споявам, запоявам
спайдер *м* спайдер (*инструмент за хващане на обсадна колона при спускането ѝ*)
спайка *ж* 1. спойка, спояване, запояване 2. споено място, поялен шев
~, **холодная** студена спойка
спайность *ж* цепителност
спанголит *м геол.* спанголит
спекание *с* **руди** спичане на руда
спектр *м* спектър
~, **амплитудный** амплитуден спектър
~, **комплексный** комплексен спектър
~, **линейный** линеен спектър
~, **линейчатый** линеен спектър
~, **непрерывный** непрекъснат спектър
~, **полный** пълен спектър
~, **сплошной** непрекъснат спектър
~, **спорово-пыльцевой** спорово-поленов спектър
~, **фазовый** фазов спектър
спектрограф *м* спектрограф
спекулярит *м геол.* спекуларит
спенсерит *м геол.* спенсерит
сперрилит *м геол.* сперилит
сперрит *м геол.* сперит
спессартин *м геол.* спесартин
спецовка *ж* специално работно облекло
спецодежда *ж* специално работно облекло
спикулы *мн палео.* спикули, игли (*скелетни елементи при морските гъби и др.*)
спилит *м геол.* спилит
спилозит *м геол.* спилозит
спинка *ж* **сидения** облегалка на седалка
спинно-брюшной *палео.* гръбно-коремни
спирорбис *м палео.* спирорбис (*род червеи с варовита тръбовидна черупка*)
сплав *м* сплав
~, **бинарный** сплав от два компонента

сплав, высокоэруптивный високоеруптивна сплав (*силен постоянен магнит*)
~, **кислотоупорный** киселиноустойчива сплав
~, **металлокерамический** металокерамична сплав
~, **наплавочный** наваръчна сплав
~, **твердый** твърда сплав
сплотка *ж* 1. сглобяване [свързване] на греди и дъски 2. дърводелска сглобка
сподиозит *м геол.* сподиозит
сподумен *м геол.* сподумен
сползание *с* **нульпункта** изместване на нулпункт
сполоск *м* **шлюзов** измиване на концентрата от шлюз
спондилиум *м палео.* спондилиум (*образуване във връхната част на коремната валва при брахиоподите*)
спорангии *мн палео.* спорангии
спорангифоры *мн палео.* спорангифори
споринит *м геол.* споринит
споронин *м геол.* споронин
спорофилл *м геол.* спорофил
спорофит *м геол.* спорофит
споры *мн* спори
способ *м* начин, метод
~, **возвратный** възвратен метод (*един от поредицата на вълновите методи*)
~, **графический** графичен начин
~ **зажигания** начин на запалване
~ **зарядки** начин на зареждане
~ **засечек** начин на засечките
~, **интерференционный** интерференционен начин
~, **компенсационный** компенсационен начин
~, **лучевой** лъчев метод (*един от поредицата на вълновите методи*)
~ **наименьших квадратов** метод на най-малките квадрати
~ **намыва** начин за отлагане
~, **насыпной** начин чрез насипване
~, **открытый** открит начин
способ подбора начин на подбора
~, **прямой пряк начин**
~ **разности** начин на разликите
~ **разрядки** начин на изпразване
~ **совмещения кривых** метод за покриване на криви
~, **ступенчатый** стъпаловиден начин
~ **съемки** метод на заснемане
~ **управления, телемеханический** телемеханичен начин на управление
способность *ж* способност
~, **взвешивающая** удържаща способност
~, **водоудерживающая** водозадържаща способност на свободната вода от циментов разтвор
~ **двигателя, перегрузочная** претоварваща способност на двигател
~, **несущая** носимоспособност
~, **проникающая** способност на проникване
~, **разрешающая** разделителна способност
~, **смывательная** отмиваща способност
~, **теплотворная** калоричност
~, **тяговая** теглителна способност
~, **удерживающая** удържаща способност (*на промивка*)
~, **эманирующая** еманационна способност
спуск *м* 1. спускане, спущане; изпущане 2. наклон, нанадолнище 3. улей
~, **винтовой** винтов улей (*за спускане на изкопаното полезно изкопаемо от един хоризонт на друг*)
~, **каскадный** каскадно спускане
~ **масла трансформатора** източване на маслото от трансформатор
~, **подъемного сосуда** спускане на подемен съд
~ **угля** спускане на въглища
спусковой изпускателен

срабатывание *с* 1. износване, изхабяване, изтъркване 2. съгласуване, сработване 3. задействуване, влизане в действие
срабатывать задействувам, влизам в действие
сработка *ж* износване, изхабяване
сращивание *с* снаждане, наставяне, присъединяване
~ **проводов** свързване на проводници
среда *ж* среда
~, **анизотропная** анизотропна среда
~, **дисперсионная** дисперсна среда
~, **изотропная** изотропна среда
~, **кусочно-непрерывная** частично непрекъсната среда
~, **многослойная** многослойна среда
~, **неоднородная** нееднородна среда
~, **непрерывная** непрекъсната среда
~, **однородная** еднородна среда
~, **слоистая** слоиста среда
~, **упругая** еластична среда
~, **упругая абсолютная** абсолютно еластична среда
~, **щелочная** основна среда
средство *с*, **грузоперевозочное** товаропревозно средство
срез *м* 1. срязване, отрязване 2. срез, разрез (*място на плоскостта на срязването*) 3. изтъняване, скосяване
срезать срязвам, отрязвам
срезок *м* отрязък, парче
срок *м* **службы** срок на използуване [експлоатация], дълготрайност
сросток *м* възел, свръзка
сруб *м* 1. дървена рамка от греди 2. изсичане на дървета
стабилизатор *м* 1. стабилизатор (*електрически*) 2. стабилизатор (*за центриране на сондажен лост*) 3. стабилизатор (*реагент за стабилизиране на глинест разтвор*)
~, **газовый** газов стабилизатор
~ **кривизны** стабилизатор против изкривяване
~ **напряжения** стабилизатор на напрежение
~ **напряжения, трансформаторный** трансформаторен стабилизатор на напрежение
стабилизатор напряжения, ферромагнитный феромагнитен стабилизатор на напрежение
~, **феррорезонансный** ферорезонансен стабилизатор
~, **электронный** електронен стабилизатор
стабилизация *ж* стабилизация (*на глинени разтвори*)
~ **нефти на промысле** стабилизация на нефта на обекта (*отбиране на лесноизпаряемите фракции от нефта в сепараторите при малък вакуум*)
стабилометр *м* триосов апарат (*апарат за изпитване на параметрите за ъгъл на вътрешно триене и кохезия*)
~, **универсальный** универсален стабилизатор (*триосов апарат за комплексно изследване на физико механичните свойства на грунта*)
стабильность *ж* **глинистых растворов** стабилност на глинести разтвори
став *м* станок, подставка
~ **конвейера** станок на транспортьор, състав на транспортьор
~, **нагнетательный** нагнетателен тръбопровод (*минен*)
~ **труб** тръбопровод
ставить 1. поставям, турям, слагам 2. издигам, построявам 3. организирам
ставка размер на заплата *или* надница; тарифа
ставлюга *ж* подпора, магаре
ставролит *м геол.* ставролит
стадия *ж* стадий
~, **бюльская** стадий на Бюл
~ **дробления** стадий на трошене
~ **обезвоживания** стадий на обезводняване
~ **обогащения** стадий на обогатяване
~, **померанская** померански стадий
~, **поморская** поморски стадий

стакан *м* 1. чаша, тръбовидно тяло 2. челен пробовземач 3. черупка 4. желонка без клапан 5. разширение на взривна дупка *или* сондаж, пикса 6. втулков лагер
~, **направляющий** камбана, направляващо устройство за ударен инструмент
~, **опорный** 1. опорна чаша 2. опорен втулков лагер
~, **цементный** циментов тампон, който остава в долния край на обсадната колона след цементация (*от упорния пръстен до обувката*)
~ **шпура** пикса (*остатък от взривна дупка след взривяването*)
~, **эксцентриковый** ексцентрична чаша
сталагмометр *м* апарат за измерване на повърхностното притегляне на течност
сталебетон *м* стоманобетон
сталинит *м* сталинит (*марка твърда сплав*)
сталкивать сблъсквам
сталь *ж* стомана
~, **бандажная** бандажна стомана
~, **буровая** бургийна стомана, стомана за бургии
~, **витая** вита стомана (*за бургии*)
~, **высококоэрцитивная** високоерцитивна стомана (*никел-алуминиева, никел-кобалтова и други специални стомани с високи магнитни свойства*)
~, **кислотоупорная** киселиноустойчива стомана
~, **нержавеющая** нераждяема стомана
~, **полосовая** чембер, стоманена лента
~, **рельсовая** релсова стомана
~, **рессорная** ресорна стомана
~, **тигельная** тигелова стомана
~, **трансформаторная** трансформаторна стомана
стандарт *м* стандарт
станина *ж* рама, тяло
станнин *м геол.* станин
станнометрия *ж* станометрия
станнопалладинит *м* станоаладинит
станок *м* машина; стан; струг
~, **буровой** сондов апарат, бор-апарат
~ **вращательного бурения** машина за въртеливо сондиране [пробиване]
~ **для заточки буровых коронок** машина за заточване на пробивни корони
~, **долбежный** изкопна машина
~, **долотозаправочный** клепачна машина за длета
~, **заточный** точило, шмиргел
~, **зуборезный** зъборезна машина
~, **зубофрезерный** зъборезна фрезмашина
~, **карусельный** каруселен струг
~, **копировальный** копирна машина
~, **металлорежущий** металорежеща машина
~, **наждачный** шмиргел, точило
~, **расточный** борверк
~, **револьверный** револверен струг
~, **сверлильный** бормашина
~, **строгальный** хобелмашина, хобел
~, **токарный** струг
~, **трубонарезной** тръборезен струг
~, **трубоотрезной** тръборезна машина
~ **ударно-канатного бурения** сонда за ударно въжено сондиране
~, **фрезерный** фрезмашина, фреза
~, **шлифовальный** шлайфмашина
станция *ж* станция (гара)
~, **компрессорная** компресорна станция
~, **компрессорная передвижная** подвижна компресорна станция
~, **масляная** маслена станция
~, **насосная** помпена станция
~, **объединенная** смесена гара
~, **перегрузочная** претоварачна станция
~, **приводная** задвижна станция
~, **приемная** приемателна станция
~, **разменная** разменна станция
~, **сейсмическая** сеизмична станция
~, **товарная** товарна гара

станция, тупиковая челна гара
~, **угольная** въглищна гара
~, **электрическая** електрическа станция
~, **электроразведочная** електропроучвателна станция
старица *ж* старо речно корито
стартер *м* стартер (*устройство за пускане в ход на двигател*)
~, **неоновый** неонов стартер
статика *ж* статика
статор *м* статор
сташицит *м геол.* сташицит
ствол *м* шахта (*минна изработка, която води от повърхността до дъното и служи за спускане и изкачване с подемниците на работници или полезно изкопаемо*)
~, **заброшенный** изоставена шахта
~, **клетьевой** клеткова шахта
~ **перфоратора** тяло на пробивен чук
~ **скважины** сондажна изработка
~, **скиповой** скипова шахта
стволовой *м* сигналист, работник на повърхността на шахтата
створ *м* створ
створка *ж* 1. крило 2. двойна шарнирна клапа 3. *палео.* валва
створчатый крилен (*който се състои от отделни крила*)
стеатит *м геол.* стеатит
стегозавры *мн палео.* стегозаври
стегоцефалы *мн палео.* стегоцефали, щитоглави
стекло *с* стъкло
~, **ветровое** предно стъкло, ветробран
~, **водомерное** водомерно стъкло
~, **водоуказательное** водомерно стъкло
~, **вулканическое** вулканско стъкло
~, **жидкое** водно [течно] стъкло
~, **контрольное** контролно стъкло
~, **масломерное** масломерно стъкло
~, **небьющееся** нечупливо стъкло
~, **переднее** предно стъкло
стеклоочиститель *м* стъклочистачка
стеллаж *м* стелаж, рафт
стеллерит *м геол.* стелерит
стенд *м* стенд (*съоръжение за изпитване*)
стениерит *м геол.* стениерит
стенка *ж* стена, стеничка
стенка, бутовая зидана стена от ломен камък
~, **ледопородная** ледоскална стена
~, **ледяная** ледена стена
~, **откидная** отваряща се стеничка
~, **породная** скална стена
~, **прямая** права стена
~, **торцевая** челна стена
стенки *ж мн* **скважины** стени на сондажа
стенструпин *м* стенструпин
степень *ж* степен
~ **аэрации** степен на аерация
~ **дробления** степен на трошене
~ **измельчения** степен на смилане
~ **наполнения** степен на пълнене
~ **неравномерности** степен на неравномерност
~ **обеспыливания** степен на обезпрашаване
~ **обогащения** степен на обогатяване
~ **раскрытия** степен на разкриване
~ **сгущения** степен на сгъстяване
~ **сжатия** степен на сгъстяване
~ **сокращения** отношение на подадения за обогатяване материал към получения концентрат
~ **уклона** наклон, градиент
степь *ж*, **песчаная** пясъчна степ
стереограф *м* стереограф
стереокомпаратор *м* стереокомпаратор
стереотруба *ж* стереотръба
стереофотосъемка *ж* стереофотоснимка
стержень *м* стъбло, прът
~, **арматурный** арматурен прът
~, **геликоидальный** стъбло с винтови канали
~ **клапана** клапанно стъбло
~, **поперечный** напречен прът
~, **поршневой** бутален прът
~, **продольный** надлъжен прът
~, **тяговый** теглич
~, **храповой** стъбло с винтови канали с храповик
стеркорит *м геол.* стеркорит
стерретит *м геол.* стеретит

стефанит *м геол.* стефанит
стибиоколумбит *м геол.* стибиоколумбит
стибиоконит *м геол.* стибиоконит
стибиопалладинит *м геол.* стибиопаладинит
стибиотанталит *м геол.* стибиотанталит
стибнит *м геол.* антимонит
стигмарии *мн палео.* стигмарии (*големи дихотомно разслоени образувания в основата на стеблата при някои плавунови растения*)
стилолит *м геол.* стилолит
стилотипит *м геол.* стилотипит
стильпномелан *м геол.* стилпномелан
стильпнохлоран *м геол.* стилпнохлоран
стихит *м геол.* стихит
стоимость *ж* стойност
~ **погонного метра** стойност на линеен метър
~ **поддержания** стойност на поддържането
~ **разведки** стойност на проучването
стойка *ж* стойка
~, **гидравлическая** хидравлична стойка
~, **деревянная** дървена стойка
~, **двуногая** двунога стойка
~, **жесткая** неподатлива стойка
~, **лобовая** челна стойка
~, **полая** куха стойка
~, **раздвижная** телескопична стойка
~, **распертая** запъната стойка
~, **решетчатая** решетъчна [прътова] стойка
~, **сосновая** борова стойка
~, **трубчатая** тръбна стойка
стойковыдергиватель *м* стойкоиздърпвач
стойкость *ж* здравина, издръжливост, трайност, устойчивост
~, **коррозийная** корозионна устойчивост
~, **детонационная** детонационна устойчивост
сток *м хидр.* отток
~, **подземный** подземен отток
стокезит *м геол.* стокезит
стол *м* маса
~, **качающийся** люлееща се маса
стол, концентрационный концентрационна маса
~ **ротора** маса на ротора
~, **сотрясательный** тръскаща маса
столб *м* стълб
~, **водяной** воден стълб
~, **рудный** руден стълб
столбик *м* стълбче, стълбец
~, **пикетный** *геод., жп.* пикетно колче
столик *м*, **федоровский** универсална фьодорова масичка
столкновение *с* сблъскване
~ **составов** сблъскване на състави (*подвижни състави*)
стоп-кольцо *с* стоп-пръстен, упорен пръстен
стоп-кран *м* внезапна спирачка
стопор *м* 1. запънка, кученце, спирачка 2. съединителна машинна част 3. стопор
~, **дозирующий** дозиращ стопор
~, **задерживающий** задържащ стопор
~, **путевой** пътен стопор
~, **эластичный** еластичен стопор
стопорение *с* **машины** задържане [спиране] на машина
сторож *м*, **горный** минен пазач
сторона *ж* страна
~, **боковая** страница
~, **брюшная** *палео.* коремна страна
~, **вентральная** *палео.* коремна страна
~ **всасывания** страна на всмукване, всмукваща страна
~, **дорзальная** *палео.* гръбна страна
~, **загрузочная** страна на натоварване
~, **разгрузочная** разтоварна страна
~, **спинная** гръбна страна
стояк *м* стояк (*вертикална тръба в нагнетателната линия на промивната помпа, разположена в кулата*)
стоянка *ж* останка от древно човешко жилище (спирка)
стратиграфия *ж* стратиграфия
стратовулкан *м* стратовулкан (*конусовиден вулкан, в разреза на*

който се наблюдава редуване на слоеве от ронливи вулкански материали с потоци от лава)

стратоизогипсы *мн геол.* стратоизохипси

стрежень *м* талвег (*линия на най-бързото течение на река*)

строматопоры *мн палео.* строматопори

стрела *ж* 1. стрела 2. рамо (*на кран, багер*)

~, погрузочная товарна ръка

~ провеса каната стрела на провисването на въже

~ провеса ленты стрела на провисването на лента

~ прогиба стрела на огъване

~, телескопная телескопна стрела [ръка]

~ экскаватора стрела на багер

стрелка *ж* стрелка

~, английская *ел.* превключвател за три посоки, трипосочен превключвател

~, входная *жп.* входна стрелка

~, выходная *жп.* изходна стрелка

~, магнитная магнитна стрелка

~, сбрасывающая *жп.* стрелка-изхвъргач

стреляние *с*, **горное** минна подземна стрелба от деформация на скали

стриговит *м геол.* стриговит

строгание *с* стъргане; стругване; рендосване; изглаждане

строение *с* строене

~ зональное зонален строеж

~ пути строене на път

~ пути, верхнее горно строене на път

~ пути, нижнее долно строене на път

~, чешуйчатое люспест строеж

строй *м* въжена халка за закачане, окачалка (*дебело въже за издигане на тежест с макара*)

стронцианит *м геол.* стронцианит

стронциоапатит *м геол.* стронциоапатит

стростка *ж* **каната** наплитане [снаждане] на въже

струг *м* въглищен струг

струг, вибрационный вибрационен въглищен струг

~, динамический динамичен въглищен струг

~, резонансный резонансен въглищен струг

~, статический статичен въглищен струг

~, угольный въглищен струг

~, ударный ударен въглищен струг

струго-скрепер *м* струго-скрепер

струевыпрямитель *м* струеизправител

стружка *ж* стружка

струи *ж мн*, **рудные** рудни струи

струйный струен

структура *ж* структура

~, афировая афирова структура

~, благоприятная благоприятна (*нефтена*) структура

~, бластовая бластова структура

~, бластогранитовая бластогранитова структура

~, бластонитовая бластонитова структура

~, бластопорфировая бластопорфирова структура

~, бластопстаммитовая бластопстамитова структура

~, бобовая бобова структура

~, вариолитова вариолитова структура

~, венцовая венечна структура

~, витрокластическая витрокластична структура

~, витропорфировая витропорфирна структура

~, волокнистая влакнеста структура

~, вторичная вторична структура

~, габбровая габрова структура

~, гетеробластовая хетеробластова структура

~, гиалиновая хиалинова структура (*стъклена*)

~, гиалопилитовая хиалопилитова структура

~, гипидиоморфная хипидиоморфна структура

~, гипогиалиновая хипохиалинова структура

~, гипокристаллическая хипокри-

стална структура
структура, глазковая очна структура
~, **гломеробластовая** гломеробластова структура
~, **гломеропорфировая** гломеропорфирна структура
~ **горных пород** структура на скалите
~, **гранитовая** гранитова структура
~, **гранобластовая** гранобластова структура
~, **гранофировая** гранофирова структура
~, **гранулито-офитовая** гранулитоофитова структура, долеритова структура
~, **гранулитовая** гранулитова структура
~, **графическая** графична структура
~, **дендритовая** дендритова структура
~, **диабазовая** диабазова структура
~, **долеритовая** долеритова структура
~, **зернистая** зърнеста структура
~, **инкрустационная** инкрустационна структура
~, **катакластическая** катакластична структура
~, **концентрическая** концентрична структура
~, **криптокристаллическая** криптокристална структура
~, **кристаллобластовая** кристалобластова структура
~, **лампрофировая** лампрофирова структура
~, **лепидобластовая** лепидобластова структура
~, **макрокристаллическая** макрокристална структура
~, **макропорфировая** макропорфирна структура
~, **маргинационная** маргинационна структура
~, **миаролитова** миаролитова структура
~, **микрозернистая** микрозърнеста структура
структура, микролитовая микролитова структура
~, **микропойкилитовая** микропойкилитова структура
~, **микрофельзитовая** микрофелзитова структура
~, **микрофлюидальная** микрофлуидална структура
~, **мозаичная** мозаична структура
~, **монцонитовая** монцонитова структура
~, **натечно-скорлуповатая** бъбрековидна структура
~, **нематобластовая** нематобластова структура
~, **ненарушенная** ненарушена структура
~, **неполнокристаллическая** непълно кристална структура
~, **неравномернозернистая** неравномерно зърнеста структура
~, **овоидофировая** овоидофирова структура (*при която порфирните минерали имат кълбообразна форма*)
~, **олигофировая** олигофирова структура
~, **оолитовая** оолитова структура
~, **ортофировая** ортофирова структура
~, **остаточная** остатъчна структура
~, **офитовая** офитова структура
~, **оцелярная** очна структура
~, **палимпсетовая** палимпсетова [остатъчна] структура
~, **панидиоморфная** панидиоморфна структура
~, **пегматитовая** пегматитова структура
~, **пегматофитовая** пегматофитова структура
~, **пелитовая** пелитова структура
~, **пелитоморфная** пелитоморфна структура
~, **пепловая** пепелна структура
~, **первичная** първична структура
~, **перлитовая** перлитова структура
~, **петельчатая** бримковидна структура
~, **пилотакситовая** пилотакситова структура

структура, письменная писмена [графична] структура
~, **пластинчатая** пластинковидна структура
~, **погребенная** погребана [покрита] структура
~, **пойкилитовая** пойкилитова структура
~, **пойкилобластовая** пойкилобластова структура
~, **пойкилокластическая** пойкилокластична структура
~, **пойкилоофитовая** пойкилоофитова структура
~, **полустекловатая** полустъкловидна структура
~, **порфиробластовая** порфиробластова структура
~, **порфировая** порфирова структура
~, **порфировидная** порфировидна структура
~, **порфирокластическая** порфирокластична структура
~, **псаммитовая** псамитова структура
~, **псевдоэвтектическая** псевдоевтектична структура
~, **псефитовая** псефитова структура
~, **радиально-лучистая** радиалнолъчиста структура
~, **реакционная** реакционна структура
~, **реликтовая** реликтова структура
~, **решетчатая** решетъчна структура
~, **серпентинитовая** серпентинитова структура
~, **сетчатая** мрежеста структура
~, **сидеронитовая** сидеронитова структура
~, **симплектитовая** симплектитова структура
~, **ситовая** ситова структура
~, **скелетная** скелетна структура
~, **скрытокристаллическая** скритокристална структура
~, **сноповидно-волокнистая** сноповидно-влакнеста структура
~, **спилитовая** спилитова структура
структура, спутанноволокнистая преплетено-влакнеста структура
~, **сфероидальная** сфероидна структура
~, **сферолитовая** сферолитова структура
~, **тектоническая** тектонична структура
~, **толеитовая** толеитова структура
~, **трахитовая** трахитова структура
~, **фанерокристаллическая** фанерокристална [яснокристална] структура
~, **фельзитовая** фелзитова структура
~, **фельзофировая** фелзофирова структура
~, **фибробластовая** фибробластова структура
~, **флюидальная** флуидална структура
~, **цементная** циментна структура
~, **чешуйчатая** лепидобластова структура
~, **шаровая** сфероидална структура
~, **шламовая** шламова структура
~, **эвтектическая** евтектична структура
~, **эмульсионная** емулсионна структура
стрюверит *м геол.* стрюверит
ступенчатый стъпален, стъпаловиден
ступень *ж* степен; стъпало
~, **геотермическая** геотермично стъпало
~ **скольжения** стъпало [степен] на преплъзване (*в асинхронни двигатели с фазови ротори*)
~ **турбины** стъпало [степен] на турбина, което се състои от ротор и статор
ступица *ж* главина
стык *м* 1. чело, челна част 2. челно съединение, челна сглобка
~ **внахлестку** съединение чрез припокриване [застъпване]
~ **впритык** челно тъпо съединение
~, **косой** наклонено [полегато] допирно съединение

стык, монтажный монтажно съединение, монтажна сглобка
~, открытый отворен настав
~, перекрытый припокрито с плочка допирно [покрито] съединение, покрит шев
~, потайной фрезенково допирно [скрито] съединение, скрит шев
~, прямой срещно [тъпо, челно] съединение
~, рельсовый джонт
~, сварной заварено съединение, заварка
стюартит *м геол.* стюартит
стягивание *с* стягане, затягане
стягивать стягам, затягам, притягам
стяжение *с* конкреция
стяжка *ж* 1. стягане, притягане 2. скоба
субгедральный субхедрален, хипидиоморфен
субгеоантиклиналь *ж* субгеоантиклинала
субгеосинклиналь *ж* субгеосинклинала
субфоссильный субфосилен (*за организми или техни останки, които не са напълно фосилизирани*)
суглинка *ж* песъчлива глина
~, легкая лека песъчлива глина
~, лессовидная льосовидна песъчлива глина
~, пылеватая праховидна песъчлива глина
~, тяжелая тежка песъчлива глина
суживающийся стесняващ се
сужать свивам, стеснявам
сужение *с* свиване, стесняване
сульванит *м геол.* сулванит
сульфиды *мн* сулфиди
сульфоборит *м геол.* сулфоборит
сульфогалит *м геол.* сулфохалит
сульфосоли *мн* сулфосоли
сумка *ж* **взрывника** бомбаджийска чанта
сумма *ж* сума
~ натяжений опънова сума
суммолента *ж* сумарна лента, сумалента
сумчатые *мн палео.* торбести
супергенный *геол.* супергенен
суперструктура *ж* горна конструкция на драга
супесь *ж* глинест пясък
~, легкая слабоглинест пясък
~, пылевая прахов глинест пясък
~, тяжелая силно глинест пясък
суппорт *м* супорт
сурик *м* червено-оранжева *или* червено-кафява боя
сурьма *ж*, **самородная** самороден антимон
суссексит *м геол.* сусексит
суспензия *ж* суспензия
~, сгущенная сгъстена суспензия
~, тяжелая тежка суспензия
сутки *мн* денонощие
сутура *ж палео.* сутура (*шевна линия или шев при черупката на главоногите или охлювите*)
суффозия *ж* суфозия
~, коллоидно-механичная колоидно-механична суфозия
~, механическая механична суфозия (*механично изнасяне на частици от подземен воден поток*)
~, химическая химична суфозия (*химично извличане на водноразтворими минерални компоненти*)
сухарь *м* челюст; плашка; вложка; плъзгач
сушилка *ж* 1. сушилка 2. сушилня
~, барабанная цилиндрична пещ за сушене на концентрати и др. продукти
~, паровая парна сушилня
сушка *ж* 1. сушилня 2. сушене
~ изолации сушене [изсушаване] на изолация
~ трансформатора изсушаване на трансформатор
сфалерит *м геол.* сфалерит
сфен *м геол.* сфен, титанит
сфенолит *м геол.* сфенолит
сфеноптеридные *мн палео.* сфеноптеридни (*изкуствена група папратовидни растения*)
сфеноптерис *м палео.* сфеноптерис (*род от папратовидни растения*)

сфенофилловые *мн палео.* клинолистни
сферит *м геол.* сферит
сфероид *м геол.* сфероид
сферокобальтит *м геол.* сферокобалтит
сферолиты *мн геол.* сферолити
схватывание *с* втвърдяване, свързване (*на цементов разтвор*)
схема *ж* схема
~, **аеродинамическая** аеродинамична схема
~, **бесподогревная** схема без подгряване
~, **водношламовая** водно-шлихова схема
~, **волновая взрывная** вълнова схема на взривяване
~ **водоотлива** схема на водоотлив
~ **дробления** схема на трошене
~ **измельчения** схема на смилане
~, **качественная** качествена схема
~, **кинематическая** кинематична схема
~, **количественная** количествена схема
~, **монтажная** монтажна схема
~, **мостиковая** мостова схема
~, **мостовая** мостова схема
~ **обводки каната** схема за опасване на въже
~ **обогащения** схема на обогатяване
~ **огибания** схема на опасване
~, **параллельная** паралелна схема, схема на успоредно свързване
~ **питания** схема на подхранване
~ **питания, магистральная** магистрална схема на подхранване
~ **питания, радиальная** радиална схема на подхранване
~ **питания, развернутая** разгърната схема
~ **питания, смешанная** смесена схема на подхранване
~ **питания, структурная** структурна схема на подхранване
~, **подогревная** схема с подгряване
~, **потенциометрическая** потенциометрична схема
схема, принципиальная принципна схема
~, **сейсмическая** сеизмична схема
~, **технологическая** технологична схема
~ **технологического процесса** схема на технологичния процес
~ **ТИ, небалансная** небалансна схема за телеизмерване (ТИ)
~ **транспорта** схема на транспорта
~, **установочная** монтажна схема
схизолиты *мн палео.* шизолити
схизоневра *ж палео.* шизоневра (*растение от рода на хвощовете*)
сход *м с рельс* излизане от релсите, дерайлиране
схождение *с* 1. съгласуване, съвпадане 2. сблъскване 3. слизане, спускане 4. срещане, събиране
сцепка *ж* сцепка, купла (*съединително устройство за подвижен състав*)
~, **автоматическая** автоматична сцепка
~, **винтовая** винтова сцепка
сцепление *с* 1. сцепление, скачване, скопчаване 2. съединител, спряг, амбреаж 3. *хим.* кохезия
~, **первичное** първично сцепление, кохезия
~, **кажущееся** привидна кохезия, привидно сцепление
~ **упрочнения** заздравително сцепление
сцеплять скачвам, свързвам, зацепвам
сцепщик *м* кукар (*работник по закачване на вагонетките*)
~ **состава** закачвач на състав
сцифозои *мн палео.* сцифозои, сцифоидни (*клас от мешестите безгръбначни животни*)
сцифомедузы *мн палео.* сцифомедузи
счалка *ж* свръзка (*начин на съединяване жилата на кабел, въже и т. н.*)
счет *м* 1. смятане, броене 2. сметка
счетчик *м* брояч; сметало
~, **водяной** водомер
~, **газовый** газомер (*газов брояч дебитомер от типа живачен*

диференциален манометър)
счетчик Гейгер-Мюллера Гайгер-Мюлеров брояч
~ **глубин** брояч на дълбочини
~, **многотарифный** многотарифен електромер
~ **оборотов** оборотомер
~, **пылевой** прахов брояч
~ **пыли** прахов брояч, прахомер
~, **сцинтилляционный** сцинтилационен брояч
~ **числа оборотов** брояч на оборотите
~ **числа подъемов** брояч на броя на подемите
~, **электрический** електромер
~, **электронный** електронен брояч
счисление *с* изчисляване, пресмятане; сбор
сшивка *ж* **ленты** свързване на (*транспортна*) лента
съезд *м* свръзка, съединение
~, **скользящий** временна свръзка, отклонение (*което се мести с напредването на фронта на работата*)
~, **стрелочный** стрелково отклонение
съем *м* 1. сваляне, снемане; отнемане 2. добив
съемка *ж* снимка
~, **аэромагнитная** аеромагнитна снимка
~, **барометрическая** барометрична снимка
~, **битумная** битумна снимка (*геохимичен метод за търсене на нефтени месторождения, състоящ се в отбиране на образци от почвата или подпочвата и определяне съдържанието на битумните вещества в тях с помощта на луминесцентен анализ*)
~, **буссольная** бусолна [компасна] снимка
~, **вертикальная** вертикална снимка
~, **водно-бактериальная** водно-бактериологична снимка
~, **водно-газовая** водно-газова снимка
съемка, высокоточная високоточна снимка
~, **газовая** газова снимка
~, **газокерновая** газоядкова снимка
~ **-гамма** гама-снимка
~, **геологическая** геоложка снимка
~, **гидрогеологическая** хидрогеоложка снимка
~, **глазомерная** окомерна снимка
~, **горизонтальная** хоризонтална снимка
~ **горных выработок** снимка на минни изработки
~, **детальная** детайлна [подробна] снимка
~, **инженерно-геологическая** инженеро-геоложка снимка
~ **контуров** контурна снимка
~, **магнитная** магнитна снимка
~, **маркшейдерская** маркшайдерска снимка
~, **маршрутная** маршрутна снимка
~, **мелкомасштабная** дребномащабна снимка
~, **мензульная** мензулна снимка
~, **неравномерная** неравномерна снимка
~, **ортогональная** ортогонална снимка
~, **площадная** площадна снимка
~ **подробностей** снимка на подробностите, детайлна снимка
~, **поисковая** снимка за търсене
~, **почвенно-битумная** почвена битумна снимка
~, **профильная** профилна снимка
~, **равномерная** равномерна снимка (*с равномерно разположена измервателна мрежа*)
~ **рельефа** снимка на релефа
~, **ситуационная** ситуационна снимка
~, **солевая** солева снимка
~, **тахиметрическая** тахиметрична снимка
~, **теодолитная** теодолитна снимка
~, **топографическая** топографска снимка

съемка, уранометрическая уранометрична снимка
~ **шлюзового концентрата** изземване на концентрата от шлюз
~, **эманационная** еманационна снимка
съемник *м* теглич, изтегляч, скоба за избиване на колела и шайби
съемный подвижен; разглобяем
сыпучий ронлив, сипещ се
сырой 1. влажен 2. суров, необработен
сырость *ж* влага, влажност
сырье *с* суровина
~, **высокоглиноземное** суровина, богата на алуминиев окис
сысерскит *м геол.* сисерскит
сэдберит *м геол.* съдбърит (*разновидност на базалта*)

Т

таблички *ж мн* плочки
~, **базальные** *палео.* основни плочки
~, **оральные** *палео.* орални плочки
табло *с*, **световое** светлинно табло
табули *мн палео.* дънца
табуляты *мн палео.* табулатни корали
таварит *м геол.* таварит
тавистокит *м геол.* тавистокит
тавот *м* грес
тавотница *ж* 1. гресьорка 2. текалемит
тавот-пресс *м* текалемит
тавр *м* плочогреда
тавровый Т-образен (*профил*)
тагилит *м геол.* тагилит
тайниолит *м геол.* тайниолит
таксодиум *м палео.* таксодиум (*блатен кипарис*)
таксономия *ж* таксономия, класификация
тактит *м геол.* тактит
таленит *м геол.* таленит
таллингит *м геол.* талингит
таллофиты *мн палео.* талусни
тали *ж мн* **червячные** скрипци, сложен скрипец, полиспаст за вдигане на тежести
таль *ж* скрипец, макара
тальк *м* талк
тамаругит *м геол.* тамаругит
тампон *м*, **гидравлический** хидравличен тампон
тампонаж *м* тампониране, тампонаж
танк-паровоз *м* безтендерен парен локомотив
танатоценоз *ж палео.* танатоценоза (*сбор от останки на едновременно измрели организми*)
танталит *м геол.* танталит
тапиолит *м геол.* тапиолит
тарамеллит *м геол.* тарамелит
таран *м* ударник
~, **гидравлический** хидравличен таран, прототип на хидроударника
таранакит *м геол.* таранакит
тарапакаит *м геол.* тарапакаит
тарбекулы *мн палео.* тарбекули
тарбутит *м геол.* тарбутит
тарелка *ж* **буфера** буферен диск
тарирование *с* тариране
тарировать тарирам
тартание *с* изчерпване [добив] на нефт *или* вода
тасманит *м геол.* тасманит
таумасит *м геол.* таумасит
тауризит *м геол.* тауризит
тафономия *ж* тафономия (*учение за запазването и образуването на находища от останки на фосилни растения и животни*)
тафоценоз *ж палео.* тафоценоза
тахгидрит *м* таххидрит
тахеометр *м* тахиметър
тахиометрия *ж* тахиметрия
тахогенератор *м* тахогенератор
~, **асинхронный** асинхронен тахогенератор
~, **синхронный** синхронен тахогенератор
тахограмма *ж* **подъемной машины** тахограма на подемна машина
тахограф *м* тахограф
таходиаграмма *ж* скоростна диаграма, таходиаграма

тахометр *м* тахометър, скоростомер, оборотомер
тачечник *м* количкар
тачка *ж* количка с едно колело, ръчна количка
твердение *с* втвърдяване
твердость *ж* твърдост
тейлорит *м геол.* тейлорит
тейнеит *м геол.* тейнеит
текодонты *мн палео.* текодонти (*група влечуги, живели през триаса*)
текоидеи *мн палео.* текоидеи (*фосилен клас от прикрепените бозайници*)
текстолит *м* текстолит
текстура *ж* текстура
~, **атакситовая** атакситова текстура
~, **афанитовая** афанитова текстура
~, **бобовая** бобова текстура
~, **бутовая** калдъръместа текстура
~, **волокнисто-линзовидная** влакнесто-лещовидна текстура
~, **гнейсовая** гнайсова текстура
~, **гомеобластовая** хомеобластова текстура
~, **друзовая** друзова текстура
~, **колломорфная** коломорфна текстура
~, **маковая** макова текстура
~, **массивная** масивна текстура
~, **метафлюидальная** метафлуидална текстура
~, **миндалекаменная** миндална текстура
~, **нодулярная** нодуларна текстура
~, **орбикулярная** кълбовидна текстура
~, **очковая** очна текстура
~, **параллельно-такситовая** паралелно-такситова текстура
~, **пемзовая** пемзова текстура
~, **пещеристая** кавернозна текстура
~, **плойчатая** финоивичеста текстура
~, **плоско-параллельная** плоско-паралелна текстура
~, **полосчая** ивичеста текстура
~, **пористая** пориста текстура
~, **порошковатая** праховидна текстура
текстура, почковидная бъбрековидна текстура
~, **псевдопорфирная** псевдопорфирна текстура
~, **пузыристая** мехурчеста текстура
~, **пятнистая** петниста текстура
~ **руд, губчатая** сюнгериста текстура на руди
~ **руд, кавернозная** кавернозна текстура на руди
~ **руд, кокардовая** кокардова текстура на руди
~ **руд, конкреционная** конкреционна текстура на руди
~ **руд, небулитовая** небулитова текстура
~ **руд, ореховая** орехова текстура
~, **сланцеватая** шистозна текстура
~, **слоистая** слоиста текстура
~, **такситовая** такситова текстура
~, **трубчатая** тръбовидна текстура
~, **флазерная** флазерна текстура
~, **шлаковая** шлакова текстура
~, **шлировая** шлирова текстура
~, **ячеистая** клетъчна текстура
~, **ящичная** клетъчна текстура (*разновидност*)
~, **эвтакситовая** паралелно-такситова текстура
тектогенезис *ж геол.* тектогенеза
тектоника *ж* тектоника
~, **морфологическая** морфоложка тектоника
~, **региональная** регионална тектоника
~, **соляная** солна тектоника
тектонит *м геол.* тектонит
тектонофизика *ж* тектонофизика
текториум *м палео.* тектории (*един от слоевете, изграждащи черупката на фузулините*)
тектум *м палео.* тектум
текучий течащ, протичащ; постоянен; движещ се
телевидение *с*, **промышленное** промишлена телевизия
тележка *ж* тележка, количка
~, **балансирная** балансова тележка
~, **буровая** пробивна тележка [количка]

тележка, гусеничная гъсеничен ходов механизъм, тележка с гъсеници
~, **двухосная** двуосна тележка
~ **для перестановки вагонеток** платформа за прехвърляне на вагонетки от една линия на друга
~, **поперечная** напречна тележка
~ **противовеса** тележка за противотежестта (*при багери, кранове и др.*)
~, **сбрасывающая** разтоваръчна тележка
телеизмерение *с* телеизмерване
телемеханика *ж* телемеханика
~, **горная** минна телемеханика
телерегулирование *с* телерегулиране
телесигнализация *ж* телесигнализация
~, **диспетчерская** диспечерска телесигнализация
телетермометр *м* телетермометър, термометър с дистанционно отчитане
телеуправление *с* телеуправление
теллуриды *мн* телуриди
теллурит *м геол.* телурит
теллуровисмутит *м геол.* телуробисмутит
телодонты *мн палео.* телодонти
теленит *м геол.* теленит, ксиловитрен
тело *с* тяло
~, **поляризованное** поляризирано тяло
~, **проводящее** проводящо тяло, електропроводящо тяло
~, **плохо проводящее** лошо проводящо тяло
~, **рудное** рудно тяло
~, **рудное слепое** сляпо рудно тяло
~, **упругое абсолютное** абсолютно еластично тяло
~, **хорошо проводящее** добре проводящо тяло
тельма *ж* ширит
тельфер *м* телфер
тельца *с мн*, **смоляные** смолисти телца
температура *ж* температура
~, **абсолютная** абсолютна температура
температура воспламенения температура на запалване
~ **вспышки** температура на пламване [кипване, избухване]
~ **застывания** температура на замръзване
~ **плавления** температура на стопяване
~ **сжатия** температура на сгъстяване
тенардит *м геол.* тенардит
тенгерит *м геол.* тенгерит
тендер *м* тендер
тензодатчик *м* датчик за тензометрични измервания
тензолит *м* тензолит (*вид тензометричен датчик, който се състои от малко пръчче от графитен прах, залепено на изолационна ивичка*)
тензометр *м* тензометър (*тензометричен датчик, който се състои от тънка жица, зигзагообразно залепена на изолационна пластинка*)
тениоптерис *ж палео.* тениоптерис
теннантит *м геол.* тенантит
тенорит *м геол.* тенорит
тентакулиты *мн палео.* тентакулити (*малки дебелостенни коничнн черупки на палеозойски безгръбначни животни*)
теодолит *м* теодолит
~, **висячий** висящ теодолит
~, **магнитный** магнитен теодолит
~, **повторительный** повторителен [репетиционен] теодолит
теория *ж* теория
~, **вихревая** вихрова теория
~, **конденсационная** кондензационна теория
~, **латераль-секреционная** латерал-секреционна теория
~ **ошибок** теория на грешките
~ **происхождения нефти, карбидная** карбидна теория за произхода на нефта
~, **пульсационная** пулсационна теория
~ **рудоотложения, зональная** зонална теория на рудоотлагането

теория, струйная струйна теория
тепловоз *м* дизелов локомотив
тепловыделение *с* отделяне на топлина (*при някои процеси*)
теплоемкость *ж* топлоемкост
теплоотдача *ж* топлоотдаване
теплопроводность *ж* топлопроводност
теплостойкость *ж* топлоустойчивост, термоустойчивост
теплота *ж* **смачивания** топлина при намокряне
теплоэлектроцентраль *ж* топлоелектроцентрала
теплоэнергетика *ж* топлоенергетика
териодонты *мн палео.* зверозъби
терка *ж* драскало, стъргало
терлингуаит *м геол.* терлингуаит
термистор *м* термистор (*полупроводниково термосъпротивление*)
термит *м* термит
термобур *м* термобур, термопробивач, инструмент за термично сондиране
термограмма *ж* термограма
термограф *м* термограф (*самопишещ термометър*)
термодатчик *м* термодатчик, термичен датчик
термодинамика *ж* термодинамика
термокарст *м* термокарст (*процес на топене на подземен лед, свързан с образуване на слягания в почвата*)
термокароттаж *м* термокаротаж
термометр *м* термометър
~, **дистанционный** дистанционен термометър
~, **дифференциальный** диференциален термометър
~, **жидкостный** течностен термометър
~, **контактный** контактен термометър
~, **максимальный** максимален термометър
~, **манометрический** манометричен термометър
~, **ртутный** живачен термометър
~, **ртутно-контактный** живачно-контактен термометър
термометр, самопишущий самопишещ термометър
~, **скважинный** сондажен термометър
~, **термисторный** термисторен термометър
~, **электрический** електрически термометър
термонатрит *м геол.* термонатрит
термообработка *ж* термично обработване
~ **песков** изпичане на пясъци за премахване на растителни примеси (*стъкларска промишленост*)
термоосмотический топлинноосмотичен, термоосмотичен
термопара *ж* термоелемент, термодвойка
термосигнализатор *м* термосигнализатор
термостойкость *ж* топлоустойчивост, термоустойчивост
тероморфы *мн палео.* тероморфи (*звероподобни влечуги*)
терра-росса *ж* тера-роса (*пръстоцветни глинести и железни образувания, които се появяват на варовити скали при условия на топъл или горещ влажен климат*)
терраса *ж* тераса
~, **абразионная** абразионна тераса
~, **вложенная** вложена тераса
~, **милацская** милацска тераса
~, **монастырская** манастирска тераса
~, **надлуговая** I надзаливна тераса
~, **надпойменная** надзаливна тераса
~, **наложенная** наложена тераса
~, **оползневая** свлачищна тераса
~, **погребенная** погребана тераса
~, **поперечная** напречна тераса
~, **прислоненная** наложена тераса
~, **сицилийская** сицилийска тераса
~, **скульптурная** скулптурна тераса
террикон *м* насипище, табан
терриконник *м* конусовидно насипище

тес *м* тънки дъски за обшивка
тесак *м* специална брадва за дялане
тесание *с* дялане
тесина *ж* тънка дъска
еснина *ж* теснина, ждрело
тесовый дъсчен, който е обшит с дъски
тесто *с* тесто
~, **известковое** варово тесто, гасена вар, каша от вар (*гасена*)
~, **цементное** циментова каша
тесьма *ж*, **плечевая** презраменен ширит, презрамка
тетис *м* тетис (*геосинклинала, която е съществувала през палеозоя, мезозоя и палеогена*)
тетрагексаэдр *м геол.* тетрахексаедър (*пирамидален куб*)
тетрагон-триоктаэдр *м геол.* икоситетраедър
тетрагон-тритетраэдр *геол.* делтоиден дванадесетостен
тетрадимит *м геол.* тетрадимит
тетракисгексаэдр *м геол.* тетракисхексаедър
тетракораллы *мн палео.* четирилъчеви корали
тетраэдр *м геол.* тетраедър
~, **пирамидальный** пирамидален тетраедър
~, **тетрагональный** тетрагонален тетраедър
тетраэдрит *м* тетраедрит
тефрит *м геол.* тефрит (*ефузивна скала*)
тефроит *м геол.* тефроит
техминимум *м* технически минимум
техникум *м*, **горный** минен техникум
технорук *м* технически ръководител
техосмотр *м* технически преглед
техотдел *м* технически отдел
течение *с* течение; протичане
~, **ламинарное** ламинарно протичане
~, **структурное** структурно протичане
~, **турбулентное** турбулентно [вихрово] протичане
течь *м* отвор за изтичане
тешемахерит *м геол.* тешемахерит
тешенит *м геол.* тешенит
тигр *м*, **саблезубый** *палео.* саблезъб тигър
тиксотропия *ж* тиксотропия
тиксотропность *ж* тиксотропия
тилазит *м геол.* тилазит
тиллеит *м геол.* тилеит
тиллит *м геол.* тилит
тиманнит *м геол.* тиманит
тингуаит *м геол.* тингваит (*алкална жилна скала*)
тинкалконит *м геол.* тинкалконит
тинценит *м геол.* тинценит
тип *м* тип
~ **берега, риасовый** риасов тип брегове
~ **вод, хлоркальциевый** хлоридно-калциев тип води
~ **вод, хлоромагниевый** магнезиево-хлориден тип води
~ **пород, петрографический** петрографски тип скала
~ **углей, паралический** параличен тип въглища
типлеит *м геол.* типлеит
тираннозавр *м палео.* тиранозавър
тирит *м геол.* тирит
тиролит *м геол.* тиролит
тиски *мн* менгеме, стиска
титанит *м геол.* титанит, сфен
титанклиногумит *м геол.* титанклинохумит
титаномагнетит *м геол.* титаномагнетит
титанотерии *мн палео.* титанотерии
титаноэльпидит *м геол.* титаноелпидит
тихит *м геол.* тихит
тихоходный бавноходен, бавнообротен
ткань *ж* тъкан
~, **пробковая** коркова тъкан
~, **пузырчатая** мехурчеста тъкан
~, **уточно-шнуровая** вътъчно-шнурова тъкан
~, **фильтровальная** филтрираща тъкан
ток *м* ток
~, **активный** активен ток

ток, воспламеняющий възпламеняващ ток
~ **высокой частоты** ток с висока честота
~ **двигателя, длительный** продължителен ток на двигател
~ **двигателя, часовой** часов ток на двигател
~ **длительной мощности** ток при продължителна мощност
~, **импульсный** импулсен ток
~, **максимальный** максимален ток
~, **намагничивающий** намагнитващ ток
~ **насыщения** ток на насищане
~ **небаланса** небалансов ток
~, **пульсирующий** пулсиращ ток
~, **пусковой** пусков ток
~, **разрывной** разкъсващ ток
~, **реактивный** реактивен ток
~ **ротора** роторен ток
~ **статора** статорен ток
~, **трехфазный** трифазен ток
~, **уравнительный** изравнителен ток
~ **холостого хода** ток при празен ход
~, **часовой** часов ток
~ **часовой мощности** ток при часова мощност
~, **эквивалентный среднеквадратичный** средноквадратичен еквивалентен ток
токарь *м* стругар
токи *м мн* токове
~, **блуждающие** блуждаещи токове
~, **вихревые** вихрови токове
~, **земные** земни токове
~, **паразитные** паразитни токове
~ **Фуко** токове на Фуко
токоведущий токопровеждащ
токонесущий токоносещ, токопроводящ
токоприемник *м* токоприемник
~, **боковой** страничен токоприемник
~, **кольцевой** пръстеновиден токоприемник
~, **пантографный** пантограф
~ **экскаватора** багерен токоприемник, токоприемник на багер
толеит *м геол.* толеит
толкание *с* бутане
толкатель *м* прибутвач
~ **верхнего действия** прибутвач с горно действие
~, **клетьевой** прибутвач (*за клетка*)
~, **пневматический** пневматичен прибутвач
~, **цепной** верижен прибутвач
~, **электрический** електрически прибутвач
~, **электро-гидравлический** електрохидравличен прибутвач
толкать бутам
толкач *м* бутач, тласкач
толчение *с* кълцане; чукане, стриване
толченый счукан, скълцан (*на ситно*)
толчок *м* удар, тласък
толща *ж* дебелина; маса; пласт
~, **майкопская** майкопска задруга [свита]
~, **покровная** покриващ скален масив
~, **продуктивная** продуктивна свита
толщина *ж* дебелина
томболо *с* провлак, томболо (*насип, който съединява остров с континента*)
томление *с* 1. темперование 2. грунтиране; боядисване
томсенолит *м геол.* томсенолит
томсонит *м геол.* томсонит
тоналит *м геол.* тоналит
тонкозернистый ситнозърнест, тънкозърнест
тонкость *ж* тънкост; степен
~ **измельчения** степен на смилане
~ **помола** степен на смилане; финост на смилане; дълбочина на смилане
топаз *м геол.* топаз
топка *ж* 1. палене, разпалване; затопляне 2. огнище на пещ
~, **газовая** газова пещ
~ **с цепной решеткой** огнище с верижна решетка
~, **шахтно-мельничная** шахтно-мелнична пещ
топкий блатист, мочурлив

опливо *с* гориво
~, **воздушно-сухое** въздушно сухо гориво
~, **жидкое** течно гориво
~, **пылевидное** праховидно гориво
топливоиспользование *с* използуване на гориво
топографический топографски
топография *ж* топография
топор *м* брадва
~, **горняцкий** миньорска брадва
~ **крепильщика** крепаческа брадва
тор *м* тор, торус (*цилиндрична кръгла сърцевина*)
~, **ленточный** лентов торус
~, **ферритный** феритен торус, ферит
торбанит *м геол.* торбанит
торбернит *м геол.* торбернит
торец *м* чело, челна повърхност
~ **барабана** чело на барабан
~ **блока** чело на блок
~, **выпукло-вогнутый** изпъкнало-вдлъбнато чело
~ **поршня** чело на бутало
~ **рельса** чело на релса
торианит *м геол.* торианит
торит *м геол.* торит
торможение *с* спиране, задържане
~, **аварийное** аварийно спиране
~, **динамическое** динамично спиране
~, **маневровое** маневрено спиране
~ **мотором** спиране [задържане] с двигател
~ **поезда** спиране на влак
~, **предохранительное** предпазно спиране
~ **противовключением** спиране с противовключване
~, **рабочее** работно спиране, спиране при работа
~, **рекуперативное** рекуперативно спиране, възстановително спиране
~, **реостатное** реостатно спиране
~, **электрическое** електрическо спиране
тормоз *м* спирачка
~, **аварийный** аварийна спирачка
~, **автоматический** автоматична спирачка
тормоз, винтовой винтова спирачка
~, **воздушный** въздушна спирачка
~, **гидравлический** хидравлична спирачка
~, **гидродинамический** хидродинамична спирачка
~, **грузовой** тежестна спирачка
двухсторонний двустранна спирачка
~, **задерживающий** задържаща спирачка
~, **колодочный** колодкова спирачка
~, **ленточный** лентова спирачка
~, **магнитный** магнитна спирачка
~, **масляный** маслена спирачка
~, **односторонний** едностранна спирачка
~, **пневматический** пневматична спирачка
~, **предохранительный** предпазна спирачка
~, **путевой** пътна спирачка
~, **рабочий** работна спирачка
~, **электрогидравлический** електрохидравлична спирачка
~, **электромагнитный рельсовый** релсова електромагнитна спирачка
тормозить спирам, задържам
торнебомит *м геол.* торнебомит
торолит *м геол.* торолит
торпеда *ж* торпедо (*взривен заряд, който се използува в сондаж*)
~, **кумулятивная** кумулативно торпедо, заряд с кумулативна форма
~, **шнурковая** торпедо от детониращ шнур
торпедирование *с* торпедиране (*извършване на различни видове взривни работи в сондаж*)
тортвейтит *м геол.* тортвейтит
торф *м* 1. торф 2. покривен слой на златоносни пясъци; пясъци
торфодобыча *ж* добиване на торф
торфоразработка *ж* 1. добиване на торф 2. място, където се добива торф
торфяник *м* 1. торфен пласт, торфено блато, торфище 2. специалист по торфа, торфокопач
торфяной торфен

точение *с* стругован̀е; точен̀е; обстъргван̀е
точильщик *м* заточвач (*на бургии*)
точить точа, остр̀я; струговам; обстъргвам
точка *ж* точка
~ **замера** точка на измерван̀е
~ **касания** точка на допиран̀е
~, **контрольная** контролна точка
~ **максимума** точка на максимума
~ **минимума** точка на минимума
~ **набегания** точка на влизан̀е (*на теглителния орган в задвижващото устройство*)
~ **перегиба** точка на изгъван̀е
~ **подвеса** точка на окачван̀е
~ **сбегания** точка на излизан̀е (*на теглителния орган от теглителното устройство*)
точки *ж мн* точки
~, **взаимные** взаимни точки
~, **пикетные** пикетни точки
~, **реечные** латови точки
траверса *ж* напречник, напречна греда
травить 1. разяждам; байцвам 2. отпускам въже
травление *с* **минералов** действие с химични реактиви на минерали
траектория *ж* траектория
трак *м* 1. гъсенично звено, прешлен, трак 2. гъсенична тракторна верига
трактор *м* трактор
~, **гусеничный** гъсеничен трактор
~, **колесный** колесен трактор
трамбовка *ж* трамбовка; трамбован̀е
трансваалит *м геол.* трансвалит
трансгрессия *ж* трансгресия
~, **северная** северна трансгресия
~, **северо-двинская** северо-двинска трансгресия
трансляция *ж* транслация
трансмиссия *ж* трансмисия, предавка
трансмиссионный трансмисионен
транспорт *м* транспорт
~, **автодорожный** превоз по автомобилен път
транспорт, автомобильный автомобилен транспорт
~, **безрельсовый** безрелсов транспорт
~, **внешний** външен транспорт
~, **воздушно-канатный** транспорт с въжена линия
~, **гидравлический** хидравличен транспорт
~, **гравитационный** гравитационен транспорт
~, **железнодорожный** железопътен транспорт
~, **канатный** въжен транспорт
~, **карьерный** транспорт в открит рудник
~, **конвейерный** конвейерен транспорт
~, **локомотивный** локомотивен транспорт
~, **механический** механичен транспорт
~, **пневматический** пневматичен транспорт
~, **подземный** подземен транспорт
~, **рельсовый** релсов транспорт
~, **рудничный** рудничен транспорт
~, **самотечный** самотечен транспорт
~, **скреперный** скреперен транспорт
~ **собственным весом** гравитационен транспорт
~, **тракторный** тракторен транспорт
транспортер *м* транспортьор
~, **винтовой** винтов транспортьор
~, **гидравлический** хидравличен транспортьор
~, **ковшевой** кофов транспортьор, елеватор
~, **ленточный** лентов транспортьор
~, **пластинчатый** пластинков [пластинчат] транспортьор
~, **роликовый** ролков транспортьор
~, **скребковый** верижен транспортьор
транспортирование *с* транспортиран̀е, извозван̀е
~, **гидравлическое** хидравлично транспортиран̀е
~, **пневматическое** пневматично транспортиран̀е

транспортировать транспортирам, извозвам
трансформатор *м* трансформатор
~, **входной** входящ [входен] трансформатор
~, **высокочастотный** високочестотен трансформатор
~, **микрофонный** микрофонен трансформатор
~, **осветительный** осветлителен трансформатор
~, **поворотный** въртящ се трансформатор
~, **повышающий** повишаващ трансформатор
~, **понижающий** понижаващ трансформатор
~, **понизительный** понижаващ трансформатор
~, **сварочный** заваръчен трансформатор
~, **шахтный** рудничен трансформатор
траншея *ж* траншея
~, **входная** входна траншея
~, **въездная** входна траншея
~, **выездная** изходна траншея
~, **выходная** изходна траншея
~, **заходная поперечная** напречна траншея за започване на добивни работи
~, **капитальная** капитална траншея
~, **косогорная** траншея, разположена на склон
~, **петлевая** змиевидна [серпентинообразна] траншея
~, **поперечная** напречна [флангова] траншея при работа с каменорезни машини
~, **спиральная** спирална траншея
~, **тупиковая** глухоколовозна траншея
трапецоэдр *м* трапецоедър
трапп *м* 1. трап (*магмена основна скала*) 2. трап (*резервоар за отделяне на газа от нефта*)
трасс *м* трас
трасса *ж* трасе
~, **кривая** криво трасе
~, **петлевая** серпентинно [змиевидно] трасе
трасса, прямая право трасе
~ **пути** пътно трасе
~, **сейсмическая** сеизмично трасе, сеизмична линия
~, **сложная** сложно трасе
~, **спиральная** спирално трасе
~, **тупиковая** трасе с глухи линии
трассировать трасирам
трафарет *м* 1. трафарет, шаблон, модел 2. *мн* напречници (*от летви или стомана*)
трахеи *мн палео.* трахеи
трахиандезит *м геол.* трахиандезит
трахибазальты *мн геол.* трахибазалти
трахит *м геол.* трахит
траходонты *мн палео.* траходонти
треворит *м геол.* треворит
трегерит *м геол.* трьогерит
тремолит *м геол.* тремолит
трение *с* триене, търкане
~, **внешнее** външно триене
~, **внутреннее** вътрешно триене
~ **гибких тел** триене на гъвкави тела
~, **граничное** гранично триене
~ **движения** триене при движение
~, **поверхностное** повърхностно триене
~ **покоя** статично триене, триене при покой
~, **полужидкостное** полутечно триене
~ **скольжения** триене при плъзгане
~, **статическое** статично триене
~, **сухое** сухо триене
тренога *ж* триножник, трикрачен статив, тринога
треногий трикрак
трепел *м* трепел
треугольник *м* триъгълник
~ **анизотропии** триъгълник на анизотропността
~, **жесткий** известен [даден] триъгълник
~ **компенсации** триъгълник на компенсацията
~, **поворотный** обръщателен триъгълник (*за локомотиви*)
~ **погрешностей** триъгълник на грешките

треугольник, путевой пътен триъгълник
~ **сил** силов триъгълник
~, **силовой** силов триъгълник
~ **скоростей** триъгълник на скоростите, скоростен триъгълник
~, **сферический** сферичен триъгълник
трехпроводной трижилен, трипроводников
трехфазный трифазен
трехходовой триходов, трипътен
тречманит *м геол.* тречманит
трещотка *ж* трещчотка, осигурителна ръчка
трещина *ж* пукнатина
~, **волосная** капилярна пукнатина
~ **вспучивания** пукнатина от издуване
~, **глубокая** дълбока пукнатина
~, **горячая** гореща пукнатина
~, **закалочная** пукнатина, образувала се при закаляване
~, **морозобойная** мразобойна [мразова] пукнатина
~ **отдельности** *геол.* разединителна пукнатина
~, **поперечная** напречна пукнатина
~, **сердцевинная** пукнатина в сърцевина, сърцевинна пукнатина
~ **скольжения** пукнатина от хлъзгане
~, **температурная** пукнатина, образувала се поради температурни изменения
~ **усадки** пукнатина от съсъхване
~, **усадочная** пукнатина, образувала се при свиването на разтопен материал
~, **усталостная** пукнатина, получена вследствие на умора на метал
трещиноватость *ж* напуканост
трещины *ж мн* пукнатини
~ **выветривания** пукнатини на изветряване
~ **напластования** пукнатини на напластяване
~, **первичные** първични пукнатини
~, **тектонические** тектонски пукнатини
трещины усыхания пукнатини на изсъхване
~, **экзокинетические** екзокинетични пукнатини
триакисоктаэдр *м геол.* триакисоктаедър
триакистетраэдр *м геол.* триакистетраедър
триангуляция *ж* триангулация
тригонит *м геол.* тригонит
тригон-триоктаэдр *м геол.* триакисоктаедър
тригон-трититраэдр *м геол.* триакистетраедър
тридимит *м геол.* тридимит
трилобиты *мн палео.* трилобити (*фосилен клас от членестоногите*)
~, **опистопарные** заднобузи трилобити
~, **переднещечные** преднобузи трилобити
~, **пропарные** *вж.* **переднещечные трилобыты**
триод *м* триод
~, **полупроводниковый** полупроводников триод
трипкеит *м геол.* трипкеит
триплекс *м* трицилиндрова помпа
триплит *м геол.* триплит
триплоидит *м геол.* триплоидит
трипугиит *м геол.* трипугиит
тритомит *м геол.* тритомит
трифилит *м геол.* трифилит
трихальцит *м* трихалцит
трицератопс *м палео.* трицератопс (*представител на «рогати» гущери*)
троилит *м геол.* троилит
тройник *м* трипътна тръба
троллейвоз *м* тролеен локомотив
трона *ж* трона
трондьемит *м геол.* трондемит
троостит *м геол.* троостит
трос *м* въже (*предимно стоманено*
~, **буксирный** буксирно въже
~, **заземляющий** заземяващо въже
~, **кабельный** кабелно въже
~, **натяжной** натегателно въже
~, **несущий** носещо въже
~, **подъемный** подемно въже

трос, проволочный телено въже
~, **сигнальный** сигнално въже
~, **смоленый** насмолено въже
~, **стальной** стоманено въже
~, **стреловой** въже, което поддържа стрела
~, **тяговый** теглително въже
тросик *м* стоманено въже
трохилиски *мн палео.* трохилискуси (*девонски хорови водорасли*)
труба *ж* тръба
~, **бесшовная** безшевна тръба
~, **бурильная** щанга
~, **бурильная утяжеленная** тежка щанга
~, **ведущая** работна щанга
~, **внецентренная** ексцентрична тръба
~, **всасывающая** смукателна тръба
~, **выпускная** изпускателна тръба
~, **вытяжная** изпускателна тръба
~, **выхлопная** ауспуф, ауспуфна тръба, изпускателна тръба
~, **гибкая** гъвкава тръба
~, **горячекатаная** валцована на горещо тръба, безшевна тръба
~, **жесткая** твърда тръба
~, **жестяная** ламаринена тръба
~, **забурочная** направляваща тръба
~, **зрительная** зрителна тръба
~, **канализационная** канализационна тръба
~, **коленчатая** колянова тръба, коляно
~, **коллиматорная** колиматорна тръба
~, **колонковая** ядкова [борна] тръба
~, **компенсаторная** компенсираща тръба, лира
~, **кривая** крива тръба
~, **нагнетательная** нагнетателна [напорна] тръба
~, **насосно-компрессорная** помпено-компресорна тръба за усвояване на сондаж
~, **обсадная** обсадна тръба
~, **освобождающая** тръба за освобождаване (*на овершот, спуснат за изваждане на ядкова тръба през сондажния лост — при дълбоко сондиране*)
труба, переговорная преговорна [разговорна] тръба
~, **переливная** преливна тръба
~, **перепускная** преливна тръба
~, **прорезиненная** гумирана тръба
~, **рабочая** работна щанга
~, **раструбная** уширена тръба
~, **спускная** изпускателна [отточна] тръба
~ **-сушилка** тръбна сушилка
~, **транспортная** транспортна тръба
~, **утяжеленная** тежка тръба
~, **фанерная** фурнирна тръба (*обсадна*)
~, **фасонная** фасонирана тръба
~, **фонтанная** помпено-компресорна тръба
~, **цельнотянутая** безшевна тръба
~, **шламовая** утайна [шламова] тръба
трубка *ж* тръбичка, тръба
~, **гидрометрическая** хидрометрична тръба, тръба на Пито
~, **зажигательная** запалителна тръбичка
~, **кольцевая** пръстеновидна тръбичка
~ **манометра** тръбичка на манометъра
~, **микротелефонная** микротелефонна слушалка
~, **обводная** обходна тръба (*обиколна*)
~ **Пито** тръба на Пито (*хидрометрична тръба*)
~, **сифонная** сифонна тръбичка, водоотделителна тръбичка в газов сондаж
~, **соединительная** съединителна тръбичка
~, **телефонная** телефонна слушалка
~, **фонтанная** фонтанна тръбичка, влагоотделител в газов сондаж
трубодержатель *м* щангово шеле
~, **педальный** педално щангово шеле
~, **универсальный** универсално щангово шеле
труболовка *ж* тръболовка (*спасителен уред при авария в сондаж*)

труболовка, освобождающаяся освобождаваща се тръболовка
трубопровод *м* тръбопровод
~, **всасывающий** смукателен тръбопровод
~, **закладочный** запълвачен тръбопровод
~, **замораживающий** замръзващ тръбопровод
~, **кольцевой** кръгов тръбопровод
~, **нагнетательный** нагнетателен тръбопровод
~, **напорный** напорен тръбопровод
~, **подвешенный** окачен тръбопровод
~, **самотечный** гравитационен [самотечен] тръбопровод
~, **сливной** отливащ [обратен] тръбопровод
труборез *м* тръборезач (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
~, **дисковый** дисков тръборезач
~, **роликовый** ролков тръборезач
~, **термический** термичен тръборезач
труборезка *ж*, **наружная** външен тръборезач; тръборезач, който реже отвън навътре
трубчатый тръбен, тръбест
трудоемкий който поглъща много труд
трудоемкость *ж* трудопоглъщане
трущийся триещ се
трясина *ж* тресавище
тряска *ж* друсане, тръскане, клатене
трясти друсам, тръскам, клатя
тсумебит *м геол.* тсумебит
тугоплавкий мъчноразтопим
туман *м*, **водяной** водна мъгла (*за борба с праха*)
тумба *ж* поставка, подложка
~, **фундаментная** фундаментна поставка
тунгстенит *м геол.* тунгстенит
тунгстит *м геол.* тунгстит
тупик *м* глух коловоз (*със стрелка*), глуха линия
~, **вытяжной** изтеглителен коловоз
туранит *м геол.* туранит
турбина *ж* турбина
турбиноловка *ж* турбиноловка (*инструмент за изваждане на претърпели авария турбобури*)
турбоагрегат *м* турбоагрегат
турбобур *м* турбобур, турбопробивач
~, **секционный** секционен турбобур
~, **серийный** сериен турбобур
~, **укороченный** къс турбобур
турбовоз *м* турбинен локомотив
турбодолото *с*, **колонковое** ядков турбобур
турбокомпрессор *м* турбокомпресор
турбомашина *ж* турбомашина
~, **осевая** осова [аксиална] турбомашина
турбомуфта турбосъединител
турботрансформатор *м* турботрансформатор
турбоустановка *ж* турбоуредба
турбофрезер *м* турбофрезер (*турбинен инструмент за сондиране с голям диаметър*)
турбоциклон *м* турбоциклон, центрофуга
турбулентный турбулентен
турмалин *м геол.* турмалин
турьит *м геол.* турит
турьяит *м геол.* туриит
туф *м* туф
~, **известковый** бигор, травертин
~, **палагонитовый** палагонитов туф
~, **пепловый** пепелен туф
туфолавы *мн* туфолави
туффит *м геол.* туфит
туфы *мн* **вулканические** вулкански туфи
тухолит *м геол.* тухолит
тушение *с* гасене
тушить гася
тылаит *м геол.* тилаит
тэнит *м геол.* тенит
тюрингит *м геол.* тюрингит
тюямунит *м геол.* тюямунит
тяга *ж* 1. теглене, теглителна движеща сила 2. тяга, тракция 3. *маш.* предавателна щанга, съединителен прът

тяга, двойная двойно теглене (*на обсадна колона с крик и тръболовка*)
~, естественная естествена тяга
~, искусственная изкуствена тяга
~, парашютная парашутен теглич
~, паровая парна тяга
~, переводная преводна тяга
~, тепловозная тяга с дизелови локомотиви
~, тормозная спирачен прът
~, электрическая електрическа тяга
~, электровозная електролокомотивна тяга
тягач *м* влекач
тяговый тягов, теглителен, тракционен
тягомер *м* тягомер
тяготение *с* привличане
тяжеловесный тежкотоварен; който е с голямо тегло
тянутый изтеглен
тянуть 1. тегля, влека 2. изтеглям (*метал*) 3. прокарвам (*напр. телефонна линия*)

У

убор *м*, **шахтерский головной** миньорска каска
уборка *ж* почистване; товарене; отстраняване
~ продукции прибиране на продукция
~ штыба почистване [отхвърляне] на въглищен прах (*при работа на минна машина*)
убывание *с* намаляване, спадане
убывать намалявам, спадам
убыль *ж* намаляване; загуба
убыток *м* загуба, щета, ущърб
убыточность *ж* неизносност, недоходност, нерентабилност
убыточный неизносен, нерентабилен, носещ загуби
уванит *м*, *геол.* уванит
уваровит *м геол.* уваровит
увязка *ж* 1. съгласуване, координиране 2. обвързване, увързване, свързване
~ полигона разпределение на несвръзката в полигон
углеводороды *м мн* въглеводороди
~, ароматические ароматни въглеводороди
угледробилка *ж* въглетрошачка
угледобыча *ж* добиване [добив] на въглища
углекислота *ж*, **агрессивная** агресивен въглероден двуокис
углекоп *м* въглекопач, миньор
углемойка *ж* въглепромивачка
углеобогащение *с* обогатяване на въглища
углеобразование *с* въглеобразуване, образуване на въглища
углепогрузчик *м* въглетоварач
углепромывка *ж* промиване на въглища
углепромывочный който служи за промиване на въглища
углерез *м* пробовземач за въглища
углесос *м* въглищна помпа
углефикация *ж* въглефикация
угловой ъглов
угломер *м* ъгломер
угломерный ъгломерен
углубка *ж* удълбочаване
~ сверху вниз удълбочаване отгоре надолу
~, скоростная скоростно удълбочаване
~ снизу вверх удълбочаване отдолу нагоре
углубление *с* 1. удълбочаване, вдълбочаване, задълбочаване 2. вдлъбнатина, хлътнатина, хлътналост
углублять удълбочавам
угол *м* ъгъл
~, азимутальный азимутален ъгъл, азимут
~, апсидальный апсидален ъгъл
~ атаки ъгъл на атака (*при турбомашини*)
~, вертикальный вертикален ъгъл
~ видимости ъгъл на виждане (*под който се вижда дадено тяло*)

угол внедрения ъгъл на избиване на резец
~ **внутреннего трения** ъгъл на вътрешно триене
~ **входа** входен ъгъл
~ **вылета** ъгъл на излитане
~ **выхода** ъгъл на излизане, изходен ъгъл
~, **дирекционный** посочен ъгъл
~ **естественного откоса** ъгъл на стеснен откос
~ **заострения** ъгъл на заточване
~ **заточки коронки** ъгъл на заостряне резеца на коронка
~, **зенитный** зенитен ъгъл
~ **истинного внутреннего трения** ъгъл на действителното вътрешно триене
~, **критический** критичен ъгъл
~ **максимальных сдвижений** ъгъл на максималните движения [премествания]
~ **наклона** ъгъл на наклон
~ **обрушения** ъгъл на обрушване
~ **обхвата** ъгъл на обхват
~ **опережения** ъгъл на изпреварване
~ **откоса** ъгъл на наклон (*на насипна маса*)
~ **отражения** ъгъл на отражение
~ **отрыва** ъгъл на откъсване
~ **падения** ъгъл на падане
~, **параллактический** паралактичен ъгъл
~ **полного внутреннего отражения** ъгъл на пълно вътрешо отражение
~ **полной подработки** ъгъл на пълно подработване
~ **преломления** ъгъл на пречупване
~ **приострения** ъгъл на заточване
~ **равновесия** ъгъл на равновесие
~ **разрыва** ъгъл на разкъсване
~ **резания** ъгъл на рязане
~ **сдвига** ъгъл на изместване
~ **сдвига фаз** ъгъл на фазовото изместване, фазов ъгъл
~ **сдвига щеток** ъгъл на изместване на четки
~ **смачивания** ъгъл на умокряне
угол смачивания, краевой ъгъл на умокряне
~ **среза** ъгъл на срязване
~, **телесный** телесен ъгъл
~ **трения** ъгъл на триене
~ **укосины** ъгъл на наклонената подпора на шахтова кула
~ **установки** монтажен ъгъл
~ **установки решетки** монтажен ъгъл на решетка
~, **фазовый** фазов ъгъл
уголок *м* ъглова [винкелна] стомана
уголь *м* въглища
~, **битуминозный** битуминозни въглища
~, **блестящий** блестящи въглища
~, **бурый** кафяви въглища
~, **вскрытый** разкрити въглища
~, **выветрившийся** изветрели въглища
~, **гумусовый** хумусни въглища
~, **древесный** дървени въглища
~, **загрязненный** замърсени въглища
~, **зольный** пепелни въглища
~, **измельченный** натрошени въглища
~, **ископаемый** изкопаеми въглища
~, **каменный** черни каменни въглища (*включително и антрацит*)
~, **клареновый** кларенови въглища
~, **кларено-дюреновый** кларен-дюренови въглища
~, **коксовый** коксови въглища
~, **крепкий** здрави въглища
~, **крупный** едри въглища
~, **кузнечный** ковашки въглища
~, **лигнитовый** лигнитни въглища
~, **матовый** матови въглища
~, **мелкий** ситни [дребни] въглища
~, **обезвоженный** обезводнени въглища
~, **обогащенный** обогатени въглища
~, **полуматовый** полуматови въглища
~, **пылеватый** прахообразни въглища
~, **рядовой** обикновени [необогатени] въглища
~, **сажистый** саждести въглища

уголь, самовозгорающийся самозапалващи се въглища
~, сланцеватый шистозни въглища
~, спекающийся спичащи се въглища
~, тощий постни въглища
угольник *м* ъглова стомана, ъглов профил, ъгълник (*измервателен инструмент*)
угольщик *м* въглекопач, въглищар
удаление *с* 1. изваждане; отстраняване, премахване 2. отдалечаване; отделяне
~ хвостов отстраняване на отпадъци
удалять отстранявам
удар *м* удар
~, гидравлический хидравличен удар
~, горный минен [скален] удар
~, тепловой топлинен удар
~, электрический електрически удар
ударник *м* бабка, монтирана на въжето при ударно сондиране
удары *м мн*, **повторные** повторни удар
удельный относителен, специфичен
удерживать удържам
удерживающий удържащ
удлинение *с* 1. удължаване 2. удължение
~ кабеля удължаване на кабел
~, остаточное остатъчно удължение
~, разрывное удължение при скъсване
~, тепловое топлинно удължение
~, упругое еластично [пъргаво] удължение
удлиненный удължен
удлинитель *м* удължител
~, шпиндельный шпинделов удължител
удорожание *с* оскъпяване
удорожать оскъпявам
удочка *ж* въдица (*спасителен уред при аварии с каротажен кабел в сондаж*)
узбекит *м геол.* узбекит
узел *м* възел; свръзка (*няколко части, съединени заедно*)
~, беседочный моряшки възел
~, гачный възел за окачване на кука
узел, рифовый възел-осморка
~, рудный руден възел
~ управления команден възел
узкий 1. тесен 2. ограничен
узкоколейный теснолинеен
узор *м* **трафаретов** форма и шарка [набраздяване] на напречници
указатель *м* 1. указател; знак 2. показател
~ глубины показател на дълбочината
~, двухшпиндельный двушпинделов указател за дълбочината
~ скорости указател на скоростта
~, стрелочный стрелкови указател [показател], указател със стрелки
укатанный утъпкан; трамбован
укатать утъпквам; трамбовам
укатка утъпкване; трамбоване; валиране
укладка *ж* 1. полагане; зидане 2. подреждане, нареждане
укладка бетона полагане [изливане] на бетон
~ бурильных труб нареждане на щанги
~, гидравлическая нареждане на преградната дига на отпадъчен склад чрез хидравличен транспорт на отпадъка
~ каната нареждане на въже (*в жлебовете на барабана*)
~ керна прибиране [нареждане, опаковане] на ядка
~ пути полагане на релсов път
~ хвостов разполагане на отпадък
~ шпал полагане на траверси
укладчик *м* редач, полагач (*работник, който поставя, полага или нарежда нещо*)
укладывать путь полагам релсов път
уклон *м* 1. уклон (*наклонена минна изработка*) 2. наклон (*напр. на железопътна линия*)
~ грунтовых вод наклон на грунтови води
~, затяжной продължителен наклон
~ равного сопротивления наклон на еднакво съпротивление
~, самокатный наклон на самодвижение
~ сопрягаемых путей свързани на-

клони (*при проектиране нивелетата на жп. надлъжен профил*)
уклономер *м* деклинатор, наклономер
уклоняться отклонявам се; отстранявам се
укорачивание *с* скъсяване
укорачивать скъсявам
укорочение *с* скъсяване
укосина *ж* 1. паянта; полегата подпора 2. стрела на крик
улавливание *с* **клети** хващане [улавяне] на клетка (*самото действие на улавянето на изпусната клетка във вертикална шахта*)
улексит *м геол.* улексит
улитка *ж* **насоса** охлюовидна част на помпа
улица *ж*, **стрелочная** стрелкова улица
уловитель *м* уловител
улодендрон *м палео.* улодендрон
уложить поставям; налагам
улучшать подобрявам
улучшение *с* 1. подобряване 2. подобрение
ульманит *м геол.* улманит
ульмания *ж палео.* улмания (*хвойново дърво*)
ультраметаморфизм *м* ултраметаморфизъм
ультрапора *ж* ултрапора (*диаметър, по-малък от* 0,1 μ)
умангит *м геол.* умангит
умножитель *м* **фотоэлектронный** фотоелектронен умножител
унгемахит *м геол.* унгемахит
уплата *ж* плащане, заплащане
уплотнение *с* 1. уплътняване; свиване; сгъстяване 2. уплътнение, набивка
~, **гидравлическое** хидравлично [водно] уплътнение
~ **глинистых отложений** уплътняване на глинести отложения под влияние на геоложки товар
~ **грунта** уплътняване на грунт
~, **кожаное** кожена набивка, маншета
~, **кольцевое** уплътнителен пръстен
~, **лабиринтовое** лабиринтн уплътнение
~ **шнуром** въжена набивка
уплотнение,щелевое плоско уплътнение
уплотняемость *ж* уплътняемост
~ **песка** уплътняемост на пясък
упор *м* ограничител; опора, подпорка
~, **хвостовой** стебло, което повдига клапана на желонката
управление *с* управление, управляване
~, **автоматическое** автоматично управление
~ **горным давлением** управление на скален натиск
~, **двойное** двойно управление
~, **диспетчерское** диспечерско управление
~, **дистанционное** дистанционно управление, управление от разстояние
~, **избыточное** излишно управление
~ **конвейером** командуване на транспортьор
~ **кровли** управляване на горнище
~, **местное** местно управление [командуване] (*предвижда пускане или спиране на един отделен двигател или машина от самото място на машината*)
~, **нормальное** нормално управление
~ **скрепера** хидравлично командуване на скрепер
~ **стрелками** командуване на стрелки
~ **транспортом** ръководство [командуване] на транспорта
~, **централизованное** централизирано управление, централно командуване
~ **электродвигателем** командуване с електродвигател
упрочнение *с* заздравяване
упруго-вязкий жилаво-еластичен
упруго-линейный линейно-еластичен
упруго-пластический еластично-пластичен
упругость *ж* еластичност
~ **пласта** еластичност на пласт
упряжка *ж* надница
уровнемер *м* нивометър
уравнение *с* 1. изравняване, уравняване; уравнение 2. *мат.* уравнение

уравнение балансовое балансово уравнение
~, **движения поезда** уравнение за движението на влак
~ **механической характеристики** уравнение на механична характеристика
~, **приближенное** приблизително уравнение
~ **состояния воздуха** уравнение за състоянието на въздуха
~, **условное** условно уравнение
уравновешенность *ж* уравновесеност, уравновесяване
уравновешивание *с* уравновесяване
~ **подъема** уравновесяване на подема
уралит *м геол.* уралит
уралитизация *ж геол.* уралитизация
уранинит *м геол.* уранинит
уранопилит *м геол.* уранопилит
ураноспинит *м геол.* ураноспинит
ураносферит *м геол.* ураносферит
ураноталлит *м геол.* ураноталит
уранотил *м геол.* уранотил
ураноцирцит *м геол.* ураноцирцит
ураношпатит *м геол.* ураношпатит
уровень *м* 1. либела 2. ниво, равнище
~ **воды** ниво на водата
~ **воды, верхний** горно ниво на водата (*в резервоар*)
~ **воды, нижний** долно ниво на водата (*в резервоар*)
~, **гидростатический** хидростатично ниво
~, **денудационный** ниво [уровен] на денудация
~, **динамический** динамично ниво
~, **круглый** кръгла либела
~ **моря** морско равнище
~, **накладной** яздеща либела
~ **подземных вод** ниво на подземните води
~, **пьезометрический** пиезометрично ниво
~, **статический** статично ниво
~, **технико-организационный** технико-организационно ниво
~, **условный** условно равнище
~, **цилиндрический** цилиндрична либела
~, **эксплуатационный** експлоатационно ниво
уровнемер *м* уред за измерване нивото на течността (*в сондаж*)
уровни *м мн.* **геоморфологические** геоморфологични нива (*повърхности*)
урон *м* **в скважину** падане на предмети в сондаж
уртит *м геол.* уртит
усадка *ж* слягане, свиване
~ **закладки** слягане на заплънка
~ **нефти** свиване на нефта, намаляване обема на нефта
~ **при высыхании** свиване при изсъхване
усиление *с*, **полезное** полезно усилване
усилие *с* сила, усилие; натоварване
~, **ветровое** натоварване от вятъра
~, **изгибающее** сила на огъване, огъваща сила
~, **осевое** осово [аксиално] усилие
~, **поперечное** напречно натоварване
~, **разрывное** сила на опън, разкъсващо усилие
~, **сдвигающее** сила на преплъзване
~, **скалывающее** сила на срязване
~, **срезывающее** сила на срязване
~ **срыву, удельное** специфично натоварване на откъсване
~, **статическое** статично усилие
~, **тангенциальное** тангенциална сила
~, **тормозное** спирачно усилие
~, **тяговое** тягова сила, теглене, сила на теглене, теглителна сила, теглително усилие
~ **на сцепке** усилие в сцепката
усилитель *м* усилвател
~, **двухкаскадный** двустъпален усилвател
~, **магнитный** магнитен усилвател
~, **магнитный двухконтактный** двуконтактен магнитен усилвател
~, **магнитный дифференциальный** диференциален магнитен усилвател
~, **магнитный одинарный** единичен магнитен усилвател
~ **промежуточной частоты** усилвател на междинна честота
~, **сейсморазведочный** сеизмопроучвателен усилвател
~, **фазочувствительный** фазочувствителен усилвател
~, **электромашинный** електромаши-

нен усилвател
усилитель, электронный електронен усилвател
ускорение *с* ускорение, ускоряване
~, **отрицательное** отрицателно ускорение
~ **подъемной машины** ускоряване на подемна машина
~ **поезда** ускоряване на влак
~ **силы тяжести** ускорение на силата на тежестта
ускоритель *м* ускорител, реагент за ускоряване на втвърдяването на циментов разтвор
~ **схватывания** ускорител на свързването (*на циментов разтвор*)
условия *с мн* условия
~, **граничные** гранични условия
~, **дражные** условия на драга
~ **залегания** условия на залягане
~ **зачерпывания** условия на загребване
~ **коммутации** комутационни условия
~ **кусковатости** условия на едрина
~, **начальные** начални условия
~, **полюсные** полюсни условия (*при изравненията*)
~ **прочности** якостни условия
~, **сейсмогеологические** сеизмогеложки условия
усовик *м*, **крестовинный** рогова релса [сърце] на кръстачка
усоногие *мн палео.* въсеноги
уссингит *м геол.* усингит
усталость *ж* умора (*на метал*)
устанавливать 1. поставям; инсталирам, монтирам, сглобявам 2. нагласявам, регулирам 3. установявам
установ *м* ограничител
установка *ж* 1. поставяне; инсталиране, монтиране, сглобяване 2. уредба, инсталация
~ **Беното** сонда за грайферно сондиране на фирмата «Беното»
~, **буровая** сонда, пробивен апарат
~, **буровая самоходная** автосонда
~, **вентиляторная** вентилаторна уредба
~, **виброразгрузочная** прикрепяем вибратор за отлепване на замръзнали песъчливи материали от стените на вагони
установка, водоотливная водоотливна уредба
~, **гидравлическая** хидравлична уредба
~, **гидротранспортная** хидротранспортна уредба
~, **двусторонняя** двустранна уредба (*за електропроучване*)
~, **двухэлектродная** двуелектродна уредба (*при електропроучване*)
~, **дипольная** диполна уредба
~, **дипольно-осевая** диполно-осова уредба (*специално разположение на приемните линии и захранващия дипол при диполното електрическо сондиране*)
~ **дипольно-экваториальная** диполно-екваториална уредба (*специално разположение на измервателния и захранващия дипол при диполното електрическо сондиране*)
~, **закладочная** запълвачна уредба
~, **замораживающая** замразяваща уредба
~, **калориферная** калориферна [отоплителна] уредба
~, **канатная** въжена уредба
~, **компрессорная** компресорна уредба
~, **обеспыливающая** обезпрашваща уредба
~, **осветительная** осветлителна уредба
~, **перпендикулярная** перпендикулярна уредба (*оста на измервателния дипол е перпендикулярна на оста на захранващия дипол*)
~, **пневматическая** пневматична уредба
~, **пневмотранспортная** уредба за пневматичен транспорт
~, **подъемная** подемна уредба
~, **породоотборная** скалоотбираща уредба
~, **прожекторная** прожекторна уредба
~, **прямолинейная** праволинейна

уредба (*при електропроучването*)
~, **пылеулавливающая** прахоулавяща уредба
установка, радиальная радиална уредба (*специално разположение на приемния дипол при диполното електрическо сондиране*)
~, **разметочная** маркировъчна уредба
~ **самокатного движения** уредба за движение на вагонетки под действие на собственото им тегло
~, **сигнализационная** сигнална уредба
~, **силовая** електростанция
~, **симметричная** симетрична уредба (*при метода на електрическо профилиране*)
~, **скреперная** скреперна уредба
~, **стационарная** стабилна [стационарна, постоянна] уредба
~, **сушильная** сушилна уредба
~, **телевизионная промышленная** промишлена телевизионна уредба
~ **теодолита** поставяне, центриране и хоризонтиране на теодолит
~, **транспортная** транспортна уредба
~, **трехэлектродная** триелектродна уредба (*при електропроучването*)
~, **фильтровальная** уредба за филтруване
~, **холодильная** хладилна уредба
~, **четырехэлектродная** четириелектродна уредба (*при електропроучването*)
~, **элеваторная** елеваторна уредба
~, **электрическая** електрическа уредба
~, **электроосветительная** електроосветлителна уредба
~, **электроразведочная** уредба за улектропроучване
установки *ж мн*, **батарейные рыхлительные** групирани разрохващи уредби
установить 1. установявам; монтирам 2. въвеждам 3. намествам 4. покривам
установочный монтажен, инсталационен, който служи за поставяне, монтиране, натъкмяване, инсталиране *или* регулиране
устойчивость *ж* устойчивост
~ **вагонетки** устойчивост на вагонетка
~ **вагонетки, боковая** странична устойчивост на вагонетка
~ **вагонетки, поперечная** напречна устойчивост на вагонетка
~ **вагонетки, продольная** надлъжна устойчивост на вагонетка
устранимый отстраним
устройство *с* устройство
~, **амортизирующее** амортизационно устройство
~, **воздухораспределительное** въздухоразпределително устройство
~, **вспомогательное** спомагателно устройство
~, **демпферное** приспособление за затихване
~, **дешифраторное** дешифриращо устройство, дешифратор
~, **дугогасящее** дъгогасещо устройство
~, **загрузочное** устройство за товарене, уредба за натоварване
~, **загрузочное автоматическое** автоматично устройство за товарене
~, **загрузочное герметическое** херметично устройство за товарене
~, **записывающее** регистратор
~, **запоминающее** запомнящо устройство
~, **запорное** заключващо устройство
~, **захватывающее** захващащо устройство, уловител
~, **золотниковое** разпределително устройство
~, **интегрирующее** сумиращо устройство
~, **искрогасительное** искрогасително устройство
~, **маневровое** маневрено устройство
~, **натяжное** натегателно устройство, обтегач
~, **натяжное винтовое** винтово натегателно устройство, винтов обтегач

устройство, натяжное грузовое натегателно устройство с тежести
~, **натяжное механическое** механично натегателно устройство
~, **ножевое очистное** ножово устройство за очистване
~, **передающее** предаващо устройство (*което предава сигналите при различните телемеханични системи*)
~, **петлевое** примково устройство
~, **питающее** подхранващо устройство
~, **поворотное** завъртащо устройство
~, **погрузочное** устройство за натоварване
~, **подающее** тройна промивна глава за термично сондиране, която служи за вкарване на вода, кислород и газ
~, **приемное** приемно устройство (*което приема сигналите в различните телемеханични системи*)
~, **прицепное** закачващо устройство
~, **путевое** пътно устройство
~, **разгрузочное** устройство за разтоварване
~, **разгрузочное двухбарабанное** двубарабанно устройство за разтоварване
~, **разгрузочное плужное** плугово устройство за разтоварване
~, **реверсивное** обръщателно [реверсивно] устройство
~, **сцепное** закачващо устройство, сцепка
~, **тампонажное** тампонажен инструмент за бързо втвърдяващи се разтвори
~, **телемеханическое** телемеханично устройство (*съвкупност от апарати в телемеханиката*)
~, **телескопическое** телескопно устройство
~, **тормозное** спирачно устройство
~, **транспортирующее** транспортно [транспортиращо] устройство
~, **шифраторное** шифровъчно устройство
устройство, шлюзующее подхранващо [шлюзиращо] устройство
~, **штепсельное** щепселно устройство, щепсел
уступ *м* 1. отстъп, стъпало 2. вдаденост, вдлъбнатина 3. праг
~, **вертикальный** вертикален праг
~, **наклонный** наклонен праг
уступообразный стъпаловиден
устье *с* устие; отвор
усыпка *ж* посипване, насипване
утечка *ж* 1. изтичане, изсипване; излужване 2. избягване, напущане 3. загуба вследствие изтичане
~ **воздуха** загуба на въздух от изтичане
~ **тока** изтичане [загуба] на ток (*поради лоша изолация на кабела*)
уток *м* вътък при тъкането на ситата — напречни нишки
утолщение *с* 1. удебеляване, надебеляване 2. надебеление, удебеление, по-дебело място
утонение *с* изтъняване
утончаться изтънявам се, ставам потънък
утрамбовывать утъпквам, трамбовам
утюг направляваща глава, ютия (*в подкопна машина*)
~, **дорожный** валяк за път
утяжелитель *м* утежнител (*за глинести разтвори*)
утюжка *ж* изравняване на път с валяк
уход *м* експлоатация, поддържане
~, **забоя** напредък на забой
~, **за лентой** грижа за лентата
~, **за инструментами** поддържане [грижи] за инструментите
~ **за машиной** грижа за машината
~ **колонны** пропадане на обсадна колонка
~, **технический** техническо обслужване
ухудшать влошавам
ухудшение *с* влошаване
участок *м* участък
~, **выемочный** добивен участък
~, **выработанный** отработен участък

участок, двухколейный двупътен участък
~, добычный добивен участък
~, заблокированный блокиран, ограден с червена светлина (*транспортен участък*)
~ перегиба конвейера криволинеен участък на огъващ се транспортьор
~, подготовительный подготвителен участък
учет *м* пресмятане, отчитане
~ добычи отчитане на добива
~ потерь отчитане на загубите
~ разубоживания отчитане на обедняването
ущелье *с* пролом
ущерб *м* загуба, вреда, ущърб; недостиг
уэльсит *м геол.* уелсит

Ф

фабрика *ж* фабрика
~, дробильно-сортировочная трошачно-сортировъчна фабрика
~, сортировочная сортировъчна фабрика
фаза *ж* фаза
~, атлантическая атлантическа фаза
~, дисперсная дисперсна фаза
~, жидкая течна фаза
~, ларамийская ларамийска нагъвателна фаза
~, начальная начална фаза
~, новокимерийская новокимерска нагъвателна фаза
~, пиринейская пиренейска нагъвателна фаза
~, пфальцская пфалцска нагъвателна фаза
~, ронская ронска нагъвателна фаза
~, савская савска нагъвателна фаза
~ складчатости нагъвателна фаза
~ складчатости, арденская арденска нагъвателна фаза
фаза складчатости, астурийская астурийска нагъвателна фаза
~ складчатости, аттическая атийска нагъвателна фаза
~ складчатости, карельская карелска нагъвателна фаза (*през горния протерозой*)
~, субарктическая субарктическа климатична фаза
~, субатлантическая субатлантическа фаза
~, судетская судетска нагъвателна фаза
~, таконская таконска нагъвателна фаза
~, уральская уралска нагъвателна фаза
факолит *м* факолит
фактор *м* фактор
~, водоцементный водоциментов фактор
~ размагничивания фактор [коефициент] на размагнитването
факультет *м* факултет
~, горный минен факултет
~, геологический геоложки факултет
фаматинит *м геол.* фаматинит
фанера *ж* фурнир
фара *ж* фар
~, взрывобезопасная взривобезопасен фар
фармаколит *м геол.* фармаколит
фармакосидерит *м геол.* фармакосидерит
фаршгуль *м* стреме, столче, фаршул
фаска *ж* 1. скосяване 2. скосен ръб, заоблен ръб
фасциоли *мн* фасциоли
фаузерит *м* фаузерит
фауна *ж* фауна
~, криптогенная криптогенна фауна
~, рекудретная рекудретна фауна (*фауна, която повторно се появява на по-високо стратиграфско ниво след известно прекъсване във вертикалния разрез*)
фация *ж* фациес
~, нефтеносная нефтоносен фациес
~, нефтепроизводящая нефтообразуващ фациес

фашина *ж* фашина (*сноп пръчки*)
фашинник *м* прътове за фашина
фашинный който е направен от фашини, фашинен
фаялит *м* фаялит
фейрфилдит *м геол.* фейрфилдит
фельдшпатизация *ж геол.* фелдшпатизация
фельзит *м геол.* фелзит
фельзобанит *м геол.* фелзобанит
фельзовитрофир *м геол.* фелзовитрофир
фельзосферити *мн геол.* фелзосферити
фельзофир *м геол.* фелзофир
фенакит *м геол.* фенакит
фенакодус *м палео.* фенакодус (*малко примитивно копитно животно, живяло през палеоцен-еоцен*)
феникохроит *м геол.* фьоникохрит
фенит *м геол.* фенит
фенитизация *ж геол.* фенитизация
фенокристалл *м* фенокристал
ферберит *м геол.* ферберит
ферванит *м геол.* ферванит
ферганит *м геол.* ферганит
фергусит *м геол.* фергусит
фергюсонит *м геол.* фергусонит
ферма *ж* ферма, носеща конструкция
~, **арочная** сводова ферма
~, **балочная** гредова ферма, ферма-греда
~, **безраскосная** рамкова ферма
~, **висячая** висяща ферма
~, **выдвижная** подвижна ферма, изтегляща ферма
~, **консольная** конзолна [свободноносеща] ферма
~, **консольно-балочная** конзолно-гредова конструкция
~, **многорешетчатая** многорешетъчна ферма
~, **мостовая** мостова ферма
~, **неразрезная** неразрязана [цяла] ферма
~, **плоская** равнинна ферма
~, **пространственная** пространствена ферма
~, **серповидная** сърповидна ферма
~, **сквозная** решетъчна ферма
фернандит *м геол.* фернандит
феррас *м* абразивен кръг (*за полиране на каменни повърхности*)
ферригаллуазит *м геол.* ферихалузит
ферримолибдит *м геол.* феримолибдит
ферринатрит *м геол.* феринатрит
феррисиклерит *м геол.* ферисиклерит
феррисимплезит *м геол.* ферисимплезит
феррит *м* ферит
ферритунгстит *м геол.* феритунгстит
ферробрусит *м геол.* феробрусит
феррогексагидрит *м геол.* ферохексахидрит
ферролит *м геол.* феролит
ферромагнетизм *м* феромагнетизъм
ферроплатина *ж* фероплатина
ферручит *м геол.* феручит
феррьерит *м геол.* фериерит
ферсманит *м геол.* ферсманит
ферсмит *м геол.* ферсмит
ферчилдит *м геол.* ферчилдит
фетр *м* филц, кече
фибр *м* фибър
фиброферрит *м геол.* фиброферит
фидер *м* фидер, захранвач
фидлерит *м геол.* фидлерит
физелит *м геол.* физелит
фиксатор *м* фиксатор, закрепител
~, **фотоэлектрический** фотоелектрически фиксатор (*уред за установяване мястото на водопритока в сондаж*)
филлипсит *м геол.* филипсит
филлит *м геол.* филит
филлитизация *ж геол.* филитизация
филловит *м геол.* филовит
филлонит *м геол.* филонит
филлоподы *мн палео.* листоноги
филогения *ж палео.* филогения
фильтр *м* филтър
~, **асбестоцементный** азбестоцементов филтър
~, **асфальтобетонный** асфалтобетонен филтър
~, **барабанный** барабанен филтър

фильтр, винипластовый филтър от поливинилхлоридна тръба
~, **водяной** воден филтър
~, **воздушный** въздушен филтър
~, **всасывающий** смукателен филтър
~, **гончарный** каменинов филтър
~, **гравийный** чакълен филтър
~, **гравитационный** гравитационен филтър
~, **деревянный** дървен филтър
~, **дисковый** дисков филтър
~ **для очистки воздуха** въздушен филтър (*филтър за почистване на въздуха*)
~ **для очистки масла** маслен филтър (*филтър за почистване на масло*)
~, **дырчатый** филтър с дупка
~, **железобетонный** стоманобетонен филтър
~, **забивной** забивен филтър
~, **зонтичный** чадъровиден филтър
~ **из пористого бетона** филтър от порест бетон
~, **каркасно-проволочный** решетъчен филтър с телена обвивка
~, **каркасостержневый** филтър със скелет от пръчки
~, **керамический** керамичен филтър
~, **кожуховый** филтър с чакълен кожух
~, **колокольный** камбановиден филтър
~, **корзинчатый** кошничковиден филтър
~, **ленточный** лентов филтър
~, **масляный** маслен филтър
~, **матерчатый** филтър, направен от плат [тъкан]
~, **металлический** метален филтър
~, **монолитный гравийный** филтър от слепени чакълни зърна
~, **обратный** обратен филтър
~, **пластинчатый** пластинков филтър
~ **под квадрат** филтър под квадратната щанга
~, **проволочный** филтър с телена обвивка
фильтр, пылевой рукавный прахов ръкавен филтър
~, **рукавный** ръкавен филтър
~ **с засыпкой** филтър със засипване (*от чакъл или пясък*)
~ **с обсыпкой** филтър със засипване
~, **свинцовый** оловен филтър
~, **сглаживающий** електрофилтър, изглаждащ [изравнителен] филтър
~, **сетчатый** мрежест филтър
~, **скоростной** скоростен филтър
~, **сухой** сух филтър
~, **фанерный** шперплатов филтър
~, **фарфоровый** порцеланов филтър
~, **чашечный** чашков филтър
~, **штампованный** щампован филтър (*с щамповани отвори*)
~, **щеловой** филтър с прорез
~, **электрический** електрически филтър
~, **якорный** котвен филтър, дрениращ филтър
фильтрация *ж* филтрация
~ **воды** филтрация на водата
~, **высокочастотная** филтрация [пропускане] на високи честоти
~, **низкочастотная** филтрация [пропускане] на ниски честоти
фильтрование *с* филтруване
фильтрпресс *м* филтърпреса (*уред за филтруване под налягане*)
финиметр *м* стандартен манометър за кислороден дихателен апарат
финнеманит *м геол.* финеманит
фитиль *м* фитил
~, **зажигательный** запалителен фитил
~, **тлеющий** тлеещ фитил
фитинг *м* фитинг
флайолотит *м геол.* флайолотит
фланец *м* фланец
~, **амортизационный** пружинена капачка на устие
~, **глухой** глух фланец
~ **наварной** заваръчен фланец
~, **опорный** опорен фланец
~, **отлитый** отлят фланец
~, **приклепанный** занитен фланец
~, **припаянный** припоен фланец
~ **с резьбой** фланец с резба

фланец, свободный свободен фланец
~, **соединительный** съединителен фланец
фланжировать поставям фланец, снабдявам с фланец
фланжировка *ж* поставяне на фланец
фланцевать фланцовам
флексура *ж* флексура
флинкит *м геол.* флинкит
флиш *м геол.* флиш
флогопит *м геол.* флогопит
флора *ж* флора
~, **археоптерисова** археоптерисова флора
флоренсит *м* флоренсит
флотатор *м* флотатор
флотационный флотационен
флотация *ж* флотация
~, **коллективная** колективна флотация
~, **масляная** маслена флотация (*избирателно умокряне на частиците от маслата*)
~, **пенная** пенна флотация
~, **пленочная** ципова флотация (*различно умокряне на материалите от водата*)
~, **стадиальная** стадийна флотация
флотомасла *с мн* флотационни масла
флотомашина *ж* флотационна машина
~, **пневматическая** пневматична флотационна машина
флуорит *м геол.* флуорит
флюеллит *м геол.* флуелит
флюид *ж* флуид
флюктуация *ж* флуктуация (*колебание*)
флюоборит *м* флуоборит
флюоресценция *ж* флуоресценция
флюоцерит *м* флуоцерит
флюс *м* флюс, топилка
~, **заварочный** заваръчен флюс
флюсование *с* флюсоване
флянец *м вж.* **фланец**
фоглит *м* фоглит
фокусировка *ж* фокусиране
фольбортит *м* фолбортит
фольга *ж* фолия
~, **оловянная** станиол, калаена фолия
фон *м* фон
~, **натуральный** естествен фон
~, **региональный** регионален фон
фонарь *м* 1. фенер 2. вид центратор (*използуван при спускане на обсадна колона*) 3. направляваща глава, люнет
~, **сигнальный** сигнален фенер
~, **стрелочный** стрелочен фенер
фонолит *м геол.* фонолит
~, **нефелинитоидный** *геол.* нефелитоиден фонолит
фонтан *м* фонтан, ерупция (*на сондаж*)
~, **газовый** газов фонтан
~, **нефтяной** нефтен фонтан
фонтанирование *с* фонтаниране
фораминиферы *мн палео.* фораминифери
форбезит *м геол.* форбезит
форелленштейн *м геол.* фореленщайн
форма *ж* форма, калъп
~, **геоцентрическая** геоцентрична форма
~ **ленты** форма на лентата
~, **разъемная** разглобяема форма
формалин *м* формалин
форманит *м геол.* форманит
формация *ж* формация
~, **Карельская** Карелска формация
формирование *с* формиране
~ **подземных вод** формиране на подземните води
формовать формовам, моделирам
формовка *ж* формовка, формоване, моделиране
формула *ж* формула
~, **зубная** зъбна формула (*цифрено или буквено означение на зъбите при зъбния апарат на мидите и млекопитаещите*)
~ **Курлова** формула на Курлов (*нагледно изобразяване в една формула на основните химически свойства на подземните води*)
~, **осевая** осова формула (*специално означение на локомотивите по типа на ходовата част*)
~ **рассеяния** формула на разсейването

формы *ж мн* форми
~, **гляциальные** глациални форми
~, **персистентные** персистентни форми
~ **рельефа** форми на релефа
~, **руководящие** ръководни форми
~, **тектонические** тектонични форми
~, **энатиоморфные** енатиоморфни [противоположни] форми
форсирование *с* форсиране, засилване
форсировка *ж* форсиране, засилване
форстерит *м геол.* форстерит
форсунка *ж* дюза
~, **передвижная** подвижна горелка за течно *или* праховидно гориво
фосгенит *м геол.* фосгенит
фоссилизация *ж* фосилизация
фосфоресслерит *м геол.* фосфорьослерит
фосфоресценция *ж* фосфоресценция
фосфосидерит *м геол.* фосфосидерит
фосфоскородит *м геол.* фосфоскородит
фосфоферрит *м геол.* фосфоферит
фосфофиллит *м геол.* фосфофилит
фосфуранилит *м геол.* фосфуранилит
фотограмметрия *ж* фотограметрия
фотоплан *м* фотоплан
фотожелатин *м* фотожелатин (*оптически активен желатин за моделиране на скален масив*)
фотоинклинометр *м* фотоинклинометър
фотокоординаты *ж мн* фотокоординати
фотометр *м* фотометър
фотон *м* фотон
фотопылемер *м* фотопрахомер
фоторегистратор *м* фоторегистратор
фотореле *с* фотореле
фототермометр *м* фототермометър
фототриангуляция *ж* фототриангулация
фотоумножитель *м* фотоумножител
фотоэлемент *м* фотоелемент
~, **вакуумный** вакуумна фотоклетка
~, **дифференциальный** диференциален фотоелемент
фотоэлемент, пустотный вакуумна фотоклетка
~, **резистивный** фотосъпротивление
~, **селеновый** селеново фотосъпротивление
~, **электролитический** електролитен фотоелемент
фоулерит *м геол.* фоулерит
фоязит *м геол.* фоязит
фрагмакон *м* фрагмакон
фракупонтирование *с* фракупонтиране
фракция *ж* фракция
франкеит *м геол.* франкеит
франклинит *м геол.* франклинит
франколит *м геол.* франколит
фрезер *м* фрезер (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
~, **магнитный** магнитен фрезер (*спасителен инструмент при авария в сондаж*)
~ **-паук** фрезерен паяк (*комбиниран инструмент*)
~, **торцовый** челен фрезер (*за фрезоване на сондажен инструмент при авария*)
фрезерование *с* фрезоване
фрезеровать фрезовам
фрейеслебенит *м геол.* фрайеслебенит
фрейринит *м геол.* фрайринит
фремонтит *м геол.* фремонтит
френонтит *м геол.* френонтит
фриделит *м геол.* фриделит
фризеит *м геол.* фризеит
фрикцион *м* триещ съединител, фрикцион
~, **ленточный** лентов триещ съединител
фритчеит *м геол.* фритчеит
фробергит *м геол.* фробергит
фронт *м* фронт
~, **задний** заден фронт
~, **передний** преден фронт
~ **работ карьера** работен фронт на открит рудник, сумарна дължина на работните стъпала на открит рудник
~ **решетки** фронт на решетка
фугат *м* филтрат при центрофуги
фузулиниды *мн палео.* фузулини

фундамент *м* фундамент, основа
функция *ж* функция
~ **торможения** функция на задържане
~ **улавливания** функция на улавяне
фумаролы *мн* фумароли
~, **кислые** кисели фумароли
~, **сернистые** серни фумароли (*с температура* 100—300°*C*, *които отделят в голямо количество* O_2H_2 *и* CO_2)
фурмарьерит *м геол.* фурмариерит
футеровать облицовам
футеровка *ж* облицовка
~ **барабана** облицовка на барабан
футляр *м* калъф, кутия
фюзен *м геол.* фюзен
фюзенизация *ж геол.* фюзенизация
фюзинит *м геол.* фюзинит
фюлеппит *м геол.* фюлъопит

X

хабазит *м геол.* хабазит
халикотерии *мн палео.* халикотерии (*древни нечифтокопитни животни*)
халцедон *м* халцедон
халькантит *м геол.* халкантит
халькоалюмит *м геол.* халкоалумит
халькография *ж* халкография
халькозин *м геол.* халкозин
халькоменит *м геол.* халкоменит
халькопирит *м геол.* халкопирит
халькосидерит *м геол.* халкосидерит
халькостибит *м геол.* халкостибит
халькофанит *м геол.* халкофанит
халькофиллит *м геол.* халкофилит
хаммарит *м геол.* хамарит
ханкокит *м геол.* ханкокит
характер *м* **нагрузки** характер на натоварването

характеристика *ж* характеристика
~, **безразмерная** безразмерна [отвлечена] характеристика
~, **вольтамперная** волтамперна характеристика
~ **двигателя** характеристика на двигател
~ **двигателя, механическая** механична характеристика на двигател
~ **двигателя, пусковая** пускова характеристика на двигател
~ **двигателя, скоростная** скоростна характеристика на двигател
~ **короткого замыкания** характеристика при късо съединение
~, **механическая** механична характеристика
~, **нагрузочная** товарна характеристика
~, **напорная** напорна характеристика
~ **направленности** характеристика на насочеността
~, **перегрузочная** характеристика при претоварване
~, **пусковая** пускова характеристика
~, **рабочая** работна характеристика
~, **размерная** размерна характеристика
~, **регулировочная** регулационна характеристика
~, **световая** светлинна характеристика
~, **скоростная** скоростна характеристика
~, **тяговая** теглителна характеристика
~, **тормозная** спирачна характеристика
~, **фазовая** фазова характеристика
~ **холостого хода** характеристика на празен ход
~, **частотная** честотна характеристика
~, **экскаваторная** багерна характеристика
~ **электродвигателя** характеристика на електродвигател

характеристика, электромеханическая електромеханична характеристика
~, энергетическая енергетична характеристика
харовые *мн палео.* харови (*своеобразни водорасли*)
хары *мн палео.* хара (*род от харовите водорасли*)
хвойные *мн палео.* хвойни
хвост *м* отпадък
~, гетероцеркальный *палео.* хетероцеркален опашен плавник при рибите
~, гипоцеркальный *палео.* хипоцеркален плавник
~, протоцеркальный *палео.* протоцеркален плавник
хвостовик *м* 1. скрита обсадна колона
~ бура опашка на бургия
~ с буртиком опашка с ограничителен пръстен
хвостохранилище *с* отпадъчен склад
хвощевые *мн палео.* хвощови растения
хвощи *мн палео.* хвощи
хегбомит *м геол.* хьогбомит
хедлейит *м геол.* хедлейит
хедрумит *м геол.* хедрумит
хемометаморфизм *м* хемометаморфизъм
хернезит *м геол.* хьорнезит
херметизация *ж* **ствола** херметизиране на шахта
хеумит *м геол.* хеумит
хиастолит *м геол.* хиастолит
хиггинсит *м геол.* хигинсит
хидрофильность *ж* хидрофилност
хидрофобность *ж* хидрофобност, отрицателна мокрителна способност (*на твърдите тела*)
хизлевудит *м геол.* хизлевудит
хиолит *м геол.* хиолит
хитин *м геол.* хитин
хлоантит *м геол.* хлоантит
хлопинит *м геол.* хлопинит
хлопушка *ж* хлопушка (*прост уред за измерване нивото на течността в сондаж*)
хлоралюминит *м геол.* хлоралуминит
хлорапатит *м геол.* хлорапатит
хлоритизация *ж* хлоритизация
хлоритоид *м геол.* хлоритоид
хлориты *м мн* хлорити
хлормагнезит *м геол.* хлормагнезит
хлороксифит *м геол.* хлороксифит
хлорофеницит *м геол.* хлорофьоницит
хлоротионит *м геол.* хлоротионит
хогарит *м геол.* хогарит
ход *м* 1. ход, движение 2. работа
~, бесшумный безшумен ход
~ винта стъпки на винт
~ впуска смукателен ход (*на бутало*)
~ всасывания смукателен ход
~ выпуска изпитателен ход
~ выхлопа изпускателен ход
~, гусеничный гъсеничен ход
~, замкнутый затворен ход (*теодолитен*)
~, мертвый мъртъв ход
~, обратный обратен ход
~, порожняковый празен ход
~ поршня ход на бутало
~, рабочий работна скорост, работен ход (*на бутало*)
~, разомкнутый незатворен ход
~ сжатия ход при сгъстяване
~, узкий тесен ход
~, холостой празен ход
~, цепной верижно-гъсеничен ход
ходжкинсонит *м геол.* ходжкинсонит
ходок *м* пътеходна изработка
~, вентиляционный вентилационна пътеходна изработка
~, лестничный стълбища
~, людской пътеходна изработка
хождение *с* ходене
хозяйство *с* стопанство
~, весовое кантарно стопанство
~, железнодорожное железопътно стопанство
~, компрессорное компресорно стопанство
~, погрузочно складовое товарно-складово стопанство
~, подсобно-вспомогательное помощно-спомагателно стопанство

хозяйство, породное скално стопанство
~, путевое пътно стопанство
~, реагентное реагентно стопанство
~, хвостовое отпадъчно стопанство
~, шаровое топково стопанство
холденит *м геол.* холденит
холмквистит *м геол.* холмквистит
холодильник *м* хладилник
~, последующий краен [добавъчен] хладилник
~, промежуточный промеждутъчен [междинен] хладилник
~, противопоточный противопоточен хладилник
~, прямоточный правопоточен хладилник
хомут *м* хамут, скоба
~, лафетный лафетен хамут
~, рессорный ресорна скоба
~, тяговый тегличен хамут
~, трубный тръбен хамут (*за обсадни колони*)
~, ударный ударен хамут, бабка
~, шарнирный шарнирен [щангов] хамут
~, штанговый щангов хамут
хомутик *м* хамутче, скобка, стяга
хондродит *м геол.* хондродит
хонолит *м геол.* хонолит
хоппер *м* хопер (*саморазтоварващ се вагон*)
хордовые *мн палео.* хордови (*животни с вътрешен осов скелет-хорда*)
хранение *с* пазене, съхраняване
хранилище *с* хранилище (*място за пазене на радиоактивни изотопи*)
хранить пазя, съхранявам
хребет *м*, **горный** планински хребет, било
хризоберил *м геол.* хризоберил
хризоколла *ж геол.* хризокола
хризопраз *м геол.* хризопраз
хризотил-асбест *м геол.* хризотил-азбест
хромит *м геол.* хромит
хромпикотит *м геол.* хромпикотит
хромпинелиды *мн геол.* хромпинелиди
хрупкий крехък, трошлив, чуплив
хрупкость *ж* крехкост
хрусталь *м* кристал
~, горный планински кристал (*кварц*)
хрящ *м* едър пясък, чакъл
хьюэтит *м геол.* хюетит

Ц

цанга *ж* втулков патронник
цапфа *ж* 1. вътрешна лагерна шийка, ос; цапфа 2. гърловина 3. шенкел 4. шип
~, загрузочная захранваща гърловина
~, поворотная шенкел
~, разгрузочная разтоварваща гърловина
~, центральная централна цапфа, централна куха ос (*на багер*)
~ экскаватора ос на багер
царапанье *с* драскане
царапать драскам
цевка *ж* цев, масур
цейнерит *м геол.* цейнерит
целентраты *мн палео.* мешести, целентрати
целестин *м геол.* целестин
целик *м* целик
~, надштрековый надгалериен целик
~, нетронутый непокътнат целик
~, подкровельный таванов целик
~, покинутый изоставен целик
~, породный скален целик
~, потолочный таванов целик
~, продольный надлъжен целик
~, рудный руден целик
~, угольный въглищен целик
целики *м мн* **нефти** целици от нефт (*промишлени нефтонаситени участъци, запазени в разработената част на продуктивния хоризонт*)
цельзиан *м геол.* целзиан
цельнометаллический който е изработен като едно цяло от метал
цельносварной изцяло заварен, неразглобяем

цельнотянутый изцяло валцован от ламарина

цемент *м* цимент

~, **бесклинкерный** безклинкерен цимент

~, **быстросхватывающийся** бързосвързващ [бързовтвърдяващ се] цимент

~, **быстротвердеющий** бързовтвърдяващ се цимент

~, **волокнистый** влакнест цимент

~, **высокопрочный** високоякостен цимент

~, **гидрофобный** хидрофобен цимент

~, **гильсонитовый** гилсонитов цимент, цимент с добавка на асфалтоподобен гилсонит

~, **гипсовый** гипсово-циментова смес

~, **глиноземный** алуминатен цимент

~, **известковый** варовит цимент

~, **кислотоупорный** киселиноустойчив цимент

~, **комковатый** цимент на бучки

~ **латекс** латексов цимент, цимент с добавка на латекс

~, **магнезиальный** магнезиев цимент

~, **медленнотвердеющий** бавновтвърдяващ се цимент

~, **морозостойкий** мразоустойчив цимент

~, **низкотермичный** нискотермичен цимент (*със слабо отделяне на топлина при втвърдяване*)

~, **огнестойкий** огнеупорен цимент

~, **песчанистый** цимент с пясък

~, **пластифицированный** пластифициран цимент

~, **портландский** портландцимент

~, **пуццолановый** пуцоланов цимент (*цимент с добавка на пепел, трас, пемза и др.*)

~, **расширяющийся** увеличаващ обема си цимент

~, **рудный** цимент с добавка от желязна руда

~, **сульфатостойкий** сулфатноустойчив цимент

~, **тяжелый** тежък цимент, цимент с увеличено относително тегло

цемент тонкого помола ситносмлян цимент

~, **тощий** постен цимент

~, **феррари** цимент с ниско глиноземно съдържание

~, **шлаковый** шлаков цимент

~, **шлако-песчаный** шлако-пясъчен цимент

цементация *ж* 1. циментация (*насищане на повърхностния слой на стоманена машинна част с въглерод*) 2. *стр.* циментиране 3. *геол.* циментация

цементирование *с* циментация

~, **манжетное** маншетно циментиране

~, **одноступенчатое** едностепенно циментиране, едностъпално циментиране

цементомешалка *ж* циментобъркачка

цена *ж* цена; стойност

~ **деления гравиметра** стойност на едно деление от скалата на гравиметър

~, **заготовительная** изкупвателна цена

~, **оптовая** цена на едро

~, **отпускная** фабрична цена

~, **розничная** цена на дребно

~, **твердая** твърда цена

~ **уровня** стойност на едно деление на либелата

~ **шкалы** стойност на деленията на скалата

цененхима *ж палео.* ценехим (*скален елемент при коралите*)

ценоз *м* ценоз (*естествена съвкупност от организми, населяващи определена област*)

ценозит *м геол.* ценозит

ценосарк *м палео.* ценосарк (*мека тъкан при коралите, която отлага ценехима*)

центр *м* център

~ **вращения** център на въртенето

~, **колесный** звезда на колело (*без бандажа*)

~ **кривизны** център на крива

~, **мгновенный** моментен център

~ **тяжести** център на тежестта

централиды *мн геол.* централиди
централор *м* централор, стабилизатор, приспособление за центриране на сондажния лост в сондажа
центрифуга *ж* центрофуга
~, **осадительная** утайваща центрофуга
~, **фильтрующая** филтруваща центрофуга
центробежный центробежен
центроклиналь *ж геол.* центроклинала
центростремительный центростремителен
цеолитизация *ж геол.* цеолитизация
цеолиты *мн* цеолити (*група силикатни минерали*)
цеофиллит *м геол.* цеофилит
цепи *ж мн*, **нажимные** притискащи вериги (*устройство при много автосонди*)
цепь *ж* верига
~, **бесконечная** безкрайна верига, затворена верига
~, **воздушная** въздушна (*електрическа*) верига
~, **вторичная** вторична верига (*при трансформатор, бобина*)
~, **втулочно-роликовая** втулко-ролкова верига
~, **входная** входна верига
~, **вызывная** звънчева верига на телефон, верига за повикване
~ **Галля** галова верига
~, **грузовая** товарна верига
~, **гусеничная** гъсенична верига
~, **двухпроводная** двужична [двупроводникова] верига
~, **длиннозвенная** верига с дълги звена
~, **замкнутая** затворена [безконечна] верига
~, **измерительная** измервателна верига (*в електропроучвателна уредба*)
~, **искробезопасная** искробезопасна верига
~, **калиброванная** калибрована верига
цепь, кинематическая кинематична верига
~, **кольцевая** пръстеновидна верига
~ **конвейера** верига на транспортьор
~ **контроля** контролна верига
~, **корабельная** корабна верига
~, **короткозвенная** късозвенна верига
~, **магнитная** магнитна верига
~, **параллельная** паралелна верига
~, **первичная** първична верига
~, **передаточная** предавателна [преводна] верига
~ **питания** захранваща верига
~, **питающая** захранваща верига
~, **пластинчатая** пластинкова верига
~, **подвагонная** подвагонна верига, пробутвачна верижка
~, **приводная** задвижваща верига
~, **разборная** разглобяема верига
~, **разветвленная** разклонена верига
~, **разомкнутая** отворена верига
~, **растяжная** разтягаща верига
~, **режущая** режеща верига
~, **рельсовая** релсова верига
~, **сварная** заварена верига
~, **силовая** силова верига
~, **скребковая** верига с гребла
~, **слаботочная** слаботокова верига
~, **транспортерная** транспортьорна [конвейерна] верига
~, **тяговая** теглителна верига
~ **управления** командна верига
~, **черпаковая** кофова верига
~, **шарнирно-разборная** шарнирно-разглобяема верига
~, **электрическая** електрическа верига
~, **якорная** котвена верига
цепочка *ж* верижка
цератиты *мн геол.* цератити (*амонити с цератитна сутурна линия*)
цератопсы *мн геол.* рогати динозаври
церозин *м* церозин
церит *м геол.* церит

церулеит *м* церулеит
церулеолактит *м геол.* церулеолактит
церуссит *м геол.* церусит
цефалоподы *мн палео.* главоноги (*клас от мекотелите водни животни*)
цефалотракс *м палео.* главогръд (*при членестоногите — сливане на главата с предната част на тялото*)
цех *м* цех, отделение
~, **дробильно-сортировочный** цех за трошене и сортиране по едрина на разтрошени материали
~, **инструментальный** инструментален цех
~, **кузнечный** ковашки цех
~, **кузнечно-сварочный** ковашко-заваръчен цех
~, **механический** механичен цех
~, **прессовый** пресов цех
~, **электроремонтный** електроремонтен цех
~, **энергетический** енергетичен [силов] цех
цианотрихит *м геол.* цианотрихит
цианохроит *м геол.* цианохроит
цикадовы *мн палео.* цикадови
цикадоидеи *мн палео.* цикадоидеи
цикадофиты *мн палео.* цикадофити
цикл *м* цикъл
~, **генетический** генетичен цикъл
~, **геотектонический** геотектоничен цикъл
~, **гидрогеологический** хидрогеоложки цикъл
~, **двухтактный** двутактов цикъл
~, **длинный** дълъг цикъл
~, **замкнутый** затворен цикъл
~ **Карно** цикъл на Карно
~ **компрессора** цикъл на компресор
~ **компрессора, теоретический** теоретичен цикъл на компресор
~ **компрессора, фактический** фактически цикъл на компресор
~, **короткий** къс цикъл
~ **намагничивания** цикъл на намагнитването, магнитен цикъл
~, **открытый** отворен цикъл
цикл подъемной машины цикъл на подемна машина
~, **рабочий** работен цикъл
~, **ремонтный** ремонтен цикъл
~ **складчатости, салирский** салирски нагъвателен цикъл
~, **четырехтактный** четиритактов цикъл
цикличность *ж осадконакопления* цикличност на седиментацията
циклограмма *ж* кръгова диаграма, циклограма
циклон *м* циклон
~, **батарейный** батериен циклон
~, **гидравлический** хидроциклон
~, **двухпродуктный** двупродуктен циклон
~, **оросительный** оросителен циклон
~, **орошаемый** оросяван циклон; циклон, в който се впръсква вода за по-добро улавяне на финитe частици
~, **пневматический** пневматичен циклон
~, **трехпродуктный** трипродуктен циклон
циклопарафины *мн* циклопарафини, полиметилени
цилиндр *м* цилиндър
~, **вращающийся** въртящ се цилиндър
~ **высокого давления** цилиндър с високо налягане
~ **компрессора** цилиндър на компресор
~ **низкого давления** цилиндър с ниско налягане
~, **опрокидывающийся** обръщащ се цилиндър (*при вагоните думпкари*)
~, **пневматический** пневматичен цилиндър
цилиндрит *м геол.* цилиндрит
цилиндрический цилиндричен
цинкалюминит *м геол.* цинкалуминит
цинкенит *м геол.* цинкенит
цинкит *м геол.* цинкит
цинвальдит *м геол.* цинвалдит
цинодонты *мн палео.* цинодонти

циппеит *м геол.* ципеит
цирк *м*, **оползневой** свлачищен цирк
циркелит *м геол.* циркелит
цирклерит *м геол.* цирклерит
циркон *м геол.* циркон
циркуль *м* пергел
циркуляция *ж* циркулация
~ **вод** циркулация на водата
~, **местная** забойна циркулация
~, **призабойная** забойна циркулация
~ **скорости** скоростна циркулация
циррипедии *мн палео.* цирипедии, въсеноги рачета
цирфесит *м геол.* цирфесит
цистоидеи *мн палео.* цистоидеи, морски мехури
цитрин *м геол.* цитрин
циферблат *м* циферблат
цоизит *м геол.* цоизит

Ч

чан *м* каца, чебор, кюп
~, **приемный** приемен резервоар
чапманит *м геол.* чапманит
чернокит *м геол.* чернокит
частица *ж*, **заряженная** заредена частица
~, **нейтральная** неутрална частица
частота *ж* честота
~, **круговая** кръгова честота
~ **сейсмических колебаний** честота на сеизмичните трептения
~ **тока** честота на тока
часть *ж* част
~ **барабана** част на барабан
~, **головная** предна [челна] част
~, **горноспасательная** минноспасителна част [команда]
~, **двигательная** двигателна [задвижваща] част
~, **запасная** резервна [запасна] част
~, **коренная** основна част
~, **носовая** носова част
~ **отстойника** част на утайник
~, **передающая** предаваща част, предавателен механизъм
часть, переставная подвижна част (*необходима за пренастройка*)
~, **поворотная** въртяща се част
~, **подающая** подаваща част, подавателен механизъм
~, **режущая** режеща част
~, **фасонная** фасонна част
~ **фильтра, рабочая** работна [перфорирана] част на филтър
~, **ходовая** ходова част
чатамит *м геол.* чатамит
чашечка *ж* чашка
~, **звонковая** звънчева чашка
чека *ж* 1. клин, клечка 2. палец
чеканка *ж* чеканене; зачеканяване
челнок *м* совалка
человек *м* човек
~, **ископаемый** фосилен човек
~, **гейдельбергский** хайделбергски човек
~, **пекинский** пекински човек, синантропус
челюсть *ж* челюст
челюстноротые *мн* челюстноусти
черви *мн*, **кольчатые** прешленести червеи
червяк *м* червяк
~, **рулевой** кормилен червяк
~, **транспортирующий** винтов транспортьор
чередование *с* **процессов** редуване на процеси
чередовать редувам
черемихит *м геол.* черьомхит
черепица *ж* керемида; *събир.* керемиди
черный 1. черен 2. необработен
черпак *м* кофа (*напр. на багер*)
черпание *с* копане, загребване, гребане
~ **грунта** гребане на пръст [земя, почва, грунт]
~, **поперечное** напречно копане [гребане]
~, **продольное** надлъжно копане [гребане]
чертеж *м* чертеж
~, **рабочий** работен чертеж
чертежник *м* чертожник
чертить чертая

черчит *м геол.* чърчит
четкость *ж* точност
четырехугольник *м*, **геодезический** геодезичен четириъгълник
чехол *м* калъф
чешуйка *ж* люспица
чешуйчатоствольные *мн палео.* люспестостеблени
чешуйчатые *мн* люспести
чешуйчатый люспест, покрит с люспи *или* пластинки
чешуя *ж* люспа
~, **ганоидная** *палео.* ганоидна люспа
~, **плакоидная** плакоидна люспа (*кожни зъби*)
чильдренит *м геол.* чилдренит
число *с* 1. число 2. дата 3. брой
~, **водяное** водно число (*на вискозиметър*)
~, **кислотное** киселинно число
~, **массовое** масово число
~ **оборотов** брой на оборотите
~, **октановое** октаново число
~ **прокладок ленты** брой на слоевете на лентата
~ **ударов** брой на ударите
чистилщик *м* **вагонеток** чистач на вагонетки
чкаловит *м геол.* чкаловит
членистостебельные *мн палео.* членестостеблени
членистоногие *мн палео.* членестоноги
чой *м* чеп, тапа; канела
чугун *м* чугун
чурак *м* трупче
чушка *ж* кюлче метал, слитък, отливка

Ш

шаблон *м* шаблон
~, **путевой** пътен шаблон
~, **радиусный** радиус-шаблон
~, **рельсовый** релсов шаблон
шаг *м* стъпка, крачка
~ **винтовой линии** стъпка на винтова линия
шаг зацепления стъпка на зацепване
~ **зубьев** стъпка на зъби
~ **обмотки** стъпка на намотки
~ **обрушения** крачка на обрушване
~ **подачи** стъпка на подаване
~ **передвижки конвейера** стъпка на придвижването на транспортьор
~ **резьбы** стъпка на резба
~ **решетки** стъпка на решетка
~ **скребков** стъпка на гребла
~ **цепи** стъпка на верига
шайба *ж* шайба
~, **косая** конична шайба
~, **прокладная** уплътнителна [междинна] шайба
~, **пружинная** пружинна шайба
~, **разрезная** разрязана [пружинна] шайба
шайрерит *м геол.* шайрерит
шаланда *ж* плоскодънна гемия
шалевка *ж* 1. обковаване с тънки дъски 2. тънка дъска
шаллерит *м геол.* шалерит
шальштейн *м геол.* шалщайн
шамозит *м геол.* шамозит
шамот *м* шамот (*вид огнеупорна тухла*)
шапбахит *м геол.* шапбахит
шапка *ж*, **газовая** газова шапка
шаптировка *ж* щриховане
шар *м* топка
шарик *м* сачма
шарикоподшипник *м* сачмен лагер
шарнир *м* шарнир, става
~ **складки** шарнир на гънка
шарошка *ж* зъбчата ролка
шарпит *м геол.* шарпит
шаряж *м* шаряж (*покривна плоча*)
шасси *с* шаси, колесница, основна рама
шаттукит *м геол.* шатукит
шатун *м* мотовилка, биела, шатун
шафарицкит *м геол.* шафарицкит
шахта *ж* шахта, рудник
~, **затопленная** наводнен рудник
~, **механизированная** механизиран рудник
~ **-новостройка** новостроящ се рудник

шахта, прибыльная рентабилен [печелившо] рудник
~, **сланцевая** рудник, от който се добиват битуминозни шисти
~, **угольная** въглищен рудник
шашка *ж* 1. дървено паве, блокче (*за настилка*) 2. шашка (*напр. кубче пресован пироксилин*) 3. патрон от взривно вещество
швагерина *ж палео.* швагерина (*палеозойски сферичен форамонифер*)
швартцит *м геол.* шварцит
швелевание *с* швеловане
швеллер *м* U-образен профил, жп. траверса.
шегренит *м геол.* шегренит
шеелит *м геол.* шеелит
шейка *ж* шийка
~, **коренная** основна шийка
~ **ствола** устие [гърло, шийка] на шахта
шелуха *ж* люспа
шневиксит *м геол.* шневиксит
шенит *м геол.* шьонит
шепит *м геол.* шепит
шерл *м* шорл
шероховатость *ж* грапавост, грапавина
шероховатый грапав
шерсть *ж*, **стеклянная** стъклена вата
шертелит *м геол.* шертелит
шест *м* прът, върлина
шестерня *ж* зъбно колело
~, **скользящая** плъзгащо се [придвижващо се] зъбно колело
шестигранный шестостенен, шестоъгълен
шетелегит *м геол.* шетелегит
шефферит *м геол.* шеферит
шибер *м* шибър
шизолит *м геол.* шизолит
шина *ж* 1. автомобилна гума 2. *ел.* шина
~, **алюминиевая** алуминиева шина
~, **грузовая** гума за товарен автомобил
~ **с грунтозацепом** грайферна автомобилна гума
~, **медная** медна шина
шина низкого давления автомобилна гума с ниско налягане
~, **пневматическая** автомобилна пневматична гума
~, **распределительная** разпределителна шина
ширина *ж* широчина
~ **колеи** широчина на коловоз, широчина на релсов път
~ **пути** широчина на релсов път
~ **сброса** ширина на разсед
~ **складки** ширина на гънка
~ **хода** междурелсие, разстояние между колела *или* гъсеници
ширмерит *м геол.* ширмерит
широколинейный широколинеен
широметр *м* уред за измерване статичното напрежение на раздвижване, широметър
широта *ж* ширина
~, **геодезическая** геодезична ширина
~, **приведенная геодезическая** редуцирана геодезична ширина
шифратор *м* шифровач, шифратор (*уред в телемеханиката, който преобразува сигналите във вид, удобен за предаване по свързочен канал*)
шихтование *с* шихтоване
шкала *ж* скала
~, **геохронологическая** геохронологична скала
шкаф *м* шкаф
~, **релейный** релеен шкаф
шкворень *м* носещ болт, шенкелен болт
шкив *м* 1. колело; шайба, ролка 2. барабан
~, **бороздчатый** жлебова шайба
~, **ведомый** задвижвана шайба
~, **ведущий** водеща шайба
~, **двухжелобовый** двуканална шайба
~, **желобчатый** жлебова шайба
~, **зажимный** стягаща шайба
~, **канатный** въжена шайба, шайба с канал за въже

шкив «Кепе» «Кьопе»-шайба
~, **копровый** шайба за надшахтова кула
~, **направляющий** направляваща шайба
~, **натяжной** натегателна шайба
~, **одножелобовый** едножлебова шайба, едноканална шайба
~, **рабочий** работна шайба
~, **разъемный** съставна шайба
~, **ременный** ремъчна шайба
~, **свертной** разглобяема шайба
~ **со спиральной навивкой** шайба със спирална навивка
~, **ступенчатый** стъпална шайба
~, **тормозной** спирачна шайба
~ **трения** триеща шайба
~, **трехжелобовый** триканална шайба
~, **холостой** празна [свободна] шайба
~, **цепной** верижна шайба
~, **цилиндрический** цилиндрична шайба
школа *ж*, **горная** минно училище
шкурка *ж* шкурка, гласпапир
шлак *м* шлака, сгурия, сгур
~, **ваграночный** вагрянкова шлака
~, **вулканический** вулканска шлака
~, **гранулированный** гранулирана [зърнеста] шлака
~, **доменный** високопещна шлака
~, **котельный** сгурия, сгур
~, **мартеновский** мартенова шлака
~, **томасовский** томасова шлака
шлакобетон *м* шлакобетон, сгуробетон
шлакоблок *м* блок от шлакобетон
шлаковоз *м* вагонетка за шлака
шлаковый шлаков, сгуриен
шлакообразование *с* шлакообразуване, шлакуване
шлакообразователь *м* шлакообразувател (*агент, който стимулира шлакообразуването*)
шлакоцемент *м* шлакоцимент
шлам 1. шлам, тиня, кал (*тестообразна утайка*) 2. рудна каша, руден пулп, шлам 3. котелна тиня
шлам, дробовой шротов шлам
~, **породный** скален шлам
~, **угольный** въглищен шлам
шламообразование *с* шламообразуване
шламоотбойник *м* уплътнител на устието на сондаж при продухване с газове
шламопровод *м* шламопровод
шланг *м* маркуч; черво
~, **воздушный** маркуч за сгъстен въздух
~, **выдыхательный** издихателен маркуч
~, **гибкий** гъвкаво черво, гъвкав маркуч
~, **гибкий бронированный** гъвкаво бронирано черво
~, **гофрированный** надиплен маркуч
~ **перфоратора** маркуч към перфоратор
~, **прорезиненный** гумиран маркуч
~, **резиновый** гумен маркуч
~, **соединительный** съединителен маркуч
~, **тканевой** платнен маркуч
шлипс *м*, **ловильный** шлипс
шлира *ж* шлира
шлиф *м* шлиф
шлифование *с* шлайфане, шлифоване
шлих *м* шлих, концентрат от тежки минерали
шлицы *мн* 1. шлици, 2. надлъжни минерали
шлюз *м* 1. шлюз 2. плавилно корито за обогатяване
~, **вентиляционный** вентилационен шлюз
шляпа *ж* шапка
~, **гипсовая** гипсова шапка
~, **железная** желязна шапка
шнеебергит *м геол.* шнеебергит
шнек *м* шнек, винтов транспортьор
~, **буровой** шнекова щанга (*с винтова спирала*)
~, **колонковый** шнекова [ядкова] тръба
~, **утяжеленный** тежка шнекова щанга за сондиране в чакъли (*с удебелена винтова спирала*)

шнур *м*, **огнепроводный** огнепроводен фитил
шов *м* шев
~, **боковой** страничен [надлъжен] шев
~, **валиковый** ъглов шев
~ **внапуск** шев с припокриване
~ **внахлестку** шев с припокриване
~, **двойниковый** срастъчен шев
~, **краевой** окраен шев
~, **лицевой** лицев шев
~, **тектонический** тектонски шев
~, **усадочный** строителна фуга
шортит *м геол.* шортит
шоссе *с*, **асфальтированное** асфалтирано шосе
шошонит *м геол.* шошонит
шпагат *м* канап
шпала *ж* траверса
~, **брусковая** гредообразна траверса
~, **деревянная** дървена траверса
~, **железобетонная** стоманобетонна траверса
~, **железнодорожная** железопътна траверса
~, **металлическая** метална траверса
~, **переводная** траверса под стрелка
~, **пластинчатая** дъскообразна траверса
~, **пропитанная** импрегнирана траверса
~, **стыковая** джонтова траверса (*върху която става съединение на релси*)
шпалоподбойка *ж* подбивка за траверси
шпалопропиточный импрегнационен (*за дървени траверси*)
шпат *м* шпат
~, **бурый** анкерит
~, **железный** сидерит
~, **известковый** калцит
~, **исландский** калцит
~, **кобальтовый** сферокобалтин
~, **марганцевый** родохрозит
~, **плавиковый** флуорит
~, **полевой** фелдшпат
~, **тяжелый** барит
шпилька *ж* шпилка, винт
шпиндель *м* шпиндел, вретено
~, **винтовой** винтов шпиндел
шпинель *ж геол.* шпинел
~, **благородная** благороден шпинел
шплинт *м* шплинт
шпод *м* ексцентрично длето, използувано при аварии с ударен инструмент
шпонка *ж* клин, шпонка
шпора *ж* шпора
шприц *м* шприц, текалемит
шпунт *м* 1. федер, зъб, шпунт 2. шпунтова стена [ограда]
шпунтовой шпунтов
шпур *м* взривна дупка
~, **глубокий** дълбока взривна дупка
~, **длинный** дълга взривна дупка
~, **заряженный** заредена взривна дупка
~, **короткий** къса взривна дупка
~, **котловой** взривна дупка, разширена във вид на котел
~, **мелкий** къса взривна дупка
~, **подошвенный** подова взривна дупка
~, **холостой** празна взривна дупка
шпурометр *м* дупкометър
шпуры *м мн* взривни дупки
~, **врубовые** подкопни взривни дупки
~, **отбивные** отбивни взривни дупки
шрейберзит *м геол.* шрейберзит
шрекингерит *м геол.* шрекингерит
шрисгеймит *м геол.* шрисхаймит
шталт *м* щалт
штамп *м* щампа, щанца
штамповка *ж* щамповане
штанга *ж* щанга
~, **буровая** сондажна пробивна щанга
~, **ведущая** водеща работна щанга
~, **выбивная** щанга за нанасяне на удари върху главата за избиване на обсадна колона
~, **изогнутая** крива щанга
~, **квадратная** квадратна щанга, квадрат, работна щанга
~, **клиношелевая** клинопроцепна щанга
~, **насосная** помпена щанга
~, **нипельная** нипелна щанга

штанга, рабочая работна [водеща] щанга
~, **стыкосварная** щанга със заварен съединител
~, **утяжеленная** тежка щанга
штангенциркуль *м* шублер
штангодержатель *м* щангово шеле
~, **секторный** щангово шеле с челюсти
штангоподъемник *м* елеватор
штангорез *м* щангорезач
штейгер *м* минен майстор
штепсель *м* щепсел
штернбергит *м геол.* щернбергит
штифт *м* пръчче, щифт, палец
штихмасс *м* вътрометър
шток *м* 1. бутален прът 2. *геол.* щок
~, **поршневой** бутален прът
~, **соляной** солен прът
штокверк *м* щокверк
штольцит *м геол.* щолцит
штопор *м*, **ловильный** спасителна спирала (*инструмент за изваждане на скъсан кабел от сондаж*)
штрек *м* галерия
~, **боковой** странична галерия
~, **бутовый** галерия за добив на запълвачен материал
~, **верхний** горна галерия
~, **выдачный** извозна галерия
~, **выемочный** добивна галерия
~, **двухпутевой** двупътна галерия
~, **запеременченный** преградена галерия
~, **концентрационный** концентрираща галерия
~, **коренной** основна [главна] галерия
~, **нижный** долна галерия
~, **однопутевой** еднопътна галерия
~, **откаточный** извозна галерия
~, **передовой** челна галерия
~, **погрузочный** товарачна галерия
~, **полевой** скална галерия (*прокарана извън залежа*)
~, **разведочный** проучвателна галерия
~, **тупиковый** задънена [глуха] галерия
~, **угольный** въглищна галерия; галерия, прокарана по въглища
штреки *м мн*, **парные** двойни галерии
штренгит *м геол.* щренгит
штрипс 1. ивичен трион 2. стоманена лента, ивица чембер
штромейерит *м геол.* щромайерит
штроп *м* обица, щроп
штукатурить измазвам
штукатурка *ж* мазилка
штурвал *м* кормило, волан
штуцер *м* щуцер, отклонител
~, **забойный** забоен щуцер
~, **устьевой** щуцер на устие
штыб *м* ситнеж
штыбопогрузчик *м* ситнежотоварач
штырь *м* стъбло, стожер, отвесна ос
~, **клиновой** назъбен клиновиден гвоздей
~, **контактный** контактен стожер
~, **разметочный** маркировъчен щифт
шультенит *м геол.* шултенит
шунгит *м геол.* шунгит
шунт *м*, **детекторный** детекторен шунт
шуруп *м* винт за дърво
шурф *м* 1. шахта за направляваща тръба 2. плитък сондаж за работна щанга, шурф
шухардит *м геол.* шухардит

Щ

щебень *м* трошляк, чакъл
щека *ж* странична част от нещо; челюст
~ **дробилки** челюст от челюстна трошачка
~, **неподвижная** неподвижна челюст
~, **откидная** шарнирна странична [челюст, плоча]
~, **подвижная** подвижна челюст
щеки *мн палео.* страни
щель *ж* прорез, процеп, пролука, цепнатина, пукнатина

щель дробилки отвор на трошачка
~, **загрузочная** захранващ отвор
~, **зарубная** подкопан прорез
~ **моста** отвор на мост (*за разтоварване*)
~, **разгрузочная** разтоварващ отвор
щелочность *ж* . основност, алкалност
~ **воды** алкалност на водата
~, **вторичная** вторична алкалност
щелочь *ж хим.* основа
щелчок *м* щракване
щетка *ж* 1. четка 2. друза
~ **коллектора** четка на колектор
~, **токоподводящая** токоподвеждаща четка
~, **токоприемная** токоприемаща четка
~, **токопроводящая** токопровеждаща четка
щеткодержатель *м* четкодържател
щит *м* 1. *геол.* щит 2. щит, предпазна преграда (*железни листове, дъски и др.*)
~, **балтийский** *геол.* балтийски щит
~, **гибкий** гъвкав щит
~, **головной** 1. челен щит 2. *палео.* главен щит
~, **деревянный** дървен щит
~, **диспетчерский** командно табло на диспечер
~ **для снегозадержания** снегобран
~, **жесткий** твърд щит
~, **канадский** канадски щит
~, **командный** командно табло
~, **коммутационный** разпределително табло
~ **легкого типа** щит от лек тип
~, **операционный** командно табло
~, **проходческий** щит за прокарване на галерия
~, **распределительный** разпределително табло
~, **сдвоенный** двоен щит
~, **силиальный** силиално табло
~, **хвостовой** опашен щит
щиток *м* щитче, щит
~, **распределительный** разпределително табло
щуп *м* 1. хлабиномер, луфтомер 2. сонда 3. щит (*за проследяване на еквипотенциални линии*)
щупальцы *с мн* пипала

Э

эбонит *м* ебонит
эвансит *м геол.* евансит
эвгедральный *геол.* евхидрален, идиоморфен
эвдиалит *м геол.* евдиалит
эвдидимит *м геол.* евдидимит
эвкайрит *м геол.* евкайрит
эвклаз *м геол.* евклаз
эвкриптит *м геол.* евкриптит
эвкрит *м геол.* евкрит
эвксенит *м геол.* евксенит
эвлитит *м геол.* евлитит
эвдинтериды *мн палео.* ракоскорпиони
эвтектика *ж* евтектика
эвтектоид *м геол.* евтектоид
эвхроит *м геол.* евхроит
эгирин *м геол.* егирин
эденит *м геол.* еденит
эдингтонит *м геол.* едингтонит
эжектор *м* струйна вакуумна помпа
эквивалент *м* еквивалент
~ **работы, тепловой** топлинен еквивалент на работа
~ **света, механический** механичен еквивалент на светлина
эквипотенциали *м мн* еквипотенциали (*линии на равните напори*)
эквипотенциальный *ел.* еквипотенциален, равнопотенциален
экдемит *м геол.* екдемит
экерит *м геол.* екерит
экзинит *м геол.* екзинит
экипировка *ж* екипиране, зареждане (*на някаква машина с необходими материали*)
~ **локомотива** зареждане [екипировка] на локомотив
эккер *м геод.* екер
эклиметр *м геод.* еклиметър (*вертикален ъгломер*)
эклогит *м геол.* еклогит
экманит *м геол.* екманит

экогенез *м геол.* екогенезис
экранирование *с* екраниране
эксгаустер *м* смукателен вентилатор
экскаватор *м* багер
~, **башенный** кулов багер
~, **вскрышной** багер за откриване на полезни изкопаеми
~, **грейферный** грейферен багер
~, **дизель-электрический** дизел-електрически багер
~, **дизельный** дизелов багер
~ **-драглайн** багер-драглайн
~, **кабельный** кабелен багер
~, **канатно-башенный** кулов багер
~, **карьерный** полууниверсален [кариерен] багер
~, **ковшовый** кофов [лъжичен] багер
~, **многодвигательный** многодвигателен багер
~, **многоковшовый** многокофов [многокошов] багер
~, **многочерпаковый** многокофов [многокошов] багер
~ **-обратная лопата** багер-обратна лопата
~, **однодвигательный** еднодвигателен багер
~, **одноковшовый** еднокофов [еднокошов] багер
~, **отвальной** насипообразувател, абзетцер
~, **паровой** парен багер
~ **-прямая лопата** багер-права лопата
~, **роторно-шаровой** фрезерен багер, багер със сферичен ротор
~, **строительный** строителен багер
~ **-струг** багер-струг (*багер с работен орган струг*)
~, **тоннельный** тунелен багер
~, **торфяной** багер за торф
~, **универсальный** универсален багер
~, **цепной** верижен багер
~, **шагающий** крачещ багер
~, **электрический** електрически багер
экскаваторщик *м* багерист, машинист на екскаватор, екскаваторчик
экскавация *ж* екскавация, изкопаване с помощта на багер
экскавация торфа изкопаване [вадене] на торф (*с багер*)
эксплуатация *ж* експлоатация
~, **компрессорная** компресорна експлоатация (*начин за експлоатация на нефтени сондажи, при който в помощ на пластовата енергия към обувката на компресорните тръби се подава нефтен газ под налягане от компресора*)
~ **скважин** експлоатация на сондажи
~, **фонтанная** фонтанна експлоатация
экстензометр *м*, **струнный** струнен екстензометър
экстерниды *мн* екстерниди
экстрактор *м*, **пневматический** пневматичен екстрактор, пневматичен изтегляч на щанги
экстракция *ж* екстракция, извличане
экструзия *ж*, **соляная** солена екструзия, солен щок
эксудаты *мн* ексхалации
эксцентрик *м* ексцентрик
эксцентриситет *м* ексцентрицитет
эласмобранхии *мн палео.* еласмобранхии, пластинкохрили
эласмозавр *м палео.* еласмозавър
эласмотерий *м палео.* еласмотерий
эластичный еластичен, гъвкав, пъргав
элеватор *м* 1. елеватор (*за издигане на сипаливи материали*) 2. силос 3. елеватор (*част от подемната система на сонда*)
~, **карманный** кофов елеватор
~, **ковшовый** кофов елеватор
~, **ленточный** лентов елеватор
~, **многоковшовый** многокофов елеватор
~, **пробоотборный** елеватор за вземане на проби
элеваторщик *м* машинист на елеватор; работник, който обслужва елеватор
электрик *м* електротехник
электрификация *ж* електрификация
электрифицировать електрифицирам

електрически електрически
електричество *с* електричество
~, **атмосферно** атмосферно електричество
~, **грозово** гръмотевично електричество
~, **земно** земно електричество
електробарабан *м* електробарабан
електробур *м* електробур, електропробивач
~, **бездруб(н)ый** електробур на кабел
електровоз *м* електролокомотив
~, **акумулаторен** акумулаторен електролокомотив
~, **двуосен** двуосен електролокомотив
~, **контактен** контактен електролокомотив
~, **контактно-акумулаторен** контактно-акумулаторен електролокомотив
~, **контактно-кабелен** контактно-кабелен електролокомотив
~, **маневрен** маневрен електролокомотив
~, **откаточен** извозен електролокомотив
~, **промишлен** промишлен електролокомотив
~, **четириосен** четириосен електролокомотив
електровозостроене *м* електролокомотивостроене
електровооръженост *ж* електровъоръженост
~ **на труда** електровъоръженост на труда
електрогидропривод *м* електрохидрозадвижване
електрогидротолкател *м* хидроелектрически бутач
електрограма *ж* електрограма
електрод *м* електрод
~, **заземляващ** заземяващ електрод
~, **линеен** линеен електрод
~, **неполяризиращ се** неполяризиращ се електрод
~, **питащ** захранващ електрод
~, **полусферичен** полусферичен електрод
електрод приемен приемен електрод
~, **стержнев** пръчков [пръчков] електрод
~, **токов** захранващ електрод
~, **точков** точков електрод
~, **екранен** екранен електрод
електродвигател *м* електродвигател
~, **асинхронен** асинхронен електродвигател
~, **балансирен** балансов електродвигател
~, **безколекторен** безколекторен електродвигател
~, **взривобезопасен** взривобезопасен електродвигател
~, **вграден** вграден електродвигател
~, **драгов** електродвигател за драга
~, **затворен** затворен електродвигател
~, **защитен** защитен електродвигател
~, **индукционен** индукционен [асинхронен] електродвигател
~, **колекторен** колекторен електродвигател
~, **комбайнов** комбайнов електродвигател
~, **компаундов** компаунден [със смесено възбуждане] електродвигател
~, **късозамкнат** електродвигател с ротор на късо
~, **модифициран** модифициран [специален] електродвигател
~, **нормален** електродвигател в нормално изпълнение
~, **обдуваем** обдухван електродвигател
~, **еднофазен** еднофазен електродвигател
~, **открит** открит [в открито изпълнение] електродвигател
~ **за променлив ток** електродвигател за променлив ток
~ **за ходове** ходов електродвигател
~ **за въртене** електродвигател за въртене
~ **за постоянен ток** постояннотоков електродвигател

електродвигател, реверсивный реверсивен електродвигател
~, **редукторный** редукторен електродвигател
~, **репульсионный** репулсивен електродвигател
~ **с внешним роторам** електродвигател с външен ротор
~, **сериесный** електродвигател с последователно възбуждане
~, **серийный** сериен електродвигател (*който се строи серийно*)
~, **синхронный** синхронен електродвигател
~ **со смешанным возбуждением** електродвигател със смесено възбуждане
~ **с параллельным возбуждением** електродвигател с паралелно възбуждане
~, **тяговый** тягов електродвигател
~, **тихоходный** бавноходен електродвигател
~, **трехфазный** трифазен електродвигател
~ **черпаковой цепи** електродвигател на кофовата верига
~, **шунтовой** шунтов електродвигател
~, **экскаваторный** багерен електродвигател
~, **электровозный** електролокомотивен двигател
электрозондирование *с*, **боковое** странично електрическо сондиране
электрокорунд *м* електрокорунд, алунд
электролиз *м* електролиза
электролит *м* електролит
электромагнит *м* електромагнит
~, **двукатушечный** електромагнит с две бобини
~, **рабочий** работен електромагнит
~, **сбрасывающий** електромагнит, който връща уреда в изходно положение
~, **тормозной** спирачен електромагнит
электрометр *м* електрометър
~, **двуниточный** двунишков електрометър
электрометр, листочковый електрометър с листа
~, **одноniточный** струнен електрометър
электромеханик *м* електромеханик
электромолоток *м* електрически добивен [къртачен] чук
электромонтер *м* електромонтьор
электромотор *м* електродвигател
электрооборудование *с* електросъоръжаване, електрооборудване
~, **взрывобезопасное** взривобезопасно електросъоръжаване
~ **драги** електросъоръжаване на драга
~, **дражное** електросъоръжаване на драга, драгово електросъоръжаване
~, **искробезопасное** искробезопасно електросъоръжаване
~, **передвижное** подвижно електросъоръжаване
~, **рудничное** руднично електросъоръжаване
~, **шахтное** руднично електросъоръжаване
электроосмос *м* електроосмоза
электропередача *ж* електропредаване, електропровод
электроперфоратор *м* електроперфоратор
электропитание *с* електроподхранване
электропривод *м* електрозадвижване
~, **групповой** групово електрозадвижване
~ **компрессоров** електрозадвижване на компресор
~, **многодвигательный** многодвигателно електрозадвижване
~ **насоса** електрозадвижване на помпата
~, **однодвигательный** еднодвигателно електрозадвижване
~, **рудничный** руднично електрозадвижване
~, **экскаваторный** багерно електрозадвижване
электропроводность *ж* електропроводност
~, **йонная** йонна електропроводност

електропроводность, удельная специфична електропроводност
~, **електронная** електронна електропроводност
електропромышленность *ж* електропромишленост
електропрофиль *м* електрически профил (*линия, по която са извършени измервания при електропроучване*)
електроразведка *ж* електропроучване (*метод на приложната геофизика*)
електросварка *ж* електроженна заварка
~, **дуговая** дъгова електроженна заварка
електросварщик *м* електроженист
електросверло *с* борка, руднична бормашина (*електрическа*)
електросеть *ж* електрическа мрежа
~, **воздушная** въздушна електрическа мрежа
электрослесарь *м* електрошлосер
электроснабжение *с* електроснабдяване
~ **драг** електроснабдяване на драги
~ **шахт** руднично електроснабдяване
электростанция *ж* електростанция, електроцентрала
электростартер *м* електростартер
электротермометрия *ж* електротермометрия
электротравматизм *м* електротравматизъм
электротехника *ж*, **горная** минна електротехника
электротяга *ж* електротяга
электроустановка *ж* електроуредба
электрофильтр *м* електрофилтър
электроцентраль *ж* електроцентрала
элемент *м* елемент
~, **гальванический** галваничен елемент
~, **измерительный** *вж.* **элемент, чувствительный**
~, **исполнительный** изпълнителен елемент
элемент, компенсационный компенсационен елемент (*от веригата на потенциометъра*)
~, **конечный** краен [изпълнителен] елемент
~, **легкий** лек елемент
~, **первичный** първичен елемент (*в електрически сигнални и др. схеми*)
~, **промежуточный** промеждутъчен елемент (*в електрически сигнални и др. схеми*)
~ **сравнения** сравнителен елемент (*при устройството в САР с два входа и един изход, където се сравнява фактическият сигнал със зададения и се изработва командният сигнал*)
~, **тяжелый** тежък елемент
~, **управляющий** управляващ елемент
~, **фильтрующий** филтриращ елемент
~, **чувствительный** чувствителен елемент
элементы *м мн* елементи
~, **атмофильные** атмофилни елементи
~, **биофильные** биофилни елементи
~ **залегания пласта** елементи на положението на пласта
~, **петрогенные** петрогенни елементи
~, **самородные** самородни елементи
~, **сидерофильные** сидерофилни елементи
~, **халькофильные** халкофилни елементи
эллестадит *м геол.* еластадит
эллипсоид *м* **деформации** елипсоид на деформацията
элкериты *мн геол.* елкерити, хуминокерити
эльпазолит *м геол.* елпазолит
эльпидит *м геол.* елпидит
элютриометр *м* елютриометър (*уред за определяне пясъчното съдържание на промивка*)
эман *м* еман (*единица за измерване концентрацията на радона, равна на* 10^{-10} *кюри на литър*)

эманация *ж* еманация (*радиоактивен газ*)
емболит *м геол.* емболит
емиссия *ж*, **фотоелектронная** фотоелектронна емисия
емплектит *м геол.* емплектит
емпресит *м геол.* емпресит
емулсия *ж* емулсия
~, **нефтяная** нефтена емулсия
енаргит *м геол.* енаргит
енглишит *м геол.* енглишит, инглишит
ендемики *мн палео.* ендемични форми (*организми, свойствени само за определена провинция, зона и др.*)
ендлихит *м геол.* ендлихит
ендосифон *м палео.* ендосифон, осова тръбовидна част при сифона на наутилоидеите
енергия *ж* енергия
~, **активная** активна енергия
~, **акустическая** звукова енергия
~, **лучистая** лъчиста енергия
~, **пластовая** пластова енергия
~, **пневматическая** пневматична енергия
~, **реактивная** реактивна енергия
~, **световая** светлинна енергия
~ **сжатого воздуха** енергия на сгъстения въздух
~, **тепловая** топлинна енергия
~, **электрическая** електрическа енергия
енерговооруженность *ж* **труда** енерговъоръженост на труда
енергоснабжение *с* електроснабдяване
енигматит *м геол.* енигматит
енстатит *м геол.* енстатит
енстатитит *м геол.* енстатитит
ентомостраки *мн палео.* ентомостраки (*малки ракообразни животни*)
ентропия *ж* ентропия, вътрешно деформиране, което не зависи от външни фактори
еосфорит *м геол.* еосфорит
епейрогенезис *ж геол.* епирогенеза
епидиабаз *м геол.* епидиабаз
епидидимит *м геол.* епидидимит
епидозит *м геол.* епидозит
епидот *м геол.* епидот
епидотизация *ж геол.* епидотизация
епизона *ж* епизона
епистолит *м геол.* епистолит
епитаксия *ж* епитаксис
епитека *ж палео.* епитека (*варовит слой, който покрива външно чашката на коралите*)
епоха *ж* епоха
епсомит *м геол.* епсомит
епюра *ж* епюра (*графично изображение на действуващи сили и моменти*)
~ **давления** диаграма на натиска, епюра [график] на налягането
~ **напряжений** диаграма на напреженията
~ **сил** диаграма на силите
эра *ж* ера
~, **архейская** архайска ера
~, **мезозойская** мезозойска ера
~, **неозойская** неозойска ера
~, **палеозойская** палеозойска ера
~, **протерозойская** протерозойска ера
эринит *м геол.* еринит
эрионит *м геол.* ерионит
эритрит *м геол.* еритрит
эритросидерит *м геол.* еритросидерит
эрлан *м* ерлан
эрлифт *м* ерлифт, мамутова помпа
эрозия *ж* ерозия
~, **глубинная** дълбочинна ерозия
~, **пятящаяся** отстъпваща [регресивна] ерозия
~, **регрессивная** регресивна ерозия
~, **снеговая** снежна ерозия
эррит *м геол.* ерит
эскиз *м* скица
эссексит *м геол.* есексит
эстакада *ж* мостова конструкция, естакада
эталон *м* еталон
эталонирование *с* еталониране
этрингит *м геол.* етрингит
эфир *м* етер
эффект *м* ефект
~, **магнитострикционный** магнитострикционен ефект

эффект, магнитоупругий магнитоеластичен ефект
~, **масштабный** мащабен ефект
~ **охлаждения** ефект на охлаждане
~ **проницания** ефект на проникване
~, **пьезоэлектрический** пиезоелектрически ефект
~, **релейный** релеен ефект
~, **стробоскопический** стробоскопичен ефект
~, **термоэлектрический** термоелектрически ефект
~, **фотоэлектрический** фотоелектрически ефект
~ **экранирования** ефект на екраниране
~, **экранный** екранен ефект
эффективность *ж* ефективност, резултатност, ефикасност
~, **грохочения** ефективност на пресяване
~ **измельчения** ефективност на смилане
~ **классификации** ефективност на класификация
~ **обеспыливания** ефективност на обезпрашаване
~ **пылеулавливания** ефективност на прахоулавяне
~ **разделения** ефективност на разделяне
~, **экономическая** икономическа ефективност
эффективный ефективен, действен
эффузия *ж* **газа** ефузия на газ
эхиноидеи *мн палео.* ехиноидеи, морски таралежи
эхолот *м* ехолот, акустичен уред за определяне нивото на течността в сондаж
эшинит *м геол.* ешинит

Ю

юбка *ж* предпазител (*против пръскане*)
ювит *м геол.* ювит
юконит *м геол.* юконит
юкспорит *м геол.* юкспорит
юра *ж*, **руская** руска [бореална] юра
юстированный калиброван; сверен; правилно нагласен; регулиран
юстировка *ж* регулиране
~ **инструмента** ректификация [проверка и поправка] на инструмент
~ **теодолита** ректификация [проверка и поправка] на теодолит

Я

явление *с* явление
~ **кавитации** кавитационно явление
~ **конусообразования** явление на конусообразуване
~ **проскальзывания** явление на преплъзване
~ **стробоскопического эффекта** стробоскопично явление
явления *с мн*, **инженерно-геологические** инженерно-геологически явления
яд *м* отрова
ядро *с* ядро
~ **складки** ядка на гънката
~, **тяжелое** тежко ядро
язык *м* език
~ **обводнения** *м* «език» на наводняване
~, **оползневой** свлачищен «език»
якобсит *м геол.* якобсит
якорь *м* 1. котва; опора за задържане; анкър 2. ротор на електродвигател
якупирангит *м геол.* якупирангит
ялпаит *м геол.* ялпаит
ямка *ж*, **лигаментная** лигаментна ямичка
янтарь *м* кехлибар
янтинит *м геол.* янтинит
яркость *ж* **трубы** светлосила на тръба
ярлит *м геол.* ярлит
ярозит *м геол.* ярозит

ярус *м* 1. етаж; стъпало 2. пласт, слой 3. редица хоризонтално разположени предмети
~, **Астийский** Астийски етаж
~, **Бакинский** Бакински етаж
~, **Верфенский** Верфенски етаж
~, **верхний волжский** горен Волжски етаж
~, **Вестфальский** Вестфалски етаж
~, **Виндобольский** Виндоболски етаж
~, **Карадокский** Карадокски етаж
~, **Кимериджский** Кимериджки етаж
~, **Куяльницкий** Куялницки етаж
~, **Ладинский** Ладински етаж
~, **Левантинский** Левантийски етаж
~, **Лондонский** Лондонски етаж
~, **Лудловский** Лудловски етаж
~, **Лютетский** Лютетски етаж
~, **Маастрихтский** Маастрихтски етаж
~, **Московский** Московски етаж
~, **Намюрский** Намюрски етаж
~, **Норийский** Норийски етаж
~, **Паннонский** Панонски етаж
~, **Печорский** Печорски етаж
~, **Полтавский** Полтавски етаж
~, **послехвалынский** следхвалински етаж
~, **Приабонский** Приабонски етаж (*горно еоценски*)
~, **Продуктусовый** Продуктусов етаж
~, **Пурбекский** Пурбекски етаж
~, **Роданский** Родански етаж
~, **Рэтский** Ретски етаж
~, **Рюпельский** Рупелски етаж
~, **Сакмерский** Сакмерски етаж
~, **Саксонский** Саксонски етаж
~, **Саннуазский** Сануазски етаж
~, **Саратовский** Саратовски етаж
~, **Сарматский** Сарматски етаж
~, **Сахельский** Сахелски етаж
~, **Секванский** Секвански етаж
~, **Симбирский** Симбирски етаж
~, **Синемурский** Синемурски етаж
ярус, Скифский Скифски етаж
~, **Спондилусовый** Спондилусов [Киевски] етаж
~, **Стампийский** Стампийски етаж
~, **Стефанский** Стефански етаж
~, **структурный** структурен етаж
~, **Сумсарский** Сумсарски етаж
~, **Сызранский** Съзрански етаж
~, **Татарский** Татарски етаж
~, **Тенский** Тенски етаж
~, **Тоарский** Тоарски етаж
~, **Тортонский** Тортонски етаж
~, **Турнейский** Турнейски етаж
~, **Туронский** Туронски етаж
~, **Ургонский** Ургонски етаж
~, **Фаменский** Фаменски етаж
~, **Хазарский** Хазарски етаж
~, **Халынский** Халински етаж
~, **Харьковский** Харковски етаж
~, **Чармаутский** Чармаут
ясс *м* ножици за ударно сондиране
ячеистый шуплест, едропорест
ячейка *ж* гнездо, клетка; килийка; трапче, вдлъбнатина
~, **распределительная** разпределителна клетка
~ **фильтра** клетка от филтър
~, **флотационная** флотационна клетка
~, **элементарная** елементарна клетка (*от кристална решетка*)
ящероногие *мн палео.* гущерски динозаври
ящеротазовые *мн палео.* гущеротазови влечуги
ящеры *мн*, **летающие** *палео.* хвъркати гущери
ящик *м* сандък, кутия, чекмедже
~, **водоотливный** водоотливен сандък
~, **деревянный** дървен сандък
~, **инструментальный** сандък за инструменти
~, **кабельный** кабелна кутия
~, **распределительный** разпределителен шкаф
ящичный сандъчен, за сандък

СЪКРАЩЕНИЯ

Азнефть	(Азербайджанская нефть) Азербайджанско управление за нефт
АЗСК	(аппаратура защитная скребкового конвейера) защитна апаратура на загребващ транспортьор
АК	(алмазная коронка) диамантена корона
АНИ	(Американский нефтяной институт) американски нефтен институт
АРУ	(автоматический регулятор усиления) автоматичен регулатор на усилването
АТС	(автоматическая телефонная станция) автоматична телефонна централа
БК	(буровая коронка) дребнорезцова корона за сондиране
БКЗ	(боковое каротажное зондирование) странично каротажно сондиране
БЛА	(блок-аппарат) блок-апарат
БП	(блокировочный переключатель) блокиращ превключвател
БСС	(быстросхватывающаяся смесь) бързовтвърдяващ се циментов разтвор
БЭЗ	(боковое электрическое зондирование) странично електрическо сондиране
ВВ	(взрывчатое вещество) взривно вещество
ВК	(вольфрам-кобалт) марка съветски твърди сплави
ВКБ	(включатель блокирующий) блокиращ включвател
ВКН	(включатель натяжной) натегателен включвател
ВКР	(включатель рычажный) лостов включвател
ВКТ	(включатель тяговый) тягов включвател
в. ст.	(водяной столб) воден стълб
ГОСТ	(Государственный общесоюзный стандарт) Държавен общосъюзен стандарт на СССР
ГСП	(главная стационарная подстанция) главна постоянна подстанция
ГТП	(главная трансформаторная подстанция) главна трансформаторна подстанция
ДНС	(динамическое напряжение сдвига) динамично напрежение на раздвижване (ДНР)
Ж:Т	(жидкая:твердая) обозначение на отношението на течната към твърдата фаза в пулповете
ЗВД	(звонок дребезжащий) трептящ звънец
ЗВУ	(звонок одноударный) едноударен звънец
И	(индуктор) индуктор
ИМВ	(импрегнированная мелкоалмазная коронка ВИТР) импрегнирана диамантена корона тип ВИТР

ИП (искатель повреждений) търсач на повреди в сеизмичните кабели
ИПА (импульсная портативная аппаратура) електрозвуков сеизмоскоп
КИП (контрольно-измерительный прибор) контролно-измервателен уред
КЛЗ (конвейер ленточный забойный) лентов фронтов транспортьор
КМПВ (корреляционный метод преломленных волн) корелационен метод на пречупените вълни
КМЦ (карбоксиметилцеллюлоза) карбоксиметилцелулоза, КМЦ
КР (крыльчатая коронка) крилчата корона за сондиране
КРМ (ключ разрешения маршрута) ключ за разрешаване на маршрута
КРП (конвейер резиновый подъемный) подемна гумена лента
КС (кривая сопротивления) крива на съпротивлението
КТП (карьерная трансформаторная подстанция) трансформаторна подстанция на открит рудник
КШЭ (кабель шланговый экскаваторный) багерен шлангов кабел
КЯ (кабельный ящик) кабелна кутия
Л (лампа) лампа
ЛА (лампа аварийная) аварийна лампа
ЛД (лампа шахтных дверей) лампа на шахтовите врати
ЛК (лампа контрольная) контролна лампа
ЛЛ (лампа «люди») лампа «хора», червена лампа, която свети при подем или спускане на хора в рудника
ЛР (лампа разрешения) лампа за разрешение (*в рудничка сигнализация*)
ЛЭП (линия электропередачи) линия за предаване на електрическа енергия, електропровод
МАК (мелкоалмазная коронка) дребнодиамантена корона
МОВ (метод отраженных волн) метод на отразените вълни
МПВ (метод преломленных волн) метод на пречупените вълни
МР (мелкорезцовая коронка) дребнорезцова твърдосплавна корона за сондиране
МФ (микрофон) микрофон
МЭП (метод электродных потенциалов) метод на електродните потенциали
ОДВ-2 (двухступенчатый осевой вентилятор) осов двустепенен вентилатор
ОЗЦ (ожидание затвердения цемента) период за изчакване втвърдяването на циментов разтвор
ОПВ (отраженно-преломленные волны) отразено-пречупени вълни
ПАВ (поверхностно-активные вещества) повърхностно-активни вещества
ПАРУ (полуавтоматический регулятор усиления) полуавтоматичен регулатор на усилването в сеизмична станция
ПИР (привод индивидуальный к ротору) превод за отделно задвижване на ротора
ПОВ (преломленно-отраженные волны) пречупено-отразени вълни
ПТУ (промышленная телевизионная установка) промишлена телевизионна уредба

ПТЭ (правила технической эксплуатации) правила за техническата експлоатация

ПФЛХ (полифеноловый лесохимический реагент) полифенолов дървесно-химичен реагент

РК (радиоактивный каротаж) радиоактивен каротаж

РМВ (расширитель мелкоалмазный ВИТР) диамантен разширител тип ВИТР

РНП (регулируемый направленный прием) метод на регулирано насочено приемане

РРМ (реле разрешения маршрута) реле за разрешаване на маршрут

РУВ (реле утечки взрывобезопасное) взривобезопасно реле

РХ (рыбий хвост) длето рибена опашка

самосин (система самосинхронизирующая) самосинхронизираща система

САР (система автоматического регулирования) система за автоматично регулиране

СНС (статическое напряжение сдвига) статично напрежение на раздвижване (СНР)

СПВ-5 (стандартный полевой вискозиметр) полеви вискозиметър

ССБ (сульфит-спиртовая барда) сулфит-спиртна луга (ССЛ)

СУ (стрелочный указатель) стрелкови указател

СЦБ (сигнализация, централизация, блокировка сигнализация, централизация, блокировка.

ТИ (телеизмерение) телеизмерване

ТП (тонкопластинчатая) тънкопластинкова дребнорезцова твърдосплавна корона за сондиране

ТПП (тяговая преобразовательная подстанция) тягова токоизправителна станция

ТР (телерегулирование) телерегулиране (ТР)

ТС (телесигнализация) телесигнализация (ТС)

ТУ (телеуправление) телеуправление

ТЩР (торфо-щелочной реагент) торфеноосновен реагент (ТОР)

УБТ (утяжеленные бурильные трубы) тежки щанги (*от сондажен лост*)

УЩР (углещелочной реагент) въглищноосновен реагент

ЦАГИ (центральный аерогидродинамический институт) централен аерохидродинамичен институт

ЦКБ (центральное конструкторское бюро) 1. централно конструкторско бюро на М-во на геологията в СССР; 2. инициали на вид твърдосплавна корона за сондиране

ЦРП (центральный распределительный пункт) централен разпределителен пункт

ЦЭММ (центральная электромеханическая мастерская) централна електромеханична ремонтна база

ЧЭ (чувствительный элемент) чувствителен елемент

Ш (штепсельное соединение) щепсел, щепселно съединение

ШДС (шахтная рудничная связь) руднична диспечерска свръзка

э. д. с. (электродвигательная сила) електродвижеща сила

ЭМУ (электромашинный усилитель) електромашинен усилвател

РУСКО-БЪЛГАРСКИ МИННО-ГЕОЛОЖКИ РЕЧНИК

Автори — проф. к.т.н. инж. *Тома Иванов Чонков*, проф. к.т.н. инж. *Константин Тодоров Шейретов*, проф к.т.н. инж. *Паун Симеонов Любенов*, доц. к.г.н. инж. *Рашко Иванов Рашков*, доц. к.т.н. инж. *Филип Драгомиров Маринов*; Първо издание; Литературна група — III-9; Тематичен № 2066/71 г.; Издателски № 3965; Научен редактор — Филип Маринов; Редактор на издателството — Стефан Джамбазов; Редактори — рецензенти — проф. инж. Христо Иванов; проф. к.т.н. инж. Кирил Бандов; доц. к.т.н. инж. Георги Николов; инж. Върбан Аризанов; доц. к.г.н. инж. Стайко Пищалов; доц. к.т.н. инж. Богдан Богданов; Художник — Ст. Ковачев; Художник-редактор — Л. Басарева; Технически редактор — Д. Мечкова; Коректор — Йорданка Лалова; Даден за набор на 12. I. 1971 г.; Подписан за печат на 6. VII. 1971 г. Излязъл от печат на 30. VII. 1971 г. Формат 58×84/16 Печатни коли — 17.75; Издателски коли — 14.75; Тираж — 2085; Цена 1.97 лв.; Държавно издателство «Техника» бул. Руски № 6, София; Държавна печатница — «Т. Димитров» кл. 1 пор. № 14693

Item NOT on